

I. DISPOSICIONS GENERALS

MINISTERI D'EDUCACIÓ, CULTURA I ESPORT

37 *Reial decret 1105/2014, de 26 de desembre, pel qual s'estableix el currículum bàsic de l'educació secundària obligatòria i del batxillerat.*

La Llei orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa, va modificar l'article 6 de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, per definir el currículum com la regulació dels elements que determinen els processos d'ensenyament i aprenentatge per a cadascuna dels ensenyaments. El currículum està integrat pels objectius de cada ensenyament i etapa educativa; les competències, o capacitats per activar i aplicar de manera integrada els continguts propis de cada ensenyament i etapa educativa, per aconseguir la realització adequada d'activitats i la resolució eficaç de problemes complexos; els continguts, o conjunts de coneixements, habilitats, destreses i actituds que contribueixen a l'assoliment dels objectius de cada ensenyament i etapa educativa i a l'adquisició de competències; la metodologia didàctica, que comprèn tant la descripció de les pràctiques docents com l'organització del treball dels docents; els estàndards i els resultats d'aprenentatge avaluables; i els criteris d'avaluació del grau d'adquisició de les competències i de l'assoliment dels objectius de cada ensenyament i etapa educativa. Els continguts s'ordenen en assignatures, que es classifiquen en matèries, àmbits, àrees i mòduls en funció dels ensenyaments, les etapes educatives o els programes en què participi l'alumnat.

Segons el nou article 6 bis de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, correspon al Govern el disseny del currículum bàsic, en relació amb els objectius, les competències, els continguts, els estàndards i els resultats d'aprenentatge avaluables i els criteris d'avaluació, que garanteixi el caràcter oficial i la validesa a tot el territori nacional de les titulacions a què es refereix aquesta Llei orgànica.

Un dels pilars centrals de la reforma educativa operada per la Llei orgànica 8/2013, de 9 de desembre, descansa sobre una nova configuració del currículum d'educació secundària obligatòria i batxillerat. En el bloc d'assignatures troncales es garanteixen els coneixements i les competències que permetin adquirir una formació sòlida i continuar amb aprofitament les etapes posteriors en les assignatures que han ser comunes a tot l'alumnat, i que en tot cas s'han d'avaluar en les avaluacions finals d'etapa. El bloc d'assignatures específiques permet més autonomia a l'hora de fixar els horaris i els continguts de les assignatures, així com per conformar-ne l'oferta. El bloc d'assignatures de lliure configuració autonòmica suposa el nivell d'autonomia més gran, en el qual les administracions educatives i, si s'escau, els centres poden oferir assignatures de disseny propi, entre les quals hi ha les ampliacions de les matèries troncales o específiques. Aquesta distribució no obeeix a la importància o el caràcter instrumental o fonamental de les assignatures, sinó a la distribució de competències entre l'Estat i les comunitats autònomes, d'acord amb la Constitució espanyola.

Aquesta nova configuració curricular suposa un increment important en l'autonomia de les administracions educatives i dels centres, que poden decidir les opcions i les vies en les quals s'especialitzen i fixar l'oferta d'assignatures dels blocs d'assignatures específiques i de lliure configuració autonòmica, en el marc de la programació dels ensenyaments que estableixi cada Administració educativa. El sistema és més flexible perquè permet ajustar l'oferta formativa i els seus itineraris a la demanda de les famílies i a la proximitat de facultats o escoles universitàries i altres centres docents, i afavoreix l'especialització dels centres en funció dels itineraris oferts, al mateix temps que es planteja que l'oferta educativa doni resposta a les necessitats de tot l'alumnat, i garanteixi l'equitat i la igualtat d'oportunitats i la inclusió educativa.

La nova organització de l'educació secundària obligatòria i el batxillerat es desplega en els articles 22 a 31 i 32 a 38, respectivament, de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, després de la seva modificació feta per la Llei orgànica 8/2013, de 9 de desembre. El currículum bàsic de les assignatures corresponents a aquests ensenyaments s'ha dissenyat d'acord amb el que indiquen els articles esmentats, en un intent de simplificar-ne la regulació, que s'ha centrat en els elements curriculars indispensables.

Per la seva banda, l'article 27 de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, encomana al Govern definir les condicions bàsiques per establir els requisits dels programes de millora de l'aprenentatge i el rendiment des de segon curs d'educació secundària obligatòria, en què s'ha d'utilitzar una metodologia específica a través de l'organització de continguts, activitats pràctiques i, si s'escau, de matèries, diferent de l'establerta amb caràcter general, amb la finalitat que l'alumnat pugui cursar el quart curs per la via ordinària i obtinguin el títol de graduat en educació secundària obligatòria.

Finalment, l'article 36.4 de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, indica que la superació de les matèries de segon curs que impliquin continuïtat està condicionada a la superació de les corresponents matèries de primer curs, i que aquesta correspondència s'ha d'establir per via reglamentària.

En línia amb la Recomanació 2006/962/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 18 de desembre de 2006, sobre les competències clau per a l'aprenentatge permanent, aquest Reial decret es basa en la potenciació de l'aprenentatge per competències, integrades en els elements curriculars per propiciar una renovació en la pràctica docent i en el procés d'ensenyament i aprenentatge. Es proposen enfocaments nous en l'aprenentatge i l'avaluació, que han de suposar un important canvi en les tasques que han de resoldre els alumnes i plantejaments metodològics innovadors. La competència suposa una combinació d'habilitats pràctiques, coneixements, motivació, valors ètics, actituds, emocions, i altres components socials i de comportament que es mobilitzen conjuntament per aconseguir una acció eficaç. Es preveu, doncs, com a coneixement en la pràctica, un coneixement adquirit a través de la participació activa en pràctiques socials que, com a tals, es poden desenvolupar tant en el context educatiu formal, a través del currículum, com en els contextos educatius no formals i informals.

Les competències, per tant, es conceptualitzen com un «saber fer» que s'aplica a una diversitat de contextos acadèmics, socials i professionals. Perquè la transferència a diferents contextos sigui possible és indispensable una comprensió del coneixement present en les competències, i la seva vinculació amb les habilitats pràctiques o destreses que les integren.

L'aprenentatge per competències afavoreix els propis processos d'aprenentatge i la motivació per aprendre, a causa de la forta interrelació entre els seus components: el concepte s'aprèn de manera conjunta al procediment d'aprendre aquest concepte.

S'adopta la denominació de les competències clau definides per la Unió Europea. Es considera que «les competències clau són les que totes les persones necessiten per a la seva realització i desenvolupament personal, així com per a la ciutadania activa, la inclusió social i l'ocupació». S'identifiquen set competències clau essencials per al benestar de les societats europees, el creixement econòmic i la innovació, i es descriuen els coneixements, les capacitats i les actituds essencials vinculades a cadascuna d'aquestes.

El rol del docent és fonamental atès que ha de ser capaç de dissenyar tasques o situacions d'aprenentatge que possibilitin la resolució de problemes, l'aplicació dels coneixements apresos i la promoció de l'activitat dels estudiants.

La revisió curricular té molt en compte les noves necessitats d'aprenentatge. L'aprenentatge basat en competències es caracteritza per la transversalitat, el dinamisme i el caràcter integral. El procés d'ensenyament-aprenentatge competencial s'ha d'abordar des de totes les àrees de coneixement, i per part de les diverses instàncies que formen la comunitat educativa, tant en els àmbits formals com en els no formals i informals; el seu dinamisme es reflecteix en el fet que les competències no s'adquireixen en un moment determinat i romanen inalterables, sinó que impliquen un procés de desenvolupament

mitjançant el qual els individus van adquirint nivells més grans d'acompliment en l'ús d'aquestes.

Per aconseguir aquest procés de canvi curricular és necessari afavorir una visió interdisciplinària i, de manera especial, possibilitar més autonomia a la funció docent, de manera que permeti satisfer les exigències d'una personalització més gran de l'educació, tenint en compte el principi d'especialització del professorat.

El currículum bàsic de les assignatures corresponents a l'educació secundària obligatòria i el batxillerat s'ha dissenyat partint dels objectius propis de l'etapa i de les competències que s'han de desenvolupar al llarg d'aquesta, mitjançant l'establiment de blocs de continguts en les assignatures troncal, i criteris d'avaluació i estàndards d'aprenentatge avaluable en totes les assignatures, que són referents en la planificació de la concreció curricular i en la programació didàctica. En algunes assignatures aquests elements s'han agrupat al voltant de blocs que permeten identificar els principals àmbits que comprèn l'assignatura; aquesta agrupació no implica una organització tancada, per contra, permet organitzar de maneres diferents els elements curriculars i adoptar la metodologia més adequada a les seves característiques i a les del grup d'alumnes.

El contingut d'aquesta norma s'ha de completar amb la integració de les competències en el currículum que ha de promoure el Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, segons la disposició addicional trenta-cinquena de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, introduïda per la Llei orgànica 8/2013, de 9 de desembre, a través de la descripció adequada de les relacions entre les competències i els continguts i criteris d'avaluació dels diferents ensenyaments, amb atenció prioritària al currículum de l'ensenyament bàsic.

Aquest Reial decret es dicta a l'empara de l'article 149.1.30a de la Constitució, que atribueix a l'Estat les competències per a la regulació de normes bàsiques per al desplegament de l'article 27 de la Constitució, a fi de garantir el compliment de les obligacions dels poders públics en aquesta matèria. D'acord amb la jurisprudència del Tribunal Constitucional, és possible la intervenció excepcional del reglament en la delimitació del que és bàsic, entre altres casos, quan la utilització del reglament sigui justificada pel caràcter marcadament tècnic de la matèria.

En la tramitació d'aquest Reial decret ha emès dictamen el Consell Escolar de l'Estat, s'ha sol·licitat l'informe del Consell Superior d'Ensenyaments Artístics i del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques, i s'han consultat les comunitats autònomes en el si de la Conferència d'Educació, així com els organismes i les organitzacions més representatives i en general tota la comunitat educativa a través d'un tràmit d'informació pública.

En virtut d'això, a proposta del ministre d'Educació, Cultura i Esport, d'acord amb el Consell d'Estat, i amb la deliberació prèvia del Consell de Ministres en la reunió del dia 26 de desembre de 2014,

DISPOSO:

CAPÍTOL I

Disposicions generals

Article 1. *Objecte.*

Aquest Reial decret té per objecte establir el currículum bàsic de l'educació secundària obligatòria i del batxillerat.

Article 2. *Definicions.*

1. Als efectes d'aquest Reial decret, s'entén per:

a) Currículum: regulació dels elements que determinen els processos d'ensenyament i aprenentatge per a cadascun dels ensenyaments i les etapes educatives.

b) Objectius: referents relatius als assoliments que l'estudiant ha d'aconseguir quan finalitzi cada etapa, com a resultat de les experiències d'ensenyament-aprenentatge intencionalment planificades amb aquesta finalitat.

c) Competències: capacitats per aplicar de manera integrada els continguts propis de cada ensenyament i etapa educativa, amb la finalitat d'aconseguir la realització adequada d'activitats i la resolució eficaç de problemes complexos.

d) Continguts: conjunt de coneixements, habilitats, destreses i actituds que contribueixen a l'assoliment dels objectius de cada ensenyament i etapa educativa i a l'adquisició de competències. Els continguts s'ordenen en assignatures, que es classifiquen en matèries i àmbits, en funció de les etapes educatives o els programes en què participi l'alumnat.

e) Estàndards d'aprenentatge avaluable: especificacions dels criteris d'avaluació que permeten definir els resultats d'aprenentatge, i que concreten el que l'estudiant ha de saber, comprendre i saber fer en cada assignatura; han de ser observables, mesurables i avaluable i han de permetre graduar el rendiment o l'assoliment atès. El seu disseny ha de contribuir i facilitar el disseny de proves estandarditzades i comparables.

f) Criteris d'avaluació: són el referent específic per avaluar l'aprenentatge de l'alumnat. Descriuen el que es vol valorar i que l'alumnat ha d'assolir, tant en coneixements com en competències; responen al que es pretén aconseguir en cada assignatura.

g) Metodologia didàctica: conjunt d'estratègies, procediments i accions organitzades i planificades pel professorat, de manera conscient i reflexiva, amb la finalitat de possibilitar l'aprenentatge de l'alumnat i l'assoliment dels objectius plantejats.

2. Als efectes del present Reial decret, les competències del currículum són les següents:

- a) Comunicació lingüística.
- b) Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia.
- c) Competència digital.
- d) Aprendre a aprendre.
- e) Competències socials i cíviques.
- f) Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor.
- g) Consciència i expressions culturals.

Per a una adquisició eficaç de les competències i la seva integració efectiva en el currículum, s'han de dissenyar activitats d'aprenentatge integrades que permetin a l'alumnat avançar cap als resultats d'aprenentatge de més d'una competència al mateix temps.

S'ha de potenciar el desenvolupament de les competències de comunicació lingüística, competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia.

Article 3. *Distribució de competències.*

1. A l'educació secundària obligatòria, i al batxillerat, les assignatures s'han d'agrupar en tres blocs, d'assignatures troncal, d'assignatures específiques i d'assignatures de lliure configuració autonòmica, sobre els quals el Govern, el Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, la resta d'administracions educatives i els centres docents han de fer les seves funcions de la manera següent:

a) Correspon al Govern:

1r) Determinar els continguts comuns, els estàndards d'aprenentatge avaluable i l'horari lectiu mínim del bloc d'assignatures troncal.

2n) Determinar els estàndards d'aprenentatge avaluable relatius als continguts del bloc d'assignatures específiques.

3r) Determinar els criteris d'avaluació de l'assoliment dels objectius dels ensenyaments i les etapes educatives i del grau d'adquisició de les competències corresponents.

b) Correspon al Ministeri d'Educació, Cultura i Esports, en relació amb les avaluacions finals de l'educació secundària obligatòria i del batxillerat:

1r) Determinar els criteris d'avaluació de l'assoliment dels objectius dels ensenyaments i les etapes educatives i del grau d'adquisició de les competències corresponents, en relació amb els continguts dels blocs d'assignatures troncal i específiques.

2n) Determinar les característiques de les proves.

3r) Dissenyar les proves i establir-ne el contingut per a cada convocatòria.

c) Dins de la regulació i els límits establerts pel Govern, a través del Ministeri d'Educació, Cultura i Esports, d'acord amb els apartats anteriors, les administracions educatives poden:

1r) Complementar els continguts del bloc d'assignatures troncal.

2n) Establir els continguts dels blocs d'assignatures específiques i de lliure configuració autonòmica.

3r) Fer recomanacions de metodologia didàctica per als centres docents de la seva competència.

4t) Fixar l'horari lectiu màxim corresponent als continguts de les assignatures del bloc d'assignatures troncal.

5è) Fixar l'horari corresponent als continguts de les assignatures dels blocs d'assignatures específiques i de lliure configuració autonòmica.

6è) En relació amb l'avaluació durant l'etapa, complementar els criteris d'avaluació relatius als blocs d'assignatures troncal i específiques, i establir els criteris d'avaluació del bloc d'assignatures de lliure configuració autonòmica.

7è) Establir els estàndards d'aprenentatge avaluables relatius als continguts del bloc d'assignatures de lliure configuració autonòmica.

d) Dins de la regulació i els límits establerts per les administracions educatives d'acord amb els apartats anteriors, i en funció de la programació de l'oferta educativa que estableixi cada administració educativa, els centres docents poden:

1r) Complementar els continguts dels blocs d'assignatures troncal, específiques i de lliure configuració autonòmica i configurar-ne l'oferta formativa.

2n) Dissenyar i implantar mètodes pedagògics i didàctics propis.

3r) Determinar la càrrega horària corresponent a les diferents assignatures.

2. Les administracions educatives han de fomentar i potenciar l'autonomia dels centres, avaluar-ne els resultats i aplicar els plans d'actuació oportuns.

Els centres docents han de desenvolupar i complementar, si s'escau, el currículum de les diferents etapes i cicles en ús de la seva autonomia.

Article 4. *Currículum bàsic de les matèries del bloc d'assignatures troncal.*

Els continguts comuns, els criteris d'avaluació i els estàndards d'aprenentatge avaluables de les matèries del bloc d'assignatures troncal es recullen a l'annex I.

Article 5. *Currículum bàsic de les matèries del bloc d'assignatures específiques.*

Els criteris d'avaluació i els estàndards d'aprenentatge avaluables de les matèries del bloc d'assignatures específiques es recullen a l'annex II.

Article 6. Elements transversals.

1. A l'educació secundària obligatòria, sense perjudici del seu tractament específic en algunes de les matèries de cada etapa, la comprensió lectora, l'expressió oral i escrita, la comunicació audiovisual, les tecnologies de la informació i la comunicació, l'emprenedoria i l'educació cívica i constitucional s'han de treballar a totes les matèries.

2. Les administracions educatives han de fomentar el desenvolupament de la igualtat efectiva entre homes i dones, la prevenció de la violència de gènere o contra persones amb discapacitat i els valors inherents al principi d'igualtat de tracte i no-discriminació per qualsevol condició o circumstància personal o social.

Les administracions educatives han de fomentar l'aprenentatge de la prevenció i resolució pacífica de conflictes en tots els àmbits de la vida personal, familiar i social, així com dels valors que sustenten la llibertat, la justícia, la igualtat, el pluralisme polític, la pau, la democràcia, el respecte als drets humans, el respecte als homes i les dones de la mateixa manera, a les persones amb discapacitat i el rebuig a la violència terrorista, la pluralitat, el respecte a l'Estat de dret, el respecte i la consideració a les víctimes del terrorisme i la prevenció del terrorisme i de qualsevol tipus de violència.

La programació docent ha de comprendre en tot cas la prevenció de la violència de gènere, de la violència contra les persones amb discapacitat, de la violència terrorista i de qualsevol forma de violència, racisme o xenofòbia, inclòs l'estudi de l'Holocaust jueu com a fet històric.

S'han d'evitar els comportaments i els continguts sexistes i els estereotips que suposin discriminació.

Els currículums d'educació secundària obligatòria i batxillerat han d'incorporar elements curriculars relacionats amb el desenvolupament sostenible i el medi ambient, els riscos d'explotació i abús sexual, l'abús i el maltractament a les persones amb discapacitat, les situacions de risc derivades de la utilització inadequada de les tecnologies de la informació i la comunicació, així com la protecció davant emergències i catàstrofes.

3. Els currículums d'educació secundària obligatòria i batxillerat han d'incorporar elements curriculars orientats al desenvolupament i la consolidació de l'esperit emprenedor, a l'adquisició de competències per a la creació i el desenvolupament dels diversos models d'empreses i al foment de la igualtat d'oportunitats i del respecte a l'emprenedor i a l'empresari, així com a l'ètica empresarial. Les administracions educatives han de fomentar les mesures perquè l'alumnat participi en activitats que li permetin consolidar l'esperit emprenedor i la iniciativa empresarial a partir d'aptituds com la creativitat, l'autonomia, la iniciativa, el treball en equip, la confiança en un mateix i el sentit crític.

4. Les administracions educatives han d'adoptar mesures perquè l'activitat física i la dieta equilibrada formin part del comportament juvenil. A aquests efectes, les administracions han de promoure la pràctica diària de l'esport i l'exercici físic per part dels alumnes i les alumnes durant la jornada escolar, en els termes i les condicions que, seguint les recomanacions dels organismes competents, garanteixin un desenvolupament adequat per afavorir una vida activa, saludable i autònoma. El disseny, la coordinació i la supervisió de les mesures que a aquests efectes s'adoptin al centre educatiu els ha d'assumir el professorat amb qualificació o especialització adequada en aquests àmbits.

5. En l'àmbit de l'educació i la seguretat viària, les administracions educatives han d'incorporar elements curriculars i promoure accions per a la millora de la convivència i la prevenció dels accidents de trànsit, amb la finalitat que l'alumnat conegui els seus drets i deures com a usuari de les vies, en qualitat de vianant, viatger i conductor de bicicletes o vehicles de motor, respecti les normes i els senyals, i s'afavoreixin la convivència, la tolerància, la prudència, l'autocontrol, el diàleg i l'empatia amb actuacions adequades tendents a evitar els accidents de trànsit i les seves seqüeles.

Article 7. Autonomia dels centres docents.

1. Les administracions educatives han de fomentar l'autonomia pedagògica i organitzativa dels centres, han d'afavorir el treball en equip del professorat i han d'estimular l'activitat de recerca a partir de la seva pràctica docent.

2. Els centres docents han de desenvolupar i complementar, si s'escau, el currículum i les mesures d'atenció a la diversitat establertes per les administracions educatives, i les han d'adaptar a les característiques de l'alumnat i a la seva realitat educativa amb la finalitat d'atendre tot l'alumnat. Així mateix, han d'arbitrar mètodes que tinguin en compte els diferents ritmes d'aprenentatge de l'alumnat, afavoreixin la capacitat d'aprendre per si mateixos i promoguin el treball en equip.

3. Els centres han de promoure, així mateix, compromisos amb les famílies i amb els mateixos alumnes i alumnes en els quals s'especifiquin les activitats que uns i altres es comprometen a dur a terme per facilitar el progrés educatiu.

Article 8. Participació de pares, mares i tutors legals en el procés educatiu.

De conformitat amb el que estableix l'article 4.2.e) de la Llei orgànica 8/1985, de 3 de juliol, reguladora del dret a l'educació, els pares, mares o tutors legals han de participar i donar suport a l'evolució del procés educatiu dels seus fills o tutelats, així com conèixer les decisions relatives a l'avaluació i la promoció, i col·laborar en les mesures de suport o reforç que adoptin els centres per facilitar el seu progrés educatiu, i han de tenir accés als documents oficials d'avaluació i als exàmens i els documents de les avaluacions que es facin als seus fills o tutelats, sense perjudici del respecte a les garanties que estableix la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal, i l'altra normativa aplicable en matèria de protecció de dades de caràcter personal.

Article 9. Alumnat amb necessitat específica de suport educatiu.

1. És aplicable el que indica el capítol I del títol II de la Llei 2/2006, de 3 de maig, en els articles 71 a 79 bis, a l'alumnat que requereixi una atenció educativa diferent de l'ordinària, perquè presenta necessitats educatives especials, per dificultats específiques d'aprenentatge, trastorn per dèficit d'atenció i hiperactivitat (TDAH), per les seves altes capacitats intel·lectuals, perquè s'ha incorporat tard al sistema educatiu, o per condicions personals o d'història escolar, perquè pugui assolir el màxim desenvolupament possible de les seves capacitats personals i, en tot cas, els objectius establerts amb caràcter general per a tot l'alumnat.

Per tal que l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu al qual es refereix l'article 71 de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, pugui assolir el màxim desenvolupament de les seves capacitats personals i els objectius i les competències de cada etapa, s'han d'establir les mesures curriculars i organitzatives oportunes que assegurin el seu progrés adequat.

2. Les administracions educatives han de fomentar la qualitat, l'equitat i la inclusió educativa de les persones amb discapacitat, la igualtat d'oportunitats i no-discriminació per raó de discapacitat, mesures de flexibilització i alternatives metodològiques, adaptacions curriculars, accessibilitat universal, disseny universal, atenció a la diversitat i totes les mesures que siguin necessàries per aconseguir que l'alumnat amb discapacitat pugui accedir a una educació de qualitat en igualtat d'oportunitats.

3. Correspon a les administracions educatives adoptar les mesures necessàries per identificar l'alumnat amb dificultats específiques d'aprenentatge i valorar de manera primerenca les seves necessitats.

L'escolarització de l'alumnat que presenta dificultats específiques d'aprenentatge s'ha de regir pels principis de normalització i inclusió i ha d'assegurar la seva no-discriminació i la igualtat efectiva en l'accés i la permanència en el sistema educatiu.

La identificació, la valoració i la intervenció de les necessitats educatives d'aquest alumnat s'ha d'efectuar al més aviat possible, en els termes que determinin les administracions educatives.

4. Les administracions educatives han d'establir les condicions d'accessibilitat i disseny universal i els recursos de suport humans i materials que afavoreixin l'accés al currículum de l'alumnat amb necessitats educatives especials i han d'adaptar els instruments, i si s'escau, els temps i els suports que assegurin una correcta avaluació d'aquest alumnat.

Les administracions educatives, amb la finalitat de facilitar l'accessibilitat al currículum, han d'establir els procediments oportuns quan sigui necessari fer adaptacions significatives dels elements del currículum, a fi d'atendre l'alumnat amb necessitats educatives especials que les necessiti. Les adaptacions esmentades s'han de fer cercant el màxim desenvolupament possible de les competències; l'avaluació contínua i la promoció han de prendre com a referent els elements fixats en les adaptacions esmentades. En tot cas els alumnes amb adaptacions curriculars significatives han de superar l'avaluació final per poder obtenir el títol corresponent.

5. Correspon a les administracions educatives adoptar les mesures necessàries per identificar l'alumnat amb altes capacitats intel·lectuals i valorar de manera primerenca les seves necessitats.

Així mateix, els correspon adoptar plans d'actuació, així com programes d'enriquiment curricular adequats a les necessitats esmentades, que permetin a l'alumnat desenvolupar al màxim les seves capacitats.

L'escolarització de l'alumnat amb altes capacitats intel·lectuals, identificat com a tal segons el procediment i en els termes que determinin les administracions educatives, es pot flexibilitzar en els termes que determini la normativa vigent; aquesta flexibilització pot incloure tant la impartició de continguts i l'adquisició de competències propis de cursos superiors com l'ampliació de continguts i competències del curs corrent, així com altres mesures.

S'ha de tenir en consideració el ritme i l'estil d'aprenentatge de l'alumnat que presenta altes capacitats intel·lectuals i de l'alumnat especialment motivat per l'aprenentatge.

CAPÍTOL II

Educació secundària obligatòria

Article 10. Principis generals.

1. La finalitat de l'educació secundària obligatòria consisteix a aconseguir que els alumnes i les alumnes adquireixin els elements bàsics de la cultura, especialment en els seus aspectes humanístic, artístic, científic i tecnològic; desenvolupar i consolidar en ells hàbits d'estudi i de treball; preparar-los per a la seva incorporació a estudis posteriors i per a la seva inserció laboral i formar-los per a l'exercici dels seus drets i obligacions a la vida com a ciutadans.

2. A l'educació secundària obligatòria s'ha de prestar especial atenció a l'orientació educativa i professional de l'alumnat.

3. L'educació secundària obligatòria s'organitza d'acord amb els principis d'educació comuna i d'atenció a la diversitat de l'alumnat. Les mesures d'atenció a la diversitat en aquesta etapa han d'estar orientades a respondre a les necessitats educatives concretes de l'alumnat i a l'assoliment dels objectius de l'educació secundària obligatòria i l'adquisició de les competències corresponents i no poden suposar, en cap cas, una discriminació que els impedeixi assolir aquests objectius i competències i la titulació corresponent.

Article 11. Objectius de l'educació secundària obligatòria.

L'educació secundària obligatòria ha de contribuir a desenvolupar en els alumnes i les alumnes les capacitats que els permetin:

a) Assumir responsablement els seus deures, conèixer i exercir els seus drets en el respecte als altres, practicar la tolerància, la cooperació i la solidaritat entre les persones i els grups, exercitar-se en el diàleg consolidant els drets humans i la igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes, com a valors comuns d'una societat plural, i preparar-se per a l'exercici de la ciutadania democràtica.

b) Desenvolupar i consolidar hàbits de disciplina, estudi i treball individual i en equip com a condició necessària per a una realització eficaç de les tasques de l'aprenentatge i com a mitjà de desenvolupament personal.

c) Valorar i respectar la diferència de sexes i la igualtat de drets i oportunitats entre ells. Rebutjar la discriminació de les persones per raó de sexe o per qualsevol altra condició o circumstància personal o social. Rebutjar els estereotips que suposin discriminació entre homes i dones, així com qualsevol manifestació de violència contra la dona.

d) Enfortir les seves capacitats afectives en tots els àmbits de la personalitat i en les seves relacions amb els altres, així com rebutjar la violència, els prejudicis de qualsevol tipus, els comportaments sexistes i resoldre pacíficament els conflictes.

e) Desenvolupar destreses bàsiques en la utilització de les fonts d'informació per adquirir, amb sentit crític, nous coneixements. Adquirir una preparació bàsica en el camp de les tecnologies, especialment les de la informació i la comunicació.

f) Concebre el coneixement científic com un saber integrat, que s'estructura en diferents disciplines, així com conèixer i aplicar els mètodes per identificar els problemes en els diversos camps del coneixement i de l'experiència.

g) Desenvolupar l'esperit emprenedor i la confiança en si mateix, la participació, el sentit crític, la iniciativa personal i la capacitat per aprendre a aprendre, planificar, prendre decisions i assumir responsabilitats.

h) Comprendre i expressar amb correcció, oralment i per escrit, en la llengua castellana i, si n'hi ha, en la llengua cooficial de la comunitat autònoma, textos i missatges complexos, i iniciar-se en el coneixement, la lectura i l'estudi de la literatura.

i) Comprendre i expressar-se en una o més llengües estrangeres de manera apropiada.

j) Conèixer, valorar i respectar els aspectes bàsics de la cultura i la història pròpies i dels altres, així com el patrimoni artístic i cultural.

k) Conèixer i acceptar el funcionament del propi cos i el dels altres, respectar les diferències, consolidar els hàbits de cura i salut corporals i incorporar l'educació física i la pràctica de l'esport per afavorir el desenvolupament personal i social. Conèixer i valorar la dimensió humana de la sexualitat en tota la seva diversitat. Valorar críticament els hàbits socials relacionats amb la salut, el consum, la cura dels éssers vius i el medi ambient, i contribuir a la seva conservació i millora.

l) Apreciar la creació artística i comprendre el llenguatge de les diferents manifestacions artístiques, i utilitzar diversos mitjans d'expressió i representació.

Article 12. *Organització general.*

L'etapa d'educació secundària obligatòria s'organitza en matèries i comprèn dos cicles, el primer de tres cursos escolars i el segon d'un. Aquests quatre cursos s'han de seguir ordinàriament entre els dotze i els setze anys d'edat.

El segon cicle o quart curs de l'educació secundària obligatòria té un caràcter fonamentalment propedèutic.

Article 13. *Organització del primer cicle d'educació secundària obligatòria.*

1. Els alumnes i les alumnes han de cursar les següents matèries generals del bloc d'assignatures troncal en els cursos primer i segon:

- a) Biologia i geologia a primer curs.
- b) Física i química a segon curs.

- c) Geografia i història en els dos cursos.
- d) Llengua castellana i literatura en els dos cursos.
- e) Matemàtiques en els dos cursos.
- f) Primera llengua estrangera en els dos cursos.

2. Els alumnes i les alumnes han de cursar les següents matèries generals del bloc d'assignatures troncal en el curs tercer:

- a) Biologia i geologia.
- b) Física i química.
- c) Geografia i història.
- d) Llengua castellana i literatura.
- e) Primera llengua estrangera.

Com a matèria d'opció, en el bloc d'assignatures troncal han de cursar, bé matemàtiques orientades als ensenyaments acadèmics, o bé matemàtiques orientades als ensenyaments aplicats, a elecció dels pares, mares o tutors legals o, si s'escau, dels alumnes i les alumnes.

3. Els alumnes i les alumnes han de cursar les següents matèries del bloc d'assignatures específiques a cadascun dels cursos:

- a) Educació física.
- b) Religió, o valors ètics, a elecció dels pares, les mares o els tutors legals o, si s'escau, de l'alumne o l'alumna.
- c) En funció de la regulació i de la programació de l'oferta educativa que estableixi cada administració educativa i, si s'escau, de l'oferta dels centres docents, un mínim d'una i un màxim de quatre de les següents matèries del bloc d'assignatures específiques, que poden ser diferents a cadascun dels cursos:

- 1r) Cultura clàssica.
- 2n) Educació plàstica, visual i audiovisual.
- 3r) Iniciació a l'activitat emprenedora i empresarial.
- 4t) Música.
- 5è) Segona llengua estrangera.
- 6è) Tecnologia.
- 7è) Religió, només si els pares, mares o tutors legals o, si s'escau, l'alumne o alumna no l'han escollit en l'elecció que indica l'apartat 4.b).
- 8è) Valors ètics, només si els pares, mares o tutors legals o, si s'escau, l'alumne o alumna no l'han escollit en l'elecció que indica l'apartat 4.b).

4. Els alumnes i les alumnes han de cursar la matèria llengua cooficial i literatura del bloc d'assignatures de lliure configuració autonòmica a les comunitats autònomes que tinguin aquesta llengua cooficial, si bé poden estar exempts de cursar o de ser avaluats de la matèria esmentada en les condicions que estableixi la normativa autonòmica corresponent. La matèria llengua cooficial i literatura rep un tractament anàleg al de la matèria llengua castellana i literatura.

A més, en funció de la regulació i de la programació de l'oferta educativa que estableixi cada administració educativa i, si s'escau, de l'oferta dels centres docents, els alumnes i les alumnes poden cursar alguna matèria més en el bloc d'assignatures de lliure configuració autonòmica, que poden ser matèries del bloc d'assignatures específiques no cursades, matèries d'ampliació dels continguts d'alguna de les matèries dels blocs d'assignatures troncal o específiques, o altres matèries a determinar. Aquestes matèries del bloc d'assignatures de lliure configuració autonòmica poden ser diferents en cadascun dels cursos.

Entre les matèries a determinar, les administracions educatives i si s'escau els centres poden oferir, entre d'altres, matèries relacionades amb l'aprenentatge del sistema braille, la tiflotecnologia, l'autonomia personal, els sistemes augmentatius i alternatius de

comunicació, inclosos els productes de suport a la comunicació oral i els llenguatges de signes.

5. L'horari lectiu mínim corresponent a les matèries del bloc d'assignatures troncal, computat de manera global per al primer cicle d'educació secundària obligatòria, no ha de ser inferior al 50% del total de l'horari lectiu que estableixi cada administració educativa com a general per al primer cicle esmentat.

Article 14. *Organització de quart curs d'educació secundària obligatòria.*

1. Els pares, les mares o els tutors legals o, si s'escau, els alumnes i les alumnes poden escollir cursar el quart curs de l'educació secundària obligatòria per una de les dues opcions següents:

- a) Opció d'ensenyaments acadèmics per a la iniciació al batxillerat.
- b) Opció d'ensenyaments aplicats per a la iniciació a la formació professional.

A aquests efectes, no són vinculants les opcions cursades a tercer curs d'educació secundària obligatòria.

L'alumnat ha de poder aconseguir els objectius de l'etapa i assolir el grau d'adquisició de les competències corresponents tant per l'opció d'ensenyaments acadèmics com per la d'ensenyaments aplicats.

2. En l'opció d'ensenyaments acadèmics, els alumnes i les alumnes han de cursar les següents matèries generals del bloc d'assignatures troncal:

- a) Geografia i història.
- b) Llengua castellana i literatura.
- c) Matemàtiques orientades als ensenyaments acadèmics.
- d) Primera llengua estrangera.
- e) En funció de la regulació i de la programació de l'oferta educativa que estableixi cada administració educativa i, si s'escau, de l'oferta dels centres docents, els alumnes i les alumnes han de cursar almenys dues matèries d'entre les següents matèries d'opció del bloc d'assignatures troncal:

- 1r) Biologia i geologia.
- 2n) Economia.
- 3r) Física i química.
- 4t) Llatí.

3. A l'opció d'ensenyaments aplicats, els alumnes i les alumnes han de cursar les següents matèries generals del bloc d'assignatures troncal:

- a) Geografia i història.
- b) Llengua castellana i literatura.
- c) Matemàtiques orientades als ensenyaments aplicats.
- d) Primera llengua estrangera.
- e) En funció de la regulació i de la programació de l'oferta educativa que estableixi cada administració educativa i, si s'escau, de l'oferta dels centres docents, els alumnes i les alumnes han de cursar almenys dues matèries d'entre les següents matèries d'opció del bloc d'assignatures troncal:

- 1r) Ciències aplicades a l'activitat professional.
- 2n) Iniciació a l'activitat emprenedora i empresarial.
- 3r) Tecnologia.

4. Els alumnes i les alumnes han de cursar les següents matèries del bloc d'assignatures específiques:

- a) Educació física.

b) Religió, o valors ètics, a elecció dels pares, les mares o els tutors legals o, si s'escau, de l'alumne o l'alumna.

c) En funció de la regulació i de la programació de l'oferta educativa que estableixi cada administració educativa i, si s'escau, de l'oferta dels centres docents, un mínim d'una i un màxim de quatre matèries de les següents del bloc d'assignatures específiques:

- 1r) Arts escèniques i dansa.
- 2n) Cultura científica.
- 3r) Cultura clàssica.
- 4t) Educació plàstica, visual i audiovisual.
- 5è) Filosofia.
- 6è) Música.
- 7è) Segona llengua estrangera.
- 8è) Tecnologies de la informació i la comunicació.
- 9è) Religió, només si els pares, mares o tutors legals o si s'escau l'alumne o alumna no l'han escollit en l'elecció que indica l'apartat 4.b).
- 10è) Valors ètics, només si els pares, mares o tutors legals o si s'escau l'alumne o alumna no l'han escollit en l'elecció que indica l'apartat 4.b).
- 11è) Una matèria del bloc d'assignatures troncal no cursada per l'alumne o alumna.

5. Els alumnes i les alumnes han de cursar la matèria llengua cooficial i literatura en el bloc d'assignatures de lliure configuració autonòmica en les comunitats autònomes que tinguin llengua cooficial, per bé que poden estar exempts de cursar o de ser avaluats d'aquesta matèria en les condicions que estableixi la normativa autonòmica corresponent. La matèria llengua cooficial i literatura rep un tractament anàleg al de la matèria llengua castellana i literatura.

A més, en funció de la regulació i de la programació de l'oferta educativa que estableixi cada administració educativa i, si s'escau, de l'oferta dels centres docents, els alumnes i les alumnes poden cursar alguna matèria més en el bloc d'assignatures de lliure configuració autonòmica, que poden ser matèries del bloc d'assignatures específiques no cursades, matèries d'ampliació dels continguts d'alguna de les matèries dels blocs d'assignatures troncal o específiques, o altres matèries a determinar.

Entre les matèries a determinar, les administracions educatives i si s'escau els centres poden oferir, entre d'altres, matèries relacionades amb l'aprenentatge del sistema braille, la tiflotecnologia, l'autonomia personal, els sistemes augmentatius i alternatius de comunicació, inclosos els productes de suport a la comunicació oral i els llenguatges de signes.

L'horari lectiu mínim corresponent a les matèries del bloc d'assignatures troncal, computat de manera global per al quart curs d'educació secundària obligatòria, no ha de ser inferior al 50% del total de l'horari lectiu que estableixi cada administració educativa com a general per al curs esmentat.

6. Les administracions educatives i, si s'escau, els centres poden elaborar itineraris per orientar l'alumnat en l'elecció de les matèries troncal d'opció.

Article 15. *Procés d'aprenentatge i atenció individualitzada.*

1. Els centres han d'elaborar les seves propostes pedagògiques per a aquesta etapa des de la consideració de l'atenció a la diversitat i de l'accés de tot l'alumnat a l'educació comuna. Així mateix, han d'arbitrar mètodes que tinguin en compte els diferents ritmes d'aprenentatge, afavoreixin la capacitat d'aprendre per si mateixos i promoguin l'aprenentatge en equip.

2. En aquesta etapa s'ha de prestar una atenció especial a l'adquisició i el desenvolupament de les competències i s'han de fomentar la correcta expressió oral i escrita i l'ús de les matemàtiques. A fi de promoure l'hàbit de la lectura, s'hi ha de dedicar un temps en la pràctica docent de totes les matèries.

3. Correspon a les administracions educatives promoure les mesures necessàries perquè la tutoria personal de l'alumnat i l'orientació educativa, psicopedagògica i professional constitueixin un element fonamental en l'ordenació d'aquesta etapa.

4. Així mateix, correspon a les administracions educatives regular mesures adequades per a l'atenció dels alumnes i les alumnes que manifestin dificultats específiques d'aprenentatge o d'integració en l'activitat ordinària dels centres, de l'alumnat d'alta capacitat intel·lectual i de l'alumnat amb discapacitat.

Article 16. Mesures organitzatives i curriculars per a l'atenció a la diversitat i l'organització flexible dels ensenyaments.

1. Correspon a les administracions educatives regular les mesures d'atenció a la diversitat, organitzatives i curriculars, incloses les mesures d'atenció a l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu, que permetin als centres, en l'exercici de la seva autonomia, una organització flexible dels ensenyaments.

2. Entre les mesures que indica l'apartat anterior s'han de preveure les adaptacions del currículum, la integració de matèries en àmbits, els agrupaments flexibles, el suport en grups ordinaris, els desdoblaments de grups, l'oferta de matèries específiques, els programes de millora de l'aprenentatge i el rendiment i altres programes de tractament personalitzat per a l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu.

A aquests efectes, els centres tenen autonomia per organitzar els grups i les matèries de manera flexible i per adoptar les mesures d'atenció a la diversitat més adequades a les característiques del seu alumnat i que permetin el millor aprofitament dels recursos de què disposin. Les mesures d'atenció a la diversitat que adopti cada centre han de formar part del seu projecte educatiu, de conformitat amb el que estableix l'article 121.2 de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació.

3. L'escolarització de l'alumnat amb necessitats educatives especials en centres ordinaris es pot prolongar un any més, sense detriment del que disposa l'article 28.5 de la Llei orgànica esmentada, segons el qual l'alumne o alumna pot repetir el mateix curs una sola vegada i dues vegades com a màxim dins de l'etapa. Quan aquesta segona repetició s'hagi de produir a tercer o quart curs, s'ha de prolongar un any el límit d'edat al qual es refereix l'apartat 2 de l'article 4 de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig. Excepcionalment, un alumne o alumna pot repetir una segona vegada a quart curs si no ha repetit en els cursos anteriors de l'etapa.

Article 17. Integració de matèries en àmbits de coneixement.

Amb la finalitat de facilitar el trànsit de l'alumnat entre l'educació primària i el primer curs d'educació secundària obligatòria, les administracions educatives i, si s'escau, els centres docents poden agrupar les matèries del primer curs en àmbits de coneixement.

Aquest tipus d'agrupació ha de respectar els continguts, els estàndards d'aprenentatge avaluables i els criteris d'avaluació de totes les matèries que s'agrupen, així com l'horari assignat al conjunt d'aquestes. Aquesta agrupació té efectes en l'organització dels ensenyaments però no en les decisions associades a l'avaluació i la promoció.

Article 18. Alumnat que s'incorpora de manera tardana al sistema educatiu.

L'escolarització de l'alumnat que s'incorpora de manera tardana al sistema educatiu a què es refereix l'article 78 de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, s'ha de dur a terme atenent les seves circumstàncies, coneixements, edat i historial acadèmic; quan presenti carències greus en castellà o en la llengua cooficial corresponent ha de rebre una atenció específica que ha de ser, en tot cas, simultània a la seva escolarització en els grups ordinaris, amb els quals ha de compartir el màxim temps possible de l'horari setmanal.

Els qui presentin un desfasament en el seu nivell de competència curricular de més de dos anys es poden escolaritzar en el curs inferior al qual els correspondria per edat. Per a aquest alumnat s'han d'adoptar les mesures de reforç necessàries que en facilitin la

integració escolar i la recuperació del seu desfasament i li permetin continuar amb aprofitament els seus estudis. En el cas de superar aquest desfasament, s'han d'incorporar al curs corresponent a la seva edat.

Article 19. *Programes de millora de l'aprenentatge i del rendiment.*

1. Els programes de millora de l'aprenentatge i del rendiment s'han de desenvolupar a partir de 2n curs de l'educació secundària obligatòria.

En aquests programes s'ha d'utilitzar una metodologia específica a través de l'organització de continguts, activitats pràctiques i, si s'escau, de matèries diferent de l'establerta amb caràcter general, amb la finalitat que els alumnes i les alumnes puguin cursar el quart curs per la via ordinària i obtinguin el títol de graduat en educació secundària obligatòria.

2. Aquests programes han d'anar dirigits preferentment als alumnes i les alumnes que presentin dificultats rellevants d'aprenentatge no imputables a falta d'estudi o esforç.

L'equip docent pot proposar als pares o tutors legals la incorporació a un programa de millora de l'aprenentatge i del rendiment dels alumnes i les alumnes que hagin repetit almenys un curs en qualsevol etapa, i que una vegada cursat el primer curs d'educació secundària obligatòria no estiguin en condicions de passar al segon curs, o que una vegada cursat segon curs no estiguin en condicions de passar al tercer. El programa s'ha de desenvolupar al llarg dels cursos segon i tercer en el primer cas, o només a tercer curs en el segon cas.

Els alumnes i les alumnes que, tot i haver cursat tercer curs d'educació secundària obligatòria, no estiguin en condicions de passar al quart curs, es poden incorporar excepcionalment a un programa de millora de l'aprenentatge i del rendiment per repetir tercer curs.

En tot cas, la seva incorporació requereix l'avaluació tant acadèmica com psicopedagògica i la intervenció de l'administració educativa en els termes que aquesta estableixi, i s'ha d'efectuar una vegada escoltats els mateixos o les mateixes alumnes i els seus pares, mares o tutors legals.

3. Les administracions educatives poden optar per organitzar aquests programes de manera integrada, o per matèries diferents de les establertes amb caràcter general:

a) En el supòsit d'organització de manera integrada, l'alumnat del programa cursa en grups ordinaris totes les matèries del segon i tercer curs, si bé aquestes són objecte d'una proposta curricular específica, en la qual els continguts es poden agrupar per àmbits de coneixement, per projectes interdisciplinaris o per àrees de coneixement i que requereix en tot cas una orientació metodològica adaptada.

b) En cas d'optar per un programa organitzat per matèries diferents de les establertes amb caràcter general es poden establir almenys tres àmbits específics, compostos pels elements formatius següents:

1r) Àmbit de caràcter lingüístic i social, que ha d'incloure almenys les matèries troncales llengua castellana i literatura i geografia i història, i la matèria llengua cooficial i literatura.

2n) Àmbit de caràcter científic i matemàtic, que ha d'incloure almenys les matèries troncales biologia i geologia, física i química, i matemàtiques.

3r) Àmbit de llengües estrangeres.

En aquesta modalitat, s'han de crear grups específics per a l'alumnat que segueixi aquests programes, el qual ha de tenir, a més, un grup de referència amb el qual ha de cursar les matèries no pertanyents al bloc d'assignatures troncales.

4. Cada programa ha d'especificar la metodologia, l'organització dels continguts i de les matèries i les activitats pràctiques que garanteixin l'assoliment dels objectius de l'etapa i l'adquisició de les competències que permetin a l'alumnat passar a quart curs quan finalitzi el programa i obtenir el títol de graduat en educació secundària obligatòria.

A més, s'ha de potenciar l'acció tutorial com a recurs educatiu que pugui contribuir d'una manera especial a reparar les dificultats d'aprenentatge i a atendre les necessitats educatives dels alumnes.

5. L'avaluació de l'alumnat que cursi un programa de millora de l'aprenentatge i del rendiment ha de tenir com a referent fonamental les competències i els objectius de l'educació secundària obligatòria, així com els criteris d'avaluació i els estàndards d'aprenentatge avaluable.

6. Les administracions educatives han de garantir a l'alumnat amb discapacitat que participi en aquests programes la disposició dels recursos de suport que, amb caràcter general, es prevegin per a aquest alumnat en el sistema educatiu espanyol.

Article 20. *Avaluacions.*

1. Els referents per a la comprovació del grau d'adquisició de les competències i l'assoliment dels objectius de l'etapa en les avaluacions contínua i final de les matèries dels blocs d'assignatures troncal i específiques, són els criteris d'avaluació i estàndards d'aprenentatge avaluable que figuren en els annexos I i II d'aquest Reial decret.

2. L'avaluació del procés d'aprenentatge de l'alumnat de l'educació secundària obligatòria ha de ser contínua, formativa i integradora.

En el procés d'avaluació contínua, quan el progrés d'un alumne o alumna no sigui l'adequat, s'han d'establir mesures de reforç educatiu. Aquestes mesures s'han d'adoptar en qualsevol moment del curs, tan aviat com es detectin les dificultats, i han d'estar dirigides a garantir l'adquisició de les competències imprescindibles per continuar el procés educatiu.

L'avaluació dels aprenentatges dels alumnes i les alumnes ha de tenir un caràcter formatiu i ha de ser un instrument per a la millora tant dels processos d'ensenyament com dels processos d'aprenentatge.

L'avaluació del procés d'aprenentatge de l'alumnat ha de ser integradora, i s'ha de tenir en compte des de totes i cadascuna de les assignatures la consecució dels objectius establerts per a l'etapa i del desenvolupament de les competències corresponent. El caràcter integrador de l'avaluació no ha d'impedir que el professorat dugui a terme de manera diferenciada l'avaluació de cada assignatura tenint en compte els criteris d'avaluació i els estàndards d'aprenentatge avaluable de cadascuna d'aquestes.

3. S'han d'establir les mesures més adequades perquè les condicions de realització de les avaluacions, inclosa l'avaluació final d'etapa, s'adaptin a les necessitats de l'alumnat amb necessitats educatives especials. Aquestes adaptacions en cap cas s'han de tenir en compte per minorar les qualificacions obtingudes.

4. Els professors han d'avaluar tant els aprenentatges de l'alumnat com els processos d'ensenyament i la seva pròpia pràctica docent, per a la qual cosa han d'establir indicadors d'assoliment en les programacions didàctiques.

5. Les administracions educatives han de garantir el dret dels alumnes a una avaluació objectiva i al fet que la seva dedicació, esforç i rendiment siguin valorats i reconeguts amb objectivitat, per a la qual cosa han d'establir els procediments oportuns.

6. A les comunitats autònomes que tinguin, juntament amb el castellà, una altra llengua oficial d'acord amb els seus estatuts, els alumnes i les alumnes poden estar exempts de fer l'avaluació de la matèria llengua cooficial i literatura segons la normativa autonòmica corresponent.

7. L'equip docent, constituït en cada cas pels professors i les professores de l'estudiant, coordinat pel tutor o la tutora, ha d'actuar de manera col·legiada al llarg del procés d'avaluació i en l'adopció de les decisions que en resultin, en el marc del que estableixin les administracions educatives.

8. Amb la finalitat de facilitar als alumnes i les alumnes la recuperació de les matèries amb avaluació negativa, les administracions educatives han de regular les condicions perquè els centres organitzin les oportunes proves extraordinàries i programes individualitzats en les condicions que determinin.

Article 21. *Avaluació final d'educació secundària obligatòria.*

1. En finalitzar el quart curs, els alumnes i les alumnes han de fer una avaluació individualitzada per l'opció d'ensenyaments acadèmics o per la d'ensenyaments aplicats, en què s'ha de comprovar l'assoliment dels objectius de l'etapa i el grau d'adquisició de les competències corresponents en relació amb les matèries següents:

a) Totes les matèries generals cursades en el bloc d'assignatures troncales, llevat de biologia i geologia i física i química, de les quals l'alumne o alumna ha de ser avaluat si les tria entre les matèries d'opció, segons indica el paràgraf següent.

b) Dues de les matèries d'opció cursades en el bloc d'assignatures troncales, a quart curs.

c) Una matèria del bloc d'assignatures específiques cursada en qualsevol dels cursos, que no sigui educació física, religió, o valors ètics.

2. Es poden presentar a aquesta avaluació els alumnes i les alumnes que hagin obtingut bé avaluació positiva en totes les matèries, o bé negativa en un màxim de dues matèries sempre que no siguin simultàniament llengua castellana i literatura, i matemàtiques. A aquests efectes:

1r) La matèria llengua cooficial i literatura té la mateixa consideració que la matèria llengua castellana i literatura a les comunitats autònomes que tinguin llengua cooficial.

2n) Només es computen les matèries que com a mínim l'alumne o alumna ha de cursar en cadascun dels blocs.

3r) En relació amb els alumnes i les alumnes que cursin llengua cooficial i literatura, només es computa una matèria en el bloc d'assignatures de lliure configuració autonòmica, independentment del fet que els alumnes i les alumnes esmentats puguin cursar més matèries d'aquest bloc.

4t) Les matèries amb la mateixa denominació en diferents cursos d'educació secundària obligatòria es consideren matèries diferents.

3. El Ministeri d'Educació, Cultura i Esport ha d'establir per a tot el sistema educatiu espanyol les característiques de les proves, les ha de dissenyar i n'ha d'establir el contingut per a cada convocatòria.

4. La superació d'aquesta avaluació requereix una qualificació igual o superior a 5 punts sobre 10.

5. Els alumnes i les alumnes poden fer l'avaluació per qualsevol de les dues opcions d'ensenyaments acadèmics o d'ensenyaments aplicats, independentment de l'opció cursada a quart curs d'educació secundària obligatòria, o per totes dues opcions en la mateixa convocatòria. En cas que facin l'avaluació per una opció no cursada, se'ls avalua de les matèries requerides per superar l'avaluació final per aquesta opció que no tinguin superades, elegides pel mateix alumne dins del bloc d'assignatures troncales.

6. Els alumnes i les alumnes que no hagin superat l'avaluació per l'opció escollida, o que vulguin elevar la seva qualificació final d'educació secundària obligatòria, poden repetir l'avaluació en convocatòries successives, prèvia sol·licitud. Els alumnes i les alumnes que hagin superat aquesta avaluació per una opció es poden presentar de nou a avaluació per l'altra opció, si ho volen, i, si no la superen en primera convocatòria, la poden repetir en convocatòries successives, prèvia sol·licitud. Cal tenir en compte la qualificació més alta de les obtingudes en les convocatòries que l'alumne o alumna hagi superat. S'han de fer almenys dues convocatòries anuals, una ordinària i una altra extraordinària.

No és necessari que s'avalui de nou l'alumnat que es presenti en segona o successives convocatòries de les matèries que ja hagi superat, llevat que vulgui elevar la seva qualificació final.

7. Les administracions educatives poden establir mesures d'atenció personalitzada dirigides als alumnes i les alumnes que s'hagin presentat a l'avaluació final d'educació secundària obligatòria i no l'hagin superat.

Els centres docents, d'acord amb els resultats obtinguts pels seus alumnes i en funció del diagnòstic i la informació proporcionats per aquests resultats, han d'establir mesures ordinàries o extraordinàries en relació amb les seves propostes curriculars i pràctica docent. Aquestes mesures s'han de fixar en plans de millora de resultats col·lectius o individuals que permetin, en col·laboració amb les famílies i utilitzant els recursos de suport educatiu facilitats per les administracions educatives, incentivar la motivació i l'esforç dels alumnes per solucionar les dificultats.

Article 22. *Promoció.*

1. Les decisions sobre la promoció de l'alumnat d'un curs a un altre, dins de l'etapa, les ha d'adoptar de manera col·legiada el conjunt de professors de l'alumne o alumna respectiu, atenent l'assoliment dels objectius de l'etapa i el grau d'adquisició de les competències corresponents.

La repetició es considera una mesura de caràcter excepcional i s'ha de prendre després d'haver esgotat les mesures ordinàries de reforç i suport per solucionar les dificultats d'aprenentatge de l'alumne o alumna.

2. Els alumnes i les alumnes passen de curs quan hagin superat totes les matèries cursades o tinguin avaluació negativa en dues matèries com a màxim, i han de repetir curs quan tinguin avaluació negativa en tres matèries o més, o en dues matèries que siguin llengua castellana i literatura i matemàtiques de manera simultània.

Excepcionalment, es pot autoritzar la promoció d'un alumne o una alumna amb avaluació negativa en tres matèries quan es donin conjuntament les condicions següents:

- a) que dues de les matèries amb avaluació negativa no siguin simultàniament llengua castellana i literatura, i matemàtiques,
- b) que l'equip docent consideri que la naturalesa de les matèries amb avaluació negativa no impedeix que l'alumne o alumna segueixi amb èxit el curs següent, que té expectatives favorables de recuperació i que la promoció ha de beneficiar la seva evolució acadèmica,
- c) i que s'apliquin a l'alumne o alumna les mesures d'atenció educativa proposades en el consell orientador a què es refereix l'apartat 7 d'aquest article.

També es pot autoritzar excepcionalment la promoció d'un alumne o alumna amb avaluació negativa en dues matèries que siguin llengua castellana i literatura i matemàtiques de manera simultània quan l'equip docent consideri que l'alumne o alumna pot seguir amb èxit el curs següent, que té expectatives favorables de recuperació i que la promoció ha de beneficiar la seva evolució acadèmica, i sempre que s'apliquin a l'alumne o alumna les mesures d'atenció educativa proposades en el consell orientador a què es refereix l'apartat 7 d'aquest article.

Als efectes d'aquest apartat, només es computen les matèries que com a mínim l'alumne o alumna ha de cursar en cadascun dels blocs. A més, en relació amb els alumnes i les alumnes que cursin llengua cooficial i literatura, només es computa una matèria en el bloc d'assignatures de lliure configuració autonòmica, independentment del fet que aquests alumnes puguin cursar més matèries d'aquest bloc. Les matèries amb la mateixa denominació en diferents cursos de l'educació secundària obligatòria es consideren matèries diferents. La matèria llengua cooficial i literatura té la mateixa consideració que la matèria de llengua castellana i literatura en les comunitats autònomes que tenen llengua cooficial.

3. Els qui passin de curs sense haver superat totes les matèries s'han de matricular de les matèries no superades, han de seguir els programes de reforç que estableixi l'equip docent i han de superar les avaluacions corresponents als programes de reforç esmentats.

4. L'alumne o alumna que no passi de curs s'ha de quedar un any més en el mateix curs. Aquesta mesura se li pot aplicar una sola vegada en el mateix curs i dues vegades com a màxim dins de l'etapa. Quan aquesta segona repetició s'hagi de produir a tercer o quart curs, té dret a romandre en règim ordinari cursant educació secundària obligatòria

fins als dinou anys d'edat, complerts l'any en què finalitzi el curs. Excepcionalment, pot repetir una segona vegada a quart curs si no ha repetit en els cursos anteriors de l'etapa.

5. En tot cas, les repeticions s'han d'establir de manera que les condicions curriculars s'adaptin a les necessitats de l'alumne o alumna i estiguin orientades a la superació de les dificultats detectades.

6. Aquesta mesura ha d'anar acompanyada d'un pla específic personalitzat, orientat a la superació de les dificultats detectades en el curs anterior. Els centres han d'organitzar aquest pla d'acord amb el que estableixin les administracions educatives.

7. Amb la finalitat de facilitar que tots els alumnes i les alumnes aconseguixin els objectius i assolixin el grau adequat d'adquisició de les competències corresponents, les administracions educatives han d'establir mesures de reforç educatiu, amb especial atenció a les necessitats específiques de suport educatiu. L'aplicació personalitzada de les mesures s'ha de revisar periòdicament i, en tot cas, en acabar el curs acadèmic.

Al final de cadascun dels cursos d'educació secundària obligatòria s'ha de lliurar als pares, mares o tutors legals de cada alumne o alumna un consell orientador, que ha d'incloure una proposta a pares, mares o tutors legals o, si s'escau, a l'alumne o alumna de l'itinerari més adequat a seguir, així com la identificació, mitjançant un informe motivat, del grau de l'assoliment dels objectius de l'etapa i d'adquisició de les competències corresponents que justifica la proposta. Si es considera necessari, el consell orientador pot incloure una recomanació als pares, mares o tutors legals i, si s'escau, a l'alumnat sobre la incorporació a un programa de millora de l'aprenentatge i del rendiment o a un cicle de formació professional bàsica.

El consell orientador s'ha d'incloure a l'expedient de l'alumne o alumna.

Article 23. *Títol de graduat en educació secundària obligatòria i certificacions.*

1. Per obtenir el títol de graduat en educació secundària obligatòria és necessària la superació de l'avaluació final, així com una qualificació final d'aquesta etapa igual o superior a 5 punts sobre 10. La qualificació final d'educació secundària obligatòria es dedueix de la ponderació següent:

- a) amb un pes del 70%, la mitjana de les qualificacions numèriques obtingudes en cadascuna de les matèries cursades a l'educació secundària obligatòria;
- b) amb un pes del 30%, la nota obtinguda a l'avaluació final d'educació secundària obligatòria. En cas que l'alumne o alumna hagi superat l'avaluació per les dues opcions d'avaluació final, a què es refereix l'article 21.1, per a la qualificació final s'ha de prendre la més alta de les que s'obtinguin tenint en compte la nota obtinguda en totes dues opcions.

En cas que s'obtingui el títol de graduat en educació secundària obligatòria per la superació de la prova per a persones majors de divuit anys, la qualificació final d'educació secundària obligatòria és l'obtinguda en la prova esmentada.

2. El títol de graduat en educació secundària obligatòria permet accedir als ensenyaments postobligatoris que recull l'article 3.4 de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'acord amb els requisits que s'estableixen per a cada ensenyament.

En el títol ha de constar l'opció o opcions per les quals es va fer l'avaluació final, així com la qualificació final d'educació secundària obligatòria.

En el títol s'ha de fer constar, per diligència o annex a aquest, la nova qualificació final d'educació secundària obligatòria quan l'alumne o alumna s'hagi tornat a presentar avaluació per la mateixa opció per elevar la seva qualificació final.

També s'hi ha de fer constar, per diligència o annex, la superació per l'alumne o alumna de l'avaluació final per una opció diferent a la que ja consti en el títol, cas en què la qualificació final ha de ser la més alta de les que s'obtinguin tenint en compte els resultats de les dues opcions.

3. Els alumnes i les alumnes que cursin l'educació secundària obligatòria i no obtinguin el títol al qual es refereix aquest article han de rebre una certificació amb caràcter oficial i vàlida a tot Espanya.

Aquesta certificació l'ha d'emetre el centre docent en què l'estudiant estigui matriculat l'últim curs escolar, i s'hi han de consignar, almenys, els elements següents:

- a) Dades oficials identificatives del centre docent.
- b) Nom i document acreditatiu de la identitat de l'estudiant.
- c) Data de començament i finalització de la seva escolaritat.
- d) Les matèries o els àmbits cursats amb les qualificacions obtingudes els anys que ha estat escolaritzat a l'educació secundària obligatòria.
- e) Informe de la junta d'avaluació de l'últim curs escolar en què hagi estat matriculat, en el qual s'indiqui el grau d'assoliment dels objectius de l'etapa i d'adquisició de les competències corresponents, així com la formació complementària que hauria de cursar per obtenir el títol de graduat en educació secundària obligatòria. A aquests efectes, les administracions educatives han de posar a disposició dels centres els instruments necessaris per fer aquest informe.

Les administracions educatives han de determinar, en funció del contingut dels paràgrafs d) i e), les parts que es consideren superades de les proves que organitzin per a l'accés als cicles formatius de grau mitjà o, en els termes que preveu l'article 68.2 de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, per a l'obtenció del títol de graduat en educació secundària obligatòria.

4. Després de cursar el primer cicle d'educació secundària obligatòria, així com una vegada cursat el segon curs quan l'alumne o alumna s'hagi d'incorporar de manera excepcional a un cicle de formació professional bàsica, s'ha de lliurar als alumnes i les alumnes un certificat d'estudis cursats, amb el contingut que indiquen els paràgrafs a) a d) de l'apartat anterior i un informe sobre el grau d'assoliment dels objectius de l'etapa i d'adquisició de les competències corresponents.

CAPÍTOL III

Batxillerat

Article 24. *Principis generals.*

El batxillerat té com a finalitat proporcionar a l'alumnat formació, maduresa intel·lectual i humana, coneixements i habilitats que els permetin dur a terme funcions socials i incorporar-se a la vida activa amb responsabilitat i competència. Així mateix, capacita l'alumnat per accedir a l'educació superior.

Article 25. *Objectius.*

El batxillerat ha de contribuir a desenvolupar en els alumnes i les alumnes les capacitats que els permetin:

- a) Exercir la ciutadania democràtica, des d'una perspectiva global, i adquirir una consciència cívica responsable, inspirada pels valors de la Constitució espanyola, així com pels drets humans, que fomenti la coresponsabilitat en la construcció d'una societat justa i equitativa.
- b) Consolidar una maduresa personal i social que els permeti actuar de manera responsable i autònoma i desenvolupar el seu esperit crític. Preveure i resoldre pacíficament els conflictes personals, familiars i socials.
- c) Fomentar la igualtat efectiva de drets i oportunitats entre homes i dones, analitzar i valorar críticament les desigualtats i discriminacions existents, i en particular la violència contra la dona, i impulsar la igualtat real i la no-discriminació de les persones per qualsevol condició o circumstància personal o social, amb atenció especial a les persones amb discapacitat.
- d) Consolidar els hàbits de lectura, estudi i disciplina, com a condicions necessàries per a l'aprofitament eficaç de l'aprenentatge, i com a mitjà de desenvolupament personal.

- e) Dominar, tant en la seva expressió oral com escrita, la llengua castellana i, si s'escau, la llengua cooficial de la seva comunitat autònoma.
- f) Expressar-se amb fluïdesa i correcció en una o més llengües estrangeres.
- g) Utilitzar amb solvència i responsabilitat les tecnologies de la informació i la comunicació.
- h) Conèixer i valorar críticament les realitats del món contemporani, els seus antecedents històrics i els principals factors de la seva evolució. Participar de manera solidària en el desenvolupament i la millora del seu entorn social.
- i) Accedir als coneixements científics i tecnològics fonamentals i dominar les habilitats bàsiques pròpies de la modalitat elegida.
- j) Comprendre els elements i els procediments fonamentals de la recerca i dels mètodes científics. Conèixer i valorar de manera crítica la contribució de la ciència i la tecnologia en el canvi de les condicions de vida, així com consolidar la sensibilitat i el respecte cap al medi ambient.
- k) Consolidar l'esperit emprenedor amb actituds de creativitat, flexibilitat, iniciativa, treball en equip, confiança en un mateix i sentit crític.
- l) Desenvolupar la sensibilitat artística i literària, així com el criteri estètic, com a fonts de formació i enriquiment cultural.
- m) Utilitzar l'educació física i l'esport per afavorir el desenvolupament personal i social.
- n) Consolidar actituds de respecte i prevenció en l'àmbit de la seguretat viària.

Article 26. *Organització general.*

1. Poden accedir als estudis de batxillerat els alumnes i les alumnes que estiguin en possessió del títol de graduat en educació secundària obligatòria i hagin superat l'avaluació final d'educació secundària obligatòria per l'opció d'ensenyaments acadèmics.

D'acord amb l'article 53.2 de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, el títol de tècnic d'arts plàstiques i disseny permet l'accés directe a qualsevol de les modalitats de batxillerat.

Així mateix, de conformitat amb l'article 65.3 de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, el títol de tècnic esportiu permet l'accés a qualsevol de les modalitats de batxillerat.

2. El batxillerat comprèn dos cursos, es desenvolupa en modalitats diferents, i s'organitza de manera flexible, a fi que pugui oferir una preparació especialitzada a l'alumnat d'acord amb les seves perspectives i interessos de formació o permeti la incorporació a la vida activa una vegada finalitzat aquest.

3. Els alumnes i les alumnes poden estar cursant batxillerat en règim ordinari durant quatre anys.

4. Les modalitats del batxillerat que poden oferir les administracions educatives i, si s'escau, els centres docents són les següents:

- a) Ciències.
- b) Humanitats i ciències socials.
- c) Arts.

Article 27. *Organització del primer curs de batxillerat.*

1. En la modalitat de ciències, els alumnes i les alumnes han de cursar les matèries generals següents del bloc d'assignatures troncal:

- a) Filosofia.
- b) Llengua castellana i literatura I.
- c) Matemàtiques I.
- d) Primera llengua estrangera I.
- e) En funció de la regulació i de la programació de l'oferta educativa que estableixi cada administració educativa i, si s'escau, de l'oferta dels centres docents, almenys dues matèries més d'entre les següents matèries d'opció del bloc d'assignatures troncal:

- 1r) Biologia i geologia.
- 2n) Dibuix tècnic I.
- 3r) Física i química.

2. En la modalitat d'humanitats i ciències socials, els alumnes i les alumnes han de cursar les matèries generals següents del bloc d'assignatures troncal:

- a) Filosofia.
- b) Llengua castellana i literatura I.
- c) Primera llengua estrangera I.
- d) Per a l'itinerari d'humanitats, llatí I. Per a l'itinerari de ciències socials, matemàtiques aplicades a les ciències socials I.

e) En funció de la regulació i de la programació de l'oferta educativa que estableixi cada administració educativa i, si s'escau, de l'oferta dels centres docents, almenys dues matèries d'entre les següents matèries d'opció del bloc d'assignatures troncal, organitzades, si s'escau, en blocs que facilitin el trànsit a l'educació superior:

- 1r) Economia.
- 2n) Grec I.
- 3r) Història del món contemporani.
- 4t) Literatura universal.

3. En la modalitat d'arts, els alumnes i les alumnes han de cursar les matèries generals del bloc d'assignatures troncal següents:

- a) Filosofia.
- b) Fonaments de l'art I.
- c) Llengua castellana i literatura I.
- d) Primera llengua estrangera I.
- e) En funció de la regulació i de la programació de l'oferta educativa que estableixi cada administració educativa i, si s'escau, de l'oferta dels centres docents, almenys dues matèries d'entre les següents matèries d'opció del bloc d'assignatures troncal:

- 1r) Cultura audiovisual I.
- 2n) Història del món contemporani.
- 3r) Literatura universal.

4. Els alumnes i les alumnes han de cursar les següents matèries del bloc d'assignatures específiques:

- a) Educació física.
- b) En funció de la regulació i de la programació de l'oferta educativa que estableixi cada administració educativa i, si s'escau, de l'oferta dels centres docents, un mínim de dues matèries i un màxim de tres d'entre les següents:

- 1r) Anàlisi musical I.
- 2n) Anatomia aplicada.
- 3r) Cultura científica.
- 4t) Dibuix artístic I.
- 5è) Dibuix tècnic I, llevat que els pares, mares o tutors legals o l'alumne o alumna ja hagin escollit dibuix tècnic I a l'apartat 1.e).2n).
- 6è) Llenguatge i pràctica musical.
- 7è) Religió.
- 8è) Segona llengua estrangera I.
- 9è) Tecnologia industrial I.
- 10è) Tecnologies de la informació i la comunicació I.
- 11è) Volum.

12è) Una matèria del bloc d'assignatures troncal no cursada per l'alumne o alumna, que es considera específica a tots els efectes.

5. Els alumnes i les alumnes han de cursar la matèria llengua cooficial i literatura en el bloc d'assignatures de lliure configuració autonòmica a les comunitats autònomes que tinguin la llengua cooficial esmentada, si bé poden estar exempts de cursar o de ser avaluats d'aquesta matèria en les condicions que estableixi la normativa autonòmica corresponent. La matèria llengua cooficial i literatura rep un tractament anàleg al de la matèria llengua castellana i literatura.

A més, en funció de la regulació i de la programació de l'oferta educativa que estableixi cada administració educativa i, si s'escau, de l'oferta dels centres docents, els alumnes i les alumnes poden cursar alguna matèria més en el bloc d'assignatures de lliure configuració autonòmica, que poden ser matèries del bloc d'assignatures específiques no cursades, matèries d'ampliació dels continguts d'alguna de les matèries dels blocs d'assignatures troncal o específiques, o altres matèries a determinar. Aquestes matèries del bloc d'assignatures de lliure configuració autonòmica poden ser diferents en cadascun dels cursos.

Entre les matèries a determinar, les administracions educatives i si s'escau els centres poden oferir, entre d'altres, matèries relacionades amb l'aprenentatge del sistema braille, la tiflotecnologia, l'autonomia personal, els sistemes augmentatius i alternatius de comunicació, inclosos els productes de suport a la comunicació oral, i les llengües de signes.

6. L'horari lectiu mínim corresponent a les matèries del bloc d'assignatures troncal, computat de manera global per a 1r de batxillerat, no ha de ser inferior al 50% del total de l'horari lectiu que estableixi cada administració educativa com a general per al curs esmentat.

Les administracions educatives i, si s'escau, els centres poden elaborar itineraris per orientar l'alumnat en l'elecció de les matèries troncal d'opció.

Article 28. *Organització del segon curs de batxillerat.*

1. En la modalitat de ciències, els alumnes i les alumnes han de cursar les matèries generals següents del bloc d'assignatures troncal:

- a) Història d'Espanya.
- b) Llengua castellana i literatura II.
- c) Matemàtiques II.
- d) Primera llengua estrangera II.
- e) En funció de la regulació i de la programació de l'oferta educativa que estableixi cada administració educativa i, si s'escau, de l'oferta dels centres docents, almenys dues matèries més d'entre les següents matèries d'opció del bloc d'assignatures troncal:

- 1r) Biologia.
- 2n) Dibuix tècnic II.
- 3r) Física.
- 4t) Geologia.
- 5è) Química.

2. En la modalitat d'humanitats i ciències socials, els alumnes i les alumnes han de cursar les matèries generals següents del bloc d'assignatures troncal:

- a) Història d'Espanya.
- b) Llengua castellana i literatura II.
- c) Primera llengua estrangera II.
- d) Per a l'itinerari d'humanitats, llatí II. Per a l'itinerari de ciències socials, matemàtiques aplicades a les ciències socials II.

e) En funció de la regulació i de la programació de l'oferta educativa que estableixi cada administració educativa i, si s'escau, de l'oferta dels centres docents, almenys dues matèries d'entre les següents matèries d'opció del bloc d'assignatures troncales, organitzades, si s'escau, en blocs que facilitin el trànsit a l'educació superior:

- 1r) Economia de l'empresa.
- 2n) Geografia.
- 3r) Grec II.
- 4t) Història de l'art.
- 5è) Història de la filosofia.

3. En la modalitat d'arts, els alumnes i les alumnes han de cursar les matèries generals del bloc d'assignatures troncales següents:

- a) Fonaments de l'art II.
- b) Història d'Espanya.
- c) Llengua castellana i literatura II.
- d) Primera llengua estrangera II.
- e) En funció de la regulació i de la programació de l'oferta educativa que estableixi cada administració educativa i, si s'escau, de l'oferta dels centres docents, almenys dues matèries d'entre les següents matèries d'opció del bloc d'assignatures troncales:

- 1r) Arts escèniques.
- 2n) Cultura audiovisual II.
- 3r) Disseny.

4. En funció de la regulació i de la programació de l'oferta educativa que estableixi cada administració educativa i, si s'escau, de l'oferta dels centres docents, els alumnes i les alumnes han de cursar un mínim de dues i un màxim de tres matèries de les següents del bloc d'assignatures específiques:

- a) Anàlisi musical II.
- b) Ciències de la terra i del medi ambient.
- c) Dibuix artístic II.
- d) Dibuix tècnic II, llevat que els pares, mares o tutors legals o l'alumne o alumna ja hagin escollit dibuix tècnic II a l'apartat 1.e).2n).
- e) Fonaments d'administració i gestió.
- f) Història de la filosofia, llevat que els pares, mares o tutors legals o l'alumne o alumna ja hagin escollit història de la filosofia a l'apartat 2.e).5è).
- g) Història de la música i de la dansa.
- h) Imatge i so.
- i) Psicologia.
- j) Religió.
- k) Segona llengua estrangera II.
- l) Tècniques d'expressió gràficoplàstica.
- m) Tecnologia industrial II.
- n) Tecnologies de la informació i la comunicació II.
- ñ) Una matèria del bloc d'assignatures troncales no cursada per l'alumne o alumna, que es considera específica a tots els efectes.

5. Els alumnes i les alumnes han de cursar la matèria llengua cooficial i literatura en el bloc d'assignatures de lliure configuració autonòmica a les comunitats autònomes que tinguin la llengua cooficial esmentada, si bé poden estar exempts de cursar o de ser avaluats d'aquesta matèria en les condicions que estableixi la normativa autonòmica corresponent. La matèria llengua cooficial i literatura rep un tractament anàleg al de la matèria llengua castellana i literatura.

A més, en funció de la regulació i de la programació de l'oferta educativa que estableixi cada administració educativa i, si s'escau, de l'oferta dels centres docents, els alumnes i les alumnes poden cursar alguna matèria més en el bloc d'assignatures de lliure configuració autonòmica, que poden ser matèries del bloc d'assignatures específiques no cursades, matèries d'ampliació dels continguts d'alguna de les matèries dels blocs d'assignatures troncal o específiques, o altres matèries a determinar. Aquestes matèries del bloc d'assignatures de lliure configuració autonòmica poden ser diferents en cadascun dels cursos.

Entre les matèries a determinar, les administracions educatives i si s'escau els centres poden oferir, entre d'altres, matèries relacionades amb l'aprenentatge del sistema braille, la tiflotecnologia, l'autonomia personal, els sistemes augmentatius i alternatius de comunicació, inclosos els productes de suport a la comunicació oral, i les llengües de signes.

6. L'horari lectiu mínim corresponent a les matèries del bloc d'assignatures troncal, computat de manera global per a 2n de batxillerat, no ha de ser inferior al 50% del total de l'horari lectiu que estableixi cada administració educativa com a general per al curs esmentat.

Les administracions educatives i, si s'escau, els centres poden elaborar itineraris per orientar l'alumnat en l'elecció de les matèries troncal d'opció.

Article 29. *Procés d'aprenentatge.*

1. Les activitats educatives en el batxillerat han d'afavorir la capacitat de l'alumnat per aprendre per si mateix, per treballar en equip i per aplicar els mètodes de recerca apropiats.

2. Les administracions educatives han de promoure les mesures necessàries perquè en les diferents matèries es duguin a terme activitats que estimulin l'interès i l'hàbit de la lectura i la capacitat d'expressar-se correctament en públic.

3. En l'organització dels estudis de batxillerat s'ha de prestar especial atenció als alumnes i les alumnes amb necessitat específica de suport educatiu.

En aquest sentit, correspon a les administracions educatives establir les condicions d'accessibilitat i disseny universal i els recursos de suport que afavoreixin l'accés al currículum de l'alumnat amb necessitats educatives especials, i adaptar els instruments i si s'escau els temps i suports que assegurin una avaluació correcta d'aquest alumnat.

L'escolarització de l'alumnat amb altes capacitats intel·lectuals, identificat com a tal segons el procediment i en els termes que determinin les administracions educatives, es pot flexibilitzar, en els termes que determini la normativa vigent.

Article 30. *Avaluacions.*

1. Els referents per a la comprovació del grau d'adquisició de les competències i l'assoliment dels objectius de l'etapa en les avaluacions contínua i final de les matèries dels blocs d'assignatures troncal i específiques, són els criteris d'avaluació i estàndards d'aprenentatge avaluables que figuren en els annexos I i II d'aquest Reial decret.

L'avaluació de l'aprenentatge de l'alumnat ha de ser contínua i diferenciada segons les diferents matèries, ha de tenir un caràcter formatiu i ha de ser un instrument per a la millora tant dels processos d'ensenyament com dels processos d'aprenentatge.

S'han d'establir les mesures més adequades perquè les condicions de realització de les avaluacions, inclosa l'avaluació final d'etapa, s'adaptin a les necessitats de l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu; aquestes adaptacions en cap cas s'han de tenir en compte per minorar les qualificacions obtingudes.

El professorat ha d'avaluar tant els aprenentatges de l'alumnat com els processos d'ensenyament i la seva pròpia pràctica docent, per a la qual cosa ha d'establir indicadors d'assoliment en les programacions didàctiques.

Les administracions educatives han de garantir el dret dels alumnes a una avaluació objectiva i que la seva dedicació, esforç i rendiment siguin valorats i reconeguts amb objectivitat, per a la qual cosa han d'establir els procediments oportuns.

2. A les comunitats autònomes que tinguin, juntament amb el castellà, una altra llengua oficial d'acord amb els seus estatuts, els alumnes i les alumnes poden estar exempts de fer l'avaluació de la matèria llengua cooficial i literatura segons la normativa autonòmica corresponent.

3. El professorat de cada matèria ha de decidir, al terme del curs, si l'alumne o alumna ha aconseguit els objectius i ha assolit el grau d'adquisició adequat de les competències corresponents.

L'equip docent, constituït en cada cas pels professors i les professores de l'estudiant, coordinat pel tutor o la tutora, ha de valorar la seva evolució en el conjunt de les matèries i la seva maduresa acadèmica en relació amb els objectius del batxillerat i les competències corresponents.

4. Amb la finalitat de facilitar als alumnes i les alumnes la recuperació de les matèries amb avaluació negativa, les administracions educatives han de regular les condicions perquè els centres organitzin les oportunes proves extraordinàries i programes individualitzats en les condicions que determinin.

Article 31. *Avaluació final de batxillerat.*

1. Els alumnes i les alumnes han de fer una avaluació individualitzada en acabar el batxillerat, en la qual s'ha de comprovar l'assoliment dels objectius d'aquesta etapa i el grau d'adquisició de les competències corresponents en relació amb les matèries següents:

a) Totes les matèries generals cursades en el bloc d'assignatures troncales. En el cas de matèries que impliquin continuïtat, cal tenir en compte només la matèria cursada a segon curs.

b) Dues matèries d'opció cursades en el bloc d'assignatures troncales, en qualsevol dels cursos. Les matèries que impliquin continuïtat entre els cursos primer i segon només computen com una matèria; en aquest cas, cal tenir en compte només la matèria cursada a segon curs.

c) Una matèria del bloc d'assignatures específiques cursada en qualsevol dels cursos, que no sigui educació física ni religió.

2. Només es poden presentar a aquesta avaluació els alumnes i les alumnes que hagin obtingut avaluació positiva en totes les matèries. A aquests efectes, només es computen les matèries que com a mínim l'alumne o alumna ha de cursar en cadascun dels blocs. A més, en relació amb els alumnes i les alumnes que cursin llengua cooficial i literatura, només es computa una matèria en el bloc d'assignatures de lliure configuració autonòmica, independentment del fet que els alumnes i les alumnes puguin cursar més matèries d'aquest bloc.

3. El Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, prèvia consulta a les comunitats autònomes, ha d'establir per a tot el sistema educatiu espanyol les característiques de les proves, les ha de dissenyar i n'ha d'establir el contingut per a cada convocatòria.

4. La superació d'aquesta avaluació requereix una qualificació igual o superior a 5 punts sobre 10.

Els alumnes i les alumnes que no hagin superat aquesta avaluació, o que vulguin elevar la seva qualificació final de batxillerat, poden repetir l'avaluació en convocatòries successives, prèvia sol·licitud.

Cal tenir en compte la qualificació més alta de les obtingudes en les convocatòries a les quals s'hagi concorregut.

5. S'han de fer almenys dues convocatòries anuals, una ordinària i una altra extraordinària.

6. En el cas dels alumnes i les alumnes que vulguin obtenir el títol de batxillerat per més d'una modalitat, poden sol·licitar que se'ls avalui de les matèries generals i d'opció de la seva elecció del bloc d'assignatures troncal, corresponents a les modalitats escollides.

Article 32. *Promoció.*

1. Els alumnes i les alumnes passen de primer a segon de batxillerat quan hagin superat les matèries cursades o tinguin avaluació negativa en dues matèries, com a màxim. En tot cas, s'han de matricular a segon curs de les matèries pendents de primer. Els centres docents han d'organitzar les conseqüents activitats de recuperació i l'avaluació de les matèries pendents.

Als efectes d'aquest apartat, només es computen les matèries que com a mínim l'alumne o alumna ha de cursar en cadascun dels blocs. A més, en relació amb els alumnes i les alumnes que cursin llengua cooficial i literatura, només es computa una matèria en el bloc d'assignatures de lliure configuració autonòmica, independentment del fet que aquests alumnes puguin cursar més matèries d'aquest bloc.

Sense superar el termini màxim per cursar el batxillerat que indica l'article 26.3, els alumnes i les alumnes poden repetir cadascun dels cursos de batxillerat una sola vegada com a màxim, si bé excepcionalment poden repetir un dels cursos una segona vegada, previ informe favorable de l'equip docent.

2. Les administracions educatives han d'establir les condicions en què un alumne o alumna que hagi cursat el primer curs de batxillerat en una determinada modalitat pugui passar al segon en una modalitat diferent.

3. Els alumnes i les alumnes que al terme del segon curs tinguin avaluació negativa en algunes matèries es poden matricular d'aquestes matèries sense necessitat de cursar de nou les matèries superades o optar per repetir el curs complet.

Article 33. *Continuïtat entre matèries de batxillerat.*

La superació de les matèries de segon curs que indica l'annex III està condicionada a la superació de les corresponents matèries de primer curs que indica l'annex esmentat atès que impliquen continuïtat.

No obstant això, l'alumnat es pot matricular de la matèria de segon curs sense haver cursat la corresponent matèria de primer curs sempre que el professorat que la imparteixi consideri que l'alumne o alumna compleix les condicions necessàries per poder seguir amb aprofitament la matèria de segon. En cas contrari, ha de cursar la matèria de primer curs, que té la consideració de matèria pendent, si bé no és computable als efectes de modificar les condicions en què ha passat a segon.

Article 34. *Títol de batxiller.*

1. Per obtenir el títol de batxillerat cal haver superat l'avaluació final de batxillerat, així com una qualificació final de batxillerat igual o superior a 5 punts sobre 10. La qualificació final d'aquesta etapa es dedueix de la ponderació següent:

- a) amb un pes del 60%, la mitjana de les qualificacions numèriques obtingudes en cadascuna de les matèries cursades a batxillerat.
- b) amb un pes del 40%, la nota obtinguda a l'avaluació final de batxillerat.

Així mateix, de conformitat amb el que disposen els articles 44.4 i 50.2 de la Llei 2/2006, de 3 de maig, respectivament, els alumnes i les alumnes que estiguin en possessió d'un títol de tècnic o de tècnic superior o de tècnic dels ensenyaments professionals de música o de dansa, poden obtenir el títol de batxiller per la superació de l'avaluació final de batxillerat en relació amb les matèries del bloc d'assignatures troncal que com a mínim s'hagin de cursar en la modalitat i l'opció que esculli l'alumne o alumna.

En el títol de batxiller s'ha de fer referència al fet que aquest títol s'ha obtingut de la manera que indica el paràgraf anterior, així com la qualificació final de batxillerat, que és la nota obtinguda en l'avaluació final de batxillerat.

2. El títol de batxiller faculta per accedir als diferents ensenyaments que constitueixen l'educació superior que estableix l'article 3.5 de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació.

3. En el títol de batxiller ha de constar almenys la informació següent:

a) Modalitat cursada. En el cas dels alumnes i les alumnes que vulguin obtenir el títol de batxillerat per més d'una modalitat, s'han de fer constar les modalitats que hagin superat en l'avaluació final.

b) Qualificació final de batxillerat.

4. L'avaluació positiva en totes les matèries del batxillerat sense haver superat l'avaluació final d'aquesta etapa dóna dret a l'alumne o alumna a obtenir un certificat que té efectes laborals i els acadèmics que preveuen els articles 41.2.b), 41.3.a), i 64.2.d) de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig.

Disposició addicional primera. Adaptació de referències.

Les referències que fa la normativa vigent a les modalitats, les vies i les matèries d'educació secundària obligatòria i batxillerat s'entenen fetes a les modalitats, els blocs d'assignatures i les matèries corresponents que recull aquest Reial decret.

Disposició addicional segona. Aprenentatge de llengües estrangeres.

1. Les administracions educatives poden establir que una part de les matèries del currículum s'imparteixin en llengües estrangeres sense que això suposi una modificació dels aspectes bàsics del currículum que regula aquest Reial decret. En aquest cas, han de procurar que al llarg de l'etapa l'alumnat adquireixi la terminologia pròpia de les assignatures en totes dues llengües.

2. Els centres que imparteixin una part de les matèries del currículum en llengües estrangeres han d'aplicar, en tot cas, els criteris per a l'admissió de l'alumnat que estableix la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig. Entre aquests criteris no s'han d'incloure requisits lingüístics.

3. La llengua castellana o la llengua cooficial només s'han d'utilitzar com a suport en el procés d'aprenentatge de la llengua estrangera. S'han de prioritzar la comprensió i l'expressió oral.

4. S'han d'establir mesures de flexibilització i alternatives metodològiques en l'ensenyament i l'avaluació de la llengua estrangera per a l'alumnat amb discapacitat, en especial per al que presenta dificultats en l'expressió oral. Aquestes adaptacions en cap cas s'han de tenir en compte per minorar les qualificacions obtingudes.

Disposició addicional tercera. Ensenyaments de religió.

1. Els ensenyaments de religió s'han d'incloure a l'educació secundària obligatòria i el batxillerat d'acord amb el que estableixen els articles 13, 14, 27 i 28 d'aquest Reial decret.

2. Les administracions educatives han de garantir que, a l'inici del curs, els pares, les mares o els tutors legals i, si s'escau, l'alumnat puguin manifestar la voluntat que aquests rebien ensenyaments de religió o no.

3. La determinació del currículum de l'ensenyament de religió catòlica i de les diferents confessions religioses amb les quals l'Estat espanyol ha subscrit acords de cooperació en matèria educativa és competència, respectivament, de la jerarquia eclesiàstica i de les autoritats religioses corresponents.

4. L'avaluació de l'ensenyament de la religió s'ha de fer d'acord amb el que indiquen els articles 20 i 30 d'aquest Reial decret.

Disposició addicional quarta. *Educació de persones adultes.*

1. Per via reglamentària es poden establir currículums específics per a l'educació de persones adultes que condueixin a l'obtenció dels títols de graduat en educació secundària obligatòria i de batxiller.

2. En els centres educatius públics o privats autoritzats per impartir ensenyament a distància de persones adultes, les avaluacions finals per a l'obtenció de títols oficials que preveu aquest Reial decret s'han de fer en la forma que determinin les administracions educatives que hagin autoritzat o a les quals estiguin adscrits els centres esmentats.

3. Si l'alumne o alumna resideix fora de la localitat en la qual el centre autoritzat estigui ubicat, les avaluacions externes es poden fer fora d'aquesta localitat, d'acord amb el que s'estableixi per conveni de col·laboració entre els centres d'educació a distància de persones adultes, o a través d'altres formes que garanteixin el correcte desenvolupament de les proves.

Disposició addicional cinquena. *Sistema de préstecs de llibres de text.*

El Ministeri d'Educació, Cultura i Esports ha de promoure el préstec gratuït de llibres de text i altres materials curriculars per a l'educació bàsica en els centres sostinguts amb fons públics, al si de la Conferència Sectorial d'Educació.

Disposició addicional sisena. *Documents oficials d'avaluació.*

1. Els documents oficials d'avaluació són: l'expedient acadèmic, les actes d'avaluació, l'informe personal per trasllat, el consell orientador de cadascun dels cursos d'educació secundària obligatòria, i els historials acadèmics d'educació secundària obligatòria i batxillerat. Així mateix, tenen la consideració de documents oficials els relatius a l'avaluació final d'educació secundària obligatòria i a l'avaluació final de batxillerat a què es refereixen, respectivament, els articles 21 i 31 d'aquest Reial decret.

Les administracions educatives han d'establir els procediments oportuns per garantir l'autenticitat dels documents oficials d'avaluació, la integritat de les dades que s'hi recullen i la seva supervisió i custòdia.

Els documents oficials d'avaluació, els ha de visar el director del centre i han de portar les signatures autògrafes de les persones que correspongui en cada cas. Al seu costat hi han de constar el nom i els cognoms del signant, així com la referència al càrrec o a l'atribució docent.

L'historial acadèmic i, si s'escau, l'informe personal per trasllat es consideren documents bàsics per garantir la mobilitat de l'alumnat per tot el territori nacional.

Els documents oficials d'avaluació han de recollir sempre la norma de l'administració educativa que estableix el currículum corresponent i, quan hagin de tenir efectes fora de l'àmbit d'una comunitat autònoma la llengua de la qual tingui atribuït estatutàriament caràcter oficial, cal atènyer-se al que disposa l'article 36.3 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú.

2. Els resultats de l'avaluació s'han d'expressar a l'educació secundària obligatòria mitjançant una qualificació numèrica, sense utilitzar decimals, en una escala de l'u al deu, que ha d'anar acompanyada dels termes següents: insuficient (IN), suficient (SU), bé (BÉ), notable (NT), excel·lent (EX), amb aplicació de les correspondències següents:

Insuficient: 1, 2, 3 o 4.

Suficient: 5.

Bé: 6.

Notable: 7 o 8.

Excel·lent: 9 o 10.

A batxillerat, els resultats de l'avaluació de les matèries s'han d'expressar mitjançant qualificacions numèriques de zero a deu sense decimals, i es consideren negatives les qualificacions inferiors a cinc.

Quan l'alumnat no es presenti a les proves extraordinàries s'ha de consignar No presentat (NP).

La nota mitjana de cada etapa és la mitjana aritmètica de les qualificacions numèriques obtingudes en cadascuna de les matèries, arrodonida a la centena més propera, i en cas d'equidistància, a la superior. La situació No presentat (NP) equival a la qualificació numèrica mínima establerta per a cada etapa, llevat que hi hagi una qualificació numèrica obtinguda per a la mateixa matèria en prova ordinària, cas en què s'ha de tenir en compte aquesta qualificació.

Les administracions educatives poden arbitrar procediments per atorgar una menció honorífica o matrícula d'honor als alumnes i les alumnes que hagin demostrat un rendiment acadèmic excel·lent al final de cada etapa per a la qual s'atorga o a l'avaluació final.

3. Les actes d'avaluació s'han d'estendre per a cadascun dels cursos i s'han de tancar al terme del període lectiu ordinari i en la convocatòria de les proves extraordinàries. Han de comprendre la relació nominal de l'alumnat que compon el grup juntament amb els resultats de l'avaluació de les matèries, expressats en els termes que disposa per a cada etapa l'apartat 2 d'aquesta disposició, i les decisions sobre promoció i permanència.

A les actes de segon i posteriors cursos d'educació secundària obligatòria i de segon curs de batxillerat hi ha de figurar l'alumnat amb matèries no superades del curs anterior. En cadascun d'aquests cursos s'han d'estendre actes d'avaluació de matèries pendents al terme del període lectiu ordinari i de la convocatòria de la prova extraordinària.

A les actes corresponents a quart curs d'educació secundària obligatòria i a segon curs de batxillerat, s'hi ha de fer constar que l'alumne compleix les condicions necessàries per poder presentar-se a l'avaluació final de l'etapa corresponent.

Les actes d'avaluació les ha de signar tot el professorat del grup a l'educació secundària obligatòria i el batxillerat, i han de portar el vistiplau del director del centre. La seva custòdia i arxivament corresponen als centres escolars. La gestió electrònica d'aquestes actes s'ha de dur a terme, si s'escau, d'acord amb el procediment que es determini.

4. L'expedient acadèmic ha de recollir, juntament amb les dades d'identificació del centre, les de l'alumne o alumna, així com la informació relativa al seu procés d'avaluació. S'ha d'obrir en el moment d'incorporació al centre i ha de recollir, almenys, els resultats de l'avaluació amb les qualificacions obtingudes, les decisions de promoció d'etapa, les mesures de suport educatiu i les adaptacions curriculars que s'hagin adoptat per a l'alumne o alumna.

La custòdia i l'arxivament dels expedients acadèmics de l'alumnat corresponen als centres docents en què s'hagin cursat els estudis dels ensenyaments corresponents i la seva formalització i custòdia les ha de supervisar la Inspecció educativa.

5. Les administracions educatives han d'adoptar les mesures adequades per a la conservació i el trasllat en cas de supressió o extinció del centre.

6. L'historial acadèmic d'educació secundària obligatòria i l'historial acadèmic de batxillerat són els documents oficials que reflecteixen els resultats de l'avaluació i les decisions relatives al progrés acadèmic de l'alumnat en l'etapa corresponent; aquests documents s'han d'estendre en un imprès oficial, han de portar el vistiplau del director i tenen valor acreditatiu dels estudis cursats; com a mínim han de recollir les dades identificatives de l'estudiant, la modalitat o opció elegida i les matèries cursades cadascun dels anys d'escolarització juntament amb els resultats de l'avaluació obtinguts per a cadascuna d'aquestes matèries i l'expressió de la convocatòria concreta (ordinària o extraordinària), les decisions sobre promoció i permanència, la nota mitjana de l'etapa, la informació relativa als canvis de centre, les mesures curriculars i organitzatives aplicades, i les dates en què s'han produït les diferents fites. Així mateix, respecte a l'avaluació final d'etapa s'ha de consignar, per a cada modalitat o opció superada per l'alumne o alumna, la qualificació numèrica obtinguda en cadascuna de les matèries, així com la nota

obtinguda a l'avaluació final i la qualificació final de l'etapa resultant per a la modalitat esmentada.

En el cas de l'historial d'educació secundària obligatòria s'han d'incloure a més les conclusions dels consells orientadors.

Quan l'alumne o alumna es traslladi a un altre centre per prosseguir els seus estudis, el centre d'origen ha de remetre al de destinació, i a petició d'aquest, l'historial acadèmic de l'etapa corresponent i l'informe personal per trasllat, si s'escau. El centre receptor ha d'obrir l'expedient acadèmic corresponent. La matriculació adquireix caràcter definitiu una vegada rebut l'historial acadèmic. L'informe personal per trasllat ha de contenir els resultats de les avaluacions parcials que s'hagin fet, l'aplicació, si s'escau, de mesures curriculars i organitzatives, i totes les observacions que es considerin oportunes sobre el progrés general de l'estudiant.

L'historial acadèmic corresponent a cadascun dels ensenyaments s'ha de lliurar a l'alumnat al terme d'aquest i, en tot cas, quan finalitzi la seva escolarització en l'ensenyament en règim ordinari. Aquesta circumstància s'ha de reflectir a l'expedient acadèmic corresponent.

7. L'informe personal per trasllat serveix per garantir la continuïtat del procés d'aprenentatge dels qui es traslladin a un altre centre sense haver conclòs el curs a l'educació secundària obligatòria o el batxillerat. Ha de contenir els resultats de les avaluacions parcials que s'hagin fet, l'aplicació, si s'escau, de mesures curriculars i organitzatives, i totes les observacions que es considerin oportunes sobre el progrés general de l'alumne.

L'informe personal per trasllat l'ha d'elaborar i signar el tutor, amb el vistiplau del director, a partir de les dades facilitades pels professors de les àrees, les matèries o els àmbits.

8. Pel que fa a l'obtenció de les dades personals de l'alumnat, a la cessió d'aquestes dades d'uns centres a uns altres i a la seva seguretat i confidencialitat, cal atènyer-se al que disposa la legislació vigent en matèria de protecció de dades de caràcter personal i, en tot cas, al que estableix la disposició addicional vint-i-tresena de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig.

9. Els documents oficials d'avaluació i els procediments de validació que descriuen els apartats anteriors es poden substituir pels seus equivalents efectuats per mitjans electrònics, informàtics o telemàtics, sempre que en quedi garantida l'autenticitat, la integritat, la conservació, i es compleixin les garanties i els requisits que estableixen la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal, la Llei 11/2007, de 22 de juny, d'accés electrònic dels ciutadans als serveis públics, i la normativa que les desplega.

L'expedient electrònic ha d'estar constituït, almenys, per les dades que continguin els documents oficials d'avaluació, i ha de complir el que estableix el Reial decret 4/2010, de 8 de gener, pel qual es regula l'Esquema Nacional d'Interoperabilitat en l'àmbit de l'Administració electrònica.

El Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, prèvia consulta a les comunitats autònomes, ha d'establir l'estructura i el format de, almenys, les dades que continguin els documents oficials d'avaluació de l'expedient electrònic que descriu la present disposició, d'acord amb el que preveuen l'article 111.bis i l'apartat 4 de la disposició addicional vint-i-tresena de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, que juntament amb d'altres garanteixin la interoperabilitat entre els diferents sistemes d'informació utilitzats en el sistema educatiu espanyol.

Disposició addicional setena. *Avaluació final de l'assignatura llengua cooficial i literatura.*

1. L'assignatura llengua cooficial i literatura s'ha d'avaluar a les avaluacions finals que indiquen els articles 21 i 31, i s'ha de tenir en compte per al càlcul de la nota obtinguda en aquestes avaluacions finals en la mateixa proporció que l'assignatura llengua castellana i literatura.

2. Correspon a les administracions educatives competents concretar els criteris d'avaluació, els estàndards d'aprenentatge avaluable i el disseny de les proves que s'apliquin a aquesta assignatura, que s'han d'efectuar de manera simultània a la resta de les proves que componen les avaluacions finals.

3. Estan exempts de la realització d'aquestes proves els alumnes i les alumnes que estiguin exempts de cursar o de ser avaluats de l'assignatura Llengua cooficial i literatura, segons la normativa autonòmica corresponent.

Disposició addicional vuitena. *Calendari escolar.*

1. El calendari escolar, que fixen anualment les administracions educatives, ha de comprendre un mínim de 175 dies lectius per als ensenyaments obligatoris.

2. En tot cas, en el còmput del calendari escolar s'han d'incloure els dies dedicats a les avaluacions que preveuen els articles 21 i 31.

Disposició addicional novena. *Accions informatives i de sensibilització.*

1. Els ministeris d'Educació, Cultura i Esport i de l'Interior, en col·laboració amb les administracions educatives i amb la Fundació de Víctimes del Terrorisme, han de promoure la divulgació entre l'alumnat del testimoni de les víctimes i del seu relat dels fets.

2. Els ministeris d'Educació, Cultura i Esport i de Justícia, en col·laboració amb les administracions educatives i amb organitzacions i entitats interessades, han de promoure la divulgació entre l'alumnat d'informació sobre els riscos d'explotació i abús sexual, així com sobre els mitjans per protegir-se'n, en compliment del que disposa l'article 6 del Conveni del Consell d'Europa per a la protecció dels nens contra l'explotació i l'abús sexual.

3. Els ministeris d'Educació, Cultura i Esport i de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat, en col·laboració amb les administracions educatives i amb organitzacions i entitats interessades, han de promoure entre l'alumnat activitats d'informació, campanyes de sensibilització, accions formatives i totes les que siguin necessàries per a la promoció de la igualtat d'oportunitats i la no-discriminació, en especial entre dones i homes i persones amb algun tipus de discapacitat, així com per a la prevenció de la violència de gènere.

4. Aquestes actuacions informatives i de sensibilització s'han de dur a terme mitjançant l'organització en els centres docents de conferències, seminaris, tallers i tot tipus d'activitats, adaptades a l'etapa evolutiva dels alumnes.

Disposició derogatòria única. *Derogació normativa.*

A partir de la implantació total de les modificacions que indica la disposició final primera, queden derogades les normes següents:

a) Reial decret 1631/2006, de 29 de desembre, pel qual s'estableixen els ensenyaments mínims corresponents a l'educació secundària obligatòria, a excepció de la disposició addicional primera, que es manté en vigor en tot allò que sigui aplicable d'acord amb la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, en la redacció que en fa la Llei orgànica 8/2013, de 9 de desembre.

b) Reial decret 1467/2007, de 2 de novembre, pel qual s'estableix l'estructura del batxillerat i se'n fixen els ensenyaments mínims, a excepció de la disposició addicional primera, que es manté en vigor en tot allò que sigui aplicable d'acord amb la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, en la redacció que en fa la Llei orgànica 8/2013, de 9 de desembre.

Disposició final primera. *Calendari d'implantació.*

1. Les modificacions introduïdes en el currículum, l'organització, els objectius, els requisits per a l'obtenció de certificats i títols, els programes, la promoció i les avaluacions d'educació secundària obligatòria s'han d'implantar per als cursos primer i tercer en el curs escolar 2015-2016, i per als cursos segon i quart en el curs escolar 2016-2017.

L'avaluació final d'educació secundària obligatòria corresponent a la convocatòria que es realitzi l'any 2017 no té efectes acadèmics. En aquest curs escolar només es farà una única convocatòria.

2. Les modificacions introduïdes en el currículum, l'organització, els objectius, els requisits per a l'obtenció de certificats i títols, els programes, la promoció i les avaluacions de batxillerat s'han d'implantar per al primer curs en el curs escolar 2015-2016, i per al segon curs en el curs escolar 2016-2017.

L'avaluació final de batxillerat corresponent a les dues convocatòries que es realitzin l'any 2017 únicament s'ha de tenir en compte per a l'accés a la universitat, però la seva superació no és necessària per obtenir el títol de batxillerat. També s'ha de tenir en compte per a l'obtenció del títol de batxillerat pels alumnes i les alumnes que tinguin un títol de tècnic de grau mitjà o superior de formació professional o dels ensenyaments professionals de música o de dansa, de conformitat, respectivament, amb els articles 44.4 i 50.2 de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig.

3. El consell orientador que regula l'article 28.7 de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, s'ha de començar a lliurar als pares, mares o tutors legals de cada alumne o alumna al final del curs escolar 2013-2014.

Disposició final segona. *Títol competencial i caràcter bàsic.*

Aquest Reial decret té el caràcter de norma bàsica a l'empara de l'article 149.1.30a de la Constitució, que atribueix a l'Estat les competències per a la regulació de normes bàsiques per al desplegament de l'article 27 de la Constitució, a fi de garantir el compliment de les obligacions dels poders públics en aquesta matèria.

Disposició final tercera. *Desplegament.*

Es faculta la persona titular del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport per dictar totes les disposicions que requereixi l'aplicació del que disposa aquest Reial decret, sense perjudici de les competències que corresponen a les comunitats autònomes.

Disposició final quarta. *Entrada en vigor.*

Aquest Reial decret entra en vigor l'endemà de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Madrid, 26 de desembre de 2014.

FELIPE R.

El ministre d'Educació, Cultura i Esport,
JOSÉ IGNACIO WERT ORTEGA

ANNEX I

Matèries del bloc d'assignatures troncal

1. Arts escèniques.

La matèria arts escèniques pretén dotar els estudiants d'un coneixement de les arts escèniques com a manifestacions de naturalesa social, cultural i artística que tenen codis específics i significativament diferenciadors, amb possibilitats de sinergies amb la resta de les expressions de l'art.

Com a matèria del nivell d'ensenyament de batxillerat, la dicotomia teoria-pràctica sorgeix com a element comú que ha de mantenir un equilibri al llarg de tot el curs.

L'element diferencial del fet escènic és la teatralitat, que presenta múltiples formes i, així, es manifesta en una dansa popular, en una comèdia de capa i espasa o en les propostes més innovadores de presentació escènica, sense oblidar altres manifestacions de caràcter tradicional que encara avui se celebren en multitud de comunitats, com per exemple les festes populars, on es fa ús, implícitament o explícitament, de recursos i instruments expressius típics del drama.

L'expressió teatral, característica singular i diferencial de les arts escèniques, s'entén com una manifestació humana de caràcter cultural i artístic, en què es produeix un acte comunicatiu entre un actor i un espectador, considerant que termes com actor i espectador es poden aplicar a una gamma variada de subjectes, sense circumscriure'ls necessàriament a l'espai d'una sala de teatre. L'expressió teatral té la seva gènesi i el seu fonament en l'expressió dramàtica, aquell tipus de conducta en què els éssers humans, en el seu comportament quotidià, fan ús del joc de rols en els seus processos d'expressió i comunicació.

L'estudiant, a més dels continguts purament teòrics, pot desenvolupar competències comunicatives, socials, expressives, creatives o les relacionades amb la resolució de problemes i l'autonomia personal, estimulant la seva interacció amb el mitjà i garantint, per tant, l'assoliment de fins formatius i propedèutics assignats a aquesta etapa. Ha de ser capaç de relacionar aquestes arts amb les altres, i d'entendre la dimensió integral de les arts escèniques que implica la música, la plàstica, la dansa, la literatura, etc.

A més, l'estudiant que aprèn aquesta matèria aprèn també a expressar, comunicar i rebre pensaments, emocions, sentiments i idees, pròpies i alienes, mitjançant l'ús de les tècniques i destreses més variades inherents a les arts escèniques.

Els continguts de la matèria s'articulen al voltant de dos eixos d'actuació: d'una banda, potenciar la formació integral de l'individu i, de l'altra, incidir en la seva formació humanista i artística a través de l'apropiació d'un coneixement ampli de les arts escèniques, com són el teatre, el circ, la dansa, l'òpera i altres de creació més recent, com la performance, considerades des de diferents perspectives i partint de la vivència i experiència de conceptes i situacions. La matèria Arts escèniques s'ha concebut al voltant de cinc grans blocs:

El primer bloc, les arts escèniques i el seu context històric, permet a l'estudiant el descobriment de les arts escèniques des d'un punt de vista històric, tant diacrònicament com sincrònicament, i geogràficament, al mateix temps que li proporciona un panorama general de les arts escèniques tant en els elements comuns com en les diferències significatives i diferenciadores.

El segon bloc, l'expressió i la comunicació escènica, s'orienta al desenvolupament de les capacitats expressives i creatives, per mitjà d'un conjunt d'activitats amb una dimensió fonamentalment pràctica que permetin l'exploració, anàlisi i utilització dels diferents sistemes, mitjans i codis de significació escènica.

El tercer bloc, la interpretació en les arts escèniques, s'ocupa de les destreses, capacitats i habilitats expressives i creatives, amb la finalitat d'abordar la recreació i representació de l'acció dramàtica a partir dels estímuls més variats, en projectes de treball orientats a la construcció d'escenes que mostrin tot tipus de personatges, situacions i conflictes.

El quart bloc, la representació i l'escenificació, té un caràcter integrador. L'estudi pràctic de les diferents tipologies d'espectacle, dels processos de comentari, anàlisi i adaptació de textos dramàtics i no dramàtics i dels procediments de dramaturgia es culmina amb la realització d'un projecte global de posada en escena d'un espectacle concret, establint i estructurant els elements de significació que s'han d'utilitzar i les relacions entre aquests. També requereix l'organització i planificació dels assajos i la distribució de tasques als equips de treball. Es tracta, aleshores, d'exemplificar, amb casos concrets, el camí que porta del text a l'espectacle i el paper que han de complir els integrants de la nòmina teatral, les seves funcions i responsabilitats.

Finalment, el cinquè bloc, la recepció d'espectacles escènics, s'orienta al desenvolupament de competències en l'anàlisi, la interpretació i el comentari d'espectacles escènics. Partint del concepte de públic i en funció de la forta dimensió social i col·lectiva de la recepció teatral, s'aborda l'estudi dels instruments i les estratègies

analítiques pròpies del procés de recepció a partir de casos pràctics que permetin el desenvolupament de debats i la confrontació d'opinions, amb la finalitat de potenciar una lectura reflexiva i crítica de l'esdevenidor artístic i cultural, realitzada amb rigor i coherència.

Amb això es potencia de la mateixa manera el saber, el saber fer i el saber ser, per a la qual cosa s'utilitza un ampli corpus de coneixements, tècniques, recursos i activitats que incideixen favorablement en l'adquisició d'un capital cultural ampli i d'una cultura escènica suficient.

Al mateix temps, a través de les diferents modalitats d'expressió escènica es poden recrear tot tipus de problemes, situacions i conflictes, i l'anàlisi i elaboració de discursos, ja siguin artístics, ideològics, socials o d'un altre tipus, permeten aprofundir en un coneixement reflexiu del món que ens envolta i en una relació dinàmica i crítica amb el nostre entorn, cosa que afavoreix l'autonomia personal i la transició a la vida adulta, així com en la capacitat de discriminació entre el que és susceptible de perviure en el temps i el que és passatger. En aquesta direcció, es fa necessari incidir en el fet que la matèria no té una dimensió professional, sinó que s'orienta al desenvolupament del potencial expressiu i creatiu de l'alumnat, a la promoció d'un coneixement divers de les arts escèniques, per acabar formant persones autònomes, tolerants, participatives, solidàries, creatives i amb una sòlida cultura artística.

Com totes les disciplines artístiques, el seu estudi millora les capacitats de l'estudiant que les cursa, en potencia la creativitat i la capacitat de prendre decisions de manera global, desenvolupa àrees de pensament diferents a les purament racionals i millora l'expressió i la comunicació a tots els nivells.

Arts escèniques. 2n de batxillerat

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Les arts escèniques i el seu context històric		
<p>Concepte i tipologia de les arts escèniques.</p> <p>Les arts escèniques i les seves grans tradicions: Orient i Occident.</p> <p>Les arts escèniques i la seva història: moments de canvi i transformació.</p> <p>Elements comuns a les arts escèniques: dramaticitat i teatralitat.</p> <p>Naturalesa, descripció i classificació dels codis de significació escènica.</p>	<p>1. Demostrar un coneixement sòlid i crític dels conceptes fonamentals de les arts escèniques.</p> <p>2. Identificar, comprendre i explicar les característiques fonamentals de les diferents formes de la representació i l'espectacle escènic, en una perspectiva històrica.</p> <p>3. Identificar, valorar i saber utilitzar els diferents estils escènics i paradigmes interpretatius.</p>	<p>1.1. Coneix i valora la gènesi i l'evolució històrica de les diferents modalitats d'espectacle escènic.</p> <p>2.1. Identifica els diferents tipus d'espectacle escènic presents en l'entorn en funció de les seves característiques.</p> <p>2.2. Explica, utilitzant un vocabulari específic i adequat, les característiques de les diferents formes de representació.</p> <p>2.3. Reconeix i situa en el temps i estil els diferents espectacles visionats a l'aula.</p> <p>3.1. Utilitza diferents formes de crear mons dramàtics en funció de criteris estètics i artístics.</p> <p>3.2. Aplica els recursos expressius disponibles per a la construcció de personatges.</p>
Bloc 2. L'expressió i la comunicació escènica		
<p>Exploració i desenvolupament harmònic dels instruments de l'ínterpret: expressió corporal, gestual, oral i rítmicomusical.</p> <p>Estudi de l'escena com a espai significat.</p> <p>Anàlisi del rol i del personatge: de la conducta dramàtica a la conducta teatral.</p> <p>Exploració dels elements en l'expressió: personatge, situació, acció i conflicte.</p> <p>Exploració i desenvolupament de processos: anàlisi, caracterització i construcció del personatge.</p> <p>Exploració i desenvolupament de tècniques: joc dramàtic, improvisació, dramatització i creació col·lectiva.</p> <p>Anàlisi i control de recursos literaris i altres materials.</p> <p>Exploració i desenvolupament de recursos plàstics: disseny de l'escena, indumentària, maquillatge, il·luminació i recursos sonors.</p>	<p>1. Demostrar les capacitats expressives i creatives necessàries per a la recreació de l'acció dramàtica i dels elements que la configuren.</p> <p>2. Interpretar peces en què es valorin les destreses i habilitats adquirides.</p> <p>3. Conèixer i utilitzar les diferents tècniques per a la recreació de l'acció dramàtica, el disseny de personatges i la configuració de situacions i escenes.</p>	<p>1.1. Desenvolupa les seves capacitats expressives i creatives.</p> <p>1.2. Demostra implicació en la millora de les seves capacitats a través del treball individual i col·lectiu.</p> <p>2.1. Aplica les habilitats tècniques necessàries en les activitats d'interpretació.</p> <p>2.2. Col·labora amb el grup i respecta les regles fixades per aconseguir un resultat d'acord amb les seves pròpies possibilitats.</p> <p>3.1. Construeix personatges i els situa en tot tipus de situacions, i desenvolupa les accions que els són pròpies.</p> <p>3.2. Aplica amb propietat tots els conceptes referits als elements que intervenen en l'expressió i la comunicació escènica.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 3. La interpretació en les arts escèniques		
Presentació i estudi de les teories de la interpretació. Anàlisi del personatge a partir de la situació, l'acció, el conflicte, els seus objectius i les seves funcions. La partitura interpretativa i la seva execució	<ol style="list-style-type: none"> Investigar sobre les diferents teories d'interpretació. Mostrar motivació, interès i capacitat per al treball en grup i per a l'assumpció de tasques i responsabilitats en projectes col·lectius. Desenvolupar destreses, capacitats i habilitats expressives i creatives amb la finalitat d'abordar la recreació i representació de l'acció dramàtica. 	<ol style="list-style-type: none"> Coneix i explica raonadament les diferents teories de la interpretació. Utilitza fonts de documentació en processos bàsics d'indagació i recerca. Valora la implicació en la feina diària de l'aula i la participació activa en les diferents activitats i tasques implícites en els processos d'aprenentatge. Mostra interès pel desenvolupament de les seves pròpies capacitats interpretatives i expressives.
Bloc 4. La representació i l'escenificació		
L'espectacle escènic: concepte i característiques. Tipologies bàsiques de l'espectacle escènic: clàssic, d'avantguarda, corporal, occidental, oriental, d'objectes, musical, d'interior, de carrer. Altres formes de presentació escènica: happening, performance, vídeo-teatre o teatre-dansa. El disseny d'un espectacle: equips, fases i àrees de treball. La dramaturgia en el disseny d'un projecte escènic. La producció i realització d'un projecte de creació escènica. La direcció d'escena de projectes escènics. Els assajos: tipologia, finalitats i organització. Exhibició i distribució de productes escènics.	<ol style="list-style-type: none"> Participar en el disseny i la realització de projectes de creació i difusió escènica, assumint diferents rols. Conèixer i comprendre els processos i les fases presents en un projecte d'escenificació, i identificar i valorar les tasques i responsabilitats de cada creador individual. Organitzar i planificar els assajos i la distribució de tasques als equips de treball. 	<ol style="list-style-type: none"> Valora la implicació en la creació i l'exhibició d'espectacles escènics, i assumeix i duu a terme les tasques del rol que en cada cas hagi d'exercir. Participa activament en el disseny i la realització d'un projecte escènic. Identifica amb precisió els diferents rols i les activitats i tasques pròpies de cada rol. Assumeix el paper que ha de complir com a integrant de la nòmina teatral i exerceix de manera responsable les seves funcions.
Bloc 5. La recepció d'espectacles escènics		
El públic: concepte i tipologies. Aspectes bàsics del procés de recepció. Anàlisi dels espectacles escènics. La crítica escènica en els seus aspectes bàsics.	<ol style="list-style-type: none"> Analitzar i comentar, amb actitud reflexiva i esperit crític, tot tipus de textos dramàtics i espectacles teatrals, identificant i valorant les seves característiques singulars i els seus pressupostos artístics. Conèixer el concepte de públic i fer una lectura reflexiva i crítica de l'esdevenidor artístic i cultural, amb rigor i coherència. 	<ol style="list-style-type: none"> Identifica i reflexiona sobre les característiques i els pressupostos de textos dramàtics i espectacles teatrals amb esperit crític. Realitza crítiques escèniques, amb rigor i solidesa, utilitzant la terminologia adequada. Consulta les fonts d'informació adequades per a l'elaboració dels treballs encomanats. Coneix i descriu el concepte de públic i aprofundeix en el procés de recepció. Comprèn la complexitat del fenomen artístic, i extrau conclusions pròpies i reelabora els coneixements adquirits en la matèria.

2. Biologia i geologia.

L'assignatura de biologia i geologia ha de contribuir durant l'educació secundària obligatòria (ESO) a l'adquisició per part de l'alumnat d'uns coneixements i destreses bàsiques que li permetin adquirir una cultura científica; els alumnes s'han d'identificar com a agents actius i reconèixer que de les seves actuacions i coneixements en dependrà el desenvolupament del seu entorn.

Durant aquesta etapa es pretén assentar els coneixements ja adquirits per anar construint curs a curs coneixements i destreses que permetin als alumnes ser ciutadans respectuosos amb si mateixos, amb els altres i amb el medi, amb el material que utilitzen o que està a la seva disposició, responsables, capaços de tenir criteris propis i de no perdre l'interès que tenen des del començament de la seva primera activitat escolar per no deixar d'aprendre.

Durant el primer cicle de l'ESO, l'eix vertebrador de la matèria gira al voltant dels éssers vius i la seva interacció amb la Terra, i incideix especialment en la importància que la conservació del medi ambient té per a tots els éssers vius. També durant aquest cicle la matèria té com a nucli central la salut i la seva promoció. El principal objectiu és que els alumnes adquireixin les capacitats i competències que els permetin cuidar el seu cos tant físicament com mentalment, així com valorar i tenir una actuació crítica davant la informació i davant actituds socials que puguin repercutir negativament en el seu desenvolupament físic, social i psicològic; també es pretén que entenguin i valorin la importància de preservar el medi ambient per les repercussions que té sobre la seva

salut; així mateix, han d'aprendre a ser responsables de les seves decisions diàries i les conseqüències que aquestes tenen en la seva salut i en l'entorn que els envolta, i a comprendre el valor que la recerca té en els avenços mèdics i en l'impacte de la qualitat de vida de les persones.

Finalment, en el quart curs de l'ESO, s'inicia l'alumnat en les grans teories que han permès el desenvolupament més actual d'aquesta ciència: la tectònica de plaques, la teoria cel·lular i la teoria de l'evolució, per finalitzar amb l'estudi dels ecosistemes, les relacions tròfiques entre els diferents nivells i la interacció dels organismes entre si i amb el medi, així com la seva repercussió en la dinàmica i l'evolució d'aquests ecosistemes.

En finalitzar l'etapa, l'alumnat ha d'haver adquirit els coneixements essencials que s'inclouen en el currículum bàsic i les estratègies del mètode científic. La comprensió lectora, l'expressió oral i escrita, l'argumentació en públic i la comunicació audiovisual s'han de consolidar durant aquesta etapa; igualment, l'alumnat ha de desenvolupar actituds que condueixin a la reflexió i l'anàlisi sobre els grans avenços científics de l'actualitat, els seus avantatges i les implicacions ètiques que a vegades es plantegen, i conèixer i utilitzar les normes bàsiques de seguretat i ús del material de laboratori.

En el batxillerat, la matèria de biologia i geologia aprofundeix en els coneixements adquirits a l'ESO, i s'analiza més detalladament l'organització dels éssers vius, la seva biodiversitat, la seva distribució i els factors que hi influeixen, així com el comportament de la Terra com un planeta en contínua activitat.

La geologia pren com a fil conductor la teoria de la tectònica de plaques. A partir d'aquesta teoria es fa èmfasi en la composició, estructura i dinàmica de l'interior terrestre, per continuar amb l'anàlisi dels moviments de les plaques i les seves conseqüències: expansió oceànica, relleu terrestre, magmatisme i riscos geològics, entre d'altres, i finalitzar amb l'estudi de la geologia externa.

La biologia es planteja amb l'estudi dels nivells d'organització dels éssers vius: composició química, organització cel·lular i estudi dels teixits animals i vegetals. També es desenvolupa i es completa en aquesta etapa l'estudi de la classificació i organització dels éssers vius, i molt especialment des del punt de vista del seu funcionament i la seva adaptació al medi que habiten.

La matèria de biologia i geologia en el batxillerat permet que els alumnes consolidin els coneixements i les destreses que els permetin ser ciutadans i ciutadanes respectuosos amb si mateixos, amb els altres i amb el medi, amb el material que utilitzen o que està a la seva disposició, responsables i capaços de tenir criteris propis i de mantenir l'interès per aprendre i descobrir.

Biologia i geologia. 1r i 3r d'ESO

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Habilitats, destreses i estratègies. Metodologia científica		
<p>La metodologia científica.</p> <p>Característiques bàsiques.</p> <p>L'experimentació en biologia i geologia: obtenció i selecció d'informació a partir de la selecció i recollida de mostres del medi natural.</p>	<p>1. Utilitzar adequadament el vocabulari científic en un context precís i adequat al seu nivell.</p> <p>2. Cercar, seleccionar i interpretar la informació de caràcter científic i utilitzar aquesta informació per formar-se una opinió pròpia, expressar-se amb precisió i argumentar sobre problemes relacionats amb el medi natural i la salut.</p> <p>3. Fer un treball experimental amb l'ajuda d'un guió de pràctiques de laboratori o de camp, descriure'n l'execució i interpretar-ne els resultats.</p>	<p>1.1. Identifica els termes més freqüents del vocabulari científic i s'expressa de manera correcta tant oralment com per escrit.</p> <p>2.1. Cerca, selecciona i interpreta la informació de caràcter científic a partir de la utilització de diverses fonts.</p> <p>2.2. Transmet la informació seleccionada de manera precisa utilitzant diversos suports.</p> <p>2.3. Utilitza la informació de caràcter científic per formar-se una opinió pròpia i argumentar sobre problemes relacionats.</p> <p>3.1. Coneix i respecta les normes de seguretat al laboratori, respecta els instruments i el material utilitzat i en té cura.</p> <p>3.2. Desenvolupa amb autonomia la planificació del treball experimental, utilitza tant instruments òptics de reconeixement com material bàsic de laboratori, argumenta el procés experimental seguit, descriu les seves observacions i interpreta els seus resultats.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 2. La Terra en l'Univers		
<p>Els principals models sobre l'origen de l'Univers.</p> <p>Característiques del Sistema Solar i dels seus components.</p> <p>El planeta Terra. Característiques. Moviments: conseqüències i moviments.</p> <p>La geosfera. Estructura i composició d'escorça, mantell i nucli.</p> <p>Els minerals i les roques: les seves propietats, característiques i utilitats.</p> <p>L'atmosfera. Composició i estructura. Contaminació atmosfèrica. Efecte d'hivernacle. Importància de l'atmosfera per als éssers vius.</p> <p>La hidrosfera. L'aigua a la Terra. Aigua dolça i aigua salada: importància per als éssers vius. Contaminació de l'aigua dolça i salada.</p> <p>La biosfera. Característiques que fan de la Terra un planeta habitable.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reconèixer les idees principals sobre l'origen de l'Univers i la formació i evolució de les galàxies. 2. Exposar l'organització del Sistema Solar, així com algunes de les concepcions que sobre el sistema planetari esmentat s'han tingut al llarg de la història. 3. Relacionar comparativament la posició d'un planeta en el Sistema Solar amb les seves característiques. 4. Localitzar la posició de la Terra en el Sistema Solar. 5. Establir els moviments de la Terra, la Lluna i el Sol i relacionar-los amb l'existència del dia i la nit, les estacions, les marees i els eclipsis. 6. Identificar els materials terrestres segons la seva abundància i distribució en les grans capes de la Terra. 7. Reconèixer les propietats i característiques dels minerals i de les roques, distingir-ne les aplicacions més freqüents i destacar-ne la importància econòmica i la gestió sostenible. 8. Analitzar les característiques i la composició de l'atmosfera i les propietats de l'aire. 9. Investigar i obtenir informació sobre els problemes de contaminació ambiental actuals i les seves repercussions, i desenvolupar actituds que contribueixin a la seva solució. 10. Reconèixer la importància del paper protector de l'atmosfera per als éssers vius i considerar les repercussions de l'activitat humana sobre l'atmosfera. 11. Descriure les propietats de l'aigua i la seva importància per a l'existència de la vida. 12. Interpretar la distribució de l'aigua en la Terra, així com el cicle de l'aigua i l'ús que en fa l'ésser humà. 13. Valorar la necessitat d'una gestió sostenible de l'aigua i d'actuacions personals, així com col·lectives, que potenciïn la reducció en el consum i la seva reutilització. 14. Justificar i argumentar la importància de preservar i no contaminar les aigües dolces i salades. 15. Seleccionar les característiques que fan de la Terra un planeta especial per al desenvolupament de la vida. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Identifica les idees principals sobre l'origen de l'Univers. 2.1. Reconeix els components del Sistema Solar i en descriu les característiques generals. 3.1. Precisa quines característiques es donen en el planeta Terra, i no es donen en els altres planetes, que permeten el desenvolupament de la vida. 4.1. Identifica la posició de la Terra en el Sistema Solar. 5.1. Categoritza els fenòmens principals relacionats amb el moviment i la posició dels astres, i en dedueix la importància per a la vida. 5.2. Interpreta correctament, en gràfics i esquemes, fenòmens com les fases lunars i els eclipsis, i estableix la relació existent amb la posició relativa de la Terra, la Lluna i el Sol. 6.1. Descriu les característiques generals dels materials més freqüents en les zones externes del planeta i justifica la seva distribució en capes en funció de la seva densitat. 6.2. Descriu les característiques generals de l'escorça, el mantell i el nucli terrestre i els materials que els componen, i relaciona aquestes característiques amb la seva ubicació. 7.1. Identifica minerals i roques aplicant criteris que permeten diferenciar-los. 7.2. Descriu algunes de les aplicacions més freqüents dels minerals i roques en l'àmbit de la vida quotidiana. 7.3. Reconeix la importància de l'ús responsable i la gestió sostenible dels recursos minerals. 8.1. Reconeix l'estructura i la composició de l'atmosfera. 8.2. Reconeix la composició de l'aire i identifica els contaminants principals relacionant-los amb el seu origen. 8.3. Identifica i justifica amb argumentacions senzilles les causes que sustenten el paper protector de l'atmosfera per als éssers vius. 9.1. Relaciona la contaminació ambiental amb el deteriorament del medi ambient i proposa accions i hàbits que contribueixin a la seva solució. 10.1. Relaciona situacions en què l'activitat humana interfereix en l'acció protectora de l'atmosfera. 11.1. Reconeix les propietats anòmales de l'aigua i les relaciona amb les conseqüències que tenen per al manteniment de la vida a la Terra. 12.1. Descriu el cicle de l'aigua, i el relaciona amb els canvis d'estat d'agregació d'aquesta. 13.1. Comprèn el significat de gestió sostenible de l'aigua dolça i enumera mesures concretes que col·laboren en aquesta gestió. 14.1. Reconeix els problemes de contaminació d'aigües dolces i salades i les relaciona amb les activitats humanes. 15.1. Descriu les característiques que van possibilitar el desenvolupament de la vida a la Terra.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 3. La biodiversitat en el planeta Terra		
<p>La cèl·lula. Característiques bàsiques de la cèl·lula procariota i eucariota, animal i vegetal.</p> <p>Funcions vitals: nutrició, relació i reproducció.</p> <p>Sistemes de classificació dels éssers vius. Concepte d'espècie. Nomenclatura binomial.</p> <p>Regnes dels éssers vius. Moneres, protocists, fungi, metàfits i metazous.</p> <p>Invertebrats: porífers, celenterats, anèl·lids, mol·luscos, equinoderms i artròpodes. Característiques anatòmiques i fisiològiques.</p> <p>Vertebrats: peixos, amfibis, rèptils, aus i mamífers. Característiques anatòmiques i fisiològiques.</p> <p>Plantes: molleses, falgueres, gimnospermes i angiospermes. Característiques principals, nutrició, relació i reproducció.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reconèixer que els éssers vius estan constituïts per cèl·lules i determinar les característiques que els diferencien de la matèria inert. 2. Descriure les funcions comunes a tots els éssers vius, diferenciant entre nutrició autòtrofa i heteròtrofa. 3. Reconèixer les característiques morfològiques principals dels diferents grups taxonòmics. 4. Categoritzar els criteris que serveixen per classificar els éssers vius i identificar els principals models taxonòmics als quals pertanyen els animals i les plantes més comuns. 5. Descriure les característiques generals dels grans grups taxonòmics i explicar-ne la importància en el conjunt dels éssers vius. 6. Caracteritzar els principals grups d'invertebrats i vertebrats. 7. Determinar a partir de l'observació les adaptacions que permeten als animals i a les plantes sobreviure en determinats ecosistemes. 8. Utilitzar claus dicotòmiques o altres mitjans per a la identificació i classificació d'animals i plantes. 9. Conèixer les funcions vitals de les plantes i reconèixer la importància que tenen per a la vida. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Diferencia la matèria viva de la inert partint de les característiques particulars de totes dues. 1.2. Estableix comparativament les analogies i diferències entre cèl·lula procariota i eucariota, i entre cèl·lula animal i vegetal. 2.1. Comprèn i diferencia la importància de cada funció per al manteniment de la vida. 2.2. Contrasta el procés de nutrició autòtrofa i nutrició heteròtrofa, i dedueix la relació que s'estableix entre una i l'altra. 3.1. Aplica criteris de classificació dels éssers vius i relaciona els animals i plantes més comuns amb el seu grup taxonòmic. 4.1. Identifica i reconeix exemplars característics de cadascun d'aquests grups i en destaca la importància biològica. 5.1. Discrimina les característiques generals i singulars de cada grup taxonòmic. 6.1. Associa invertebrats comuns amb el grup taxonòmic al qual pertanyen. 6.2. Reconeix diferents exemplars de vertebrats i els assigna a la classe a la qual pertanyen. 7.1. Identifica exemplars de plantes i animals propis d'alguns ecosistemes o d'interès especial per ser espècies en perill d'extinció o endèmiques. 7.2. Relaciona la presència de determinades estructures en els animals i plantes més comuns amb la seva adaptació al medi. 8.1. Classifica animals i plantes a partir de claus d'identificació. 9.1. Detalla el procés de la nutrició autòtrofa i el relaciona amb la seva importància per al conjunt de tots els éssers vius.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 4. Les persones i la salut. Promoció de la salut		
<p>Nivells d'organització de la matèria viva.</p> <p>Organització general del cos humà: cèl·lules, teixits, òrgans, aparells i sistemes.</p> <p>La salut i la malaltia. Malalties infeccioses i no infeccioses. Higiene i prevenció.</p> <p>Sistema immunitari. Vacunes. Els trasplantaments i la donació de cèl·lules, sang i òrgans.</p> <p>Les substàncies addictives: el tabac, l'alcohol i altres drogues. Problemes associats.</p> <p>Nutrició, alimentació i salut.</p> <p>Els nutrients, els aliments i els hàbits alimentaris saludables. Trastorns de la conducta alimentària.</p> <p>La funció de nutrició. Anatomia i fisiologia dels aparells digestiu, respiratori, circulatori i excretor. Alteracions més freqüents, malalties associades, prevenció d'aquestes malalties i hàbits de vida saludables.</p> <p>La funció de relació. Sistema nerviós i sistema endocrí.</p> <p>La coordinació i el sistema nerviós. Organització i funció.</p> <p>Òrgans dels sentits: estructura i funció, cura i higiene.</p> <p>El sistema endocrí: glàndules endocrines i el seu funcionament. Les seves alteracions principals.</p> <p>L'aparell locomotor. Organització i relacions funcionals entre ossos i músculs. Prevenció de lesions.</p> <p>La reproducció humana. Anatomia i fisiologia de l'aparell reproductor. Canvis físics i psíquics en l'adolescència.</p> <p>El cicle menstrual. Fecundació, embaràs i part. Anàlisi dels diferents mètodes anticonceptius. Tècniques de reproducció assistida. Les malalties de transmissió sexual. Prevenció.</p> <p>La resposta sexual humana.</p> <p>Sexe i sexualitat. Salut i higiene sexual.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Catalogar els diferents nivells d'organització de la matèria viva (cèl·lules, teixits, òrgans i aparells o sistemes) i diferenciar les principals estructures cel·lulars i les seves funcions. 2. Diferenciar els teixits més importants de l'ésser humà i la seva funció. 3. Descobrir, a partir del coneixement del concepte de salut i malaltia, els factors que les determinen. 4. Classificar les malalties i valorar la importància dels estils de vida per prevenir-les. 5. Determinar les malalties infeccioses i no infeccioses més comunes que afecten la població, causes, prevenció i tractaments. 6. Identificar hàbits saludables com a mètode de prevenció de les malalties. 7. Determinar el funcionament bàsic del sistema immunitari, així com les aportacions contínues de les ciències biomèdiques. 8. Reconèixer i transmetre la importància que té la prevenció com a pràctica habitual i integrada en les seves vides i les conseqüències positives de la donació de cèl·lules, sang i òrgans. 9. Investigar les alteracions produïdes per diferents tipus de substàncies addictives i elaborar propostes de prevenció i control. 10. Reconèixer les conseqüències en l'individu i en la societat quan se segueixen conductes de risc. 11. Reconèixer la diferència entre alimentació i nutrició i diferenciar els principals nutrients i les seves funcions bàsiques. 12. Relacionar les dietes amb la salut, a través d'exemples pràctics. 13. Argumentar la importància d'una bona alimentació i de l'exercici físic en la salut. 14. Explicar els processos fonamentals de la nutrició, utilitzant esquemes gràfics dels diferents aparells que hi intervenen. 15. Associar quina fase del procés de nutrició executa cadascun dels aparells que hi estan implicats. 16. Indagar sobre les malalties més habituals en els aparells relacionats amb la nutrició, quines són les seves causes i la manera de prevenir-les. 17. Identificar els components dels aparells digestiu, circulatori, respiratori i excretor i conèixer el seu funcionament. 18. Reconèixer i diferenciar els òrgans dels sentits i com s'ha de tenir cura de l'oïda i la vista. 19. Explicar la missió integradora del sistema nerviós davant diferents estímuls i descriure'n el funcionament. 20. Associar les principals glàndules endocrines, amb les hormones que sintetitzen i la funció que exerceixen. 21. Relacionar funcionalment el sistema neuroendocrí. 22. Identificar els ossos i músculs principals de l'aparell locomotor. 23. Analitzar les relacions funcionals entre ossos i músculs. 24. Detallar quines són i com es prevenen les lesions més freqüents en l'aparell locomotor. 25. Referir els aspectes bàsics de l'aparell reproductor, diferenciant entre sexualitat i reproducció. Interpretar dibuixos i esquemes de l'aparell reproductor. 26. Reconèixer els aspectes bàsics de la reproducció humana i descriure els esdeveniments fonamentals de la fecundació, l'embaràs i el part. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Interpreta els diferents nivells d'organització en l'ésser humà i busca la relació entre ells. 1.2. Diferencia els diferents tipus cel·lulars i descriu la funció dels òrgans més importants. 2.1. Reconeix els teixits principals que conformen el cos humà i els associa amb la seva funció. 3.1. Argumenta les implicacions que tenen els hàbits per a la salut i justifica amb exemples les eleccions que realitza o pot realitzar per promoure-la individualment i col·lectivament. 4.1. Reconeix les malalties i infeccions més comunes i les relaciona amb les seves causes. 5.1. Distingeix i explica els diferents mecanismes de transmissió de les malalties infeccioses. 6.1. Coneix i descriu hàbits de vida saludable i els identifica com a mitjà de promoció de la seva salut i la dels altres. 6.2. Proposa mètodes per evitar el contagi i la propagació de les malalties infeccioses més comunes. 7.1. Explica en què consisteix el procés d'immunitat i valora el paper de les vacunes com a mètode de prevenció de les malalties. 8.1. Detalla la importància que té per a la societat i per a l'ésser humà la donació de cèl·lules, sang i òrgans. 9.1. Detecta les situacions de risc per a la salut relacionades amb el consum de substàncies tòxiques i estimulants com el tabac, l'alcohol, les drogues, etc., en contrasta els efectes nocius i proposa mesures de prevenció i control. 10.1. Identifica les conseqüències de seguir conductes de risc amb les drogues, per a l'individu i la societat. 11.1. Discrimina el procés de nutrició del d'alimentació. 11.2. Relaciona cada nutrient amb la funció que exerceix en l'organisme i reconeix hàbits nutricionals saludables. 12.1. Dissenyà hàbits nutricionals saludables mitjançant l'elaboració de dietes equilibrades i utilitza taules amb diferents grups d'aliments amb els nutrients principals presents en aquests aliments i el seu valor calòric. 13.1. Valora una dieta equilibrada per a una vida saludable. 14.1. Determina i identifica, a partir de gràfics i esquemes, els diferents òrgans, aparells i sistemes implicats en la funció de nutrició i els relaciona amb la seva contribució en el procés. 15.1. Reconeix la funció de cadascun dels aparells i sistemes en les funcions de nutrició. 16.1. Diferencia les malalties més freqüents dels òrgans, aparells i sistemes implicats en la nutrició, i les associa amb les seves causes. 17.1. Coneix i explica els components dels aparells digestiu, circulatori, respiratori i excretor i el seu funcionament. 18.1. Especifica la funció de cadascun dels aparells i sistemes implicats en la funció de relació. 18.2. Descriu els processos implicats en la funció de relació i identifica l'òrgan o l'estructura responsable de cada procés. 18.3. Classifica diferents tipus de receptors sensorials i els relaciona amb els òrgans dels sentits en què es troben. 19.1. Identifica algunes malalties comunes del sistema nerviós, i les relaciona amb les seves causes, els seus factors de risc i la seva prevenció. 20.1. Enumera les glàndules endocrines i hi associa les hormones segregades i la seva funció. 21.1. Reconeix algun procés que té lloc en la vida quotidiana en què s'evidencia clarament la integració neuroendocrina. 22.1. Localitza els ossos i músculs principals del cos humà en esquemes de l'aparell locomotor. 23.1. Diferencia els diferents tipus de músculs en funció del seu tipus de contracció i els relaciona amb el sistema nerviós que els controla.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
	<p>27. Comparar els diferents mètodes anticonceptius, classificar-los segons la seva eficàcia i reconèixer la importància d'alguns d'ells en la prevenció de malalties de transmissió sexual.</p> <p>28. Recopilar informació sobre les tècniques de reproducció assistida i de fecundació in vitro per argumentar el benefici que va suposar aquest avenç científic per a la societat.</p> <p>29. Valorar i considerar la seva pròpia sexualitat i la de les persones que l'envolten, i transmetre la necessitat de reflexionar, debatre, considerar i compartir.</p>	<p>24.1. Identifica els factors de risc més freqüents que poden afectar l'aparell locomotor i els relaciona amb les lesions que produeixen.</p> <p>25.1. Identifica en esquemes els diferents òrgans de l'aparell reproductor masculí i femení i n'especifica la funció.</p> <p>26.1. Descriu les principals etapes del cicle menstrual i indica quines glàndules i quines hormones participen en la seva regulació.</p> <p>27.1. Discrimina els diferents mètodes d'anticoncepció humana.</p> <p>27.2. Categoritza les principals malalties de transmissió sexual i argumenta sobre la seva prevenció.</p> <p>28.1. Identifica les tècniques de reproducció assistida més freqüents.</p> <p>29.1. Actua, decideix i defensa responsablement la seva sexualitat i la de les persones que l'envolten.</p>
Bloc 5. El relleu terrestre i la seva evolució		
<p>Factors que condicionen el relleu terrestre. El modelat del relleu. Els agents geològics externs i els processos de meteorització, erosió, transport i sedimentació.</p> <p>Les aigües superficials i el modelat del relleu. Formes característiques. Les aigües subterrànies, la seva circulació i explotació. Acció geològica del mar.</p> <p>Acció geològica del vent. Acció geològica de les glaceres. Formes d'erosió i dipòsit que originen.</p> <p>Acció geològica dels éssers vius. L'espècie humana com a agent geològic.</p> <p>Manifestacions de l'energia interna de la Terra. Origen i tipus de magmes. Activitat sísmica i volcànica. Distribució de volcans i terratrèmols. Els riscos sísmic i volcànic. Importància de la seva predicció i prevenció.</p>	<p>1. Identificar algunes de les causes que fan que el relleu difereixi d'uns llocs a uns altres.</p> <p>2. Relacionar els processos geològics externs amb l'energia que els activa i diferenciar-los dels processos interns.</p> <p>3. Analitzar i predir l'acció de les aigües superficials i identificar les formes d'erosió i dipòsits més característiques.</p> <p>4. Valorar la importància de les aigües subterrànies, justificar la seva dinàmica i la seva relació amb les aigües superficials.</p> <p>5. Analitzar la dinàmica marina i la seva influència en el modelat litoral.</p> <p>6. Relacionar l'acció eòlica amb les condicions que la fan possible i identificar algunes formes resultants.</p> <p>7. Analitzar l'acció geològica de les glaceres i justificar les característiques de les formes d'erosió i dipòsit resultants.</p> <p>8. Indagar els diversos factors que condicionen el modelat del paisatge en les zones pròximes de l'alumnat.</p> <p>9. Reconèixer l'activitat geològica dels éssers vius i valorar la importància de l'espècie humana com a agent geològic extern.</p> <p>10. Diferenciar els canvis en la superfície terrestre generats per l'energia de l'interior terrestre dels d'origen extern.</p> <p>11. Analitzar les activitats sísmica i volcànica, les seves característiques i els efectes que generen.</p> <p>12. Relacionar l'activitat sísmica i volcànica amb la dinàmica de l'interior terrestre i justificar la seva distribució planetària.</p> <p>13. Valorar la importància de conèixer els riscos sísmic i volcànic i les formes de prevenir-lo.</p>	<p>1.1. Identifica la influència del clima i de les característiques de les roques que condicionen els diferents tipus de relleu i hi influeixen.</p> <p>2.1. Relaciona l'energia solar amb els processos externs i justifica el paper de la gravetat en la seva dinàmica.</p> <p>2.2. Diferencia els processos de meteorització, erosió, transport i sedimentació i els seus efectes en el relleu.</p> <p>3.1. Analitza l'activitat d'erosió, transport i sedimentació produïda per les aigües superficials i reconeix algun dels seus efectes en el relleu.</p> <p>4.1. Valora la importància de les aigües subterrànies i els riscos de la seva sobreexplotació.</p> <p>5.1. Relaciona els moviments de l'aigua del mar amb l'erosió, el transport i la sedimentació en el litoral, i identifica algunes formes resultants característiques.</p> <p>6.1. Associa l'activitat eòlica amb els ambients en què aquesta activitat geològica pot ser rellevant.</p> <p>7.1. Analitza la dinàmica glacial i identifica els seus efectes sobre el relleu.</p> <p>8.1. Indaga el paisatge del seu entorn més proper i identifica alguns dels factors que n'han condicionat el modelat.</p> <p>9.1. Identifica la intervenció d'éssers vius en processos de meteorització, erosió i sedimentació.</p> <p>9.2. Valora la importància d'activitats humanes en la transformació de la superfície terrestre.</p> <p>10.1. Diferencia un procés geològic extern d'un d'interior i n'identifica els efectes en el relleu.</p> <p>11.1. Coneix i descriu com s'originen els sismes i els efectes que generen.</p> <p>11.2. Relaciona els tipus d'erupció volcànica amb el magma que les origina i els associa amb la seva perillositat.</p> <p>12.1. Justifica l'existència de zones en què els terratrèmols són més freqüents i d'una magnitud més alta.</p> <p>13.1. Valora el risc sísmic i, si s'escau, volcànic existent a la zona que habita i coneix les mesures de prevenció que ha d'adoptar.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 6. Els ecosistemes		
<p>Ecosistema: identificació dels seus components.</p> <p>Factors abiòtics i biòtics en els ecosistemes.</p> <p>Ecosistemes aquàtics.</p> <p>Ecosistemes terrestres.</p> <p>Factors desencadenants de desequilibris en els ecosistemes.</p> <p>Accions que afavoreixen la conservació del medi ambient.</p> <p>El sòl com a ecosistema.</p>	<p>1. Diferenciar els diferents components d'un ecosistema.</p> <p>2. Identificar en un ecosistema els factors desencadenants de desequilibris i establir estratègies per restablir-ne l'equilibri.</p> <p>3. Reconèixer i difondre accions que afavoreixen la conservació del medi ambient.</p> <p>4. Analitzar els components del sòl i esquematitzar les relacions que s'estableixen entre si.</p> <p>5. Valorar la importància del sòl i els riscos que comporta la seva sobreexplotació, degradació o pèrdua.</p>	<p>1.1. Identifica els diferents components d'un ecosistema.</p> <p>2.1. Reconeix i enumera els factors desencadenants de desequilibris en un ecosistema.</p> <p>3.1. Selecciona accions que prevenen la destrucció del medi ambient.</p> <p>4.1. Reconeix que el sòl és el resultat de la interacció entre els components biòtics i abiòtics, i n'assenyala alguna de les interaccions.</p> <p>5.1. Reconeix la fragilitat del sòl i valora la necessitat de protegir-lo.</p>
Bloc 7. Projecte de recerca		
<p>Projecte de recerca en equip.</p>	<p>1. Planejar, aplicar i integrar les destreses i habilitats pròpies del treball científic.</p> <p>2. Elaborar hipòtesis i contrastar-les a través de l'experimentació o l'observació i l'argumentació.</p> <p>3. Utilitzar fonts d'informació variada, discriminar i decidir sobre aquestes fonts i els mètodes utilitzats per a la seva obtenció.</p> <p>4. Participar, valorar i respectar el treball individual i en equip.</p> <p>5. Exposar, i defensar en públic el projecte de recerca realitzat.</p>	<p>1.1. Integra i aplica les destreses pròpies del mètode científic.</p> <p>2.1. Utilitza arguments per justificar les hipòtesis que proposa.</p> <p>3.1. Utilitza diferents fonts d'informació i les recolza en les TIC per elaborar i presentar les seves recerques.</p> <p>4.1. Participa, valora i respecta el treball individual i grupal.</p> <p>5.1. Dissenya petits treballs de recerca sobre animals i/o plantes, els ecosistemes del seu entorn o l'alimentació i la nutrició humana per a la seva presentació i defensa a l'aula.</p> <p>5.2. Expressa amb precisió i coherència, tant verbalment com per escrit, les conclusions de les seves recerques.</p>

Biologia i geologia. 4t d'ESO

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable.
Bloc 1. L'evolució de la vida		
<p>La cèl·lula. Cicle cel·lular. Els àcids nucleics. ADN i genètica molecular. Procés de replicació de l'ADN. Concepte de gen. Expressió de la informació genètica. Codi genètic. Mutacions. Relacions amb l'evolució. L'herència i la transmissió de caràcters. Introducció i desenvolupament de les lleis de Mendel. Base cromosòmica de les lleis de Mendel. Aplicacions de les lleis de Mendel. Enginyeria genètica: tècniques i aplicacions. Biotecnologia. Bioètica. Origen i evolució dels éssers vius. Hipòtesis sobre l'origen de la vida a la Terra. Teories de l'evolució. El fet i els mecanismes de l'evolució. L'evolució humana: procés d'hominització.</p>	<p>1. Determinar les analogies i diferències en l'estructura de les cèl·lules procariotes i eucariotes, i interpretar-ne les relacions evolutives entre elles. 2. Identificar el nucli cel·lular i la seva organització segons les fases del cicle cel·lular a través de l'observació directa o indirecta. 3. Comparar l'estructura dels cromosomes i de la cromatina. 4. Formular els principals processos que tenen lloc en la mitosi i la meiosi i revisar-ne el significat i la importància biològica. 5. Comparar els tipus i la composició dels àcids nucleics, i relacionar-los amb la seva funció. 6. Relacionar la replicació de l'ADN amb la conservació de la informació genètica. 7. Comprendre com s'expressa la informació genètica, utilitzant el codi genètic. 8. Valorar el paper de les mutacions en la diversitat genètica i comprendre la relació entre mutació i evolució. 9. Formular els principis bàsics de la genètica mendeliana i aplicar les lleis de l'herència en la resolució de problemes senzills. 10. Diferenciar l'herència del sexe i la lligada al sexe i establir la relació que s'estableix entre elles. 11. Conèixer algunes malalties hereditàries, la seva prevenció i el seu abast social. 12. Identificar les tècniques de l'enginyeria genètica: ADN recombinant i PCR. 13. Comprendre el procés del clonatge. 14. Reconèixer les aplicacions de l'enginyeria genètica: OMG (organismes modificats genèticament). 15. Valorar les aplicacions de la tecnologia de l'ADN recombinant en l'agricultura, la ramaderia, el medi ambient i la salut. 16. Conèixer les proves de l'evolució. Comparar lamarckisme, darwinisme i neodarwinisme. 17. Comprendre els mecanismes de l'evolució i destacar la importància de la mutació i la selecció. Analitzar el debat entre gradualisme, saltacionisme i neutralisme. 18. Interpretar arbres filogenètics, inclòs l'humà. 19. Descriure l'hominització.</p>	<p>1.1. Compara la cèl·lula procariota i eucariota, l'animal i la vegetal, i reconeix la funció dels orgànuls cel·lulars i la relació entre morfologia i funció. 2.1. Distingeix els diferents components del nucli i la seva funció segons les diferents etapes del cicle cel·lular. 3.1. Reconeix les parts d'un cromosoma i l'utilitza per construir un cariotip. 4.1. Reconeix les fases de la mitosi i meiosi, diferencia tots dos processos i en distingeix el significat biològic. 5.1. Distingeix els diferents àcids nucleics i n'enumera els components. 6.1. Reconeix la funció de l'ADN com a portador de la informació genètica i el relaciona amb el concepte de gen. 7.1. Il·lustra els mecanismes de l'expressió genètica per mitjà del codi genètic. 8.1. Reconeix i explica en què consisteixen les mutacions i els seus tipus. 9.1. Reconeix els principis bàsics de la genètica mendeliana i resol problemes pràctics d'encreuaments amb un o dos caràcters. 10.1. Resol problemes pràctics sobre l'herència del sexe i l'herència lligada al sexe. 11.1. Identifica les malalties hereditàries més freqüents i el seu abast social. 12.1. Diferencia tècniques de treball en enginyeria genètica. 13.1. Descriu les tècniques de clonatge animal i distingeix el clonatge terapèutic del reproductiu. 14.1. Analitza les implicacions ètiques, socials i mediambientals de l'enginyeria genètica. 15.1. Interpreta críticament les conseqüències dels avenços actuals en el camp de la biotecnologia. 16.1. Distingeix les característiques diferenciadores entre lamarckisme, darwinisme i neodarwinisme. 17.1. Estableix la relació entre variabilitat genètica, adaptació i selecció natural. 18.1. Interpreta arbres filogenètics. 19.1. Reconeix i descriu les fases de l'hominització.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable.
Bloc 2. La dinàmica de la Terra		
<p>La història de la Terra. L'origen de la Terra. El temps geològic: idees històriques sobre l'edat de la Terra. Principis i procediments que permeten reconstruir-ne la història. Utilització de l'actualisme com a mètode d'interpretació. Els eons, les eres geològiques i els períodes geològics: ubicació dels esdeveniments geològics i biològics importants. Estructura i composició de la Terra. Models geodinàmic i geoquímic. La tectònica de plaques i les seves manifestacions. Evolució històrica: de la deriva continental a la tectònica de plaques.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reconèixer, recopilar i contrastar fets que mostrin la Terra com un planeta canviant. 2. Registrar i reconstruir alguns dels canvis més notables de la història de la Terra i associar-los amb la seva situació actual. 3. Interpretar talls geològics senzills i perfils topogràfics com a procediment per estudiar una zona o terreny. 4. Categoritzar i integrar els processos geològics més importants de la història de la Terra. 5. Reconèixer i datar els eons, les eres i els períodes geològics i utilitzar el coneixement dels fòssils guia. 6. Comprendre els diferents models que expliquen l'estructura i la composició de la Terra. 7. Combinar el model dinàmic de l'estructura interna de la Terra amb la teoria de la tectònica de plaques. 8. Reconèixer les evidències de la deriva continental i de l'expansió del fons oceànic. 9. Interpretar alguns fenòmens geològics associats al moviment de la litosfera i relacionar-los amb la seva ubicació en mapes terrestres. Comprendre els fenòmens naturals produïts en els contactes de les plaques. 10. Explicar l'origen de les serralades, els arcs d'illes i els orògens tèrmics. 11. Contrastar els tipus de plaques litosfèriques associant-hi moviments i conseqüències. 12. Analitzar que el relleu, en el seu origen i evolució, és resultat de la interacció entre els processos geològics interns i externs. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Identifica i descriu fets que mostren la Terra com un planeta canviant i els relaciona amb els fenòmens que succeeixen en l'actualitat. 2.1. Reconstrueix alguns canvis notables en la Terra, mitjançant la utilització de models temporals a escala, i reconeix les unitats temporals en la història geològica. 3.1. Interpreta un mapa topogràfic i fa perfils topogràfics. 3.2. Resol problemes simples de datació relativa i aplica els principis de superposició d'estrats, superposició de processos i correlació. 4.1. Discrimina els principals esdeveniments geològics, climàtics i biològics que han tingut lloc al llarg de la història de la Terra i reconeix alguns animals i plantes característics de cada era. 5.1. Relaciona algun dels fòssils guia més característics amb la seva era geològica. 6.1. Analitza i compara els diferents models que expliquen l'estructura i composició de la Terra. 7.1. Relaciona les característiques de l'estructura interna de la Terra i les associa amb els fenòmens superficials. 8.1. Expressa algunes evidències actuals de la deriva continental i l'expansió del fons oceànic. 9.1. Coneix i explica raonadament els moviments relatius de les plaques litosfèriques. 9.2. Interpreta les conseqüències que tenen en el relleu els moviments de les plaques. 10.1. Identifica les causes que originen els principals relleus terrestres. 11.1. Relaciona els moviments de les plaques amb diferents processos tectònics. 12.1. Interpreta l'evolució del relleu sota la influència de la dinàmica externa i interna.
Bloc 3. Ecologia i medi ambient		
<p>Estructura dels ecosistemes. Components de l'ecosistema: comunitat i biòtop. Relacions tròfiques: cadenes i xarxes. Hàbitat i nínxol ecològic. Factors limitants i adaptacions. Límit de tolerància. Autoregulació de l'ecosistema, de la població i de la comunitat. Dinàmica de l'ecosistema. Cicle de matèria i flux d'energia. Piràmides ecològiques. Cicles biogeoquímics i successions ecològiques. Impactes i valoració de les activitats humanes en els ecosistemes. La superpoblació i les seves conseqüències: desforestació, sobreexplotació, incendis, etc. L'activitat humana i el medi ambient. Els recursos naturals i els seus tipus. Conseqüències ambientals del consum humà d'energia. Els residus i la seva gestió. Coneixement de tècniques senzilles per conèixer el grau de contaminació i depuració del medi ambient.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Categoritzar els factors ambientals i la seva influència sobre els éssers vius. 2. Reconèixer el concepte de factor limitant i límit de tolerància. 3. Identificar les relacions intra i interespecífiques com a factors de regulació dels ecosistemes. 4. Explicar els conceptes de biòtop, població, comunitat, ecotò, cadenes i xarxes tròfiques. 5. Comparar adaptacions dels éssers vius a diferents medis, mitjançant la utilització d'exemples. 6. Expressar com es produeix la transferència de matèria i energia al llarg d'una cadena o xarxa tròfica i deduir les conseqüències pràctiques en la gestió sostenible d'alguns recursos per part de l'ésser humà 7. Relacionar les pèrdues energètiques produïdes en cada nivell tròfic amb l'aprofitament dels recursos alimentaris del planeta des d'un punt de vista sostenible. 8. Contrastar algunes actuacions humanes sobre diferents ecosistemes, valorar-ne la influència i argumentar les raons de certes actuacions individuals i col·lectives per evitar-ne el deteriorament. 9. Concretar diferents processos de tractament de residus. 10. Contrastar arguments a favor de la recollida selectiva de residus i la seva repercussió en l'àmbit familiar i social. 11. Associar la importància que té per al desenvolupament sostenible la utilització d'energies renovables. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Reconeix els factors ambientals que condicionen el desenvolupament dels éssers vius en un ambient determinat, i valora la seva importància en la conservació d'aquest ambient. 2.1. Interpreta les adaptacions dels éssers vius a un ambient determinat i relaciona l'adaptació amb el factor o factors ambientals que la desencadenen. 3.1. Reconeix i descriu diferents relacions i la seva influència en la regulació dels ecosistemes. 4.1. Analitza les relacions entre biòtop i biocenosi i avalua la seva importància per mantenir l'equilibri de l'ecosistema. 5.1. Reconeix els diferents nivells tròfics i les seves relacions en els ecosistemes i valora la importància que té per a la vida en general el manteniment d'aquestes relacions. 6.1. Compara les conseqüències pràctiques en la gestió sostenible d'alguns recursos per part de l'ésser humà i valora críticament la seva importància. 7.1. Estableix la relació entre les transferències d'energia dels nivells tròfics i la seva eficiència energètica. 8.1. Argumenta sobre les actuacions humanes que tenen una influència negativa sobre els ecosistemes: contaminació, desertització, esgotament de recursos... 8.2. Defensa i conclou sobre possibles actuacions per a la millora del medi ambient. 9.1. Descriu els processos de tractament de residus i en valora críticament la recollida selectiva. 10.1. Argumenta els pros i els contres del reciclatge i de la reutilització de recursos materials. 11.1. Destaca la importància de les energies renovables per al desenvolupament sostenible del planeta.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable.
Bloc 4. Projecte de recerca		
Projecte de recerca.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Planejar, aplicar i integrar les destreses i habilitats pròpies de treball científic. 2. Elaborar hipòtesis i contrastar-les a través de l'experimentació o l'observació i argumentació. 3. Discriminar i decidir sobre les fonts d'informació i els mètodes utilitzats per a la seva obtenció. 4. Participar, valorar i respectar el treball individual i en grup. 5. Presentar i defensar en públic el projecte de recerca realitzat. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Integra i aplica les destreses pròpies dels mètodes de la ciència. 2.1. Utilitza arguments per justificar les hipòtesis que proposa. 3.1. Utilitza diferents fonts d'informació i es recolza en les TIC per elaborar i presentar les seves recerques. 4.1. Participa, valora i respecta el treball individual i grupal. 5.1. Dissenya petits treballs de recerca sobre animals i/o plantes, els ecosistemes del seu entorn o l'alimentació i la nutrició humana per a la seva presentació i defensa a l'aula. 5.2. Expressa amb precisió i coherència, tant verbalment com per escrit, les conclusions de les seves recerques.

Biologia i geologia. 1r de batxillerat

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable.
Bloc 1. Els éssers vius: composició i funció		
<p>Característiques dels éssers vius i els nivells d'organització.</p> <p>Bioelements i biomolècules.</p> <p>Relació entre estructura i funcions biològiques de les biomolècules.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Especificar les característiques que defineixen els éssers vius. 2. Distingir bioelement, oligoelement i biomolècula. 3. Diferenciar i classificar els diferents tipus de biomolècules que constitueixen la matèria viva i relacionar-les amb les seves respectives funcions biològiques en la cèl·lula. 4. Diferenciar cadascun dels monòmers constituents de les macromolècules orgàniques. 5. Reconèixer algunes macromolècules la conformació de les quals està relacionada directament amb la funció que exerceixen. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Descriu les característiques que defineixen els éssers vius: funcions de nutrició, relació i reproducció. 2.1. Identifica i classifica els diferents bioelements i biomolècules presents en els éssers vius. 3.1. Distingeix les característiques fisicoquímiques i les propietats de les molècules bàsiques que configuren l'estructura cel·lular i destaca la uniformitat molecular dels éssers vius. 4.1. Identifica cadascun dels monòmers constituents de les macromolècules orgàniques. 5.1. Associa biomolècules amb la seva funció biològica d'acord amb la seva estructura tridimensional.
Bloc 2. L'organització cel·lular		
<p>Models d'organització cel·lular: cèl·lula procariota i eucariota. Cèl·lula animal i cèl·lula vegetal.</p> <p>Estructura i funció dels òrgans cel·lulars.</p> <p>El cicle cel·lular. La divisió cel·lular: la mitosi i la meiosi. Importància en l'evolució dels éssers vius.</p> <p>Planificació i realització de pràctiques de laboratori.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Distingir una cèl·lula procariota d'una d'eucariota i una cèl·lula animal d'una de vegetal i analitzar-ne les semblances i diferències. 2. Identificar els òrgans cel·lulars i descriure'n l'estructura i la funció. 3. Reconèixer les fases de la mitosi i meiosi i argumentar-ne la importància biològica. 4. Establir les analogies i diferències principals entre els processos de divisió cel·lular mitòtica i meiótica. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Interpreta la cèl·lula com una unitat estructural, funcional i genètica dels éssers vius. 1.2. Perfil·la cèl·lules procariotes i eucariotes i n'anomena les estructures. 2.1. Representa esquemàticament els òrgans cel·lulars i associa cada òrgan amb la seva funció o funcions. 2.2. Reconeix i anomena mitjançant microfotografies o preparacions microscòpiques cèl·lules animals i vegetals. 3.1. Descriu els esdeveniments fonamentals en cadascuna de les fases de la mitosi i meiosi. 4.1. Selecciona les principals analogies i diferències entre la mitosi i la meiosi.
Bloc 3. Histologia		
<p>Concepte de teixit, òrgan, aparell i sistema.</p> <p>Principals teixits animals: estructura i funció.</p> <p>Principals teixits vegetals: estructura i funció.</p> <p>Observacions microscòpiques de teixits animals i vegetals.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Diferenciar els diferents nivells d'organització cel·lular i interpretar com s'arriba al nivell tissular. 2. Reconèixer l'estructura i la composició dels teixits animals i vegetals i relacionar-los amb les funcions que exerceixen. 3. Associar imatges microscòpiques amb el teixit al qual pertanyen. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Identifica els diferents nivells d'organització cel·lular i en determina els avantatges per als éssers pluricel·lulars. 2.1. Relaciona teixits animals i/o vegetals amb les seves cèl·lules característiques i associa a cadascuna d'elles la funció que exerceix. 3.1. Relaciona imatges microscòpiques amb el teixit al qual pertanyen.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable.
Bloc 4. La biodiversitat		
<p>La classificació i la nomenclatura dels grups principals d'éssers vius.</p> <p>Les grans zones biogeogràfiques.</p> <p>Patrons de distribució. Els biomes principals.</p> <p>Factors que influeixen en la distribució dels éssers vius: geològics i biològics.</p> <p>La conservació de la biodiversitat.</p> <p>El factor antròpic en la conservació de la biodiversitat.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Conèixer els grans grups taxonòmics d'éssers vius. 2. Interpretar els sistemes de classificació i nomenclatura dels éssers vius. 3. Definir el concepte de biodiversitat i conèixer els principals índexs de càlcul de diversitat biològica. 4. Conèixer les característiques dels tres dominis i els cinc regnes en què es classifiquen els éssers vius. 5. Situar les grans zones biogeogràfiques i els principals biomes. 6. Relacionar les zones biogeogràfiques amb les variables climàtiques principals. 7. Interpretar mapes biogeogràfics i determinar les formacions vegetals corresponents. 8. Valorar la importància de la latitud, l'altitud i altres factors geogràfics en la distribució de les espècies. 9. Relacionar la biodiversitat amb el procés evolutiu. 10. Descriure el procés d'especiació i enumerar els factors que el condicionen. 11. Reconèixer la importància biogeogràfica de la península Ibèrica en el manteniment de la biodiversitat. 12. Conèixer la importància de les illes com a llocs que contribueixen a la biodiversitat i a l'evolució de les espècies. 13. Definir el concepte d'endemisme i conèixer els principals endemismes de la flora i la fauna espanyoles. 14. Conèixer les aplicacions de la biodiversitat en camps com la salut, la medicina, l'alimentació i la indústria. 15. Conèixer les principals causes de pèrdua de biodiversitat, així com les amenaces més importants per a l'extinció d'espècies. 16. Enumerar les principals causes d'origen antròpic que alteren la biodiversitat. 17. Comprendre els inconvenients produïts pel tràfic d'espècies exòtiques i per l'alliberament al medi d'espècies al·lòctones o invasores. 18. Descriure les principals espècies i valorar la biodiversitat d'un ecosistema pròxim. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Identifica els grans grups taxonòmics dels éssers vius. 1.2. Valora el regne vegetal com a desencadenant de la biodiversitat. <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Coneix i utilitza claus dicotòmiques o altres mitjans per a la identificació i classificació de diferents espècies d'animals i plantes. 3.1. Coneix el concepte de biodiversitat i relaciona aquest concepte amb la varietat i abundància d'espècies. 3.2. Resol problemes de càlcul d'índexs de diversitat. <ol style="list-style-type: none"> 4.1. Reconeix els tres dominis i els cinc regnes en què s'agrupen els éssers vius. 4.2. Enumera les característiques de cadascun dels dominis i dels regnes en què es classifiquen els éssers vius. 5.1. Identifica els grans biomes i situa sobre el mapa les zones biogeogràfiques principals. 5.2. Diferencia els principals biomes i ecosistemes terrestres i marins. <ol style="list-style-type: none"> 6.1. Reconeix i explica la influència del clima en la distribució de biomes, ecosistemes i espècies. 6.2. Identifica les principals variables climàtiques que influeixen en la distribució dels grans biomes. 7.1. Interpreta mapes biogeogràfics i de vegetació. 7.2. Associa i relaciona les principals formacions vegetals amb els biomes corresponents. 8.1. Relaciona la latitud, l'altitud, la continentalitat, la insularitat i les barreres orogèniques i marines amb la distribució de les espècies. <ol style="list-style-type: none"> 9.1. Relaciona la biodiversitat amb el procés de formació d'espècies mitjançant canvis evolutius. 9.2. Identifica el procés de selecció natural i la variabilitat individual com a factors clau en l'augment de biodiversitat. <ol style="list-style-type: none"> 10.1. Enumera les fases de l'especiació. 10.2. Identifica els factors que afavoreixen l'especiació. <ol style="list-style-type: none"> 11.1. Situa la península Ibèrica i reconeix la seva ubicació entre dues àrees biogeogràfiques diferents. 11.2. Reconeix la importància de la península Ibèrica com a mosaic d'ecosistemes. 11.3. Enumera els ecosistemes principals de la península Ibèrica i les seves espècies més representatives. 12.1. Enumera els factors que afavoreixen l'especiació en les illes. <ol style="list-style-type: none"> 12.2. Reconeix la importància de les illes en el manteniment de la biodiversitat. 13.1. Defineix el concepte d'endemisme o espècie endèmica. 13.2. Identifica els principals endemismes de plantes i animals a Espanya. 14.1. Enumera els avantatges que es deriven del manteniment de la biodiversitat per a l'ésser humà. <ol style="list-style-type: none"> 15.1. Enumera les principals causes de pèrdua de biodiversitat. <ol style="list-style-type: none"> 15.2. Coneix i explica les principals amenaces que planen sobre les espècies i que en fomenten l'extinció. 16.1. Enumera les principals causes de pèrdua de biodiversitat derivades de les activitats humanes. 16.2. Indica les mesures principals que redueixen la pèrdua de biodiversitat. <ol style="list-style-type: none"> 17.1. Coneix i explica els principals efectes derivats de la introducció d'espècies al·lòctones en els ecosistemes. 18.1. Disseny experiències per a l'estudi d'ecosistemes i la valoració de la seva biodiversitat.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable.
Bloc 5. Les plantes: les seves funcions i adaptacions al medi		
<p>Funcions de nutrició en les plantes. Procés d'obtenció i transport dels nutrients.</p> <p>Transport de la saba elaborada. La fotosíntesi.</p> <p>Funcions de relació en les plantes. Els tropismes i les nàsties. Les hormones vegetals.</p> <p>Funcions de reproducció en els vegetals. Tipus de reproducció. Els cicles biològics més característics de les plantes. La llavor i el fruit.</p> <p>Les adaptacions dels vegetals al medi. Aplicacions i experiències pràctiques.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Descriure com s'efectua l'absorció d'aigua i sals minerals. 2. Conèixer la composició de la saba bruta i els seus mecanismes de transport. 3. Explicar els processos de transpiració, intercanvi de gasos i gutació. 4. Conèixer la composició de la saba elaborada i els seus mecanismes de transport. 5. Comprendre les fases de la fotosíntesi, els factors que l'afecten i la seva importància biològica. 6. Explicar la funció d'excreció en vegetals i les substàncies produïdes pels teixits secretors. 7. Descriure els tropismes i les nàsties i il·lustrar-los amb exemples. 8. Definir el procés de regulació en les plantes mitjançant hormones vegetals. 9. Conèixer els diferents tipus de fitohormones i les seves funcions. 10. Comprendre els efectes de la temperatura i de la llum en el desenvolupament de les plantes. 11. Entendre els mecanismes de reproducció asexual i la reproducció sexual en les plantes. 12. Diferenciar els cicles biològics de briòfits, pteridòfits i espermatòfits i les seves fases i estructures característiques. 13. Entendre els processos de pol·linització i de doble fecundació en els espermatòfits. La formació de la llavor i el fruit. 14. Conèixer els mecanismes de disseminació de les llavors i els tipus de germinació. 15. Conèixer les formes de propagació dels fruits. 16. Reconèixer les adaptacions més característiques dels vegetals als diferents mitjans en què habiten. 17. Dissenyar i dur a terme experiències en què es provi la influència de determinats factors en el funcionament dels vegetals. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Descriu l'absorció de l'aigua i les sals minerals. 2.1. Coneix i explica la composició de la saba bruta i els seus mecanismes de transport. 3.1. Descriu els processos de transpiració, intercanvi de gasos i gutació. 4.1. Explicita la composició de la saba elaborada i els seus mecanismes de transport. 5.1. Detalla els principals fets que ocorren durant cadascuna de les fases de la fotosíntesi i associa, a escala d'òrganul, on es produeixen. 5.2. Argumenta i precisa la importància de la fotosíntesi com a procés de biosíntesi, imprescindible per al manteniment de la vida a la Terra. 6.1. Reconeix algun exemple d'excreció en vegetals. 6.2. Relaciona els teixits secretors i les substàncies que produeixen. 7.1. Descriu i coneix exemples de tropismes i nàsties. 8.1. Valora el procés de regulació de les hormones vegetals. 9.1. Relaciona les fitohormones i les funcions que exerceixen. 10.1. Argumenta els efectes de la temperatura i la llum en el desenvolupament de les plantes. 11.1. Distingeix els mecanismes de reproducció asexual i la reproducció sexual en les plantes. 12.1. Diferencia els cicles biològics de briòfits, pteridòfits i espermatòfits i les seves fases i estructures característiques. 12.2. Interpreta esquemes, dibuixos, gràfiques i cicles biològics dels diferents grups de plantes. 13.1. Explica els processos de pol·linització i de fecundació en els espermatòfits i diferencia l'origen i les parts de la llavor i del fruit. 14.1. Distingeix els mecanismes de disseminació de les llavors i els tipus de germinació. 15.1. Identifica els mecanismes de propagació dels fruits. 16.1. Relaciona les adaptacions dels vegetals amb el medi en què es desenvolupen. 17.1. Realitza experiències que demostrin la intervenció de determinats factors en el funcionament de les plantes.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable.
Bloc 6. Els animals: les seves funcions i adaptacions al medi		
<p>Funcions de nutrició en els animals. El transport de gasos i la respiració. L'excreció.</p> <p>Funcions de relació en els animals. Els receptors i els efectors. El sistema nerviós i l'endocrí. L'homeòstasi.</p> <p>La reproducció en els animals. Tipus de reproducció. Avantatges i inconvenients. Els cicles biològics més característics dels animals. La fecundació i el desenvolupament embrionari.</p> <p>Les adaptacions dels animals al medi. Aplicacions i experiències pràctiques.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Comprendre els conceptes de nutrició heteròtrofa i d'alimentació. 2. Distingir els models d'aparells digestius dels invertebrats. 3. Distingir els models d'aparells digestius dels vertebrats 4. Diferenciar l'estructura i la funció dels òrgans de l'aparell digestiu i les seves glàndules. 5. Conèixer la importància dels pigments respiratoris en el transport d'oxigen. 6. Comprendre els conceptes de circulació oberta i tancada, circulació simple i doble incompleta o completa. 7. Conèixer la composició i funció de la limfa. 8. Distingir respiració cel·lular de respiració (ventilació, intercanvi gasós). 9. Conèixer els diferents tipus d'aparells respiratoris en invertebrats i vertebrats 10. Definir el concepte d'excreció i relacionar-lo amb els objectius que persegueix. 11. Enumerar els principals productes d'excreció i assenyalar les diferències apreciables en els diferents grups d'animals en relació amb aquests productes. 12. Descriure els principals tipus d'òrgans i aparells excretors en els diferents grups d'animals. 13. Estudiar l'estructura de les nefrones i el procés de formació de l'orina. 14. Conèixer mecanismes específics o singulars d'excreció en vertebrats 15. Comprendre el funcionament integrat dels sistemes nerviós i hormonal en els animals. 16. Conèixer els principals components del sistema nerviós i el seu funcionament. 17. Explicar el mecanisme de transmissió de l'impuls nerviós. 18. Identificar els principals tipus de sistemes nerviosos en invertebrats. 19. Diferenciar el desenvolupament del sistema nerviós en vertebrats. 20. Descriure els components i les funcions del sistema nerviós tant des del punt de vista anatòmic (SNC i SNP) com funcional (somàtic i autònom). 21. Descriure els components del sistema endocrí i la seva relació amb el sistema nerviós. 22. Enumerar les glàndules endocrines en vertebrats, les hormones que produeixen i les seves funcions. 23. Conèixer les hormones i les estructures que les produeixen en els principals grups d'invertebrats. 24. Definir el concepte de reproducció i diferenciar entre reproducció sexual i reproducció asexual. Tipus. Avantatges i inconvenients. 25. Descriure els processos de la gametogènesi. 26. Conèixer els tipus de fecundació en animals i les seves etapes. 27. Descriure les diferents fases del desenvolupament embrionari. 28. Analitzar els cicles biològics dels animals. 29. Reconèixer les adaptacions més característiques dels animals als diferents medis en què habiten. 30. Realitzar experiències de fisiologia animal. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Argumenta les diferències més significatives entre els conceptes de nutrició i alimentació. 1.2. Coneix les característiques de la nutrició heteròtrofa i en distingeix els tipus principals. <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Reconeix i diferencia els aparells digestius dels invertebrats. 3.1. Reconeix i diferencia els aparells digestius dels vertebrats. 4.1. Relaciona cada òrgan de l'aparell digestiu amb la funció o funcions que realitzen. 4.2. Descriu l'absorció en l'intestí. 5.1. Reconeix i explica l'existència de pigments respiratoris en els animals. <ol style="list-style-type: none"> 6.1. Relaciona circulació oberta i tancada amb els animals que la presenten, així com els seus avantatges i inconvenients. 6.2. Associa representacions senzilles de l'aparell circulatori amb el tipus de circulació (simple, doble, incompleta o completa). 7.1. Indica la composició de la limfa i n'identifica les funcions principals. 8.1. Diferencia respiració cel·lular i respiració i explica el significat biològic de la respiració cel·lular. 9.1. Associa els diferents aparells respiratoris amb els grups a què pertanyen i els reconeix en representacions esquemàtiques. 10.1. Defineix i explica el procés de l'excreció. 11.1. Enumera els principals productes d'excreció i classifica els grups d'animals segons els productes d'excreció. 12.1. Descriu els principals aparells excretors dels animals i en reconeix les estructures principals a partir de representacions esquemàtiques. 13.1. Localitza i identifica les diferents regions d'una nefrona. 13.2. Explica el procés de formació de l'orina. 14.1. Identifica els mecanismes específics o singulars d'excreció dels vertebrats. 15.1. Integra la coordinació nerviosa i hormonal i relaciona totes dues funcions. 16.1. Defineix estímul, receptor, transmissor, efector. 16.2. Identifica diferents tipus de receptors sensorials i nervis. 17.1. Explica la transmissió de l'impuls nerviós en la neurona i entre neurones. 18.1. Distingeix els principals tipus de sistemes nerviosos en invertebrats. 19.1. Identifica els principals sistemes nerviosos de vertebrats. 20.1. Descriu el sistema nerviós central i perifèric dels vertebrats i diferencia les funcions del sistema nerviós somàtic i l'autònom. <ol style="list-style-type: none"> 21.1. Estableix la relació entre el sistema endocrí i el sistema nerviós. 22.1. Descriu les diferències entre glàndules endocrines i exocrines. 22.2. Discrimina quina funció reguladora i en quin lloc s'evidencia l'actuació d'algunes de les hormones que actuen en el cos humà. 22.3. Relaciona cada glàndula endocrina amb l'hormona o les hormones més importants que segrega i n'explica la funció de control. 23.1. Relaciona les hormones principals dels invertebrats amb la seva funció de control. 24.1. Descriu les diferències entre reproducció asexual i sexual i n'argumenta els avantatges i inconvenients de cadascuna. 24.2. Identifica tipus de reproducció asexual en organismes unicel·lulars i pluricel·lulars. 24.3. Distingeix els tipus de reproducció sexual. 25.1. Distingeix i compara el procés d'espermatoogènesi i oogènesi.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables.
		26.1. Diferencia els tipus de fecundació en animals i les seves etapes. 27.1. Identifica les fases del desenvolupament embrionari i els esdeveniments característics de cadascuna. 27.2. Relaciona els tipus d'ou amb els processos de segmentació i gastrulació durant el desenvolupament embrionari. 28.1. Identifica les fases dels cicles biològics dels animals. 29.1. Identifica les adaptacions animals als medis aeris. 29.2. Identifica les adaptacions animals als medis aquàtics. 29.3. Identifica les adaptacions animals als medis terrestres. 30.1. Descriu i realitza experiències de fisiologia animal.
Bloc 7. Estructura i composició de la Terra		
<p>Anàlisi i interpretació dels mètodes d'estudi de la Terra.</p> <p>Estructura de l'interior terrestre: capes que es diferencien en funció de la seva composició i en funció de la seva mecànica.</p> <p>Dinàmica litosfèrica. Evolució de les teories, des de la deriva continental fins a la tectònica de plaques.</p> <p>Aportacions de les noves tecnologies en la recerca del nostre planeta.</p> <p>Minerals i roques. Conceptes.</p> <p>Classificació genètica de les roques.</p>	<p>1. Interpretar els diferents mètodes d'estudi de la Terra i identificar-ne les aportacions i limitacions.</p> <p>2. Identificar les capes que conformen l'interior del planeta d'acord amb la seva composició, diferenciar-les de les que s'estableixen en funció de la seva mecànica i marcar les discontinuïtats i zones de transició.</p> <p>3. Precisar els diferents processos que en condicionen l'estructura actual.</p> <p>4. Comprendre la teoria de la deriva continental de Wegener i la seva rellevància per al desenvolupament de la teoria de la tectònica de plaques.</p> <p>5. Classificar les vores de plaques litosfèriques i assenyalar els processos que ocorren entre aquests.</p> <p>6. Aplicar els avenços de les noves tecnologies en la recerca geològica.</p> <p>7. Seleccionar i identificar els minerals i els tipus de roques més freqüents, especialment aquells utilitzats en edificis, monuments i altres aplicacions d'interès social o industrial.</p>	<p>1.1. Caracteritza els mètodes d'estudi de la Terra sobre la base dels procediments que utilitza i de les seves aportacions i limitacions.</p> <p>2.1. Resumeix l'estructura i composició de l'interior terrestre i en distingeix les capes compostives i mecàniques, així com les discontinuïtats i zones de transició entre elles.</p> <p>2.2. Ubica en mapes i esquemes les diferents capes de la Terra i identifica les discontinuïtats que permeten diferenciar-les.</p> <p>2.3. Analitza el model geoquímic i geodinàmic de la Terra i contrasta el que aporta cadascun d'ells al coneixement de l'estructura de la Terra.</p> <p>3.1. Detalla i enumera processos que han donat lloc a l'estructura actual del planeta.</p> <p>4.1. Indica les aportacions més rellevants de la deriva continental per al desenvolupament de la teoria de la tectònica de plaques.</p> <p>5.1. Identifica els tipus de vores de plaques i explica els fenòmens que hi estan associats.</p> <p>6.1. Distingeix mètodes desenvolupats gràcies a les noves tecnologies i els associa amb la recerca d'un fenomen natural.</p> <p>7.1. Identifica les aplicacions d'interès social o industrial de determinats tipus de minerals i roques.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable.
Bloc 8. Els processos geològics i petrogenètics		
<p>Magmatisme: classificació de les roques magmàtiques. Roques magmàtiques d'interès. El magmatisme en la tectònica de plaques.</p> <p>Metamorfisme: processos metamòrfics. Fisicoquímica del metamorfisme, tipus de metamorfisme. Classificació de les roques metamòrfiques. El metamorfisme en la tectònica de plaques.</p> <p>Processos sedimentaris. Les facies sedimentàries: identificació i interpretació. Classificació i gènesi de les principals roques sedimentàries.</p> <p>La deformació en relació amb la tectònica de plaques. Comportament mecànic de les roques. Tipus de deformació: plecs i falles.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Relacionar el magmatisme i la tectònica de plaques. 2. Categoritzar els diferents tipus de magmes sobre la base de la seva composició i distingir els factors que influeixen en el magmatisme. 3. Reconèixer la utilitat de les roques magmàtiques analitzant-ne les característiques, els tipus i les utilitats. 4. Establir les diferències d'activitat volcànica i associar-les al tipus de magma. 5. Diferenciar els riscos geològics derivats dels processos interns. Vulcanisme i sismicitat. 6. Detallar el procés de metamorfisme i relacionar els factors que l'afecten i els seus tipus. 7. Identificar roques metamòrfiques a partir de les seves característiques i utilitats. 8. Relacionar estructures sedimentàries i ambients sedimentaris. 9. Explicar la diagènesi i les seves fases. 10. Classificar les roques sedimentàries aplicant els seus diferents orígens com a criteri. 11. Analitzar els tipus de deformació que experimenten les roques i establir-ne la relació amb els esforços a què estan sotmeses. 12. Representar els elements d'un plec i d'una falla. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Explica la relació entre el magmatisme i la tectònica de plaques i coneix les estructures resultants de l'emplaçament dels magmes en profunditat i en superfície. 2.1. Discrimina els factors que determinen els diferents tipus de magmes i els classifica tenint en compte la seva composició. 3.1. Diferencia els diferents tipus de roques magmàtiques, identifica amb l'ajuda de claus les més freqüents i en relaciona la textura amb el seu procés de formació. 4.1. Relaciona els tipus d'activitat volcànica amb les característiques del magma i diferencia els diferents productes emesos en una erupció volcànica. 5.1. Analitza els riscos geològics derivats dels processos interns. Vulcanisme i sismicitat. 6.1. Classifica el metamorfisme en funció dels diferents factors que el condicionen. 7.1. Ordena i classifica les roques metamòrfiques més freqüents de l'escorça terrestre i relaciona la seva textura amb el tipus de metamorfisme experimentat. 8.1. Detalla i discrimina les diferents fases del procés de formació d'una roca sedimentària. 9.1. Descriu les fases de la diagènesi. 10.1. Ordena i classifica les roques sedimentàries més freqüents de l'escorça terrestre segons el seu origen. 11.1. Associa els tipus de deformació tectònica amb els esforços a què se sotmeten les roques i amb les propietats d'aquestes. 11.2. Relaciona els tipus d'estructures geològiques amb la tectònica de plaques. 12.1. Distingeix els elements d'un plec i els classifica tenint en compte criteris diferents. 12.2. Reconeix i classifica els diferents tipus de falla i identifica els elements que la constitueixen.
Bloc 9. Història de la Terra		
<p>Estratigrafia: concepte i objectius. Principis fonamentals. Definició d'estrat.</p> <p>Datacions relatives i absolutes: estudi de talls geològics senzills. Grans divisions geològiques: la taula del temps geològic. Principals esdeveniments en la història geològica de la Terra. Orogènies.</p> <p>Extincions massives i les seves causes naturals.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Deducir, a partir de mapes topogràfics i talls geològics d'una zona determinada, l'existència d'estructures geològiques i la seva relació amb el relleu. 2. Aplicar criteris cronològics per a la datació relativa de formacions geològiques i deformacions localitzades en un tall geològic. 3. Interpretar el procés de fossilització i els canvis que es produeixen. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Interpreta i realitza mapes topogràfics i talls geològics senzills. 2.1. Interpreta talls geològics i determina l'antiguitat dels seus estrats, les discordances i la història geològica de la regió. 3.1. Categoritza els principals fòssils guia i en valora la importància per a l'establiment de la història geològica de la Terra.

3. Biologia.

La biologia de segon curs de batxillerat té com a objectiu fonamental afavorir i fomentar la formació científica de l'alumnat, partint de la seva vocació per l'estudi de les ciències, i contribueix a consolidar el mètode científic com a eina habitual de treball, amb tot el que això comporta d'estímul de la seva curiositat, capacitat de raonar, plantejament d'hipòtesis i dissenys experimentals, interpretació de dades i resolució de problemes, fent que aquest alumnat assoleixi les competències necessàries per seguir estudis posteriors.

Els grans avenços i descobriments de la biologia, que se succeeixen de manera constant i contínua en les darreres dècades, no només han possibilitat la millora de les condicions de vida dels ciutadans i l'avenç de la societat sinó que al mateix temps han generat algunes controvèrsies que, per les seves implicacions de diferent naturalesa (socials, ètiques, econòmiques, etc.) no es poden obviar i també són objecte d'anàlisi durant el desenvolupament de l'assignatura.

Els reptes de les ciències en general i de la biologia en particular són continus, i precisament aquests reptes són el motor que manté la recerca biològica desenvolupant noves tècniques de recerca en el camp de la biotecnologia o de l'enginyeria genètica, així com noves branques del coneixement com la genòmica, la proteòmica o la biotecnologia, de manera que produeixen transformacions contínues en la societat, que obren, a més, nous horitzons fruit de la col·laboració amb altres disciplines, cosa que permet el desenvolupament tecnològic actual.

Els continguts es distribueixen en cinc grans blocs, en els quals es pretén aprofundir a partir dels coneixements previs ja adquirits en el curs i les etapes anteriors, prenent com a eix vertebrador la cèl·lula, la seva composició química, estructura i ultraestructura i funcions. El primer bloc se centra en l'estudi de la base molecular i fisicoquímica de la vida, amb especial atenció a l'estudi dels bioelements, i els enllaços químics que possibiliten la formació de les biomolècules inorgàniques i orgàniques. El segon bloc fixa la seva atenció en la cèl·lula com un sistema complex integrat, per analitzar la influència del progrés tècnic en l'estudi de l'estructura, ultraestructura i fisiologia cel·lular. El tercer se centra en l'estudi de la genètica molecular i els nous desenvolupaments d'aquesta en el camp de l'enginyeria genètica, amb les repercussions ètiques i socials derivades de la manipulació genètica esmentada, i relaciona l'estudi de la genètica amb el fet evolutiu. El quart aborda l'estudi dels microorganismes i la biotecnologia, així com les seves aplicacions i les de la microbiologia en camps variats com la indústria alimentària, la farmacèutica, la bioremediació, etc. El cinquè se centra en la immunologia i les seves aplicacions i aprofundeix en l'estudi del sistema immune humà, les seves disfuncions i deficiències. I l'últim estudia l'evolució.

Sintetitzant, es pot concloure que la matèria de biologia aporta a l'alumnat uns coneixements fonamentals per a la seva formació científica, així com unes destreses que li permetran seguir aprofundint-hi al llarg de la seva formació, tot això recolzat en els coneixements prèviament adquirits i enfortint la seva formació cívica com un ciutadà lliure i responsable.

Biologia. 2n de batxillerat

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. La base molecular i fisicoquímica de la vida		
<p>Els components químics de la cèl·lula. Bioelements: tipus, exemples, propietats i funcions.</p> <p>Els enllaços químics i la seva importància en biologia.</p> <p>Les molècules i els ions inorgànics: aigua i sals minerals.</p> <p>Fisicoquímica de les dispersions aquoses. Difusió, osmosi i diàlisi.</p> <p>Les molècules orgàniques. Glúcids, lípids, pròtids i àcids nucleics.</p> <p>Enzims o catalitzadors biològics: Concepte i funció.</p> <p>Vitamines: concepte. Classificació.</p>	<ol style="list-style-type: none"> Determinar les característiques fisicoquímiques dels bioelements que els fan indispensables per a la vida. Argumentar les raons per les quals l'aigua i les sals minerals són fonamentals en els processos biològics. Reconèixer els diferents tipus de macromolècules que constitueixen la matèria viva i relacionar-les amb les seves respectives funcions biològiques en la cèl·lula. Identificar els tipus de monòmers que formen les macromolècules biològiques i els enllaços que els uneixen. Determinar la composició química i descriure la funció, la localització i els exemples de les biomolècules orgàniques principals. Comprendre la funció biocatalitzadora dels enzims i valorar-ne la importància biològica. Assenyalar la importància de les vitamines per al manteniment de la vida. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Descriu tècniques instrumentals i mètodes físics i químics que permeten l'aïllament de les diferents molècules i la seva contribució al gran avenç de l'experimentació biològica. 1.2. Classifica els tipus de bioelements i relaciona cadascun d'ells amb la seva proporció i funció biològica. 1.3. Discrimina els enllaços químics que permeten la formació de molècules inorgàniques i orgàniques presents en els éssers vius. 2.1. Relaciona l'estructura química de l'aigua amb les seves funcions biològiques. 2.2. Distingeix els tipus de sals minerals i relaciona composició amb funció. 2.3. Contrasta els processos de difusió, osmosi i diàlisi i interpreta la seva relació amb la concentració salina de les cèl·lules. 3.1. Reconeix i classifica els diferents tipus de biomolècules orgàniques i relaciona la seva composició química amb la seva estructura i la seva funció. 3.2. Disseny i realitza experiències i identifica en mostres biològiques la presència de diferents molècules orgàniques. 3.3. Contrasta els processos de diàlisi, centrifugació i electroforesi i interpreta la seva relació amb les biomolècules orgàniques. 4.1. Identifica els monòmers i distingeix els enllaços químics que permeten la síntesi de les macromolècules: enllaços O-glicosídic, enllaç èster, enllaç peptídic, O-nucleòsid. 5.1. Descriu la composició i funció de les biomolècules orgàniques principals. 6.1. Contrasta el paper fonamental dels enzims com a biocatalitzadors i relaciona les seves propietats amb la seva funció catalítica. 7.1. Identifica els tipus de vitamines i associa la seva funció imprescindible amb les malalties que prevenen.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 2. La cèl·lula viva. Morfologia, estructura i fisiologia cel·lular		
<p>La cèl·lula: unitat d'estructura i funció.</p> <p>La influència del progrés tècnic en els processos de recerca. Del microscopi òptic al microscopi electrònic.</p> <p>Morfologia cel·lular. Estructura i funció dels orgànuls cel·lulars. Models d'organització en procariotes i eucariotes. Cèl·lules animals i vegetals.</p> <p>La cèl·lula com un sistema complex integrat: estudi de les funcions cel·lulars i de les estructures on es desenvolupen.</p> <p>El cicle cel·lular.</p> <p>La divisió cel·lular. La mitosi en cèl·lules animals i vegetals. La meiosi. La seva necessitat biològica en la reproducció sexual. Importància en l'evolució dels éssers vius.</p> <p>Les membranes i la seva funció en els intercanvis cel·lulars. Permeabilitat selectiva. Els processos d'endocitosi i exocitosi.</p> <p>Introducció al metabolisme: catabolisme i anabolisme.</p> <p>Reaccions metabòliques: aspectes energètics i de regulació.</p> <p>La respiració cel·lular, el seu significat biològic. Diferències entre les vies aeròbica i anaeròbica. Orgànuls cel·lulars implicats en el procés respiratori.</p> <p>Les fermentacions i les seves aplicacions</p> <p>La fotosíntesi: localització cel·lular en procariotes i eucariotes. Etapes del procés fotosintètic. Balanç global. La seva importància biològica.</p> <p>La quimiosíntesi.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Establir les diferències estructurals i de composició entre cèl·lules procariotes i eucariotes. 2. Interpretar l'estructura d'una cèl·lula eucariòtica animal i una de vegetal, i la possibilitat d'identificar i representar els seus orgànuls i descriure la funció que exerceixen. 3. Analitzar el cicle cel·lular i diferenciar-ne les fases. 4. Distingir els tipus de divisió cel·lular i desenvolupar els esdeveniments que ocorren en cada fase d'aquests. 5. Argumentar la relació de la meiosi amb la variabilitat genètica de les espècies. 6. Examinar i comprendre la importància de les membranes en la regulació dels intercanvis cel·lulars per al manteniment de la vida. 7. Comprendre els processos de catabolisme i anabolisme i establir la relació entre tots dos. 8. Descriure les fases de la respiració cel·lular i identificar rutes, així com productes inicials i finals. 9. Diferenciar la via aeròbica de l'anaeròbica. 10. Detallar els diferents processos que tenen lloc en cada fase de la fotosíntesi. 11. Justificar la seva importància biològica com a procés de biosíntesi, individual per als organismes però també global en el manteniment de la vida a la Terra. 12. Argumentar la importància de la quimiosíntesi. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Compara una cèl·lula procariota amb una d'eucariota i identifica els orgànuls citoplasmàtics que hi són presents. 2.1. Esquemmatitza els diferents orgànuls citoplasmàtics i en reconeix les estructures. 2.2. Analitza la relació existent entre la composició química, l'estructura i la ultraestructura dels orgànuls cel·lulars i la seva funció. 3.1. Identifica les fases del cicle cel·lular i explicita els processos principals que s'esdevenen en cadascuna. 4.1. Reconeix en diferents microfotografies i esquemes les diverses fases de la mitosi i de la meiosi i indica els esdeveniments bàsics que es produeixen en cadascuna. 4.2. Estableix les analogies i diferències més significatives entre mitosi i meiosi. 5.1. Resumeix la relació de la meiosi amb la reproducció sexual, l'augment de la variabilitat genètica i la possibilitat d'evolució de les espècies. 6.1. Compara i distingeix els tipus i subtipus de transport a través de les membranes i explica detalladament les característiques de cadascun d'ells. 7.1. Defineix i interpreta els processos catabòlics i els anabòlics, així com els intercanvis energètics que hi estan associats. 8.1. Situa, a nivell cel·lular i a escala d'orgànul, el lloc on es produeixen cadascun d'aquests processos i diferencia en cada cas les rutes principals de degradació i de síntesi i els enzims i les molècules més importants responsables dels processos esmentats. 9.1. Contrasta les vies aeròbiques i anaeròbiques i estableix la seva relació amb el seu diferent rendiment energètic. 9.2. Valora la importància de les fermentacions en nombrosos processos industrials i en reconeix les aplicacions. 10.1. Identifica i classifica els diferents tipus d'organismes fotosintètics. 10.2. Localitza a nivell subcel·lular on es porten a terme cadascuna de les fases i destaca els processos que tenen lloc. 11.1. Contrasta la seva importància biològica per al manteniment de la vida a la Terra. 12.1. Valora el paper biològic dels organismes quimiosintètics.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 3. Genètica i evolució		
<p>La genètica molecular o química de l'herència. Identificació de l'ADN com a portador de la informació genètica. Concepte de gen.</p> <p>Replicació de l'ADN. Etapes de la replicació. Diferències entre el procés replicatiu entre eucariotes i procarïotes.</p> <p>L'ARN. Tipus i funcions</p> <p>L'expressió dels gens. Transcripció i traducció genètiques en procarïotes i eucariotes. El codi genètic en la informació genètica</p> <p>Les mutacions. Tipus. Els agents mutagènics.</p> <p>Mutacions i càncer.</p> <p>Implicacions de les mutacions en l'evolució i aparició de noves espècies.</p> <p>L'enginyeria genètica. Principals línies actuals de recerca. Organismes modificats genèticament.</p> <p>Projecte genoma: repercussions socials i valoracions ètiques de la manipulació genètica i de les noves teràpies gèniques.</p> <p>Genètica mendeliana. Teoria cromosòmica de l'herència. Determinisme del sexe i herència lligada al sexe i influïda pel sexe.</p> <p>Evidències del procés evolutiu.</p> <p>Darwinisme i neodarwinisme: la teoria sintètica de l'evolució.</p> <p>La selecció natural. Principis. Mutació, recombinació i adaptació.</p> <p>Evolució i biodiversitat.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analitzar el paper de l'ADN com a portador de la informació genètica. 2. Distingir les etapes de la replicació diferenciant els enzims que hi estan implicats. 3. Establir la relació de l'ADN amb la síntesi de proteïnes. 4. Determinar les característiques i funcions dels ARN. 5. Elaborar i interpretar esquemes dels processos de replicació, transcripció i traducció. 6. Definir el concepte de mutació distingint els principals tipus i agents mutagènics. 7. Contrastar la relació entre mutació i càncer 8. Desenvolupar els avenços més recents en l'àmbit de l'enginyeria genètica, així com les seves aplicacions. 9. Analitzar els progressos en el coneixement del genoma humà i la seva influència en els nous tractaments. 10. Formular els principis de la genètica mendeliana, aplicar les lleis de l'herència en la resolució de problemes i establir la relació entre les proporcions de la descendència i la informació genètica. 11. Distingir evidències diferents del procés evolutiu. 12. Reconèixer, diferenciar i distingir els principis de la teoria darwinista i neodarwinista. 13. Relacionar genotip i freqüències gèniques amb la genètica de poblacions i la seva influència en l'evolució. 14. Reconèixer la importància de la mutació i la recombinació. 15. Analitzar els factors que incrementen la biodiversitat i la seva influència en el procés d'especiació. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Descriu l'estructura i composició química de l'ADN i en reconeix la importància biològica com a molècula responsable de l'emmagatzematge, la conservació i la transmissió de la informació genètica. 2.1. Diferencia les etapes de la replicació i identifica els enzims que hi estan implicats. 3.1. Estableix la relació de l'ADN amb el procés de la síntesi de proteïnes. 4.1. Diferencia els tipus d'ARN, així com la funció de cadascun en els processos de transcripció i traducció. 4.2. Reconeix les característiques fonamentals del codi genètic i aplica aquest coneixement a la resolució de problemes de genètica molecular. 5.1. Interpreta i explica esquemes dels processos de replicació, transcripció i traducció. 5.2. Resol exercicis pràctics de replicació, transcripció i traducció, i d'aplicació del codi genètic. 5.3. Identifica, distingeix i diferencia els enzims principals relacionats amb els processos de transcripció i traducció. 6.1. Descriu el concepte de mutació i estableix la seva relació amb les fallades en la transmissió de la informació genètica. 6.2. Classifica les mutacions i identifica els agents mutagènics més freqüents. 7.1. Associa la relació entre la mutació i el càncer i determina els riscos que impliquen alguns agents mutagènics. 8.1. Resumeix i realitza recerques sobre les tècniques desenvolupades en els processos de manipulació genètica per a l'obtenció d'organismes transgènics. 9.1. Reconeix els descobriments més recents sobre el genoma humà i les seves aplicacions en enginyeria genètica i en valora les implicacions ètiques i socials. 10.1. Analitza i prediu, aplicant els principis de la genètica mendeliana, els resultats d'exercicis de transmissió de caràcters autosòmics, caràcters lligats al sexe i influïts pel sexe. 11.1. Argumenta diferents evidències que demostren el fet evolutiu. 12.1. Identifica els principis de la teoria darwinista i neodarwinista i en compara les diferències. 13.1. Distingeix els factors que influeixen en les freqüències gèniques. 13.2. Comprèn i aplica models d'estudi de les freqüències gèniques en la recerca privada i en models teòrics. 14.1. Il·lustra la relació entre mutació i recombinació, l'augment de la diversitat i la seva influència en l'evolució dels éssers vius. 15.1. Distingeix tipus d'especiació i identifica els factors que possibiliten la segregació d'una espècie original en dues espècies diferents.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 4. El món dels microorganismes i les seves aplicacions. Biotecnologia		
<p>Microbiologia. Concepte de microorganisme. Microorganismes amb organització cel·lular i sense organització cel·lular. Bacteris. Virus. Altres formes acel·lulars: partícules infectives subvirals. Fongs microscòpics. Protozous. Algues microscòpiques.</p> <p>Mètodes d'estudi dels microorganismes. Esterilització i pasteurització.</p> <p>Els microorganismes en els cicles geoquímics.</p> <p>Els microorganismes com a agents productors de malalties.</p> <p>La biotecnologia. Utilització dels microorganismes en els processos industrials: productes elaborats per biotecnologia.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Diferenciar i distingir els tipus de microorganismes en funció de la seva organització cel·lular. 2. Descriure les característiques estructurals i funcionals dels diferents grups de microorganismes. 3. Identificar els mètodes d'aïllament, cultiu i esterilització dels microorganismes. 4. Valorar la importància dels microorganismes en els cicles geoquímics. 5. Reconèixer les malalties més freqüents transmeses pels microorganismes i utilitzar el vocabulari adequat que hi està relacionat. 6. Avaluar les aplicacions de la biotecnologia i la microbiologia en la indústria alimentària i farmacèutica i en la millora del medi ambient. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Classifica els microorganismes en el grup taxonòmic al qual pertanyen. 2.1. Analitza l'estructura i la composició dels diferents microorganismes i les relaciona amb la seva funció. 3.1. Descriu tècniques instrumentals que permeten l'aïllament, cultiu i estudi dels microorganismes per a l'experimentació biològica. 4.1. Reconeix i explica el paper fonamental dels microorganismes en els cicles geoquímics. 5.1. Relaciona els microorganismes patògens més freqüents amb les malalties que originen. 5.2. Analitza la intervenció dels microorganismes en nombrosos processos naturals i industrials i les seves nombroses aplicacions. 6.1. Reconeix i identifica els diferents tipus de microorganismes implicats en processos fermentatius d'interès industrial. 6.2. Valora les aplicacions de la biotecnologia i l'enginyeria genètica en l'obtenció de productes farmacèutics, en medicina i en bioremediació per al manteniment i la millora del medi ambient.
Bloc 5. L'autodefensa dels organismes. La immunologia i les seves aplicacions		
<p>El concepte actual d'immunitat. El sistema immunitari. Les defenses internes inespecífiques.</p> <p>La immunitat específica. Característiques. Tipus: cel·lular i humoral. Cèl·lules responsables.</p> <p>Mecanisme d'acció de la resposta immunitària. La memòria immunològica.</p> <p>Antígens i anticossos. Estructura dels anticossos. Formes d'acció. La seva funció en la resposta immune.</p> <p>Immunitat natural i artificial o adquirida. Sèrums i vacunes. La seva importància en la lluita contra les malalties infeccioses.</p> <p>Disfuncions i deficiències del sistema immunitari. Al·lèrgies i immunodeficiències. La sida i els seus efectes en el sistema immunitari.</p> <p>Sistema immunitari i càncer.</p> <p>Anticossos monoclonals i enginyeria genètica.</p> <p>El trasplantament d'òrgans i els problemes de rebuig. Reflexió ètica sobre la donació d'òrgans.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Desenvolupar el concepte actual d'immunitat. 2. Distingir entre immunitat inespecífica i específica diferenciant les seves cèl·lules respectives. 3. Discriminar entre resposta immune primària i secundària. 4. Identificar l'estructura dels anticossos. 5. Diferenciar els tipus de reacció antígen-anticòs. 6. Descriure els principals mètodes per aconseguir o potenciar la immunitat. 7. Investigar la relació existent entre les disfuncions del sistema immune i algunes patologies freqüents. 8. Argumentar i valorar els avenços de la immunologia en la millora de la salut de les persones. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Analitza els mecanismes d'autodefensa dels éssers vius i identifica els tipus de resposta immunitària. 2.1. Descriu les característiques i els mètodes d'acció de les diferents cèl·lules implicades en la resposta immune. 3.1. Compara les diferents característiques de la resposta immune primària i secundària. 4.1. Defineix els conceptes d'antigen i d'anticòs i reconeix l'estructura i la composició química dels anticossos. 5.1. Classifica els tipus de reacció antígen-anticòs i en resumeix les característiques de cadascuna. 6.1. Destaca la importància de la memòria immunològica en el mecanisme d'acció de la resposta immunitària i l'associa amb la síntesi de vacunes i sèrums. 7.1. Resumeix les principals alteracions i disfuncions del sistema immunitari i analitza les diferències entre al·lèrgies i immunodeficiències. 7.2. Descriu el cicle de desenvolupament del VIH. 7.3. Classifica i cita exemples de les malalties autoimmunes més freqüents, així com els seus efectes sobre la salut. 8.1. Reconeix i valora les aplicacions de la immunologia i enginyeria genètica per a la producció d'anticossos monoclonals. 8.2. Descriu els problemes associats al trasplantament d'òrgans i identifica les cèl·lules que actuen. 8.3. Classifica els tipus de trasplantaments i relaciona els avenços en aquest àmbit amb l'impacte futur en la donació d'òrgans.

4. Ciències aplicades a l'activitat professional.

El coneixement científic capacita les persones perquè puguin augmentar el control sobre la seva salut i millorar-la i, així mateix, els permet comprendre i valorar el paper de la ciència i els seus procediments en el benestar social.

El coneixement científic, com a saber integrat, s'estructura en diferents disciplines. Una de les conseqüències del que s'ha exposat anteriorment és la necessitat de conèixer i aplicar els mètodes per identificar els problemes en els diversos camps del coneixement i de l'experiència, i valorar críticament els hàbits socials en diferents àmbits. En aquest context, la matèria de ciències aplicades a l'activitat professional pot oferir l'oportunitat a l'alumnat d'aplicar, en qüestions pràctiques, quotidianes i pròximes, els coneixements adquirits, com poden ser els de química, biologia o geologia, al llarg dels cursos anteriors.

És important que, al final de l'ESO, els estudiants hagin adquirit coneixements procedimentals en l'àrea científica, sobretot en tècniques experimentals. Aquesta matèria els aporta una formació experimental bàsica i

contribueix a l'adquisició d'una disciplina de treball al laboratori, respectant les normes de seguretat i higiene, així com valorant la importància d'utilitzar els equips de protecció personal necessaris en cada cas.

Aquesta matèria proporciona una orientació general als estudiants sobre els mètodes pràctics de la ciència, les seves aplicacions a l'activitat professional i els impactes mediambientals que comporta, així com operacions bàsiques de laboratori relacionades; aquesta formació els aporta una base molt important per abordar en millors condicions els estudis de formació professional en les famílies agrària, indústries alimentàries, química, sanitat, vidre i ceràmica, etc.

Els continguts es presenten en tres blocs. El bloc 1 està dedicat al treball al laboratori, en què és important que els estudiants coneguin l'organització d'un laboratori, els materials i les substàncies que han d'utilitzar durant les pràctiques, i posa èmfasi en el coneixement i compliment de les normes de seguretat i higiene, així com en la utilització correcta de materials i substàncies.

Els estudiants han de dur a terme assajos de laboratori que els permetin anar coneixent les tècniques instrumentals bàsiques: és important que manipulin i utilitzin els materials i reactius amb total seguretat.

S'ha de procurar que els estudiants puguin obtenir al laboratori substàncies amb interès industrial, de manera que estableixin una relació entre la necessitat d'investigar al laboratori i aplicar els resultats després a la indústria. Una vegada finalitzat el procés anterior és interessant que coneguin l'impacte mediambiental que provoca la indústria durant l'obtenció dels productes esmentats, valorant les aportacions que al seu torn també fa la ciència per mitigar aquest impacte i incorporant eines de prevenció que fonamentin un ús i una gestió sostenibles dels recursos.

El bloc 2 està dedicat a la ciència i la seva relació amb el medi ambient. La seva finalitat és que els estudiants coneguin els diferents tipus de contaminants ambientals, els seus orígens i efectes negatius, així com el tractament per reduir-ne els efectes i eliminar els residus generats. La part teòrica ha d'anar combinada amb la realització de pràctiques de laboratori que permetin a l'alumnat conèixer com es poden tractar aquests contaminants i també utilitzar les tècniques apreses. L'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació en aquest bloc està especialment recomanat per fer activitats d'indagació i de recerca de solucions al problema mediambiental, de la mateixa manera que el treball en grup i l'exposició i defensa per part dels estudiants.

El bloc 3 és el més innovador per als estudiants i s'hauria de treballar combinant els aspectes teòrics amb els d'indagació, utilitzant les tecnologies de la informació i la comunicació, que constitueixen una eina molt potent per tal que l'alumnat pugui conèixer els últims avenços en aquest camp a nivell mundial, estatal i local.

Els nostres estudiants han d'estar perfectament informats sobre les possibilitats que se'ls poden obrir en un futur proper, i de la mateixa manera han de tenir unes eines procedimentals, actitudinals i cognitives que els permetin emprendre amb èxit les rutes professionals que se'ls ofereixin.

Ciències aplicades a l'activitat professional. 4t d'ESO

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Tècniques instrumentals bàsiques		
<p>Laboratori: organització, materials i normes de seguretat.</p> <p>Utilització d'eines TIC per al treball experimental del laboratori.</p> <p>Tècniques d'experimentació en física, química, biologia i geologia.</p> <p>Aplicacions de la ciència en les activitats laborals.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utilitzar correctament els materials i productes del laboratori. 2. Complir i respectar les normes de seguretat i higiene del laboratori. 3. Contrastar algunes hipòtesis a partir de l'experimentació, la recopilació de dades i l'anàlisi de resultats. 4. Aplicar les tècniques i l'instrumental apropiat per identificar magnituds. 5. Preparar dissolucions de diversa índole utilitzant estratègies pràctiques. 6. Separar els components d'una mescla utilitzant les tècniques instrumentals apropiades. 7. Predir quin tipus de biomolècules estan presents en diferents tipus d'aliments. 8. Determinar quines tècniques habituals de desinfecció és necessari utilitzar segons l'ús que es faci del material instrumental. 9. Precisar les fases i els procediments habituals de desinfecció de materials d'ús quotidià en els establiments sanitaris, d'imatge personal, de tractaments de benestar i en les indústries i locals relacionats amb les indústries alimentàries i les seves aplicacions. 10. Analitzar els procediments instrumentals que s'utilitzen en diverses indústries, com ara l'alimentària, l'agrària, la farmacèutica, la sanitària, d'imatge personal, etc. 11. Contrastar les possibles aplicacions científiques en els camps professionals directament relacionats amb el seu entorn. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Determina el tipus d'instrumental de laboratori necessari segons el tipus d'assaig que ha d'efectuar. 2.1. Reconeix i compleix les normes de seguretat i higiene que regeixen en els treballs de laboratori. 3.1. Recull i relaciona dades obtingudes per diferents mitjans per transferir informació de caràcter científic. 4.1. Determina i identifica mesures de volum, massa o temperatura utilitzant assajos de tipus físic o químic. 5.1. Decideix quin tipus d'estratègia pràctica és necessari aplicar per preparar una dissolució concreta. 6.1. Estableix quin tipus de tècniques de separació i purificació de substàncies s'han d'utilitzar en algun cas concret. 7.1. Discrimina quin tipus d'aliments contenen diferents biomolècules. 8.1. Descriu tècniques i determina l'instrumental apropiat per als processos quotidians de desinfecció. 9.1. Resol sobre mesures de desinfecció de materials d'ús quotidià en diferents tipus d'indústries o de medis professionals. 10.1. Relaciona diferents procediments instrumentals amb la seva aplicació en el camp industrial o en el de serveis. 11.1. Assenyala diferents aplicacions científiques en camps de l'activitat professional del seu entorn.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 2. Aplicacions de la ciència en la conservació del medi ambient		
<p>Contaminació: concepte i tipus. Contaminació del sòl. Contaminació de l'aigua. Contaminació de l'aire. Contaminació nuclear. Tractament de residus. Nocions bàsiques i experimentals sobre química ambiental. Desenvolupament sostenible.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Precisar en què consisteix la contaminació i categoritzar-ne els tipus més representatius. 2. Contrastar en què consisteixen els diferents efectes mediambientals, com ara la pluja àcida, l'efecte d'hivernacle, la destrucció de la capa d'ozó i el canvi climàtic. 3. Precisar els efectes contaminants que es deriven de l'activitat industrial i agrícola, principalment sobre el sòl. 4. Precisar els agents contaminants de l'aigua i informar sobre el tractament de depuració de les aigües. Recopila dades d'observació i experimentació per detectar contaminants en l'aigua. 5. Precisar en què consisteix la contaminació nuclear, reflexionar sobre la gestió dels residus nuclears i valorar críticament la utilització de l'energia nuclear. 6. Identificar els efectes de la radioactivitat sobre el medi ambient i la seva repercussió sobre el futur de la humanitat. 7. Precisar les fases procedimentals que intervenen en el tractament de residus. 8. Contrastar arguments a favor de la recollida selectiva de residus i la seva repercussió familiar i social. 9. Utilitzar assajos de laboratori relacionats amb la química ambiental, conèixer que és una mesura de pH i el seu maneig per controlar el medi ambient. 10. Analitzar i contrastar opinions sobre el concepte de desenvolupament sostenible i les seves repercussions per a l'equilibri mediambiental. 11. Participar en campanyes de sensibilització, a escala del centre educatiu, sobre la necessitat de controlar la utilització dels recursos energètics o d'un altre tipus. 12. Dissenyar estratègies per donar a conèixer als seus companys i persones pròximes la necessitat de mantenir el medi ambient. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Utilitza el concepte de contaminació aplicat a casos concrets. 1.2. Discrimina els diferents tipus de contaminants de l'atmosfera, així com el seu origen i els seus efectes. <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Categoritza els efectes mediambientals coneguts com a pluja àcida, efecte d'hivernacle, destrucció de la capa d'ozó i el canvi global a nivell climàtic i en valora els efectes negatius per a l'equilibri del planeta. <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Relaciona els efectes contaminants de l'activitat industrial i agrícola sobre el sòl. <ol style="list-style-type: none"> 4.1. Discrimina els agents contaminants de l'aigua, en coneix el tractament i dissenya algun assaig senzill de laboratori per detectar-los. <ol style="list-style-type: none"> 5.1. Estableix en què consisteix la contaminació nuclear, analitza la gestió dels residus nuclears i argumenta sobre els factors a favor i en contra de l'ús de l'energia nuclear. <ol style="list-style-type: none"> 6.1. Reconeix i distingeix els efectes de la contaminació radioactiva sobre el medi ambient i la vida en general. <ol style="list-style-type: none"> 7.1. Determina els processos de tractament de residus i valora críticament la seva recollida selectiva. <ol style="list-style-type: none"> 8.1. Argumenta els pros i els contres del reciclatge i de la reutilització de recursos materials. <ol style="list-style-type: none"> 9.1. Formula assajos de laboratori per conèixer aspectes desfavorables del medi ambient. <ol style="list-style-type: none"> 10.1. Identifica i descriu el concepte de desenvolupament sostenible i enumera possibles solucions al problema de la degradació mediambiental. <ol style="list-style-type: none"> 11.1. Aplica al costat dels seus companys mesures de control de la utilització dels recursos i hi implica el mateix centre educatiu. <ol style="list-style-type: none"> 12.1. Planteja estratègies de sostenibilitat en l'entorn del centre.
Bloc 3. Recerca, desenvolupament i innovació (R+D+I)		
<p>Concepte d'R+D+I. Importància per a la societat. Innovació.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analitzar la incidència de l'R+D+I en la millora de la productivitat i l'augment de la competitivitat en el marc globalitzador actual. 2. Investigar, argumentar i valorar sobre tipus d'innovació, ja sigui en productes o en processos, i valorar críticament totes les aportacions que s'hi fan, ja sigui per part d'organismes estatals o autonòmics i d'organitzacions de diversa índole. 3. Recopilar, analitzar i discriminar informació sobre diferents tipus d'innovació en productes i processos, a partir d'exemples d'empreses punteres en innovació. 4. Utilitzar adequadament les TIC en la recerca, la selecció i el procés de la informació encaminades a la recerca o l'estudi que relacioni el coneixement científic aplicat a l'activitat professional. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Relaciona els conceptes de recerca, desenvolupament i innovació. Contrasta les tres etapes del cicle R+D+I. <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Reconeix tipus d'innovació de productes basada en la utilització de nous materials, noves tecnologies etc., que sorgeixen per donar resposta a noves necessitats de la societat. <ol style="list-style-type: none"> 2.2. Enumera quins organismes i quines administracions fomenten l'R+D+I al nostre país en l'àmbit estatal i autonòmic. <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Precisa com és o pot ser la innovació un factor de recuperació econòmica d'un país. <ol style="list-style-type: none"> 3.2. Enumera algunes línies d'R+D+I que hi ha en l'actualitat per a les indústries químiques, farmacèutiques, alimentàries i energètiques. <ol style="list-style-type: none"> 4.1. Discrimina sobre la importància que tenen les tecnologies de la informació i la comunicació en el cicle de recerca i desenvolupament.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 4. Projecte de recerca		
Projecte de recerca.	1. Planejar, aplicar i integrar les destreses i habilitats pròpies de treball científic. 2. Elaborar hipòtesis i contrastar-les a través de l'experimentació o l'observació i argumentació. 3. Discriminar i decidir sobre les fonts d'informació i els mètodes utilitzats per a la seva obtenció. 4. Participar, valorar i respectar el treball individual i en grup. 5. Presentar i defensar en públic el projecte de recerca realitzat.	1.1. Integra i aplica les destreses pròpies dels mètodes de la ciència. 2.1. Utilitza arguments per justificar les hipòtesis que proposa. 3.1. Utilitza diferents fonts d'informació i es recolza en les TIC per elaborar i presentar les seves recerques. 4.1. Participa, valora i respecta el treball individual i grupal. 5.1. Disseny petits treballs de recerca sobre un tema d'interès científicotecnològic, animals i/o plantes, els ecosistemes del seu entorn o l'alimentació i la nutrició humana per a la seva presentació i defensa a l'aula. 5.2. Expressa amb precisió i coherència, tant verbalment com per escrit, les conclusions de les seves recerques.

5. Cultura audiovisual.

Aquesta matèria pretén iniciar els estudiants en la fabricació de les seves pròpies imatges i productes audiovisuals, ja siguin de naturalesa estàtica, com la fotografia, o dinàmiques, com el vídeo. Per a això és necessari que l'alumnat estigui en situació d'analitzar, relacionar i comprendre els elements que formen part de la cultura audiovisual del nostre temps.

La quantitat d'informació que circula en l'actualitat, construïda a partir d'elements tècnics audiovisuals (fotografia, cinema, vídeo, televisió i fins i tot ràdio) és d'una importància tal i d'una magnitud de tal dimensió com mai s'ha donat en la història de la humanitat en èpoques precedents. Un dels senyals d'identitat de la societat moderna és la presència d'imatges digitals en pràcticament qualsevol activitat.

Des dels orígens de la humanitat, en el paleolític, l'evolució social dels pobles ha tingut la seva plasmació gràfica en representacions icòniques al llarg del temps, on s'ha reflectit l'entorn en el qual vivien i en les quals es van utilitzar eines variades al llarg del temps (principalment dibuix, escultura o pintura). L'aparició de la fotografia i el cinema al segle XIX va portar una nova manera de reflectir la realitat, basada en la impressió de la imatge en una pel·lícula. Una de les novetats del nou producte va ser que la imatge obtinguda va gaudir des del seu origen d'una percepció d'imatge versemblant i sense manipular per part de la societat, és a dir de reflex cert de la realitat que s'hi reflectia. Al costat d'això, la possibilitat de reproducció, pràcticament il·limitada, d'aquests elements va permetre l'accés a aquesta informació a la majoria de la societat, preferentment occidental, i això va afectar, probablement per primera vegada en la història, totes les capes socials. Des de llavors, la societat ha viscut una nova relació de comunicació entre els seus elements, una comunicació basada cada cop més en mitjans audiovisuals. La història del segle XX no es pot concebre sense l'ús de la imatge i el so com a eines de datació i avaluació dels fets esdevinguts; l'anàlisi de qualsevol fita històrica sense recórrer a algun tipus d'imatge fotogràfica o cinematogràfica associada és una tasca difícil de concebre en la mentalitat actual.

El segle XXI presenta en la seva capçalera una nova revolució social en les comunicacions: l'era digital i Internet. Aquests dos elements estan suposant un canvi tal en els comportaments socials que costa predir cap a on caminen les noves generacions nascudes dins d'aquest sistema d'informació i intercanvi de dades. Per primera vegada en la història pràcticament tot el món, a tots els països, té eines de recepció i enviament d'informació a l'instant, una informació que es construeix amb les eines que aquesta assignatura tracta d'analitzar per facilitar l'aprenentatge.

Una circumstància innovadora sorgida de les noves plataformes digitals és la possibilitat que es té de publicar a la xarxa productes construïts amb molt pocs mitjans tècnics i al marge de la indústria dedicada a la producció digital. Aquestes produccions individuals poden ser vistes i/o escoltades per milions de persones. Per primera vegada en la història els creatius poden aconseguir el reconeixement de la seva obra sense passar pel filtre de la indústria audiovisual. Aquest suport inicial serveix com un indicatiu de qualitat per a una integració posterior dels nous creadors dins de la indústria audiovisual. D'altra banda, la facilitat d'exposició del material ("pujar a la xarxa") no suposa un augment de la qualitat del que s'ha creat; ben al contrari, la realitat ens indica que la possibilitat il·limitada de generar fotos, vídeos, blogs i pàgines web sense l'ajuda del criteri raonat de la indústria està inundant el mercat audiovisual de productes d'una qualitat molt deficiente. És pertinent, doncs, que els alumnes entenguin la importància del procés creatiu i la seva relació inexcusable amb la indústria que s'encarrega de gestionar-lo.

Una altra de les novetats que presenta el món digital actual, que el diferencia dels seus orígens (sistemes analògics), és la possibilitat de generació d'imatges artificials o alterades d'una manera difícilment distingible de la imatge obtinguda per pura impressió de la realitat. Els moderns sistemes digitals d'edició permeten crear o

modificar la realitat de la imatge amb una qualitat difícilment distingible de la simple plasmació de la realitat en un fotograma de cel·luloide.

Per tant, es fa necessari i pertinent facilitar als alumnes eines tècniques i educatives que els ajudin a gestionar la marea de dades, informació, imatges, sons i possibilitats creatives que diàriament reben en gairebé tots els àmbits en què es desenvolupa la seva vida. La intensitat i efectivitat que aconsegueixen les creacions plàstiques realitzades en suport digital tenen, indubtablement, una força impressionant, atès que combinen, amb saviesa o encert, imatges, música i missatges sonors.

Es tracta, per tant, que l'alumnat compregui i analitzi la cultura audiovisual de la societat en la qual viu i els mitjans de producció utilitzats per generar-la; d'aquesta manera, podrà ser capaç de desenvolupar un sentit crític i personal, per ordenar la informació rebuda i temperar la intensitat de la potència icònica que genera el món audiovisual.

L'adquisició de competències per a l'anàlisi dels elements expressius i tècnics, i la dotació de consciència crítica, ha de servir per crear una ciutadania més responsable, crítica i participativa.

Aquesta matèria té un caràcter propedèutic necessari i bàsic per al seu desenvolupament en etapes posteriors, ja sigui en estudis universitaris de comunicació audiovisual i publicitat, o belles arts, entre d'altres, com per als de formació professional d'imatge i so i ensenyaments artístics.

En aquest sentit, l'ensenyament d'aquesta matèria s'estructura en dos camins paral·lels i complementaris. El primer és l'anàlisi dels productes que es presenten per mitjans digitals. Aprendre a veure, a escoltar, a discernir el que es diu, com es diu i per què es presenta a l'espectador d'una manera determinada.

El segon és la creació per part de l'alumnat de productes audiovisuals. Aprendre el procés creatiu dels productes audiovisuals és, probablement, una de les millors eines per al desenvolupament personal i humà que podem facilitar als alumnes per a la comprensió dels continguts que reben per mitjans digitals.

Aquestes dues vies són, per tant, imprescindibles i complementàries en la formació. Cadascuna ajuda l'altra per caminar juntes en l'objectiu de formar els alumnes en una matèria tan apassionant com és la creació audiovisual.

L'alumnat necessitarà saber llegir els productes audiovisuals per comprendre'n el missatge i, de manera complementària, començar a generar productes digitals, amb la finalitat de comunicar-se i conèixer millor la realitat de la cultura audiovisual.

La matèria de cultura audiovisual es desenvolupa durant dos cursos acadèmics, amb el criteri organitzador de consolidar en el primer curs de batxillerat les habilitats i els coneixements necessaris per al seu desenvolupament i la seva aplicació tècnica en el segon curs.

En el primer curs l'alumnat ha d'analitzar l'evolució dels mitjans i llenguatges audiovisuals i les funcions i característiques de la imatge fixa i en moviment, a fi de crear narracions audiovisuals senzilles.

En el segon curs l'alumnat ha d'analitzar la importància de la funció expressiva de la imatge, el so i la música en el procés de creació d'audiovisuals; així mateix, ha de comprendre l'organització de la producció d'audiovisuals i les característiques dels nous mitjans de comunicació i dels missatges publicitaris, a fi de valorar i realitzar productes audiovisuals senzills.

Cultura audiovisual I. 1r de batxillerat

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 1. Imatge i significat		
<p>La imatge representada: funcions i forma. Evolució de la construcció d'imatges fixes al llarg de la història de l'art.</p> <p>Els mitjans audiovisuals i les seves característiques principals.</p> <p>Evolució dels mitjans i llenguatges audiovisuals. El llenguatge dels "new media". Comparativa històrica de les fites de la fotografia, el cinema, la televisió, la ràdio, el multimèdia i els nous mitjans. El món audiovisual com a representació del món real. Funcions de la imatge.</p> <p>Transcendència de la valoració expressiva i estètica de les imatges i de l'observació crítica dels missatges.</p>	<p>1. Explicar les diferents funcions de la imatge representada: simbòlica, religiosa, lúdica, decorativa, jeràrquica, educativa, etc.</p> <p>2. Reconèixer i diferenciar les formes principals de representació icònica: simbolisme, realisme, expressionisme, naturalisme, idealisme, abstracció.</p> <p>3. Analitzar les característiques principals de la fotografia, el so, el cinema, la televisió i els productes digitals a Internet.</p> <p>4. Valorar la importància de l'evolució dels mitjans i els llenguatges audiovisuals en els diversos mitjans de comunicació en les societats actuals i la interrelació creativa que ofereixen les tecnologies de la informació i la comunicació.</p>	<p>1.1. Analitza diferents imatges de la història de l'art i explica la funció a la qual estaven destinades.</p> <p>2.1. Compara imatges de la història de l'art, per exemple: hieratisme egipci, hel·lenisme grec, simbolisme romànic, dramatismes barroc, realisme vuitcentista, etc. I estableix les seves diferències formals.</p> <p>3.1. Analitza les similituds en els tractaments formals entre l'art tradicional i la fotografia.</p> <p>3.2. Compara el tractament formal de la pintura i la fotografia del segle XIX: retrat, paisatge, esdeveniments històrics, etc.</p> <p>4.1. Explica les característiques principals dels sistemes audiovisuals, les seves relacions i diferències.</p> <p>4.2. Estableix les diferències entre imatge i realitat i les seves diverses formes de representació.</p> <p>4.3. Analitza els avenços que s'han produït al llarg de la història en el camp de les tecnologies de la informació i la comunicació i en l'evolució estètica dels missatges audiovisuals.</p> <p>4.4. Valora els diferents continguts multimèdia i "new media" en la representació de la realitat.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 2. La imatge fixa i la seva capacitat expressiva		
<p>Característiques pròpies de la imatge fotogràfica en relació amb altres imatges fixes.</p> <p>L'enquadrament en la imatge fixa.</p> <p>La fotografia en blanc i negre i en color.</p> <p>Característiques principals.</p> <p>La fotografia com a instrument de denúncia social i el seu ús com a imatge del poder polític.</p> <p>La fotografia de moda. Condicionants plàstics i econòmics. L'obra gràfica de: Mario Testino, Jaume de Laiguana, Eugenio Recuenco.</p> <p>La realitat paradoxal. L'obra gràfica de Chema Madoz.</p> <p>Elements expressius i usos de la imatge fixa. Els codis que configuren els diferents llenguatges.</p> <p>La funció il·lustradora de la imatge (imatge i text).</p> <p>La composició d'imatges fixes. Ritme visual.</p> <p>La narració mitjançant imatges fixes (cartells, historieta gràfica, presentacions). El guió de la historieta. Elaboració d'històries gràfiques mitjançant imatges d'ús públic. La fotografia en la publicitat.</p> <p>Sistemes de captació d'imatges. La càmera fotogràfica.</p> <p>Les tècniques digitals en el disseny, la manipulació i la creació d'imatges.</p> <p>Tractament d'imatges digitals.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reconèixer les propietats diferenciadores de la imatge fotogràfica. 2. Analitzar les composicions fotogràfiques, valorant la disposició dels elements dins de l'espai físic de la imatge. 3. Analitzar la capacitat expressiva de la imatge en blanc i negre i la seva utilització com a alternativa a la fotografia en color. 4. Analitzar la composició del color a través del sistema RGB. 5. Analitzar l'ús del color en la imatge fixa: saturació, matís, inversió, etc. 6. Identificar els patrons icònics de la fotografia com a instrument de difusió de la injustícia social. 7. Analitzar les diferents formes d'expressar el poder polític a través dels temps, la imatge oficial a través de l'escultura o la pintura, i valorar les similituds entre la imatge clàssica i la fotogràfica. 8. Exposar i comentar les claus plàstiques de l'obra dels fotògrafs de moda. 9. Reflexionar sobre la relació imatge-realitat sorgida en l'obra gràfica de Chema Madoz. 10. Analitzar les diferents funcions de la imatge fixa utilitzades per satisfer les necessitats expressives de la societat actual i aplicar-les en l'elaboració d'imatges digitals. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Estableix les diferències entre imatge posada, instantània i captura del moviment. 2.1. Realitza fotografies de: primers plans, pla detall, panoràmiques, picats i contrapicats; analitza els resultats obtinguts i valora la seva correspondència gràfica amb treballs similars d'artistes coneguts. 3.1. Analitza l'obra gràfica de fotògrafs que treballin en blanc i negre: Martín Chambi, Irvin Penn, Cecil Beaton, Ansel Adams, etc. 3.2. Realitza dos tractaments d'elaboració digital a una mateixa composició: en B/N i color. Analitza el diferent resultat estètic i semàntic. 4.1. Analitza el sistema RGB de construcció del color. 4.2. Compara l'obra dels principals fotògrafs i artistes en el tractament del color.: Ernst Haas, Andy Warhol, Howard Schatz, Ouka Lele i altres de possibles. 5.1. Realitza composicions en color i, mitjançant tractament digital, altera el cromatisme, i analitza els diferents resultats obtinguts. 6.1. Analitza l'obra i la transcendència social dels treballs de: Dorothea Lange, Sebastiao Salgado, Kevin Carter, Manuel Pérez Barriopedro, Cristina García Roderó, Gervasio Sánchez, etc. 7.1. Realitza una composició analitzant les diferents formes d'expressar el poder polític a través dels temps: faraons, emperadors, reis, presidents, etc. Analitza les similituds entre la imatge clàssica i la fotogràfica. 8.1. Explica les claus plàstiques i compositives de l'obra fotogràfica i/o videogràfica de Mario Testino, Jaume de Laiguana i Eugenio Recuenco, entre d'altres de possibles. 9.1. Comenta la creació plàstica de Chema Madoz i analitza el joc entre la realitat i la seva percepció paradoxal en la seva obra. 10.1. Analitza els elements espacials, les característiques bàsiques, el significat i el sentit utilitzats en la lectura d'imatges fixes. 10.2. Analitza les funcions del ritme en la composició d'imatges fixes. 10.3. Valora els diferents usos de la imatge fotogràfica en els mitjans de comunicació i en els nous mitjans. 10.4. Reconeix i valora que es respecti l'autoria en l'elaboració i distribució de fotografies per Internet. 10.5. Analitza els sistemes actuals digitals de captació i tractament fotogràfic.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 3. La imatge en moviment i la seva capacitat expressiva		
<p>Fonaments perceptius de la imatge en moviment. La il·lusió de moviment.</p> <p>La composició expressiva del quadre d'imatge en el cinema i la televisió. La funció de la il·luminació.</p> <p>Característiques tècniques de la imatge cinematogràfica i videogràfica, la imatge televisiva i dels audiovisuals. El 3D.</p> <p>Sistemes de captació d'imatges en moviment. Sistemes analògics tradicionals i sistemes digitals moderns.</p> <p>Les característiques expressives de la velocitat de reproducció d'imatges: el cinema mut. La càmera lenta. El "bullet time".</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analitzar la tècnica d'exposició d'imatges fixes per simular moviment. Des del principi del cinema, passant per la televisió, fins a la imatge digital actual. 2. Analitzar les diferents funcions i les característiques comunicatives de la imatge en moviment utilitzades per satisfer les necessitats expressives de la societat actual, i aplicar-les en l'elaboració de produccions digitals senzilles. 3. Diferenciar la qualitat de la imatge pel que fa a resolució, brillantor, lluminositat, etc., obtinguda per diferents mitjans digitals. 4. Analitzar les característiques tècniques necessàries per a la creació dels efectes: càmera ràpida, lenta i "bullet time". 5. Valorar els resultats expressius obtinguts en alterar la velocitat de reproducció de les imatges en moviment. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Diferencia les principals característiques tècniques dels sistemes cine, PAL i NTSC en la reproducció d'imatges. 2.1. Analitza els elements espacials i temporals, les característiques bàsiques, el significat i el sentit en la lectura d'imatges en moviment. 2.2. Identifica i analitza els elements expressius i estètics utilitzats en les produccions audiovisuals: pel·lícula cinematogràfica, programa de televisió, entre d'altres. 3.1. Valora la funció de la il·luminació com a component expressiu en la construcció del pla d'imatge. 3.2. Identifica els diferents sistemes tècnics de captació i edició digital en produccions audiovisuals. 3.3. Analitza les característiques dels sistemes de captació i projecció d'imatges en 3D. 4.1. Analitza peces videogràfiques o cinematogràfiques en les quals s'apliquen efectes de moviment (intencionats o tècnics). 5.1. Realitza diferents modificacions en peces videogràfiques: altera la velocitat de reproducció i els paràmetres relacionats amb la mida de la imatge i analitza el resultat obtingut.
Bloc 4. Narrativa audiovisual		
<p>La narració de la imatge en moviment. El pla i la seqüència.</p> <p>Els plans d'imatge. Els moviments de càmera.</p> <p>El diàleg en el cinema: pla i contraplà.</p> <p>El pla seqüència.</p> <p>Les relacions espaciotemporals en la narració audiovisual. El "flashforward" i el "flashback".</p> <p>Literatura i guió cinematogràfic. La sinopsi. L'escaleta. El guió literari. La seqüència. El guió tècnic. L'"storyboard".</p> <p>El muntatge audiovisual.</p> <p>Gèneres cinematogràfics. Gèneres televisius. Cinema de ficció i documental. Cinema d'animació.</p> <p>Narrativa dels productes interactius.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Relacionar la construcció del pla d'imatge i la seva capacitat narrativa. 2. Diferenciar els principals tipus de pla d'imatge. 3. Analitzar la importància narrativa del "flashback" en la construcció narrativa cinematogràfica. 4. Identificar en obres cinematogràfiques de rellevància la seva estructura narrativa. 5. Reconèixer les diferències existents entre la realitat i la representació que ens ofereixen les imatges en moviment, analitzar els aspectes narratius dels productes audiovisuals i aplicar criteris expressius. 6. Identificar i analitzar els elements tècnics, expressius i estètics utilitzats en les produccions audiovisuals. 7. Identificar les possibilitats de les tecnologies de la informació i la comunicació, amb especial atenció als mitjans de comunicació de lliure accés com Internet 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Relaciona els elements formals del pla i la seva conseqüència narrativa. 2.1. Analitza en una obra cinematogràfica la construcció narrativa dels plans i la seqüència. 2.2. Comenta a partir d'una obra cinematogràfica, la construcció del pla-contraplà en un diàleg. 2.3. Explica la complexitat tècnica de la construcció d'un pla seqüència, utilitzant, entre altres peces possibles: "La soga", d'Alfred Hitchcock; "Touch of Evil", d'Orson Welles; "Soy Cuba", de Mikhail Kalatozov. 3.1. Comenta la transcendència narrativa del "flashback" en obres cinematogràfiques de rellevància. 3.2. Analitza el significat narratiu del "flashback" en sèries per a televisió. 4.1. Analitza l'estructura narrativa d'obres significatives de la història del cinema. 5.1. Identifica i analitza els elements tècnics, expressius i estètics utilitzats en les produccions audiovisuals i els aplica en la valoració de diversos productes: pel·lícula cinematogràfica, programa de televisió, entre d'altres. 5.2. Especifica la tipologia de gènere, la intencionalitat comunicativa i els codis expressius utilitzats en la realització de pel·lícules i programes de televisió, a partir del seu visionament i la seva anàlisi. 6.1. Analitza produccions multimèdia interactives i "new media" i identifica les característiques dels diferents productes i les seves possibilitats. 7.1. Identifica i explica les possibilitats de les tecnologies de la informació i la comunicació, amb especial atenció als mitjans de comunicació de lliure accés com Internet.

Cultura audiovisual II. 2n de batxillerat

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Integració de so i imatge en la creació d'audiovisuals i "new media"		
<p>La funció expressiva del so. Característiques tècniques.</p> <p>La gravació del so: tipus essencials de microfonia.</p> <p>La gravació i difusió musical. Els sistemes monofònics, estereofònics, Dolby Surround, 5.1, mp3 i altres de possibles.</p> <p>La relació perceptiva entre imatge i so: diàlegs, veu en off, efectes especials, música.</p> <p>L'adequació de la música i dels sons a les intencions expressives i comunicatives.</p> <p>Integració del so en les produccions audiovisuals.</p> <p>Elements expressius del so en relació amb la imatge. Funcions de la banda sonora.</p> <p>La banda sonora en la història del cinema. Els grans creadors.</p> <p>La banda sonora en el cinema espanyol. Els principals compositors: Augusto Algueró, Roque Baños, Bernardo Bonezzi, Carmelo Bernaola, Antón García Abril, Alberto Iglesias, José Nieto, Alfonso Santisteban, Adolfo Waitzman, etc.</p> <p>Les fites històriques del procés de transformació en els llenguatges i en els mitjans tècnics en el pas del cinema mut al cinema sonor.</p> <p>L'"slapstick" en l'obra de Max Sennet, Max Linder i Charlie Chaplin.</p> <p>La comèdia visual en Buster Keaton i Harold Lloyd.</p> <p>La comèdia dialogada. L'obra cinematogràfica de Woody Allen.</p> <p>La comèdia coral. L'obra cinematogràfica de Luis García Berlanga.</p>	<p>1. Analitzar les característiques tècniques del so. Longitud i freqüència d'ona. Timbre.</p> <p>2. Diferenciar els sistemes de captació microfònica a partir de les necessitats d'obtenció del so.</p> <p>3. Diferenciar les característiques tècniques principals de gravació i difusió de sons a través dels diferents sistemes: monofònics, estereofònics, Dolby Surround, 5.1, mp3, etc.</p> <p>4. Explicar la relació entre la imatge i el so.</p> <p>5. Analitzar el diferent resultat perceptiu obtingut en modificar els elements sonors en una producció audiovisual.</p> <p>6. Valorar la qualitat de la composició musical en les bandes sonores per al cinema i la importància que tenen en el conjunt total de la pel·lícula.</p> <p>7. Explicar l'evolució del cinema espanyol a través de les bandes sonores de pel·lícules emblemàtiques i compositors rellevants.</p> <p>8. Valorar la importància de la funció expressiva de la imatge, el so i la música en el procés de creació d'audiovisuals i de "new media", analitzant les funcions comunicatives i estètiques dels productes audiovisuals.</p> <p>9. Analitzar la tècnica narrativa del cinema mut i les seves característiques tècniques.</p> <p>10. Comentar les diferències entre els gags visuals i sonors en el cinema.</p> <p>11. Exposar la complexitat tècnica de la comèdia coral.</p>	<p>1.1. Explica les característiques físiques del so, el procés de creació i difusió.</p> <p>2.1. Realitza gravacions de so amb aparells senzills i valora els resultats obtinguts.</p> <p>3.1. Realitza edició digital i converteix peces musicals d'un sistema de so a un altre (mono-estereo, PCM wav, aiff-mp3 i n'avalua els resultats. Mida, qualitat, destinació final, etc.</p> <p>4.1. Construeix peces audiovisuals combinant imatge i so. Integra: veu en off, peces musicals i efectes en la narració visual.</p> <p>5.1. Analitza el valor funcional, expressiu i comunicatiu dels recursos sonors (veu, efectes i música) utilitzats en una producció radiofònica o en la banda sonora d'una producció audiovisual.</p> <p>5.2. Observa productes audiovisuals i valora les funcions comunicatives i estètiques de la integració d'imatge i so.</p> <p>6.1. Relaciona la banda sonora de pel·lícules emblemàtiques i la seva importància en la qualitat del conjunt total de l'obra fílmica realitzada.</p> <p>7.1. Analitza la composició musical de bandes sonores a Espanya i valora la qualitat de la construcció musical realitzada.</p> <p>8.1. Reconeix les diferències existents entre la realitat i la representació que ens ofereixen els mitjans sonors.</p> <p>8.2. Identifica les funcions i necessitats dels sistemes tècnics utilitzats en la integració d'imatge i so en un audiovisual o en "new media".</p> <p>9.1. Explica les característiques principals de la narrativa visual del cinema mut i referència esquemes emblemàtics de la història d'aquest cinema.</p> <p>10.1. Comenta les diferències narratives entre la comèdia d'acudit visual i sonor.</p> <p>11.1. Analitza la composició visual en les comèdies corals i explica la complexitat tècnica de la seva resolució narrativa.</p>
Bloc 2. Característiques de la producció audiovisual i multimèdia en els diferents mitjans		
<p>La indústria cinematogràfica, videogràfica i televisiva segons l'evolució històrica de les activitats de producció audiovisual.</p> <p>Organigrames i funcions professionals en la producció de productes audiovisuals.</p> <p>Procés de producció audiovisual i multimèdia.</p> <p>Creació d'imatges en moviment i efectes digitals.</p> <p>Edició i postproducció de documents multimèdia.</p> <p>Els efectes en la història del cinema i la TV: la nit americana, la doble exposició, el croma, l'edició digital.</p> <p>Condicionants del disseny universal.</p>	<p>1. Comentar el resultat artístic i tècnic que utilitzen els creadors en la indústria del cinema i el teatre sobre el món de l'espectacle.</p> <p>2. Analitzar les característiques tècniques i expressives dels diferents mitjans de comunicació, i les seves possibilitats informatives i comunicatives, i identificar els tipus de destinataris dels missatges.</p> <p>3. Analitzar els processos tècnics que es realitzen en la postproducció de peces audiovisuals.</p> <p>4. Valorar la complexitat tècnica i els resultats pràctics obtinguts en la fabricació d'efectes per a cinema i televisió.</p>	<p>1.1. Analitza la visió del món del cinema en pel·lícules representatives.</p> <p>2.1. Relaciona l'evolució històrica de la producció audiovisual i de la radiodifusió amb les necessitats i característiques dels productes que demana la societat.</p> <p>2.2. Reconeix les diferents funcions dels equips tècnics humans que intervenen en les produccions audiovisuals i en els multimèdia.</p> <p>2.3. Compara les característiques fonamentals dels destinataris de la programació d'emissions de ràdio i televisió.</p> <p>3.1. Descriviu la postproducció, la finalitat i les tècniques aplicades a la creació audiovisual.</p> <p>4.1. Analitza l'evolució dels efectes en el cinema.</p> <p>4.2. Valora la necessitat de l'audiodescripció i la subtítolació de productes audiovisuals i multimèdia.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 3. Els mitjans de comunicació audiovisual		
<p>El llenguatge de la televisió. Característiques tècniques i expressives. Els gèneres i formats de programes de televisió. La televisió del futur. TV interactiva.</p> <p>Les fites de la televisió en el llenguatge audiovisual.</p> <p>La televisió a Espanya. Tipologies de programes per a televisió i la seva realització. Informatius, entreteniment, drama, comèdia, terror, musicals, concursos, etc.</p> <p>Els grans realitzadors.</p> <p>La ràdio. Característiques tècniques i expressives. Els gèneres i formats de programes de ràdio: informatius, magazín, retransmissions esportives, etc. Característiques pròpies de cada gènere.</p> <p>Ràdio interactiva.</p> <p>Estudi d'audiències i programació. Característiques de l'obtenció de les dades d'audiència. Sistemes d'elaboració estadística de resultats i transcendència en la producció audiovisual.</p> <p>La ràdio i la televisió com a servei públic.</p> <p>Mitjans de comunicació audiovisual de lliure accés. Internet i la socialització de la informació, la comunicació i la creació.</p> <p>L'ús responsable de la xarxa.</p> <p>La llibertat d'expressió i els drets individuals de l'espectador.</p>	<p>1. Valorar l'ús i accés als nous mitjans de comunicació en relació amb les necessitats comunicatives actuals i les necessitats dels serveis públics de comunicació audiovisual tradicional.</p> <p>2. Analitzar la importància creativa, tècnica i històrica dels principals realitzadors de la televisió a Espanya.</p> <p>3. Explicar les característiques principals de la retransmissió radiofònica.</p> <p>4. Comentar les diferències de plantejament narratiu dels diferents gèneres radiofònics i establir-ne les característiques principals.</p> <p>5. Analitzar i valorar la importància econòmica dels índexs d'audiència en els ingressos publicitaris de les empreses de comunicació.</p> <p>6. Identificar i discernir les comunicacions que emeten els mitjans de difusió i diferenciar informació de propaganda comercial.</p>	<p>1.1. Analitza produccions radiofòniques i televisives identificant les característiques dels diferents gèneres i distingint els estereotips més comuns presents en els productes audiovisuals.</p> <p>2.1. Analitza peces emblemàtiques dels principals realitzadors de televisió a Espanya i comenta la qualitat del producte realitzat.</p> <p>3.1. Comenta les principals característiques de la retransmissió radiofònica i l'evolució des del seu inici fins als sistemes digitals actuals.</p> <p>4.1. Identifica les característiques principals dels gèneres radiofònics.</p> <p>4.2. Analitza l'estructura dels principals gèneres radiofònics i estableix les seves diferències principals: presentació, ritme narratiu, locució, recursos musicals i sonors, etc.</p> <p>5.1. Valora la participació dels estudis d'audiències en la programació dels programes de ràdio i televisió.</p> <p>6.1. Comenta la importància dels programes informatius de ràdio i televisió i la seva transcendència social.</p> <p>6.2. Compara la mateixa notícia relatada segons diferents mitjans de comunicació i estableix conclusions.</p> <p>6.3. Valora la influència dels mitjans de comunicació a través de la xarxa</p>
Bloc 4. La publicitat		
<p>L'anàlisi de la imatge publicitària.</p> <p>La publicitat: informació, propaganda i seducció.</p> <p>Funcions comunicatives. Funcions estètiques.</p> <p>Les noves formes de publicitat: emplaçament del producte, publicitat encoberta i subliminal, definicions correctes de les dues situacions.</p> <p>La publicitat en l'esport, claus socials i econòmiques.</p> <p>Publicitat de dimensió social. Campanyes humanitàries.</p>	<p>1. Valorar la dimensió social i de creació de necessitats dels missatges publicitaris analitzant les funcions comunicatives i estètiques del missatge publicitari.</p> <p>2. Analitzar els sistemes d'inserció de publicitat en els programes de ràdio i televisió:</p> <p>3. Exposar les conseqüències socials del paper dels actors cinematogràfics com a generadors de tendències i la seva relació amb els patrocinadors comercials.</p> <p>4. Comentar la relació entre els triomfs esportius i la seva associació a productes comercials.</p>	<p>1.1. Reconeix les diferents funcions de la publicitat i diferencia els elements informatius d'aquells altres relacionats amb l'emotivitat, la seducció i la fascinació.</p> <p>1.2. Analitza diferents imatges publicitàries i relaciona la seva composició i estructura amb la consecució dels seus objectius.</p> <p>1.3. Justifica la composició comunicativa i l'estructura d'espots i missatges publicitaris en relació amb la consecució dels seus objectius.</p> <p>2.1. Analitza diferents recursos utilitzats per inserir publicitat en els programes: l'espot, el patrocini, la publicitat encoberta, etc.</p> <p>2.2. Discerneix els avantatges i inconvenients de cadascun.</p> <p>3.1. Reconeix i explica raonadament la presència de la publicitat i del patrocini en la imatge social dels actors i la seva transcendència social.</p> <p>4.1. Analitza la relació entre l'esport i el patrocini comercial o la publicitat.</p>
Bloc 5. Anàlisi d'imatges i missatges multimèdia		
<p>Lectura denotativa i connotativa d'imatges. Anàlisi d'imatges fixes i en moviment.</p> <p>Anàlisi de productes multimèdia.</p> <p>Valors formals, estètics, expressius i de significat de les imatges.</p> <p>La incidència dels missatges segons l'emissor i el mitjà utilitzat.</p>	<p>1. Desenvolupar actituds selectives, crítiques i creatives enfront dels missatges que rebem a través dels diferents canals de difusió aplicant solucions expressives per elaborar petites produccions audiovisuals.</p> <p>2. Seleccionar i discernir recursos audiovisuals adaptats a una necessitat concreta.</p>	<p>1.1. Analitza produccions multimèdia i "new media" i justifica les solucions comunicatives utilitzades.</p> <p>2.1. Compara els continguts comunicatius audiovisuals que es troben a Internet i valora l'adequació dels emissors i les seves repercussions.</p> <p>2.2. Reconeix expressivament i narrativament un film i en valora les solucions tècniques en la creació del missatge.</p> <p>2.3. Analitza expressivament i narrativament un programa de televisió i en valora les solucions comunicatives i el públic al qual s'adreça.</p> <p>2.4. Elabora una petita producció audiovisual aplicant solucions expressives segons el gènere i format seleccionat.</p>

6. Dibuix tècnic.

Entre les finalitats del dibuix tècnic figura de manera específica dotar l'estudiant de les competències necessàries per poder comunicar-se gràficament amb objectivitat en un món cada cop més complex, que requereix que el disseny i la fabricació de productes resolguin les necessitats presents i futures. Aquesta funció comunicativa, gràcies a l'acord d'una sèrie de convencions a escala nacional, comunitària i internacional, ens permet transmetre, interpretar i comprendre idees o projectes de manera fiable, objectiva i inequívoca.

El dibuix tècnic, per tant, s'utilitza com a mitjà de comunicació en qualsevol procés de recerca o projecte que s'ajudi dels aspectes visuals de les idees i de les formes per visualitzar el que s'està dissenyant i, si s'escau, definir d'una manera clara i exacta el que es vol produir. És a dir, el coneixement del dibuix tècnic com a llenguatge universal en els seus dos nivells de comunicació: comprendre o interpretar la informació codificada i expressar-se o elaborar informació comprensible pels destinataris.

L'alumnat, a partir de l'adquisició de competències específiques en la interpretació de documentació gràfica elaborada d'acord amb la norma en els sistemes de representació convencionals, pot conèixer millor el món; això requereix, a més del coneixement de les normes principals de dibuix, un desenvolupament avançat de la seva "visió espacial", entesa com la capacitat d'abstracció, per exemple, per visualitzar o imaginar objectes tridimensionals representats mitjançant imatges planes.

A més de comprendre la complexa informació gràfica que ens envolta, cal que l'estudiant abordi la representació d'espais o objectes de tota mena i elabori documents tècnics normalitzats que plasmin les seves idees i els seus projectes, tant si estan relacionats amb el disseny gràfic, amb la ideació d'espais arquitectònics o amb la fabricació artesanal o industrial de peces i conjunts.

Durant el primer curs es treballen les competències bàsiques relacionades amb el dibuix tècnic com a llenguatge de comunicació i instrument bàsic per a la comprensió, l'anàlisi i la representació de la realitat. Amb aquesta finalitat, s'introdueixen gradualment i de manera interrelacionada tres grans blocs: geometria, sistemes de representació i normalització. Es tracta que l'estudiant tingui una visió global dels fonaments del dibuix tècnic que li permeti en el curs següent aprofundir diferents aspectes d'aquesta matèria.

Al llarg del segon curs s'introdueix un bloc nou, denominat projecte, per a la integració de les destreses adquirides en l'etapa.

Els continguts de la matèria s'han agrupat en quatre blocs interrelacionats: geometria, sistemes de representació, normalització i projectes.

El primer bloc, denominat geometria, desenvolupa durant els dos cursos que componen aquesta etapa els continguts necessaris per resoldre problemes de configuració de formes, alhora que analitza la seva presència en la naturalesa i l'art al llarg de la història, i les seves aplicacions al món científic i tècnic.

De manera anàloga, el bloc dedicat als sistemes de representació desenvolupa els fonaments, les característiques i les aplicacions de les axonometries, les perspectives còniques i els sistemes dièdric i de plans acotats. Aquest bloc s'ha d'abordar de manera integrada per permetre descobrir les relacions entre sistemes i els avantatges i inconvenients de cada un. A més, és convenient potenciar la utilització del dibuix "a mà alçada" com a eina de comunicació d'idees i anàlisi de problemes de representació.

El tercer bloc, la normalització, pretén dotar l'estudiant dels procediments per simplificar, unificar i objectivar les representacions gràfiques. Aquest bloc està especialment relacionat amb el procés d'elaboració de projectes, objecte de l'últim bloc, de manera que, encara que la seqüència establerta situa aquest bloc de manera específica en el primer curs, la seva condició de llenguatge universal fa que la seva utilització sigui una constant al llarg de l'etapa.

El quart bloc, denominat projectes, té com a objectiu principal que l'estudiant mobilitzi i interrelacioni els continguts adquirits al llarg de tota l'etapa i els utilitzi per elaborar i presentar de manera individual i col·lectiva els esbossos, croquis i plànols necessaris per definir un projecte senzill relacionat amb el disseny gràfic, industrial o arquitectònic.

Dibuix tècnic I. 1r de batxillerat

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Geometria i dibuix tècnic		
<p>Traçats geomètrics. Instruments i materials del dibuix tècnic. Reconeixement de la geometria en la naturalesa. Identificació d'estructures geomètriques en l'art. Valoració de la geometria com a instrument per al disseny gràfic, industrial i arquitectònic. Traçats fonamentals en el pla. Circumferència i cercle. Operacions amb segments. Mediatriu. Paral·lelisme i perpendicularitat. Angles. Determinació de llocs geomètrics. Aplicacions. Elaboració de formes basades en xarxes modulares. Traçat de polígons regulars. Resolució gràfica de triangles. Determinació, propietats i aplicacions dels seus punts notables. Resolució gràfica de quadrilàters i polígons. Anàlisi i traçat de formes poligonals per triangulació, radiació i itinerari. Representació de formes planes. Traçat de formes proporcionals. Proporcionalitat i semblança. Construcció i utilització d'escalles gràfiques. Transformacions geomètriques elementals. Gir, translació, simetria homotècia i afinitat. Identificació d'invariants. Aplicacions. Resolució de problemes bàsics de tangències i enllaços. Aplicacions. Construcció de corbes tècniques, ovals, ovoides i espirals. Aplicacions de la geometria al disseny arquitectònic i industrial. Geometria i noves tecnologies. Aplicacions de dibuix vectorial en 2D.</p>	<p>1. Resoldre problemes de configuració de formes poligonals senzilles en el pla amb l'ajuda d'eines convencionals de dibuix sobre tauler, aplicant els fonaments de la geometria mètrica d'acord amb un esquema "pas a pas" i/o figura d'anàlisi elaborada prèviament. 2. Dibuixar corbes tècniques i figures planes compostes per circumferències i línies rectes, aplicant els conceptes fonamentals de tangències, ressaltar la forma final determinada i indicar gràficament la construcció auxiliar utilitzada, els punts d'enllaç i la relació entre els seus elements.</p>	<p>1.1. Dissenya, modifica o reproduïx formes basades en xarxes modulares quadrades amb l'ajuda de l'esquadra i el cartabó, utilitzant recursos gràfics per destacar clarament el traçat principal elaborat de les línies auxiliars utilitzades. 1.2. Determina amb l'ajuda de regla i compàs els principals llocs geomètrics d'aplicació als traçats fonamentals en el pla i comprova gràficament que es compleixen les condicions establertes. 1.3. Relaciona les línies i els punts notables de triangles, quadrilàters i polígons amb les seves propietats i n'identifica les aplicacions. 1.4. Comprèn les relacions mètriques dels angles de la circumferència i el cercle, en descriu les propietats i n'identifica les aplicacions possibles. 1.5. Resol triangles amb l'ajuda de regla i compàs aplicant les propietats de les seves línies i els seus punts notables i els principis geomètrics elementals, i justifica el procediment utilitzat. 1.6. Dissenya, modifica o reproduïx quadrilàters i polígons, analitza les relacions mètriques essencials i resol el seu traçat per triangulació, radiació, itinerari o relacions de semblança. 1.7. Reproduïx figures proporcionals i determina la raó idònia per a l'espai de dibuix disponible, construeix l'escala gràfica corresponent en funció de l'apreciació establerta i la utilitza amb la precisió requerida. 1.8. Comprèn les característiques de les transformacions geomètriques elementals (gir, translació, simetria, homotècia i afinitat), n'identifica els invariants i les aplica per resoldre problemes geomètrics i per representar formes planes. 2.1. Identifica les relacions existents entre punts de tangència, centres i radis de circumferències i analitza figures compostes per enllaços entre línies rectes i arcs de circumferència. 2.2. Resol problemes bàsics de tangències amb l'ajuda de regla i compàs aplicant amb rigor i exactitud les seves propietats intrínseques i utilitzant recursos gràfics per destacar clarament el traçat principal elaborat de les línies auxiliars utilitzades. 2.3. Aplica els coneixements de tangències a la construcció d'ovals, ovoides i espirals i relaciona la seva forma amb les aplicacions principals en el disseny arquitectònic i industrial. 2.4. Dissenya a partir d'un esbós previ o reproduïx a l'escala convenient figures planes que continguin enllaços entre línies rectes i arcs de circumferència, i indica gràficament la construcció auxiliar utilitzada, els punts d'enllaç i la relació entre els seus elements.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 2. Sistemes de representació		
<p>Fonaments dels sistemes de representació:</p> <p>Els sistemes de representació en l'art.</p> <p>Evolució històrica dels sistemes de representació.</p> <p>Els sistemes de representació i el dibuix tècnic. Àmbits d'aplicació.</p> <p>Avantatges i inconvenients. Criteris de selecció.</p> <p>Classes de projecció.</p> <p>Sistemes de representació i noves tecnologies.</p> <p>Aplicacions de dibuix vectorial en 3D.</p> <p>Sistema dièdric:</p> <p>Procediments per a l'obtenció de les projeccions dièdriques.</p> <p>Disposició normalitzada.</p> <p>Reversibilitat del sistema. Nombre de projeccions suficients.</p> <p>Representació i identificació de punts, rectes i plans. Posicions en l'espai.</p> <p>Paral·lelisme i perpendicularitat.</p> <p>Pertinença i intersecció.</p> <p>Projeccions dièdriques de sòlids i espais senzills</p> <p>Seccions planes. Determinació de la seva magnitud vertadera.</p> <p>Sistema de plans acotats. Aplicacions.</p> <p>Sistema axonomètric. Fonaments del sistema. Disposició dels eixos i utilització dels coeficients de reducció.</p> <p>Sistema axonomètric ortogonal, perspectives isomètriques, dimètriques i trimètriques.</p> <p>Sistema axonomètric oblic: perspectives cavalleres i militars.</p> <p>Aplicació de l'oval isomètric com a representació simplificada de formes circulars.</p> <p>Sistema cònic:</p> <p>Elements del sistema. Plànol del quadre i con visual.</p> <p>Determinació del punt de vista i orientació de les cares principals.</p> <p>Paral·lelisme. Punts de fuga. Punts mètrics.</p> <p>Representació simplificada de la circumferència.</p> <p>Representació de sòlids en els diferents sistemes.</p>	<p>1. Relacionar els fonaments i les característiques dels sistemes de representació amb les seves possibles aplicacions al dibuix tècnic, seleccionar el sistema adequat a l'objectiu previst i identificar els avantatges i inconvenients en funció de la informació que es vulgui mostrar i dels recursos disponibles.</p> <p>2. Representar formes tridimensionals senzilles a partir de perspectives, fotografies, peces reals o espais de l'entorn proper, utilitzant el sistema dièdric o, si s'escau, el sistema de plans acotats, disposant d'acord amb la norma les projeccions suficients per definir-les i identificar-ne els elements de manera inequívoca.</p> <p>3. Dibuixar perspectives de formes tridimensionals a partir de peces reals o definides per les seves projeccions ortogonals, seleccionar l'axonometria adequada al propòsit de la representació, disposar la posició dels eixos en funció de la importància relativa de les cares que es vulguin mostrar i utilitzar, si s'escau, els coeficients de reducció determinats.</p> <p>4. Dibuixar perspectives còniques de formes tridimensionals a partir d'espais de l'entorn o definides per les seves projeccions ortogonals, valorar el mètode seleccionat i considerar l'orientació de les cares principals respecte al pla del quadre i la repercussió de la posició del punt de vista sobre el resultat final.</p>	<p>1.1. Identifica el sistema de representació utilitzat a partir de l'anàlisi de dibuixos tècnics, il·lustracions o fotografies d'objectes o espais i determina les característiques diferencials i els elements principals del sistema.</p> <p>1.2. Estableix l'àmbit d'aplicació de cadascun dels principals sistemes de representació i n'il·lustra els avantatges i inconvenients mitjançant el dibuix a mà alçada d'un mateix cos geomètric senzill.</p> <p>1.3. Selecciona el sistema de representació idoni per definir un objecte o espai i analitza la complexitat de la seva forma, la finalitat de la representació, l'exactitud requerida i els recursos informàtics disponibles.</p> <p>1.4. Comprèn els fonaments del sistema dièdric i descriu els procediments d'obtenció de les projeccions i la seva disposició normalitzada.</p> <p>2.1. Dissenya o reproduceix formes tridimensionals senzilles, en dibuixa a mà alçada les vistes principals en el sistema de projecció ortogonal establert per la norma d'aplicació, disposa les projeccions suficients per definir-les i n'identifica els elements de manera inequívoca.</p> <p>2.2. Visualitza en l'espai perspectiu formes tridimensionals senzilles definides suficientment per les seves vistes principals i dibuixa a mà alçada axonometries convencionals (isometries i cavalleres).</p> <p>2.3. Comprèn el funcionament del sistema dièdric, relaciona els seus elements, convencionalismes i notacions amb les projeccions necessàries per representar inequívocament la posició de punts, rectes i plans, i resol problemes de pertinença, intersecció i magnitud vertadera.</p> <p>2.4. Determina seccions planes d'objectes tridimensionals senzills, visualitza intuïtivament la seva posició mitjançant perspectives a mà alçada, dibuixa les seves projeccions dièdriques i n'obté la magnitud vertadera.</p> <p>2.5. Comprèn el funcionament del sistema de plans acotats com una variant del sistema dièdric que permet rendibilitzar els coneixements adquirits, n'il·lustra les aplicacions principals mitjançant la resolució de problemes senzills de pertinença i intersecció i obté perfils d'un terreny a partir de les seves corbes de nivell.</p> <p>3.1. Crea perspectives isomètriques de cossos definits per les seves vistes principals, amb l'ajuda d'eines de dibuix sobre tauler, representa les circumferències situades en cares paral·leles als plans coordenats com a ovals en lloc d'el·lipses, i en simplifica el traçat.</p> <p>3.2. Crea perspectives cavalleres o planimètriques (militars) de cossos o espais amb circumferències situades en cares paral·leles a un sol dels plans coordenats, i en disposa l'orientació per simplificar-ne el traçat.</p> <p>4.1. Comprèn els fonaments de la perspectiva cònica, en classifica la tipologia en funció de l'orientació de les cares principals respecte al pla de quadre i la repercussió de la posició del punt de vista sobre el resultat final i determina el punt principal, la línia d'horitzó, els punts de fuga i els seus punts de mesura.</p> <p>4.2. Dibuixa, amb l'ajuda d'eines de dibuix, perspectives còniques centrals de cossos o espais amb circumferències situades en cares paral·leles a un sol dels plans coordenats i en disposa l'orientació per simplificar-ne el traçat.</p> <p>4.3. Representa formes sòlides o espacials amb arcs de circumferència en cares horitzontals o verticals, dibuixa perspectives còniques obliqües amb l'ajuda d'eines de dibuix, simplifica la construcció de les el·lipses perspectives mitjançant el traçat de polígons circumscrits i les traça a mà alçada o amb l'ajuda de plantilles de corbes.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 3. Normalització		
<p>Elements de normalització: El projecte: necessitat i àmbit d'aplicació de les normes. Formats. Plegatge de plans. Vistes. Línies normalitzades. Escala. Acotació. Talls i seccions. Aplicacions de la normalització: Dibuix industrial. Dibuix arquitectònic.</p>	<p>1. Valorar la normalització com a convencionalisme per a la comunicació universal que permet simplificar els mètodes de producció, assegurar la qualitat dels productes, possibilitar-ne la distribució i garantir-ne la utilització per part del destinatari final.</p> <p>2. Aplicar les normes nacionals, europees i internacionals relacionades amb els principis generals de representació, formats, escales, acotació i mètodes de projecció ortogràfica i axonomètrica, considerar el dibuix tècnic com a llenguatge universal, valorar la necessitat de conèixer la seva sintaxi, utilitzar-lo de manera objectiva per interpretar plànols tècnics i per elaborar esbossos, esquemes, croquis i plànols.</p>	<p>1.1. Descriu els objectius i àmbits d'utilització de les normes UNE, EN i ISO i relaciona les específiques del dibuix tècnic amb la seva aplicació per a l'elecció i el plegatge de formats, per a l'ús d'escales, per establir el valor representatiu de les línies, per disposar les vistes i per a l'acotació.</p> <p>2.1. Obté les dimensions rellevants de cossos o espais representats utilitzant escales normalitzades.</p> <p>2.2. Representa peces i elements industrials o de construcció aplicant les normes referides als principals mètodes de projecció ortogràfica, seleccionant les vistes imprescindibles per definir-les, disposant-les adequadament i diferenciant el traçat d'eixos, línies vistes i ocultes.</p> <p>2.3. Acota peces industrials senzilles, identifica les cotes necessàries per fer-ne una definició dimensional correcta i les disposa d'acord amb la norma.</p> <p>2.4. Acota espais arquitectònics senzills, identifica les cotes necessàries per fer-ne una definició dimensional correcta i les disposa d'acord amb la norma.</p> <p>2.5. Representa objectes amb forats mitjançant talls i seccions i aplica les normes bàsiques corresponents.</p>

Dibuix tècnic II. 2n de batxillerat

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Geometria i dibuix tècnic		
<p>Resolució de problemes geomètrics: Proporcionalitat. El rectangle auri. Aplicacions. Construcció de figures planes equivalents. Relació entre els angles i la circumferència. Arc capaç. Aplicacions. Potència d'un punt respecte a una circumferència. Determinació i propietats de l'eix radical i del centre radical. Aplicació a la resolució de tangències. Inversió. Determinació de figures inverses. Aplicació a la resolució de tangències. Traçat de corbes còniques i tècniques: Corbes còniques. Origen, determinació i traçat de l'el·lipse, la paràbola i la hipèrbole. Resolució de problemes de pertinença, tangència i incidència. Aplicacions. Corbes tècniques. Origen, determinació i traçat de les corbes còniques i evolvents. Aplicacions. Transformacions geomètriques: Afinat. Determinació dels seus elements. Traçat de figures afins. Construcció de l'el·lipse afi a una circumferència. Aplicacions. Homologia. Determinació dels seus elements. Traçat de figures homòlogues. Aplicacions.</p>	<p>1. Resoldre problemes de tangències mitjançant l'aplicació de les propietats de l'arc capaç, dels eixos i centres radicals i/o de la transformació de circumferències i rectes per inversió, indicant gràficament la construcció auxiliar utilitzada, els punts d'enllaç i la relació entre els seus elements.</p> <p>2. Dibuixar corbes còniques i còniques, identificant els seus principals elements i utilitzant les seves propietats fonamentals per resoldre problemes de pertinença, tangència o incidència.</p> <p>3. Relacionar les transformacions homològiques amb les seves aplicacions a la geometria plana i als sistemes de representació, i valorar la rapidesa i l'exactitud en els traçats que proporciona la seva utilització.</p>	<p>1.1. Identifica l'estructura geomètrica d'objectes industrials o arquitectònics a partir de l'anàlisi de plantes, alçats, perspectives o fotografies, n'assenyala els elements bàsics i determina les principals relacions de proporcionalitat.</p> <p>1.2. Determina llocs geomètrics d'aplicació al dibuix aplicant els conceptes de potència o inversió.</p> <p>1.3. Transforma per inversió figures planes compostes per punts, rectes i circumferències i en descriu les aplicacions possibles a la resolució de problemes geomètrics.</p> <p>1.4. Selecciona estratègies per resoldre problemes geomètrics complexos, n'analitza les solucions possibles i els transforma per analogia en altres problemes més senzills.</p> <p>1.5. Resol problemes de tangències aplicant les propietats dels eixos i centres radicals i indica gràficament la construcció auxiliar utilitzada, els punts d'enllaç i la relació entre els seus elements.</p> <p>2.1. Comprèn l'origen de les corbes còniques i les relacions mètriques entre elements, en descriu les propietats i n'identifica les aplicacions.</p> <p>2.2. Resol problemes de pertinença, intersecció i tangències entre línies rectes i corbes còniques, aplica les seves propietats i justifica el procediment utilitzat.</p> <p>2.3. Traça corbes còniques determinant prèviament els elements que les defineixen, com ara eixos, focus, directrius, tangents o asimptotes, i en resol el traçat per punts o per homologia respecte a la circumferència.</p> <p>3.1. Comprèn les característiques de les transformacions homològiques, n'identifica els invariants geomètrics i en descriu les aplicacions.</p> <p>3.2. Aplica l'homologia i l'afinitat a la resolució de problemes geomètrics i a la representació de formes planes.</p> <p>3.3. Disseny a partir d'un esbós previ o reproduïx a l'escala convenient figures planes complexes i indica gràficament la construcció auxiliar utilitzada.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 2. Sistemes de representació		
<p>Punt, recta i pla en sistema dièdric: Resolució de problemes de pertinença, incidència, paral·lelisme i perpendicularitat. Determinació de la magnitud vertadera de segments i formes planes. Abatiment de plans. Determinació dels seus elements. Aplicacions. Gir d'un cos geomètric. Aplicacions. Canvis de pla. Determinació de les noves projeccions. Aplicacions. Construcció de figures planes. Afinatament entre projeccions. Problema invers a l'abatiment. Cossos geomètrics en sistema dièdric: Representació de políedres regulars. Posicions singulars. Determinació de les seves seccions principals. Representació de prismes i piràmides. Determinació de seccions planes i elaboració de desenvolupaments. Interseccions. Representació de cilindres, cons i esferes. Seccions planes. Sistemes axonomètrics ortogonals: Posició del triedre fonamental. Relació entre el triangle de traces i els eixos del sistema. Determinació de coeficients de reducció. Tipologia de les axonometries ortogonals. Avantatges i inconvenients. Representació de figures planes. Representació simplificada de la circumferència. Representació de cossos geomètrics i espais arquitectònics. Seccions planes. Interseccions.</p>	<p>1. Valorar la importància de l'elaboració de dibuixos a mà alçada per desenvolupar la "visió espacial", analitzar la posició relativa entre rectes, plans i superfícies i identificar les seves relacions mètriques per determinar el sistema de representació adequat i l'estratègia idònia que solucioni els problemes de representació de cossos o espais tridimensionals.</p> <p>2. Representar políedres regulars, piràmides, prismes, cilindres i cons mitjançant les seves projeccions ortogràfiques, analitzar les posicions singulars respecte als plans de projecció i determinar les relacions mètriques entre els seus elements, les seccions planes principals i la magnitud vertadera o el desenvolupament de les superfícies que els conformen.</p> <p>3. Dibuixar axonometries de políedres regulars, piràmides, prismes, cilindres i cons, disposar la seva posició en funció de la importància relativa de les cares que es vulguin mostrar i/o de la conveniència dels traçats necessaris, amb l'ajuda de l'abatiment de figures planes situades en els plans coordenats, calcular els coeficients de reducció i determinar les seccions planes principals.</p>	<p>1.1. Comprèn els fonaments o principis geomètrics que condicionen el paral·lelisme i la perpendicularitat entre rectes i plans, i utilitza el sistema dièdric o, si s'escau, el sistema de plans acotats com a eina base per resoldre problemes de pertinença, posició, distàncies mínimes i magnitud vertadera.</p> <p>1.2. Representa figures planes contingudes en plans paral·lels, perpendiculars o oblics als plans de projecció i en traça les projeccions dièdriques.</p> <p>1.3. Determina la magnitud vertadera de segments, angles i figures planes utilitzant girs, abatiments o canvis de pla en el sistema dièdric i, si s'escau, en el sistema de plans acotats.</p> <p>2.1. Representa l'hexàedre o cub en qualsevol posició respecte als plans coordenats, la resta dels políedres regulars, prismes i piràmides en posicions favorables, amb l'ajuda de les seves projeccions dièdriques, i determina les parts vistes i ocultes.</p> <p>2.2. Representa cilindres i cons de revolució aplicant girs o canvis de pla per disposar les seves projeccions dièdriques en posició favorable per resoldre problemes de mesura.</p> <p>2.3. Determina la secció plana de cossos o espais tridimensionals formats per superfícies polièdriques, cilíndriques, còniques i/o esfèriques, en dibuixa les projeccions dièdriques i n'obté la magnitud vertadera.</p> <p>2.4. Troba la intersecció entre línies rectes i cossos geomètrics amb l'ajuda de les seves projeccions dièdriques o la seva perspectiva i indica el traçat auxiliar utilitzat per a la determinació dels punts d'entrada i sortida.</p> <p>2.5. Desenvolupa superfícies polièdriques, cilíndriques i còniques, amb l'ajuda de les seves projeccions dièdriques, utilitzant girs, abatiments o canvis de pla per obtenir la magnitud vertadera de les arestes i cares que les conformen.</p> <p>3.1. Comprèn els fonaments de l'axonometria ortogonal, classifica la seva tipologia en funció de l'orientació del triedre fonamental, determina el triangle de traces i calcula els coeficients de correcció.</p> <p>3.2. Dibuixa axonometries de cossos o espais definits per les seves vistes principals i disposa la seva posició en funció de la importància relativa de les cares que es vulguin i/o de la conveniència dels traçats necessaris.</p> <p>3.3. Determina la secció plana de cossos o espais tridimensionals formats per superfícies polièdriques i dibuixa isometries o perspectives cavalleres.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 3. Documentació gràfica de projectes		
<p>Elaboració d'esbossos, croquis i plànols. El procés de disseny/fabricació: perspectiva històrica i situació actual. El projecte: tipus i elements. Planificació de projectes. Identificació de les fases d'un projecte. Programació de tasques. Elaboració de les primeres idees. Dibuix d'esbossos a mà alçada i esquemes. Elaboració de dibuixos acotats. Elaboració de croquis de peces i conjunts. Tipus de plànols. Plànols de situació, de conjunt, de muntatge, d'instal·lació, de detall, de fabricació o de construcció. Presentació de projectes. Elaboració de la documentació gràfica d'un projecte gràfic, industrial o arquitectònic senzill. Possibilitats de les tecnologies de la informació i la comunicació aplicades al disseny, edició, arxiu i presentació de projectes. Dibuix vectorial 2D. Dibuix i edició d'entitats. Creació de blocs. Visibilitat de capes. Dibuix vectorial 3D. Inserció i edició de sòlids. Galeries i biblioteques de models. Incorporació de textures. Selecció de l'enquadrament, la il·luminació i el punt de vista.</p>	<p>1. Elaborar esbossos, croquis i plànols necessaris per definir un projecte senzill relacionat amb el disseny industrial o arquitectònic, valorar l'exactitud, la rapidesa i la neteja que proporciona la utilització d'aplicacions informàtiques, planificar de manera conjunta el seu desenvolupament, revisar l'avenç dels treballs i assumir les tasques encomanades amb responsabilitat.</p> <p>2. Presentar de forma individual i col·lectiva els esbossos, croquis i plànols necessaris per definir un projecte senzill relacionat amb el disseny industrial o arquitectònic, valorar l'exactitud, la rapidesa i la neteja que proporciona la utilització d'aplicacions informàtiques, planificar de manera conjunta el seu desenvolupament, revisar l'avenç dels treballs i assumir les tasques encomanades amb responsabilitat.</p>	<p>1.1. Elabora i participa activament en projectes cooperatius de construcció geomètrica i aplica estratègies pròpies adequades al llenguatge del dibuix tècnic.</p> <p>1.2. Identifica formes i mesures d'objectes industrials o arquitectònics, a partir dels plànols tècnics que els defineixen.</p> <p>1.3. Dibuixa esbossos a mà alçada i croquis acotats per possibilitar la comunicació tècnica amb altres persones.</p> <p>1.4. Elabora croquis de conjunts i/o peces industrials o objectes arquitectònics, disposa les vistes, talls i/o seccions necessàries, pren mesures directament de la realitat o de perspectives a escala i crea esbossos a mà alçada per elaborar dibuixos acotats i plànols de muntatge, instal·lació, detall o fabricació, d'acord amb la normativa d'aplicació.</p> <p>2.1. Comprèn les possibilitats de les aplicacions informàtiques relacionades amb el dibuix tècnic i valora l'exactitud, la rapidesa i la neteja que proporciona utilitzar-les.</p> <p>2.2. Representa objectes industrials o arquitectònics amb l'ajuda de programes de dibuix vectorial 2D, crea entitats, importa blocs de biblioteques, edita objectes i disposa la informació relacionada en capes diferenciades per la seva utilitat.</p> <p>2.3. Representa objectes industrials o arquitectònics utilitzant programes de creació de models en 3D, insereix sòlids elementals, els manipula fins a obtenir la forma buscada, importa models o objectes de galeries o biblioteques, incorpora textures i selecciona l'enquadrament, la il·luminació i el punt de vista idoni al propòsit buscat.</p> <p>2.4. Presenta els treballs de dibuix tècnic utilitzant recursos gràfics i informàtics de manera que aquests siguin clars, nets i responguin a l'objectiu per al qual s'han creat.</p>

7. Disseny.

El disseny s'ha convertit en un element d'importància cabdal en tot tipus de produccions humanes i constitueix avui un dels principals motors de l'economia cultural. El disseny s'aplica en tots els àmbits i es troba a tot arreu, i penetra en la realitat quotidiana de tal manera que la seva omnipresència el torna imperceptible. La funció del disseny en la societat contemporània no s'ha d'entendre únicament com el procés d'ideació i projectació per a la producció d'objectes, ja siguin bidimensionals o tridimensionals. Un problema de disseny no és un problema circumscrit a la superfície geomètrica de dues o tres dimensions. Qualsevol objecte es connecta sempre, directament o indirectament, amb un entorn, i per tant el conjunt de connexions que un objecte estableix amb esferes molt diferents és extensíssim. Per això el dissenyador ha de contribuir a l'establiment d'una relació reconeixible i immediata de l'home amb el seu entorn, on aquest es fa accessible, amable, útil i adaptat. El disseny ha de tenir en compte tant els aspectes materials, tecnològics i funcionals dels objectes com els simbòlics i comunicacionals. Un bon disseny contribueix al fet que puguem utilitzar eficaçment els objectes d'una manera intuïtiva i còmoda o que compreguem amb rapidesa els missatges del nostre entorn.

L'estudi dels fonaments bàsics del disseny és d'una gran importància per capacitar l'alumnat, per a la comprensió i el gaudi del seu entorn i per desenvolupar la creativitat i el pensament divergent, ja que potencia la capacitat per produir respostes múltiples davant un mateix estímul. L'estudi i la iniciació a la pràctica del disseny promouen, per tant, postures actives davant la societat i la naturalesa i fomenten una actitud analítica respecte a la informació que arriba de l'entorn, és a dir contribueix a desenvolupar la sensibilitat i el sentit crític.

La matèria de disseny té per finalitat proporcionar una base sòlida sobre els principis i fonaments que constitueixen aquesta activitat. És una assignatura de caràcter teoricopràctic que, sense pretendre formar especialistes en la matèria, sí que ha de proporcionar a l'alumnat els coneixements fonamentals de l'àmbit del disseny i les eines necessàries per iniciar-se en l'estudi, l'anàlisi i la realització de projectes elementals de disseny.

D'altra banda, el desenvolupament i l'adquisició de competències constitueixen elements fonamentals a l'hora d'abordar i orientar el procés d'ensenyament-aprenentatge. Els continguts de la matèria s'han estructurat en cinc blocs, que agrupen continguts i procediments, però el seu desenvolupament no s'ha d'entendre de forma seqüencial.

El primer bloc estudia l'esdevenir històric en els principals àmbits del disseny i ha de contribuir a què l'alumnat compregui que l'activitat de dissenyar sempre està condicionada per l'entorn natural, social i cultural en el qual es desenvolupa.

El segon bloc està dedicat a l'anàlisi i l'estudi dels elements de configuració específics per al disseny de missatges, objectes o espais en funció de les seves dimensions, formals, estètiques, comunicatives i simbòliques.

El tercer bloc incideix en la importància de la metodologia projectual com una eina valuosa i necessària que canalitzi la creativitat, la fantasia i la inventiva cap a la resolució eficaç de problemes de disseny.

Tant el quart com el cinquè blocs pretenen ser una aproximació al coneixement i a la pràctica del disseny en els àmbits de la comunicació gràfica, del disseny d'objectes i del disseny d'espais.

Disseny. 2n de batxillerat

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Evolució històrica i àmbits del disseny		
<p>Concepte de disseny: definició, orígens i tendències.</p> <p>Història del disseny. De l'artesanía a la indústria. Principals períodes i escoles de disseny en els diferents àmbits. Figures més rellevants.</p> <p>Funcions del disseny. Disseny i comunicació social. Influència del disseny en l'ètica i estètica contemporànies.</p> <p>Disseny publicitari i hàbits de consum.</p> <p>Disseny sostenible: ecologia i medi ambient.</p> <p>Principals camps d'aplicació del disseny: gràfic, interiors i productes.</p> <p>Disseny i art. Diferències i similituds entre l'objecte artístic i l'objecte de disseny.</p> <p>El procés en el disseny: disseny i creativitat.</p>	<p>1. Conèixer i descriure les característiques fonamentals dels moviments històrics, els corrents i les escoles més rellevants en la història del disseny, reconèixer les aportacions del disseny en els diferents àmbits i valorar la repercussió que això ha tingut en les actituds ètiques, estètiques i socials en la cultura contemporània.</p> <p>2. Comprendre que l'activitat de dissenyar sempre està condicionada per l'entorn natural, social i cultural i pels aspectes funcionals, simbòlics, estètics i comunicatius als quals es vulgui donar resposta.</p>	<p>1.1. Coneix i descriu les característiques fonamentals dels corrents i les escoles principals de la història del disseny</p> <p>1.2. Analitza imatges relacionades amb el disseny, identificant l'àmbit al qual pertanyen, i les relaciona amb el corrent, l'escola o el període al qual pertanyen.</p> <p>1.3. Analitza imatges de productes de disseny i d'obres d'art, explicant raonadament les semblances i diferències principals entre aquests dos àmbits, i utilitza amb propietat la terminologia específica de la matèria.</p> <p>2.1. Comprèn, valora i explica argumentadament la incidència que té el disseny en la formació d'actituds ètiques, estètiques i socials i en els hàbits de consum.</p>
Bloc 2. Elements de configuració formal		
<p>Teoria de la percepció.</p> <p>Elements bàsics del llenguatge visual: punt, línia, pla, color, forma i textura. Aplicació al disseny.</p> <p>Llenguatge visual.</p> <p>Estructura i composició.</p> <p>Recursos en l'organització de la forma i l'espai i la seva aplicació al disseny: repetició, ordenació i composició modular, simetria, dinamisme, desconstrucció...</p> <p>Disseny i funció: anàlisi de la dimensió pragmàtica, simbòlica i estètica del disseny.</p>	<p>1. Identificar els diferents elements que formen l'estructura del llenguatge visual.</p> <p>2. Utilitzar els elements bàsics del llenguatge visual en la realització de composicions creatives que evidencin la comprensió i aplicació dels fonaments compositius.</p> <p>3. Aplicar les teories perceptives i els recursos del llenguatge visual a la realització de productes concrets de disseny.</p> <p>4. Diferenciar els aspectes formals, funcionals, estètics i comunicatius d'objectes de referència dels diferents àmbits del disseny.</p>	<p>1.1. Identifica els principals elements del llenguatge visual presents en objectes de disseny o d'entorn quotidià.</p> <p>2.1. Realitza composicions gràfiques seleccionant i utilitzant equilibradament els principals elements del llenguatge visual.</p> <p>2.2. Analitza imatges o productes de disseny i en reconeix i diferencia els aspectes funcionals estètics i simbòlics.</p> <p>3.1. Aplica les teories perceptives i els recursos del llenguatge visual a la realització de propostes de disseny en els diferents àmbits.</p> <p>3.2. Utilitza el color atenent les seves qualitats funcionals, estètiques i simbòliques i la seva adequació a propostes específiques de disseny.</p> <p>3.3. Modifica els aspectes comunicatius d'una peça de disseny, ideant alternatives compositives i reelaborant-la amb diferents tècniques, materials, formats i acabats.</p> <p>4.1. Descompon en unitats elementals una obra de disseny gràfic complexa i les reorganitza per elaborar noves composicions plàsticament expressives, equilibrades i originals.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 3. Teoria i metodologia del disseny		
<p>Introducció a la teoria de disseny: definició de teoria, metodologia, recerca i projecte.</p> <p>Fases del procés de disseny: plantejament i estructuració: subjecte, objecte, mètode i finalitat; elaboració i selecció de propostes; presentació del projecte.</p> <p>Fonaments de recerca en el procés de disseny: recopilació d'informació i anàlisi de dades.</p> <p>Materials tècniques i procediments per a la realització de croquis i esbossos gràfics.</p>	<p>1. Valorar la importància de la metodologia com a eina per al plantejament, desenvolupament, realització i comunicació encertats del projecte de disseny.</p> <p>2. Resoldre problemes de disseny de manera creativa, lògica, i racional, adequant els materials i els procediments a la seva funció estètica, pràctica i comunicativa.</p> <p>3. Recopilar i analitzar informació relacionada amb els diferents aspectes del projecte que s'ha de desenvolupar, per fer propostes creatives i realitzables davant un problema de disseny.</p> <p>4. Aportar solucions diverses i creatives davant un problema de disseny, potenciant el desenvolupament del pensament divergent.</p> <p>5. Conèixer i aplicar tècniques bàsiques de realització de croquis i esbossos, presentar amb correcció els projectes i argumentar-los sobre la base dels seus aspectes formals, funcionals, estètics i comunicatius.</p>	<p>1.1. Coneix i aplica la metodologia projectual bàsica.</p> <p>2.1. Desenvolupa projectes senzills que donen resposta a propostes específiques de disseny prèviament establertes.</p> <p>3.1. Determina les característiques tècniques i les intencions expressives i comunicatives de diferents objectes de disseny.</p> <p>3.2. Recull informació, analitza les dades obtingudes i realitza propostes creatives.</p> <p>3.3. Planifica el procés de realització des de la fase d'ideació fins a l'elaboració final de l'obra.</p> <p>4.1. Dibuixa o interpreta la informació gràfica, tenint en compte les característiques i els paràmetres tècnics i estètics del producte per al seu posterior desenvolupament.</p> <p>4.2. Realitza esbossos i croquis per visualitzar la peça i valorar la seva adequació als objectius proposats.</p> <p>5.1. Materialitza la proposta de disseny i presenta i defensa el projecte realitzat, i desenvolupa la capacitat d'argumentació, i l'autocrítica.</p> <p>5.2. Planifica el treball, es coordina, participa activament i respecta i valora les realitzacions de la resta dels integrants del grup en un treball d'equip.</p>
Bloc 4. Disseny gràfic		
<p>Les funcions comunicatives del disseny gràfic: identitat, informació i persuasió.</p> <p>Àmbits d'aplicació del disseny gràfic.</p> <p>Disseny gràfic i senyalització. La senyalística. Principals factors condicionants, pautes i elements en l'elaboració de senyals.</p> <p>Aplicacions.</p> <p>La tipografia: el caràcter tipogràfic. Llegibilitat. Principals famílies tipogràfiques.</p> <p>Disseny publicitari. Fonaments i funcions de la publicitat. Elements del llenguatge publicitari.</p> <p>Programari d'il·lustració i disseny.</p>	<p>1. Explorar amb iniciativa les possibilitats plàstiques i expressives del llenguatge gràfic utilitzant-les de manera creativa en la ideació i realització d'una obra original de disseny gràfic, i analitzar des del punt de vista formal i comunicatiu productes de disseny gràfic, identificant els recursos gràfics, comunicatius i estètics utilitzats.</p> <p>2. Identificar les principals famílies tipogràfiques i reconèixer les pautes bàsiques de llegibilitat, estructura, espaiat i composició.</p> <p>3. Realitzar projectes elementals de disseny gràfic identificant el problema, aportant solucions creatives i seleccionant la metodologia i els materials adequats per a la seva materialització.</p> <p>4. Desenvolupar una actitud reflexiva i creativa en relació amb les qüestions formals i conceptuals de la cultura visual de la societat de la qual forma part.</p> <p>5. Iniciar-se en la utilització de programes informàtics d'il·lustració i disseny i aplicar-los a diferents propostes de disseny.</p>	<p>1.1. Realitza projectes senzills en algun dels camps propis del disseny gràfic com la senyalització, l'edició, la identitat, el "packaging" o la publicitat.</p> <p>1.2. Examina diferents "objectes de disseny" i en determina la idoneïtat en funció de les seves característiques tècniques, comunicatives i estètiques.</p> <p>2.1. Identifica les principals famílies tipogràfiques i reconeix les nocions elementals de llegibilitat, estructura, espaiat i composició.</p> <p>2.2. Utilitza de forma adequada la tipografia seguint criteris encertats en la seva elecció i composició.</p> <p>3.1. Resol problemes senzills de disseny gràfic utilitzant els mètodes, les eines i les tècniques de representació adequades.</p> <p>3.2. Relaciona el grau d'iconicitat de diferents imatges gràfiques amb les seves funcions comunicatives.</p> <p>4.1. Emet judicis de valor argumentats respecte a la producció gràfica pròpia i aliena sobre la base dels seus coneixements sobre la matèria, el seu gust personal i la seva sensibilitat.</p> <p>5.1. Utilitza amb solvència els recursos informàtics idonis i els aplica a la resolució de propostes específiques de disseny gràfic.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 5. Disseny de producte i de l'espai		
<p>Nocions bàsiques de disseny d'objectes.</p> <p>Funcions, morfologia i tipologia dels objectes. Relació entre objecte i usuari.</p> <p>Conceptes bàsics d'ergonomia, antropometria i biònica i la seva aplicació al disseny de productes i interiors.</p> <p>El disseny de l'espai habitable.</p> <p>Organització de l'espai: condicionants físics, tècnics, funcionals i psicosocials.</p> <p>Distribució i circulació.</p> <p>Principals materials, instal·lacions i elements constructius utilitzats en el disseny d'interiors: característiques tècniques, estètiques i constructives.</p> <p>Il·luminació.</p>	<p>1. Analitzar els aspectes formals, estructurals, semàntics i funcionals de diferents objectes de disseny, que poden ser objectes naturals, artificials, d'ús quotidià, o objectes propis del disseny.</p> <p>2. Desenvolupar un projecte senzill de disseny industrial, seguint una metodologia idònia i seleccionant les tècniques de realització apropiades.</p> <p>3. Realitzar un projecte elemental d'espai habitable, seguint una metodologia idònia i seleccionant les tècniques de realització apropiades.</p> <p>4. Valorar la importància que té el coneixement i l'aplicació dels fonaments ergonòmics i antropomètrics en els processos de disseny, entenent que són eines imprescindibles per optimitzar l'ús d'un objecte o un espai i adequar-los a les mesures, la morfologia i el benestar humans.</p>	<p>1.1. Analitza diferents "objectes de disseny" i en determina la idoneïtat, duent a terme en cada cas un estudi de la seva dimensió pragmàtica, simbòlica i estètica.</p> <p>1.2. Determina les característiques formals i tècniques d'objectes de disseny tenint en compte el tipus de producte i les seves intencions funcionals i comunicatives.</p> <p>2.1. Desenvolupa projectes senzills de disseny de productes en funció de condicionants i requeriments específics prèviament determinats.</p> <p>2.2. Interpreta la informació gràfica aportada en supòsits pràctics de disseny d'objectes i de l'espai.</p> <p>2.3. Utilitza adequadament els materials i les tècniques de representació gràfica.</p> <p>2.4. Realitza esbossos i croquis per visualitzar i valorar l'adequació del treball als objectius proposats.</p> <p>2.5. En propostes de treball en equip participa activament en la planificació i coordinació del treball i respecta i valora les realitzacions i aportacions de la resta dels integrants del grup.</p> <p>3.1. Proposa solucions viables d'habitabilitat, distribució i circulació en l'espai en supòsits senzills de disseny d'interiors.</p> <p>4.1. Valora la metodologia projectual, reconeix els diferents factors que hi intervenen i l'aplica a la resolució de supòsits pràctics.</p> <p>4.2. Coneix les nocions bàsiques d'ergonomia i antropometria i les aplica en supòsits pràctics senzills de disseny d'objectes i de l'espai.</p>

8. Economia.

L'estudi i la formació en economia es fan absolutament necessaris en un context molt globalitzat, en el qual les relacions econòmiques són cada vegada més complexes. L'economia està present en tots els aspectes de la nostra vida quotidiana i qualsevol ciutadà necessita conèixer les regles bàsiques que expliquen els esdeveniments econòmics i el llenguatge específic que utilitzen els economistes i els mitjans de comunicació per analitzar aquests fets. La realitat no es pot entendre correctament sense considerar el comportament econòmic, individual i col·lectiu, de les persones en la recerca de la satisfacció de les seves necessitats, així com la producció i organització dels béns i serveis que es necessiten per a això, i la distribució dels recursos escassos.

L'estudi de l'economia ajuda a percebre i conèixer el món que ens envolta i possibilita analitzar i aprofundir en les relacions humanes des d'aspectes micro i macroeconòmics, incloent-hi diferents variables de context; facilita la comprensió dels conceptes utilitzats habitualment en l'economia i en el món empresarial, potencia les habilitats i destreses de raonament, abstracció i interrelació, i proporciona eines per examinar de forma crítica la societat en la qual ens desenvolupem; a més, contribueix a desenvolupar la curiositat intel·lectual, la capacitat analítica, el rigor i l'amplitud de perspectives en fer front a l'estudi i la recerca de diversos temes, el coneixement de variables com el creixement, la pobresa, l'educació, la salut, la riquesa, el medi ambient, etc., un coneixement matemàtic i estadístic, així com una habilitat de comunicació oral i escrita per explicar i transmetre les idees i conclusions amb arguments i evidències empíriques, un sentit sòlid de l'ètica i el respecte envers l'ésser humà, així com una intensa capacitat de treball, tant individual com en equip.

Potser el que millor distingeix l'economia d'altres disciplines de les ciències socials no és el seu objecte, sinó el seu enfocament.

A dia d'avui tenen més valor, si és possible, els coneixements econòmics per la importància de tenir ciutadans solvents i informats i per la rellevància d'una bona administració dels recursos d'un país, la qual cosa mostra la gran transcendència social de l'economia, ja que el seu coneixement contribueix a fomentar la millora en la qualitat de vida, el progrés i el benestar social.

L'estudi de l'economia proporciona, juntament amb la formació tècnica, una sèrie de competències en treball en equip, habilitats de comunicació, iniciativa i lideratge, així com l'estímul de l'esperit emprenedor.

Economia. 4t d'ESO

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Idees econòmiques bàsiques		
<p>L'economia i el seu impacte en la vida dels ciutadans.</p> <p>L'escassetat, l'elecció i l'assignació de recursos. El cost d'oportunitat.</p> <p>Com s'estudia en economia. Un acostament als models econòmics.</p> <p>Les relacions econòmiques bàsiques i la seva representació.</p>	<p>1. Explicar l'economia com a ciència social valorant l'impacte permanent de les decisions econòmiques en la vida dels ciutadans.</p> <p>2. Conèixer la terminologia econòmica bàsica i l'ús dels models econòmics i familiaritzar-s'hi.</p> <p>3. Prendre consciència dels principis bàsics de l'economia que s'han d'aplicar en les relacions econòmiques bàsiques amb els condicionants de recursos i necessitats.</p>	<p>1.1. Reconeix l'escassetat de recursos i la necessitat d'eleger i prendre decisions com les claus dels problemes bàsics de tota economia i comprèn que tota elecció suposa renunciar a altres alternatives i que tota decisió té conseqüències.</p> <p>1.2. Diferencia formes diverses d'abordar i resoldre problemes econòmics i n'identifica els avantatges i inconvenients, així com les limitacions.</p> <p>2.1. Comprèn i utilitza correctament diferents termes de l'àrea de l'economia.</p> <p>2.2. Diferencia entre economia positiva i economia normativa.</p> <p>2.3. Representa i analitza gràficament el cost d'oportunitat mitjançant la frontera de possibilitats de producció.</p> <p>3.1. Representa les relacions que s'estableixen entre les economies domèstiques i les empreses.</p> <p>3.2. Aplica raonaments bàsics per interpretar problemes econòmics provinents de les relacions econòmiques del seu entorn.</p>
Bloc 2. Economia i empresa		
<p>L'empresa i l'empresari.</p> <p>Tipus d'empresa. Criteris de classificació, forma jurídica, funcions i objectius.</p> <p>Procés productiu i factors productius.</p> <p>Fons de finançament de les empreses.</p> <p>Ingressos, costos i beneficis.</p> <p>Obligacions fiscals de les empreses.</p>	<p>1. Descriure els diferents tipus d'empreses i formes jurídiques de les empreses, relacionant amb cadascuna d'elles les seves exigències de capital i les responsabilitats legals dels seus propietaris i gestors, així com les interrelacions de les empreses en el seu entorn immediat.</p> <p>2. Analitzar les característiques principals del procés productiu.</p> <p>3. Identificar les fonts de finançament de les empreses.</p> <p>4. Determinar per a un cas senzill l'estructura d'ingressos i costos d'una empresa i calcular-ne el benefici.</p> <p>5. Diferenciar els impostos que afecten les empreses i la importància del compliment de les obligacions fiscals.</p>	<p>1.1. Distingeix les diferents formes jurídiques de les empreses i les relaciona amb les exigències requerides de capital per a la seva constitució i responsabilitats legals per a cada tipus.</p> <p>1.2. Valora les formes jurídiques d'empreses més apropiades en cada cas en funció de les característiques concretes aplicant el raonament sobre classificació de les empreses.</p> <p>1.3. Identifica els diferents tipus d'empreses i empresaris que actuen en el seu entorn, així com la forma d'interrelacionar-se amb el seu àmbit més pròxim i els efectes socials i mediambientals, positius i negatius, que s'observen.</p> <p>2.1. Indica els diferents tipus de factors productius i les relacions entre productivitat, eficiència i tecnologia.</p> <p>2.2. Identifica els diferents sectors econòmics, així com els seus reptes i les seves oportunitats.</p> <p>3.1. Explica les possibilitats de finançament del dia a dia de les empreses i diferencia el finançament extern i intern, a curt i a llarg termini, així com el cost de cada un i les seves implicacions en la marxa de l'empresa.</p> <p>4.1. Diferencia els ingressos i costos generals d'una empresa i identifica el seu benefici o la seva pèrdua, aplicant raonaments matemàtics per a la interpretació de resultats.</p> <p>5.1. Identifica les obligacions fiscals de les empreses segons l'activitat i assenyala el funcionament bàsic dels impostos i les principals diferències entre aquests.</p> <p>5.2. Valora l'aportació que suposa la càrrega impositiva a la riquesa nacional.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 3. Economia personal		
Ingressos i despeses. Identificació i control. Gestió del pressupost. Objectius i prioritats. Estalvi i endeutament. Els plans de pensions Risc i diversificació. Planificació del futur. Necessitats econòmiques en les etapes de la vida. El diners. Relacions bancàries. El primer compte bancari. Informació. Targetes de dèbit i crèdit. Implicacions dels contractes financers. Drets i responsabilitats dels consumidors en el mercat financer. L'assegurança com a mitjà per a la cobertura de riscos. Tipologia d'assegurances.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Fer un pressupost personal distingint entre els diferents tipus d'ingressos i despeses, controlar-ne el grau de compliment i les possibles necessitats d'adaptació. 2. Decidir amb racionalitat davant les alternatives econòmiques de la vida personal i relacionar-les amb el benestar propi i social. 3. Expressar una actitud positiva cap a l'estalvi i gestionar l'estalvi com a mitjà per assolir diferents objectius. 4. Reconèixer el funcionament bàsic del diner i diferenciar els diferents tipus de comptes bancaris i de targetes emeses com a mitjans de pagament, valorant l'oportunitat del seu ús amb garanties i responsabilitat. 5. Conèixer el concepte d'assegurança i la seva finalitat. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Elabora i fa un seguiment d'un pressupost o pla financer personalitzat, identificant cadascun dels ingressos i les despeses. 1.2. Utilitza eines informàtiques en la preparació i el desenvolupament d'un pressupost o pla financer personalitzat. 1.3. Utilitza gràfics d'anàlisi que li permeten comparar una realitat personalitzada amb les previsions establertes. 2.1. Comprèn les necessitats de planificació i de gestió dels afers financers al llarg de la vida. Aquesta planificació es vincula a la previsió realitzada en cadascuna de les etapes d'acord amb les decisions preses i la marxa de l'activitat econòmica nacional. 3.1. Coneix i explica la rellevància de l'estalvi i del control de la despesa. 3.2. Analitza els avantatges i inconvenients de l'endeutament valorant el risc i seleccionant la decisió més adequada per a cada moment. 4.1. Comprèn els termes fonamentals i descriu el funcionament en l'operativa amb els comptes bancaris. 4.2. Valora i comprova la necessitat de llegir detingudament els documents que presenten els bancs, així com la importància de la seguretat quan la relació es produeix per Internet. 4.3. Reconeix el fet que es poden negociar les condicions que presenten les entitats financeres i analitza el procediment de reclamació davant d'aquestes. 4.4. Identifica i explica les diferents modalitats de targetes que existeixen, així com el caràcter essencial de la seguretat quan s'opera amb targetes. 5.1. Identifica i diferencia els diferents tipus d'assegurances segons els riscos o les situacions adverses en les diferents etapes de la vida.
Bloc 4. Economia i ingressos i despeses de l'Estat		
Els ingressos i les despeses de l'Estat. El deute públic i el dèficit públic. Desigualtats econòmiques i distribució de la renda.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reconèixer i analitzar la procedència de les principals fonts d'ingressos i despeses de l'Estat, així com interpretar gràfics on es mostri aquesta distribució. 2. Diferenciar i explicar els conceptes de deute públic i dèficit públic. 3. Determinar l'impacte per a la societat de la desigualtat de la renda i estudiar les eines de redistribució de la renda. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Identifica les vies d'on procedeixen els ingressos de l'Estat, així com les principals àrees de les despeses de l'Estat, i comenta les seves relacions. 1.2. Analitza i interpreta dades i gràfics de contingut econòmic relacionats amb els ingressos i les despeses de l'Estat. 1.3. Distingeix en els diferents cicles econòmics el comportament dels ingressos i les despeses públics, així com els efectes que es poden produir al llarg del temps. 2.1. Comprèn i expressa les diferències entre els conceptes de deute públic i dèficit públic, així com la relació que es produeix entre ells. 3.1. Coneix i descriu els efectes de la desigualtat de la renda i els instruments per redistribuir-la.
Bloc 5. Economia i tipus d'interès, inflació i desocupació		
Tipus d'interès. La inflació. Conseqüències dels canvis en els tipus d'interès i inflació. La desocupació i les polítiques contra la desocupació.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Diferenciar les magnituds de tipus d'interès, inflació i desocupació, així com analitzar les relacions existents entre aquestes magnituds. 2. Interpretar dades i gràfics vinculats amb els conceptes de tipus d'interès, inflació i desocupació. 3. Valorar diferents opcions de polítiques macroeconòmiques per fer front a la desocupació. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Descriu les causes de la inflació i valora les seves principals repercussions econòmiques i socials. 1.2. Explica el funcionament dels tipus d'interès i les conseqüències de la seva variació per a la marxa de l'economia. 2.1. Valora i interpreta dades i gràfics de contingut econòmic relacionats amb els tipus d'interès, inflació i desocupació. 3.1. Descriu les causes de la desocupació i valora les seves principals repercussions econòmiques i socials. 3.2. Analitza les dades de desocupació a Espanya i les polítiques contra la desocupació. 3.3. Investiga i reconeix àmbits d'oportunitats i tendències d'ocupació.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 6. Economia internacional		
<p>La globalització econòmica. El comerç internacional. El mercat comú europeu i la unió econòmica i monetària europea. La consideració econòmica del medi ambient: la sostenibilitat.</p>	<p>1. Valorar l'impacte de la globalització econòmica, del comerç internacional i dels processos d'integració econòmica en la qualitat de vida de les persones i el medi ambient.</p>	<p>1.1. Valora el grau d'interconnexió de les diferents economies de tots els països del món i aplica la perspectiva global per emetre judicis crítics. 1.2. Explica les raons que justifiquen i influeixen en l'intercanvi econòmic entre països. 1.3. Analitza esdeveniments econòmics contemporanis en el context de la globalització i el comerç internacional. 1.4. Coneix i enumera avantatges i inconvenients del procés d'integració econòmica i monetària de la Unió Europea. 1.5. Reflexiona sobre els problemes mediambientals i la seva relació amb l'impacte econòmic internacional i analitza les possibilitats d'un desenvolupament sostenible.</p>

Economia. 1r de batxillerat

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Economia i escassetat. L'organització de l'activitat econòmica		
<p>L'escassetat, l'elecció i l'assignació de recursos. El cost d'oportunitat. Els diferents mecanismes d'assignació de recursos. Anàlisi i comparació dels diferents sistemes econòmics. Els models econòmics. Economia positiva i economia normativa.</p>	<p>1. Explicar el problema dels recursos escassos i les necessitats il·limitades. 2. Observar els problemes econòmics d'una societat, així com analitzar i expressar una valoració crítica de les formes de resolució des del punt de vista dels diferents sistemes econòmics. 3. Comprendre el mètode científic que s'utilitza en l'àrea de l'economia, així com identificar les fases de la recerca científica en economia i els models econòmics.</p>	<p>1.1. Reconeix l'escassetat, la necessitat d'elegir i de prendre decisions com els elements més determinants que s'han d'afrontar en tot sistema econòmic. 2.1. Analitza els diferents plantejaments i les diferents formes d'abordar els elements clau en els principals sistemes econòmics. 2.2. Relaciona i maneja, a partir de casos concrets d'anàlisi, els canvis més recents en l'escenari econòmic mundial amb les circumstàncies tècniques, econòmiques, socials i polítiques que els expliquen. 2.3. Compara diferents formes d'abordar la resolució de problemes econòmics, utilitzant exemples de situacions econòmiques actuals de l'entorn internacional. 3.1 Distingeix les proposicions econòmiques positives de les proposicions econòmiques normatives.</p>
Bloc 2. L'activitat productiva		
<p>L'empresa, els seus objectius i les seves funcions. Procés productiu i factors de producció. Divisió tècnica del treball, productivitat i interdependència. La funció de producció. Obtenció i anàlisi dels costos de producció i dels beneficis. Lectura i interpretació de dades i gràfics de contingut econòmic. Anàlisi d'esdeveniments econòmics relatius a canvis en el sistema productiu o en l'organització de la producció en el context de la globalització.</p>	<p>1. Analitzar les característiques principals del procés productiu. 2. Explicar les raons del procés de divisió tècnica del treball. 3. Identificar els efectes de l'activitat empresarial per a la societat i la vida de les persones. 4. Expressar els principals objectius i funcions de les empreses, utilitzant referències reals de l'entorn pròxim i transmetent la utilitat que es genera amb la seva activitat. 5. Relacionar i distingir l'eficiència tècnica i l'eficiència econòmica. 6. Calcular i gestionar els costos i beneficis de les empreses, així com representar i interpretar gràfics relatius a aquests conceptes. 7. Analitzar, representar i interpretar la funció de producció d'una empresa a partir d'un cas determinat.</p>	<p>1.1. Expressa una visió integral del funcionament del sistema productiu partint de l'estudi de l'empresa i la seva participació en sectors econòmics, així com la seva connexió i interdependència. 2.1. Relaciona el procés de divisió tècnica del treball amb la interdependència econòmica en un context global. 2.2. Indica les diferents categories de factors productius i les relacions entre productivitat, eficiència i tecnologia 3.1. Estudia i analitza les repercussions de l'activitat de les empreses, tant en un entorn pròxim com en un entorn internacional. 4.1. Analitza i interpreta els objectius i les funcions de les empreses. 4.2. Explica la funció de les empreses de crear o incrementar la utilitat dels béns. 5.1. Determina i interpreta l'eficiència tècnica i econòmica a partir dels casos plantejats. 6.1. Comprèn i utilitza diferents tipus de costos, tant fixos com variables, totals, mitjans i marginals, i representa i interpreta gràfics de costos. 6.2. Analitza i interpreta els beneficis d'una empresa a partir de supòsits d'ingressos i costos d'un període. 7.1. Representa i interpreta gràfics de producció total, mitjana i marginal a partir de supòsits determinats.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 3. El mercat i el sistema de preus		
<p>La corba de demanda. Moviments al llarg de la corba de demanda i desplaçaments en la corba de demanda. Elasticitat de la demanda</p> <p>La corba d'oferta. Moviments al llarg de la corba d'oferta i desplaçaments en la corba de l'oferta. Elasticitat de l'oferta.</p> <p>L'equilibri del mercat.</p> <p>Diferents estructures de mercat i models de competència.</p> <p>La competència perfecta. La competència imperfecta. El monopoli. L'oligopoli. La competència monopolística.</p>	<p>1. Interpretar, a partir del funcionament del mercat, les variacions en quantitats demandades i ofertes de béns i serveis en funció de diferents variables.</p> <p>2. Analitzar el funcionament de mercats reals i observar les seves diferències amb els models, així com les seves conseqüències per als consumidors, les empreses o els estats.</p>	<p>1.1. Representa gràficament els efectes de les variacions de les diferents variables en el funcionament dels mercats.</p> <p>1.2. Expressa les claus que determinen l'oferta i la demanda.</p> <p>1.3. Analitza les elasticitats de demanda i d'oferta, interpretant els canvis en preus i quantitats, així com els seus efectes sobre els ingressos totals.</p> <p>2.1. Analitza i compara el funcionament dels diferents tipus de mercats i n'explica les diferències.</p> <p>2.2. Aplica l'anàlisi dels diferents tipus de mercats a casos reals identificats a partir de l'observació de l'entorn més immediat.</p> <p>2.3. Valora, de forma crítica, els efectes que es deriven sobre aquells que participen en aquests diversos mercats.</p>
Bloc 4. La macroeconomia		
<p>Macromagnituds: la producció. La renda. La despesa. La inflació. Tipus d'interès.</p> <p>El mercat de treball. La desocupació: tipus de desocupació i les seves causes. Polítiques contra la desocupació.</p> <p>Els vincles dels problemes macroeconòmics i la seva interrelació.</p> <p>Limitacions de les variables macroeconòmiques com a indicadors del desenvolupament de la societat.</p>	<p>1. Diferenciar i manejar les principals magnituds macroeconòmiques i analitzar les relacions existents entre elles, valorant els inconvenients i les limitacions que presenten com a indicadors de la qualitat de vida.</p> <p>2. Interpretar dades i indicadors econòmics bàsics i la seva evolució.</p> <p>3. Valorar l'estructura del mercat de treball i la seva relació amb l'educació i formació, analitzant de forma especial la desocupació.</p> <p>4. Estudiar les diferents opcions de polítiques macroeconòmiques per fer front a la inflació i la desocupació.</p>	<p>1.1. Valora, interpreta i comprèn les principals magnituds macroeconòmiques com a indicadors de la situació econòmica d'un país.</p> <p>1.2. Relaciona les principals macromagnituds i les utilitza per establir comparacions amb caràcter global.</p> <p>1.3. Analitza de forma crítica els indicadors estudiats i en valora l'impacte, els efectes i les limitacions per mesurar la qualitat de vida.</p> <p>2.1. Utilitza i interpreta la informació continguda en taules i gràfics de diferents variables macroeconòmiques i la seva evolució en el temps.</p> <p>2.2. Valora estudis de referència com a font de dades específiques i comprèn els mètodes d'estudi utilitzats pels economistes.</p> <p>2.3. Utilitza variables econòmiques en aplicacions informàtiques, les analitza i interpreta i presenta les seves valoracions de caràcter personal.</p> <p>3.1. Valora i interpreta dades i gràfics de contingut econòmic relacionats amb el mercat de treball.</p> <p>3.2. Valora la relació entre l'educació i la formació i les probabilitats d'obtenir una ocupació i millors salaris.</p> <p>3.3. Investiga i reconeix àmbits d'oportunitats i tendències d'ocupació.</p> <p>5.1. Analitza les dades d'inflació i desocupació a Espanya i les diferents alternatives per lluitar contra la desocupació i la inflació.</p>
Bloc 5. Aspectes financers de l'economia		
<p>Funcionament i tipologia del diner en l'economia.</p> <p>Procés de creació del diner.</p> <p>La inflació segons les seves diferents teories explicatives.</p> <p>Anàlisi dels mecanismes de l'oferta i la demanda monetària i els seus efectes sobre el tipus d'interès.</p> <p>Funcionament del sistema financer i del Banc Central Europeu.</p>	<p>1. Reconèixer el procés de creació del diner, els canvis en el seu valor i la manera com es mesura.</p> <p>2. Descriure les diferents teories explicatives sobre les causes de la inflació i els seus efectes sobre els consumidors, les empreses i el conjunt de l'economia.</p> <p>3. Explicar el funcionament del sistema financer i conèixer les característiques dels seus productes i mercats principals.</p> <p>4. Analitzar els diferents tipus de política monetària.</p> <p>5. Identificar el paper del Banc Central Europeu, així com l'estructura de la seva política monetària.</p>	<p>1.1. Analitza i explica el funcionament del diner i del sistema financer en una economia.</p> <p>2.1. Reconeix les causes de la inflació i en valora les repercussions econòmiques i socials.</p> <p>3.1. Valora el paper del sistema financer com a element canalitzador de l'estalvi cap a la inversió i identifica els productes i mercats que el componen.</p> <p>4.1. Raona, de forma crítica, en contextos reals, sobre les accions de política monetària i el seu impacte econòmic i social.</p> <p>5.1. Identifica els objectius i la finalitat del Banc Central Europeu i raona sobre el seu paper i funcionament.</p> <p>5.2. Descriu els efectes de les variacions dels tipus d'interès en l'economia.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 6. El context internacional de l'economia		
<p>Funcionament, suports i obstacles del comerç internacional.</p> <p>Descripció dels mecanismes de cooperació i integració econòmica i especialment de la construcció de la Unió Europea.</p> <p>Causes i conseqüències de la globalització i del paper dels organismes econòmics internacionals en la seva regulació.</p>	<p>1. Analitzar els fluxos comercials entre dues economies.</p> <p>2. Examinar els processos d'integració econòmica i descriure els passos que s'han produït en el cas de la Unió Europea.</p> <p>3. Analitzar i valorar les causes i conseqüències de la globalització econòmica, així com el paper dels organismes econòmics internacionals en la seva regulació.</p>	<p>1.1. Identifica els fluxos comercials internacionals.</p> <p>2.1. Explica i reflexiona sobre el procés de cooperació i integració econòmica produït a la Unió Europea, i valora les repercussions i implicacions per a Espanya en un context global.</p> <p>3.1. Expressa les raons que justifiquen l'intercanvi econòmic entre països.</p> <p>3.2. Descriu les implicacions i els efectes de la globalització econòmica en els països i reflexiona sobre la necessitat de la seva regulació i coordinació.</p>
Bloc 7. Desequilibris econòmics i el paper de l'Estat en l'economia		
<p>Les crisis cícliques de l'economia.</p> <p>L'Estat en l'economia. La regulació. Les fallades del mercat i la intervenció del sector públic. La igualtat d'oportunitats i la redistribució de la riquesa.</p> <p>Valoració de les polítiques macroeconòmiques de creixement, estabilitat i desenvolupament.</p> <p>Consideració del medi ambient com a recurs sensible i escàs.</p> <p>Identificació de les causes de la pobresa, el subdesenvolupament i les seves vies de solució possibles.</p>	<p>1. Reflexionar sobre l'impacte del creixement i les crisis cícliques en l'economia i els seus efectes en la qualitat de vida de les persones, el medi ambient i la distribució de la riquesa en l'àmbit local i mundial.</p> <p>2. Explicar i il·lustrar amb exemples significatius les finalitats i funcions de l'Estat en els sistemes d'economia de mercat i identificar els principals instruments que utilitza, valorant els avantatges i inconvenients del seu paper en l'activitat econòmica.</p>	<p>1.1. Identifica i analitza els factors i les variables que influeixen en el creixement econòmic, el desenvolupament i la redistribució de la renda.</p> <p>1.2. Diferencia el concepte de creixement i de desenvolupament.</p> <p>1.3. Reconeix i explica les conseqüències del creixement sobre el repartiment de la riquesa, sobre el medi ambient i la qualitat de vida.</p> <p>1.4. Analitza de forma pràctica els models de desenvolupament dels països emergents i les oportunitats que tenen els països en via de desenvolupament per créixer i progressar.</p> <p>1.5. Reflexiona sobre els problemes mediambientals i la seva relació amb l'impacte econòmic internacional i analitza les possibilitats d'un desenvolupament sostenible.</p> <p>1.6. Desenvolupa actituds positives en relació amb el medi ambient i valora i considera aquesta variable en la presa de decisions econòmiques.</p> <p>1.7. Identifica els béns ambientals com a factor de producció escàs, que proporciona inputs i recull deixalles i residus, fet que suposa valorar els costos associats.</p> <p>2.1. Comprèn i explica les diferents funcions de l'Estat: fiscals, estabilitzadores, redistributives, reguladores i proveïdores de béns i serveis públics</p> <p>2.2. Identifica les principals fallades del mercat, les seves causes i els seus efectes per als agents intervinents en l'economia i les diferents opcions d'actuació per part de l'Estat.</p>

9. Economia de l'empresa.

L'economia de l'empresa estudia i analitza respostes per als problemes econòmics que es plantegen en el si de l'empresa; el seu objectiu és avançar en l'anàlisi de l'organització i l'administració moderna d'empreses, amb un enfocament complet i actualitzat.

El coneixement sobre l'empresa és un pas essencial per arribar a entendre el funcionament del conjunt de l'economia, ja que el que passa a l'interior de les empreses és tan substancial com el que s'esdevé en un entorn econòmic més ampli. En aquesta assignatura es treballaran qüestions com la raó de l'existència de les empreses, les seves característiques, els tipus d'organització i funcionament i els factors que influeixen en la presa de decisions.

L'empresa té com a funció produir béns i serveis per al mercat en situacions de competència i capacitat financera, i amb aquesta finalitat tria una de les diverses formes jurídiques referides pel dret. Aquesta funció de l'empresa possibilita que cada ésser humà pugui fer compatible l'especialització del treball amb la satisfacció de les seves nombroses i diverses necessitats. En entorns canviants i diferents, la flexibilitat i l'adaptació a les transformacions tecnològiques, legals i d'altre tipus s'entreveuen com a fonamentals per a la presa de les millors solucions possibles en cada moment. El desenvolupament de l'activitat empresarial s'ha de guiar per l'ètica i la responsabilitat social, que mostren la transcendència de com s'han de fer les coses i quines coses s'han de fer per assolir resultats.

L'empresa és un catalitzador clau per al creixement econòmic, la innovació, l'ocupació i la integració social. És primordial cultivar i fomentar una cultura i una forma de pensar empresarial, on s'exerceixi i creixi la creativitat i l'esperit d'innovació, s'incentivi l'elaboració de reflexions personals i la presa de decisions fonamentades, així com la visualització de l'error com a font de progrés i aprenentatge.

Economia de l'empresa. 2n de batxillerat

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. L'empresa		
<p>L'empresa i l'empresari. Classificació, components, funcions i objectius de l'empresa. Anàlisi del marc jurídic que regula l'activitat empresarial. Funcionament i creació de valor. Interrelacions amb l'entorn econòmic i social. Valoració de la responsabilitat social i mediambiental de l'empresa.</p>	<p>1. Descriure i interpretar els diferents elements de l'empresa, les classes d'empreses i les seves funcions en l'economia, així com les diferents formes jurídiques que adopten, i relacionar amb cadascuna d'elles les responsabilitats legals dels seus propietaris i gestors i les exigències de capital. 2. Identificar i analitzar els trets principals de l'entorn en què l'empresa desenvolupa la seva activitat i explicar, a partir d'aquests trets, les diferents estratègies i decisions adoptades i les possibles implicacions socials i mediambientals de la seva activitat.</p>	<p>1.1. Distingeix les diferents formes jurídiques de les empreses i les relaciona amb les exigències de capital i responsabilitats per a cada tipus. 1.2. Valora les formes jurídiques d'empreses més apropiades en cada cas en funció de les característiques concretes i aplica el raonament sobre classificació de les empreses. 1.3. Analitza, per a un determinat cas pràctic, els diferents criteris de classificació d'empreses: segons la naturalesa de l'activitat que desenvolupen, la seva dimensió, el nivell tecnològic que assoleixen, el tipus de mercat en què actuen, la fórmula jurídica que adopten, el seu caràcter públic o privat. 2.1. Identifica els diferents tipus d'empreses i empresaris que actuen en el seu entorn, així com la forma d'interrelacionar-se amb el seu àmbit més pròxim. 2.2. Analitza la relació empresa, societat i medi ambient. Valora els efectes, positius i negatius, de les actuacions de les empreses en les esferes social i mediambiental. 2.3. Analitza l'activitat de les empreses com a element dinamitzador i de progrés i valora la seva creació de valor per a la societat i per als seus ciutadans.</p>
Bloc 2. Desenvolupament de l'empresa		
<p>Localització i dimensió empresarial. Estratègies de creixement intern i extern. Consideració de la importància de les petites i mitjanes empreses i les seves estratègies de mercat. Internacionalització, competència global i tecnologia. Identificació dels aspectes positius i negatius de l'empresa multinacional.</p>	<p>1. Identificar i analitzar les diferents estratègies de creixement i les decisions preses per les empreses, prenent en consideració les característiques del marc global en el qual actuen.</p>	<p>1.1. Descriu i analitza els diferents factors que determinen la localització i la dimensió d'una empresa, i valora la transcendència futura per a l'empresa d'aquestes decisions. 1.2. Valora el creixement de l'empresa com a estratègia competitiva i relaciona les economies d'escala amb la dimensió òptima de l'empresa. 1.3. Explica i distingeix les estratègies d'especialització i diversificació. 1.4. Analitza les estratègies de creixement intern i extern a partir de supòsits concrets. 1.5. Examina el paper de les petites i mitjanes empreses al nostre país i en valora les estratègies i formes d'actuar, així com els seus avantatges i inconvenients. 1.6. Descriu les característiques i les estratègies de desenvolupament de l'empresa multinacional i valora la importància de la responsabilitat social i mediambiental. 1.7. Estudia i analitza l'impacte de la incorporació de la innovació i de les noves tecnologies en l'estratègia de l'empresa i ho relaciona amb la capacitat per competir de forma global.</p>

Continguts	Críteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 3. Organització i direcció de l'empresa		
<p>La divisió tècnica del treball i la necessitat d'organització en el mercat actual.</p> <p>Funcions bàsiques de la direcció.</p> <p>Planificació i presa de decisions estratègiques.</p> <p>Disseny i anàlisi de l'estructura de l'organització formal i informal.</p> <p>La gestió dels recursos humans i la seva incidència en la motivació.</p> <p>Els conflictes d'interessos i les seves vies de negociació.</p>	<p>1. Explicar la planificació, organització i gestió dels recursos d'una empresa, valorant les possibles modificacions que s'han de fer en funció de l'entorn en el qual desenvolupa la seva activitat i dels objectius plantejats.</p>	<p>1.1. Reflexiona i valora sobre la divisió tècnica del treball en un context global d'interdependència econòmica.</p> <p>1.2. Descriu l'estructura organitzativa, l'estil de direcció, els canals d'informació i comunicació, el grau de participació en la presa de decisions i l'organització informal de l'empresa.</p> <p>1.3. Identifica la funció de cadascuna de les àrees d'activitat de l'empresa: aprovisionament, producció i comercialització, inversió i finançament i recursos humans, i administrativa, així com les seves interrelacions.</p> <p>1.4. Analitza i investiga sobre l'organització existent en les empreses del seu entorn més pròxim, i identifica avantatges i inconvenients, detecta problemes a solucionar i descriu propostes de millora.</p> <p>1.5. Aplica els seus coneixements a una organització concreta, detecta problemes i proposa millores.</p> <p>1.6. Valora la importància dels recursos humans en una empresa i analitza diferents maneres d'abordar la seva gestió i la seva relació amb la motivació i la productivitat.</p>
Bloc 4. La funció productiva		
<p>Procés productiu, eficiència i productivitat.</p> <p>La recerca, el desenvolupament i la innovació (R+D+I) com a elements clau per al canvi tecnològic i la millora de la competitivitat empresarial.</p> <p>Costos: classificació i càlcul dels costos en l'empresa.</p> <p>Càlcul i interpretació del llindar de rendibilitat de l'empresa.</p> <p>Els inventaris de l'empresa i els seus costos. Models de gestió d'inventaris.</p>	<p>1. Analitzar diferents processos productius des de la perspectiva de l'eficiència i la productivitat, reconeixent la importància de l'R+D+I.</p> <p>2. Determinar l'estructura d'ingressos i costos d'una empresa, calculant el seu benefici i el seu llindar de rendibilitat a partir d'un supòsit plantejat.</p> <p>3. Descriure els conceptes fonamentals del cicle d'inventari i aplicar els models de gestió.</p>	<p>1.1. Fa càlculs de la productivitat de diferents factors, interpreta els resultats obtinguts i coneix mitjans i alternatives per millorar la productivitat en una empresa.</p> <p>1.2. Analitza i valora la relació existent entre la productivitat i els salaris dels treballadors.</p> <p>1.3. Valora la relació entre el control d'inventaris i la productivitat i eficiència en una empresa.</p> <p>1.4. Reflexiona sobre la importància, per a la societat i per a l'empresa, de la recerca i la innovació tecnològica en relació amb la competitivitat i el creixement.</p> <p>2.1. Diferencia els ingressos i costos generals d'una empresa i identifica el benefici o la pèrdua generats al llarg de l'exercici econòmic, i aplica raonaments matemàtics per interpretar els resultats.</p> <p>2.2. Maneja i calcula els diferents tipus de costos, ingressos i beneficis d'una empresa i els representa gràficament.</p> <p>2.3. Reconeix el llindar de vendes necessari per a la supervivència de l'empresa.</p> <p>2.4. Analitza els mètodes d'anàlisi cost-benefici i anàlisi cost-eficàcia com a mitjans de mesurament i avaluació per ajudar a prendre decisions.</p> <p>3.1. Identifica els costos que genera el magatzem i resol casos pràctics sobre el cicle d'inventari.</p> <p>3.2. Valora les existències emmagatzemades mitjançant diferents mètodes.</p>
Bloc 5. La funció comercial de l'empresa		
<p>Concepte i classes de mercat.</p> <p>Tècniques d'investigació de mercats.</p> <p>Anàlisi del consumidor i segmentació de mercats.</p> <p>Variables del màrqueting mix i elaboració d'estratègies.</p> <p>Estratègies de màrqueting i ètica empresarial.</p> <p>Aplicació al màrqueting de les tecnologies més avançades.</p>	<p>1. Analitzar les característiques del mercat i explicar, d'acord amb aquestes, les polítiques de màrqueting aplicades per una empresa davant diferents situacions i objectius.</p>	<p>1.1. Caracteritza un mercat en funció de diferents variables, com per exemple el nombre de competidors i el producte venut.</p> <p>1.2. Identifica, i adapta a cada cas concret, les diferents estratègies i enfocaments de màrqueting.</p> <p>1.3. Interpreta i valora estratègies de màrqueting i incorpora en aquesta valoració consideracions de caràcter ètic, social i ambiental.</p> <p>1.4. Comprèn i explica les diferents fases i etapes de la investigació de mercats.</p> <p>1.5. Aplica criteris i estratègies de segmentació de mercats en diferents casos pràctics.</p> <p>1.6. Analitza i valora les oportunitats d'innovació i transformació amb el desenvolupament de la tecnologia més actual aplicada al màrqueting.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 6. La informació en l'empresa		
<p>Obligacions comptables de l'empresa. La composició del patrimoni i la seva valoració. Els comptes anuals i la imatge fidel. Elaboració del balanç i el compte de pèrdues i guanys. Anàlisi i interpretació de la informació comptable. La fiscalitat empresarial.</p>	<p>1. Identificar les dades més rellevants del balanç i del compte de pèrdues i guanys, explicant el seu significat, diagnosticar la situació a partir de la informació obtinguda i proposar mesures per millorar-la. 2. Reconèixer la importància del compliment de les obligacions fiscals i explicar els diferents impostos que afecten les empreses.</p>	<p>1.1. Reconeix els diferents elements patrimonials i la funció que tenen assignada. 1.2. Identifica i gestiona correctament els béns, els drets i les obligacions de l'empresa en masses patrimonials. 1.3. Interpreta la correspondència entre inversions i el seu finançament. 1.4. Detecta, mitjançant la utilització de ràtios, possibles desajustos en l'equilibri patrimonial, la solvència i el palanquejament de l'empresa. 1.5. Proposa mesures correctores adequades en cas que es detectin desajustos. 1.6. Reconeix la importància del domini de les operacions matemàtiques i els procediments propis de les ciències socials com a eines que faciliten la solució de problemes empresarials. 1.7. Reconeix la conveniència d'un patrimoni equilibrat. 1.8. Valora la importància de la informació en la presa de decisions. 2.1. Identifica les obligacions fiscals de les empreses segons l'activitat i assenyalat el funcionament bàsic dels impostos i les principals diferències entre aquests. Valora l'aportació que suposa la càrrega impositiva a la riquesa nacional.</p>
Bloc 7. La funció financera		
<p>Estructura econòmica i financera de l'empresa. Concepte i classes d'inversió. Valoració i selecció de projectes d'inversió. Recursos financers de l'empresa. Anàlisi de fonts alternatives de finançament intern i extern.</p>	<p>1. Valorar diferents projectes d'inversió, justificant raonadament la selecció de l'alternativa més avantatjosa, i diferenciar les possibles fonts de finançament en un supòsit determinat, raonant l'elecció més adequada.</p>	<p>1.1. Coneix i enumera els mètodes estàtics (termini de recuperació) i dinàmics (criteri del valor actual net) per seleccionar i valorar inversions. 1.2. Explica les possibilitats de finançament de les empreses diferenciant el finançament extern i intern, a curt i a llarg termini, així com el cost de cada un i les implicacions en la marxa de l'empresa. 1.3. Analitza en un supòsit concret de finançament extern les diferents opcions possibles, els seus costos i les seves variants d'amortització. 1.4. Analitza i avalua, a partir d'una necessitat concreta, les diferents possibilitats que tenen les empreses de recórrer al mercat financer. 1.5. Valora les fonts de finançament de l'empresa, tant externes com internes. 1.6. Analitza i expressa les opcions financeres que s'adaptin més bé a un cas concret de necessitat financera. 1.7. Aplica els coneixements tecnològics a l'anàlisi i la resolució de supòsits.</p>

10. Filosofia.

La matèria de filosofia té com a objectiu que l'alumnat sigui capaç de pensar i comprendre, abstractant-se racionalment del camp concret estudiat en cadascuna de les altres matèries, per centrar-se en allò que caracteritza específicament la filosofia, és a dir reflexionar, raonar, criticar i argumentar, utilitzant el mètode de preguntar radical i últim que li és propi, sobre els problemes referits a la totalitat de la vivència humana, i això sense deixar de banda la seva capacitat de transformació i canvi tant de l'individu com de la societat.

La filosofia és una manera especial de preguntar i de saber, una manera d'entendre i d'enfrontar-se a la realitat que ens envolta, a les circumstàncies en què vivim i que, en gran mesura, ens fan ser i comprendre com som.

Per això, la matèria de filosofia persegueix com a objectiu principal la comprensió per part de l'alumnat de si mateix i del seu món, i amb aquesta finalitat dotar-lo d'eines cognitives tant teòriques com pràctiques. En el pla teòric l'alumnat coneixerà els grans interrogants, els conceptes especialitzats i les teories que intenten donar resposta a les grans qüestions. En la seva dimensió pràctica, la matèria dota d'eines com l'actitud crítica i reflexiva, que ensenya als alumnes a no admetre idees que no han estat rigorosament analitzades i evidenciades, a saber pensar, raonar i argumentar amb fonament, coherència i de manera autònoma, l'habilitat discursiva per dialogar i convèncer evitant el pensament únic i dogmàtic, la capacitat per discernir entre el que és evident i el que és arbitrari, entre el que és substancial i el que és accidental, la gestió creativa de les seves capacitats estètiques o el

raonament moral i polític autònom, coherent i fonamentat, i, en definitiva, a valorar la capacitat de la filosofia com a instrument d'innovació i transformació des de fa més de 2.500 anys; tot això es resumeix en la seva vocació originària, l'amor al saber, i això filosofant, idea clau que s'ha de transmetre a l'alumnat des d'aquesta matèria i que constitueix el punt de partida.

Tenint en compte això, i pel seu caràcter transversal, teòric i pràctic, que permet integrar en una visió de conjunt la gran diversitat de sabers, capacitats i valors, la matèria de filosofia possibilita treballar i aconseguir la majoria de les expectatives assenyalades a les competències clau per a l'aprenentatge permanent, proposades en el marc educatiu europeu, i com a exemple, a continuació, algunes competències desenvolupades per la matèria, en tots els seus nivells, etapes, i mitjançant l'estructuració dels continguts en blocs.

A través de la filosofia del llenguatge, la lògica, la retòrica i l'argumentació, s'educa l'expressió i la interpretació del pensament i dels sentiments, utilitzant el llenguatge per regular la pròpia conducta i les relacions socials, utilitzant el raonament lògic i els processos propis de pensament (anàlisi, síntesi, relació, associació, etc.) per propiciar la resolució de problemes i el coneixement de diferents llenguatges comunicatius, de manera que es desenvolupa la capacitat crítica que discerneix el que és nuclear del que és accessori. Així mateix, la metafísica, la teoria del coneixement i la filosofia de la ciència i de la naturalesa permeten aprofundir en el coneixement de si mateix i en la comprensió de l'entorn, fet que possibilita la competència per interpretar successos, analitzant-ne les causes, preveient-ne les conseqüències i analitzant críticament els factors capaços de transformar la realitat.

En l'àmbit pràctic, l'estudi de l'ètica i la filosofia política desenvolupa la comprensió de la realitat individual, cultural i social de la mà de la capacitat normativa i transformadora de la filosofia, i permet fer raonaments crítics i dialogants i fomentar el respecte pels valors universals i la participació activa en la vida democràtica. Des dels estudis d'estètica s'assoleixen competències culturals, com el respecte a la llibertat d'expressió i a la diversitat cultural.

Finalment, la matèria ha de motivar l'alumnat per aprendre a aprendre, competència que està en la base de l'amor al saber, per saber, finalitat que encarna la filosofia com cap altra matèria i que constitueix el punt de suport per experimentar i generar iniciatives personals, enfrontant-se a la vida i, en definitiva, creixent com a persones.

Filosofia. 1r de batxillerat

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 1. Continguts transversals		
<p>Textos filosòfics i textos que pertanyen a altres branques del saber relacionats amb les temàtiques filosòfiques estudiades.</p> <p>Composició escrita d'arguments de reflexió filosòfica i de discursos orals, aplicant les regles bàsiques de la retòrica i l'argumentació.</p> <p>Ús dels procediments i de les tecnologies de la informació i la comunicació de treball intel·lectual adequats a la filosofia.</p>	<p>1. Llegir comprensivament i analitzar de forma crítica textos significatius i breus de pensadors destacats.</p> <p>2. Argumentar i raonar els propis punts de vista sobre les temàtiques estudiades en la unitat, de forma oral i escrita, amb claredat i coherència.</p> <p>3. Seleccionar i sistematitzar la informació obtinguda de diverses fonts.</p> <p>4. Analitzar i argumentar sobre plantejaments filosòfics, elaborant de forma col·laborativa esquemes, mapes conceptuals, taules cronològiques i altres procediments útils, mitjançant l'ús de mitjans i plataformes digitals.</p>	<p>1.1. Analitza, de forma crítica, textos de pensadors destacats, identifica les problemàtiques i les solucions exposades, distingint les tesis principals i l'ordre de l'argumentació, i relaciona els problemes plantejats en els textos amb el que s'ha estudiat en la unitat, i/o amb el que han aportat altres filòsofs o corrents i/o amb sabers diferents de la filosofia.</p> <p>2.1. Argumenta i raona les seves opinions, de forma oral i escrita, amb claredat, coherència i demostrant un esforç creatiu i acadèmic en la valoració personal dels problemes filosòfics analitzats.</p> <p>3.1. Selecciona i sistematitza informació obtinguda tant en llibres específics com a Internet, utilitzant les possibilitats de les noves tecnologies per consolidar i ampliar la informació.</p> <p>3.2. Elabora llistes de vocabulari de conceptes, en comprèn el significat i els aplica amb rigor, organitzant-los en esquemes o mapes conceptuals, taules cronològiques i altres procediments útils per a la comprensió de la filosofia.</p> <p>4.1 Elabora amb rigor esquemes, mapes conceptuals i taules cronològiques, etc., i demostra la comprensió dels eixos conceptuals estudiats.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 2. El saber filosòfic		
<p>La filosofia. El seu sentit, la seva necessitat i la seva història.</p> <p>El saber racional. L'explicació preracional: mite i màgia. L'explicació racional: la raó i els sentits.</p> <p>El saber filosòfic a través de la seva història. Característiques de la filosofia.</p> <p>Les disciplines teoricopràctiques del saber filosòfic.</p> <p>Funcions i vigència de la filosofia.</p>	<p>1. Conèixer i comprendre l'especificitat i la importància del saber racional, en general, i filosòfic, en particular, com a saber de comprensió i interpretació de la realitat, valorant que la filosofia és alhora un saber i una actitud que estimula la crítica, l'autonomia, la creativitat i la innovació.</p> <p>2. Identificar la dimensió teòrica i pràctica de la filosofia, els seus objectius, característiques, disciplines, mètodes i funcions, i relacionar-les, paral·lelament, amb altres sabers de comprensió de la realitat.</p> <p>3. Contextualitzar històricament i culturalment les problemàtiques analitzades i expressar per escrit les aportacions més importants del pensament filosòfic des del seu origen, identificar els principals problemes plantejats i les solucions aportades i argumentar les pròpies opinions en aquest sentit.</p> <p>4. Comprendre i utilitzar amb precisió el vocabulari tecnicofilosòfic fonamental i fer un glossari de termes de manera col·laborativa mitjançant les possibilitats que ofereixen les noves tecnologies.</p> <p>5. Analitzar de forma crítica fragments de textos significatius i breus sobre l'origen, la caracterització i la vigència de la filosofia, identificar les problemàtiques i solucions exposades, distingir les tesis principals, l'ordre de l'argumentació, relacionar els problemes plantejats en els textos amb el que s'ha estudiat en la unitat i amb el plantejament d'altres intents de comprensió de la realitat, com el científic i el teològic, o altres tipus de filosofia, com l'oriental.</p>	<p>1.1. Reconeix les preguntes i els problemes que han caracteritzat la filosofia des del seu origen i els compara amb el plantejament d'altres sabers, com el científic o el teològic.</p> <p>1.2. Explica l'origen del saber filosòfic i el diferència dels sabers preracionals com el mite i la màgia.</p> <p>2.1. Identifica, relaciona i distingeix el vessant pràctic i teòric de la tasca filosòfica, i identifica les diferents disciplines que conformen la filosofia.</p> <p>3.1. Reconeix les principals problemàtiques filosòfiques característiques de cada etapa cultural europea.</p> <p>3.2. Expressa per escrit les tesis fonamentals d'alguns dels corrents filosòfics més importants del pensament occidental.</p> <p>4.1. Comprèn i utilitza amb rigor conceptes filosòfics com ara raó, sentits, mite, logotips, arkhé, necessitat, contingència, essència, substància, causa, existència, crítica, metafísica, lògica, gnoseologia, objectivitat, dogmatisme i criticisme, entre d'altres.</p> <p>5.1. Llegeix i analitza, de forma crítica, fragments de textos breus i significatius sobre l'origen de l'explicació racional i sobre les funcions i característiques del pensament filosòfic, de pensadors, i identifica les problemàtiques filosòfiques plantejades.</p>

Continguts	Críteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 3. El coneixement		
<p>El problema filosòfic del coneixement. La veritat.</p> <p>La teoria del coneixement.</p> <p>Graus i eines del coneixement: raó, entesa, sensibilitat.</p> <p>Racionalitat teòrica i pràctica.</p> <p>L'abstracció.</p> <p>Els problemes implicats en el coneixement: les seves possibilitats, els seus límits, els interessos, la irracionalitat.</p> <p>La veritat com a propietat de les coses.</p> <p>La veritat com a propietat de l'entesa: coherència i adequació.</p> <p>Alguns models filosòfics d'explicació del coneixement i l'accés a la veritat.</p> <p>Filosofia, ciència i tecnologia. La filosofia de la ciència.</p> <p>Objectius i instruments de la ciència.</p> <p>El mètode hipoteticodeductiu.</p> <p>La visió aristotèlica de la tasca científica.</p> <p>La recerca científica moderna, matemàtiques i tècnica com a eines de coneixement i interpretació fonamentals.</p> <p>La recerca contemporània i la reformulació dels conceptes clàssics.</p> <p>Tècnica i tecnologia: saber i praxi.</p> <p>Reflexions filosòfiques sobre el desenvolupament científic i tecnològic: el problema de la inducció.</p>	<p>1. Conèixer de manera clara i ordenada les problemàtiques implicades en el procés de coneixement humà, analitzades des del camp filosòfic, els seus graus, eines i fonts, i explicar per escrit els models explicatius del coneixement més significatius.</p> <p>2. Explicar i reflexionar sobre el problema d'accés a la veritat, i identificar les problemàtiques i les postures filosòfiques que han sorgit al voltant del seu estudi.</p> <p>3. Analitzar, de forma crítica, fragments de textos significatius sobre l'anàlisi filosòfica del coneixement humà, els seus elements, les seves possibilitats i els seus límits, i valorar els esforços de la filosofia per aconseguir una aproximació a la veritat allunyant-se del dogmatisme, l'arbitrarietat i els prejudicis.</p> <p>4. Conèixer i explicar la funció de la ciència, els models d'explicació, les seves característiques, els mètodes i la tipologia del saber científic, exposant les diferències i les coincidències de l'ideal i de la recerca científica, amb el saber filosòfic, com pot ser la problemàtica de l'objectivitat o l'adequació teoria-realitat, argumentant les pròpies opinions de manera raonada i coherent.</p> <p>5. Relacionar i identificar les implicacions de la tecnologia, com a saber pràctic transformador de la naturalesa i de la realitat humana, i reflexionar, des de la filosofia de la tecnologia, sobre les seves relacions amb la ciència i amb els éssers humans.</p> <p>6. Analitzar, de forma crítica, fragments de textos filosòfics sobre la reflexió filosòfica al voltant de la ciència, la tècnica i la filosofia, identificant les problemàtiques i solucions proposades, distingint les tesis principals, l'ordre de l'argumentació, relacionant els problemes plantejats en els textos amb el que s'ha estudiat en la unitat i raonant la pròpia postura.</p> <p>7. Entendre i valorar la interrelació entre la filosofia i la ciència.</p>	<p>1.1. Identifica i expressa, de forma clara i raonada, els elements i les problemàtiques que comporta el procés del coneixement de la realitat, com és el dels seus graus, les seves possibilitats i els seus límits.</p> <p>2.1. Coneix i explica diferents teories sobre el coneixement i la veritat, com són l'idealisme, el realisme, el racionalisme, l'empirisme, el perspectivisme, el consens o l'escepticisme, i contrasta semblances i diferències entre els conceptes clau que apliquen.</p> <p>2.2. Explica i contrasta diferents críteris i teories sobre la veritat tant en el pla metafísic com en el gnoseològic, utilitza amb rigor termes com ara gnoseologia, raó, sentits, abstracció, objectivitat, certesa, dubte, evidència, escepticisme, autoritat, probabilitat, prejudici, coherència o adequació, consens, incertesa, interès i irracional, entre d'altres, i construeix un glossari de conceptes de forma col·laborativa, usant Internet.</p> <p>3.1. Analitza fragments de textos breus de Descartes, Hume, Kant, Nietzsche, Ortega y Gasset, Habermas, Popper, Kuhn o Michel Serres, entre d'altres.</p> <p>4.1. Explica els objectius, les funcions i els principals elements de la ciència utilitzant termes com ara fet, hipòtesi, llei, teoria i model.</p> <p>4.2. Construeix una hipòtesi científica, n'identifica els elements i raona l'ordre lògic del procés de coneixement.</p> <p>4.3. Utilitza amb rigor termes epistemològics com ara inducció, hipoteticodeductiu, mètode, verificació, predicció, realisme, causalitat, objectivitat, relativitat, caos i indeterminisme, entre d'altres.</p> <p>5.1. Extreu conclusions raonades sobre la inquietud humana per transformar i dominar la naturalesa per posar-la al servei de l'ésser humà, així com de les conseqüències d'aquesta actuació, i participa en debats sobre les implicacions de la tecnologia en la realitat social.</p> <p>6.1. Analitza fragments de textos breus i significatius de pensadors com Aristòtil, Popper, Kuhn, B. Russell, A. F. Chalmers o J. C. García Borrón, entre d'altres.</p> <p>7.1. Identifica i reflexiona de forma argumentada sobre problemes comuns del camp filosòfic i científic, com són el problema dels límits i les possibilitats del coneixement, la qüestió de l'objectivitat i la veritat, la racionalitat tecnològica, etc.</p> <p>7.2. Investiga i selecciona informació a Internet, procedent de fonts solvents, sobre les problemàtiques esmentades i realitza un projecte de grup sobre alguna temàtica que aprofundeixi en la interrelació entre la filosofia i la ciència.</p>

Continguts	Críteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 4. La realitat		
<p>L'explicació metafísica de la realitat.</p> <p>La metafísica com a explicació teòrica de la realitat.</p> <p>La pregunta per l'ésser com a punt de partida de la filosofia. Plató versus Aristòtil.</p> <p>La interrogació metafísica sobre la vertadera realitat: el problema aparença i realitat.</p> <p>La pregunta per l'origen i l'estructura d'allò real.</p> <p>La caracterització de la realitat: el canvi o la permanència, el substancialisme estàtic enfront de l'esdevenir. Essencialisme i existencialisme.</p> <p>La necessitat de categoritzar racionalment allò real.</p> <p>Les cosmovisions científiques sobre l'Univers. La filosofia de la naturalesa.</p> <p>L'admiració filosòfica per la naturalesa o filosofia de la naturalesa.</p> <p>El paradigma qualitatiu organicista: l'Univers aristotèlic.</p> <p>L'Univers màquina: la visió mecanicista en la modernitat. Supòsits epistemològics del model heliocèntric: la recerca de les lleis universals d'un Univers infinit. Determinisme, regularitat, conservació, economia i continuïtat.</p> <p>La visió contemporània de l'Univers.</p> <p>El retrobament de la filosofia i la física en la teoria del caos.</p>	<p>1. Reconèixer i valorar la metafísica, disciplina filosòfica que estudia la realitat com a totalitat i distingir-la de les ciències que versen sobre aspectes particulars d'aquesta.</p> <p>2. Conèixer i explicar, des d'un enfocament metafísic, els principals problemes que planteja la realitat.</p> <p>3. Conèixer i comparar les explicacions donades des de les grans cosmovisions sobre l'Univers.</p> <p>4. Elaborar taules i/o mapes conceptuals comparant els diferents caràcters adjudicats històricament a l'Univers, entès com a totalitat d'allò real, contextualitzant històricament i culturalment cada cosmovisió i ampliant informació mitjançant Internet i/o fonts bibliogràfiques.</p> <p>5. Llegir i analitzar, de forma crítica, textos filosòfics, epistemològics i científics sobre la comprensió i interpretació de la realitat, tant des del pla metafísic com físic, utilitzant amb precisió els termes tècnics estudiats, relacionant els problemes plantejats en els textos amb el que s'ha estudiat en les unitats i raonant la pròpia postura.</p>	<p>1.1. Coneix què és la metafísica i utilitza l'abstracció per comprendre'n els continguts i l'activitat, raonant sobre aquests.</p> <p>2.1. Descriu les principals interpretacions metafísiques i els problemes que suscita el coneixement metafísic de la realitat.</p> <p>2.2. Comprèn i utilitza amb rigor conceptes metafísics com ara ésser, sistema metafísic, realitat, aparença, matèria i esperit, unitat, dualitat, multiplicitat, esdevenir, necessitat, contingència, transcendència, categoria i abstracció, materialisme, espiritualisme, existencialisme o essencialisme, entre d'altres.</p> <p>2.3. Realitza una anàlisi crítica davant teories metafísiques divergents d'interpretació de la realitat.</p> <p>2.4. Analitza i comprèn fragments de textos breus i significatius sobre les problemàtiques metafísiques que planteja la realitat, de pensadors com Plató, Aristòtil, Tomàs d'Aquino, Descartes, Marx i Nietzsche, entre d'altres, compara i estableix semblances i diferències entre els diferents enfocaments i disserta de forma coherent sobre les diferents postures històriques.</p> <p>3.1. Explica i compara dues de les grans cosmovisions de l'Univers: el paradigma organicista aristotèlic i el model mecanicista newtonià.</p> <p>3.2. Descriu els caràcters essencials de la interpretació de la realitat relativista, i quàntica contemporània, i explica les implicacions filosòfiques que hi estan associades.</p> <p>3.3. Utilitza amb rigor termes epistemològics i científics, com ara cosmovisió, paradigma, Univers, naturalesa, finalisme, organicisme, determinisme, ordre, causalitat, conservació, principi, mecanicisme, matèria, relativitat, quàntica, espai, temps, atzar, determinisme, indeterminisme, probabilitat, gaia, caos, entre d'altres.</p> <p>4.1. Elabora esquemes, taules i/o mapes conceptuals comparant els diferents caràcters adjudicats històricament a l'Univers, entès com a totalitat d'allò real, contextualitzant històricament i culturalment cada cosmovisió i ampliant informació mitjançant Internet i/o fonts bibliogràfiques.</p> <p>5.1. Analitza textos filosòfics i científics, clàssics i contemporanis, que abordin les mateixes problemàtiques, i investiga la vigència de les idees exposades.</p> <p>5.2. Reflexiona, argumentant de forma raonada i creativa les seves pròpies idees, sobre les implicacions filosòfiques que afecten la visió de l'ésser humà, en cadascuna de les cosmovisions filosòfocientífiques estudiades.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 5. L'ésser humà des de la filosofia		
<p>Les implicacions filosòfiques de l'evolució. La construcció de la pròpia identitat. La dialèctica naturalesa-cultura en el procés d'antropogènesi. Filosofia i biologia. La dialèctica naturalesa-cultura en el procés de construcció de la identitat humana.</p> <p>La reflexió filosòfica sobre l'ésser humà i el sentit de l'existència.</p> <p>La visió grega: l'heroi homèric; concepte socràtic; dualisme platònic; l'animal racional i polític aristotèlic; materialisme i individualisme hel·lenista.</p> <p>El pensament medieval: creació a imatge divina, nova concepció del cos i l'ànima, de la mort, la llibertat.</p> <p>El Renaixement: antropocentrisme i humanisme.</p> <p>La modernitat i el s. XIX: raó, emocions i llibertat.</p> <p>L'ésser humà en la filosofia contemporània.</p> <p>La reflexió filosòfica sobre el cos.</p> <p>Algunes claus sobre el sentit de l'existència humana.</p> <p>La qüestió del sentit, l'essència i l'existència, el jo, la llibertat, la mort, el destí, l'atzar, la història, la necessitat de transcendència.</p>	<p>1. Reconèixer en què consisteix l'antropologia filosòfica.</p> <p>2. Conèixer i explicar les implicacions filosòfiques de l'evolució i relacionar-les amb continguts metafísics i pensadors ja estudiats.</p> <p>3. Reconèixer i reflexionar, de forma argumentada, sobre la interacció dialèctica entre el component natural i el cultural que caracteritzen l'ésser humà com a tal, en què allò culturalment adquirit és la condició per a la innovació i creativitat que caracteritzen l'espècie humana.</p> <p>4. Valorar els coneixements adquirits en aquesta unitat enfront del rebuig dels prejudicis antropocèntrics i per motius físics i rebutjar les actituds d'intolerància, injustícia i exclusió.</p> <p>5. Conèixer i reflexionar sobre les concepcions filosòfiques que, sobre l'ésser humà com a tal, s'han donat al llarg de la filosofia occidental, comparant semblances i diferències entre els successius plantejaments, analitzant críticament la influència del context sociocultural en la concepció filosòfica i valorant alguns plantejaments divergents que han obert camí cap a la consideració actual de la persona.</p> <p>6. Comparar la visió filosòfica occidental de l'ésser humà amb la visió filosòfica oriental, budisme, taoisme i hinduisme, argumentant les pròpies opinions sobre les semblances i diferències.</p> <p>7. Dissertar, de forma i oral i escrita, sobre les temàtiques intrínsecament filosòfiques en l'àmbit del sentit de l'existència, com poden ser la qüestió del sentit, l'essència i l'existència, el jo, la llibertat, la mort, el destí, l'atzar, la història o la necessitat de transcendència, entre d'altres.</p> <p>8. Conèixer algunes teories filosòfiques, occidentals sobre el cos humà, reflexionant de manera col·laborativa i argumentant els propis punts de vista.</p>	<p>1.1. Utilitza amb rigor vocabulari específic de la temàtica, com ara evolució, dialèctica, procés, progrés, emergència, atzar, selecció natural, apte, reduccionisme, creacionisme, evolució cultural, vitalisme, determinisme genètic, naturalesa, cultura.</p> <p>2.1. Coneix i explica les consideracions filosòfiques implicades en la teoria de l'evolució, com la consideració dinàmica i dialèctica de la vida o l'indeterminisme, entre d'altres.</p> <p>2.2. Analitza fragments breus i significatius d'E. Morin, K. Popper, R. Dawkins, J. Mosterin, A. Gehlen, M. Harris i M. Ponty, entre d'altres.</p> <p>3.1. Identifica i exposa en què consisteix el component natural innat de l'ésser humà i la seva relació amb els elements culturals que sorgeixen en els processos d'antropogènesi i humanització, que donen lloc a la identitat pròpia de l'ésser humà.</p> <p>3.2. Disserta sobre l'ésser humà com a resultat de la dialèctica evolutiva entre allò genèticament innat i allò culturalment adquirit, condició per a la innovació i la capacitat creativa que caracteritzen la nostra espècie.</p> <p>3.3. Localitza informació a Internet sobre les recerques actuals sobre l'evolució humana i reflecteix la informació seleccionada i sistematitzada de forma col·laborativa.</p> <p>4.1. Argumenta coherentment, fonamentant-se en les dades objectives apreses, sobre les implicacions d'adoptar prejudicis antropocèntrics per jutjar els éssers humans i les cultures.</p> <p>5.1. Contrasta i relaciona les principals concepcions filosòfiques que s'han donat històricament sobre l'ésser humà.</p> <p>5.2. Analitza, de forma crítica, textos significatius i breus dels grans pensadors.</p> <p>5.3. Utilitza amb rigor termes com ara dualisme i monisme antropològic, areté, ment, cos, esperit, creacionisme, antropocentrisme, teocentrisme, ànima, humanisme, persona, dignitat, sentit, estat de naturalesa, estat de civilització, existència, llibertat, emoció, passió, determinisme, alienació, nihilisme, existència, inconscient, mort, història o transcendència, entre d'altres.</p> <p>6.1. Coneix i explica les principals concepcions filosòfiques que s'han donat històricament sobre l'ésser humà, en el context de la filosofia occidental.</p> <p>7.1. Disserta, de forma oral i escrita, sobre les grans qüestions metafísiques que donen sentit a l'existència humana.</p> <p>8.1. Argumenta i raona, de forma oral i escrita, els seus propis punts de vista sobre l'ésser humà, des de la filosofia i sobre diferents temàtiques filosòfiques relacionades amb el sentit de l'existència humana.</p> <p>8.2. Coneix les teories filosòfiques sobre la relació ment-cos: monisme, dualisme, emergentisme, i argumenta sobre aquestes teories comparant semblances i diferències de forma col·laborativa.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 6. La racionalitat pràctica		
<p>L'ètica. Principals teories sobre la moral humana.</p> <p>L'ètica com a reflexió sobre l'acció moral: caràcter, consciència i maduresa moral.</p> <p>Relativisme i universalisme moral.</p> <p>L'origen de l'ètica occidental: Sòcrates versus sofistes.</p> <p>La recerca de la felicitat.</p> <p>La bona voluntat: Kant.</p> <p>La justícia com a virtut eticopolítica.</p> <p>Els fonaments filosòfics de l'Estat.</p> <p>Principals interrogants de la filosofia política.</p> <p>La Justícia segons Plató.</p> <p>El convencionalisme en els sofistes.</p> <p>El realisme polític: Maquiavel.</p> <p>El contractualisme: Hobbes, Locke, Rousseau i Montesquieu.</p> <p>La pau perpètua de Kant.</p> <p>Els fonaments filosòfics del capitalisme en el s. XIX: John Stuart Mill. Alienació i ideologia segons Marx.</p> <p>La disputa política entre Popper i l'Escola de Frankfurt.</p> <p>La funció del pensament utòpic. Legalitat i legitimitat.</p> <p>L'estètica filosòfica i la capacitat simbòlica de l'ésser humà. La realitat des de l'art, la literatura i la música.</p> <p>La capacitat simbòlica, E. Cassirer.</p> <p>La creativitat, H. Poincaré.</p> <p>L'estètica filosòfica, funció i característiques.</p> <p>L'art com a instrument de comprensió i expressió simbòlica de la realitat.</p> <p>El sentiment, l'experiència i el judici estètic. La bellesa. Creació artística i societat. Abstracció artística i pensament metafísic. L'art com a justificació o com a crítica de la realitat.</p> <p>La filosofia i l'art. Filosofia i literatura. La filosofia i la música.</p> <p>Retòrica, argumentació i lògica: la comunicació des de la filosofia.</p> <p>La importància de la comunicació i la seva relació amb el llenguatge, la veritat i la realitat.</p> <p>La lògica proposicional.</p> <p>La retòrica i la composició del discurs.</p> <p>L'argumentació: regles i eines del diàleg i la demostració d'arguments.</p> <p>Filosofia del llenguatge: el problema filosòfic dels conceptes universals i l'error argumentatiu de la generalització apresada.</p> <p>La filosofia i l'empresa com a projecte racional.</p> <p>El sistema metafísic de preguntar per dissenyar un projecte, vital i d'empresa.</p> <p>Els processos de qüestionament i la importància de la definició d'objectius.</p> <p>El procés d'anàlisi racional del conjunt d'un sistema, dels elements que l'integren i de l'ordre racional subjacent a l'estructura lògica d'un projecte, vital i empresarial.</p> <p>La importància del diàleg i de la defensa argumentativa de projectes, fins i mitjans.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificar l'especificitat de la raó en la seva dimensió pràctica, com a orientadora de l'acció humana. 2. Reconèixer l'objecte i la funció de l'ètica. 3. Conèixer i explicar les principals teories ètiques sobre la justícia i la felicitat i sobre el desenvolupament moral. 4. Explicar la funció, les característiques i els principals interrogants de la filosofia política, com ara l'origen i la legitimitat de l'Estat, les relacions individu-estat o la naturalesa de les lleis. 5. Conèixer les principals teories i conceptes filosòfics que han estat a la base de la construcció de la idea d'Estat i de les seves funcions i valorar el paper de la filosofia com a reflexió crítica. 6. Dissertar de forma oral i escrita sobre la utilitat del pensament utòpic, analitzant i valorant la seva funció per proposar possibilitats alternatives, projectar idees innovadores i avaluar allò que ja s'ha experimentat. 7. Distingir els conceptes legalitat i legitimitat. 8. Reconèixer la capacitat simbòlica com a element distintiu de l'espècie humana. 9. Conèixer el camp de l'estètica i reflexionar sobre les aportacions filosòfiques realitzades per tres de les construccions simbòliques culturals fonamentals. 10. Relacionar la creació artística amb altres camps com el de l'ètica, el coneixement i la tècnica. 11. Analitzar textos en què es compregui el valor de l'art, la literatura i la música com a vehicles de transmissió del pensament filosòfic, utilitzant amb precisió el vocabulari específic propi de l'estètica filosòfica. 12. Reflexionar per escrit sobre algunes de les temàtiques significatives estudiades, argumentant les pròpies posicions i ampliant a Internet la informació apresada. 13. Entendre la importància de la comunicació per al desenvolupament de l'ésser humà i les societats. 14. Conèixer en què consisteix la lògica proposicional i apreciar-ne el valor per mostrar el raonament correcte i l'expressió del pensament com a condició fonamental per a les relacions humanes. 15. Conèixer les dimensions que formen part de la composició del discurs retòric i aplicar-les en la composició de discursos. 16. Conèixer i utilitzar les regles i eines bàsiques del discurs basat en l'argumentació demostrativa. 17. Conèixer les possibilitats de la filosofia en la creació d'un projecte, en general i en l'àmbit empresarial en particular, i valorar-ne el paper potenciador de l'anàlisi, la reflexió i el diàleg. 18. Comprendre la importància de la manera de preguntar radical de la metafísica per projectar una idea o projecte, vital o empresarial, i facilitar els processos de qüestionament i definició de les preguntes radicals i les respostes a aquestes preguntes. 19. Comprendre el valor de la teoria del coneixement, la raó crítica i la lògica per introduir racionalitat en l'origen i el desenvolupament d'un projecte. 20. Valorar les tècniques del diàleg filosòfic, l'argumentació i la retòrica per organitzar la comunicació entre les parts, la resolució de negociacions i de conflictes, generar diàleg basat en la capacitat d'argumentar correctament, definir i comunicar correctament l'objectiu d'un projecte. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Reconeix la funció de la racionalitat pràctica per dirigir l'acció humana, si bé reconeix els seus vincles ineludibles amb la raó teòrica i la intel·ligència emocional. 1.2. Explica l'origen de l'ètica occidental en el pensament grec i contrasta, de forma raonada, la concepció socràtica amb la dels sofistes. 2.1. Explica i raona l'objecte i la funció de l'ètica. 3.1. Expressa de forma crítica les argumentacions de les principals teories ètiques sobre la felicitat i la virtut, raona les seves pròpies idees i aporta exemples del seu compliment o no. 3.2. Expressa de forma crítica les argumentacions de les principals teories ètiques sobre la Justícia, raona les seves pròpies idees i aporta exemples del seu compliment o no. 3.3. Analitza textos breus d'alguns dels filòsofs representants de les principals teoritzacions ètiques i sobre el desenvolupament psicològic moral de l'individu. 3.4. Utilitza amb rigor termes com ara ètica, moral, acció moral, autonomia, responsabilitat, convenció moral, maduresa moral, virtut moral, subjectivisme, relativisme i universalisme moral, utilitarisme, deure moral, ètica de màxims, ètica de mínims, consens, justícia, eudemonisme, hedonisme, emotivisme i utilitarisme. 4.1. Identifica la funció, les característiques i els principals interrogants de la filosofia política. 4.2. Utilitza amb rigor conceptes com ara democràcia, Estat, justícia, dret, drets naturals, Estat democràtic i de dret, legalitat, legitimitat, convenció, contractualisme, alienació, ideologia i utopia, entre altres conceptes clau de la filosofia política. 5.1. Explica de forma coherent els plantejaments filosòfics de Plató, els sofistes, Maquiavel, Locke, Montesquieu, Rousseau, Hobbes, Kant, John Stuart Mill, Popper o Habermas, entre d'altres. 5.2. Analitza i reflexiona sobre la relació individu-Estat, sobre la base del pensament dels sofistes, Marx i l'Escola de Frankfurt. 5.3. Analitza, de forma crítica, textos significatius i breus d'alguns dels autors estudiats, en els quals s'argumenta sobre el concepte d'Estat, elements i característiques. 5.4. Valora i utilitza la capacitat argumentativa, de forma oral i escrita, com a eina contra l'arbitrarietat, l'autoritarisme i la violència. 6.1. Reflexiona per escrit, i argumenta les seves pròpies idees, sobre les possibilitats del pensament utòpic. 7.1. Descriu i compara els conceptes de legalitat i legitimitat. 8.1. Explica les tesis fonamentals d'E. Cassirer sobre la capacitat simbòlica humana i les de H. Poincaré sobre el procés creatiu. 9.1. Comprèn i utilitza conceptes com ara estètica, creativitat, creació, símbol, signe, art, experiència estètica, mimesi, bellesa, gust, subjectivitat, judici estètic, avantguarda. 9.2. Contrasta i relaciona algunes construccions simbòliques fonamentals en el context de la cultura occidental i analitza, de forma col·laborativa, textos literaris, audicions musicals i visualitzacions d'obres d'art per explicar els continguts de la unitat. 10.1. Disserta sobre la relació i la possibilitat transformadora de la realitat humana, de la creació artística, la ciència i l'ètica. 11.1. Coneix i descriu alguns dels elements fonamentals de la reflexió estètica sobre l'art, analitza textos significatius de filòsofs com Plató, Schelling, Hume, Kant, Nietzsche, Walter Benjamin, Gadamer, Marcuse o Adorno, entre d'altres, i aplica les idees esmentades a l'estudi de diverses obres d'art. 11.2. Entén el valor filosòfic de la literatura i analitza textos breus de pensadors i literats com Plató, Sant Agustí, Calderón de la Barca, Pío Baroja, A. Machado, Voltaire, Goethe, Sartre, Unamuno, Borges o Camus, entre d'altres.

Continguts	Críteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
<p>El disseny d'un projecte, vital i laboral. El paper de l'estètica en el desenvolupament del pensament creatiu i innovador.</p> <p>La importància de l'ètica per establir el sistema de valors en el treball. La raó crítica com a reguladora de l'acció humana.</p>	<p>21. Valorar la capacitat de l'estètica filosòfica per afavorir el pensament creatiu i innovador que permet adaptar-se i anticipar-se als canvis, que generen innovació i eviten l'estancament.</p> <p>22. Comprendre i apreciar la funció axiològica de l'ètica per establir un sistema de valors que permeti millorar el clima laboral i comprendre que els valors ètics són clau per aconseguir l'equilibri entre innovació, sostenibilitat i competitivitat.</p> <p>23. Conèixer i valorar la importància de la raó crítica per a l'avenç d'un projecte personal i col·lectiu.</p> <p>24. Valorar la funció i importància de les persones emprenedores i innovadores per a la construcció i l'avenç d'una cultura i la transformació de la realitat.</p>	<p>11.3. Coneix la visió filosòfica de la música a través de l'anàlisi de textos filosòfics breus sobre la visió pitagòrica de Plató, Schopenhauer, Nietzsche o Adorno, entre d'altres, així com mitjançant audicions significatives.</p> <p>12.1. Disserta de forma clara i coherent sobre el valor de les arts per transmetre idees filosòfiques.</p> <p>13.1. Coneix i utilitza amb rigor conceptes com ara símbol, comunicació, llenguatge formal, lògica, judici lògic, raonament, demostració, discurs, eloqüència, orador, retòrica, exordi, <i>inventio</i>, <i>dispositio</i>, argumentació, <i>elocutio</i>, <i>compositio</i>, <i>actio</i>, fal·làcia, debat, negociació, persuasió i concepte universal, entre d'altres.</p> <p>14.1 Utilitza els elements i les regles del raonament de la lògica d'enunciats.</p> <p>15.1. Comprèn i explica l'estructura i l'estil de la retòrica i de l'argumentació.</p> <p>15.2. Coneix l'estructura i l'ordre del discurs i escriu breus discursos retòrics establint coherentment l'exposició i l'argumentació.</p> <p>16.1. Construeix un diàleg argumentatiu en què demostra les seves pròpies tesis, mitjançant les regles i eines de l'argumentació.</p> <p>16.2. Distingeix un argument veraç d'una fal·làcia.</p> <p>16.3. Analitza i comenta textos breus i significatius sobre l'art de la retòrica i l'argumentació de Plató, Aristòtil, Ciceró, Quintilià i Tácit, així com d'autors contemporanis.</p> <p>17.1. Utilitza conceptes amb sentit filosòfic i els aplica en el context empresarial: principis, saber, ordre lògic, finalitat, demostració, raonament, inducció, deducció, argumentació, sentit, significat, creativitat, diàleg, objectiu/subjectiu, emocions, globalitat, valor, entre d'altres.</p> <p>18.1 Planteja correctament els interrogants filosòfics radicals que han d'estar a la base de la creació d'un projecte, tant vital com laboral, com ara què sóc?, què faig?, per què?, per a què?, quin és el meu objectiu?, quin és el seu sentit, la seva raó de ser?, i sap argumentar la defensa de les respostes.</p> <p>19.1. Disseny un projecte, vital o empresarial, sobre la base de la filosofia i valora la relació íntima entre els pensaments i les accions, entre la raó i les emocions, a través del diàleg, l'argumentació i el llenguatge filosòfic.</p> <p>20.1. Coneix i utilitza les eines de l'argumentació i el diàleg en la resolució de dilemes i conflictes dins d'un grup humà.</p> <p>21.1 Valora la necessitat de possibilitar tasques innovadores, valorant la funció i importància de les persones emprenedores i innovadores per a la construcció i l'avenç d'una cultura i la transformació de la realitat.</p> <p>22.1 Realitza un decàleg de valors ètics que han de regir el món laboral, i amb vista a la societat i a la naturalesa.</p> <p>23.1. Comprèn i valora la importància de la raó crítica per a l'avenç d'un projecte personal i col·lectiu.</p> <p>24.1 Valora i disserta sobre la importància del treball per desenvolupar-nos com a éssers humans, per a l'avenç d'una cultura i per transformar la realitat.</p>

11. Física i química.

L'ensenyament de la física i la química juga un paper central en el desenvolupament intel·lectual dels alumnes i comparteix amb la resta de les disciplines la responsabilitat de promoure en ells l'adquisició de les competències necessàries perquè es puguin integrar en la societat d'una manera activa. Com a disciplina científica, té el compromís afegit de dotar l'alumne d'eines específiques que li permetin afrontar el futur amb garanties, participant en el desenvolupament econòmic i social al qual està lligada la capacitat científica, tecnològica i innovadora de la mateixa societat. Per tal que aquestes expectatives es concretin, l'ensenyament d'aquesta matèria ha d'incentivar un aprenentatge contextualitzat que relacioni els principis en vigor amb l'evolució històrica del coneixement científic; que estableixi la relació entre ciència, tecnologia i societat; que potenciï l'argumentació verbal, la capacitat d'establir relacions quantitatives i espacials, així com la de resoldre problemes amb precisió i rigor.

La matèria de física i química s'imparteix en els dos cicles de l'etapa d'ESO i en el primer curs de batxillerat.

En el primer cicle d'ESO s'han de consolidar i ampliar els coneixements que han adquirit els alumnes en l'etapa d'educació primària sobre les ciències de la naturalesa. L'enfocament amb què es mira d'introduir els diferents conceptes ha de ser fonamentalment fenomenològic; d'aquesta manera, la matèria es presenta com l'explicació lògica de totes les coses a les quals l'alumne està acostumat i coneix. És important assenyalar que en aquest cicle la matèria de física i química pot tenir un caràcter terminal, de manera que el seu objectiu prioritari ha de ser el de contribuir a la cimentació d'una cultura científica bàsica.

En el segon cicle d'ESO i a 1r de batxillerat aquesta matèria té, per contra, un caràcter essencialment formal i està enfocada a dotar l'alumne de capacitats específiques associades a aquesta disciplina. Amb un esquema de blocs similar, a 4t d'ESO s'assenten les bases dels continguts que, una vegada a 1r de batxillerat, rebran un enfocament més acadèmic.

El primer bloc de continguts, comú a tots els nivells, està dedicat a desenvolupar les capacitats inherents al treball científic, partint de l'observació i experimentació com a base del coneixement. Els continguts propis del bloc es desenvolupen de manera transversal al llarg del curs, utilitzant l'elaboració d'hipòtesis i la presa de dades com a passos imprescindibles per a la resolució de qualsevol tipus de problema. S'han de desenvolupar destreses en la utilització de l'aparell científic, ja que el treball experimental és una de les pedres angulars de la física i la química. Es treballa, així mateix, la presentació dels resultats obtinguts mitjançant gràfics i taules, l'extracció de conclusions i la seva confrontació amb fonts bibliogràfiques.

A l'ESO, la matèria i els seus canvis es tracten en els blocs segon i tercer, respectivament, i els diferents aspectes s'aborden de manera seqüencial. En el primer cicle es fa una progressió de la realitat macroscòpica a la realitat microscòpica. L'enfocament macroscòpic permet introduir el concepte de matèria a partir de l'experimentació directa, mitjançant exemples i situacions quotidianes, mentre que es busca un enfocament descriptiu per a l'estudi microscòpic. En el segon cicle s'introdueix seqüencialment el concepte modern de l'àtom, l'enllaç químic i la nomenclatura dels compostos químics, així com el concepte de mol i el càlcul estequiomètric; així mateix, s'inicia una aproximació a la química orgànica que inclou una descripció dels grups funcionals presents en les biomolècules.

La distinció entre els enfocaments fenomenològic i formal es torna a presentar clarament en l'estudi de la física, que abraça tant el moviment i les forces com l'energia, blocs quart i cinquè, respectivament. En el primer cicle, el concepte de força s'introdueix empíricament, a través de l'observació, i el moviment es dedueix per la seva relació amb la presència o absència de forces. En el segon cicle, l'estudi de la física, organitzat tenint en compte els mateixos blocs anteriors, introdueix tanmateix de forma progressiva l'estructura formal d'aquesta matèria.

A 1r de batxillerat, l'estudi de la química s'ha seqüenciat en quatre blocs: aspectes quantitius de química, reaccions químiques, transformacions energètiques i espontaneïtat de les reaccions, i química del carboni. Aquest últim adquireix una importància especial per la seva relació amb altres disciplines que també són objecte d'estudi al batxillerat. L'estudi de la física consolida l'enfocament seqüencial (cinemàtica, dinàmica, energia) esbossat al segon cicle d'ESO. L'aparell matemàtic de la física adquireix alhora més rellevància en aquest nivell, de manera que convé començar l'estudi pels blocs de química, amb la finalitat que l'alumnat pugui adquirir les eines necessàries proporcionades per la matèria de matemàtiques.

Cal no oblidar que l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació mereix un tractament específic en l'estudi d'aquesta matèria. Els alumnes d'ESO i batxillerat per als quals s'ha desenvolupat aquest currículum bàsic són nadius digitals i, en conseqüència, estan familiaritzats amb la presentació i transferència digital d'informació. L'ús d'aplicacions virtuals interactives permet realitzar experiències pràctiques que per raons d'infraestructura no serien viables en altres circumstàncies. D'altra banda, la possibilitat d'accedir a una gran quantitat d'informació implica la necessitat de classificar-la segons criteris de rellevància, la qual cosa permet desenvolupar l'esperit crític dels alumnes.

Finalment, l'elaboració i defensa de treballs de recerca sobre temes proposats o de lliure elecció té com a objectiu desenvolupar l'aprenentatge autònom dels alumnes, aprofundir i ampliar continguts relacionats amb el currículum i millorar les seves destreses tecnològiques i comunicatives.

Física i química. 2n i 3r d'ESO

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. L'activitat científica		
<p>El mètode científic: les seves etapes.</p> <p>Mesura de magnituds. Sistema internacional d'unitats. Notació científica.</p> <p>Utilització de les tecnologies de la informació i la comunicació.</p> <p>El treball al laboratori.</p> <p>Projecte de recerca.</p>	<p>1. Reconèixer i identificar les característiques del mètode científic.</p> <p>2. Valorar la recerca científica i el seu impacte en la indústria i en el desenvolupament de la societat.</p> <p>3. Conèixer els procediments científics per determinar magnituds.</p> <p>4. Reconèixer els materials i instruments bàsics que hi ha al laboratori de física i al de química; conèixer i respectar les normes de seguretat i d'eliminació de residus per a la protecció del medi ambient.</p> <p>5. Interpretar la informació sobre temes científics de caràcter divulgatiu que apareix en publicacions i mitjans de comunicació.</p> <p>6. Fer petits treballs de recerca en els quals es posi en pràctica l'aplicació del mètode científic i la utilització de les TIC.</p>	<p>1.1. Formula hipòtesis per explicar fenòmens quotidians utilitzant teories i models científics.</p> <p>1.2. Registra observacions, dades i resultats de manera organitzada i rigorosa i els comunica de forma oral i escrita utilitzant esquemes, gràfics, taules i expressions matemàtiques.</p> <p>2.1. Relaciona la recerca científica amb les aplicacions tecnològiques en la vida quotidiana.</p> <p>3.1. Estableix relacions entre magnituds i unitats utilitzant, preferentment, el sistema internacional d'unitats i la notació científica per expressar els resultats.</p> <p>4.1. Reconeix i identifica els símbols més freqüents utilitzats en l'etiquetatge de productes químics i instal·lacions i n'interpreta el significat.</p> <p>4.2. Identifica material i instruments bàsics de laboratori i coneix la seva forma d'utilització per a la realització d'experiències respectant les normes de seguretat i identificant actituds i mesures d'actuació preventives.</p> <p>5.1. Selecciona, comprèn i interpreta informació rellevant en un text de divulgació científica i transmet les conclusions obtingudes utilitzant el llenguatge oral i escrit amb propietat.</p> <p>5.2. Identifica les principals característiques lligades a la fiabilitat i objectivitat del flux d'informació existent a Internet i altres mitjans digitals.</p> <p>6.1. Fa petits treballs de recerca sobre algun tema objecte d'estudi aplicant el mètode científic i utilitzant les TIC per a la recerca i selecció d'informació i presentació de conclusions.</p> <p>6.2. Participa, valora, gestiona i respecta el treball individual i en equip.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 2. La matèria		
<p>Propietats de la matèria. Estats d'agregació. Canvis d'estat. Model cineticomolecular. Lleis dels gasos Substàncies pures i mescles. Mescles d'especial interès: dissolucions aquoses, aliatges i col·loïdes. Mètodes de separació de mescles. Estructura atòmica. Isòtops. Models atòmics. El sistema periòdic dels elements. Unions entre àtoms: molècules i vidres. Masses atòmiques i moleculars. Elements i compostos d'especial interès amb aplicacions industrials, tecnològiques i biomèdiques. Formulació i nomenclatura de compostos binaris seguint les normes IUPAC.</p>	<p>1. Reconèixer les propietats generals i les característiques específiques de la matèria i relacionar-les amb la seva naturalesa i les seves aplicacions. 2. Justificar les propietats dels diferents estats d'agregació de la matèria i els seus canvis d'estat, a través del model cineticomolecular. 3. Establir les relacions entre les variables de les quals depèn l'estat d'un gas a partir de representacions gràfiques i/o taules de resultats obtinguts en experiències de laboratori o simulacions per ordinador. 4. Identificar sistemes materials com ara substàncies pures o mescles i valorar la importància i les aplicacions de mescles d'especial interès. 5. Proposar mètodes de separació dels components d'una mescla. 6. Reconèixer que els models atòmics són instruments interpretatius de les diferents teories i la necessitat de la seva utilització per interpretar i comprendre l'estructura interna de la matèria. 7. Analitzar la utilitat científica i tecnològica dels isòtops radioactius. 8. Interpretar l'ordenació dels elements en la taula periòdica i reconèixer els més rellevants a partir dels seus símbols. 9. Conèixer com s'uneixen els àtoms per formar estructures més complexes i explicar les propietats de les agrupacions resultants. 10. Diferenciar entre àtoms i molècules, i entre elements i compostos en substàncies d'ús freqüent i conegut. 11. Formular i anomenar compostos binaris seguint les normes IUPAC.</p>	<p>1.1. Distingeix entre propietats generals i propietats característiques de la matèria i utilitza aquestes últimes per a la caracterització de substàncies. 1.2. Relaciona propietats dels materials del nostre entorn amb l'ús que se'n fa. 1.3. Descriu la determinació experimental del volum i de la massa d'un sòlid i en calcula la densitat. 2.1. Justifica que una substància es pot presentar en diferents estats d'agregació depenent de les condicions de pressió i temperatura en què es trobi. 2.2. Explica les propietats dels gasos, líquids i sòlids utilitzant el model cineticomolecular. 2.3. Descriu i interpreta els canvis d'estat de la matèria utilitzant el model cineticomolecular i l'aplica a la interpretació de fenòmens quotidians. 2.4. Dedueix a partir de les gràfiques d'escalfament d'una substància els seus punts de fusió i ebullició, i la identifica utilitzant les taules de dades necessàries. 3.1. Justifica el comportament dels gasos en situacions quotidianes i el relaciona amb el model cineticomolecular. 3.2. Interpreta gràfiques, taules de resultats i experiències que relacionen la pressió, el volum i la temperatura d'un gas utilitzant el model cineticomolecular i les lleis dels gasos. 4.1. Distingeix i classifica sistemes materials d'ús quotidià en substàncies pures i mescles, i especifica en aquest últim cas si es tracta de mescles homogènies, heterogènies o col·loïdes. 4.2. Identifica el dissolvent i el solut quan analitza la composició de mescles homogènies d'especial interès. 4.3. Realitza experiències senzilles de preparació de dissolucions, descriu el procediment seguit i el material utilitzat, determina la concentració i l'expressa en grams per litre. 5.1. Dissenya mètodes de separació de mescles segons les propietats característiques de les substàncies que les componen i descriu el material de laboratori adequat. 6.1. Representa l'àtom, a partir del nombre atòmic i el nombre màssic utilitzant el model planetari. 6.2. Descriu les característiques de les partícules subatòmiques bàsiques i la seva localització en l'àtom. 6.3. Relaciona la notació A_ZX amb el nombre atòmic i el nombre màssic i determina el nombre de cadascun dels tipus de partícules subatòmiques bàsiques. 7.1. Explica en què consisteix un isòtop i comenta aplicacions dels isòtops radioactius, la problemàtica dels residus originats i les solucions per gestionar-los. 8.1. Justifica l'actual ordenació dels elements en grups i períodes a la taula periòdica. 8.2. Relaciona les principals propietats de metalls, no-metalls i gasos nobles amb la seva posició a la taula periòdica i amb la seva tendència a formar ions, prenent com referència el gas noble més proper. 9.1. Coneix i explica el procés de formació d'un ió a partir de l'àtom corresponent, utilitzant la notació adequada per a la seva representació. 9.2. Explica com alguns àtoms tendeixen a agrupar-se per formar molècules i interpreta aquest fet en substàncies d'ús freqüent i en calcula les masses moleculars... 10.1. Reconeix els àtoms i les molècules que componen substàncies d'ús freqüent i les classifica en elements o compostos, basant-se en la seva expressió química. 10.2. Presenta, utilitzant les TIC, les propietats i aplicacions d'algun element i/o compost químic d'especial interès a partir d'una recerca guiada d'informació bibliogràfica i/o digital. 11.1. Utilitza el llenguatge químic per anomenar i formular compostos binaris seguint les normes IUPAC.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 3. Els canvis		
<p>Canvis físics i canvis químics. La reacció química. Càlculs estequiomètrics senzills. Llei de conservació de la massa. La química en la societat i el medi ambient.</p>	<p>1. Distingir entre canvis físics i químics mitjançant la realització d'experiències senzilles que posin de manifest si es formen o no noves substàncies.</p> <p>2. Caracteritzar les reaccions químiques com a canvis d'unes substàncies en unes altres.</p> <p>3. Descriure a nivell molecular el procés pel qual els reactius es transformen en productes en termes de la teoria de col·lisions.</p> <p>4. Deducir la llei de conservació de la massa i reconèixer reactius i productes a través d'experiències senzilles al laboratori i/o de simulacions per ordinador.</p> <p>5. Comprovar mitjançant experiències senzilles de laboratori la influència de determinats factors en la velocitat de les reaccions químiques.</p> <p>6. Reconèixer la importància de la química en l'obtenció de noves substàncies i la seva importància en la millora de la qualitat de vida de les persones.</p> <p>7. Valorar la importància de la indústria química en la societat i la seva influència en el medi ambient.</p>	<p>1.1. Distingeix entre canvis físics i químics en accions de la vida quotidiana en funció que hi hagi o no formació de noves substàncies.</p> <p>1.2. Descriu el procediment de realització d'experiments senzills en què es posi de manifest la formació de noves substàncies i reconeix que es tracta de canvis químics.</p> <p>2.1. Identifica quins són els reactius i els productes de reaccions químiques senzilles i interpreta la representació esquemàtica d'una reacció química.</p> <p>3.1. Representa i interpreta una reacció química a partir de la teoria atòmicomolecular i la teoria de col·lisions.</p> <p>4.1. Reconeix quins són els reactius i els productes a partir de la representació de reaccions químiques senzilles i comprova experimentalment que es compleix la llei de conservació de la massa.</p> <p>5.1. Proposa el desenvolupament d'un experiment senzill que permeti comprovar experimentalment l'efecte de la concentració dels reactius en la velocitat de formació dels productes d'una reacció química i justifica aquest efecte en termes de la teoria de col·lisions.</p> <p>5.2. Interpreta situacions quotidianes en què la temperatura influeix significativament en la velocitat de la reacció.</p> <p>6.1. Classifica alguns productes d'ús quotidià en funció de la seva procedència natural o sintètica.</p> <p>6.2. Identifica i associa productes procedents de la indústria química amb la seva contribució a la millora de la qualitat de vida de les persones.</p> <p>7.1. Descriu l'impacte mediambiental del diòxid de carboni, els òxids de sofre, els òxids de nitrogen i els CFC i altres gasos d'efecte d'hivernacle i el relaciona amb els problemes mediambientals d'àmbit global.</p> <p>7.2. Proposa mesures i actituds, individuals i col·lectives, per mitigar els problemes mediambientals d'importància global.</p> <p>7.3. Defensa raonadament la influència que el desenvolupament de la indústria química ha tingut en el progrés de la societat, a partir de fonts científiques de procedència diferent.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 4. El moviment i les forces		
<p>Les forces. Efectes velocitat mitjana, velocitat instantània i acceleració.</p> <p>Màquines simples.</p> <p>Forces de la naturalesa.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reconèixer el paper de les forces com a causa dels canvis en l'estat de moviment i de les deformacions. 2. Establir la velocitat d'un cos com la relació entre l'espai recorregut i el temps invertit a recórrer-lo. 3. Diferenciar entre velocitat mitjana i instantània a partir de gràfiques espai/temps i velocitat/temps i deduir el valor de l'acceleració utilitzant aquestes últimes. 4. Valorar la utilitat de les màquines simples en la transformació d'un moviment en un altre de diferent, i la reducció de la força aplicada necessària. 5. Comprendre el paper que juga el fregament en la vida quotidiana. 6. Considerar la força gravitatòria com la responsable del pes dels cossos, dels moviments orbitals i dels diferents nivells d'agrupació en l'Univers i analitzar els factors dels quals depèn. 7. Identificar els diferents nivells d'agrupació entre cossos celestes, des dels cúmuls de galàxies fins als sistemes planetaris, i analitzar l'ordre de magnitud de les distàncies implicades. 8. Conèixer els tipus de càrregues elèctriques, el seu paper en la constitució de la matèria i les característiques de les forces que es manifesten entre elles. 9. Interpretar fenòmens elèctrics mitjançant el model de càrrega elèctrica i valorar la importància de l'electricitat en la vida quotidiana. 10. Justificar qualitativament fenòmens magnètics i valorar la contribució del magnetisme en el desenvolupament tecnològic. 11. Comparar els diferents tipus d'imants, analitzar el seu comportament i deduir mitjançant experiències les característiques de les forces magnètiques posades de manifest, així com la seva relació amb el corrent elèctric. 12. Reconèixer les diferents forces que apareixen en la naturalesa i els diferents fenòmens que hi estan associats. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. En situacions de la vida quotidiana identifica les forces que hi intervenen i les relaciona amb els seus efectes corresponents en la deformació o en l'alteració de l'estat de moviment d'un cos. 1.2. Estableix la relació entre l'allargament produït en una molla i les forces que han produït aquests allargaments, i descriu el material que s'ha d'utilitzar i el procediment que s'ha de seguir per comprovar-ho experimentalment. 1.3. Estableix la relació entre una força i el seu efecte corresponent en la deformació o l'alteració de l'estat de moviment d'un cos. 1.4. Descriu la utilitat del dinamòmetre per mesurar la força elàstica i registra els resultats en taules i representacions gràfiques expressant el resultat experimental en unitats del sistema internacional. 2.1. Determina, experimentalment o a través d'aplicacions informàtiques, la velocitat mitjana d'un cos i n'interpreta el resultat. 2.2. Realitza càlculs per resoldre problemes quotidians utilitzant el concepte de velocitat. 3.1. Dedueix la velocitat mitjana i instantània a partir de les representacions gràfiques de l'espai i de la velocitat en funció del temps. 3.2. Justifica si un moviment és accelerat o no a partir de les representacions gràfiques de l'espai i de la velocitat en funció del temps. 4.1. Interpreta el funcionament de màquines mecàniques simples considerant la força i la distància a l'eix de gir i realitza càlculs senzills sobre l'efecte multiplicador de la força produït per aquestes màquines. 5.1. Analitza els efectes de les forces de fregament i la seva influència en el moviment dels éssers vius i els vehicles. 6.1. Relaciona qualitativament la força de gravetat que existeix entre dos cossos amb les seves masses i la distància que els separa. 6.2. Distingeix entre massa i pes calculant el valor de l'acceleració de la gravetat a partir de la relació entre les dues magnituds. 6.3. Reconeix que la força de gravetat manté els planetes girant al voltant de la Sol, i la Lluna al voltant del nostre planeta, i justifica el motiu pel qual aquesta atracció no comporta la col·lisió dels dos cossos. 7.1. Relaciona quantitativament la velocitat de la llum amb el temps que triga a arribar a la Terra des d'objectes celestes llunyans i amb la distància a què es troben aquests objectes, i interpreta els valors obtinguts. 8.1. Explica la relació existent entre les càrregues elèctriques i la constitució de la matèria i associa la càrrega elèctrica dels cossos amb un excés o defecte d'electrons. 8.2. Relaciona qualitativament la força elèctrica que existeix entre dos cossos amb la seva càrrega i la distància que els separa i estableix analogies i diferències entre les forces gravitatòria i elèctrica. 9.1. Justifica raonadament situacions quotidianes en què es posin de manifest fenòmens relacionats amb l'electricitat estàtica. 10.1. Reconeix fenòmens magnètics i identifica l'imant com a font natural del magnetisme i en descriu l'acció sobre diferents tipus de substàncies magnètiques. 10.2. Construeix una brúixola elemental per localitzar el nord utilitzant el camp magnètic terrestre i descriu el procediment seguit. 11.1. Comprova i estableix, amb la construcció d'un electroimant, la relació entre el pas de corrent elèctric i el magnetisme. 11.2. Reprodueix els experiments d'Oersted i de Faraday, al laboratori o mitjançant simuladors virtuals, i dedueix que l'electricitat i el magnetisme són dues manifestacions d'un mateix fenomen. 12.1. Elabora un informe utilitzant les TIC a partir d'observacions o una recerca guiada d'informació que relacioni les diferents forces que apareixen en la naturalesa i els diferents fenòmens que estan associats amb aquestes forces.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 5. Energia		
<p>Energia. Unitats. Tipus de transformacions de l'energia i la seva conservació. Energia tèrmica. La calor i la temperatura. Fonts d'energia. Ús racional de l'energia. Electricitat i circuits elèctrics. Llei d'Ohm. Dispositius electrònics d'ús freqüent. Aspectes industrials de l'energia.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reconèixer que l'energia és la capacitat de produir transformacions o canvis. 2. Identificar els diferents tipus d'energia que es posen de manifest en fenòmens quotidians i en experiències senzilles dutes a terme al laboratori. 3. Relacionar els conceptes d'energia, calor i temperatura en termes de la teoria cinetico molecular i descriure els mecanismes pels quals es transfereix l'energia tèrmica en diferents situacions quotidianes. 4. Interpretar els efectes de l'energia tèrmica sobre els cossos en situacions quotidianes i en experiències de laboratori. 5. Valorar el paper de l'energia en les nostres vides, identificar les diferents fonts, comparar el seu impacte mediambiental i reconèixer la importància de l'estalvi energètic per a un desenvolupament sostenible. 6. Conèixer i comparar les diferents fonts d'energia utilitzades en la vida diària en un context global que impliqui aspectes econòmics i mediambientals. 7. Valorar la importància de realitzar un consum responsable de les fonts energètiques. 8. Explicar el fenomen físic del corrent elèctric i interpretar el significat de les magnituds intensitat de corrent, diferència de potencial i resistència, així com les relacions entre elles. 9. Comprovar els efectes de l'electricitat i les relacions entre les magnituds elèctriques mitjançant el disseny i la construcció de circuits elèctrics i electrònics senzills, al laboratori o mitjançant aplicacions virtuals interactives. 10. Valorar la importància dels circuits elèctrics i electrònics en les instal·lacions elèctriques i els instruments d'ús quotidià, descriure'n la funció bàsica i identificar-ne els diferents components. 11. Conèixer la forma en què es genera l'electricitat en els diferents tipus de centrals elèctriques, així com el seu transport als llocs de consum. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Argumenta que l'energia es pot transferir, emmagatzemar o dissipar, però no crear ni destruir, per mitjà d'exemples. 1.2. Reconeix i defineix l'energia com una magnitud i l'expressa en la unitat corresponent en el sistema internacional. 2.1. Relaciona el concepte d'energia amb la capacitat de produir canvis, identifica els diferents tipus d'energia que es posen de manifest en situacions quotidianes i explica les transformacions d'unes formes a unes altres. 3.1. Explica el concepte de temperatura en termes del model cinetico molecular i diferencia entre temperatura, energia i calor. 3.2. Coneix l'existència d'una escala absoluta de temperatura i relaciona les escales de Celsius i Kelvin. 3.3. Identifica els mecanismes de transferència d'energia i els reconeix en diferents situacions quotidianes i fenòmens atmosfèrics, i justifica la selecció de materials per a edificis i en el disseny de sistemes d'escalfament. 4.1. Explica el fenomen de la dilatació a partir d'alguna de les seves aplicacions, com els termòmetres de líquid, les juntes de dilatació en estructures, etc. 4.2. Explica l'escala Celsius establint els punts fixos d'un termòmetre basat en la dilatació d'un líquid volàtil. 4.3. Interpreta qualitativament fenòmens quotidians i experiències on es posi de manifest l'equilibri tèrmic i l'associa amb la igualació de temperatures. 5.1. Reconeix, descriu i compara les fonts renovables i no renovables d'energia i n'analitza amb sentit crític l'impacte mediambiental. 6.1. Compara les principals fonts d'energia de consum humà a partir de la distribució geogràfica dels seus recursos i els efectes mediambientals. 6.2. Analitza la predominança de les fonts d'energia convencionals enfront de les alternatives i argumenta els motius pels quals aquestes últimes encara no estan suficientment explotades. 7.1. Interpreta dades comparatives sobre l'evolució del consum d'energia mundial i proposa mesures que poden contribuir a l'estalvi individual i col·lectiu. 8.1. Explica el corrent elèctric com a càrregues en moviment a través d'un conductor. 8.2. Comprèn el significat de les magnituds elèctriques intensitat de corrent, diferència de potencial i resistència, i les relaciona entre si utilitzant la llei d'Ohm. 8.3. Distingeix entre conductors i aïllants i reconeix els materials principals utilitzats com a tals. 9.1. Descriu el fonament d'una màquina elèctrica, en què l'electricitat es transforma en moviment, llum, so, calor, etc., mitjançant exemples de la vida quotidiana, i n'identifica els elements principals. 9.2. Construeix circuits elèctrics amb diferents tipus de connexions entre els seus elements i dedueix de forma experimental les conseqüències de la connexió de generadors i receptors en sèrie o en paral·lel. 9.3. Aplica la llei d'Ohm a circuits senzills per calcular una de les magnituds involucrades a partir de les dues i expressa el resultat en les unitats del sistema internacional. 9.4. Utilitza aplicacions virtuals interactives per simular circuits i mesurar les magnituds elèctriques. 10.1. Associa els elements principals que formen la instal·lació elèctrica típica d'un habitatge amb els components bàsics d'un circuit elèctric. 10.2. Comprèn el significat dels símbols i abreviatures que apareixen a les etiquetes de dispositius elèctrics. 10.3. Identifica i representa els components més habituals en un circuit elèctric (conductors, generadors, receptors i elements de control) i en descriu la funció corresponent. 10.4. Reconeix els components electrònics bàsics i en descriu les aplicacions pràctiques i la repercussió de la miniaturització del microxip en la mida i el preu dels dispositius. 11.1. Descriu el procés pel qual les diferents fonts d'energia es transformen en energia elèctrica a les centrals elèctriques, així com els seus mètodes de transport i emmagatzematge.

Física i Química. 4t d'ESO

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. L'activitat científica		
<p>La recerca científica. Magnituds escalars i vectorials. Magnituds fonamentals i derivades. Equació de dimensions. Errors en la mesura. Expressió de resultats. Anàlisi de les dades experimentals. Tecnologies de la informació i la comunicació en el treball científic. Projecte de recerca.</p>	<p>1. Reconèixer que la recerca en ciència és una labor col·lectiva i interdisciplinària en constant evolució i influïda pel context econòmic i polític. 2. Analitzar el procés que ha de seguir una hipòtesi des que es formula fins que és aprovada per la comunitat científica. 3. Comprovar la necessitat d'utilitzar vectors per definir determinades magnituds. 4. Relacionar les magnituds fonamentals amb les derivades a través d'equacions de magnituds. 5. Comprendre que no és possible realitzar mesures sense cometre errors i distingir entre error absolut i relatiu. 6. Expressar el valor d'una mesura utilitzant l'arrodoniment i el nombre de xifres significatives correctes. 7. Realitzar i interpretar representacions gràfiques de processos físics o químics a partir de taules de dades i de les lleis o els principis involucrats. 8. Elaborar i defensar un projecte de recerca aplicant les TIC.</p>	<p>1.1. Descriu fets històrics rellevants en els quals ha estat definitiva la col·laboració de científics i científiques de diferents àrees de coneixement. 1.2. Argumenta amb esperit crític el grau de rigor científic d'un article o una notícia i analitza el mètode de treball i identifica les característiques del treball científic. 2.1. Distingeix entre hipòtesis, lleis i teories, i explica els processos que corroboren una hipòtesi i la doten de valor científic. 3.1. Identifica una magnitud determinada com a escalar o vectorial i descriu els elements que defineixen aquesta última. 4.1. Comprova l'homogeneïtat d'una fórmula aplicant l'equació de dimensions als dos membres. 5.1. Calcula i interpreta l'error absolut i l'error relatiu d'una mesura un cop conegut el valor real. 6.1. Calcula i expressa correctament, partint d'un conjunt de valors resultants de la mesura d'una mateixa magnitud, el valor de la mesura, utilitzant les xifres significatives adequades. 7.1. Representa gràficament els resultats obtinguts de la mesura de dues magnituds relacionades i infereix, si s'escau, si es tracta d'una relació lineal, quadràtica o de proporcionalitat inversa, i dedueix la fórmula. 8.1. Elaborar i defensar un projecte de recerca sobre un tema d'interès científic utilitzant les TIC.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 2. La matèria		
<p>Models atòmics. Sistema periòdic i configuració electrònica. Enllaç químic: iònic, covalent i metàl·lic. Forces intermoleculars. Formulació i nomenclatura de compostos inorgànics segons les normes IUPAC. Introducció a la química orgànica.</p>	<p>1. Reconèixer la necessitat d'utilitzar models per interpretar l'estructura de la matèria utilitzant aplicacions virtuals interactives per representar-la i identificar-la. 2. Relacionar les propietats d'un element amb la seva posició a la taula periòdica i la seva configuració electrònica. 3. Agrupar per famílies els elements representatius i els elements de transició segons les recomanacions de la IUPAC. 4. Interpretar els diferents tipus d'enllaç químic a partir de la configuració electrònica dels elements implicats i la seva posició a la taula periòdica. 5. Justificar les propietats d'una substància a partir de la naturalesa del seu enllaç químic. 6. Anomenar i formular compostos inorgànics ternaris segons les normes IUPAC. 7. Reconèixer la influència de les forces intermoleculars en l'estat d'agregació i les propietats de substàncies d'interès... 8. Establir les raons de la singularitat del carboni i valorar la seva importància en la constitució d'un nombre elevat de compostos naturals i sintètics. 9. Identificar i representar hidrocarburs senzills mitjançant les diferents fórmules, relacionar-les amb models moleculars físics o generats per ordinador i conèixer algunes aplicacions d'especial interès. 10. Reconèixer els grups funcionals presents en molècules d'especial interès.</p>	<p>1.1. Compara els diferents models atòmics proposats al llarg de la història per interpretar la naturalesa íntima de la matèria i interpreta les evidències que van fer necessària la seva evolució. 2.1. Estableix la configuració electrònica dels elements representatius a partir del seu nombre atòmic per deduir la seva posició a la taula periòdica, els seus electrons de valència i el seu comportament químic. 2.2. Distingeix entre metalls, no-metalls, semimetalls i gasos nobles i justifica aquesta classificació en funció de la seva configuració electrònica. 3.1. Escriu el nom i el símbol dels elements químics i els situa a la taula periòdica. 4.1. Utilitza la regla de l'octet i els diagrames de Lewis per predir l'estructura i la fórmula dels compostos iònics i covalents. 4.2. Interpreta la informació diferent que ofereixen els subíndexs de la fórmula d'un compost segons es tracti de molècules o xarxes cristal·lines. 5.1. Explica les propietats de substàncies covalents, iòniques i metàl·liques en funció de les interaccions entre els seus àtoms o molècules. 5.2. Explica la naturalesa de l'enllaç metàl·lic utilitzant la teoria dels electrons lliures i la relaciona amb les propietats característiques dels metalls. 5.3. Disseny i duu a terme assajos de laboratori que permetin deduir el tipus d'enllaç present en una substància desconeguda. 6.1. Anomena i formula compostos inorgànics ternaris seguint les normes de la IUPAC. 7.1. Justifica la importància de les forces intermoleculars en substàncies d'interès biològic. 7.2. Relaciona la intensitat i el tipus de les forces intermoleculars amb l'estat físic i els punts de fusió i ebullició de les substàncies covalents moleculars i interpreta gràfics o taules que continguin les dades necessàries. 8.1. Explica els motius pels quals el carboni és l'element que forma un nombre més alt de compostos. 8.2. Analitza les diferents formes al·lotròpiques del carboni i relaciona l'estructura amb les propietats. 9.1. Identifica i representa hidrocarburs senzills mitjançant la seva fórmula molecular, semidesenvolupada i desenvolupada. 9.2. Dedueix, a partir de models moleculars, les diferents fórmules utilitzades en la representació d'hidrocarburs. 9.3. Describeix les aplicacions d'hidrocarburs senzills d'especial interès. 10.1. Reconeix el grup funcional i la família orgànica a partir de la fórmula d'alcohols, aldehids, cetones, àcids carboxílics, èsters i amines.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 3. Els canvis		
<p>Reaccions i equacions químiques. Mecanisme, velocitat i energia de les reaccions. Quantitat de substància: el mol. Concentració molar. Càlculs estequiomètrics. Reaccions d'especial interès.</p>	<p>1. Comprendre el mecanisme d'una reacció química i deduir la llei de conservació de la massa a partir del concepte de la reorganització atòmica que té lloc. 2. Raonar com s'altera la velocitat d'una reacció en modificar algun dels factors que la influeixen, utilitzant el model cineticomolecular i la teoria de col·lisions per justificar aquesta predicció. 3. Interpretar equacions termoquímiques i distingir entre reaccions endotèrmiques i exotèrmiques. 4. Reconèixer la quantitat de substància com a magnitud fonamental i el mol com la seva unitat en el sistema internacional d'unitats. 5. Realitzar càlculs estequiomètrics amb reactius purs suposant un rendiment complet de la reacció, partint de l'ajust de l'equació química corresponent. 6. Identificar àcids i bases, conèixer el seu comportament químic i mesurar la seva fortalesa utilitzant indicadors i el pH-metre digital. 7. Realitzar experiències de laboratori en les quals tinguin lloc reaccions de síntesi, combustió i neutralització i interpretar els fenòmens observats. 8. Valorar la importància de les reaccions de síntesi, combustió i neutralització en processos biològics, aplicacions quotidianes i en la indústria, així com la seva repercussió mediambiental.</p>	<p>1. Interpreta reaccions químiques senzilles utilitzant la teoria de col·lisions i dedueix la llei de conservació de la massa. 2.1. Prediu l'efecte que sobre la velocitat de reacció tenen: la concentració dels reactius, la temperatura, el grau de divisió dels reactius sòlids i els catalitzadors. 2.2. Analitza l'efecte dels diferents factors que afecten la velocitat d'una reacció química, ja sigui a través d'experiències de laboratori o mitjançant aplicacions virtuals interactives en què la manipulació de les diferents variables permeti extreure conclusions. 3.1. Determina el caràcter endotèrmic o exotèrmic d'una reacció química analitzant el signe de la calor de reacció associat. 4.1. Realitza càlculs que relacionin la quantitat de substància, la massa atòmica o molecular i la constant del nombre d'Avogadro. 5.1. Interpreta els coeficients d'una equació química en termes de partícules, mols i, en el cas de reaccions entre gasos, en termes de volums. 5.2. Resol problemes, a partir de càlculs estequiomètrics, amb reactius purs i suposant un rendiment complet de la reacció, tant si els reactius estan en estat sòlid com en dissolució. 6.1. Utilitza la teoria d'Arrhenius per descriure el comportament químic d'àcids i bases. 6.2. Estableix el caràcter àcid, bàsic o neutre d'una dissolució utilitzant l'escala de pH. 7.1. Dissenya i descriu el procediment de realització d'una volumetria de neutralització entre un àcid fort i una base forta i interpreta els resultats. 7.2. Planifica una experiència, i descriu el procediment que s'ha de seguir al laboratori, que demostrï que en les reaccions de combustió es produeix diòxid de carboni mitjançant la detecció d'aquest gas. 8.1. Descriu les reaccions de síntesi industrial de l'amoniac i de l'àcid sulfúric, així com els usos d'aquestes substàncies en la indústria química. 8.2. Justifica la importància de les reaccions de combustió en la generació d'electricitat en centrals tèrmiques, en l'automoció i en la respiració cel·lular. 8.3. Interpreta casos concrets de reaccions de neutralització d'importància biològica i industrial.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 4. El moviment i les forces		
<p>El moviment. Moviments rectilini uniforme, rectilini uniformement accelerat i circular uniforme.</p> <p>Naturalesa vectorial de les forces.</p> <p>Lleis de Newton.</p> <p>Forces d'especial interès: pes, normal, fregament, centrípeta.</p> <p>Llei de la gravitació universal.</p> <p>Pressió.</p> <p>Principis de la hidrostàtica.</p> <p>Física de l'atmosfera.</p>	<p>1. Justificar el caràcter relatiu del moviment i la necessitat d'un sistema de referència i de vectors per descriure'l adequadament, aplicant l'anterior a la representació de diferents tipus de desplaçament.</p> <p>2. Distingir els conceptes de velocitat mitjana i velocitat instantània i justificar-ne la necessitat segons el tipus de moviment.</p> <p>3. Expressar correctament les relacions matemàtiques que existeixen entre les magnituds que defineixen els moviments rectilinis i circulars.</p> <p>4. Resoldre problemes de moviments rectilinis i circulars, utilitzant una representació esquemàtica amb les magnituds vectorials implicades, i expressar el resultat en les unitats del sistema internacional.</p> <p>5. Elaborar i interpretar gràfiques que relacionin les variables del moviment partint d'experiències de laboratori o d'aplicacions virtuals interactives i relacionar els resultats obtinguts amb les equacions matemàtiques que vinculen aquestes variables.</p> <p>6. Reconèixer el paper de les forces com a causa dels canvis en la velocitat dels cossos i representar-les vectorialment.</p> <p>7. Utilitzar el principi fonamental de la dinàmica en la resolució de problemes en els quals intervenen diverses forces.</p> <p>8. Aplicar les lleis de Newton per interpretar fenòmens quotidians.</p> <p>9. Valorar la rellevància històrica i científica que la llei de la gravitació universal va suposar per a la unificació de les mecàniques terrestre i celeste, i interpretar la seva expressió matemàtica.</p> <p>10. Comprendre que la caiguda lliure dels cossos i el moviment orbital són dues manifestacions de la llei de la gravitació universal.</p> <p>11. Identificar les aplicacions pràctiques dels satèl·lits artificials i la problemàtica plantejada pels residus espacials que generen.</p> <p>12. Reconèixer que l'efecte d'una força no tan sols depèn de la seva intensitat sinó també de la superfície sobre la qual actua.</p> <p>13. Interpretar fenòmens naturals i aplicacions tecnològiques en relació amb els principis de la hidrostàtica i resoldre problemes aplicant les seves expressions matemàtiques.</p> <p>14. Dissenyar i presentar experiències o dispositius que il·lustrin el comportament dels fluids i que posin de manifest els coneixements adquirits, així com la iniciativa i la imaginació.</p> <p>15. Aplicar els coneixements sobre la pressió atmosfèrica a la descripció de fenòmens meteorològics i a la interpretació de mapes del temps, reconeixent termes i símbols específics de la meteorologia.</p>	<p>1.1. Representa la trajectòria i els vectors de posició, desplaçament i velocitat en diferents tipus de moviment, utilitzant un sistema de referència.</p> <p>2.1. Classifica diferents tipus de moviments en funció de la seva trajectòria i la seva velocitat.</p> <p>2.2. Justifica la insuficiència del valor mitjà de la velocitat en un estudi qualitatiu del moviment rectilini uniformement accelerat (MRUA) i raona el concepte de velocitat instantània.</p> <p>3.1. Dedueix les expressions matemàtiques que relacionen les diferents variables en els moviments rectilini uniforme (MRU), rectilini uniformement accelerat (MRUA) i circular uniforme (MCU), així com les relacions entre les magnituds lineals i angulars.</p> <p>4.1. Resol problemes de moviment rectilini uniforme (MRU), rectilini uniformement accelerat (MRUA) i circular uniforme (MCU), inclòs el moviment de greus, tenint en compte valors positius i negatius de les magnituds, i expressa el resultat en unitats del sistema internacional.</p> <p>4.2. Determina temps i distàncies de frenada de vehicles i justifica, a partir dels resultats, la importància de mantenir la distància de seguretat a la carretera.</p> <p>4.3. Argumenta l'existència de vector acceleració en tot moviment curvilini i calcula el seu valor en el cas del moviment circular uniforme.</p> <p>5.1. Determina el valor de la velocitat i l'acceleració a partir de gràfiques posició-temps i velocitat-temps en moviments rectilinis.</p> <p>5.2. Disseny i descriu experiències realitzables al laboratori o bé utilitzant aplicacions virtuals interactives per determinar la variació de la posició i la velocitat d'un cos en funció del temps i representa i interpreta els resultats obtinguts.</p> <p>6.1. Identifica les forces implicades en fenòmens quotidians en els quals hi ha canvis en la velocitat d'un cos.</p> <p>6.2. Representa vectorialment el pes, la força normal, la força de fregament i la força centrípeta en diferents casos de moviments rectilinis i circulars.</p> <p>7.1. Identifica i representa les forces que actuen sobre un cos en moviment tant en un pla horitzontal com inclinat i calcula la força resultant i l'acceleració.</p> <p>8.1. Interpreta fenòmens quotidians en termes de les lleis de Newton.</p> <p>8.2. Dedueix la primera llei de Newton com a conseqüència de l'enunciat de la segona llei.</p> <p>8.3. Representa i interpreta les forces d'acció i reacció en diferents situacions d'interacció entre objectes.</p> <p>9.1. Justifica el motiu pel qual les forces d'atracció gravitatòria tan sols es posen de manifest per a objectes molt massius i compara els resultats obtinguts d'aplicar la llei de la gravitació universal al càlcul de forces entre diferents parells d'objectes.</p> <p>9.2. Obté l'expressió de l'acceleració de la gravetat a partir de la llei de la gravitació universal i relaciona les expressions matemàtiques del pes d'un cos i la força d'atracció gravitatòria.</p> <p>10.1. Raona el motiu pel qual les forces gravitatòries produeixen en alguns casos moviments de caiguda lliure i en altres casos moviments orbitals.</p> <p>11.1. Descriu les aplicacions dels satèl·lits artificials en telecomunicacions, predicció meteorològica, posicionament global, astronomia i cartografia, així com els riscos derivats dels residus espacials que generen.</p> <p>12.1. Interpreta fenòmens i aplicacions pràctiques en què es posa de manifest la relació entre la superfície d'aplicació d'una força i l'efecte resultant.</p> <p>12.2. Calcula la pressió exercida pel pes d'un objecte regular en diferents situacions en les quals varia la superfície en què es recolza, compara els resultats i extreu conclusions.</p> <p>13.1. Justifica raonadament fenòmens en què es posi de manifest la relació entre la pressió i la profunditat en el si de la hidrosfera i l'atmosfera.</p> <p>13.2. Explica el proveïment d'aigua potable, el disseny d'una presa i les aplicacions del sífo utilitzant el principi fonamental de la hidrostàtica.</p> <p>13.3. Resol problemes relacionats amb la pressió a l'interior d'un fluid aplicant el principi fonamental de la hidrostàtica.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
		<p>13.4. Analitza aplicacions pràctiques basades en el principi de Pascal, com la premsa hidràulica, elevador, direcció i frens hidràulics, i aplica l'expressió matemàtica d'aquest principi a la resolució de problemes en contextos pràctics.</p> <p>13.5. Prediu la major o menor flotabilitat d'objectes utilitzant l'expressió matemàtica del principi d'Arquimedes.</p> <p>14.1. Comprova, experimentalment o utilitzant aplicacions virtuals interactives, la relació entre pressió hidrostàtica i profunditat en fenòmens com la paradoxa hidrostàtica, el barril d'Arquimedes i el principi dels vasos comunicants.</p> <p>14.2. Interpreta el paper de la pressió atmosfèrica en experiències com l'experiment de Torricelli, els hemisferis de Magdeburg, recipients invertits on no se'n vessa el contingut, etc., i infereix el seu valor elevat.</p> <p>14.3. Descriu el funcionament bàsic de baròmetres i manòmetres i en justifica la utilitat en diverses aplicacions pràctiques.</p> <p>15.1. Relaciona els fenòmens atmosfèrics del vent i la formació de fronts amb la diferència de pressions atmosfèriques entre diferents zones.</p> <p>15.2. Interpreta els mapes d'isòbares que es mostren en el pronòstic del temps i indica el significat de la simbologia i les dades que hi apareixen.</p>
Bloc 5. L'energia		
<p>Energies cinètica i potencial. Energia mecànica. Principi de conservació.</p> <p>Formes d'intercanvi d'energia: el treball i la calor.</p> <p>Treball i potència.</p> <p>Efectes de la calor sobre els cossos.</p> <p>Màquines tèrmiques.</p>	<p>1. Analitzar les transformacions entre energia cinètica i energia potencial, aplicant el principi de conservació de l'energia mecànica quan es desestima la força de fregament, i el principi general de conservació de l'energia quan aquesta es dissipa a causa del fregament.</p> <p>2. Reconèixer que la calor i el treball són dues formes de transferència d'energia i identificar les situacions en què es produeixen.</p> <p>3. Relacionar els conceptes de treball i potència en la resolució de problemes i expressar els resultats en unitats del sistema internacional, així com altres d'ús comú.</p> <p>4. Relacionar qualitativament i quantitativament la calor amb els efectes que produeix en els cossos: variació de temperatura, canvis d'estat i dilatació.</p> <p>5. Valorar la rellevància històrica de les màquines tèrmiques com a desencadenants de la Revolució Industrial, així com la seva importància actual en la indústria i el transport.</p> <p>6. Comprendre la limitació que el fenomen de la degradació de l'energia suposa per a l'optimització dels processos d'obtenció d'energia útil en les màquines tèrmiques, i el repte tecnològic que suposa la millora del rendiment d'aquestes per a la recerca, la innovació i l'empresa.</p>	<p>1.1. Resol problemes de transformacions entre energia cinètica i potencial gravitatòria i aplica el principi de conservació de l'energia mecànica.</p> <p>1.2. Determina l'energia dissipada en forma de calor en situacions on disminueix l'energia mecànica.</p> <p>2.1. Identifica la calor i el treball com a formes d'intercanvi d'energia i distingeix les accepcions col·loquials d'aquests termes del seu significat científic.</p> <p>2.2. Reconeix en quines condicions un sistema intercanvia energia, en forma de calor o en forma de treball.</p> <p>3.1. Troba el treball i la potència associats a una força, incloent-hi situacions en què la força forma un angle diferent de zero amb el desplaçament, i expressa el resultat en les unitats del sistema internacional o altres d'ús comú com la calor, el kWh i el CV.</p> <p>4.1. Descriu les transformacions que experimenta un cos en guanyar o perdre energia i determina la calor necessària perquè es produeixi una variació de temperatura donada i per a un canvi d'estat, i representa gràficament aquestes transformacions.</p> <p>4.2. Calcula l'energia transferida entre cossos a una temperatura diferent i el valor de la temperatura final aplicant el concepte d'equilibri tèrmic.</p> <p>4.3. Relaciona la variació de la longitud d'un objecte amb la variació de la seva temperatura utilitzant el coeficient de dilatació lineal corresponent.</p> <p>4.4. Determina experimentalment calors específics i calors latents de substàncies mitjançant un calorímetre i fa els càlculs necessaris a partir de les dades empíriques obtingudes.</p> <p>5.1. Explica o interpreta, mitjançant il·lustracions o a partir d'aquestes, el fonament del funcionament del motor d'explosió.</p> <p>5.2. Realitza un treball sobre la importància històrica del motor d'explosió i el presenta utilitzant les TIC.</p> <p>6.1. Utilitza el concepte de la degradació de l'energia per relacionar l'energia absorbida i el treball realitzat per una màquina tèrmica.</p> <p>6.2. Utilitza simulacions virtuals interactives per determinar la degradació de l'energia en diferents màquines i exposa els resultats utilitzant les TIC.</p>

Física i química. 1r de batxillerat

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. L'activitat científica		
<p>Estratègies necessàries en l'activitat científica.</p> <p>Tecnologies de la informació i la comunicació en el treball científic.</p> <p>Projecte de recerca.</p>	<p>1. Reconèixer i utilitzar les estratègies bàsiques de l'activitat científica, com ara plantejar problemes, formular hipòtesis, proposar models, elaborar estratègies de resolució de problemes i dissenys experimentals i anàlisi dels resultats.</p> <p>2. Conèixer, utilitzar i aplicar les tecnologies de la informació i la comunicació en l'estudi dels fenòmens físics i químics.</p>	<p>1.1. Aplica habilitats necessàries per a la recerca científica, plantejant preguntes, identificant problemes, recollint dades, dissenyant estratègies de resolució de problemes, utilitzant models i lleis, revisant el procés i obtenint conclusions.</p> <p>1.2. Resol exercicis numèrics i expressa el valor de les magnituds utilitzant la notació científica, estima els errors absolut i relatiu associats i contextualitza els resultats.</p> <p>1.3. Efectua l'anàlisi dimensional de les equacions que relacionen les diferents magnituds en un procés físic o químic.</p> <p>1.4. Distingeix entre magnituds escalars i vectorials i opera adequadament amb elles.</p> <p>1.5. Elabora i interpreta representacions gràfiques de diferents processos físics i químics a partir de les dades obtingudes en experiències de laboratori o virtuals i relaciona els resultats obtinguts amb les equacions que representen les lleis i els principis subjacents.</p> <p>1.6. A partir d'un text científic, extreu i interpreta la informació i argumenta amb rigor i precisió utilitzant la terminologia adequada.</p> <p>2.1. Utilitza aplicacions virtuals interactives per simular experiments físics de difícil realització al laboratori.</p> <p>2.2. Estableix els elements essencials per al disseny, l'elaboració i la defensa d'un projecte de recerca, sobre un tema d'actualitat científica, vinculat amb la física o la química, utilitzant preferentment les TIC.</p>
Bloc 2. Aspectes quantitius de la química		
<p>Revisió de la teoria atòmica de Dalton.</p> <p>Lleis dels gasos. Equació d'estat dels gasos ideals.</p> <p>Determinació de fórmules empíriques i moleculars.</p> <p>Dissolucions: formes d'expressar la concentració, preparació i propietats col·ligatives.</p> <p>Mètodes actuals per a l'anàlisi de substàncies: espectroscòpia i espectrometria.</p>	<p>1. Conèixer la teoria atòmica de Dalton, així com les lleis bàsiques associades al seu establiment.</p> <p>2. Utilitzar l'equació d'estat dels gasos ideals per establir relacions entre la pressió, el volum i la temperatura.</p> <p>3. Aplicar l'equació dels gasos ideals per calcular masses moleculars i determinar fórmules moleculars.</p> <p>4. Realitzar els càlculs necessaris per a la preparació de dissolucions d'una concentració donada i expressar-la en qualsevol de les formes establertes.</p> <p>5. Explicar la variació de les propietats col·ligatives entre una dissolució i el dissolvent pur.</p> <p>6. Utilitzar les dades obtingudes mitjançant tècniques espectromètriques per calcular masses atòmiques.</p> <p>7. Reconèixer la importància de les tècniques espectroscòpiques que permeten l'anàlisi de substàncies i les seves aplicacions per detectar-les en quantitats molt petites de mostres.</p>	<p>1.1. Justifica la teoria atòmica de Dalton i la discontinuïtat de la matèria a partir de les lleis fonamentals de la química i ho exemplifica amb reaccions.</p> <p>2.1. Determina les magnituds que defineixen l'estat d'un gas aplicant l'equació d'estat dels gasos ideals.</p> <p>2.2. Explica raonadament la utilitat i les limitacions de la hipòtesi del gas ideal.</p> <p>2.3. Determina pressions totals i parcials dels gasos d'una mescla i relaciona la pressió total d'un sistema amb la fracció molar i l'equació d'estat dels gasos ideals.</p> <p>3.1. Relaciona la fórmula empírica i molecular d'un compost amb la seva composició centesimal aplicant l'equació d'estat dels gasos ideals.</p> <p>4.1. Expressa la concentració d'una dissolució en g/l, mol/l, % en pes i % en volum. Descriu el procediment de preparació al laboratori, de dissolucions d'una concentració determinada i efectua els càlculs necessaris, tant per al cas de soluts en estat sòlid com a partir d'una altra de concentració coneguda.</p> <p>5.1. Interpreta la variació de les temperatures de fusió i ebullició d'un líquid al qual s'afegeix un solut i ho relaciona amb algun procés d'interès en el nostre entorn.</p> <p>5.2. Utilitza el concepte de pressió osmòtica per descriure el pas d'ions a través d'una membrana semipermeable.</p> <p>6.1. Calcula la massa atòmica d'un element a partir de les dades espectromètriques obtingudes per als diferents isòtops d'aquest element.</p> <p>7.1. Descriu les aplicacions de l'espectroscòpia en la identificació d'elements i compostos.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 3. Reaccions químiques		
<p>Estequiometria de les reaccions. Reactiu limitant i rendiment d'una reacció.</p> <p>Química i indústria.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Formular i anomenar correctament les substàncies que intervenen en una reacció química determinada. 2. Interpretar les reaccions químiques i resoldre problemes en què intervinguin reactius limitants i reactius impurs i el rendiment dels quals no sigui complet. 3. Identificar les reaccions químiques implicades en l'obtenció de diferents compostos inorgànics relacionats amb processos industrials. 4. Conèixer els processos bàsics de la siderúrgia, així com les aplicacions dels productes resultants. 5. Valorar la importància de la recerca científica en el desenvolupament de nous materials amb aplicacions que millorin la qualitat de vida. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Escriu i ajusta equacions químiques senzilles de diferent tipus (neutralització, oxidació, síntesi) i d'interès bioquímic o industrial. 2.1. Interpreta una equació química en termes de quantitat de matèria, massa, nombre de partícules o volum per fer càlculs estequiomètrics. 2.2. Efectua els càlculs estequiomètrics aplicant la llei de conservació de la massa a diferents reaccions. 2.3. Efectua càlculs estequiomètrics en què intervinguin compostos en estat sòlid, líquid o gasós, o en dissolució en presència d'un reactiu limitant o un reactiu impur. 2.4. Considera el rendiment d'una reacció en la realització de càlculs estequiomètrics. 3.1. Descriu el procés d'obtenció de productes inorgànics d'alt valor afegit i n'analitza l'interès industrial. 4.1. Explica els processos que tenen lloc en un alt forn i escriu i justifica les reaccions químiques que s'hi produeixen. 4.2. Argumenta la necessitat de transformar el ferro de fosa en acer i distingeix entre tots dos productes segons el percentatge de carboni que contenen. 4.3. Relaciona la composició dels diferents tipus d'acer amb les seves aplicacions. 5.1. Analitza la importància i la necessitat de la recerca científica aplicada al desenvolupament de nous materials i la seva repercussió en la qualitat de vida a partir de fonts d'informació científica.
Bloc 4. Transformacions energètiques i espontaneïtat de les reaccions químiques		
<p>Sistemes termodinàmics.</p> <p>Primer principi de la termodinàmica. Energia interna.</p> <p>Entalpia. Equacions termoquímiques.</p> <p>Llei de Hess.</p> <p>Segon principi de la termodinàmica.</p> <p>Entropia.</p> <p>Factors que intervenen en l'espontaneïtat d'una reacció química.</p> <p>Energia de Gibbs.</p> <p>Conseqüències socials i mediambientals de les reaccions químiques de combustió.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Interpretar el primer principi de la termodinàmica com el principi de conservació de l'energia en sistemes en què es produeixen intercanvis de calor i treball. 2. Reconèixer la unitat de la calor en el sistema internacional i el seu equivalent mecànic. 3. Interpretar equacions termoquímiques i distingir entre reaccions endotèrmiques i exotèrmiques. 4. Conèixer les possibles formes de calcular l'entalpia d'una reacció química. 5. Donar resposta a qüestions conceptuals senzilles sobre el segon principi de la termodinàmica en relació amb els processos espontanis. 6. Predir, de forma qualitativa i quantitativa, l'espontaneïtat d'un procés químic en determinades condicions a partir de l'energia de Gibbs. 7. Distingir els processos reversibles i irreversibles i la seva relació amb l'entropia i el segon principi de la termodinàmica. 8. Analitzar la influència de les reaccions de combustió a nivell social, industrial i mediambiental i les seves aplicacions. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Relaciona la variació de l'energia interna en un procés termodinàmic amb la calor absorbida o despesa i el treball realitzat en el procés. 2.1. Explica raonadament el procediment per determinar l'equivalent mecànic de la calor prenent com a referent aplicacions virtuals interactives associades a l'experiment de Joule. 3.1. Expressa les reaccions mitjançant equacions termoquímiques i dibuixa i interpreta els diagrames entàlpics associats. 4.1. Calcula la variació d'entalpia d'una reacció aplicant la llei de Hess, coneix les entalpies de formació o les energies d'enllaç associades a una transformació química determinada i n'interpreta el signe. 5.1. Prediu la variació d'entropia en una reacció química depenent de la molecularitat i l'estat dels compostos que hi intervenen. 6.1. Identifica l'energia de Gibbs amb la magnitud que informa sobre l'espontaneïtat d'una reacció química. 6.2. Justifica l'espontaneïtat d'una reacció química en funció dels factors entàlpics, entròpics i de la temperatura. 7.1. Planteja situacions reals o figurades en què es posa de manifest el segon principi de la termodinàmica i associa el concepte d'entropia amb la irreversibilitat d'un procés. 7.2. Relaciona el concepte d'entropia amb l'espontaneïtat dels processos irreversibles. 8.1. A partir de diferents fonts d'informació, analitza les conseqüències de l'ús de combustibles fòssils i relaciona les emissions de CO₂ amb el seu efecte en la qualitat de vida, l'efecte d'hivernacle, l'escalfament global, la reducció dels recursos naturals, i altres i proposa actituds sostenibles per minorar aquests efectes.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 5. Química del carboni		
<p>Enllaços de l'àtom de carboni. Compostos de carboni: Hidrocarburs, compostos nitrogenats i oxigenats. Aplicacions i propietats. Formulació i nomenclatura IUPAC dels compostos del carboni. Isomeria estructural. El petroli i els nous materials.</p>	<p>Reconèixer hidrocarburs saturats i insaturats i aromàtics i relacionar-los amb compostos d'interès biològic i industrial. Identificar compostos orgànics que continguin funcions oxigenades i nitrogenades. Representar els diferents tipus d'isomeria. Explicar els fonaments químics relacionats amb la indústria del petroli i del gas natural. Diferenciar les diferents estructures que presenta el carboni en el grafit, el diamant, el grafè, el full·lerè i els nanotubs i relacionar-lo amb les seves aplicacions. Valorar el paper de la química del carboni en les nostres vides i reconèixer la necessitat d'adoptar actituds i mesures mediambientalment sostenibles.</p>	<p>1.1. Formula i anomena segons les normes de la IUPAC: hidrocarburs de cadena oberta i tancada i derivats aromàtics. 2.1. Formula i anomena segons les normes de la IUPAC: compostos orgànics senzills amb una funció oxigenada o nitrogenada. 3.1. Representa els diferents isòmers d'un compost orgànic. 4.1. Descriu el procés d'obtenció del gas natural i dels diferents derivats del petroli a nivell industrial i la seva repercussió mediambiental. 4.2. Explica la utilitat de les diferents fraccions del petroli. 5.1. Identifica les formes al·lotròpiques del carboni i les relaciona amb les propietats fisicoquímiques i les seves aplicacions possibles. 6.1. A partir d'una font d'informació, elabora un informe en el qual s'analitzi i es justifiqui la importància de la química del carboni i la seva incidència en la qualitat de vida 6.2. Relaciona les reaccions de condensació i combustió amb processos que s'esdevenen en l'àmbit biològic.</p>
Bloc 6. Cinemàtica		
<p>Sistemes de referència inercials. Principi de relativitat de Galileu. Moviment circular uniformement accelerat. Composició dels moviments rectilini uniforme i rectilini uniformement accelerat. Descripció del moviment harmònic simple (MHS).</p>	<p>1. Distingir entre sistemes de referència inercials i no inercials. 2. Representar gràficament les magnituds vectorials que descriuen el moviment en un sistema de referència adequat. 3. Reconèixer les equacions dels moviments rectilini i circular i aplicar-les a situacions concretes. 4. Interpretar representacions gràfiques dels moviments rectilini i circular. 5. Determinar velocitats i acceleracions instantànies a partir de l'expressió del vector de posició en funció del temps. 6. Descriure el moviment circular uniformement accelerat i expressar l'acceleració en funció dels seus components intrínsecs. 7. Relacionar en un moviment circular les magnituds angulars amb les lineals. 8. Identificar el moviment no circular d'un mòbil en un pla com la composició de dos moviments unidimensionals rectilini uniforme (MRU) i/o rectilini uniformement accelerat (MRUA). 9. Conèixer el significat físic dels paràmetres que descriuen el moviment harmònic simple (MHS) i associar-lo al moviment d'un cos que oscil·li.</p>	<p>1.1. Analitza el moviment d'un cos en situacions quotidianes i raona si el sistema de referència elegit és inercial o no inercial. 1.2. Justifica la viabilitat d'un experiment que distingeixi si un sistema de referència es troba en repòs o es mou amb velocitat constant. 2.1. Descriu el moviment d'un cos a partir dels seus vectors de posició, velocitat i acceleració en un sistema de referència donat. 3.1. Obté les equacions que descriuen la velocitat i l'acceleració d'un cos a partir de l'expressió del vector de posició en funció del temps. 3.2. Resol exercicis pràctics de cinemàtica en dues dimensions (moviment d'un cos en un pla) i aplica les equacions dels moviments rectilini uniforme (MRU) i moviment rectilini uniformement accelerat (MRUA). 4.1. Interpreta les gràfiques que relacionen les variables implicades en els moviments MRU, MRUA i circular uniforme (MCU) i aplica les equacions adequades per obtenir els valors de l'espai recorregut, la velocitat i l'acceleració. 5.1. Si es planteja un supòsit, identifica el tipus o els tipus de moviments implicats i aplica les equacions de la cinemàtica per fer prediccions sobre la posició i velocitat del mòbil. 6.1. Identifica els components intrínsecs de l'acceleració en diferents casos pràctics i aplica les equacions que en permeten determinar el valor. 7.1. Relaciona les magnituds lineals i angulars per a un mòbil que descriu una trajectòria circular i estableix les equacions corresponents. 8.1. Reconeix moviments compostos, estableix les equacions que el descriuen, calcula el valor de magnituds, com ara abast i altura màxima, així com valors instantanis de posició, velocitat i acceleració. 8.2. Resol problemes relatius a la composició de moviments i els descompon en dos moviments rectilinis. 8.3. Utilitza simulacions virtuals interactives per resoldre supòsits pràctics reals i determina condicions inicials, trajectòries i punts de trobada dels cossos implicats. 9.1. Disseny i descriu experiències que posin de manifest el moviment harmònic simple (MHS) i determina les magnituds involucrades. 9.2. Interpreta el significat físic dels paràmetres que apareixen en l'equació del moviment harmònic simple. 9.3. Prediu la posició d'un oscil·lador harmònic simple sabent l'amplitud, la freqüència, el període i la fase inicial. 9.4. Obté la posició, velocitat i acceleració en un moviment harmònic simple aplicant les equacions que el descriuen. 9.5. Analitza el comportament de la velocitat i de l'acceleració d'un moviment harmònic simple en funció de l'elongació. 9.6. Representa gràficament la posició, la velocitat i l'acceleració del moviment harmònic simple (MHS) en funció del temps i en comprova la periodicitat.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 7. Dinàmica		
<p>La força com a interacció. Forces de contacte. Dinàmica de cossos lligats. Forces elàstiques. Dinàmica del MHS. Sistema de dues partícules. Conservació del moment lineal i impuls mecànic. Dinàmica del moviment circular uniforme. Lleis de Kepler. Forces centrals. Moment d'una força i moment angular. Conservació del moment angular. Llei de gravitació universal. Interacció electrostàtica: llei de Coulomb.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificar totes les forces que actuen sobre un cos. 2. Resoldre situacions des d'un punt de vista dinàmic que involucren plans inclinats i/o corrioies. 3. Reconèixer les forces elàstiques en situacions quotidianes i descriure'n els efectes. 4. Aplicar el principi de conservació del moment lineal a sistemes de dos cossos i predir-ne el moviment a partir de les condicions inicials. 5. Justificar la necessitat que existeixin forces perquè es produeixi un moviment circular. 6. Contextualitzar les lleis de Kepler en l'estudi del moviment planetari. 7. Associar el moviment orbital amb l'actuació de forces centrals i la conservació del moment angular. 8. Determinar i aplicar la llei de gravitació universal a l'estimació del pes dels cossos i a la interacció entre cossos celestes tenint en compte el seu caràcter vectorial. 9. Conèixer la llei de Coulomb i caracteritzar la interacció entre dues càrregues elèctriques puntuals. 10. Valorar les diferències i semblances entre la interacció elèctrica i gravitatòria. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Representa totes les forces que actuen sobre un cos, n'obté el resultant i extreu conseqüències sobre el seu estat de moviment. 1.2. Dibuixa el diagrama de forces d'un cos situat a l'interior d'un ascensor en diferents situacions de moviment i en calcula l'acceleració a partir de les lleis de la dinàmica. 2.1. Calcula el mòdul del moment d'una força en casos pràctics senzills. 2.2. Resol supòsits en els quals apareguin forces de fregament en plans horitzontals o inclinats aplicant les lleis de Newton. 2.3. Relaciona el moviment de diversos cossos units mitjançant cordes tenses i corrioies amb les forces actuants sobre cadascun dels cossos. 3.1. Determina experimentalment la constant elàstica d'un ressort aplicant la llei de Hooke i calcula la freqüència amb la qual oscil·la una massa coneguda unida a un extrem d'aquest ressort. 3.2. Demostra que l'acceleració d'un moviment harmònic simple (MHS) és proporcional al desplaçament utilitzant l'equació fonamental de la dinàmica. 3.3. Estima el valor de la gravetat fent un estudi del moviment del pèndol simple. 4.1. Estableix la relació entre impuls mecànic i moment lineal aplicant la segona llei de Newton. 4.2. Explica el moviment de dos cossos en casos pràctics com ara col·lisions i sistemes de propulsió mitjançant el principi de conservació del moment lineal. 5.1. Aplica el concepte de força centrípeta per resoldre i interpretar casos de mòbils en corbes i en trajectòries circulars. 6.1. Comprova les lleis de Kepler a partir de taules de dades astronòmiques corresponents al moviment d'alguns planetes. 6.2. Descriu el moviment orbital dels planetes del Sistema Solar aplicant les lleis de Kepler i extreu conclusions sobre el seu període orbital. 7.1. Aplica la llei de conservació del moment angular al moviment el·líptic dels planetes i relaciona valors del radi orbital i de la velocitat en diferents punts de l'òrbita. 7.2. Utilitza la llei fonamental de la dinàmica per explicar el moviment orbital de diferents cossos, com ara satèl·lits, planetes i galàxies, i relaciona el radi i la velocitat orbital amb la massa del cos central. 8.1. Expressa la força de l'atracció gravitatòria entre dos cossos qualssevol, conegudes les variables de les quals depèn, i estableix com incideixen els canvis en aquestes sobre aquella. 8.2. Compara el valor de l'atracció gravitatòria de la Terra sobre un cos en la seva superfície amb l'acció de cossos llunyans sobre el mateix cos. 9.1. Compara la llei de Newton de la gravitació universal i la de Coulomb i estableix diferències i semblances entre elles. 9.2. Troba la força neta que un conjunt de càrregues exerceix sobre una càrrega problema utilitzant la llei de Coulomb. 10.1. Determina les forces electrostàtica i gravitatòria entre dues partícules de càrrega i massa conegudes, compara els valors obtinguts i extrapola conclusions al cas dels electrons i el nucli d'un àtom.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 8. Energia		
Energia mecànica i treball. Sistemes conservatius. Teorema de les forces vives. Energia cinètica i potencial del moviment harmònic simple. Diferència de potencial elèctric.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Establir la llei de conservació de l'energia mecànica i aplicar-la a la resolució de casos pràctics. 2. Reconèixer els sistemes conservatius com aquells per als quals és possible associar una energia potencial i representar la relació entre treball i energia. 3. Conèixer les transformacions energètiques que tenen lloc en un oscil·lador harmònic. 4. Vincular la diferència de potencial elèctric amb el treball necessari per transportar una càrrega entre dos punts d'un camp elèctric i conèixer la seva unitat en el sistema internacional. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Aplica el principi de conservació de l'energia per resoldre problemes mecànics i determina valors de velocitat i posició, així com d'energia cinètica i potencial. 1.2. Relaciona el treball que realitza una força sobre un cos amb la variació de la seva energia cinètica i determina alguna de les magnituds implicades. <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Classifica en conservatives i no conservatives les forces que intervenen en un supòsit teòric i justifica les transformacions energètiques que es produeixen i la seva relació amb el treball. 3.1. Valora l'energia emmagatzemada en un ressort en funció de l'elongació, coneguda la seva constant elàstica. 3.2. Calcula les energies cinètica, potencial i mecànica d'un oscil·lador harmònic aplicant el principi de conservació de l'energia i realitza la representació gràfica corresponent. 4.1. Associa el treball necessari per traslladar una càrrega entre dos punts d'un camp elèctric amb la diferència de potencial existent entre ells de manera que permet la determinació de l'energia implicada en el procés.

12. Física.

Pel seu caràcter altament formal, la matèria de física proporciona als estudiants una eina eficaç d'anàlisi i reconeixement, l'àmbit d'aplicació de la qual transcendeix els seus objectius. La física en el segon curs de batxillerat és essencialment acadèmica i ha d'abraçar tot l'espectre de coneixement de la física amb rigor, de manera que es consolidin les bases metodològiques introduïdes en els cursos anteriors. Al seu torn, ha de dotar l'alumne de noves aptituds que el capacitin per a la seva etapa de formació següent, independentment de la relació que aquesta pugui tenir amb la física. El currículum bàsic està dissenyat amb aquest doble fi.

El primer bloc de continguts està dedicat a l'activitat científica. Tradicionalment, el mètode científic s'ha impartit durant l'etapa de l'ESO i es pressuposa en els dos cursos de batxillerat. Es requereix, no obstant això, una gradació, tal com passa amb qualsevol altre contingut científic. En la física de segon curs de batxillerat s'inclou, en conseqüència, aquest bloc, en el qual s'eleva el grau d'exigència en l'ús de determinades eines com són els gràfics (que s'amplien a la representació simultània de tres variables interdependents) i la complexitat de l'activitat realitzada (experiència al laboratori o anàlisi de textos científics).

Així mateix, la física de segon trenca amb l'estructura seqüencial (cinemàtica-dinàmica-energia) del curs anterior per tractar de manera global blocs compactes de coneixement. D'aquesta manera, els aspectes cinemàtic, dinàmic i energètic es combinen per compondre una visió panoràmica de les interaccions gravitatòria, elèctrica i magnètica. Aquesta perspectiva permet enfocar l'atenció de l'alumnat sobre aspectes innovadors, com el concepte de camp, i treballar al mateix temps sobre casos pràctics més realistes.

El següent bloc està dedicat a l'estudi dels fenòmens ondulatoris. El concepte d'ona no s'estudia en cursos anteriors i necessita, per tant, un enfocament seqüencial. En primer lloc, es tracta des d'un punt de vista descriptiu i, a continuació, des d'un punt de vista funcional. Com a casos pràctics concrets es tracten el so i, de forma més àmplia, la llum com a ona electromagnètica. La seqüenciació elegida (primer els camps elèctric i magnètic, després la llum) permet introduir la gran unificació de la física del segle XIX i justificar la denominació d'ones electromagnètiques. L'òptica geomètrica es restringeix al marc de l'aproximació paraxial. Les equacions dels sistemes òptics es presenten des d'un punt de vista operatiu, per tal de proporcionar a l'alumne una eina d'anàlisi de sistemes òptics complexos.

La física del segle XX mereix una atenció especial en el currículum bàsic de batxillerat. La complexitat matemàtica de determinats aspectes no ha de ser obstacle per a la comprensió conceptual de postulats i lleis que ja pertanyen al segle passat. D'altra banda, l'ús d'aplicacions virtuals interactives supleix satisfactòriament la possibilitat de comprovar experimentalment els fenòmens físics estudiats. La teoria especial de la relativitat i la física quàntica es presenten com a alternatives necessàries a la insuficiència de la denominada física clàssica per resoldre determinats fets experimentals. Els principals conceptes s'introdueixen empíricament i es plantegen situacions que requereixen únicament les eines matemàtiques bàsiques, sense que per aquest motiu perdi rigor. En aquest apartat també s'introdueixen els rudiments del làser, una eina quotidiana en l'actualitat i que els estudiants manegen habitualment.

La recerca de la partícula més petita en què es pot dividir la matèria va començar a la Grècia clàssica; l'alumnat de 2n de batxillerat ha de conèixer quin és l'estat actual d'un dels problemes més antics de la ciència. Sense necessitat d'aprofundir en teories avançades, l'alumnat s'enfronta en aquest bloc a un petit grup de

partícules fonamentals, com els quarks, i el relaciona amb la formació de l'Univers o l'origen de la massa. L'estudi de les interaccions fonamentals de la naturalesa i de la física de partícules en el marc de la seva unificació tanca el bloc de la física del segle XX.

Els estàndards d'aprenentatge avaluables d'aquesta matèria s'han dissenyat tenint en compte el grau de maduresa cognitiva i acadèmica d'un alumne en l'etapa prèvia a estudis superiors. La resolució dels supòsits plantejats requereix el coneixement dels continguts avaluats, així com un ús conscient, controlat i eficaç de les capacitats adquirides en els cursos anteriors.

Aquesta matèria contribueix de manera indubtable al desenvolupament de les competències clau: el treball en equip per a la realització de les experiències ajudarà els alumnes a fomentar valors cívics i socials; l'anàlisi dels textos científics consolidarà els hàbits de lectura, l'autonomia en l'aprenentatge i l'esperit crític; el desenvolupament de les competències matemàtiques es potenciarà mitjançant la deducció formal inherent a la física; i les competències tecnològiques es consolidaran mitjançant l'ús d'eines més complexes.

Física. 2n de batxillerat

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 1. L'activitat científica		
Estratègies pròpies de l'activitat científica. Tecnologies de la informació i la comunicació.	1. Reconèixer i utilitzar les estratègies bàsiques de l'activitat científica. 2. Conèixer, utilitzar i aplicar les tecnologies de la informació i la comunicació en l'estudi dels fenòmens físics.	1.1. Aplica habilitats necessàries per a la recerca científica, plantejant preguntes, identificant i analitzant problemes, emetent hipòtesis fonamentades, recollint dades, analitzant tendències a partir de models i dissenyant i proposant estratègies d'actuació. 1.2. Efectua l'anàlisi dimensional de les equacions que relacionen les diferents magnituds en un procés físic. 1.3. Resol exercicis en què la informació s'ha de deduir a partir de les dades proporcionades i de les equacions que regeixen el fenomen i contextualitza els resultats. 1.4. Elabora i interpreta representacions gràfiques de dues i tres variables a partir de dades experimentals i les relaciona amb les equacions matemàtiques que representen les lleis i els principis físics subjacents. 2.1. Utilitza aplicacions virtuals interactives per simular experiments físics de difícil implantació al laboratori. 2.2. Analitza la validesa dels resultats obtinguts i elabora un informe final fent ús de les TIC en què comunica tant el procés com les conclusions obtingudes. 2.3. Identifica les principals característiques lligades a la fiabilitat i objectivitat del flux d'informació científica existent a Internet i altres mitjans digitals. 2.4. Selecciona, comprèn i interpreta informació rellevant en un text de divulgació científica i transmet les conclusions obtingudes utilitzant el llenguatge oral i escrit amb propietat.
Bloc 2. Interacció gravitatòria		
Camp gravitatori. Camps de força conservatius. Intensitat del camp gravitatori. Potencial gravitatori. Relació entre energia i moviment orbital. Caos determinista.	1. Associar el camp gravitatori a l'existència de massa i caracteritzar-lo per la intensitat del camp i el potencial. 2. Reconèixer el caràcter conservatiu del camp gravitatori per la seva relació amb una força central i associar-li en conseqüència un potencial gravitatori. 3. Interpretar les variacions d'energia potencial i el signe d'aquesta en funció de l'origen de coordenades energètiques elegit. 4. Justificar les variacions energètiques d'un cos en moviment en el si de camps gravitatoris. 5. Relacionar el moviment orbital d'un cos amb el radi de l'òrbita i la massa generadora del camp. 6. Conèixer la importància dels satèl·lits artificials de comunicacions, GPS i meteorològics i les característiques de les seves òrbites. 7. Interpretar el caos determinista en el context de la interacció gravitatòria.	1.1. Diferencia entre els conceptes de força i camp i estableix una relació entre intensitat del camp gravitatori i l'acceleració de la gravetat. 1.2. Representa el camp gravitatori mitjançant les línies de camp i les superfícies d'energia equipotencial. 2.1. Explica el caràcter conservatiu del camp gravitatori i determina el treball realitzat pel camp a partir de les variacions d'energia potencial. 3.1. Calcula la velocitat d'escapament d'un cos aplicant el principi de conservació de l'energia mecànica. 4.1. Aplica la llei de conservació de l'energia al moviment orbital de diferents cossos, com ara satèl·lits, planetes i galàxies. 5.1. Dedueix, a partir de la llei fonamental de la dinàmica, la velocitat orbital d'un cos i la relaciona amb el radi de l'òrbita i la massa del cos. 5.2. Identifica la hipòtesi de l'existència de matèria fosca a partir de les dades de rotació de galàxies i la massa del forat negre central. 6.1. Utilitza aplicacions virtuals interactives per a l'estudi de satèl·lits d'òrbita mitjana (MEO), òrbita baixa (LEO) i òrbita geoestacionària (GEO) i n'extreu conclusions. 7.1. Descriu la dificultat de resoldre el moviment de tres cossos sotmesos a la interacció gravitatòria mútua utilitzant el concepte de caos.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 3. Interacció electromagnètica		
<p>Camp elèctric. Intensitat del camp. Potencial elèctric. Flux elèctric i llei de Gauss. Aplicacions Camp magnètic. Efecte dels camps magnètics sobre càrregues en moviment. El camp magnètic com a camp no conservatiu. Camp creat per diferents elements de corrent. Llei d'Ampère. Inducció electromagnètica Flux magnètic. Lleis de Faraday-Henry i Lenz. Força electromotriu.</p>	<p>1. Associar el camp elèctric a l'existència de càrrega i caracteritzar-lo per la intensitat de camp i el potencial. 2. Reconèixer el caràcter conservatiu del camp elèctric per la seva relació amb una força central i associar-li en conseqüència un potencial elèctric. 3. Caracteritzar el potencial elèctric en diferents punts d'un camp generat per una distribució de càrregues puntuals i descriure el moviment d'una càrrega quan es deixa lliure en el camp. 4. Interpretar les variacions d'energia potencial d'una càrrega en moviment en el si de camps electrostàtics en funció de l'origen de coordenades energètiques elegit. 5. Associar les línies de camp elèctric amb el flux a través d'una superfície tancada i establir el teorema de Gauss per determinar el camp elèctric creat per una esfera carregada. 6. Valorar el teorema de Gauss com a mètode per calcular camps electrostàtics. 7. Aplicar el principi d'equilibri electrostàtic per explicar l'absència de camp elèctric a l'interior dels conductors i associar-lo a casos concrets de la vida quotidiana. 8. Conèixer el moviment d'una partícula carregada en el si d'un camp magnètic. 9. Comprendre i comprovar que els corrents elèctrics generen camps magnètics. 10. Reconèixer la força de Lorentz com la força que s'exerceix sobre una partícula carregada que es mou en una regió de l'espai on actuen un camp elèctric i un camp magnètic. 11. Interpretar el camp magnètic com un camp no conservatiu i la impossibilitat d'associar una energia potencial. 12. Descriure el camp magnètic originat per un corrent rectilini, per una espira de corrent o per un solenoide en un punt determinat. 13. Identificar i justificar la força d'interacció entre dos conductors rectilinis i paral·lels. 14. Saber que l'ampere és una unitat fonamental del sistema internacional. 15. Valorar la llei d'Ampère com a mètode per calcular camps magnètics. 16. Relacionar les variacions del flux magnètic amb la creació de corrents elèctrics i determinar-ne el sentit. 17. Conèixer les experiències de Faraday i de Henry que van portar a establir les lleis de Faraday i Lenz. 18. Identificar els elements fonamentals de què consta un generador de corrent altern i la seva funció.</p>	<p>1.1. Relaciona els conceptes de força i camp i estableix la relació entre intensitat del camp elèctric i càrrega elèctrica. 1.2. Utilitza el principi de superposició per calcular camps i potencials elèctrics creats per una distribució de càrregues puntuals. 2.1. Representa gràficament el camp creat per una càrrega puntual, incloses les línies de camp i les superfícies d'energia equipotencial. 2.2. Compara els camps elèctric i gravitatori i estableix analogies i diferències entre si. 3.1. Analitza qualitativament la trajectòria d'una càrrega situada en el si d'un camp generat per una distribució de càrregues, a partir de la força neta que s'hi exerceix. 4.1. Calcula el treball necessari per transportar una càrrega entre dos punts d'un camp elèctric creat per una o més càrregues puntuals a partir de la diferència de potencial. 4.2. Prediu el treball que es realitzarà sobre una càrrega que es mou en una superfície d'energia equipotencial i ho discuteix en el context de camps conservatius. 5.1. Calcula el flux del camp elèctric a partir de la càrrega que el crea i la superfície que travessen les línies del camp. 6.1. Determina el camp elèctric creat per una esfera carregada aplicant el teorema de Gauss. 7.1. Explica l'efecte de la gàbia de Faraday utilitzant el principi d'equilibri electrostàtic i el reconeix en situacions quotidianes, com el mal funcionament dels mòbils en certs edificis o l'efecte dels llamps elèctrics en els avions. 8.1. Descriu el moviment que realitza una càrrega quan penetra en una regió on existeix un camp magnètic i analitza casos pràctics concrets com els espectròmetres de masses i els acceleradors de partícules. 9.1. Relaciona les càrregues en moviment amb la creació de camps magnètics i descriu les línies del camp magnètic que crea un corrent elèctric rectilini. 10.1. Calcula el radi de l'òrbita que descriu una partícula carregada quan penetra amb una velocitat determinada en un camp magnètic conegut aplicant la força de Lorentz. 10.2. Utilitza aplicacions virtuals interactives per comprendre el funcionament d'un ciclotró i calcula la freqüència pròpia de la càrrega quan es mou en el seu interior. 10.3. Estableix la relació que ha d'existir entre el camp magnètic i el camp elèctric per tal que una partícula carregada es mogui amb un moviment rectilini uniforme aplicant la llei fonamental de la dinàmica i la llei de Lorentz. 11.1. Analitza el camp elèctric i el camp magnètic des del punt de vista energètic tenint en compte els conceptes de força central i camp conservatiu. 12.1. Estableix, en un punt donat de l'espai, el camp magnètic resultant a causa de dos o més conductors rectilinis pels quals circulen corrents elèctrics. 12.2. Caracteritza el camp magnètic creat per una espira i per un conjunt d'espires. 13.1. Analitza i calcula la força que s'estableix entre dos conductors paral·lels, segons el sentit del corrent que els recorre, i realitza el diagrama corresponent. 14.1. Justifica la definició d'ampere a partir de la força que s'estableix entre dos conductors rectilinis i paral·lels. 15.1. Determina el camp que crea un corrent rectilini de càrrega aplicant la llei d'Ampère i l'expressa en unitats del sistema internacional. 16.1. Estableix el flux magnètic que travessa una espira que es troba en el si d'un camp magnètic i l'expressa en unitats del sistema internacional. 16.2. Calcula la força electromotriu induïda en un circuit i estima la direcció del corrent elèctric aplicant les lleis de Faraday i Lenz. 17.1. Utilitza aplicacions virtuals interactives per reproduir les experiències de Faraday i Henry i dedueix experimentalment les lleis de Faraday i Lenz. 18.1. Demostra el caràcter periòdic del corrent altern en un alternador a partir de la representació gràfica de la força electromotriu induïda en funció del temps. 18.2. Infereix la producció de corrent altern en un alternador tenint en compte les lleis de la inducció.</p>

Continguts	Críteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 4. Ones		
<p>Classificació i magnituds que les caracteritzen.</p> <p>Equació de les ones harmòniques.</p> <p>Energia i intensitat.</p> <p>Ones transversals en una corda.</p> <p>Fenòmens ondulatoris: interferència i difracció, reflexió i refracció.</p> <p>Efecte Doppler.</p> <p>Ones longitudinals. El so.</p> <p>Energia i intensitat de les ones sonores. Contaminació acústica.</p> <p>Aplicacions tecnològiques del so.</p> <p>Ones electromagnètiques.</p> <p>Naturalesa i propietats de les ones electromagnètiques.</p> <p>L'espectre electromagnètic.</p> <p>Dispersió. El color.</p> <p>Transmissió de la comunicació.</p>	<p>1. Associar el moviment ondulatori amb el moviment harmònic simple.</p> <p>2. Identificar en experiències quotidianes o conegudes els principals tipus d'ones i les seves característiques.</p> <p>3. Expressar l'equació d'una ona en una corda i indicar el significat físic dels seus paràmetres característics.</p> <p>4. Interpretar la doble periodicitat d'una ona a partir de la seva freqüència i el seu nombre d'ona.</p> <p>5. Valorar les ones com un mitjà de transport d'energia però no de massa.</p> <p>6. Utilitzar el principi de Huygens per comprendre i interpretar la propagació de les ones i els fenòmens ondulatoris.</p> <p>7. Reconèixer la difracció i les interferències com a fenòmens propis del moviment ondulatori.</p> <p>8. Utilitzar les lleis de Snell per explicar els fenòmens de reflexió i refracció.</p> <p>9. Relacionar els índexs de refracció de dos materials amb el cas concret de reflexió total.</p> <p>10. Explicar i reconèixer l'efecte Doppler en sons.</p> <p>11. Conèixer l'escala de mesurament de la intensitat sonora i la seva unitat.</p> <p>12. Identificar els efectes de la ressonància en la vida quotidiana: soroll, vibracions, etc.</p> <p>13. Reconèixer determinades aplicacions tecnològiques del so com les ecografies, els radars, el sonar, etc.</p> <p>14. Establir les propietats de la radiació electromagnètica com a conseqüència de la unificació de l'electricitat, el magnetisme i l'òptica en una única teoria.</p> <p>15. Comprendre les característiques i propietats de les ones electromagnètiques, com la seva longitud d'ona, polarització o energia, en fenòmens de la vida quotidiana.</p> <p>16. Identificar el color dels cossos com la interacció de la llum amb aquests.</p> <p>17. Reconèixer els fenòmens ondulatoris estudiats en fenòmens relacionats amb la llum.</p> <p>18. Determinar les característiques principals de la radiació a partir de la seva situació en l'espectre electromagnètic.</p> <p>19. Conèixer les aplicacions de les ones electromagnètiques de l'espectre no visible.</p> <p>20. Reconèixer que la informació es transmet mitjançant ones, a través de diferents suports.</p>	<p>1.1. Determina la velocitat de propagació d'una ona i la de vibració de les partícules que la formen i interpreta els dos resultats.</p> <p>2.1. Explica les diferències entre ones longitudinals i transversals a partir de l'orientació relativa de l'oscil·lació i de la propagació.</p> <p>2.2. Reconeix exemples d'ones mecàniques en la vida quotidiana.</p> <p>3.1. Obté les magnituds característiques d'una ona a partir de la seva expressió matemàtica.</p> <p>3.2. Escriu i interpreta l'expressió matemàtica d'una ona harmònica transversal donades les seves magnituds característiques.</p> <p>4.1. Donada l'expressió matemàtica d'una ona, justifica la doble periodicitat respecte a la posició i el temps.</p> <p>5.1. Relaciona l'energia mecànica d'una ona amb la seva amplitud.</p> <p>5.2. Calcula la intensitat d'una ona a certa distància del focus emissor i utilitzant l'equació que relaciona les dues magnituds.</p> <p>6.1. Explica la propagació de les ones utilitzant el principi de Huygens.</p> <p>7.1. Interpreta els fenòmens d'interferència i la difracció a partir del principi de Huygens.</p> <p>8.1. Experimenta i justifica, aplicant la llei de Snell, el comportament de la llum en canviar de mitjà, sabent els índexs de refracció.</p> <p>9.1. Obté el coeficient de refracció d'un mitjà a partir de l'angle format per l'ona reflectida i refractada.</p> <p>9.2. Considera el fenomen de reflexió total com el principi físic subjacent a la propagació de la llum en les fibres òptiques i la seva rellevància en les telecomunicacions.</p> <p>10.1. Reconeix situacions quotidianes en què es produeix l'efecte Doppler i les justifica de forma qualitativa.</p> <p>11.1. Identifica la relació logarítmica entre el nivell d'intensitat sonora en decibels i la intensitat del so i l'aplica a casos senzills.</p> <p>12.1. Relaciona la velocitat de propagació del so amb les característiques del mitjà en què es propaga.</p> <p>12.2. Analitza la intensitat de les fonts de so de la vida quotidiana i les classifica com a contaminants i no contaminants.</p> <p>13.1. Coneix i explica algunes aplicacions tecnològiques de les ones sonores, com les ecografies, els radars, el sonar, etc.</p> <p>14.1. Representa esquemàticament la propagació d'una ona electromagnètica, inclosos els vectors del camp elèctric i magnètic.</p> <p>14.2. Interpreta una representació gràfica de la propagació d'una ona electromagnètica en termes dels camps elèctric i magnètic i de la seva polarització.</p> <p>15.1. Determina experimentalment la polarització de les ones electromagnètiques a partir d'experiències senzilles utilitzant objectes emprats en la vida quotidiana.</p> <p>15.2. Classifica casos concrets d'ones electromagnètiques presents en la vida quotidiana en funció de la seva longitud d'ona i la seva energia.</p> <p>16.1. Justifica el color d'un objecte en funció de la llum absorbida i reflectida.</p> <p>17.1. Analitza els efectes de refracció, difracció i interferència en casos pràctics senzills.</p> <p>18.1. Estableix la naturalesa i les característiques d'una ona electromagnètica donada la seva situació en l'espectre.</p> <p>18.2. Relaciona l'energia d'una ona electromagnètica amb la seva freqüència, longitud d'ona i la velocitat de la llum en el buit.</p> <p>19.1. Reconeix aplicacions tecnològiques de diferents tipus de radiacions, principalment infraroja, ultraviolada i microones.</p> <p>19.2. Analitza l'efecte dels diferents tipus de radiació sobre la biosfera en general i sobre la vida humana en particular.</p> <p>19.3. Disseny un circuit elèctric senzill capaç de generar ones electromagnètiques format per un generador, una bobina i un condensador i en descriu el funcionament.</p> <p>20.1. Explica esquemàticament el funcionament de dispositius d'emmagatzematge i transmissió de la informació.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 5. Òptica geomètrica		
<p>Lleis de l'òptica geomètrica. Sistemes òptics: lents i miralls. L'ull humà. Defectes visuals. Aplicacions tecnològiques: instruments òptics i la fibra òptica.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Formular i interpretar les lleis de l'òptica geomètrica. 2. Valorar els diagrames de llamps lluminosos i les equacions associades com a mitjà que permet predir les característiques de les imatges formades en sistemes òptics. 3. Conèixer el funcionament òptic de l'ull humà i els seus defectes i comprendre l'efecte de les lents en la correcció d'aquests efectes. 4. Aplicar les lleis de les lents primes i els miralls plans a l'estudi dels instruments òptics. 	<p>1.1. Explica processos quotidians a través de les lleis de l'òptica geomètrica.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Demostra experimentalment i gràficament la propagació rectilínia de la llum mitjançant un joc de prismes que condueixin un feix de llum des de l'emissor fins a una pantalla. 2.2. Obté la mida, posició i naturalesa de la imatge d'un objecte produïda per un mirall pla i una lent prima realitzant el traçat de rajos i aplicant les equacions corresponents. 3.1. Justifica els principals defectes òptics de l'ull humà: miopia, hipermetropia, presbícia i astigmatisme, utilitzant per a això un diagrama de rajos. 4.1. Estableix el tipus i la disposició dels elements utilitzats en els principals instruments òptics, com ara lupa, microscopi, telescopi i càmera fotogràfica, i realitza el traçat de rajos corresponent. 4.2. Analitza les aplicacions de la lupa, el microscopi, el telescopi i la càmera fotogràfica considerant les variacions que experimenta la imatge respecte a l'objecte.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 6. Física del segle xx		
<p>Introducció a la teoria especial de la relativitat.</p> <p>Energia relativista. Energia total i energia en repòs.</p> <p>Física quàntica.</p> <p>Insuficiència de la física clàssica.</p> <p>Orígens de la física quàntica.</p> <p>Problemes precursors.</p> <p>Interpretació probabilística de la física quàntica.</p> <p>Aplicacions de la física quàntica. El làser.</p> <p>Física nuclear.</p> <p>La radioactivitat. Tipus.</p> <p>El nucli atòmic. Lleis de la desintegració radioactiva.</p> <p>Fusió i fissió nuclears.</p> <p>Interaccions fonamentals de la naturalesa i partícules fonamentals.</p> <p>Les quatre interaccions fonamentals de la naturalesa: gravitatòria, electromagnètica, nuclear forta i nuclear feble.</p> <p>Partícules fonamentals constitutives de l'àtom: electrons i quarks.</p> <p>Història i composició de l'Univers.</p> <p>Fronteres de la física.</p>	<p>1. Valorar la motivació que va portar Michelson i Morley a fer el seu experiment i discutir les implicacions que se'n van derivar.</p> <p>2. Aplicar les transformacions de Lorentz al càlcul de la dilatació temporal i la contracció espacial que pateix un sistema quan es desplaça a velocitats pròximes a les de la llum respecte a un altre de donat.</p> <p>3. Conèixer i explicar els postulats i les paradoxes aparents de la física relativista.</p> <p>4. Establir l'equivalència entre massa i energia, i les seves conseqüències en l'energia nuclear.</p> <p>5. Analitzar les fronteres de la física al final del s. XIX i principis del s. XX i posar de manifest la incapacitat de la física clàssica per explicar determinats processos.</p> <p>6. Conèixer la hipòtesi de Planck i relacionar l'energia d'un fotó amb la seva freqüència o la seva longitud d'ona.</p> <p>7. Valorar la hipòtesi de Planck en el marc de l'efecte fotoelèctric.</p> <p>8. Aplicar la quantització de l'energia a l'estudi dels espectres atòmics i inferir la necessitat del model atòmic de Bohr.</p> <p>9. Presentar la dualitat ona-corpúscle com una de les grans paradoxes de la física quàntica.</p> <p>10. Reconèixer el caràcter probabilístic de la mecànica quàntica en contraposició amb el caràcter determinista de la mecànica clàssica.</p> <p>11. Descriure les característiques fonamentals de la radiació làser, els principals tipus de làsers existents, el seu funcionament bàsic i les seves aplicacions principals.</p> <p>12. Distingir els diferents tipus de radiacions i el seu efecte sobre els éssers vius.</p> <p>13. Establir la relació entre la composició nuclear i la massa nuclear amb els processos nuclears de desintegració.</p> <p>14. Valorar les aplicacions de l'energia nuclear en la producció d'energia elèctrica, radioteràpia, datació en arqueologia i la fabricació d'armes nuclears.</p> <p>15. Justificar els avantatges, desavantatges i limitacions de la fissió i la fusió nuclear.</p> <p>16. Distingir les quatre interaccions fonamentals de la naturalesa i els principals processos en què intervenen.</p> <p>17. Reconèixer la necessitat de trobar un formalisme únic que permeti descriure tots els processos de la naturalesa.</p> <p>18. Conèixer les teories més rellevants sobre la unificació de les interaccions fonamentals de la naturalesa.</p> <p>19. Utilitzar el vocabulari bàsic de la física de partícules i conèixer les partícules elementals que constitueixen la matèria.</p> <p>20. Descriure la composició de l'Univers al llarg de la seva història en termes de les partícules que el constitueixen i establir-ne una cronologia a partir del Big Bang.</p> <p>21. Analitzar els interrogants als quals s'enfronten els físics avui dia.</p>	<p>1.1. Explica el paper de l'èter en el desenvolupament de la teoria especial de la relativitat.</p> <p>1.2. Reprodueix esquemàticament l'experiment de Michelson-Morley, així com els càlculs associats sobre la velocitat de la llum, i analitza les conseqüències que se'n van derivar.</p> <p>2.1. Calcula la dilatació del temps que experimenta un observador quan es desplaça a velocitats pròximes a la de la llum respecte a un sistema de referència donat aplicant les transformacions de Lorentz.</p> <p>2.2. Determina la contracció que experimenta un objecte quan es troba en un sistema que es desplaça a velocitats pròximes a la de la llum respecte a un sistema de referència donat aplicant les transformacions de Lorentz.</p> <p>3.1. Discuteix els postulats i les aparents paradoxes associades a la teoria especial de la relativitat i la seva evidència experimental.</p> <p>4.1. Expressa la relació entre la massa en repòs d'un cos i la seva velocitat amb la seva energia a partir de la massa relativista.</p> <p>5.1. Explica les limitacions de la física clàssica a l'hora d'enfrontar-se a determinats fets físics, com la radiació del cos negre, l'efecte fotoelèctric o els espectres atòmics.</p> <p>6.1. Relaciona la longitud d'ona o freqüència de la radiació absorbida o emesa per un àtom amb l'energia dels nivells atòmics involucrats.</p> <p>7.1. Compara la predicció clàssica de l'efecte fotoelèctric amb l'explicació quàntica postulada per Einstein i realitza càlculs relacionats amb el treball d'extracció i l'energia cinètica dels fotoelectrons.</p> <p>8.1. Interpreta espectres senzills i els relaciona amb la composició de la matèria.</p> <p>9.1. Determina les longituds d'ona associades a partícules en moviment a diferents escales i extreu conclusions sobre els efectes quàntics a escales macroscòpiques.</p> <p>10.1. Formula de manera senzilla el principi d'incertesa de Heisenberg i l'aplica a casos concrets com els orbitals atòmics.</p> <p>11.1. Descriu les característiques principals de la radiació làser i la compara amb la radiació tèrmica.</p> <p>11.2. Associa el làser amb la naturalesa quàntica de la matèria i de la llum, en justifica el funcionament de manera senzilla i en reconeix el paper en la societat actual.</p> <p>12.1. Descriu els principals tipus de radioactivitat i incideix en els seus efectes sobre l'ésser humà, així com les seves aplicacions mèdiques.</p> <p>13.1. Obté l'activitat d'una mostra radioactiva aplicant la llei de desintegració i valora la utilitat de les dades obtingudes per a la datació de restes arqueològiques.</p> <p>13.2. Realitza càlculs senzills relacionats amb les magnituds que intervenen en les desintegracions radioactives.</p> <p>14.1. Explica la seqüència de processos d'una reacció en cadena i extreu conclusions sobre l'energia alliberada.</p> <p>14.2. Coneix aplicacions de l'energia nuclear com la datació en arqueologia i la utilització d'isòtops en medicina.</p> <p>15.1. Analitza els avantatges i inconvenients de la fissió i la fusió nuclear i justifica la conveniència del seu ús.</p> <p>16.1. Compara les característiques principals de les quatre interaccions fonamentals de la naturalesa a partir dels processos en què aquestes es manifesten.</p> <p>17.1. Estableix una comparació quantitativa entre les quatre interaccions fonamentals de la naturalesa en funció de les energies involucrades.</p> <p>18.1. Compara les principals teories d'unificació i n'estableix les limitacions i l'estat en què es troben actualment.</p> <p>18.2. Justifica la necessitat de l'existència de noves partícules elementals en el marc de la unificació de les interaccions.</p> <p>19.1. Descriu l'estructura atòmica i nuclear a partir de la seva composició en quarks i electrons i utilitza el vocabulari específic de la física de quarks.</p> <p>19.2. Caracteritza algunes partícules fonamentals d'especial interès, com els neutrins i el bosó de Higgs, a partir dels processos en què es presenten.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
		20.1. Relaciona les propietats de la matèria i antimatèria amb la teoria del Big Bang. 20.2. Explica la teoria del Big Bang i discuteix les evidències experimentals en què es recolza, com són la radiació de fons i l'efecte Doppler relativista. 20.3. Presenta una cronologia de l'Univers en funció de la temperatura i de les partícules que el formaven en cada període, i discuteix la asimetria entre matèria i antimatèria. 21.1. Realitza i defensa un estudi sobre les fronteres de la física del segle XXI.

13. Fonaments de l'art.

Abordar què és l'art i quins són els seus elements fonamentals és una tasca complexa, amb tants matisos i enfocaments diferents que probablement cada persona arribi a establir els seus propis valors sobre què suposa la creació artística en la seva vida. Cada individu, en cada moment diferent de la seva vida, estableix uns criteris personals i únics sobre el que li agrada o no en una creació catalogada com a artística. Som, per tant, en un terreny formatiu en què els continguts i procediments que s'han de desenvolupar estan enquadrats dins de la subjectivitat personal més absoluta. Vist així, és difícil establir què s'ha d'ensenyar sobre l'art, i sobretot què han d'aprendre els nostres batxillers sobre què és l'art i què suposarà en la seva formació personal per al futur. Aplicant un criteri científic procedimental, no sembla pas una idea sense cap ni peus mirar al passat i valorar el que en el seu moment van ser les creacions plàstiques més importants i el que van suposar en la història creativa dels pobles i les cultures que ens van precedir. D'aquesta manera, coneixent això, es pot valorar allò actual en millors termes. Facilitar a l'alumnat una base cultural ajuda a millorar la perspectiva dels estudiants sobre el que s'ha considerat com a obra d'art al llarg del temps, i permet millorar la visió personal sobre aquest debat apassionant. És a dir, l'objectiu principal és presentar els objectes culturals anteriors, valorar-los i conèixer-los per poder establir després les bases de la pròpia idea sobre què és la creació artística, fonamentada sobre una base de coneixements al més sòlida possible.

Un cop establerta la necessitat de l'aprenentatge del que s'ha creat anteriorment en el món de l'art, és pertinent dilucidar, tenint present l'etapa educativa en què ens trobem, com s'han de presentar aquests continguts i, sobretot, com s'han d'establir els nivells formatius mínims que els futurs batxillers han d'adquirir en una matèria tan gran i complexa com és la creació artística. L'art no és una ciència exacta que ofereixi un resultat cert i immutable. Valorar la subjectivitat és una tasca impossible, atès que no hi ha una escala que quantifiqui el que és inabordable. Vist així, què s'ha d'avaluar i com s'ha d'avaluar? Abans de sucumbir davant l'univers infinit dels matisos artístics, ens hem de plantejar si es poden posar unes bases sòlides que ens serveixin de guaita o fites des de les quals valorar la bellesa artística i gaudir-ne. Sembla raonable i cert que es poden presentar, almenys, dos fonaments. El primer és intentar analitzar la idea primigènia subjacent en tota creació plàstica. El segon és la comparació entre els objectes creats que han estat portats a la realitat per la pulsio artística. En altres paraules: què buscava l'artista i quin resultat ha obtingut? Un cop establertes aquestes dues bases, a partir d'aquestes l'alumne pot valorar allò creat, saber per què es va fer d'una determinada manera i per què el resultat obtingut; i, a més, crear la seva pròpia opinió sobre per què la forma artística té més valor en uns casos que en d'altres. Tot això suposarà per a l'alumnat millorar el seu desenvolupament en la percepció artística, basat en pilars fermes, sòlids i raonadament argumentats; coneixements obtinguts a partir del substrat cultural facilitat per l'administració educativa.

Assenyalats aquests dos conceptes estables de formació, sembla menys descomunal la tasca de formar els alumnes en la creació artística, atès que la subjectivitat en la percepció sobre l'art s'ordena i es categoritza a partir d'aquests dos plantejaments (recordem: quina era la idea inicial i quin ha estat el resultat obtingut); i aquest ha de ser el camí per procedir a l'avaluació del que s'ha après. L'estudiant coneix les creacions artístiques i/o culturals, identifica l'origen, la idea, l'objectiu per al qual van ser creades, i valora, per comparació entre unes obres i unes altres, la plasmació obtinguda com a objecte artístic. D'aquesta manera, els nostres batxillers adquireixen una base històrica sòlida, milloren el seu nivell de concepció filosòfica del món (atès que la creació artística els ajuda amb l'ús de la forma plàstica a solidificar les seves idees) i, finalment, en valorar per comparació entre unes creacions plàstiques i unes altres, adquireixen el propi sentit personal i crític que la societat del futur requereix.

Aquesta concepció de la formació artística és la que es pretén amb aquesta assignatura tan important en la modalitat d'arts del batxillerat: facilitar a l'alumnat coneixements, racionalment assumibles, fiables des d'un punt de vista d'assumpció personal, de les creacions artístiques des de l'antiguitat fins als nostres dies; fomentar la

capacitat d'anàlisi, judici i crítica personal; i, finalment, arrelar el seu futur creatiu en sòlides bases educatives. Conèixer per jutjar, aquest ha de ser el camí.

L'assignatura està concebuda per impartir-se al llarg dels dos cursos del batxillerat. Una qüestió fonamental és abordar com s'han d'organitzar els continguts al llarg dels dos anys de formació. Plantejar d'inici una visió calidoscòpica de les creacions artístiques té l'al·licient de la lliure associació creativa entre diferents representacions dels objectes artístics, però planteja una dificultat molt certa en l'ordenació mental de les creacions plàstiques en els alumnes, atès que poden no captar la importància històrica que té tota obra d'art. Per minimitzar aquesta circumstància és important, quan es planteja la realitat formativa de l'aprenentatge, posar una estructura de base que col·loqui l'obra plàstica en el moment inicial en què es produeix, i en aquest sentit és essencial que es relacioni la creació de les obres d'art amb la seva ubicació cronològica i geogràfica. La correcta datació dels objectes artístics (quadres, escultures, vestits, joies) és una necessitat certa en totes aquelles representacions creatives que cerquen l'ambientació d'una obra en un temps i un espai determinats, ja sigui cinema, teatre, televisió, etc.

Per tant, queda raonablement demostrat que l'art s'ha de conèixer, s'ha d'identificar i s'ha de relacionar amb el temps en què va ser creat. Així doncs, ha de ser tasca del docent intentar harmonitzar cronològicament tant com sigui possible les obres artístiques. D'aquesta manera la formació facilitada a l'alumnat l'ajudarà a desenvolupar-se en el terreny de la creació plàstica amb més desimboltura i confiança.

Partint de l'argumentació anterior, i com a resum, serà una tasca primordial en la docència d'aquesta assignatura que es combinin almenys tres paràmetres fonamentals: les explicacions sobre l'art a partir del seu origen com a idea, des del punt de vista formal i en relació amb l'entorn històric que l'envolta.

Per aquest motiu, el desenvolupament cronològic de la creació artística ha de ser una part fonamental de l'organització dels continguts al llarg dels dos anys d'impartició, tenint present que la base essencial d'aquesta assignatura és de contingut plàstic, més que de contingut històric. Per aquesta raó, s'ha de cercar en les obres d'art la part estètica que és intemporal en totes elles. Si pensem, per exemple, en l'abstracció figurativa, s'ha de cercar l'expressió formal d'aquest concepte en les obres artístiques al llarg de la història. Altre tant es podria aplicar, per exemple, al concepte d'expressionisme, cercant similituds i diferències entre les escultures rupestres, les gàrgoles romàniques, l'art precolombí i l'escultura de les avantguardes del segle XX, entre altres exemples possibles.

Serà tasca del docent combinar els conceptes plàstics i històrics de manera que l'alumne obtingui una visió global i interrelacionada de les obres d'art, d'una banda amb el tractament formal que de la idea concebuda hi ha bolcat l'artista i de l'altra amb els condicionants històrics, socials i empresarials del temps en què es desenvolupa.

En aquest sentit, la matèria de fonaments de l'art I ha de tenir una presència de continguts teòrics molt important, atès que facilita a l'alumnat la base formativa inicial. És recomanable que s'incideixi més en el primer curs en les belles arts tradicionals (arquitectura, pintura i escultura), atès que són les més allunyades conceptualment de l'etapa vital dels estudiants. Al costat d'això, els continguts del primer curs tindran una major importància cronològica en els segles anteriors al segle XIX. El segon curs ha de tenir una part combinativa dels elements rebuts en el primer curs: la matèria de fonaments de l'art II ha d'incidir més en els segles XIX, XX i XXI i en les creacions plàstiques fonamentals en ells, com són la fotografia, el cinema, la televisió o la producció digital.

És important que no es produeixi una divisió cronològica entre el primer any i el segon, perquè l'objectiu fonamental de l'alumne no és separar l'art per dates sinó entendre que, malgrat el pas del temps, es produeixen expressions semblants al llarg de la cultura de la humanitat: pensem, per exemple, en la relació del cinema amb les cultures anteriors. D'altra banda, cal sospesar la gran importància que té per a la modalitat d'arts del batxillerat totes les creacions artístiques relacionades amb la música, la dansa i les arts aplicades.

Finalment, s'ha de tenir molt en compte que les creacions plàstiques actuals tenen en bona part una presentació "multimèdia". Per tant, és essencial, amb vista al futur, que els alumnes rebin compassadament formació en components visuals, destreses manipulatives i audició musical.

L'assignatura es desenvolupa al llarg de dos cursos. Aquesta divisió permet als centres docents abordar els continguts que s'han de desenvolupar des d'enfocaments diferents, ja que es poden organitzar les eines educatives tenint present que les possibles carències que es detectin en el primer curs es poden solucionar en el segon.

Així mateix convé tenir present la situació formativa prèvia de l'alumnat: molts tindran una formació musical sòlida, ja que hauran rebut formació, complementària a la de l'ESO, als conservatoris de música i de dansa, a les escoles de dansa i a altres institucions afins. Així mateix, és previsible trobar alumnes que en la seva formació anterior hagin assolit un grau notable de destreses en el terreny de l'expressió pictòrica o digital.

Al costat d'això, és una realitat educativa que Internet facilita l'obtenció d'un cabal important de continguts, ja sigui documents o imatges, amb relativament poc esforç de recerca. És, per tant, una eina docent imprescindible,

tenint sempre en compte que aquest material necessita ser convenientment supervisat pel professor o la professora.

Aquestes variables i una altra més que s'hauran de valorar prèviament indiquen la previsible tipologia de l'alumnat que rebrà la formació en aquesta assignatura.

A més, les eines audiovisuals permeten presentar als alumnes els continguts gràfics d'una manera fàcil i potent. Aquestes eines permeten, entre altres recursos educatius, utilitzar la comparació entre unes creacions i unes altres com a mètode senzill per analitzar correctament l'obra d'art i la seva identificació.

D'altra banda, el coneixement de les eines informàtiques per part de l'alumnat sol ser en la majoria dels casos d'un nivell molt acceptable, amb un grau de desimboltura en el maneig de les eines probablement superior a la resta de la societat. Això pot permetre utilitzar les eines digitals en la didàctica de l'aula: presentacions, tractament informàtic de les imatges, integració d'imatge i so, etc.

L'aula pot ser un lloc important de debat sobre el que s'entén per art, per corrents artístics, per importància d'uns autors sobre d'altres.

S'ha de valorar, a més de tot el que s'ha indicat, la importància del treball en equip. Si bé és cert que determinades activitats artístiques es desenvolupen dins de la creació individual, no és menys cert que moltes activitats es desenvolupen treballant en coordinació: n'hi ha prou citant la música, la dansa, el teatre, el cinema, la televisió. Totes es realitzen, imprescindiblement, a partir del treball en equip. És pertinent, doncs, en la mesura que sigui possible, que els alumnes exerceixin les tècniques i les eines del treball en grup.

Finalment, atès que tot artista pensa a difondre la seva obra, és pertinent que la pura explicació plàstica o estètica d'una obra d'art s'acompanyi amb els condicionants socials que permeten que es porti a terme. En aquest sentit, convé relacionar l'artista amb els sistemes que permeten que la creació i difusió de les seves obres es produeixi: mecenatge, activitat empresarial, indústries, clients, etc.

Fonaments de l'art I. 1r de batxillerat

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Els orígens de les imatges artístiques		
Art rupestre: pintura i escultura. Representació simbòlica. Les construccions megalítiques. Stonehenge, mite i realitat.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analitzar la temàtica de l'escultura i la pintura rupestres. 2. Debatre sobre les possibles explicacions simbòliques de les imatges rupestres 3. Reconèixer les característiques principals de la pintura rupestre. 4. Explicar les característiques tècniques de la pintura rupestre a partir d'exemples rellevants existents a la península Ibèrica. 5. Analitzar Stonehenge i les tasques de recreació efectuades al segle xx en el monument. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Identifica les imatges rupestres i les relaciona amb les imatges tribals o ètniques existents al món. 2.1. Relaciona les imatges amb un possible significat iconològic. 3.1. Compara les imatges prehistòriques amb les imatges de grups ètnics de l'actualitat i estableix possibles paral·lelismes. 3.2. Relaciona la iconografia rupestre amb composicions d'artistes actuals. 4.1. Analitza, a partir de fonts historiogràfiques, la tècnica de l'art rupestre i la seva possible aplicació en l'actualitat. 5.1. Analitza Stonehenge debatent sobre la seva autenticitat simbòlica i històrica.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 2. Les grans cultures de l'antiguitat: Egipte. Mesopotàmia i Pèrsia. La Xina		
<p>Egipte. Cultura sedentària i agrícola, arquitectura i obra civil. Culte als morts, immortalitat i resurrecció. El mite d'Isis. L'idealisme en la representació. Faraó-Déu. Esquematzació narrativa: la pintura. Rigidesa narrativa i rigidesa política. Pintura a l'encàustica. Idealisme i naturalisme: escultura. Mobiliari i objectes sumptuaris. Mesopotàmia i Pèrsia. Fets artístics rellevants: restes arqueològiques. La Xina: escultura en terracota.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificar l'art egipci en relació amb altres cultures diferents. 2. Analitzar la possible relació entre el gènere de vida i l'art egipci. 3. Explicar la iconologia egípcia relacionant la imatge amb el poder polític. 4. Identificar la tècnica narrativa de les pintures egípcies. 5. Comparar les diferents peces escultòriques i la seva finalitat: pedra, fusta, objectes sumptuaris, sarcòfags, etc. 6. Experimentar la tècnica de l'encàustica. 7. Reconeixer la tipologia de les cultures enclavades a l'Orient Mitjà, egípcia i xinesa. 8. Reconeixer l'escultura en terracota dels guerrers de Xian, mausoleu del primer emperador Qin. 9. Relacionar les claus polítiques i artístiques dels guerrers de Xian. 10. Relacionar la tècnica de l'escultura en terracota amb usos actuals similars. 11. Analitzar en les cultures antigues la diferència entre imatges idealistes i naturalistes i la seva possible relació amb la finalitat de la peça. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Reconeix les imatges de les restes arqueològiques rellevants i les ubica amb la cultura corresponent. 2.1. Relaciona el tipus de vida sedentari amb l'auge de l'arquitectura i de les obres públiques. 2.2. Infereix la relació entre l'escultura oficial i el seu patrocinador i l'associa amb el tipus d'imatge a representar. 2.3. Estableix una relació causa-forma entre l'estructura política i la plasmació plàstica que se'n fa. 3.1. Analitza la relació existent entre el culte a Isis i el seu possible enllaç amb la religió judeocristiana. 4.1. Explica l'organització narrativa de les pintures egípcies. 5.1. Analitza les peces escultòriques egípcies. 6.1. Aplica la tècnica de l'encàustica a un treball concret. 7.1. Compara la cronologia i la iconografia de les cultures persa, egípcia i xinesa. 8.1. Identifica la concepció formal de les escultures del mausoleu enfront d'altres obres arqueològiques. 9.1. Relaciona la creació del mausoleu del primer emperador Qin amb la història de la Xina i la seva transcendència política i social. 10.1. Reconeix i explica la tècnica de la terracota. 11.1. Descriu les diferències entre l'escultura idealista i l'escultura naturalista.
Bloc 3. L'origen d'Europa. Grècia		
<p>Grècia, entre Egipte i Pèrsia. Política i art: el Partenó. Arquitectura grega. Elements constitutius. Religió i art. Fídies. Apologia del cos humà. Força i sensualitat. Evolució de la forma des del hieratisme egipci: art arcaic, clàssic i hel·lenístic. Art hel·lenístic: naturalisme i expressivitat, emoció i tensió dramàtica. Ceràmica grega: iconologia, recursos ornamentals. Tècniques: negre sobre vermell. Andòcides. Vermell sobre negre. Objectes de la cultura grega: figures, eines, joies. El teatre grec: arquitectura, temes, recursos iconogràfics.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analitzar comparativament l'art arcaic grec i l'art egipci fronterer. 2. Identificar l'arquitectura grega. Orígens formals i socials. 3. Explicar convenientment les parts essencials de l'arquitectura grega. 4. Diferenciar les etapes en l'art grec a partir de les peculiaritats de cada etapa reflectides en una creació determinada. 5. Relacionar l'art grec amb altres cultures o aplicacions posteriors. 6. Descriure la tècnica de la ceràmica grega. 7. Identificar la tipologia de la joieria grega en relació amb altres cultures. 8. Valorar el teatre grec i la seva influència en el teatre posterior. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Relaciona el naixement de la cultura grega amb la influència de les cultures d'Egipte i Pèrsia. 2.1. Identifica els elements essencials de l'arquitectura grega. 3.1. Comenta les diferències entre les tres èpoques essencials de l'art escultòric grec. 4.1. Descriu les diferències entre els tres ordres clàssics: dòric, jònic i corinti. 5.1. Analitza la simbologia de les divinitats gregues. 5.2. Descriu la relació entre l'escultura grega, romana, renaixentista i neoclàssica. 6.1. Compara l'evolució cronològica de la ceràmica grega. 7.1. Compara restes arqueològiques de joies i objectes en les diferents cultures coetànies a la cultura grega. 8.1. Descriu les característiques del teatre grec i la seva influència en el teatre actual.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 4. L'Imperi occidental: Roma		
<p>Roma. La gran cultura mediterrània. L'art etrusc. Elements identificadors. L'estructura política romana i la seva relació amb l'art. Classicisme i idealització en les escultures i els bustos d'emperadors. L'obra civil romana. Arquitectura. Basílica. Obres públiques. La pintura romana. Tècnica del fresc. Literatura i el teatre romà. Arts aplicades: mobiliari, objectes i vestimentes.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Valorar la importància de la cultura romana en el Mediterrani i la seva transcendència històrica posterior. 2. Explicar la importància del llatí com a llengua comuna europea i la seva transcendència en l'art. 3. Identificar les obres arquitectòniques de la cultura romana a partir de la identificació visual dels seus elements principals. 4. Relacionar la basílica romana amb les esglésies cristianes posteriors i analitzar els plànols de les plantes de diferents edificis. 5. Valorar la importància tècnica dels edificis romans. 6. Analitzar la tècnica de la pintura al fresc i del mosaic. 7. Relacionar el teatre romà i el teatre grec. 8. Comparar les arts aplicades de la cultura romana amb les efectuades en altres moments i cultures diferents. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Relaciona el naixement de la cultura romana i la influència grega. 1.2. Situa al mapa del Mediterrani les cultures grega, romana i fenícia. 2.1. Relaciona l'expansió política i artística romana amb l'ús del llatí i el dret romà. 3.1. Identifica els elements arquitectònics essencials de la cultura romana. 4.1. Compara les basíliques de l'Imperi romà i les esglésies construïdes posteriorment. 5.1. Relaciona el panteó d'Agripa amb la catedral del Vaticà. 6.1. Descriu les tècniques del mosaic i de la pintura al fresc. 7.1. Relaciona el teatre actual amb els teatres grec i romà. 8.1. Estableix la relació entre la història de Pompeia i Herculà i la seva influència en l'art europeu posterior. 8.2. Comenta la vestimenta romana i la seva aplicació en la història de l'art posterior.
Bloc 5. L'art visigot		
<p>Fi de l'Imperi romà d'Occident. L'arrianisme. Arquitectura: pèrdua de la tècnica arquitectònica romana. L'art preromànic asturià. L'escultura: relleus en els capitells. Tècniques. Motius iconogràfics. Art dels pobles del nord d'Europa. Normands. Els còdexs miniaturats. La il·lustració en pergami. Tècniques. Iconografia medieval. Pergamins i còdexs. Joieria visigoda. L'art àrab a la península Ibèrica. L'islamisme. L'arc de ferradura. Art mossàrab.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificar les claus expressives de l'art visigot. 2. Relacionar la situació social i l'art aplicat. 3. Analitzar els temples visigots i les seves característiques principals. 4. Diferenciar l'art cristià i àrab a la península Ibèrica. 5. Analitzar la tècnica del cassetonat de les cobertes de fusta en les esglésies espanyoles. 6. Descriure la tècnica de la pintura i l'escriptura sobre pergami. Motius iconogràfics. 7. Explicar la tècnica constructiva de la joieria visigoda. La tècnica alveolada i la seva aplicació posterior. 8. Identificar les claus expressives de l'art del nord d'Europa, ja sigui a Espanya o a la resta del continent. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Identifica els monuments principals del preromànic espanyol. 1.2. Compara l'escultura romana i visigoda. 2.1. Reconeix les claus polítiques que porten a la decadència de l'Imperi romà. 2.2. Relaciona la fi de l'Imperi romà i la disgregació artística europea. 2.3. Compara la pintura visigoda i romana anterior. 3.1. Identifica les principals característiques dels temples visigots a partir de fonts historiogràfiques d'exemples representatius. 4.1. Relaciona l'arc de ferradura i el seu ús en l'art àrab de la península Ibèrica. 5.1. Reconeix les característiques principals dels cassetonats de fusta en exemples representatius. 6.1. Analitza el llibre de l'Apocalipsi i la seva aplicació a l'art de tots els temps. 6.2. Reconeix la tècnica de la pintura i escriptura sobre pergami. 6.3. Identifica i explica les característiques de la iconografia medieval a partir de còdexs i pergamins representatius. 7.1. Explica la tècnica de la joieria visigoda a partir de fonts historiogràfiques que reflecteixin peces representatives. 8.1. Identifica l'art dels pobles del nord d'Europa i els elements similars localitzats a Espanya.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 6. El romànic, art europeu		
<p>Creació i difusió del romànic. L'orde benedictí i sant Bernat de Claravall.</p> <p>El mil·lenarisme i la seva influència en l'art.</p> <p>El simbolisme romànic. La llum. Màndorla. Pantocràtor. Jerarquització.</p> <p>L'esquematzació en la representació figurativa. Pintura i escultura.</p> <p>Arquitectura. Característiques. Edificis representatius.</p> <p>Pintura romànica. Característiques iconològiques.</p> <p>Escultura. Imatges religioses. Capitells. Pòrtics.</p> <p>Roba, mobiliari, costums. Vida quotidiana.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Explicar la relació de l'orde benedictí i l'expansió de l'art romànic. 2. Identificar els elements romànics en l'arquitectura, especialment en els edificis religiosos. 3. Comentar el mite o la realitat de la teoria mil·lenarista de la fi del món. 4. Relacionar la iconologia medieval i la seva plasmació gràfica. 5. Explicar la finalitat iconogràfica de l'escultura religiosa i la forma conseqüent amb aquest objectiu. 6. Comparar l'escultura i la pintura romàniques amb les creacions anteriors i posteriors. 7. Identificar els objectes i elements característics de la vida quotidiana a l'edat mitjana, especialment la vestimenta. 8. Comparar l'estructura narrativa romànica i bizantina. 9. Relacionar la pintura romànica amb tècniques similars posteriors. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Relaciona l'obra dels frares benedictins i la internacionalització de l'art romànic. 1.2. Relaciona el Camí de Santiago i la seva importància religiosa amb l'aplicació de l'art romànic. 2.1. Comenta l'evolució de l'art naturalista romà a l'art simbòlic romànic. 2.2. Reconeix les principals característiques de l'arquitectura romànica i identifica visualment els elements que la diferencien. 2.3. Descriu els elements romànics de les esglésies espanyoles més representatives i indica possibles afegits posteriors. 3.1. Comenta la identificació entre època romànica i les teories mil·lenaristes de la fi del món sorgides en el romanticisme. 4.1. Reconeix la importància de la llum en la iconografia de l'arquitectura romànica. 5.1. Explica els elements formals de l'escultura romànica. 6.1. Identifica la iconografia romànica. 7.1. Compara la vida quotidiana de les ciutats en època romànica amb la vida quotidiana de l'Imperi romà i valora la qualitat de vida i els costums d'unes i altres. 8.1. Comenta l'organització narrativa a partir d'obres representatives. 9.1. Relaciona elements formals de la plàstica romànica amb creacions posteriors.
Bloc 7. El gòtic		
<p>Desenvolupament econòmic europeu. Auge de les ciutats.</p> <p>El gòtic, art europeu. Extensió geogràfica.</p> <p>Arquitectura: edificis públics i religiosos.</p> <p>La catedral gòtica. Característiques. La volta ogival. Rosassa. Pinacles. Els vitralls gòtics.</p> <p>Etales del gòtic: inicial, ple i florit.</p> <p>Pintura gòtica. Pintura sobre taula.</p> <p>Tècnica. Estucat. Daurat. Estofat.</p> <p>Escultura, evolució des de l'art romànic.</p> <p>Vestimentes i costums.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analitzar les claus socials i tècniques de l'origen del gòtic. 2. Diferenciar les catedrals gòtiques d'altres d'anteriors i posteriors. 3. Identificar i anomenar correctament les claus principals de l'art gòtic: escultura, vitralls i arcuacions. 4. Relacionar l'art gòtic i la seva revisió en el segle XIX. 5. Explicar el procés tècnic de la creació de vitralls. 6. Comparar l'escultura gòtica i la romànica i distingir-les correctament. 7. Identificar el procés tècnic de la pintura sobre taula, preparació i resultats. 8. Descriure la tècnica de pintura al tremp. 9. Analitzar la vestimenta gòtica en les imatges religioses i civils de l'època. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Analitza la situació econòmica europea al segle XIII i la seva relació amb el naixement del gòtic. 2.1. Comenta els elements gòtics i la seva aplicació a les catedrals espanyoles més representatives. 3.1. Identifica i anomena correctament els elements principals de l'art gòtic a partir de fonts historiogràfiques de mostres representatives. 4.1. Identifica la tipologia gòtica en edificis cronològicament posteriors, especialment en el neogòtic del segle XIX. 5.1. Analitza el procés de fabricació i instal·lació dels vitralls en catedrals més representatives. 6.1. Explica el canvi formal de l'escultura romànica a la gòtica. 7.1. Identifica els elements de la pintura gòtica a partir de fonts historiogràfiques. 7.2. Explica el procés tècnic de la pintura sobre taula. 8.1. Comenta el procés de fabricació i aplicació de la pintura al tremp. 9.1. Identifica els elements característics de la vestimenta gòtica a partir de fonts historiogràfiques.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 8. El Renaixement		
<p>El renaixement. Estil identificador de la cultura europea. Etapes: <i>Trecento</i>, <i>Quattrocento</i>, <i>Cinquecento</i>. Expansió del Renaixement des d'Itàlia a la resta d'Europa. Florència (els Mèdici) i Roma (el papat). Arquitectura del Renaixement. Tipologia i edificis principals. Escultura: Donatello. Pintura: de la representació jeràrquica medieval a la visió realista: Piero della Francesca, Giotto di Bondone, Masaccio. Pintura a l'oli. Tècnica. Cànon renaixentista: Sandro Boticelli. Leonardo da Vinci: vida i obres. El colorit venecià: Ticià, Tintoretto. Veronese.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Valorar la importància històrica de l'estil Renaixement i la seva transcendència posterior. 2. Identificar les claus tècniques de l'arquitectura renaixentista i la seva relació amb la cultura romana. 3. Reconèixer la proporció àuria en algun element d'estil Renaixement: arquitectura, mobiliari, etc. 4. Identificar les principals obres dels artistes del Renaixement italià. 5. Comparar la pintura veneciana i de la resta d'Europa. 6. Identificar les escultures, i treballs en volum, més emblemàtiques del Renaixement. 7. Analitzar les vestimentes de l'època, principalment en la pintura. 8. Reconèixer les claus tècniques de la perspectiva cònica. 9. Explicar les claus tècniques de la pintura a l'oli i referenciar-ne l'ús en aplicació sobre llenç. 10. Valorar la diferència tècnica de la pintura al tremp i la pintura a l'oli. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Analitza l'origen del Renaixement a Itàlia. 1.2. Relaciona les etapes de la implantació del Renaixement i la cronologia gòtica a Europa. 2.1. Comenta la importància de la cultura romana en l'art del Renaixement. 3.1. Analitza la relació dels elements arquitectònics aplicant la proporció àuria. 4.1. Identifica els canvis en la pintura des del gòtic fins al Renaixement. 4.2. Reconeix les principals pintures del Renaixement i el seu autor. 4.3. Analitza la vida i obra de Leonardo da Vinci. 4.4. Explica l'obra de Rafael Sanzio, especialment "L'escola d'Atenes" i els retrats de "La Fornarina" i de "Baltasar de Castiglione". 5.1. Compara l'evolució de la pintura del primer Renaixement fins al colorit venecià. 6.1. Identifica les escultures, i treballs en volum, més emblemàtiques del Renaixement. 7.1. Analitza les vestimentes reflectides en els quadres del Veronese. 8.1. Descriu amb detall el quadre "El lavatori", de Jacopo Robusti "Tintoretto" i l'aplicació tècnica de la perspectiva cònica. 9.1. Descriu la tècnica de la pintura a l'oli sobre llenç i la relaciona amb la pintura anterior sobre taula. 10.1. Debat sobre les característiques de la pintura al tremp i a l'oli.
Bloc 9. Michelangelo Buonarroti		
<p>Biografia i la relació amb el seu entorn. Relació amb els Mèdici i amb Juli II. L'artista com a element rellevant social. L'artista total. Arquitectura. Sant Pere del Vaticà. Pintura. Capella Sixtina. Pintura al fresc. Concepció iconològica i iconogràfica. Escultura. Evolució personal. Obres representatives.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Explicar la relació de mecenatge entre Miquel Àngel, els Mèdici i el papa Juli II. 2. Analitzar la importància del concepte d'artista total. 3. Descriure les claus iconològiques i iconogràfiques en els frescos de la Capella Sixtina. 4. Identificar les claus evolutives en l'escultura de Miquel Àngel. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Comenta la relació dels mecenes i l'art, especialment entre els Mèdici, Juli II i Miquel Àngel. 2.1. Reconeix la importància històrica de l'obra en conjunt de Miquel Àngel. 2.2. Analitza l'obra arquitectònica, escultòrica i pictòrica de Miquel Àngel. 3.1. Comenta el procés de la creació de la pintura al fresc de la Capella Sixtina. 4.1. Analitza l'evolució iconogràfica de l'escultura de Miquel Àngel i remarca d'una manera especial les escultures del final de la seva vida.
Bloc 10. El Renaixement a Espanya		
<p>Implantació. Cronologia. Fites històriques espanyoles: Els Reis Catòlics. Carles V. Felip II i la seva relació amb l'art. Característiques peculiars de l'art espanyol dels segles XV, XVI. Del plateresc a Juan de Herrera Arquitectura: palau de Carles V. L'Escorial. Façana de la Universitat de Salamanca. Pintura: Pedro de Berruguete. Ticià. El Bosco. El Greco. Sofonisba Anguissola, pintora. Escultura: retaules. Alonso González Berruguete. La música renaixentista. Instruments. Compositors. El moble i el vestuari. Renaixement.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Relacionar la cronologia del Renaixement espanyol amb el Renaixement italià. 2. Identificar la relació entre la societat de l'època i les arts plàstiques. 3. Reconèixer les principals obres arquitectòniques del Renaixement espanyol. 4. Comparar la tècnica escultòrica de la península Ibèrica i de la resta d'Europa. 5. Distingir les obres pictòriques més importants del Renaixement espanyol. 6. Comparar l'obra pictòrica de Sofonisba Anguissola amb la pintura coetània. 7. Identificar les claus musicals de la música renaixentista. 8. Reconèixer els objectes quotidians i els vestuaris del Renaixement. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Resumeix els principals fets històrics relacionats amb l'art espanyol. 2.1. Explica la relació entre l'emperador Carles V i Ticià. 2.2. Explica la fallida relació entre Felip II i el Greco. 3.1. Identifica la tipologia de l'edifici renaixentista, referenciada a edificis emblemàtics espanyols. 4.1. Compara l'escultura religiosa espanyola, amb l'escultura italiana coetània. 4.2. Analitza l'expressivitat en l'obra de Berruguete. 5.1. Comenta l'obra del Bosco i la seva relació amb la monarquia espanyola. 5.2. Analitza l'obra pictòrica del Greco i la seva relació amb la iconologia bizantina. 6.1. Analitza l'obra de la pintora Sofonisba Anguissola. 7.1. Reconeix els instruments musicals del Renaixement. 7.2. Analitza l'obra musical de Tomás Luis de Victoria. 8.1. Identifica la tipologia del moble del Renaixement. Arques, arquilles, barguenyos, cadires de freres. 8.2. Analitza els vestits dels personatges dels quadres del Renaixement, especialment en l'obra de Sánchez Coello.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 11. El barroc		
<p>Origen. La crisi política europea. La guerra dels Trenta Anys. La política espanyola.</p> <p>El concili de Trento i la seva importància en el canvi iconogràfic en les imatges religioses.</p> <p>L'excés, el desequilibri manierista, la asimètria en l'art barroc.</p> <p>Característiques de l'arquitectura barroca. Borromini. Bernini. La catedral de Múrcia.</p> <p>Púlpit de la catedral de Sant Pere. La columna salomònica.</p> <p>Escultura barroca.</p> <p>La imatgeria espanyola. Tècnica i temàtica. Gregorio Fernández, Alonso Cano, Pedro de Mena.</p> <p>La pintura barroca. El tenebrisme. Caravaggio. Naturalisme. Valdés Leal, Murillo.</p> <p>El realisme. Diego de Silva Velázquez.</p> <p>La pintura flamenca: Rubens, Rembrandt.</p> <p>El costumisme holandès: Vermeer. Carel Fabritius.</p> <p>Música. El naixement de l'òpera.</p> <p>Elements compositius de l'òpera: música, llibret, escenografia, attrezzo, vestuari.</p> <p>Músics importants: Antonio Vivaldi, Claudio Monteverdi, George Friedrich Händel, J. S. Bach, Georg P. Telemann, Jean-Philippe Rameau, Domenico Scarlatti.</p> <p>Mobiliari, indumentària i arts decoratives del barroc.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reconèixer les claus de l'art barroc. 2. Utilitzar correctament el vocabulari tècnic aplicat als elements arquitectònics. 3. Identificar la asimètria en elements de l'art barroc i d'altres cultures diferents. 4. Comparar les façanes renaixentistes i barroques a Espanya. 5. Identificar les obres més representatives de l'escultura barroca i relacionar-les amb els autors corresponents. 6. Distingir l'escultura hispànica de la de la resta d'Europa. 7. Comparar l'escultura monocromàtica i l'escultura policromada. 8. Identificar la pintura barroca, comparant els diferents estils, per països. 9. Comparar la il·luminació tenebrista en el barroc i en cultures posteriors. 10. Reconèixer la música barroca i la seva evolució des de la música renaixentista. 11. Valorar el naixement de l'òpera i la seva transcendència posterior. 12. Identificar el mobiliari i les arts decoratives del barroc. 13. Analitzar el procés tècnic de la caixa fosca. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Relaciona la situació política europea amb l'evolució del Renaixement cap al Barroc. 1.2. Analitza les instruccions emanades del Concili de Trento sobre la manera de representar en les esglésies. 1.3. Analitza el púlpit de la basílica de Sant Pere i els seus elements identificatius. 1.4. Analitza les peculiaritats de la imatgeria espanyola. Temàtica i tècnica. 1.5. Relaciona la caixa fosca pictòrica amb la caixa fotogràfica. 2.1. Identifica les principals característiques de l'arquitectura barroca. 3.1. Relaciona l'art barroc europeu i l'art colonial hispanoamericà. 3.2. Compara el barroc amb creacions formals recarregades o barroques posteriors. 4.1. Descriu i compara façanes de les esglésies més representatives de l'art barroc. 5.1. Comenta els principals treballs del Gian Lorenzo Bernini escultor i la seva evolució des de l'escultura de Michelangelo Buonarroti. 5.2. Analitza l'obra "L'èxtasi de Santa Teresa" i la seva relació amb artistes posteriors, per exemple Dalí. 6.1. Identifica les principals obres de la imatgeria religiosa espanyola. 7.1. Compara l'escultura de Bernini i de Gregorio Fernández. 8.1. Identifica els principals pintors barrocs. 8.2. Analitza el tractament de la perspectiva a "Las Meninas" de Velázquez. 8.3. Compara la tècnica pictòrica de Velázquez amb la pintura impressionista posterior. 8.4. Analitza l'obra pictòrica de Peter Paul Rubens i Rembrandt Harmenszoon van Rijn. 8.5. Explica la pintura costumista holandesa: tractament pictòric, mida del llenç, tècnica. 9.1. Relaciona Michelangelo Merisi da Caravaggio amb José de Ribera, Juan de Valdés Leal i Diego de Silva Velázquez. 10.1. Reconeix la tipologia musical de la música barroca. 10.2. Identifica les peces més reconeixibles dels compositors d'aquesta època: Vivaldi, Monteverdi, Händel, J. S. Bach, Telemann, Rameau, Scarlatti. 11.1. Descriu els principals components d'una òpera. 12.1. Compara el mobiliari i els vestits del Renaixement amb els de l'època barroca. 13.1. Relaciona la caixa fosca pictòrica amb la caixa fotogràfica. 13.2. Comenta l'ús de la caixa fosca i el relaciona amb l'obra de Carel Fabritius i altres de possibles.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 12. El rococó. França. Resta d'Europa		
<p>Origen. Absolutisme polític de la monarquia francesa. El "Rei Sol" Lluís XIV, Lluís XV.</p> <p>Refinament sensual. Elegància.</p> <p>Arquitectura. El palau de Versalles.</p> <p>Pintura: Watteau. Fragonard. Boucher.</p> <p>Élisabeth-Louise Vigée-Lebrun. Pintora.</p> <p>Pintura a Espanya.</p> <p>Imatgeria espanyola.</p> <p>Música: Mozart. Obres principals. Òperes.</p> <p>Mobiliari i decoració d'interiors. L'estil Lluís XV.</p> <p>Indumentària i arts decoratives. Les manufactures reals europees. La porcellana de Sèvres, Meissen i Buen Retiro. La Reial Fàbrica de Vidre de La Granja de San Ildefonso (Segòvia). La joieria del segle XVIII.</p> <p>La tècnica del vidre bufat.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Comparar l'art barroc i rococó i establir similituds i diferències. 2. Diferenciar la temàtica religiosa i la temàtica profana. 3. Comparar les obres pictòriques d'Élisabeth-Louise Vigée-Lebrun i els pintors masculins de la seva època. 4. Valorar les similituds i diferències entre l'obra pictòrica d'Antón Rafael Mengs i pintors posteriors, per exemple Francisco de Goya. 5. Comparar el diferent tractament iconològic dels motius religiosos entre Gregorio Fernández i Salzillo. 6. Analitzar l'obra musical de Mozart: anàlisi, identificació de fragments d'obres més populars i comparació amb obres d'altres autors i d'altres èpoques. 7. Descriure les diferents parts que componen les composicions musicals. 8. Analitzar les claus estilístiques de l'estil rococó, especialment en vestuaris i mobiliari a Espanya i a Europa. 9. Reconèixer la importància artística de la ceràmica, i especialment de la porcellana, i valorar l'evolució des de la pisa fins a les figures d'aquesta època. 10. Explicar el mètode de fabricació del vidre bufat. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Identifica l'origen del rococó. 1.2. Relaciona la situació política francesa i el rococó. 1.3. Analitza l'evolució del barroc al rococó. 2.1. Compara la pintura barroca i la pintura rococó. 2.2. Analitza la diferent temàtica del barroc religiós en la pintura galant francesa. 2.3. Analitza el quadre "El gronxador" de Jean-Honoré Fragonard. 3.1. Compara les obres pictòriques d'Élisabeth-Louise Vigée-Lebrun i els pintors masculins de la seva època. 4.1. Relaciona l'obra d'Antón Rafael Mengs i els pintors europeus del seu temps. 4.2. Compara les obres de Mengs amb les de Goya i estableix possibles influències. 5.1. Analitza l'obra de Francisco Salzillo. 5.2. Compara el diferent tractament iconològic dels motius religiosos entre Gregorio Fernández i Salzillo. 6.1. Analitza l'obra musical de Wolfgang Amadeus Mozart. 6.2. Reconeix parts importants dels treballs més coneguts de Mozart. 6.3. Compara les òperes de Mozart amb altres de diferents èpoques. 6.4. Compara el "Rèquiem" de Mozart amb obres d'altres autors. 7.1. Descriu les diferents parts que componen les composicions musicals més representatives: oratoris, misses, concerts, sonates i simfonies. 8.1. Analitza el mobiliari rococó. 8.2. Identifica l'estil Lluís XV en mobiliari. 8.3. Compara els vestits de la cort francesa amb la resta de vestits europeus. 8.4. Descriu el vestuari de les classes altes, mitjanes i baixes al segle XVIII. 9.1. Analitza la tipologia de la ceràmica europea. 9.2. Descriu l'evolució de la pisa fins a la porcellana. 9.3. Identifica la tipologia de la ceràmica europea en relació amb la ceràmica oriental. 10.1. Identifica les característiques de la fabricació del vidre. 10.2. Descriu el procés de fabricació del vidre bufat.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 13. El neoclassicisme		
<p>Origen. Tornada al classicisme renaixentista. Auge de l'orientalisme. Comerç amb Orient. "Chinoiseries". La influència de Palladio. L'estil Imperi a França.</p> <p>Arquitectura. Recursos formals grecs, romans i renaixentistes.</p> <p>Edificis notables: Òpera de París, Capitoli a Washington, Congrés dels Diputats a Madrid.</p> <p>Escultura: sensualitat, dinamisme. (La dansa.)</p> <p>Pintura. Auge de la pintura anglesa: Thomas Lawrence, Joshua Reynolds, George Romney. França: Jean Louis David, Jean Auguste Dominique Ingres.</p> <p>Mobiliari. França, estils Lluís XVI, estil Imperi.</p> <p>Joieria. Rellotges. Vestuari. Porcellana.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificar les claus del neoclassicisme arquitectònic. 2. Valorar la transcendència del neoclassicisme dins de la cultura europea. 3. Reconèixer els elements de la cultura oriental que es van incorporant progressivament a la cultura europea. 4. Comparar les diferents obres escultòriques dels artistes més rellevants europeus. 5. Comparar el tractament pictòric de diferents pintors coetanis, per exemple Jean Louis David, Jean Auguste Dominique Ingres. 6. Identificar les obres pictòriques més importants dels pintors anglesos. 7. Discernir entre el mobiliari Lluís XV i el Lluís XVI. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Compara la situació política francesa de Lluís XVI i l'estil artístic que el relaciona. 1.2. Relaciona la vida de Napoleó i l'estil Imperi. 1.3. Compara els edificis neoclàssics a Europa, diferències i semblances. 1.4. Identifica els principals edificis neoclàssics europeus i americans. 2.1. Analitza les causes de la tornada al classicisme arquitectònic. 3.1. Infereix, a partir de l'auge del comerç amb Orient, el creixent gust orientaltzant de la moda europea. 4.1. Compara l'obra d'Antonio Canova amb l'escultura anterior. 4.2. Reconeix els principals treballs de Canova i Carpeaux. 4.3. Compara l'escultura de Canova i Carpeaux. 5.1. Compara l'obra pictòrica dels pintors europeus més rellevants, per exemple: Jean Louis David, Jean Auguste Dominique Ingres i altres de possibles. 6.1. Explica l'obra pictòrica dels principals pintors anglesos: Thomas Lawrence, Joshua Reynolds i d'altres. 6.2. Analitza la relació artística i personal entre Emma Hamilton, George Romney i l'almirall Nelson. 6.3. Relaciona la influència entre Emma Hamilton i la moda de l'època. 7.1. Compara la tipologia entre el mobiliari Lluís XV, Lluís XVI i Imperi.

Fonaments de l'art II. 2n de batxillerat

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. El romanticisme		
<p>Expressió desmesurada del sentiment. Oposició a l'intel·lectualisme racionalista del segle XVIII. Nacionalisme italià i germànic.</p> <p>Orientalisme idíl·lic. L'actitud vital de Lord Byron.</p> <p>Arquitectura. Continuació i evolució del neoclassicisme.</p> <p>Arquitectura espanyola. Edificis notables.</p> <p>Pintura. El romanticisme a França.</p> <p>Pintura a Espanya: Goya. Costumisme rococó. Expressionisme. Capritxos.</p> <p>Inici de la fotografia. Els temes fotogràfics: retrat, paisatge, història. El pictorialisme. Música: Ludwig Van Beethoven i la superació del classicisme musical. Obres principals. Obra simfònica, concerts i sonates.</p> <p>Òperes. Verdi. Wagner i la mitologia germànica.</p> <p>Indumentària, mobiliari i decoració d'interiors: Els estils Regency i Napoleó III.</p> <p>Naixement de la dansa clàssica.</p>	<p>1. Reconèixer les claus teòriques de l'obra artística romàntica.</p> <p>2. Diferenciar el significat del terme "romàntic" aplicat al moviment artístic del segle XIX i l'ús actual.</p> <p>3. Relacionar el romanticisme artístic amb l'auge del nacionalisme i la creació de l'estat alemany i italià.</p> <p>4. Analitzar els principals edificis espanyols de l'època.</p> <p>5. Identificar els pintors romàntics europeus.</p> <p>6. Comparar la pintura romàntica francesa i l'obra de Goya, semblances i possibles influències.</p> <p>7. Identificar l'obra pictòrica de Goya.</p> <p>8. Comparar les pintures negres amb expressions artístiques semblants d'artistes d'altres èpoques. Especialment amb la pintura expressionista del segle XX.</p> <p>9. Comentar la composició d'elements pictòrics i narratius de quadres emblemàtics de la pintura romàntica.</p> <p>10. Analitzar les etapes pictòriques de Goya.</p> <p>11. Comparar l'obra pictòrica de Goya i de Velázquez.</p> <p>12. Explicar els orígens de la impressió fotogràfica.</p> <p>13. Comparar la música romàntica amb les anteriors o posteriors.</p> <p>14. Descriure les claus estilístiques del mobiliari i objectes sumptuaris: Estils Regency. Napoleó III. Joieria. Rellotges. Vestuari.</p> <p>15. Analitzar la tècnica del daurat al mercuri, incidint en la toxicitat del procés, i relacionar-lo amb l'explotació de l'or en l'actualitat.</p> <p>16. Debatre sobre la simbologia de l'or en diferents cultures.</p> <p>17. Comentar el naixement a França de la dansa clàssica i els elements clau que la componen, per exemple l'ús del tutú i el ball de puntes.</p>	<p>1.1. Analitza el sentiment romàntic i la seva relació amb l'art.</p> <p>2.1. Diferencia el terme "romàntic" aplicat al moviment artístic del segle XIX i l'ús actual.</p> <p>3.1. Relaciona el romanticisme i l'auge del nacionalisme.</p> <p>4.1. Identifica els principals edificis espanyols de l'època: Múrcia: teatre Romea. Cadis: teatre Falla. Oviedo: teatre Campoamor. Barcelona: Arc del Triomf, Palau de Justícia, entre d'altres.</p> <p>5.1. Sospesa la importància de l'obra pictòrica de Karl Friedrich Schinkel, Caspar David Friedrich, Thomas Cole, John Constable, William Turner i altres de possibles.</p> <p>6.1. Analitza la pintura romàntica francesa: Théodore Géricault, Eugène Delacroix, Antoine-Jean Gros.</p> <p>7.1. Reconeix l'obra pictòrica de Goya.</p> <p>8.1. Comenta les pintures negres de Goya.</p> <p>8.2. Compara l'obra de Goya de característiques expressionistes amb obres de contingut formal similar en altres èpoques i cultures.</p> <p>9.1. Comenta el quadre "El rai de la Medusa" de Géricault i valora la base històrica i el resultat plàstic.</p> <p>9.2. Analitza la pintura "La mort de Sardanàpal".</p> <p>10.1. Identifica els principals quadres del pintor aragonès.</p> <p>10.2. Classifica la temàtica dels quadres de Goya.</p> <p>11.1. Relaciona el quadre "La família de Carles IV" amb "Las Meninas".</p> <p>11.2. Relaciona el quadre "La lletera de Bordeus" amb la pintura impressionista posterior.</p> <p>12.1. Identifica les primeres impressions fotogràfiques.</p> <p>13.1. Comenta la música romàntica: Beethoven. Obres principals.</p> <p>13.2. Coneix i explica els principals canvis introduïts per Beethoven en la forma sonata i simfonia.</p> <p>13.3. Identifica peces representatives de l'obra de Verdi, Wagner i altres de possibles</p> <p>13.4. Relaciona l'obra musical de Wagner i la mitologia germànica.</p> <p>14.1. Identifica les claus estilístiques en la indumentària, el mobiliari i la decoració dels estils Regency i Napoleó III.</p> <p>15.1. Comenta la relació entre la rellotgeria de l'època i el bronze daurat al mercuri.</p> <p>16.1. Compara diferents peces fabricades en or al llarg de les diferents cultures de la humanitat.</p> <p>17.1. Explica el naixement a França de la dansa clàssica i els elements clau que la componen.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 2. El romanticisme tardà. 1850-1900		
<p>La Revolució Industrial. La colonització d'Àfrica. Guerra amb la Xina. La guerra de Secessió nord-americana. Independència llatinoamericana.</p> <p>Nacionalisme italià i germànic. Historicisme nostàlgic.</p> <p>Arquitectura. Neoestils: neomudèjar, neogòtic.</p> <p>Exposicions universals de París, Londres i Barcelona. La torre Eiffel.</p> <p>Escultura: Auguste Rodin. Camille Claudel, escultora. Mariano Benlliure.</p> <p>Pintura. França: els Pompiers: Bouguereau, Cormon, Alexandre Cabanel, Jean-Léon Gérôme.</p> <p>El retrat galant: els Madrazo. Franz Xaver Wintenthaler.</p> <p>Marià Fortuny i de Madrazo, artista total: pintor, escenògraf, dissenyador de moda, inventor.</p> <p>L'historicisme: Eduardo Rosales. Francisco Pradilla. Alejandro Ferrant.</p> <p>Regne Unit: el moviment preraphaelita: John Everett Millais, Dante Gabriel Rossetti, William Holman Hunt, etc.</p> <p>Decoració i moda: Marià Fortuny i de Madrazo. El moviment "Arts and Crafts", William Morris.</p> <p>El desenvolupament de la tècnica fotogràfica. El retrat fotogràfic.</p> <p>Els orígens del cinema i el naixement del cinema americà.</p> <p>Música: regionalisme eslau. Dansa: Txaiovski ("El llac dels cignes"). La sarsuela.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificar els principals fets polítics de la segona meitat del segle XIX i la seva relació amb l'art del seu temps. 2. Reconèixer els elements d'estils anteriors aplicats a edificis de l'època. Arcuacions, columnes, decoració, etc. 3. Relacionar les exposicions universals de París, Londres, Barcelona i d'altres amb l'expansió dels nous corrents arquitectònics. 4. Comparar l'evolució escultòrica des del classicisme, per exemple Canova, amb la nova plasticitat de Rodin i Camille Claudel. 5. Analitzar l'obra de Camille Claudel i la seva relació amb Auguste Rodin. 6. Identificar els principals escultors espanyols de l'època i assenyalar l'obra de Mariano Benlliure. 7. Identificar el gènere pictòric denominat "pintura orientalista", a partir de l'obra pictòrica d'artistes europeus i espanyols, per exemple Marià Fortuny. 8. Analitzar la visió romàntica de la història i l'auge de l'historicisme pictòric. 9. Confeccionar un catàleg d'obres fi de segle relacionades amb la pintura "Pompier", per exemple dels pintors: Bouguereau, Cormon, Alexandre Cabanel, Jean-Léon Gérôme. 10. Comparar els retrats dels Madrazo amb les obres de pintors coetanis, per exemple Franz Xaver Wintenthaler. 11. Reconèixer l'evolució en la moda femenina. 12. Debatre sobre el moviment romàntic de tornada a la fabricació artesanal "Arts and Crafts" anglesa. 13. Comentar els plantejaments estètics de William Morris. 14. Analitzar les principals obres pictòriques dels pintors preraphaelites anglesos. 15. Comentar les primeres fotografies en blanc i negre. 16. Relacionar el retrat fotogràfic i el retrat pictòric. 17. Descriure el context en el qual s'emmarca el naixement del cinema (els germans Lumière, Méliès, Segundo Chomón), així com el naixement del cinema americà. 18. Analitzar l'obra musical de compositors de l'est d'Europa: Alexandr Borodin, Modest Músorgski, Piotr Ilich Txaiovski, Antonín Dvořák, Bedřich Smetana. 19. Analitzar les claus artístiques en el ballet "El llac dels cignes", de Txaiovski. 20. Comentar la música popular espanyola: la sarsuela. 21. Identificar adequadament les composicions més populars de la sarsuela espanyola. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Relaciona l'internacionalisme polític europeu i l'arribada a Europa de l'art d'Orient. 1.2. Comenta la guerra de Secessió nord-americana i la seva influència en l'art. 2.1. Identifica els edificis relacionats amb els moviments neogòtic i neomudèjar. 3.1. Relaciona les exposicions universals de París i Londres amb l'arquitectura. 3.2. Identifica els elements principals de l'erecció de la torre Eiffel. 4.1. Explica l'evolució del classicisme de Canova a l'expressionisme de Rodin. 4.2. Analitza l'obra de Camille Claudel. 5.1. Compara l'obra de Rodin i Camille Claudel i estableix les conclusions pertinents. 6.1. Identifica l'escultura espanyola, especialment l'obra de Mariano Benlliure. 7.1. Identifica la pintura orientalista europea, ja sigui francesa, anglesa, etc., amb els orientalistes espanyols, per exemple Marià Fortuny. 8.1. Relaciona l'obra pictòrica historicista dels pintors: Eduardo Rosales, Francisco Pradilla i Alejandro Ferrant. 9.1. Reconeix l'obra dels pintors "Pompier" francesos: Bouguereau, Cormon, Alexandre Cabanel, Jean-Léon Gérôme, entre d'altres. 10.1. Relaciona el retrat pictòric dels Madrazo i Franz Xaver Wintenthaler. 11.1. Reconeix els treballs de disseny i vestuari de Marià Fortuny i de Madrazo. 12.1. Explica el moviment "Arts and Crafts" anglès. 13.1. Comenta els plantejaments estètics de William Morris. 14.1. Analitza l'obra pictòrica del moviment preraphaelita. 15.1. Identifica la tècnica del retrat utilitzada per Nadar. 16.1. Compara el retrat en pintura amb el retrat coetani en fotografia. 17.1. Descriu el context general en què sorgeix la cinematografia i els seus pioners. 18.1. Reconeix l'obra musical dels països eslaus: Alexandr Borodin, Modest Músorgski, Piotr Ilich Txaiovski, Bedřich Smetana. 19.1. Analitza el ballet "El llac dels cignes", de Txaiovski. 20.1. Comenta la música popular espanyola: la sarsuela. 21.1. Identifica els fragments més populars de la sarsuela espanyola.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 3. Les avantguardes		
<p>Naixement de la fotografia. Els colors primaris. Teoria additiva i subtractiva del color. Colors complementaris.</p> <p>Decadència de l'historicisme, auge de la vida quotidiana.</p> <p>Simbolisme. Erotisme. Drogues. Satanisme: Odilon Redon.</p> <p>Preimpressionisme: Cézanne.</p> <p>Impressionisme: Monet, Manet, Pissarro, Sisley.</p> <p>Regne Unit: John Singer Sargent.</p> <p>Pintura a Espanya: Santiago Rusiñol, Ramon Casas, Anglada Camarasa, Carlos de Haes, Isidre Nonell, Joaquín Sorolla, José Luis Sert.</p> <p>Els "Navis" (Pierre Bonnard), els "Fauves" (Matisse).</p> <p>L'art naíf: el Duaner Rousseau.</p> <p>Berthe Morisot. Mary Cassatt.</p> <p>Van Gogh.</p> <p>El cubisme, ruptura d'una única visió. Juan Gris, George Braque, Pablo Ruiz Picasso.</p> <p>Les etapes pictòriques de Picasso.</p> <p>L'obra escultòrica de Picasso i la seva relació amb Julio González.</p> <p>El cinema com a avantguarda.</p> <p>Música: impressionisme: Debussy, Ravel.</p> <p>Música espanyola: Falla, Albéniz, Granados, Salvador Bacarisse.</p> <p>El cartell publicitari. L'obra de Jules Chéret, Alfons Mucha, Leonetto Cappiello.</p> <p>L'estampació japonesa. Tècnica de l'Ukiyo-e. Els grans gravadors nipons: Kitagawa Utamaro, Utagawa Hiroshige, Katsushika Hokusai.</p> <p>Influència de l'estampació japonesa a Europa. Vincent Van Gogh. Naixement del còmic.</p> <p>El cartell publicitari i l'obra artística d'Henri Toulouse-Lautrec.</p> <p>La música espiritual negra. El blues. Naixement del jazz.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Relacionar els descobriments en la composició del color amb la seva aplicació en la tècnica pictòrica. 2. Diferenciar les teories de color additiva i subtractiva. 3. Identificar els quadres amb temàtica simbolista i diferenciar-los dels d'altres temàtiques. 4. Conèixer la biografia de Cézanne, la seva relació amb la part comercial de la creació artística i la influència en la tècnica pictòrica posterior. 5. Descriure les claus de la pintura impressionista. 6. Comparar la temàtica diferent entre els motius historicistes i el reflex de la vida quotidiana en les pintures de l'època. 7. Relacionar el retrat social al Regne Unit. L'obra pictòrica de John Singer Sargent. 8. Analitzar la pintura espanyola i el seu valor en relació amb la pintura europea. 9. Distingir la tècnica pictòrica impressionista de la utilitzada pels "Navis" i pels "Fauves". 10. Comparar la qualitat pictòrica de les pintores impressionistes amb les obres dels pintors masculins. Per exemple, les pintores Berthe Morisot i Mary Cassatt. 11. Analitzar la tècnica pictòrica dels pintors naíf. 12. Analitzar l'obra pictòrica de Van Gogh. 13. Debatre sobre la biografia de Van Gogh i la influència que va tenir en la seva pintura. 14. Analitzar l'origen teòric i la plasmació en l'art dels plantejaments cubistes. 15. Comentar l'escultura espanyola de l'època. La tècnica de la soldadura en ferro i la seva relació amb Picasso i Julio González. 16. Classificar l'obra pictòrica de Picasso en les seves etapes més representatives. 17. Conèixer el cinema i les seves relacions amb les primeres avantguardes artístiques. 18. Identificar la tipologia del cartell publicitari de l'època. 19. Debatre sobre la qualitat artística del cartell publicitari. 20. Identificar per la seva tipologia les obres en cartell dels artistes més famosos de la seva època. Per exemple: Jules Chéret, Alfons Mucha, Leonetto Cappiello. 21. Analitzar la tècnica japonesa de l'Ukiyo-e i les obres principals dels estampadors japonesos: Kitagawa Utamaro, Utagawa Hiroshige, Katsushika Hokusai. 22. Debatre sobre la influència del gravat japonès amb les creacions europees, sobretot en l'obra de Van Gogh i dels dibuixants de la denominada "línia clara", per exemple Hergé. 23. Explicar el cartell i l'obra gràfica d'Henri Toulouse-Lautrec. 24. Analitzar les claus de la música impressionista, tant la francesa com la de la resta d'Europa. Per exemple, Debussy i Ravel. 25. Conèixer els compositors espanyols i les seves obres més representatives: Manuel de Falla, Isaac Albéniz, Enrique Granados, Salvador Bacarisse i altres. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Relaciona el descobriment de la descomposició de la imatge en colors primaris i la seva relació amb la tècnica impressionista. 2.1. Diferencia la construcció de colors amb la llum de la creació amb els pigments. 3.1. Relaciona els temes artístics i la seva aplicació a l'art: simbolisme, erotisme, drogues, satanisme. 3.2. Analitza l'obra pictòrica d'Odilon Redon. 4.1. Descriu les principals creacions de Cézanne. 5.1. Identifica els quadres més representatius de: Manet, Monet, Pissarro, Sisley. 6.1. Compara els quadres historicistes amb les obres de Pissarro o Sisley. 7.1. Relaciona l'obra pictòrica de Sorolla amb John Singer Sargent. 8.1. Identifica les principals obres dels pintors espanyols, per exemple: Santiago Rusiñol, Ramon Casas, Anglada Camarasa, Carlos de Haes, Isidre Nonell i Joaquín Sorolla. 9.1. Identifica la tècnica pictòrica dels "Navis" i els "Fauves". 9.2. Analitza alguna obra de Pierre Bonnard i Matisse. 10.1. Compara l'obra pictòrica de les pintores Berthe Morisot i Mary Cassatt amb els pintors coetanis. 11.1. Explica la concepció pictòrica del Duaner Rousseau. 12.1. Analitza l'art de Van Gogh. 13.1. Debat sobre la possible relació entre vida i obra en Van Gogh. 14.1. Analitza la concepció visual de l'art cubista. 14.2. Compara alguna obra cubista amb altres d'anteriors. 14.3. Identifica les obres cubistes de Juan Gris, Pablo Picasso i Georges Braque. 15.1. Relaciona l'escultura de Julio González i la de Picasso. 16.1. Compara les etapes creatives de Picasso: èpoques rosa, blava, cubista, surrealista. 17.1. Analitza els intercanvis recíprocs entre la cinematografia i les avantguardes en altres disciplines de l'art. 18.1. Analitza els elements formals i narratius que es donen en el cartell publicitari. 19.1. Explica la importància del cartell publicitari. 20.1. Explica l'obra gràfica dels cartellistes: Jules Chéret, Alfons Mucha, Leonetto Cappiello. 21.1. Analitza la tècnica japonesa del Ukiyo-e i les principals obres dels estampadors japonesos: Kitagawa Utamaro, Utagawa Hiroshige, Katsushika Hokusai. 22.1. Relaciona el gravat japonès amb les creacions europees, sobretot en l'obra de Van Gogh i d'Hergé. 23.1. Explica el cartell i l'obra gràfica d'Henri Toulouse-Lautrec. 24.1. Comenta la música impressionista i utilitza amb aquesta finalitat alguna obra de Claude Debussy o Maurice Ravel. 25.1. Analitza l'obra musical dels compositors espanyols: Manuel de Falla, Isaac Albéniz, Enrique Granados, Salvador Bacarisse.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 4. El modernisme-Art Nouveau		
<p>La fantasia arquitectònica de la fi de segle: L'Art Nouveau.</p> <p>Característiques principals de l'Art Nouveau francès.</p> <p>El moviment a Europa: modernisme, Jugendstil, Sezession, Liberty.</p> <p>L'arquitectura modernista europea. Víctor Horta.</p> <p>El modernisme català. L'obra de Gaudí. Escultura. L'obra de Josep Llimona.</p> <p>El cartell publicitari a Catalunya. Alexandre de Riquer.</p> <p>El mobiliari modernista.</p> <p>La revolució en el vidre. Els gerros d'Émile Gallé. Els llums de colors de Louis Comfort Tiffany.</p> <p>L'esmail en la joieria. L'obra de Lluís Masriera.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analitzar les claus estilístiques del modernisme, que el diferencien clarament dels estils anteriors i posteriors. 2. Debatre sobre l'obra modernista a Europa, extensió i durada cronològica. 3. Reconèixer el modernisme espanyol, especialment l'obra d'Antoni Gaudí. 4. Analitzar l'escultura modernista espanyola, per exemple l'obra de l'escultor Josep Llimona. 5. Reconèixer les claus estilístiques en l'escultura criselefantina. 6. Comentar la importància de la cartellística espanyola, especialment rellevant en l'obra d'Alexandre de Riquer i Ramon Casas. 7. Identificar la tipologia del mobiliari modernista. 8. Descriure l'evolució en la tècnica del vidre que suposa l'obra d'Émile Gallé i Louis Comfort Tiffany. 9. Analitzar els elements clau de la joieria modernista, utilitzant, entre d'altres, les obres de René Lalique i Lluís Masriera. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Identifica els elements diferenciadors de l'art modernista enfront del geometrisme de l'art déco i els neoestils anteriors. 2.1. Comenta la durada cronològica i extensió geogràfica del modernisme. 2.2. Explica el modernisme a Europa: Art Nouveau, Liberty, Sezession, Jugendstil. 3.1. Compara l'obra arquitectònica d'Antoni Gaudí, Víctor Horta i Adolf Loos. 4.1. Analitza l'obra escultòrica de Josep Llimona. 5.1. Identifica peces escultòriques que es puguin classificar com a criselefantines. 6.1. Comenta l'obra en cartell d'Alexandre de Riquer, Ramon Casas i altres cartellistes espanyols. 7.1. Analitza el mobiliari modernista. 8.1. Explica la importància artística de les creacions en vidre d'Émile Gallé i Louis Comfort Tiffany. 9.1. Comenta la tipologia de la joieria modernista, per exemple els dissenys de René Lalique, Lluís Masriera i altres.
Bloc 5. El surrealisme i altres avantguardes		
<p>Les teories de Sigmund Freud. La psicologia.</p> <p>L'irracionalisme oníric. El moviment surrealista. Origen. Principals artistes: Salvador Dalí, Jean Arp, Joan Miró.</p> <p>El moviment dadà. L'obra escultòrica de Jean Tinguely.</p> <p>El moviment neoplasticista holandès "De Stijl": arquitectura, pintura i mobiliari. Piet Mondrian. Theo Van Doesburg, Gerrit Thomas Rietveld.</p> <p>El surrealisme en el cinema: "Un chien andalou", Luis Buñuel i Salvador Dalí. "L'âge d'or", Buñuel.</p> <p>El cinema alemany: L'expressionisme alemany: "El gabinet del Dr. Caligari" (1920), Robert Wiene.</p> <p>El gènere de la ciència ficció. Fritz Lang i la seva pel·lícula "Metropolis" (1927).</p> <p>"Der blaue Engel" (1930), Josef von Sternberg, Marlene Dietrich.</p> <p>Els ballets de Sergei Diaghilev i Nijinski. Escenografies i decorats. Relació amb artistes de l'època: Picasso, Matisse, Natalia Gontxarova.</p> <p>Música i dansa: Igor Stravinsky: "L'ocell de foc", "Petrushka", "La consagració de la primavera".</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Relacionar el descobriment de la psicologia amb les claus plàstiques del surrealisme. 2. Identificar les principals obres i els principals autors surrealistes. 3. Analitzar la importància històrica de Salvador Dalí i Luis Buñuel. 4. Explicar la importància del cinema europeu, assenyalant exemples de gran transcendència posterior, com són "El gabinet del Dr. Caligari", "Metropolis", "Der blaue Engel" i d'altres. 5. Explicar les claus estilístiques en arquitectura, pintura i mobiliari del moviment "De Stijl". 6. Debatre sobre el moviment dadà i les obres més importants d'aquest moviment artístic. 7. Reconèixer la importància dels ballets russos a París i en la història de la dansa contemporània. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Relaciona les idees sobre la psicoanàlisi de Sigmund Freud i les creacions surrealistes, especialment amb el mètode paranoicocrític de Salvador Dalí. 1.2. Explica les principals característiques del moviment surrealista. 2.1. Comenta les obres surrealistes de Jean Arp, Joan Miró i la pintura metafísica de Giorgio de Chirico. 3.1. Descriu el surrealisme en el cinema, utilitza l'obra de Dalí i Buñuel: "Un chien andalou" i la resta de filmografia de Luis Buñuel: "L'âge d'or", "Els marginats", "Viridiana" i altres de possibles. 4.1. Comenta les claus de l'expressionisme alemany, especialment rellevant en "El gabinet del Dr. Caligari", de Robert Wiene. 4.2. Analitza la importància de la pel·lícula "Der blaue Engel", de Josef von Sternberg, i la presència en aquesta pel·lícula de Marlene Dietrich. 5.1. Explica la concepció artística dels neoplasticistes holandesos, el grup "De Stijl". 5.2. Analitza les obres en arquitectura, pintura i mobiliari dels artistes neoplasticistes: Piet Mondrian, Theo van Doesburg, Gerrit Thomas Rietveld. 6.1. Descriu el moviment dadà i l'obra escultòrica de Jean Tinguely. 7.1. Analitza la importància del ballet rus, utilitzant l'obra de Sergei Diaghilev i Nijinski. 7.2. Comenta l'obra musical d'Igor Stravinsky i la seva relació amb la dansa: "L'ocell de foc", "Petrushka", "La consagració de la primavera". 7.3. Descriu plantejaments coreogràfics relacionats amb "La consagració de la primavera", per exemple el treball de Pina Bausch.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 6. Els Feliços Anys Vint. L'art decó		
<p>El desenvolupament econòmic del període d'entreguerres.</p> <p>L'auge del luxe. L'art com a producte per a l'elit.</p> <p>Notes distintives de l'arquitectura decó.</p> <p>Estats Units: els grans edificis. L'escola de Chicago. Nova York: Chrysler Building, Empire State Building.</p> <p>Mobiliari art decó.</p> <p>Tamara de Lempicka. Pintora.</p> <p>Escultura: Pablo Gargallo i Constantin Brancusi.</p> <p>Música: la revista musical. El Folies Bergère. El Moulin Rouge.</p> <p>Música dodecafònica, serialista i atonal. Arnold Schönberg.</p> <p>La música nord-americana. Irving Berlin, George Gershwin.</p> <p>La joieria decó i els rellotges de polsera. Les empreses Cartier i Patek Philippe.</p> <p>Moda: la revolució en el món de la moda i en el vestit de la dona. Coco Chanel.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificar les claus socials i polítiques que es relacionen amb l'art decó. 2. Reconèixer l'estil art decó en arquitectura i identificar els edificis emblemàtics d'aquest estil. 3. Analitzar les principals obres i escultors de l'època, per exemple Pablo Gargallo i Constantin Brancusi. 4. Debatre sobre l'obra pictòrica de Tamara de Lempicka. 5. Reconèixer la importància i transcendència musical del gènere artístic denominat "La revista musical". 6. Descriure els elements essencials en mobiliari i arts aplicades de l'estil art decó. 7. Analitzar la importància del luxe i la seva relació amb els dissenys decó. Les empreses Cartier i Patek Philippe 8. Distingir les claus de la música dodecafònica, per exemple l'obra musical d'Arnold Schönberg. 9. Avaluar les composicions musicals dels Estats Units, principalment l'obra musical de George Gershwin i Irving Berlin. 10. Identificar la música popular nord-americana, especialment la música espiritual negra, el blues i el jazz. 11. Explicar l'evolució en el vestit femení i la seva relació amb el possible canvi del paper de la dona en la societat de l'època. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Comenta la relació entre el desenvolupament econòmic mundial i l'auge de l'art decó. 1.2. Explica l'evolució des de l'art basat en la naturalesa (modernisme) a l'art geomètric (art decó). 2.1. Relaciona l'art decó amb els edificis anteriors de l'escola de Chicago i els edificis de Nova York, especialment el Chrysler Building i l'Empire State Building. 3.1. Compara l'escultura de Pablo Gargallo i de Constantin Brancusi. 4.1. Comenta l'obra pictòrica de la pintora Tamara de Lempicka. 5.1. Explica les claus artístiques del musical i el relaciona amb el Folies Bergère, el Moulin Rouge, Cotton Club i la trajectòria artística i personal de Joséphine Baker. 6.1. Identifica les claus essencials del mobiliari decó. 7.1. Compara la tipologia de les joies decó, per exemple Cartier, amb les d'altres èpoques. 7.2. Analitza el concepte del luxe en relació amb l'art, per exemple en la joieria. 7.3. Debat sobre la relació entre luxe i artesanía, utilitzant, entre altres exemples possibles, l'empresa Patek Philippe. 8.1. Analitza la música dodecafònica, utilitzant composicions, entre d'altres de possibles, de l'obra musical d'Arnold Schönberg, Anton Webern o Alban Berg. 9.1. Comenta l'obra musical de George Gershwin i Irving Berlin. 10.1. Identifica els ritmes de la música negra americana: espiritual, blues, jazz. Diferencia en peces musicals entre música espiritual, blues i jazz. 11.1. Analitza la revolució en el vestit femení que va suposar l'obra de Coco Chanel.
Bloc 7. La Gran Depressió i l'art de la seva època		
<p>El final de la festa. La crisi econòmica. El crac borsari del 1929. Crisi econòmica mundial. Auge dels totalitarismes.</p> <p>La fotografia compromesa amb els pobres: Dorothea Lange, Walker Evans.</p> <p>La primera pel·lícula d'animació: "Blancaneus i els set nans", de Walt Disney.</p> <p>El còmic europeu: "Tintín", Hergé.</p> <p>El còmic nord-americà.</p> <p>El primer superheroï: "Superman", Jerry Siegel, Joe Shuster.</p> <p>L'heroï trist i solitari: "Batman", Bob Kane, Bill Finger.</p> <p>L'orgull americà: "Captain America", Joe Simon, Jack Kirby.</p> <p>Les aventures espacials: "Flash Gordon", Alex Raymond.</p> <p>L'exotisme selvàtic: "Tarzan", Burne Hogarth.</p> <p>El cinema espanyol. Producciones Cifesa.</p> <p>Ballet: la trajectòria del Ballet de l'Òpera de París. Serge Lifar.</p> <p>Les Big Band americanes: Benny Goodman, Glenn Miller, Duke Ellington, Tommy Dorsey, etc.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Comentar la relació entre la situació política europea i el seu reflex en l'art. 2. Analitzar l'art social o compromès. 3. Debatre sobre la funció social de l'art. 4. Analitzar la importància per al món de l'art de Walt Disney com a empresa. 5. Descriure el naixement del còmic, ja sigui europeu, amb "Tintín", o dels Estats Units, amb el naixement dels superheroï. 6. Explicar la transcendència posterior en l'art del còmic d'aquesta època. 7. Analitzar les claus sociològiques del cinema espanyol. Cultura i situació econòmica d'Espanya. La guerra civil. 8. Comentar la situació del ballet europeu, la influència dels coreògrafs soviètics en el Ballet de l'Òpera de París. 9. Reconèixer les composicions musicals de les denominades Big Band americanes, per exemple l'orquestra de Benny Goodman. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Analitza la representació plàstica del crac borsari del 1929 als Estats Units. 2.1. Comenta l'obra fotogràfica de Dorothea Lange i Walker Evans. 2.2. Compara l'obra fotogràfica dels artistes compromesos socialment, amb la fotografia esteticista, per exemple, de Cecil Beaton. 3.1. Exposa raonadament la importància de l'art com a denúncia social. Utilitza, per exemple, el documental "Las Hurdes, tierra sin pan", de Luis Buñuel. 4.1. Analitza la importància per al cinema de l'obra creativa de Walt Disney. 5.1. Analitza la importància del còmic europeu, especialment l'obra d'Hergé. 5.2. Explica el naixement dels superheroï nord-americans del còmic. 5.3. Analitza les claus sociològiques i personals dels superheroï del còmic: "Superman", "Batman", "Captain America". 5.4. Relaciona el còmic espacial amb el cinema posterior. Utilitza, entre d'altres de possibles, les aventures espacials de "Flash Gordon". 5.5. Comenta la relació entre cinema i còmic en el cas de "Tarzan". 6.1. Debat sobre el valor del còmic com a obra d'art. 7.1. Reconeix les principals pel·lícules espanyoles de l'època i en relaciona la creació amb la productora Cifesa. 8.1. Analitza la importància per a la dansa dels ballets soviètics de principi de segle. 9.1. Identifica la música swing i la seva relació amb les Big Band americanes.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 8. La Segona Guerra Mundial		
<p>Feixisme i comunisme. Iconologies associades.</p> <p>Arquitectura feixista i comunista: Berlín i Moscou.</p> <p>Feixisme. L'obra cinematogràfica de Leni Riefensthal: "Olympia", "El triomf de la voluntat".</p> <p>Comunisme. El cinema de Sergei Eisenstein: "El cuirassat Potemkin" (1925), "Ivan el terrible" (1943).</p> <p>L'obra musical de Wagner i el feixisme alemany.</p> <p>La relació vital i musical de Dmitri Xostakóvitx amb el comunisme soviètic.</p> <p>El París nocturn: Brassai.</p> <p>El fotoperiodisme independent: l'agència Magnum.</p> <p>La fotografia de guerra: Robert Capa.</p> <p>La captació de l'instant: Henri de Cartier-Bresson.</p> <p>Abstracció escultòrica: Henry Moore, Antoine Pevsner, Naum Gabo.</p> <p>El cartell com a propaganda política. El collage. L'obra de Josep Renau.</p> <p>El cinema clàssic americà i els seus estils: la indústria del cinema. Hollywood. Les grans companyies americanes: Warner Brothers. United Artist. Columbia. Metro-Goldwyn-Mayer.</p> <p>La comèdia musical: Fred Astaire, Gene Kelly.</p> <p>La comèdia amarga: "To Be or Not to Be", Ernst Lubitsch. "El gran dictador", Charlie Chaplin.</p> <p>Amor i guerra: "Casablanca". Michael Curtiz.</p> <p>El cinema de suspens: Alfred Hitchcock.</p> <p>El cinema neorealista italià: "Roma, ciutat aperta", Roberto Rossellini. "El lladre de bicicletes", Vittorio de Sica.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Debatre sobre la importància de la iconologia en la promoció dels corrents polítics de l'època. 2. Identificar les claus de l'arquitectura, especialment relacionada amb les ideologies totalitàries. 3. Comentar l'evolució en la forma escultòrica, la ruptura de la forma. 4. Analitzar l'obra cinematogràfica europea de l'època i destacar principalment la transcendència de les creacions de Leni Riefensthal i Sergei Eisenstein. 5. Descriure la relació entre l'obra musical de Wagner amb el feixisme i les composicions de Dmitri Xostakóvitx amb el comunisme soviètic. 6. Comentar la tipologia fotogràfica relacionada amb els conflictes bèl·lics, utilitzant, per exemple, l'obra gràfica de Robert Capa o dels espanyols: Agustí Centelles, José María Díaz-Casariogo, "Campúa", Venancio Gombau o "Alfonso". 7. Explicar la tècnica de la fotografia nocturna, valorant els condicionants tècnics. Utilitzar com a exemple l'obra gràfica de Brassai, entre d'altres. 8. Comparar la tècnica del collage aplicada a diferents motius, per exemple entre l'obra de Josep Renau i Matisse. 9. Analitzar les claus narratives i plàstiques de la comèdia musical nord-americana, utilitzant, entre d'altres, la filmografia de Fred Astaire i de Gene Kelly. 10. Raonar la importància dels grans estudis cinematogràfics en la història i el desenvolupament del cinema. 11. Analitzar el "tempo" narratiu del gènere del suspens. 12. Explicar les claus de la comèdia amb plantejaments socials. 13. Exposar la relació entre amor i guerra en el cinema. 14. Descriure les característiques formals i argumentals de la comèdia, el suspens i el cinema neorealista. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Analitza l'art feixista i comunista i estableix diferències i semblances. 2.1. Compara l'arquitectura de totes dues ideologies, principalment a Berlín i Moscou. 3.1. Comenta l'evolució escultòrica europea, especialment rellevant en les obres de Henry Moore, Antoine Pevsner i Naum Gabo. 4.1. Identifica les pel·lícules de Leni Riefensthal: "Olympia", "El triomf de la voluntat". 4.2. Analitza la construcció narrativa visual d'"El cuirassat Potemkin". 5.1. Explica la relació entre la música de Wagner i el feixisme alemany. 6.1. Analitza les claus de la fotografia de guerra, especialment en l'obra de Robert Capa, Agustí Centelles o "Alfonso". 6.2. Analitza el plantejament teòric de la fotografia i l'instant d'Henri de Cartier-Bresson. 6.3. Relaciona l'actitud vital i artística dels fotògrafs de l'agència Magnum. 7.1. Comenta la tècnica de la fotografia nocturna i les creacions de Gyula Halász "Brassai". 8.1. Explica la tècnica del collage i la seva utilització en el cartell de propaganda política, sobretot en l'obra de Josep Renau. 8.2. Realitza una composició plàstica mitjançant la tècnica del collage. 9.1. Comenta les claus de la comèdia musical nord-americana, utilitzant, entre d'altres, les pel·lícules de Fred Astaire i de Gene Kelly. 10.1. Explica la importància dels estudis de cinema de Hollywood. 10.2. Analitza les claus del naixement de les grans companyies nord-americanes de cinema: Warner Brothers, United Artist, Columbia, Metro-Goldwyn-Mayer. 11.1. Analitza les claus narratives del gènere del suspens, especialment referenciat a la filmografia d'Alfred Hitchcock. 12.1. Descriu les claus de la comèdia àcida o amarga i comenta, entre d'altres de possibles, les pel·lícules: "To Be or Not to Be", Ernst Lubitsch. "El gran dictador", Charlie Chaplin. 13.1. Identifica les claus cinematogràfiques de "Casablanca", de Michael Curtiz. 14.1. Comenta les característiques del cinema neorealista italià, sobretot en les pel·lícules: "Roma, ciutat aperta", "Alemanya, any zero", Roberto Rossellini, "El lladre de bicicletes", Vittorio de Sica.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 9. El funcionalisme i les dècades 40-50		
<p>La funció fa la forma. Arquitectura: la simplificació ornamental. La geometria i la matemàtica com a missatge primordial. L'obra de Ludwig Mies van der Rohe. Frank Lloyd Wright. "Le Corbusier". El disseny industrial. La Bauhaus i la seva influència posterior. El funcionalisme orgànic escandinau: Alvar Aalto, Eero Aarnio, Arne Jacobsen. El mobiliari funcionalista. Francisco Ibáñez. L'editorial Bruguera. El còmic espanyol: "Mortadelo y Filemón". Cinema: domini del cinema nord-americà. Grans directors: John Ford, John Houston. La gran comèdia. L'alemany Billy Wilder. La comèdia espanyola: Luis García Berlanga. Moda: alta costura. L'obra de Cristóbal Balenciaga. El <i>New Look</i> de Christian Dior. La música neoromàntica de Joaquín Rodrigo, "Concierto de Aranjuez". Dansa: dansa contemporània: les coreografies de Maurice Béjart i Roland Petit.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Debate sobre els valors plàstics de l'arquitectura funcional. 2. Identificar la tipologia de l'edifici funcional. 3. Comparar les creacions dels arquitectes més rellevants d'aquest corrent creatiu. 4. Relacionar l'origen del disseny industrial i la producció en sèrie. 5. Comentar la importància del còmic espanyol. 6. Debate sobre la supremacia comercial de les produccions cinematogràfiques nord-americanes. I analitzar-ne les possibles causes. 7. Analitzar la gran comèdia cinematogràfica i remarcar l'obra del director alemany Billy Wilder. 8. Analitzar les claus de la creació dels estudis Bronston a Espanya. 9. Relacionar l'obra cinematogràfica de Luis García Berlanga amb la societat espanyola del seu temps. 10. Explicar les claus de la moda d'alta costura, els seus condicionants artístics i econòmics. 11. Reconèixer la música del mestre Rodrigo, especialment "Concierto de Aranjuez", i analitzar diferents versions de la seva obra. 12. Analitzar l'evolució de les coreografies en el ballet, des dels ballets russos fins a les noves creacions, per exemple de Maurice Béjart i Roland Petit. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Explica la idea que "la funció fa la forma". 1.2. Comenta la frase de l'arquitecte Mies van der Rohe: "Menys és més". 2.1. Comenta les claus de l'arquitectura funcional. 2.2. Explica les claus del funcionalisme orgànic escandinau i comenta l'obra d'Alvar Aalto, Eero Aarnio, Arne Jacobsen i el nord-americà Eero Saarinen. 2.3. Assenyala les claus del mobiliari escandinau. 2.4. Compara el moble funcionalista amb altres estils anteriors i posteriors. 3.1. Identifica les principals creacions arquitectòniques de Mies van der Rohe, Frank Lloyd Wright i Le Corbusier. 4.1. Relaciona l'escola alemanya Bauhaus amb el disseny industrial. 5.1. Reconeix les claus de l'èxit del còmic espanyol, incidint en l'obra de Francisco Ibáñez i la seva relació amb l'editorial Bruguera. 6.1. Analitza el domini europeu de la cinematografia americana i l'obra dels grans directors nord-americans, especialment John Ford i John Houston. 7.1. Analitza la gran comèdia cinematogràfica i remarca l'obra plàstica del director alemany Billy Wilder. 8.1. Comenta la cinematografia espanyola i la importància dels estudis Bronston. 9.1. Analitza les claus de la comèdia en l'obra cinematogràfica de Luis García Berlanga. 10.1. Analitza la indústria de la moda d'alta costura i aplica, entre d'altres, l'obra creativa de Cristóbal Balenciaga. 11.1. Relaciona l'obra musical de Joaquín Rodrigo amb el romanticisme musical anterior i assenyala la importància mundial de "Concierto de Aranjuez". 12.1. Comenta les claus de la dansa moderna i les coreografies de Maurice Béjart i Roland Petit.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 10. Els anys 60-70		
<p>Arquitectura. L'estil internacional. Arquitectura espanyola: Francisco Javier Sáenz de Oiza, Miguel Fisac. Expressionisme figuratiu i expressionisme abstracte. La pintura hiperrealista. Expressionisme abstracte: Jackson Pollock, Mark Rothko. Expressionisme figuratiu: Francis Bacon, Lucian Freud. Hiperrealisme. David Hockney. Antonio López. Eduardo Naranjo. La importància històrica dels grups espanyols d'artistes plàstics El Paso (1957) i el seu antecessor Dau al Set (1948). L'expressionisme en l'escultura espanyola. Escultors bascos: Jorge Oteiza. Eduardo Chillida, Agustín Ibarrola. L'abstracció geomètrica: Pablo Palazuelo, Martín Chirino, Amadeo Gabino. El moviment cinètic: Eusebio Sempere. Fotografia: el sensualisme de David Hamilton. L'elegància de Juan Gyenes. La moda francesa: Yves Saint Laurent. Música. El so estèreo. La música pop. The Beatles. Els grans concerts de masses. La cultura dels fans. El jazz arriba a un públic de masses: Chet Baker, Miles Davis, Chick Corea. L'auge del flamenc. Paco de Lucía i Camarón de la Isla. El ball flamenc: Antonio. Carmen Amaya. La companyia d'Antonio Gades. El nou cinema espanyol. El cinema de la transició. Saura, Camus, Picazo, Patino, Erice, Borau, l'Escola de Barcelona. Cinema: el nou impuls nord-americà. Francis Ford Coppola. El gran cinema japonès: Akira Kurosawa. Neix la televisió com a fenomen de comunicació de masses. Còmic: èxit internacional de l'editorial Marvel.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analitzar l'evolució en l'arquitectura, intentant dilucidar possibles estils o l'evolució des dels edificis anteriors. 2. Explicar les claus conceptuals i plàstiques de l'expressionisme figuratiu, l'expressionisme abstracte, el pop art, l'hiperrealisme i l'art cinètic. 3. Reconèixer els principals estils escultòrics espanyols, l'escultura basca, l'abstracció geomètrica i altres de possibles. 4. Analitzar les diferents visions de la realitat a través de la fotografia. 5. Explicar els avenços tècnics en la reproducció del so, exposant les claus tècniques de la música estereofònica i la seva evolució fins a l'actualitat amb el so. 6. Comparar els diferents moviments musicals occidentals: pop, rock, jazz, blues, etc. 7. Analitzar els canvis que es produeixen en la cinematografia espanyola durant la transició. 8. Valorar la importància per a la indústria del cinema de l'obra creativa de Francis Ford Coppola, George Lucas i d'altres. 9. Comparar el cinema europeu, nord-americà i oriental. 10. Analitzar la importància creixent de la televisió com a fenomen de comunicació i la seva importància en l'art. 11. Comentar la nova generació de superherois del còmic. L'editorial Marvel i l'obra de Stan Lee. 12. Exposar la importància de la música flamenca arreu del món. 13. Comentar l'evolució en la moda europea d'aquest temps. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Comenta la uniformitat estilística mundial de l'estil arquitectònic denominat "estil internacional". 1.2. Analitza l'arquitectura espanyola, especialment els treballs de Francisco Javier Sáenz de Oiza i Miguel Fisac. <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Comenta les claus de l'expressionisme figuratiu, des de l'expressionisme alemany fins a l'obra de Francis Bacon i de Lucian Freud. 2.2. Explica l'obra pictòrica de Jackson Pollock i de Mark Rothko. 2.3. Identifica les claus de la pintura hiperrealista i/o pop art, comparant les obres de David Hockney i dels espanyols Antonio López i Eduardo Naranjo, entre d'altres de possibles. 2.4. Analitza les claus artístiques dels corrents expressionistes. <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Analitza la importància de l'escultura expressionista espanyola. 3.2. Descriu la importància de l'escultura basca i indica les obres de Jorge Oteiza, Eduardo Chillida i Agustín Ibarrola. 3.3. Comenta l'abstracció geomètrica escultòrica en l'obra, entre d'altres de possibles, de Martín Chirino, Amadeo Gabino, Pablo Palazuelo, Pablo Serrano i Gustavo Torner. 3.4. Analitza l'art cinètic i la relació amb l'obra creativa d'Eusebio Sempere. 4.1. Compara la diferent concepció plàstica en l'obra fotogràfica de David Hamilton, Juan Gyenes, Irving Penn i d'altres. <ol style="list-style-type: none"> 5.1. Comenta les claus del so musical: monofònic, estereofònic, Dolby, 5.1; 7.1. 6.1. Analitza les claus de la música pop. 6.2. Identifica les principals cançons dels Beatles. 6.3. Explica les claus del moviment dels fans. 6.4. Comenta l'acceptació majoritària del jazz. 6.5. Analitza l'obra jazzística i vital de Miles Davis i Chet Baker. <ol style="list-style-type: none"> 7.1. Descriu l'evolució del cinema espanyol en el període de la Transició. 8.1. Comenta el ressorgiment del gran cinema nord-americà amb l'obra cinematogràfica de Francis Ford Coppola. <ol style="list-style-type: none"> 9.1. Analitza la filmografia del director japonès Akira Kurosawa. <ol style="list-style-type: none"> 10.1. Reconeix el pas de la televisió a fenomen de comunicació de masses. 11.1. Explica les claus de l'èxit mundial de l'editorial de còmics Marvel. <ol style="list-style-type: none"> 12.1. Identifica l'obra musical de Paco de Lucía i de Camarón de la Isla. 12.2. Explica les claus de l'èxit internacional del flamenc. 12.3. Reconeix la importància del ball flamenc al món i referencia la dansa i les coreografies de Carmen Amaya i Antonio Gades. 12.4. Analitza la ubicació del flamenc a Espanya i estableix conclusions a partir de les dades obtingudes. 13.1. Analitza la importància de la moda francesa i referencia les creacions d'Yves Saint Laurent.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 11. Els anys 80-90		
<p>Arquitectura. L'estil postmodern. L'edifici com a espectacle.</p> <p>Escultura: l'excés figuratiu. L'obra de Fernando Botero i Alberto Giacometti.</p> <p>La música com a acció política de masses. Live Aid.</p> <p>Ecllosió de la moda com a fenomen de masses. Les supermodels substitueixen les actrius en l'ideal de bellesa col·lectiu.</p> <p>Els grans dissenyadors. La indústria del prêt à porter. El món dels complements. El dissenyador com a estrella mediàtica: Alexander McQueen, Valentino, Chanel (Lagerfeld), Dior (John Galliano), Armani, Versace, Calvin Klein, Tom Ford, Carolina Herrera.</p> <p>La desfilada de moda com a espectacle multimèdia.</p> <p>Ball: Michael Jackson.</p> <p>Dansa espanyola: les companyies de Sara Baras i Joaquín Cortés.</p> <p>Cinema espanyol. L'enlairament internacional: José Luis Garci. Fernando Trueba. Fernando Fernán Gómez. Pedro Almodóvar. Alejandro Amenábar.</p> <p>Directores espanyoles, noves mirades de la realitat: Pilar Miró, Iciar Bollaín.</p> <p>Fotografia a Espanya: Cristina García-Rodero, Alberto García-Alix.</p> <p>Televisió: aparició del color.</p> <p>Retransmissions en directe: olimpíades, futbol, concerts, guerres.</p> <p>El cinema d'animació, els estudis Pixar, estrena de "Toy Story".</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analitzar l'evolució de l'arquitectura, des de la uniformitat racionalista fins al barroquisme personalista del creador. 2. Comentar l'evolució escultòrica a Occident. 3. Analitzar el fenomen social que suposa la música en viu retransmesa a través de la televisió. 4. Debatre sobre l'ideal de bellesa i relacionar-lo amb l'èxit mediàtic i social de les supermodels. 5. Comparar les creacions en el món de la moda dels dissenyadors més rellevants. 6. Analitzar el canvi filosòfic que suposa assumir el nou rol de l'artista com a fenomen mutant, l'activitat metamòrfica de Michael Jackson i Madonna. 7. Exposar la importància de les companyies musicals espanyoles arreu del món i destacar especialment la difusió de les companyies flamenques. 8. Reconèixer les principals obres cinematogràfiques dels creadors espanyols i valorar l'èxit internacional de tots ells. 9. Valorar la irrupció de les directors espanyoles en el panorama cinematogràfic espanyol i internacional i analitzar la seva obra artística: Pilar Miró, Iciar Bollaín, Josefina Molina, etc. 10. Explicar l'evolució tècnica i escenogràfica del pas de la televisió en blanc i negre a la televisió en color. 11. Analitzar la realitat social espanyola a través de la mirada fotogràfica de Cristina García Rodero i Alberto García-Alix. 12. Comentar l'evolució del cinema d'animació. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Explica l'evolució de l'arquitectura, des de l'edifici com a funció fins a l'edifici com a espectacle. 2.1. Compara les obres escultòriques de Fernando Botero i Alberto Giacometti. 3.1. Analitza la força de la música pop i la seva capacitat de crear acció política i explica el fenomen musical Live Aid. 4.1. Comenta l'ecllosió de la moda com a fenomen de masses. 4.2. Explica la idea de bellesa referenciada a l'èxit de les supermodels. 4.3. Analitza el canvi de patró estètic des de les actrius cap a les models. 5.1. Comenta l'evolució de les desfilades de models en espectacles audiovisuals. 5.2. Explica l'auge dels dissenyadors en els "mass media". 5.3. Identifica les claus estilístiques dels principals dissenyadors de moda: Alexander McQueen, Valentino, Chanel (Lagerfeld), Dior (John Galliano), Armani, Versace, Calvin Klein, Tom Ford, Carolina Herrera. 6.1. Analitza l'obra musical i artística de Michael Jackson i Madonna. 7.1. Explica la importància de les companyies de dansa i de les coreografies de Sara Baras i de Joaquín Cortés. 8.1. Reconeix l'obra cinematogràfica dels principals directors espanyols: José Luis Garci, Fernando Trueba, Fernando Fernán Gómez, Pedro Almodóvar, Alejandro Amenábar i Àlex de la Iglesia, entre d'altres de possibles. 9.1. Analitza la labor creativa de Pilar Miró, Iciar Bollaín i altres directors espanyoles. 9.2. Analitza en termes de diversitat i complementarietat el cinema espanyol femení i masculí. 10.1. Explica l'evolució de la tècnica televisiva des del blanc i negre al color. 10.2. Relaciona la televisió i els grans esdeveniments seguits en directe a través d'ella: olimpíades, futbol, concerts, guerres. 11.1. Comenta la visió d'Espanya i la seva gent reflectida en l'obra fotogràfica de Cristina García Rodero i Alberto García-Alix. 12.1. Comenta l'èxit de les pel·lícules d'animació de les productores Pixar i DreamWorks i la seva relació amb les noves tècniques d'animació digitals.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 12. Els anys 2000-2013		
<p>L'ecologisme i l'art. L'islamisme radical. La destrucció de les imatges religioses. L'internacionalisme universal. Internet. Arquitectura. Barroquisme: Frank Gehry. Espectacularitat i polèmica: Santiago Calatrava. El concepte "High Tech". L'obra de Norman Foster. L'obra de Zara Hadid. La tecnologia digital: cinema, televisió, fotografia i música. Música i ball: noves tendències: hip-hop, dance. Nous canals de promoció artística: YouTube. Cinema en espanyol: l'èxit internacional de Guillermo del Toro amb "El laberinto del fauno". La internacionalització del cinema espanyol: Juan Antonio Bayona, Rodrigo Cortés. El gènere documental en el cinema. Televisió: les sèries de TV, equiparables en popularitat i audiència al cinema. Tècniques de la producció audiovisual. Integració multimèdia.</p>	<p>1. Analitzar la importància de l'ecologisme i de la creació artística relacionada amb aquesta filosofia. 2. Debatre sobre l'islamisme radical i la iconoclàstia a través de la història de l'art. 3. Identificar els edificis més rellevants de la dècada, ja sigui a Espanya o a la resta del món. 4. Comparar l'obra arquitectònica de Zara Hadid amb la de la resta d'arquitectes contemporanis. 5. Explicar la importància d'Internet en la creació artística. 6. Identificar noves formes de dansa, com ara el hip-hop i el dance. 7. Analitzar l'obra cinematogràfica espanyola recent i referenciar, per exemple, els treballs de Juan Antonio Bayona, Jaume Balagueró i altres de possibles. 8. Conèixer les característiques pròpies del gènere documental en el cinema. 9. Explicar l'estructura narrativa de les sèries de ficció per a televisió en oposició amb el sistema narratiu del cinema.</p>	<p>1.1. Analitza les manifestacions artístiques relacionades amb l'ecologisme. Utilitza, entre d'altres de possibles, les fotografies d'Ansel Adams, la pel·lícula "Dersu Uzala" o els documentals de Félix Rodríguez de la Fuente o del National Geographic. 2.1. Comenta el concepte iconoclasta de l'islamisme radical, referenciat, per exemple, a la destrucció de les imatges de Buda, entre d'altres de possibles. 3.1. Analitza els edificis estrelles i la seva repercussió mundial. 3.2. Compara les creacions emblemàtiques de Frank Gehry, Santiago Calatrava i Norman Foster, entre d'altres de possibles. 4.1. Comenta l'obra arquitectònica de Zara Hadid. 5.1. Descriu la importància d'Internet en l'art actual. 5.2. Analitza la tecnologia digital i la seva relació amb la creació artística. 5.3. Explica el potencial difusor de la creació artística que suposa YouTube i altres plataformes similars. 6.1. Comenta les noves coreografies relacionades amb el hip-hop i el dance. 7.1. Comenta l'obra cinematogràfica espanyola recent i referència, per exemple, els treballs de Juan Antonio Bayona, Daniel Monzón, Jaume Balagueró, etc. 8.1. Descriu les característiques més importants del gènere documental en el cinema. 9.1. Analitza les claus de la producció de sèries per a televisió. 9.2. Exposa els factors de l'èxit d'audiència en les sèries per a televisió i referència exemples. 9.3. Compara la tècnica narrativa de les sèries televisives amb la ficció cinematogràfica.</p>

14. Geografia i història.

El coneixement de la societat, la seva organització i el seu funcionament al llarg del temps és essencial per poder entendre el món actual. Conèixer l'espai on es desenvolupen les societats, els recursos naturals i l'ús que s'hi ha donat ens aporta dades sobre el passat i ens permet entreveure alguns dels problemes del futur.

Les disciplines de la geografia i la història són dos importants eixos vertebradors per al coneixement de la societat, ja que contempen la realitat humana i social des d'una perspectiva global i integradora i ofereixen una major capacitat per estructurar els fets socials; no obstant això, la societat actual, com més va més complexa, requereix la intervenció d'altres disciplines com l'economia, la sociologia, l'ecologia o la història de l'art, que aporten anàlisis diferents i complementaris, per a una millor comprensió de la realitat social.

A l'ESO, la matèria de geografia i història pretén aprofundir en els coneixements adquirits pels estudiants en l'educació primària, afavorir la comprensió dels esdeveniments, processos i fenòmens socials en el context en què es produeixen, analitzar els processos que donen lloc als canvis històrics i seguir adquirint les competències necessàries per comprendre la realitat del món en què viuen, les experiències col·lectives passades i presents i la seva orientació en el futur, així com l'espai en què es desenvolupa la vida en societat.

La geografia s'organitza, en el primer cicle, en els blocs "El medi físic" i "L'espai humà", i en el quart curs se centra en la globalització.

La història estudia les societats al llarg del temps, seguint un criteri cronològic al llarg dels dos cicles de l'ESO.

Geografia i història. 1r cicle d'ESO

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. El medi físic		
<p>La Terra: La Terra en el Sistema Solar. La representació de la Terra. Latitud i longitud. Components bàsics i formes de relleu. Medi físic: Espanya, Europa i el món: relleu; hidrografia; clima: elements i diversitat de paisatges; zones bioclimàtiques; medi natural: àrees i problemes mediambientals.</p>	<p>1. Analitzar i identificar les formes de representació del nostre planeta, el mapa, i localitzar espais geogràfics i llocs en un mapa utilitzant dades de coordenades geogràfiques. 2. Tenir una visió global del medi físic espanyol, europeu i mundial i de les seves característiques generals. 3. Descriure les peculiaritats d'aquest medi físic. 4. Situar en el mapa d'Espanya les principals unitats i elements del relleu peninsular, així com els grans conjunts o espais bioclimàtics. 5. Conèixer i descriure els grans conjunts bioclimàtics que conformen l'espai geogràfic espanyol. 6. Ser capaç de descriure les peculiaritats del medi físic europeu. 7. Situar en el mapa d'Europa les principals unitats i elements del relleu continental, així com els grans conjunts o espais bioclimàtics. 8. Conèixer, comparar i descriure els grans conjunts bioclimàtics que conformen l'espai geogràfic europeu. 9. Conèixer els principals espais naturals del nostre continent. 10. Identificar i distingir les diferents representacions cartogràfiques i les seves escales. 11. Localitzar en el mapamundi físic les principals unitats del relleu mundials i els grans rius. Localitzar en el globus terraquí les grans zones climàtiques i identificar-ne les característiques. 12. Conèixer, descriure i valorar l'acció de l'home sobre el medi ambient i les seves conseqüències.</p>	<p>1.1. Classifica i distingeix tipus de mapes i diferents projeccions. 1.2. Analitza un mapa de fusos horaris i diferencia zones del planeta d'hores similars. 1.3. Localitza un punt geogràfic en un planisferi i distingeix els hemisferis de la Terra i les seves característiques principals. 1.4. Localitza espais geogràfics i llocs en un mapa utilitzant dades de coordenades geogràfiques. 2.1. Situa en un mapa físic les principals unitats del relleu espanyol, europeu i mundial. 3.1. Enumera i descriu les peculiaritats del medi físic espanyol. 4.1. Descriu les diferents unitats de relleu amb l'ajuda del mapa físic d'Espanya. 5.1. Localitza en un mapa els grans conjunts o espais bioclimàtics d'Espanya. 5.2. Analitza i compara les zones bioclimàtiques espanyoles utilitzant gràfics i imatges. 6.1. Explica les característiques del relleu europeu. 7.1. Localitza en el mapa les principals unitats i elements del relleu europeu. 8.1. Classifica i localitza en un mapa els diferents tipus de clima d'Europa. 9.1. Distingeix i localitza en un mapa les zones bioclimàtiques del nostre continent. 10.1. Compara una projecció de Mercator amb una de Peters. 11.1. Localitza en un mapa físic mundial els principals elements i referències físics: mars i oceans, continents, illes i arxipèlags més importants, a més dels rius i les principals cadenes muntanyoses. 11.2. Elabora climogrames i mapes que situïn els climes del món en els quals es reflecteixin els elements més importants. 12.1. Realitza recerques en mitjans impresos i digitals referides a problemes mediambientals actuals i localitza pàgines i recursos web que hi estan directament relacionats.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 2. L'espai humà		
<p>Espanya, Europa i el món: la població; l'organització territorial; models demogràfics; moviments migratoris; la ciutat i el procés d'urbanització.</p> <p>Activitats humanes: àrees productores del món.</p> <p>Sistemes i sectors econòmics. Espais geogràfics segons l'activitat econòmica. Els tres sectors</p> <p>Aprofitament i futur dels recursos naturals. Desenvolupament sostenible.</p> <p>Espais geogràfics segons l'activitat econòmica.</p> <p>Els tres sectors. Impacte mediambiental i aprofitament de recursos.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analitzar les característiques de la població espanyola, la seva distribució, dinàmica i evolució, així com els moviments migratoris. 2. Conèixer l'organització territorial d'Espanya. 3. Conèixer i analitzar els problemes i reptes mediambientals que afronta Espanya, el seu origen i les possibles vies per afrontar aquests problemes. 4. Conèixer els principals espais naturals protegits en l'àmbit peninsular i insular. 5. Identificar els principals paisatges humanitzats espanyols i identificar-los per comunitats autònomes. 6. Reconèixer les característiques de les ciutats espanyoles i les formes d'ocupació de l'espai urbà. 7. Analitzar la població europea, pel que fa a la seva distribució, evolució, dinàmica, migracions i polítiques de població. 8. Reconèixer les activitats econòmiques que es realitzen a Europa, en els tres sectors, i identificar diferents polítiques econòmiques. 9. Comprendre el procés d'urbanització i els seus pros i contres a Europa. 10. Comentar la informació en mapes del món sobre la densitat de població i les migracions. 11. Conèixer les característiques de diversos tipus de sistemes econòmics. 12. Entendre la idea de "desenvolupament sostenible" i les seves implicacions. 13. Localitzar els recursos agraris i naturals en el mapa mundial. 14. Explicar la distribució desigual de les regions industrialitzades al món. 15. Analitzar l'impacte dels mitjans de transport en el seu entorn. 16. Analitzar les dades del pes del sector terciari d'un país enfront de les del sector primari i secundari. Extreure'n conclusions. 17. Assenyalar en un mapamundi les grans àrees urbanes i realitzar el comentari. 18. Identificar el paper de grans ciutats mundials com a dinamitzadores de l'economia de les seves regions. 19. Analitzar textos que reflecteixen un nivell de consum contrastat en diferents països i treure'n conclusions. 20. Analitzar gràfics de barres per països on es representi el comerç desigual i el deute extern entre els països en via de desenvolupament i els desenvolupats. 21. Relacionar àrees de conflicte bèl·lic al món amb factors econòmics i polítics. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Explica la piràmide de població d'Espanya i de les diferents comunitats autònomes. 1.2. Analitza en diferents mitjans els moviments migratoris en les últimes tres dècades. 2.1. Distingeix en un mapa polític la distribució territorial d'Espanya: comunitats autònomes, capitals, províncies, illes. 3.1. Compara paisatges humanitzats espanyols segons la seva activitat econòmica. 4.1. Situa els parcs naturals espanyols en un mapa i explica la situació actual d'alguns d'ells. 5.1. Classifica els principals paisatges humanitzats espanyols a través d'imatges. 6.1. Interpreta textos que expliquin les característiques de les ciutats d'Espanya i s'ajuda d'Internet o de mitjans de comunicació escrita. 7.1. Explica les característiques de la població europea. 7.2. Compara entre països la població europea segons la seva distribució, evolució i dinàmica. 8.1. Diferencia els diversos sectors econòmics europeus. 9.1. Distingeix els diversos tipus de ciutats existents al nostre continent. 9.2. Resumeix elements que diferencien l'àmbit urbà del rural a Europa. 10.1. Localitza en el mapa mundial els continents i les àrees més densament poblades. 10.2. Situa al mapa del món les vint ciutats més poblades, diu a quin país pertanyen i n'explica la posició econòmica. 10.3. Explica l'impacte de les onades migratòries en els països d'origen i en els d'acollida. 11.1. Diferencia aspectes concrets i la seva interrelació dins d'un sistema econòmic. 12.1. Defineix "desenvolupament sostenible" i descriu conceptes clau que hi estan relacionats. 13.1. Situa al mapa les principals zones cerealícoles i les més importants masses boscoses del món. 13.2. Localitza i identifica en un mapa les principals zones productores de minerals al món. 13.3. Localitza i identifica en un mapa les principals zones productores i consumidores d'energia al món. 13.4. Identifica i anomena algunes energies alternatives. 14.1. Localitza en un mapa, a través de símbols i llegenda adequats, els països més industrialitzats del món. 14.2. Localitza i identifica en un mapa les principals zones productores i consumidores d'energia al món 15.1. Traça sobre un mapamundi l'itinerari que segueix un producte agrari i un altre de ramader des de la seva recol·lecció fins al seu consum en zones llunyanes i n'extreu conclusions. 16.1. Compara la població activa de cada sector en diversos països i analitza el grau de desenvolupament que mostren aquestes dades. 17.1. Elabora gràfics de diferent tipus (lineals, de barra i de sectors) en suports virtuals o analògics que reflecteixin informació econòmica i demogràfica de països o àrees geogràfiques a partir de les dades elegides. 18.1. Descriu adequadament el funcionament dels intercanvis en l'àmbit internacional utilitzant mapes temàtics i gràfics en els quals es reflecteixen les línies d'intercanvi. 18.2. Elabora un gràfic amb dades de l'evolució del creixement de la població urbana al món. 19.1. Compara les característiques del consum interior de països com Brasil i França. 20.1. Crea mapes conceptuals (usant recursos impresos i digitals) per explicar el funcionament del comerç i assenyala els organismes que agrupen les zones comercials. 21.1. Elabora un informe sobre les mesures per tractar de superar les situacions de pobresa. 21.2. Assenyala àrees de conflicte bèl·lic en el mapamundi i les relaciona amb factors econòmics i polítics.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 3. La història		
<p>La prehistòria: L'evolució de les espècies i l'hominització. La periodització en la prehistòria. Paleolític: etapes; característiques de les formes de vida: els caçadors recol·lectors. Neolític: la revolució agrària i l'expansió de les societats humanes; sedentarisme; artesanian i comerç; organització social; aparició dels ritus: restes materials i artístiques: pintura i escultura. La història antiga: les primeres civilitzacions. Cultures urbanes. Mesopotàmia i Egipte. Societat, economia i cultura. El món clàssic, Grècia: les polis gregues, la seva expansió comercial i política. L'imperi d'Alexandre el Gran i els seus successors: l'hel·lenisme. L'art, la ciència, el teatre i la filosofia. El món clàssic, Roma: origen i etapes de la història de Roma; la república i l'imperi: organització política i expansió colonial pel Mediterrani; el cristianisme. La península Ibèrica: els pobles preromans i la Hispània romana. El procés de romanització. La ciutat i el camp. L'art: arquitectura, escultura i pintura. L'edat mitjana: concepte d'edat mitjana i les seves subetapes: alta, plena i baixa edat mitjana; la "caiguda" de l'imperi romà a Occident: divisió política i invasions germàniques. Els regnes germànics i l'imperi bizantí (Orient). El feudalisme. L'islam i el procés d'unificació dels pobles musulmans. La península Ibèrica: la invasió musulmana (al-Àndalus) i els regnes cristians. La plena edat mitjana a Europa (segles XII i XIII). L'evolució dels regnes cristians i musulmans. Emirat i califat de Còrdova, regnes de Castella i d'Aragó (conquesta i repoblació). L'expansió comercial europea i la recuperació de les ciutats. L'art romànic i gòtic i islàmic. La baixa edat mitjana a Europa (segles XIV i XV). La crisi de la baixa edat mitjana: la Pesta Negra i les seves conseqüències; al-Àndalus: els regnes de taifes. Regnes d'Aragó i de Castella. L'edat moderna: el Renaixement i l'humanisme; el seu abast posterior. L'art renaixentista Els descobriments geogràfics: Castella i Portugal. Conquesta i colonització d'Amèrica. Les monarquies modernes. La unió dinàstica de Castella i Aragó. Els Àustries i les seves polítiques: Carles V i Felip II. Les "guerres de religió", les reformes protestants i la contrareforma catòlica. El segle XVII a Europa. Les monarquies autoritàries, parlamentàries i absolutes. La guerra dels Trenta Anys. Els Àustries i les seves polítiques: Felip III, Felip IV i Carles II.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Entendre el procés d'hominització. 2. Identificar, anomenar i classificar fonts històriques. 3. Explicar les característiques de cada temps històric i certs esdeveniments que han determinat canvis fonamentals en el rumb de la història, diferenciant períodes que en faciliten l'estudi i la interpretació. 4. Distingir la diferent escala temporal d'etapes com la prehistòria i la història antiga. 5. Identificar i localitzar en el temps i en l'espai els processos i esdeveniments històrics més rellevants de la prehistòria i l'edat antiga per adquirir una perspectiva global de la seva evolució. 6. Datar la prehistòria i conèixer les característiques de la vida humana corresponents als dos períodes en què es divideix: paleolític i neolític. 7. Identificar els primers ritus religiosos. 8. Datar l'edat antiga i conèixer algunes característiques de la vida humana en aquest període. 9. Conèixer l'establiment i la difusió de diferents cultures urbanes després del neolític. 10. Entendre que els esdeveniments i processos s'esdevenen al llarg del temps i a la vegada en el temps (diacronia i sincronia). 11. Reconèixer la importància del descobriment de l'escriptura. 12. Explicar les etapes en què es divideix la història d'Egipte. 13. Identificar les característiques principals de la religió egípcia. 14. Descriure alguns exemples arquitectònics d'Egipte i de Mesopotàmia. 15. Conèixer els trets principals de les polis gregues. 16. Entendre la transcendència dels conceptes "democràcia" i "colonització". 17. Distingir entre el sistema polític grec i l'hel·lenístic. 18. Identificar i explicar diferències entre interpretacions de fonts diverses. 19. Entendre l'abast del "clàssic" en l'art occidental. 20. Caracteritzar els trets principals de la societat, l'economia i la cultura romanes. 21. Identificar i descriure els trets característics d'obres de l'art grec i romà i diferenciar entre els que són específics. 22. Establir connexions entre el passat de la Hispània romana i el present. 23. Reconèixer els conceptes de canvi i continuïtat en la història de la Roma antiga. 24. Descriure la nova situació econòmica, social i política dels regnes germànics. 25. Caracteritzar l'alta edat mitjana a Europa reconeixent la dificultat de la falta de fonts històriques en aquest període. 26. Explicar l'organització feudal i les seves conseqüències. 27. Analitzar l'evolució dels regnes cristians i musulmans, en els seus aspectes socioeconòmics, polítics i culturals. 28. Entendre el procés de les conquestes i la repoblació dels regnes cristians a la península Ibèrica i les seves relacions amb al-Àndalus. 29. Comprendre les funcions diverses de l'art a l'edat mitjana. 30. Entendre el concepte de crisi i les seves conseqüències econòmiques i socials. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Reconeix els canvis evolutius fins a arribar a l'espècie humana. 2.1. Anomena i identifica quatre classes de fonts històriques. 2.2. Comprèn que la història no es pot escriure sense fonts, ja siguin restes materials o textuals. 3.1. Ordena temporalment alguns fets històrics i altres fets rellevants, per a la qual cosa utilitza les nocions bàsiques de successió, durada i simultaneïtat. 4.1. Realitza diversos tipus d'eixos cronològics. 5.1. Analitza la transcendència de la revolució neolítica i el paper de la dona en aquesta revolució. 6.1. Explica la diferència dels dos períodes en què es divideix la prehistòria i descriu les característiques bàsiques de la vida en cadascun dels períodes. 7.1. Reconeix les funcions dels primers ritus religiosos com els de la deessa mare. 8.1. Distingeix etapes dins de la història antiga. 9.1. Descriu formes d'organització socioeconòmica i política, noves fins aleshores, com els diversos imperis de Mesopotàmia i d'Egipte. 10.1. Entén que diverses cultures conviuen a la vegada en diferents enclavaments geogràfics. 11.1. Diferencia entre les fonts prehistòriques (restes materials, àgrafs) i les fonts històriques (textos). 12.1. Interpreta un mapa cronologicogeogràfic de l'expansió egípcia. 12.2. Descriu les principals característiques de les etapes històriques en què es divideix Egipte: reines i faraons. 13.1. Explica com materialitzaven els egipcis la seva creença en la vida del més enllà. 13.2. Realitza un mapa conceptual amb els principals déus del panteó egípcia. 14.1. Localitza en un mapa els principals exemples de l'arquitectura egípcia i de la mesopotàmica. 15.1. Identifica diferents trets de l'organització sociopolítica i econòmica de les polis gregues a partir de diferents tipus de fonts històriques. 16.1. Descriu algunes de les diferències entre la democràcia grega i les democràcies actuals. 16.2. Localitza en un mapa històric les colònies gregues del Mediterrani. 17.1. Contrasta les accions polítiques de l'Atenes de Pèricles amb l'imperi d'Alexandre el Gran. 17.2. Elabora un mapa de l'imperi d'Alexandre. 18.1. Compara dos relats a diferents escales temporals sobre les conquestes d'Alexandre. 19.1. Explica les característiques essencials de l'art grec i la seva evolució en el temps. 19.2. Dóna exemples representatius de les diferents àrees del saber grec i discuteix per què es considera que la cultura europea parteix de la Grècia clàssica. 20.1. Confecciona un mapa amb les diferents etapes de l'expansió de Roma. 20.2. Identifica diferències i semblances entre les formes de vida republicanes i les de l'imperi a la Roma antiga. 21.1. Compara obres arquitectòniques i escultòriques d'època grega i romana. 22.1. Fa un mapa de la península Ibèrica on es reflecteixin els canvis administratius en època romana. 22.2. Analitza diversos exemples del llegat romà que sobreviuen en l'actualitat. 23.1. Entén què va significar la romanització en diferents àmbits socials i geogràfics. 24.1. Compara les formes de vida (en diversos aspectes) de l'imperi romà amb les dels regnes germànics. 25.1. Utilitza les fonts històriques i entén els límits del que es pot escriure sobre el passat.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
L'art barroc. Principals manifestacions de la cultura dels segles XVI i XVII.	<p>31. Comprendre la significació històrica de l'etapa del Renaixement a Europa.</p> <p>32. Relacionar l'abast de la nova mirada dels humanistes, els artistes i els científics del Renaixement amb etapes anteriors i posteriors.</p> <p>33. Analitzar el regnat dels Reis Catòlics com una etapa de transició entre l'edat mitjana i l'edat moderna.</p> <p>34. Entendre els processos de conquesta i colonització i les seves conseqüències.</p> <p>35. Comprendre la diferència entre els regnes medievals i les monarquies modernes.</p> <p>36. Conèixer trets de les polítiques internes i les relacions exteriors dels segles XVI i XVII a Europa.</p> <p>37. Conèixer la importància d'alguns autors i obres d'aquests segles.</p> <p>38. Conèixer la importància de l'art barroc a Europa i a Amèrica. Utilitzar el vocabulari històric amb precisió i inserir-lo en el context adequat.</p>	<p>26.1. Caracteritza la societat feudal i les relacions entre senyors i pagesos.</p> <p>27.1. Comprèn els orígens de l'islam i el seu abast posterior.</p> <p>27.2. Explica la importància d'al-Àndalus a l'edat mitjana.</p> <p>28.1. Interpreta mapes que descriuen els processos de conquesta i repoblació cristianes a la península Ibèrica.</p> <p>28.2. Explica la importància del Camí de Santiago.</p> <p>29.1. Descriu característiques de l'art romànic, gòtic i islàmic.</p> <p>30.1. Comprèn l'impacte d'una crisi demogràfica i econòmica en les societats medievals europees.</p> <p>31.1. Distingeix diferents maneres de periodització històrica (edat moderna, Renaixement, barroc, absolutisme).</p> <p>31.2. Identifica trets del Renaixement i de l'humanisme en la història europea, a partir de diferent tipus de fonts històriques.</p> <p>32.1. Coneix les obres i el llegat d'artistes, humanistes i científics de l'època.</p> <p>33.1. Coneix els principals fets de l'expansió d'Aragó i de Castella pel món.</p> <p>34.1. Explica les diferents causes que van conduir al descobriment d'Amèrica per part dels europeus, a la seva conquesta i a la seva colonització.</p> <p>34.2. Sospesa interpretacions conflictives sobre la conquesta i colonització d'Amèrica.</p> <p>35.1. Distingeix les característiques de règims monàrquics autoritaris, parlamentaris i absoluts.</p> <p>36.1. Analitza les relacions entre els regnes europeus que condueixen a guerres com la dels Trenta Anys.</p> <p>37.1. Analitza obres (o fragments d'obres) d'alguns autors d'aquesta època en el seu context.</p> <p>38.1. Identifica obres significatives de l'art barroc.</p>

Geografia i història. 4t d'ESO

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. El segle XVIII a Europa fins al 1789		
<p>El segle XVIII a Europa: del feudalisme a l'absolutisme i el parlamentarisme de les minories. França, Anglaterra, Espanya.</p> <p>L'art i la ciència a Europa en els segles XVII i XVIII.</p>	<p>1. Explicar les característiques de l'Antic Règim en els seus sentits polític, social i econòmic.</p> <p>2. Conèixer els avenços de la revolució científica des del segle XVII i XVIII.</p> <p>3. Conèixer l'abast de la Il·lustració com a nou moviment cultural i social a Europa i a Amèrica.</p>	<p>1.1. Distingeix conceptes històrics com ara Antic Règim i Il·lustració.</p> <p>2.1. Aprecia els avenços científics i la seva aplicació a la vida diària i contextualitza el paper dels científics en la seva pròpia època.</p> <p>2.2. Comprèn les implicacions de l'empirisme i el mètode científic en una varietat d'àrees.</p> <p>3.1. Descriu les característiques de la cultura de la Il·lustració i quines implicacions té en algunes monarquies.</p> <p>3.2. Estableix, a través de l'anàlisi de diferents textos, la diferència entre l'absolutisme i el parlamentarisme.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 2. L'era de les revolucions liberals		
<p>Les revolucions burgeses al segle XVIII. La Revolució Francesa.</p> <p>Les revolucions liberals i la Restauració al segle XIX a Europa i Amèrica: processos unificadors i independentistes. Els nacionalismes.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificar els principals fets de les revolucions burgeses als Estats Units, França i Espanya i Iberoamèrica. 2. Comprendre l'abast i les limitacions dels processos revolucionaris del segle XVIII. 3. Identificar els principals fets de les revolucions liberals a Europa i a Amèrica. 4. Comprovar l'abast i les limitacions dels processos revolucionaris de la primera meitat del segle XIX. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Redacta una narrativa sintètica amb els principals fets d'alguna de les revolucions burgeses del segle XVIII, acudint a explicacions causals, sospesant els pros i els contres. 2.1. Discuteix les implicacions de la violència amb diversos tipus de fonts. 3.1. Redacta una narrativa sintètica amb els principals fets d'alguna de les revolucions burgeses de la primera meitat del segle XIX, acudint a explicacions causals, sospesant els pros i els contres. 4.1. Sospesa les raons dels revolucionaris per actuar com ho van fer. 4.2. Reconeix, mitjançant l'anàlisi de fonts de diversa època, el valor d'aquestes fonts, no tan sols com a informació sinó també com a evidència per als historiadors.
Bloc 3. La Revolució Industrial		
<p>La Revolució Industrial. Des de la Gran Bretanya fins a la resta d'Europa.</p> <p>La discussió al voltant de les característiques de la industrialització a Espanya: èxit o fracàs?</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Descriure els fets rellevants de la Revolució Industrial i el seu encadenament causal. 2. Entendre el concepte de "progrés" i els sacrificis i avenços que comporta. 3. Analitzar els avantatges i inconvenients de ser un país pioner en els canvis. 4. Analitzar l'evolució dels canvis econòmics a Espanya arran de la industrialització parcial del país. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Analitza i compara la industrialització de diferents països d'Europa, Amèrica i Àsia, en les seves diferents escales temporals i geogràfiques. 2.1. Analitza els pros i els contres de la primera Revolució Industrial a Anglaterra. 2.2. Explica la situació laboral femenina i infantil a les ciutats industrials. 3.1. Compara el procés d'industrialització a Anglaterra i als països nòrdics. 4.1. Especifica algunes repercussions polítiques com a conseqüència dels canvis econòmics a Espanya.
Bloc 4. L'imperialisme del segle XIX i la Primera Guerra Mundial		
<p>L'imperialisme en el segle XIX: causes i conseqüències de la Gran Guerra (1914-1919) o Primera Guerra Mundial.</p> <p>La Revolució Russa.</p> <p>Les conseqüències de la signatura de la pau.</p> <p>La ciència i l'art en el segle XIX a Europa, Amèrica i Àsia.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificar les potències imperialistes i el repartiment de poder econòmic i polític al món en l'últim quart del segle XIX i principis del XX. 2. Establir jerarquies causals (aspecte, escala temporal) de l'evolució de l'imperialisme. 3. Conèixer els principals esdeveniments de la Gran Guerra, les seves interconnexions amb la Revolució Russa i les conseqüències dels tractats de Versalles. 4. Esquematitzar l'origen, el desenvolupament i les conseqüències de la Revolució Russa. 5. Conèixer els principals avenços científics i tecnològics del segle XIX, conseqüència de les revolucions industrials. 6. Relacionar moviments culturals, com el romanticisme, en diferents àrees, reconèixer l'originalitat de moviments artístics com l'impressionisme, l'expressionisme i altres -ismes a Europa. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Explica raonadament que el concepte "imperialisme" reflecteix una realitat que influirà en la geopolítica mundial i en les relacions econòmiques transnacionals. 1.2. Elabora discussions sobre eurocentrisme i globalització. 2.1. Sap reconèixer cadenes i interconnexions causals entre colonialisme, imperialisme i la Gran Guerra del 1914. 3.1. Diferencia els esdeveniments dels processos, en una explicació històrica, de la Primera Guerra Mundial. 3.2. Analitza el nou mapa polític d'Europa. 3.3. Descriu la derrota d'Alemanya des de la seva pròpia perspectiva i des de la dels aliats. 4.1. Contrasta algunes interpretacions de l'abast de la Revolució Russa en la seva època i en l'actualitat. 5.1. Elabora un eix cronològic, diacrònic i sincrònic, amb els principals avenços científics i tecnològics del segle XIX. 6.1. Comenta analíticament quadres, escultures i exemples arquitectònics de l'art del segle XIX. 6.2. Compara moviments artístics europeus i asiàtics.
Bloc 5. L'època d'entreguerres (1919-1945)		
<p>La difícil recuperació d'Alemanya.</p> <p>El feixisme italià.</p> <p>El crac del 1929 i la Gran Depressió.</p> <p>El nazisme alemany.</p> <p>La II República a Espanya.</p> <p>La guerra civil espanyola.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Conèixer i comprendre els esdeveniments, les fites i els processos més importants del període d'entreguerres, o les dècades 1919-1939, especialment a Europa. 2. Estudiar les cadenes causals que expliquen la jerarquia causal en les explicacions històriques sobre aquesta època, i la seva connexió amb el present. 3. Analitzar què va conduir a l'auge dels feixismes a Europa. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Analitza interpretacions diverses de fonts històriques i historiogràfiques de procedència diferent. 1.2. Relaciona algunes qüestions concretes del passat amb el present i les possibilitats del futur, com l'abast de les crisi financeres del 1929 i del 2008. 1.3. Discuteix les causes de la lluita pel sufragi de la dona. 2.1. Explica les principals reformes i les reaccions a aquestes reformes durant la II República espanyola. 2.2. Explica les causes de la guerra civil espanyola en el context europeu i internacional. 3.1. Explica diversos factors que van fer possible l'auge del feixisme a Europa.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 6. Les causes i conseqüències de la Segona Guerra Mundial (1939-1945)		
<p>Esdeveniments previs a l'esclat de la guerra: expansió nazi i "apaivagament". De guerra europea a guerra mundial. L'Holocaust.</p> <p>La nova geopolítica mundial: guerra freda i plans de reconstrucció postbèl·lica.</p> <p>Els processos de descolonització a Àsia i Àfrica.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Conèixer els fets principals de la Segona Guerra Mundial. 2. Entendre el concepte de "guerra total". 3. Diferenciar les escales geogràfiques en aquesta guerra: europea i mundial. 4. Entendre el context en què es va produir l'Holocaust en la guerra europea i les seves conseqüències. 5. Organitzar els fets més importants de la descolonització de postguerra al segle XX. 6. Comprendre els límits de la descolonització i de la independència en un món desigual. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Elabora una narrativa explicativa de les causes i conseqüències de la Segona Guerra Mundial, a diferents nivells temporals i geogràfics. 2.1. Reconeix la jerarquia causal (diferent importància d'unes causes o altres segons les diferents narratives). 3.1. Dóna una interpretació al perquè va acabar abans la guerra "europea" que la "mundial". 3.2. Situa en un mapa les fases del conflicte. 4.1. Reconeix la significació de l'Holocaust en la història mundial. 5.1. Descriu els fets rellevants del procés descolonitzador. 6.1. Distingeix entre contextos diferents del mateix procés, p. ex. Àfrica subsahariana (1950-60) i l'Índia (1947).
Bloc 7. L'estabilització del capitalisme i l'aïllament econòmic del bloc soviètic		
<p>Evolució de la URSS i els seus aliats. Evolució dels Estats Units i els seus aliats; el "Welfare State" a Europa.</p> <p>La dictadura de Franco a Espanya.</p> <p>La crisi del petroli (1973).</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Entendre els avenços econòmics dels règims soviètics i els perills del seu aïllament intern, i els avenços econòmics del "Welfare State" a Europa. 2. Comprendre el concepte de guerra freda en el context posterior al 1945 i les relacions entre els dos blocs, els EUA i la URSS. 3. Explicar les causes que s'establí una dictadura a Espanya, després de la guerra civil, i com va evolucionar aquesta dictadura des del 1939 fins al 1975. 4. Comprendre el concepte de crisi econòmica i la seva repercussió mundial en un cas concret. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Utilitzant fonts històriques i historiogràfiques, explica alguns dels conflictes emmarcats en l'època de la guerra freda. 1.2. Explica els avenços del "Welfare State" a Europa. 1.3. Reconeix els canvis socials derivats de la incorporació de la dona al treball assalariat. 2.1. Descriu les conseqüències de la guerra del Vietnam. 2.2. Coneix la situació de la postguerra i la repressió a Espanya i les diferents fases de la dictadura de Franco. 3.1. Discuteix com s'entén a Espanya i a Europa el concepte de memòria històrica. 4.1. Compara la crisi energètica del 1973 amb la financera del 2008.
Bloc 8. El món recent entre els segles XX i XXI		
<p>Les diferents formes econòmiques i socials del capitalisme al món.</p> <p>L'ensorrament dels règims soviètics i les seves conseqüències.</p> <p>La transició política a Espanya: de la dictadura a la democràcia (1975-1982).</p> <p>El camí cap a la Unió Europea: des de la unió econòmica fins a una futura unió política supranacional.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Interpretar processos a mitjà termini de canvis econòmics, socials i polítics d'àmbit mundial. 2. Conèixer les causes i conseqüències immediates de l'ensorrament de la URSS i altres règims soviètics. 3. Conèixer els principals fets que van conduir al canvi polític i social a Espanya després del 1975, i sospesar diferents interpretacions sobre aquest procés. 4. Entendre l'evolució de la construcció de la Unió Europea. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Interpreta el renaixement i el declivi de les nacions en el nou mapa polític europeu d'aquesta època. 1.2. Comprèn els pros i contres de l'estat del benestar. 2.1. Analitza diversos aspectes (polítics, econòmics, culturals) dels canvis produïts després de l'ensorrament de la URSS. 3.1. Compara interpretacions diverses sobre la Transició espanyola als anys setanta i en l'actualitat. 3.2. Enumera i descriu algunes de les principals fites que van donar lloc al canvi en la societat espanyola de la Transició: coronació de Joan Carles I, Llei per a la reforma política de 1976, Llei d'amnistia de 1977, obertura de Corts Constituents, aprovació de la Constitució del 1978, primeres eleccions generals, creació de l'estat de les autonomies, etc. 3.3. Analitza el problema del terrorisme a Espanya durant aquesta etapa (ETA, GRAPO, Terra Lliure, etc.): gènesi i història de les organitzacions terroristes, aparició dels primers moviments associatius en defensa de les víctimes, etc. 4.1. Discuteix sobre la construcció de la Unió Europea i del seu futur.
Bloc 9. La revolució tecnològica i la globalització al final del segle XX i principis del XXI		
<p>La globalització econòmica, les relacions interregionals al món, els focus de conflicte i els avenços tecnològics.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Definir la globalització i identificar alguns dels seus factors. 2. Identificar alguns dels canvis fonamentals que suposa la revolució tecnològica. 3. Reconèixer l'impacte d'aquests canvis en l'àmbit local, regional, nacional i global, preveure possibles escenaris més i menys desitjables de qüestions mediambientals transnacionals i discutir les noves realitats de l'espai globalitzat. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Cerca en la premsa notícies d'algun sector amb relacions globalitzades i elabora arguments a favor i en contra. 2.1. Analitza algunes idees de progrés i retrocés en la implantació de les tecnologies de la informació i la comunicació recents, en diferents àmbits geogràfics. 3.1. Crea continguts que incloguin recursos, com ara textos, mapes, gràfics, per presentar algun aspecte conflictiu de les condicions socials del procés de globalització.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 10. La relació entre el passat, el present i el futur a través de la història i la geografia		
La relació entre el passat, el present i el futur a través de la història i la geografia.	1. Reconèixer que el passat "no està mort i enterrat", sinó que determina o influeix en el present i en els diferents futurs i espais possibles.	1.1. Planteja possibles beneficis i desavantatges per a les societats humanes i per al medi natural d'algunes conseqüències de l'escalfament global, com el desglaç del Bàltic. 1.2. Sospesa com una Europa en guerra durant el segle xx pot arribar a una unió econòmica i política al segle XXI. 1.3. Compara (en un o diversos aspectes) les revolucions industrials del segle XIX amb la revolució tecnològica de finals del segle XX i principis del XXI.

15. Geografia.

La geografia s'ocupa específicament de l'espai, els paisatges i les activitats que es desenvolupen sobre el territori i analitza la relació entre la naturalesa i la societat, així com les seves conseqüències. Té com a objectiu la comprensió del territori, producte de la interrelació de múltiples factors i, a més, que l'estudiant pugui explicar la realitat geogràfica espanyola. Gràcies a aquest coneixement adquirit, la geografia pot transmetre la idea de responsabilitat dins de la societat, atès que l'ésser humà és el principal agent de transformació del medi natural: d'aquesta manera, aquesta assignatura participa molt profundament en la formació en valors.

L'ús dels instruments propis d'aquesta disciplina, entre d'altres la cartografia, les imatges o estadístiques de diferent tipus, aporta la possibilitat d'analitzar i fer interpretacions globals, sistemàtiques i integrades de la realitat que ens envolta, identificar les unitats territorials, els paisatges i els resultats de l'activitat humana per poder conèixer i comprendre l'espai. D'aquesta manera, la geografia plantejada en aquest curs té com a objectiu fonamental donar una interpretació global i interrelacionada de cada fenomen geogràfic i oferir els mecanismes que serveixin per donar respostes i explicacions als problemes que planteja el territori d'Espanya.

La distribució de continguts que es planteja pretén consolidar els coneixements sobre la geografia adquirits a l'ESO i, d'altra banda, aprofundir en el coneixement de la ciència geogràfica per proporcionar les connexions amb opcions posteriors.

La geografia d'Espanya no es pot concebre només en la diversitat que li aporten les comunitats autònomes, sinó que és necessari conèixer a més les interdependències que la vinculen amb la resta del món, en especial amb la Unió Europea (UE), ja que aquests aspectes tenen la seva traducció en els processos d'organització del territori. Els conjunts espacials amb els quals el nostre país es relaciona (la UE, les àrees geogràficament properes i altres zones del món els aspectes polítics, socials i econòmics de les quals mantenen relacions amb Espanya) s'inclouen en un tema final que contextualitzarà Espanya en les seves relacions amb la UE i la resta del món. A més, a través d'aquests coneixements es rescaten els aspectes apresos per l'estudiant durant el curs i que no s'han de perdre.

Els primers temes contenen els coneixements bàsics per a la construcció del coneixement geogràfic del país i per explicar la varietat de paisatges d'Espanya.

Geografia. 2n de batxillerat.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. La geografia i l'estudi de l'espai geogràfic		
<p>Concepte de geografia.</p> <p>Característiques de l'espai geogràfic.</p> <p>El territori com a espai de relacions humanes i socials especialitzades:</p> <p>El territori centre d'interacció de les societats: el desenvolupament sostenible.</p> <p>El concepte de paisatge com a resultat cultural.</p> <p>Les tècniques cartogràfiques:</p> <p>Plànols i mapes, els seus components i les seves anàlisis.</p> <p>La representació gràfica de l'espai geogràfic a diferents escales.</p> <p>Obtenció i interpretació de la informació cartogràfica.</p>	<p>1. Reconèixer la peculiaritat del coneixement geogràfic utilitzant les seves eines d'anàlisi i els seus procediments.</p> <p>2. Identificar l'espai geogràfic com a tal en les seves ocupacions diverses, entenent-lo com a centre de relacions humanes i socials.</p> <p>3. Distingir i analitzar els diferents tipus de plànols i mapes amb diferents escales, identificant-los com a eines de representació de l'espai geogràfic.</p> <p>4. Analitzar i comentar el mapa topogràfic nacional E: 1/50.000.</p> <p>5. Dissenyar i comparar mapes sobre espais geogràfics pròxims utilitzant els procediments característics.</p> <p>6. Cercar, seleccionar i elaborar informació de contingut geogràfic obtinguda de fonts diverses i presentar-la de forma adequada.</p>	<p>1.1. Descriu la finalitat de l'estudi de la geografia i les principals eines d'anàlisi i els seus procediments.</p> <p>2.1. Identifica els diferents paisatges geogràfics.</p> <p>2.2. Enumera i descriu les característiques dels paisatges geogràfics.</p> <p>3.1. Utilitza adequadament les eines característiques de la ciència geogràfica.</p> <p>4.1. Extreu informació del mapa topogràfic mitjançant els procediments de treball del geògraf.</p> <p>4.2. Sobre mapes i plànols d'escales diferents extreu la informació.</p> <p>5.1. Identifica en un paisatge les diferències entre paisatge natural i cultural.</p> <p>6.1. Analitza i extreu conclusions de l'observació d'un plànol i mapa i comenta les característiques de l'espai geogràfic.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 2. El relleu espanyol, la seva diversitat geomorfològica		
<p>Espanya i la seva singularitat geogràfica: unitat i diversitat.</p> <p>El relleu espanyol, la seva diversitat geomorfològica:</p> <p>Localització dels principals accidents geogràfics.</p> <p>L'evolució geològica del territori espanyol conforma les diferents morfoestructures.</p> <p>Identificació de les unitats del relleu espanyol peninsular i insular i trets de cada una.</p> <p>Litologia peninsular i insular i formes de modelat.</p> <p>Tall topogràfic: realització i anàlisi.</p> <p>Els sòls a Espanya: varietat edàfica i les seves característiques.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Distingir les singularitats de l'espai geogràfic espanyol i establir els aspectes que li confereixen unitat i els elements que ocasionen diversitat. 2. Descriure els trets del relleu espanyol, situant i analitzant les seves unitats de relleu. 3. Definir el territori espanyol subratllant les diferències de les unitats morfoestructurals. 4. Diferenciar la litologia d'Espanya distingint-ne les característiques i el modelat. 5. Utilitzar correctament el vocabulari específic de la geomorfologia. 6. Cercar i seleccionar informació del relleu obtingut de fonts diverses: bibliogràfiques, cartogràfiques, Internet o treballs de camp, presentar-la de forma adequada i assenyalar els condicionaments que el relleu pot imposar. 7. Identificar les característiques edàfiques dels sòls. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Dibuixa i assenya la sobre un mapa físic d'Espanya les unitats del relleu espanyol i en comenta les característiques. 2.1. Identifica i representa en un mapa els elements del relleu que són similars i diferents del territori peninsular i insular. 3.1. Enumera i descriu els principals trets del relleu d'Espanya. 4.1. Classifica les unitats del relleu espanyol segons les seves característiques geomorfològiques. 5.1. Descriu sumàriament en un mapa l'evolució geològica i la conformació del territori espanyol. 6.1. Realitza un tall topogràfic i explica el relleu que reflecteix. 7.1. Enumera i descriu els elements constitutius dels diferents tipus de sòl d'Espanya. 7.2. Localitza en un mapa d'Espanya els diferents tipus de sòls peninsulars i insulars.
Bloc 3. La diversitat climàtica i la vegetació		
<p>Factors geogràfics i elements del clima.</p> <p>Dominis climàtics espanyols: les seves característiques i la seva representació en climogrames.</p> <p>Dominis climàtics espanyols: la seva problemàtica.</p> <p>Tipus de temps atmosfèric a Espanya.</p> <p>El mapa del temps: la seva anàlisi i interpretació.</p> <p>Factors geogràfics i característiques de la vegetació. Formacions vegetals espanyoles i la seva distribució.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Assenyalar en un mapa d'Espanya els dominis climàtics. 2. Distingir els climes a Espanya i comentar les seves característiques (assenyalant els factors i elements que els componen per diferenciar-los). 3. Distingir els climes a Espanya i la seva representació en climogrames. 4. Comentar la informació climatològica que es dedueix utilitzant mapes de temperatures o precipitacions d'Espanya. 5. Analitzar els tipus de temps atmosfèric a Espanya utilitzant els mapes de superfície i d'altura. 6. Interpretar un mapa del temps aplicant les característiques dels tipus de temps peninsulars o insulars. 7. Obtenir i seleccionar informació de contingut geogràfic relatiu a la diversitat climàtica d'Espanya utilitzant les fonts disponibles, tant d'Internet com de mitjans de comunicació social o bibliografia. 8. Identificar les diferents regions vegetals. 9. Diferenciar raonadament les formacions vegetals espanyoles. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Localitza en un mapa d'Espanya els diversos climes. 2.1. Descriu i compara els climes a Espanya i enumera els factors i elements característics. 3.1. Representa i comenta climogrames específics de cada clima. 3.2. Comenta les característiques dels diferents climes espanyols a partir dels seus climogrames representatius. 4.1. Enumera els trets dels tipus de temps atmosfèric establerts per les estacions climatològiques. 5.1. Identifica i interpreta en un mapa del temps els elements que expliquen els diversos tipus de temps atmosfèric. 6.1. Comenta un mapa del temps d'Espanya i distingeix els elements que expliquen el tipus de temps característic de l'estació de l'any corresponent. 7.1. Analitza com afecta a Espanya el canvi climàtic. 7.2. Utilitzant gràfiques i estadístiques que reflecteixen les pluges torrencials extreu conclusions mediambientals. 8.1. Identifica en un mapa els diferents dominis vegetals i en descriu i comenta les característiques. 9.1. Davant un paisatge natural identifica les formacions vegetals que apareguin. 9.2. Analitza raonadament una clisèrie.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 4. La hidrografia		
<p>La diversitat hídrica de la Península i les illes.</p> <p>Els vessants hidrogràfics.</p> <p>Règims fluvials predominants.</p> <p>Les zones humides.</p> <p>Les aigües subterrànies.</p> <p>L'aprofitament dels recursos hídrics: la incidència de la sequera i les pluges torrencials.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Explicar la diversitat hídrica de la península Ibèrica i les illes, enumerant i localitzant els diversos tipus d'elements hídrics que es poden percebre observant el paisatge. 2. Descriure les conques fluvials espanyoles situant-les en un mapa i enumerant les seves característiques. 3. Identificar els règims fluvials més característics. 4. Enumerar les zones humides d'Espanya i localitzar-les en un mapa. Comentar-ne les característiques. 5. Analitzar l'aprofitament dels recursos hídrics al nostre país, incloses les característiques de sequera i pluges torrencials del clima. 6. Obtenir i seleccionar informació de contingut geogràfic relatiu a la hidrologia espanyola utilitzant diferents fonts d'informació. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Identifica la diversitat hídrica a Espanya. 2.1. Localitza en un mapa d'Espanya les principals conques fluvials. 3.1. Relaciona els règims hídrics dels cursos fluvials amb les possibilitats d'aprofitament hídric a Espanya. 4.1. Localitza en un mapa les zones humides espanyoles. Debat un aspecte d'actualitat sobre aquest tema. 5.1. Situa en un mapa de la xarxa hidrogràfica espanyola els grans embassaments. Dedueix conseqüències i també analitza les característiques climàtiques. 5.2. Analitza i comenta gràfiques i estadístiques que reflecteixen les èpoques de sequera en relació amb un mapa de tipus de règims fluvials dels rius de la Península i en treu conclusions. 6.1. Selecciona imatges i notícies periodístiques que reflecteixin la desigualtat hídrica al país i la seva interacció amb les activitats humanes.
Bloc 5. Els paisatges naturals i les interrelacions naturalesa-societat		
<p>Els paisatges naturals espanyols, les seves varietats.</p> <p>La influència del medi en l'activitat humana.</p> <p>Els medis humanitzats i la seva interacció en l'espai geogràfic. Els paisatges culturals.</p> <p>Aprofitament sostenible del medi físic.</p> <p>Polítiques afavoridores del patrimoni natural.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Descriure els paisatges naturals espanyols i identificar-ne els trets. 2. Reflectir en un mapa les grans àrees de paisatges naturals espanyols. 3. Descriure els espais humanitzats i enumerar-ne els elements constitutius. 4. Relacionar el medi natural amb l'activitat humana i descriure casos de modificació del medi per part de l'home. 5. Obtenir i seleccionar informació de contingut geogràfic relatiu als paisatges naturals i les interrelacions naturalesa-societat utilitzant fonts en què estigui disponible, tant a Internet com en bibliografia o mitjans de comunicació social. 6. Comparar imatges de les varietats de paisatges naturals. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Distingeix les característiques dels grans conjunts paisatgístics espanyols. 2.1. Localitza al mapa els paisatges naturals espanyols i n'identifica les característiques. 3.1. Identifica i planteja els problemes suscitats per la interacció home-naturesa sobre els paisatges. 3.2. Analitza algun element legislador correctiu de l'acció humana sobre la naturalesa. 4.1. Diferencia els paisatges humanitzats dels naturals. 5.1. Selecciona i analitza notícies periodístiques o imatges en els quals es percep la influència del medi en l'activitat humana. 5.2. Selecciona i analitza a partir de diferents fonts d'informació notícies periodístiques o imatges en què es percep la influència de l'home sobre el medi. 5.3. Obté i analitza la informació que apareix en els mitjans de comunicació social referida a la destrucció del medi natural per part de l'home. 6.1. Diferencia els paisatges naturals espanyols a partir de fonts gràfiques i comenta imatges representatives de cadascuna de les varietats de paisatges naturals localitzades en mitjans de comunicació social, Internet o altres fonts bibliogràfiques.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 6. La població espanyola		
<p>Fonts per a l'estudi de la població. Distribució territorial de la població. Evolució històrica. Moviments naturals de població. Les migracions. Mapa de distribució de la població espanyola. Mapa de densitat de la població espanyola. Conformació de l'espai demogràfic actual. Taxes demogràfiques. Diversitats regionals. Estructura, problemàtica actual i possibilitats de futur de la població espanyola.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificar les fonts per a l'estudi de la població i establir els procediments que permeten estudiar casos concrets. 2. Comentar gràfics i taxes que mostrin l'evolució de la població espanyola. 3. Caracteritzar la població espanyola i identificar els moviments naturals. 4. Explicar la distribució de la població espanyola i identificar les migracions. 5. Diferenciar la densitat de població en l'espai peninsular i insular i explicar la distribució de població. 6. Comentar un mapa de la densitat de població d'Espanya i analitzar-ne l'estructura. 7. Analitzar la població de les diverses comunitats autònomes i definir-ne l'evolució i la problemàtica de cadascuna. 8. Analitzar les piràmides de població de les diverses comunitats autònomes i comentar-ne les peculiaritats. 9. Explicar les perspectives de població espanyola i l'ordenació del territori. 10. Obtenir i seleccionar informació de contingut demogràfic utilitzant fonts en què estigui disponible, tant a Internet com en d'altres fonts d'informació. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Utilitza les eines d'estudi de la població. 2.1. Comenta la piràmide actual de població espanyola i la compara amb alguna d'un període anterior o de previsions futures. 2.2. Distingeix les diferents piràmides de població en la seva evolució històrica. 2.3. Resol problemes de demografia referits al càlcul de taxes de població. 3.1. Aplica la teoria de la transició demogràfica al cas espanyol. 3.2. Tria dades i taxes demogràfiques que mostrin la configuració de la població d'un territori. 4.1. Explica els processos migratoris antics que afecten Espanya. 4.2. Identifica i analitza les migracions recents. 5.1. Comenta el mapa de la densitat de població actual a Espanya. 6.1. Analitza un gràfic de l'estructura de la població espanyola. 7.1. Compara i comenta la població de les regions que creixen i les que disminueixen la seva població. 8.1. Explica les relacions entre comunitats autònomes en relació amb les migracions interiors. 9.1. Selecciona i analitza informació sobre les perspectives de futur de la població espanyola. 10.1. Presenta i defensa informació sobre la població espanyola i ressalta els aspectes més significatius, utilitzant gràfics, mapes, piràmides, etc., en una presentació informàtica o exposicions en directe.
Bloc 7. L'espai rural i les activitats del sector primari		
<p>El pes de les activitats agropecuàries, forestals i pesqueres en el PIB. La població activa. Aspectes naturals i històrics que expliquen els factors agraris. L'estructura de la propietat i tinença de la terra. Les explotacions agràries, les seves característiques. Polítiques de reforma agrària. Tipus d'agricultura: coexistència de formes avançades i tradicionals. Les transformacions agroindustrials. Els paisatges agraris d'Espanya, les seves característiques. La situació espanyola del sector en el context de la Unió Europea. L'activitat pesquera: localització, característiques i problemes. Anàlisi dels aspectes físics i humans que conformen l'espai pesquer. La silvicultura: característiques i desenvolupament en el territori.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Descriure les activitats agropecuàries i forestals especificant les característiques d'Espanya. 2. Distingir els paisatges agraris i establir-ne les característiques. 3. Analitzar adequadament un paisatge rural distingint camp, boscos i hàbitat. 4. Comprendre l'evolució de l'estructura de la propietat. 5. Identificar formes de tinença de la terra. 6. Explicar el sector agrari espanyol tenint en compte les seves estructures de la propietat i les característiques de les seves explotacions. 7. Explicar la situació del sector agrari espanyol tenint en compte el context europeu i les polítiques de la Unió Europea (PAC). 8. Analitzar l'activitat pesquera definint les seves característiques i els seus problemes. 9. Obtenir i seleccionar informació de contingut geogràfic relatiu a l'espai rural, silvícola o pesquer utilitzant fonts disponibles, tant a Internet com en mitjans de comunicació social o bibliografia. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Identifica les activitats agropecuàries i forestals. 1.2. Diferencia les activitats del sector primari d'altres activitats econòmiques. 2.1. Situa en un mapa la distribució dels principals aprofitaments agraris. 2.2. Aporta els aspectes del passat històric que han incidit en les estructures agràries espanyoles. 3.1. Selecciona i comenta imatges que posen de manifest les característiques dels diversos paisatges agraris espanyols. 4.1. Defineix històricament, de forma sumària, l'estructura de la propietat. 5.1. Identifica i analitza les característiques dels diversos paisatges agraris espanyols. 6.1. Aporta dades o gràfics d'aspectes estructurals que expliquin el dinamisme d'un sector agrari donat. 7.1. Comenta textos periodístics que expliquin la situació espanyola en la PAC. 8.1. Estableix les característiques i peculiaritats de l'activitat pesquera espanyola. 9.1. Selecciona i analitza notícies periodístiques que tracten problemes pesquers i n'identifica l'origen. 9.2. Confeciona gràfics comparatius del pes específic en el PIB de les activitats agràries, ramaderes, forestals i pesqueres espanyoles enfront d'altres sectors d'activitat.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 8. Les fonts d'energia i l'espai industrial		
<p>Localització de les fonts d'energia a Espanya.</p> <p>El procés d'industrialització espanyol: característiques i breu evolució històrica.</p> <p>Aportació al PIB de la indústria. La població activa.</p> <p>Deficiències i problemes del sector industrial espanyol.</p> <p>Regions industrials d'Espanya: importància de les polítiques territorials en el sector.</p> <p>Influència de la política de la Unió Europea en la configuració de la indústria espanyola.</p> <p>La planificació industrial. Els eixos de desenvolupament industrial: perspectives de futur.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analitzar el procés d'industrialització espanyol establint les característiques històriques que condueixen a la situació actual. 2. Relacionar les fonts d'energia i la industrialització i descriure'n les conseqüències a Espanya. 3. Conèixer els factors de la indústria a Espanya. 4. Identificar i comentar els elements d'un paisatge industrial donat. 5. Descriure els eixos de desenvolupament industrial sobre un mapa i establir-ne les característiques i les possibilitats de regeneració i canvi futurs. 6. Obtenir i seleccionar informació de contingut geogràfic relatiu a l'espai industrial espanyol, utilitzant fonts en què estigui disponible, tant a Internet com en bibliografia o mitjans de comunicació. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Selecciona i analitza informació sobre els problemes i la configuració de la indústria espanyola. 1.2. Selecciona i analitza imatges que mostrin l'evolució històrica de la indústria espanyola en una zona concreta o d'un sector concret. 2.1. Relaciona el naixement de la indústria i la localització de fonts d'energia i matèries primeres al país. 3.1. Estableix un eix cronològic per explicar l'evolució històrica de la industrialització espanyola. 3.2. Enumera les característiques de la indústria espanyola i les seves diferències regionals. 3.3. Confecciona i analitza gràfiques i estadístiques que expliquin les produccions industrials. 4.1. Analitza i comenta paisatges d'espais industrials. 4.2. Assenyalen en un mapa els assentaments industrials més importants, distingint entre els diferents sectors industrials. 5.1. Localitza i descriu les regions industrials i els eixos de desenvolupament industrial. 5.2. Descriu els eixos o focus de desenvolupament industrial i les seves perspectives de futur. 6.1. Descriu les polítiques industrials de la Unió Europea i la seva influència en les espanyoles.
Bloc 9. El sector serveis		
<p>La terciarització de l'economia espanyola: influència en el PIB. La població activa del sector terciari.</p> <p>Anàlisi dels serveis i la distribució en el territori.</p> <p>L'impacte de les infraestructures sobre l'espai geogràfic.</p> <p>El sistema de transport com a forma d'articulació territorial.</p> <p>El desenvolupament comercial.</p> <p>Característiques i evolució.</p> <p>Els espais turístics. Característiques i evolució.</p> <p>Altres activitats terciàries: sanitat, educació, finances, els serveis públics.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analitzar la terciarització de l'economia espanyola establint les seves característiques i la influència en el producte interior brut. 2. Identificar la presència dels serveis en el territori analitzant la seva distribució i el seu impacte en el medi. 3. Explicar el sistema de transport a Espanya distingint l'articulació territorial que configura. 4. Descriure el desenvolupament comercial establint les seves característiques i descrivint l'ocupació territorial que imposa. 5. Localitzar en un mapa els espais turístics i enumerar-ne les característiques i desigualtats regionals. 6. Obtenir i seleccionar informació de contingut geogràfic relatiu a l'activitat o a l'espai del sector serveis espanyol, utilitzant fonts en què estigui disponible, tant a Internet com en bibliografia o mitjans de comunicació social. 7. Utilitzar correctament la terminologia del sector serveis. 8. Identificar i comentar un paisatge transformat per una zona turística important. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Identifica les característiques del sector terciari espanyol. 2.1. Explica la incidència que per a l'economia espanyola té el sector serveis. 3.1. Descriu com s'articulen els mitjans de comunicació més importants d'Espanya (ferrocarrils, carreteres, ports i aeroports). 3.2. Comenta sobre un mapa de transports la transcendència que aquest sector té per articular el territori. 3.3. Descriu i analitza mapes que reflecteixin un sistema de transport determinat. 3.4. Distingeix en un mapa els principals nodes de transport espanyol. 3.5. Resol problemes plantejats en un cas específic sobre vies de comunicació al nostre país. 4.1. Comenta gràfiques i estadístiques que expliquen el desenvolupament comercial. 5.1. Analitza i explica les desigualtats de l'espai turístic. 6.1. Comenta gràfiques i estadístiques que expliquen el desenvolupament turístic espanyol. 6.2. Explica com articulen el territori altres activitats terciàries. 7.1. Analitza i comenta imatges de l'espai destinat a transports, comercial o altres activitats del sector serveis. 8.1. Confecciona esquemes per analitzar la influència del sector serveis en l'economia i l'ocupació a Espanya a partir d'imatges que en reflecteixin l'impacte en un paisatge.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 10. L'espai urbà		
<p>Concepte de ciutat i la seva influència en l'ordenació del territori.</p> <p>Morfologia i estructura urbanes.</p> <p>Les planificacions urbanes.</p> <p>Característiques del procés d'urbanització. Les àrees d'influència.</p> <p>Els usos del sòl urbà.</p> <p>La xarxa urbana espanyola.</p> <p>Característiques del procés de creixement espacial de les ciutats.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Definir la ciutat. 2. Analitzar i comentar plànols de ciutats, distingint els seus traçats diferents. 3. Identificar el procés d'urbanització enumerant les seves característiques i planificacions internes. 4. Analitzar la morfologia i estructura urbana extraient conclusions del rastre de la història i la seva expansió espacial, reflex de l'evolució econòmica i política de la ciutat. 5. Analitzar i comentar un paisatge urbà. 6. Identificar el paper de les ciutats en l'ordenació del territori. 7. Descriure la xarxa urbana espanyola i comentar-ne les característiques. 8. Obtenir i seleccionar i analitzar informació de contingut geogràfic relatiu a l'espai urbà espanyol utilitzant fonts en què estigui disponible, tant a Internet com en mitjans de comunicació social o bibliografia. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Defineix 'ciutat' i n'aporta exemples. 2.1. Comenta un paisatge urbà a partir d'una font gràfica. 2.2. Analitza i explica el plànol de la ciutat més pròxima, o significativa, al lloc de residència. 3.1. Identifica les característiques del procés d'urbanització. 3.2. Explica i proposa exemples de processos de planificació urbana. 4.1. Assenyalat la influència històrica en el plànol de les ciutats espanyoles. 4.2. Explica la morfologia urbana i assenyalat les parts d'una ciutat sobre un plànol. 5.1. Selecciona i analitza imatges que expliquin la morfologia i l'estructura urbana d'una ciutat coneguda. 6.1. Explica la jerarquització urbana espanyola. 7.1. Descriu i analitza les influències mútues existents entre la ciutat i l'espai que l'envolta. 8.1. Selecciona i analitza notícies periodístiques que mostrin la configuració i problemàtica del sistema urbà espanyol.
Bloc 11. Formes d'organització territorial		
<p>L'organització territorial d'Espanya.</p> <p>Influència de la història i la Constitució del 1978.</p> <p>Els desequilibris i contrastos territorials.</p> <p>Les comunitats autònomes: polítiques regionals i de cohesió territorial.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Descriure l'organització territorial espanyola i analitzar l'estructura local, regional, autonòmica i nacional. 2. Explicar l'organització territorial espanyola i establir la influència de la història i la Constitució del 1978. 3. Explicar l'organització territorial espanyola a partir de mapes històrics i actuals. 4. Analitzar l'organització territorial espanyola i descriure els desequilibris i contrastos territorials i els mecanismes correctors. 5. Descriure la transcendència de les comunitats autònomes i definir les polítiques territorials que porten a terme. 6. Obtenir i seleccionar i analitzar informació de contingut geogràfic relatiu a les formes d'organització territorial a Espanya utilitzant fonts en què estigui disponible, tant a Internet com en mitjans de comunicació social o bibliografia. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Localitza i explica en un mapa l'organització territorial espanyola partint del municipi i la comunitat autònoma. 2.1. Distingeix i enumera les comunitats autònomes, les principals ciutats que hi ha a cadascuna i els països fronterers d'Espanya. 3.1. Explica l'ordenació territorial espanyola a partir de mapes històrics i actuals. 3.2. Compara l'ordenació territorial actual i la de la primera meitat del s. xx. 4.1. Caracteritza l'ordenació territorial establerta per la Constitució del 1978. 4.2. Explica les polítiques territorials que practiquen les comunitats autònomes en aspectes concrets. 4.3. Enumera els desequilibris i contrastos territorials existents en l'organització territorial espanyola. 5.1. Distingeix els símbols que diferencien les comunitats autònomes. 6.1. Explica raonadament els trets essencials de les polítiques territorials autonòmiques.
Bloc 12. Espanya a Europa i al món		
<p>Espanya: situació geogràfica; posició i localització dels territoris que conformen la unitat i diversitat política.</p> <p>Espanya a Europa. Estructura territorial. Contrastos físics i socioeconòmics d'Europa.</p> <p>La posició d'Espanya en la Unió Europea. Polítiques regionals i de cohesió territorial.</p> <p>Espanya al món. Globalització i diversitat al món: processos de mundialització i desigualtats territorials. Grans eixos mundials.</p> <p>Posició d'Espanya en les àrees socioeconòmiques i geopolítiques mundials.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Definir la situació geogràfica d'Espanya al món, establint la seva posició i localitzant els seus territoris. 2. Descriure el continent europeu distingint la seva estructura territorial i els contrastos físics i socioeconòmics. 3. Identificar la posició d'Espanya en la Unió Europea i enumerar les polítiques regionals i de cohesió territorial que es practiquen a Europa i que afecten el nostre país. 4. Definir la globalització explicant-ne els trets. 5. Comparar els processos de mundialització i diversitat territorial resumint les característiques de l'un i l'altre. 6. Explicar les repercussions de la inclusió d'Espanya en espais socioeconòmics i geopolítics continentals i mundials, utilitzant fonts diverses basades en material bibliogràfic o en línia i en opinions exposades als mitjans de comunicació social. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Localitza en un mapa les grans àrees geoeconòmiques i assenyalat aquelles amb les quals Espanya té més relació. 1.2. Identifica aspectes rellevants d'Espanya en la situació mundial. 1.3. Localitza la situació espanyola entre les grans àrees geoeconòmiques mundials. 2.1. Explica la posició d'Espanya en la Unió Europea. 3.1. Extreu conclusions de les mesures que la Unió Europea pren en política regional i de cohesió territorial que afecten Espanya. 3.2. Comenta notícies periodístiques o textos que expliquen la posició d'Espanya en la Unió Europea. 4.1. Identifica i descriu els trets de la globalització amb exemplificacions que afecten el nostre país. 5.1. Confecciona quadres comparatius de l'aplicació a casos concrets del concepte mundialització i el concepte diversitat territorial. 6.1. Explica les repercussions de la inclusió d'Espanya en espais geopolítics i socioeconòmics continentals i mundials a partir de diferents fonts d'informació geogràfica.

16. Geologia.

El coneixement geològic avui dia és molt ampli i està compartimentat en especialitats molt útils per al desenvolupament social actual. L'assignatura de geologia en el segon curs de batxillerat pretén ampliar, consolidar i aprofundir en els coneixements geològics i les competències que s'han anat adquirint i treballant a l'ESO i a l'assignatura de biologia i geologia de 1r de batxillerat.

La matèria contribueix a la formalització i sistematització per part de l'estudiant de la construcció de conceptes a través de la recerca d'interrelació entre ells i, molt especialment, al seu ús pràctic. Això li permetrà conèixer i comprendre el funcionament de la Terra i els esdeveniments i processos geològics que s'esdevenen per poder intervenir, en molts casos, en la millora de les condicions de vida.

La matèria fomenta l'observació i la curiositat, facetes que seran molt importants per a tots aquells que vulguin realitzar estudis posteriors i que complementen la seva formació com a individu en una societat canviant i dinàmica, dominada per les noves tecnologies, que tanta aplicació tenen en els diferents camps que abraça la geologia, i aporta una flexibilitat de pensament que potencia la integració i interconnexió de diverses disciplines, de manera que ofereix a l'estudiant una visió global i integradora que possibilitarà que pugui afrontar amb èxit els reptes que tindrà davant seu una vegada acabat el batxillerat.

L'ESO ha de facilitar a totes les persones una alfabetització científica que faci possible la familiarització amb la naturalesa i les idees bàsiques de la ciència i que ajudi a comprendre els problemes a la solució dels quals pot contribuir el desenvolupament tecnocientífic, així com actituds responsables dirigides a posar les bases d'un desenvolupament sostenible. El batxillerat, a més, ha de facilitar una formació bàsica sòlida sobre els aspectes que li permetran enfrontar-se amb èxit a estudis posteriors.

La matèria s'estructura en deu blocs, que aprofundeixen en aspectes que els estudiants han tractat en bona mesura a 1r de batxillerat, per permetre'ls conèixer el comportament global de la Terra considerant l'origen i la naturalesa dels tipus d'energia presents, el flux i el balanç d'energia i els processos dinàmics que el caracteritzen.

S'estudiaran les teories geològiques més destacades, la composició dels materials (minerals i roques), el seu reconeixement i la seva utilitat per a la societat, els elements del relleu i les seves condicions de formació, els tipus de deformacions, la interpretació de mapes topogràfics, la divisió del temps geològic, la possibilitat de l'ocurrència de fets graduals o catastròfics, les interpretacions de mapes geològics senzills i talls geològics, l'anàlisi de diferents formacions litològiques o la història de la Terra i la manera en què es reconstrueix.

S'introdueix un bloc sobre riscos geològics en què, de manera senzilla i abastable per a l'alumnat d'aquest nivell, es treballin riscos derivats de processos geològics externs, interns o meteorològics. L'alumnat haurà d'aplicar molts dels coneixements geològics adquirits i valorar-ne la influència en el medi ambient i en la vida humana, i ser conscient de la importància que té l'estudi dels sediments recents i les evidències geomorfològiques per poder localitzar catàstrofes futures i la perillositat associada.

Es presenta la geologia d'Espanya per tal que, una vegada vistos, treballats i adquirits els coneixements geològics generals, els pugui aplicar al seu entorn. Amb aquesta finalitat, i com a component bàsic d'un curs al qual es vol atorgar un enfocament fonamentalment pràctic, s'inclou un bloc sobre el treball de camp, en la mesura que constitueix una eina essencial per abordar la majoria de les recerques i els estudis en geologia. Així, bona part dels coneixements que es proposen trobaran un marc natural en el qual aplicar-los, veure'n la utilitat o analitzar-ne el significat.

Geologia. 2n de batxillerat

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 1. El planeta Terra i el seu estudi		
<p>Perspectiva general de la geologia, els seus objectes d'estudi i mètodes de treball i la seva utilitat científica i social:</p> <p>Definició de geologia. El treball dels geòlegs. Especialitats de la geologia.</p> <p>La metodologia científica i la geologia.</p> <p>El temps geològic i els principis fonamentals de la geologia.</p> <p>La Terra com a planeta dinàmic i en evolució. La tectònica de plaques com a teoria global de la Terra.</p> <p>L'evolució geològica de la Terra en el marc del Sistema Solar. Geoplanetologia.</p> <p>La geologia en la vida quotidiana. Problemes mediambientals i geològics globals.</p>	<p>1. Definir la ciència de la geologia i les seves principals especialitats i comprendre el treball realitzat pels geòlegs.</p> <p>2. Aplicar les estratègies pròpies del treball científic en la resolució de problemes relacionats amb la geologia.</p> <p>3. Entendre el concepte de temps geològic i els principis fonamentals de la geologia, com els d'horizontalitat, superposició, actualisme i uniformisme.</p> <p>4. Analitzar el dinamisme terrestre explicat segons la teoria global de la tectònica de plaques.</p> <p>5. Analitzar l'evolució geològica de la Lluna i altres planetes del Sistema Solar i comparar-les amb la de la Terra.</p> <p>6. Observar les manifestacions de la geologia en l'entorn diari i identificar algunes implicacions en l'economia, la política, el desenvolupament sostenible i el medi ambient.</p>	<p>1.1. Comprèn la importància de la geologia en la societat i coneix i valora el treball dels geòlegs en diferents àmbits socials.</p> <p>2.1. Selecciona informació, analitza dades, formula preguntes pertinents i cerca respostes per a un petit projecte relacionat amb la geologia.</p> <p>3.1. Comprèn el significat de temps geològic i utilitza principis fonamentals de la geologia, com ara horizontalitat, superposició, actualisme i uniformisme.</p> <p>4.1. Interpreta algunes manifestacions del dinamisme terrestre com a conseqüència de la tectònica de plaques.</p> <p>5.1. Analitza informació geològica de la Lluna i altres planetes del Sistema Solar i la compara amb l'evolució geològica de la Terra.</p> <p>6.1. Identifica diferents manifestacions de la geologia en l'entorn diari i coneix alguns dels usos i aplicacions d'aquesta ciència en l'economia, la política, el desenvolupament sostenible i la protecció del medi ambient.</p>
Bloc 2. Minerals, els components de les roques		
<p>Matèria mineral i concepte de mineral.</p> <p>Relació entre estructura cristal·lina, composició química i propietats dels minerals.</p> <p>Classificació quimicoestructural dels minerals.</p> <p>Formació, evolució i transformació dels minerals. Estabilitat i inestabilitat mineral.</p> <p>Processos geològics formadors de minerals i roques: processos magmàtics, metamòrfics, hidrotermals, supergènics i sedimentaris.</p>	<p>1. Descriure les propietats que caracteritzen la matèria mineral. Comprendre la seva variació com una funció de l'estructura i la composició química dels minerals. Reconèixer la utilitat dels minerals per les seves propietats.</p> <p>2. Conèixer els grups de minerals més importants segons una classificació quimicoestructural. Anomenar i distingir "de visu" diferents espècies minerals.</p> <p>3. Analitzar les diferents condicions fisicoquímiques en la formació dels minerals. Comprendre les causes de l'evolució, la inestabilitat i la transformació mineral utilitzant diagrames de fases senzills.</p> <p>4. Conèixer els principals ambients i processos geològics formadors de minerals i roques. Identificar alguns minerals amb el seu origen més comú: magmàtic, metamòrfic, hidrotermal, supergènic i sedimentari.</p>	<p>1.1. Identifica les característiques que determinen la matèria mineral, per mitjà d'activitats pràctiques amb exemples de minerals amb propietats contrastades, i relaciona la utilització d'alguns minerals amb les seves propietats.</p> <p>2.1. Reconeix els diferents grups minerals i els identifica per les seves característiques fisicoquímiques. Reconeix per mitjà d'una pràctica "de visu" alguns dels minerals més comuns.</p> <p>3.1. Compara les situacions en què s'originen els minerals i elabora taules segons les seves condicions fisicoquímiques d'estabilitat. Coneix alguns exemples d'evolució i transformació mineral per mitjà de diagrames de fases.</p> <p>4.1. Compara els diferents ambients i processos geològics en què es formen els minerals i les roques. Identifica alguns minerals com a característics de cadascun dels processos geològics de formació.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 3. Roques ígnies, sedimentàries i metamòrfiques		
<p>Concepte de roca i descripció de les seves característiques principals. Criteris de classificació. Classificació dels grups principals de roques ígnies, sedimentàries i metamòrfiques.</p> <p>L'origen de les roques ígnies. Conceptes i propietats dels magmes. Evolució i diferenciació magmàtica.</p> <p>L'origen de les roques sedimentàries. El procés sedimentari: meteorització, erosió, transport, dipòsit i diagènesi. Conques i ambients sedimentaris.</p> <p>L'origen de les roques metamòrfiques. Tipus de metamorfisme. Fàcies metamòrfiques i condicions fisicoquímiques de formació.</p> <p>Fluids hidrotermals i la seva expressió en superfície. Dipòsits hidrotermals i processos metasomàtics.</p> <p>Magmatisme, sedimentació, metamorfisme i hidrotermalisme en el marc de la tectònica de plaques.</p>	<p>1. Diferenciar i identificar per les seves característiques diferents tipus de formacions de roques. Identificar els grups principals de roques ígnies (plutòniques i volcàniques, sedimentàries i metamòrfiques).</p> <p>2. Conèixer l'origen de les roques ígnies, analitzant la naturalesa dels magmes i comprenent els processos de generació, diferenciació i emplaçament dels magmes.</p> <p>3. Conèixer l'origen dels sediments i les roques sedimentàries, analitzant el procés sedimentari des de la meteorització fins a la diagènesi. Identificar els diversos tipus de mitjans sedimentaris.</p> <p>4. Conèixer l'origen de les roques metamòrfiques i diferenciar les fàcies metamòrfiques en funció de les condicions fisicoquímiques.</p> <p>5. Conèixer la naturalesa dels fluids hidrotermals, els dipòsits i els processos metasomàtics associats.</p> <p>6. Comprendre l'activitat ígnia, sedimentària, metamòrfica i hidrotermal com a fenòmens associats a la tectònica de plaques.</p>	<p>1.1. Identifica mitjançant una prova visual, ja sigui en fotografies i/o amb espècimens reals, diferents varietats i formacions de roques, realitza exercicis pràctics a l'aula i elabora taules comparatives de les seves característiques.</p> <p>2.1. Descriu l'evolució del magma segons la seva naturalesa, utilitzant diagrames i quadres sinòptics.</p> <p>3.1. Comprèn i descriu el procés de formació de les roques sedimentàries, des de la meteorització de l'àrea font, passant pel transport i dipòsit, fins a la diagènesi, utilitzant un llenguatge científic adequat al seu nivell acadèmic.</p> <p>3.2. Comprèn i descriu els conceptes de fàcies sedimentàries i mitjans sedimentaris, i n'identifica i en localitza algunes sobre un mapa i/o en el seu entorn geogràfic/geològic.</p> <p>4.1. Comprèn el concepte de metamorfisme i els diferents tipus existents i els associa a les diferents condicions de pressió i temperatura, i és capaç d'elaborar quadres sinòptics per comparar els tipus esmentats.</p> <p>5.1. Comprèn el concepte de fluids hidrotermals, localitza dades, imatges i vídeos a la xarxa sobre fumaroles i guèisers actuals i identifica els dipòsits associats.</p> <p>6.1. Comprèn i explica els fenòmens ígnis, sedimentaris, metamòrfics i hidrotermals en relació amb la tectònica de plaques.</p>
Bloc 4. La tectònica de plaques, una teoria global		
<p>Com és el mapa de les plaques tectòniques.</p> <p>Quant i com es mouen.</p> <p>Per què es mouen.</p> <p>Deformació de les roques: fràgil i dúctil.</p> <p>Principals estructures geològiques: plecs i falles.</p> <p>Orògens actuals i antics.</p> <p>Relació de la tectònica de plaques amb diferents aspectes geològics.</p> <p>La tectònica de plaques i la història de la Terra.</p>	<p>1. Conèixer com és el mapa actual de les plaques tectòniques. Comparar aquest mapa amb els mapes simplificats.</p> <p>2. Conèixer quant, com i per què es mouen les plaques tectòniques.</p> <p>3. Comprendre com es deformen les roques.</p> <p>4. Descriure les principals estructures geològiques.</p> <p>5. Descriure les característiques d'un orogen.</p> <p>6. Relacionar la tectònica de plaques amb alguns aspectes geològics: relleu, clima i canvi climàtic, variacions del nivell del mar, distribució de roques, estructures geològiques, sismicitat, vulcanisme.</p> <p>7. Descriure la tectònica de plaques al llarg de la història de la Terra: què hi havia abans de la tectònica de plaques, quan va començar.</p>	<p>1.1. Compara, en diferents parts del planeta, el mapa simplificat de plaques tectòniques amb altres de més actuals aportats per la geologia i la geodèsia.</p> <p>2.1. Coneix quant i com es mouen les plaques tectòniques. Utilitza programes informàtics d'ús lliure per conèixer la velocitat relativa del seu centre educatiu (o un altre punt de referència) respecte a la resta de plaques tectòniques.</p> <p>2.2. Entén i explica per què es mouen les plaques tectòniques i quina relació té amb la dinàmica de l'interior terrestre.</p> <p>3.1. Comprèn i descriu com es deformen les roques.</p> <p>4.1. Coneix les principals estructures geològiques i les principals característiques dels orògens.</p> <p>5.1. Explica els principals trets del relleu del planeta i la seva relació amb la tectònica de plaques.</p> <p>6.1. Comprèn i explica la relació entre la tectònica de plaques, el clima i les variacions del nivell del mar.</p> <p>6.2. Coneix i argumenta com la distribució de roques, a escala planetària, està controlada per la tectònica de plaques.</p> <p>6.3. Relaciona les principals estructures geològiques (plecs i falles) amb la tectònica de plaques.</p> <p>6.4. Comprèn i descriu la distribució de la sismicitat i el vulcanisme en el marc de la tectònica de plaques.</p> <p>7.1. Entén com evoluciona el mapa de les plaques tectòniques al llarg del temps. Visiona, a través de programes informàtics, l'evolució passada i futura de les plaques.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 5. Processos geològics externs		
<p>Les interaccions geològiques en la superfície terrestre.</p> <p>La meteorització i els sòls.</p> <p>Els moviments de vessant: factors que influeixen en els processos. Tipus.</p> <p>Acció geològica de l'aigua</p> <ul style="list-style-type: none"> - Distribució de l'aigua a la Terra. Cicle hidrològic. - Aigües superficials: processos i formes resultants. - Glaceres: tipus, processos i formes resultants. - El mar: onades, marees i corrents de deriva. Processos i formes resultants. <p>Acció geològica del vent: processos i formes resultants. Els deserts.</p> <p>La litologia i el relleu (relleu càrstic, granític).</p> <p>L'estructura i el relleu. Relleus estructurals.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reconèixer la capacitat transformadora dels processos externs. 2. Identificar el paper de l'atmosfera, la hidrosfera i la biosfera, i en ella l'acció antròpica. 3. Distingir l'energia solar i la gravetat com a motors dels processos externs. 4. Conèixer els principals processos de meteorització física i química. Entendre els processos d'edafogènesi i conèixer els principals tipus de sòls. 5. Comprendre els factors que influeixen en els moviments de vessant i conèixer-ne els principals tipus. 6. Analitzar la distribució de l'aigua al planeta Terra i el cicle hidrològic. 7. Analitzar la influència de l'escorrentia superficial com a agent modelador i diferenciar-ne les formes resultants. 8. Comprendre els processos glacials i les formes resultants. 9. Comprendre els processos geològics derivats de l'acció marina i les formes resultants. 10. Comprendre els processos geològics derivats de l'acció eòlica i relacionar-los amb les formes resultants. 11. Entendre la relació entre la circulació general atmosfèrica i la localització dels deserts. 12. Conèixer alguns relleus singulars condicionats per la litologia (modelat càrstic i granític). 13. Analitzar la influència de les estructures geològiques en el relleu. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Comprèn i analitza com els processos externs transformen el relleu. 2.1. Identifica el paper de l'atmosfera, la hidrosfera i la biosfera (inclosa l'acció antròpica). 3.1. Analitza el paper de la radiació solar i de la gravetat com a motors dels processos geològics externs. 4.1. Diferencia els tipus de meteorització. 4.2. Coneix els principals processos edafogenètics i la seva relació amb els tipus de sòls. 5.1. Identifica els factors que afavoreixen o dificulten els moviments de vessant i coneix els seus tipus principals. 6.1. Coneix la distribució de l'aigua al planeta i comprèn i descriu el cicle hidrològic. 7.1. Relaciona els processos d'escorrentia superficial i les seves formes resultants. 8.1. Diferencia les formes resultants del modelat glacial i les associa amb el seu procés corresponent. 9.1. Comprèn la dinàmica marina i relaciona les formes resultants amb el seu procés corresponent. 10.1. Diferencia formes resultants del modelat eòlic. 11.1. Situa la localització dels principals deserts. 12.1. Relaciona alguns relleus singulars amb el tipus de roca. 13.1. Relaciona alguns relleus singulars amb l'estructura geològica. 14.1. A través de fotografies o de visites amb el Google Earth a diferents paisatges locals o regionals relaciona el relleu amb els agents i els processos geològics externs.
Bloc 6. Temps geològic i geologia històrica		
<p>El temps en geologia. El debat sobre l'edat de la Terra. Uniformisme enfront de catastrofisme. El registre estratigràfic.</p> <p>El mètode de l'actualisme: aplicació a la reconstrucció paleoambiental. Estructures sedimentàries i biogèniques. Paleoclimatologia.</p> <p>Mètodes de datació: geocronologia relativa i absoluta. Principi de superposició dels estrats. Fòssils. Bioestratigrafia. Els mètodes radiomètrics de datació absoluta.</p> <p>Unitats geocronològiques i cronoestratigràfiques. La taula de temps geològic.</p> <p>Geologia històrica. Evolució geològica i biològica de la Terra des de l'arcaic fins a l'actualitat, ressaltant els principals esdeveniments. Primats i evolució del gènere Homo.</p> <p>Canvis climàtics naturals. Canvi climàtic induït per l'activitat humana.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analitzar el concepte del temps geològic i entendre la naturalesa del registre estratigràfic i la durada de diferents fenòmens geològics. 2. Entendre l'aplicació del mètode de l'actualisme a la reconstrucció paleoambiental. Conèixer alguns tipus d'estructures sedimentàries i biogèniques i la seva aplicació. Utilitzar els indicadors paleoclimàtics més representatius. 3. Conèixer els principals mètodes de datació absoluta i relativa. Aplicar el principi de superposició d'estrats i derivats per interpretar talls geològics. Entendre els fòssils guia com a peça clau per a la datació bioestratigràfica. 4. Identificar les principals unitats cronoestratigràfiques que conformen la taula de temps geològic. 5. Conèixer els principals esdeveniments globals esdevinguts en l'evolució de la Terra des de la seva formació. 6. Diferenciar els canvis climàtics naturals i els induïts per l'activitat humana. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Argumenta sobre l'evolució del concepte de temps geològic i la idea de l'edat de la Terra al llarg de la història del pensament científic. 2.1. Entén i desenvolupa l'analogia dels estrats com les pàgines del llibre on està escrita la història de la Terra. 2.2. Coneix l'origen d'algunes estructures sedimentàries originades per corrents ("ripples", estratificació creuada) i biogèniques (galeries, pistes) i les utilitza per a la reconstrucció paleoambiental. 3.1. Coneix i utilitza els mètodes de datació relativa i de les interrupcions en el registre estratigràfic a partir de la interpretació de talls geològics i la correlació de columnes estratigràfiques. 4.1. Coneix les unitats cronoestratigràfiques i en mostra l'aplicació en activitats i exercicis. 5.1. Analitza alguns dels canvis climàtics, biològics i geològics que s'han esdevingut en les diferents eres geològiques i confecciona resums explicatius o taules. 6.1. Relaciona fenòmens naturals amb canvis climàtics i valora la influència de l'activitat humana.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 7. Riscos geològics		
<p>Els riscos naturals: risc, perillositat, vulnerabilitat, cost.</p> <p>Classificació dels riscos naturals: endògens, exògens i extraterrestres.</p> <p>Principals riscos endògens: terratrèmols i volcans.</p> <p>Principals riscos exògens: moviments de vessant, inundacions i dinàmica litoral.</p> <p>Anàlisi i gestió de riscos: cartografies d'inventari, susceptibilitat i perillositat.</p> <p>Prevenició: campanyes i mesures d'autoprotecció.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Conèixer els principals termes en l'estudi dels riscos naturals. 2. Caracteritzar els riscos naturals en funció del seu origen: endogen, exogen i extraterrestre. 3. Analitzar en detall alguns dels principals fenòmens naturals: terratrèmols, erupcions volcàniques, moviments de vessant, inundacions i dinàmica litoral. 4. Comprendre la distribució d'aquests fenòmens naturals al nostre país i saber on hi ha un risc més alt. 5. Entendre les cartografies de risc. 6. Valorar la necessitat de portar a terme mesures d'autoprotecció. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Coneix i utilitza els principals termes en l'estudi dels riscos naturals: risc, perillositat, vulnerabilitat i cost. 2.1. Coneix els principals riscos naturals i els classifica en funció del seu origen endogen, exogen o extraterrestre. 3.1. Analitza casos concrets dels principals fenòmens naturals que s'esdevenen al nostre país: terratrèmols, erupcions volcàniques, moviments de vessant, inundacions i dinàmica litoral. 4.1. Coneix els riscos més importants al nostre país i en relaciona la distribució amb determinades característiques de cada zona. 5.1. Interpreta les cartografies de risc. 6.1. Coneix i valora les campanyes de prevenició i les mesures d'autoprotecció. 6.2. Analitza i comprèn els principals fenòmens naturals esdevinguts durant el curs en el planeta, el país i el seu entorn local.
Bloc 8. Recursos minerals i energètics i aigües subterrànies		
<p>Recursos renovables i no renovables.</p> <p>Classificació utilitària dels recursos minerals i energètics.</p> <p>Jaciment mineral. Conceptes de reserves i lleis. Principals tipus d'interès econòmic en l'àmbit mundial.</p> <p>Exploració, avaluació i explotació sostenible de recursos minerals i energètics.</p> <p>La gestió i protecció ambiental en les explotacions de recursos minerals i energètics</p> <p>El cicle hidrològic i les aigües subterrànies. Nivell freàtic, aqüífers i surgències. La circulació de l'aigua a través dels materials geològics.</p> <p>L'aigua subterrània com a recurs natural: captació i explotació sostenible.</p> <p>Possibles problemes ambientals: salinització d'aqüífers, subsidència i contaminació.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Comprendre els conceptes de recursos renovables i no renovables, i identificar els diferents tipus de recursos naturals de tipus geològic. 2. Classificar els recursos minerals i energètics en funció de la seva utilitat. 3. Explicar el concepte de jaciment mineral com a recurs explotable i distingir els principals tipus d'interès econòmic. 4. Conèixer les diferents etapes i tècniques utilitzades en l'exploració, avaluació i explotació sostenible dels recursos minerals i energètics. 5. Entendre la gestió i protecció ambiental com una qüestió inexcusable per a qualsevol explotació dels recursos minerals i energètics 6. Explicar diversos conceptes relacionats amb les aigües subterrànies, com ara aqüífers i els seus tipus, el nivell freàtic, fonts i surgències i els seus tipus, a més de conèixer la circulació de l'aigua a través dels materials geològics. 7. Valorar l'aigua subterrània com a recurs i la influència humana en la seva explotació. Conèixer els possibles efectes ambientals d'una gestió inadequada. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Coneix i identifica els recursos naturals com a renovables o no renovables. 2.1. Identifica la procedència dels materials i objectes que l'envolten i realitza una taula senzilla on s'indiqui la relació entre la matèria primera i els materials o objectes. 3.1. Localitza informació a la xarxa de diversos tipus de jaciments i els relaciona amb algun dels processos geològics formadors de minerals i de roques. 4.1. Elabora taules i gràfics senzills a partir de dades econòmiques d'explotacions mineres, estima un balanç econòmic i interpreta l'evolució de les dades. 5.1. Recopila informació o visita alguna explotació minera concreta i emet una opinió crítica fonamentada en les dades obtingudes i/o en les observacions realitzades. 6.1. Coneix i relaciona els conceptes d'aigües subterrànies, nivell freàtic i surgències d'aigua i circulació de l'aigua. 7.1. Comprèn i valora la influència humana en la gestió de les aigües subterrànies i expressa la seva opinió sobre els seus efectes en el medi ambient.
Bloc 9. Geologia d'Espanya		
<p>Principals dominis geològics de la península Ibèrica, les Balears i les Canàries.</p> <p>Principals esdeveniments geològics en la història de la península Ibèrica, les Balears i les Canàries: origen de l'Atlàntic, el Cantàbric i el Mediterrani, formació de les principals serralades i conques.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Conèixer els principals dominis geològics d'Espanya: varisc, orògens alpins, grans conques, illes Canàries. 2. Entendre els grans esdeveniments de la història de la península Ibèrica i les Balears. 3. Conèixer la història geològica de les illes Canàries en el marc de la tectònica de plaques. 4. Entendre els esdeveniments geològics més singulars esdevinguts a la península Ibèrica, les Balears i les Canàries i els mars i oceans que les envolten. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Coneix la geologia bàsica d'Espanya i identifica els dominis principals sobre mapes físics i geològics. 2.1. Comprèn l'origen geològic de la península Ibèrica, les Balears i les Canàries, i utilitza la tecnologia de la informació per interpretar mapes i models gràfics que simulin l'evolució de la Península, les illes i els mars que les envolten. 3.1. Coneix i enumera els principals esdeveniments geològics que s'han esdevingut al planeta, que estan relacionats amb la història d'Ibèria, les Balears i les Canàries. 4.1. Integra la geologia local (ciutat, província i/o comunitat autònoma) amb els principals dominis geològics, la història geològica del planeta i la tectònica de plaques.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 10. Geologia de camp		
<p>La metodologia científica i el treball de camp. Normes de seguretat i autoprotecció en el camp.</p> <p>Tècniques d'interpretació cartogràfica i orientació. Lectura de mapes geològics senzills.</p> <p>De cada pràctica de camp:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Geologia local, de l'entorn del centre educatiu o del lloc de la pràctica, i geologia regional. - Recursos i riscos geològics. - Elements singulars del patrimoni geològic del lloc on es fa la pràctica. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Conèixer les tècniques principals que s'utilitzen en la geologia de camp i utilitzar alguns instruments bàsics. 2. Llegir mapes geològics senzills d'una comarca o regió. 3. Observar els principals elements geològics dels itineraris. 4. Utilitzar les tècniques principals de representació de dades geològiques. 5. Integrar la geologia local de l'itinerari en la geologia regional. 6. Reconèixer els recursos i processos actius. 7. Entendre les singularitats del patrimoni geològic. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Utilitza el material de camp (martell, quadern, lupa, brúixola). 2.1. Llegeix mapes geològics senzills, fotografies aèries i imatges de satèl·lit que contrasta amb les observacions en el camp. 3.1. Coneix i descriu els principals elements geològics de l'itinerari. 3.2. Observa i descriu afloraments. 3.3. Reconeix i classifica mostres de roques, minerals i fòssils. 4.1. Utilitza les tècniques principals de representació de dades geològiques: columnes estratigràfiques, talls geològics senzills, mapes geomètics. 5.1. Reconstrueix la història geològica de la regió i identifica els processos actius. 6.1. Coneix i analitza els seus principals recursos i riscos geològics. 7.1. Comprèn la necessitat d'apreciar, valorar, respectar i protegir els elements del patrimoni geològic.

17. Grec.

L'assignatura de grec en l'etapa de batxillerat té com a primera finalitat introduir l'alumnat en el coneixement bàsic de la llengua grega antiga en els seus aspectes morfològics, sintàctics i lèxics, per tal de permetre-li accedir directament a alguns dels textos originals més importants de la tradició literària hel·lènica, a través dels quals ha arribat fins a nosaltres una bona part del denominat llegat clàssic. L'estudi de la llengua i la literatura grega serveix, a més, com a instrument idoni per iniciar-se en un coneixement directe del pensament i la cultura grega antiga, que constitueixen la base de la civilització occidental.

D'altra banda, a través de l'estudi de les peculiaritats morfosintàctiques del grec antic és possible arribar a comprendre més profundament conceptes lingüístics que resulten essencials per avançar en el coneixement i l'ús correcte tant de la llengua pròpia com d'altres d'estudiades per l'alumnat.

Partint d'aquesta perspectiva, l'estudi de l'assignatura s'ha organitzat en blocs que, amb lleugers matisos, es repeteixen en els dos cursos. Aquests blocs es refereixen tant a qüestions lingüístiques com a temes culturals, tenint en compte que tots dos aspectes constitueixen dues facetes inseparables i complementàries per a l'estudi de la civilització grega, sense les quals no és possible apreciar en la seva vertadera dimensió la importància del seu llegat.

El primer d'aquests blocs parteix de la relació existent entre el grec antic i altres llengües de la família indoeuropea, per analitzar el paper que aquestes últimes han tingut en l'origen i la formació de moltes de les llengües que es parlen en l'actualitat. Per explicar aquest fet, que tradicionalment ha estat esgrimit com un dels principals arguments per justificar la importància de l'estudi de les llengües clàssiques, és necessari partir del marc geogràfic en què es desenvolupa la civilització grega, marc que resulta determinant en la configuració del caràcter dialectal de la seva llengua. Al mateix temps, s'estudiarà la influència que tenen els esdeveniments històrics en l'evolució i el desenvolupament de les llengües literàries i en la convergència posterior dels dialectes.

A l'estudi dels aspectes netament lingüístics s'hi dediquen tres blocs: el primer, previst per al primer curs, se centra en alguns elements bàsics de la llengua, i molt especialment en el procediment d'escriptura, començant per recórrer els diferents sistemes coneguts i seguint per l'anàlisi de l'origen i l'evolució de l'alfabet grec i la seva pronunciació. Els altres dos nivells de descripció i explicació del sistema són la morfologia i la sintaxi, dues realitats inseparables que conformen i integren juntes l'aspecte gramatical. Es pretén iniciar l'alumnat en el concepte de flexió, fent especial èmfasi en la distinció entre el procediment temàtic i l'atemàtic, estudiant l'estructura interna de les paraules i els elements formals d'aquestes que serveixen per definir la relació que mantenen amb d'altres dins de l'oració. La sintaxi, al seu torn, s'ocupa d'estudiar les estructures oracionals gregues i els elements que defineixen les seves construccions més característiques, amb la introducció progressiva de nivells més complexos.

En els dos cursos s'ha dedicat un bloc a l'estudi de la civilització grega, per tal d'identificar no només les fites més importants de la seva història, sinó també els aspectes propis de la seva organització política i social i de la seva identitat cultural. Dins d'aquesta última mereix especial atenció l'estudi de la mitologia, que ha tingut una influència decisiva en la configuració de l'imaginari occidental. També es pretén iniciar l'alumnat en el coneixement d'algunes de les manifestacions religioses més significatives de l'antiguitat grega, entre les quals destaquen, per la seva repercussió posterior, els jocs dedicats a diferents divinitats, i en especial els d'Olimpia en honor de Zeus,

però també les festivitats en honor de Dionís, vinculades a l'origen de la tragèdia, o les grans Panatenees, immortalitzades en els frisos del Partenó. En el darrer curs l'estudi de la cultura grega s'orienta principalment al coneixement de les diferents manifestacions literàries, aprofitant els coneixements de la llengua ja adquirits per introduir l'alumnat en l'estudi de l'origen i l'evolució dels diferents gèneres, mitjançant la lectura de fragments de les obres originals, utilitzant-les com a instrument per comprendre les claus essencials de la societat en què van veure la llum.

En efecte, si, com hem dit, la llengua i la cultura constitueixen dues realitats inseparables i complementàries per endinsar-se en el coneixement de la civilització grega, el millor instrument per a l'estudi de les dues són els mateixos textos, als quals es dedica un altre dels blocs de continguts previstos en els dos cursos. Es pretén d'aquesta manera recalcar la necessitat d'estudiar des del primer moment la llengua en el seu context real, com a mecanisme d'expressió intel·lectual i estètica en el qual s'exemplifiquen els continguts lingüístics estudiats.

Finalment, es dedica un bloc a l'estudi del lèxic, entenent que aquest resulta imprescindible per avançar en el coneixement de qualsevol llengua. Dins d'aquest àmbit es presta una atenció especial a l'etimologia, no només perquè aquesta serveix per posar de manifest la pervivència de les arrels llatines en les llengües modernes, sinó, a més, perquè ajuda l'alumnat a adquirir una comprensió més bona de la seva pròpia llengua, i l'ajuda a precisar el significat de termes coneguts o a descobrir el d'altres que no havia utilitzat anteriorment i a incorporar-los al seu vocabulari.

Grec I. 1r de batxillerat

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Llengua grega		
Marc geogràfic de la llengua. L'indoeuropeu.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Conèixer i localitzar en mapes el marc geogràfic de la llengua grega. 2. Explicar l'origen de la llengua grega a partir de l'indoeuropeu i conèixer els principals grups lingüístics que componen la família de les llengües indoeuropees. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Localitza en un mapa el marc geogràfic en què té lloc el naixement de la llengua grega i la seva expansió. 2.1. Explica i situa cronològicament l'origen del concepte d'indoeuropeu i explica a grans trets el procés que dona lloc a la creació del terme. 2.2. Enumera i localitza en un mapa les branques principals de la família de les llengües indoeuropees.
Bloc 2. Sistema de llengua grega: elements bàsics		
Diferents sistemes d'escriptura: els orígens de l'escriptura. Orígens de l'alfabet grec. Caràcters de l'alfabet grec. La pronunciació. Transcripció de termes grecs.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Conèixer diferents sistemes d'escriptura i distingir-los de l'alfabet. 2. Conèixer l'origen de l'alfabet grec, la seva influència i relació amb altres alfabetos usats en l'actualitat. 3. Conèixer els caràcters de l'alfabet grec, escriure'ls i llegir-los amb la pronunciació correcta. 4. Conèixer i aplicar les normes de transcripció per transcriure termes grecs a la llengua pròpia. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Reconeix diferents tipus d'escriptura i els classifica d'acord amb la seva naturalesa i la seva funció, i descriu els trets que distingeixen els uns dels altres. 2.1. Explica l'origen de l'alfabet grec i descriu l'evolució dels seus signes a partir de l'adaptació de l'alfabet fenici. 2.2. Explica l'origen de l'alfabet de diferents llengües partint de l'alfabet grec, n'explica l'evolució i assenyala les adaptacions que es produeixen en cadascuna. 3.1. Identifica i anomena correctament els caràcters que formen l'alfabet grec i els escriu i els llegeix correctament. 4.1. Coneix les normes de transcripció i les aplica amb correcció en la transcripció de termes grecs en la llengua pròpia.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 3. Morfologia		
<p>Formants de les paraules. Tipus de paraules: variables i invariables. Concepte de declinació: les declinacions. Flexió nominal i pronominal. El sistema verbal grec. Verbs temàtics i atemàtics. Formes verbals personals i no personals.</p>	<p>1. Conèixer, identificar i distingir els diferents formants de les paraules. 2. Distingir i classificar diferents tipus de paraules a partir del seu enunciat. 3. Comprendre el concepte de declinació/flexió. 4. Conèixer les declinacions, enquadrar les paraules dins de la seva declinació i declinar-les correctament. 5. Conjuguar correctament les formes verbals estudiades. 6. Conèixer, comprendre i utilitzar els elements morfològics de la llengua grega i iniciar-se en la interpretació i traducció de textos de dificultat progressiva.</p>	<p>1.1. Identifica i distingeix en paraules proposades els seus formants, assenyalant i diferenciant lexemes i afixos i cercant exemples d'altres termes en què estiguin presents. 2.1. Distingeix paraules variables i invariables, explica els trets que permeten identificar-les i defineix criteris per classificar-les. 3.1. Enuncia correctament diferents tipus de paraules en grec, els distingeix a partir del seu enunciat i els classifica segons la seva categoria i declinació. 4.1. Declina paraules i sintagmes en concordança i aplica correctament per a cada paraula el paradigma de flexió corresponent. 5.1. Classifica verbs segons el seu tema i descriu els trets pels quals es reconeixen els diferents models de flexió verbal. 5.2. Explica l'ús dels temes verbals grecs i identifica correctament les formes derivades de cadascun. 5.3. Conjugua els temps verbals en veu activa i mitjana passiva i aplica correctament els paradigmes corresponents. 5.4. Distingeix formes personals i no personals dels verbs, explica els trets que permeten identificar-les i defineix criteris per classificar-les. 5.5. Tradueix al castellà diferents formes verbals gregues i en compara l'ús en les dues llengües. 5.6. Canvia de veu les formes verbals identificant i aplicant amb seguretat els formants que expressen aquest accident verbal. 6.1. Identifica i relaciona elements morfològics de la llengua grega per fer l'anàlisi i la traducció de textos senzills.</p>
Bloc 4. Sintaxi		
<p>Els casos grecs. La concordança. Els elements de l'oració. L'oració simple: oracions atributives i predicatives. Les oracions compostes. Construccions d'infinitiu.</p>	<p>1. Conèixer i analitzar les funcions de les paraules en l'oració. 2. Conèixer i identificar els noms dels casos grecs, les funcions que realitzen en l'oració, saber traduir els casos a la llengua materna de forma adequada. 3. Reconèixer i classificar els tipus d'oració simple. 4. Distingir les oracions simples de les compostes. 5. Conèixer les funcions de les formes d'infinitiu en les oracions. 6. Identificar les construccions d'infinitiu concertat i no concertat. 7. Identificar i relacionar elements sintàctics de la llengua grega que permetin l'anàlisi i la traducció de textos senzills.</p>	<p>1.1. Analitza morfològicament i sintàcticament frases i textos senzills, identifica correctament les categories gramaticals a les quals pertanyen les diferents paraules i explica les funcions que realitzen en el context. 2.1. Declina i/o conjuga de forma correcta paraules proposades segons la seva categoria i explica i il·lustra amb exemples les característiques que diferencien els conceptes de conjugació i declinació. 2.2. Enumera correctament els noms dels casos que existeixen en la flexió nominal grega, explica les funcions que realitzen dins de l'oració i il·lustra amb exemples la forma adequada de traduir-los. 3.1. Compara i classifica diferents tipus d'oracions simples, identificant i explicant en cada cas les seves característiques. 4.1. Compara i classifica diferents tipus d'oracions compostes, les diferencia amb precisió de les oracions simples i explica en cada cas les seves característiques. 5.1. Identifica les funcions que realitzen les formes d'infinitiu dins de l'oració i compara diferents exemples del seu ús. 6.1. Reconeix, analitza i tradueix de forma correcta les construccions d'infinitiu concertat i no concertat i les relaciona amb construccions anàlogues existents en altres llengües que coneix. 7.1. Identifica en l'anàlisi de frases i textos de dificultat graduada elements sintàctics propis de la llengua grega i els relaciona per traduir-los amb els seus equivalents en castellà.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 5. Grècia: història, cultura, art i civilització		
<p>Períodes de la història de Grècia. Organització política i social de Grècia. La família. El treball i l'oci: els oficis, la ciència i la tècnica. Festes i espectacles. Mitologia i religió.</p>	<p>1. Conèixer els fets històrics dels períodes de la història de Grècia, enquadrar-los en el seu període corresponent i fer eixos cronològics. 2. Conèixer i comparar les principals formes d'organització política i social de l'antiga Grècia. 3. Conèixer la composició de la família i els rols assignats als seus membres. 4. Identificar les principals formes de treball i d'oci existents en l'antiguitat. 5. Conèixer els principals déus de la mitologia. 6. Conèixer els déus, mites i herois grecs i establir semblances i diferències entre els mites i herois antics i els actuals. 7. Conèixer i comparar les característiques de la religiositat i la religió grega amb les actuals. 8. Relacionar i establir semblances i diferències entre les manifestacions esportives de la Grècia clàssica i les actuals.</p>	<p>1.1. Descriu el marc històric en què sorgeix i es desenvolupa la civilització grega, assenyalant diferents períodes dins d'aquest marc i identificant per a cadascun les connexions més importants que presenten amb altres civilitzacions. 1.2. Pot elaborar eixos cronològics en què es representen fites històriques rellevants consultant o no diferents fonts d'informació. 1.3. Distingeix les diferents etapes de la història de Grècia i n'explica els trets essencials i les circumstàncies que intervenen en el pas d'unes a altres. 1.4. Sap emmarcar determinats fets històrics en la civilització i el període històric corresponent posant-los en context i relacionant-los amb altres circumstàncies contemporànies. 2.1. Descriu i compara els principals sistemes polítics de l'antiga Grècia establint semblances i diferències entre ells. 2.2. Descriu l'organització de la societat grega, explicant les característiques de les diferents classes socials i els papers assignats a cadascuna, i relaciona aquests aspectes amb els valors cívics existents en l'època i els compara amb els actuals. 3.1. Identifica i explica els diferents papers que exerceixen dins de la família cadascun dels seus membres, analitza a través seu estereotips culturals de l'època i els compara amb els actuals. 4.1. Identifica i descriu formes de treball i les relaciona amb els coneixements científics i tècnics de l'època i explica la seva influència en el progrés de la cultura occidental. 4.2. Descriu les principals formes d'oci de la societat grega i analitza la seva finalitat, els grups als quals van adreçades i la seva funció en el desenvolupament de la identitat social. 5.1. Pot anomenar amb la seva denominació grega i llatina els principals déus i herois de la mitologia grecollatina, així com assenyalant els trets que els caracteritzen, els seus atributs i el seu àmbit d'influència. 6.1. Identifica, dins de l'imaginari mític, déus, semidéus i herois, i explica els aspectes principals que diferencien els uns dels altres. 6.2. Reconeix i il·lustra amb exemples la pervivència del caràcter mític i de la figura de l'heroi en la nostra cultura, analitza la influència de la tradició clàssica en aquest fenomen i assenyala les semblances i les diferències principals que s'observen entre els dos tractaments, i les associa a altres trets culturals propis de cada època. 6.3. Reconeix referències mitològiques directes o indirectes en les diferents manifestacions artístiques i descriu, a través de l'ús que se'n fa, els aspectes bàsics que en cada cas s'associen a la tradició grecollatina. 7.1. Enumera i explica les principals característiques de la religió grega, les posa en relació amb altres aspectes bàsics de la cultura hel·lènica i estableix comparacions amb manifestacions religioses pròpies d'altres cultures. 8.1. Descriu i analitza els aspectes religiosos i culturals que sustenten els certàmens esportius de l'antiga Grècia i la presència o absència d'aquests en els seus correlats actuals.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 6. Textos		
Iniciació a les tècniques de traducció, retroversió i comentari de textos. Anàlisi morfològica i sintàctica. Comparació d'estructures gregues amb les de la llengua pròpia. Lectura comprensiva de textos traduïts Lectura comparada i comentari de textos en llengua grega i llengua pròpia.	1. Conèixer i aplicar els coneixements fonològics, morfològics, sintàctics i lèxics de la llengua grega per a la interpretació i traducció coherent de frases o textos de dificultat progressiva. 2. Comparar les estructures gregues amb les de la llengua pròpia i establir semblances i diferències. 3. Realitzar, a través d'una lectura comprensiva, l'anàlisi i el comentari del contingut i l'estructura de textos clàssics originals o traduïts.	1.1. Utilitza adequadament l'anàlisi morfològica i sintàctica de textos de dificultat graduada per efectuar-ne correctament la traducció. 1.2. Utilitza mecanismes d'inferència per comprendre textos de forma global. 1.3. Utilitza correctament el diccionari per localitzar el significat de paraules que comportin dificultat i identifica entre diverses accepcions el sentit més adequat per a la traducció del text. 2.1. Compara estructures gregues amb les de la llengua pròpia i estableix semblances i diferències. 3.1. Elabora mapes conceptuals i estructurals dels textos proposats, localitza el tema principal i en distingeix les parts.
Bloc 7. Lèxic		
Vocabulari bàsic grec: lèxic d'ús freqüent i prefixos i sufixos principals. Hel·lenismes més freqüents del vocabulari comú i del lèxic especialitzat. Descomposició de paraules en els seus formants. Pervivència d'hel·lenismes: termes patrimonials, cultismes i neologismes. Identificació de lexemes, sufixos i prefixos hel·lènics emprats en la llengua pròpia.	1. Conèixer, identificar i traduir el lèxic grec: les paraules de més freqüència i els prefixos i sufixos principals. 2. Identificar i conèixer els elements lèxics i els procediments de formació del lèxic grec: derivació i composició per entendre millor els procediments de formació de paraules en les llengües actuals. 3. Descompondre una paraula en els seus diferents formants i conèixer-ne el significat en grec per augmentar el cabal lèxic i el coneixement de la llengua pròpia. 4. Reconèixer els hel·lenismes més freqüents del vocabulari comú i remuntar-los als ètims grecs originals. 5. Relacionar diferents paraules de la mateixa família etimològica o semàntica.	1.1. Dedueix el significat de paraules gregues no estudiades a partir de paraules de la seva pròpia llengua o del context. 2.1. Identifica i explica les paraules de més freqüència i els principals prefixos i sufixos i els tradueix a la llengua pròpia. 3.1. Identifica i distingeix en paraules proposades els seus formants, assenyalant i diferenciant lexemes i afixos i cercant exemples d'altres termes en què estiguin presents. 3.2. Identifica l'etimologia i coneix el significat de les paraules de lèxic comú de la llengua pròpia. 4.1. Identifica els hel·lenismes més freqüents del vocabulari comú i n'explica el significat remetent-se als ètims grecs originals. 5.1. Relaciona diferents paraules de la mateixa família etimològica o semàntica.

Grec II. 2n de batxillerat

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Llengua grega		
Els dialectes antics, els dialectes literaris i la koiné. Del grec clàssic al grec modern.	1. Conèixer els orígens dels dialectes antics i literaris, classificar-los i localitzar-los en un mapa. 2. Comprendre la relació directa que existeix entre el grec clàssic i el modern i assenyalant alguns trets bàsics que permeten percebre aquest procés d'evolució.	1.1. Delimita àmbits d'influència dels diferents dialectes i ubica amb precisió punts geogràfics, ciutats o restes arqueològiques coneguts per la seva rellevància històrica. 2.1. Compara termes del grec clàssic i els seus equivalents en grec modern, constata les semblances i les diferències que hi ha entre uns i altres i analitza a través seu les característiques generals que defineixen el procés d'evolució.
Bloc 2. Morfologia		
Revisió de la flexió nominal i pronominal: formes menys usuals i irregulars Revisió de la flexió verbal: la conjugació atemàtica. Modes verbals.	1. Conèixer les categories gramaticals. 2. Conèixer, identificar i distingir els formants de les paraules. 3. Fer l'anàlisi morfològica de les paraules d'un text clàssic. 4. Identificar, conjugar, traduir i efectuar la retroversió de tot tipus de formes verbals.	1.1. Anomena i descriu les categories gramaticals i assenyalant els trets que les distingeixen. 2.1. Identifica i distingeix en paraules proposades els seus formants, assenyalant i diferenciant lexemes i afixos i cercant exemples d'altres termes en què estiguin presents. 3.1. Sap determinar la forma, la classe i la categoria gramatical de les paraules d'un text i detecta correctament, amb l'ajuda del diccionari, els morfemes que contenen informació gramatical. 4.1. Reconeix amb seguretat i ajudant-se del diccionari tot tipus de formes verbals, les conjuga i n'assenyala l'equivalent en castellà.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 3. Sintaxi		
<p>Estudi detallat de la sintaxi nominal i pronominal. Usos modals. Tipus d'oracions i construccions sintàctiques. L'oració composta. Formes de subordinació.</p>	<p>1. Reconèixer i classificar les oracions i les construccions sintàctiques. 2. Conèixer les funcions de les formes no personals del verb. 3. Relacionar i aplicar coneixements sobre elements i construccions sintàctiques de la llengua grega en la interpretació i la traducció de textos de textos clàssics.</p>	<p>1.1. Reconeix, distingeix i classifica els tipus d'oracions i les construccions sintàctiques gregues i les relaciona amb construccions anàlogues existents en altres llengües que coneix. 2.1. Identifica formes no personals del verb en frases i textos, les tradueix correctament i explica les funcions que exerceixen. 2.2. Coneix, analitza i tradueix de forma correcta les construccions de participi i les relaciona amb construccions anàlogues existents en altres llengües que coneix. 3.1. Identifica en l'anàlisi de frases i textos de dificultat graduada elements sintàctics propis de la llengua grega i els relaciona per traduir-los amb els seus equivalents en castellà.</p>
Bloc 4. Literatura		
<p>Gèneres literaris: L'èpica. La historiografia. El drama: tragèdia i comèdia. La lírica. L'oratori. La faula.</p>	<p>1. Conèixer les característiques dels gèneres literaris grecs, els seus autors i les obres més representatives i les seves influències en la literatura posterior. 2. Conèixer les fites essencials de la literatura grega com a base literària de la literatura i cultura europea i occidental. 3. Analitzar, interpretar i situar en el temps textos mitjançant la lectura comprensiva, distingint el gènere literari al qual pertanyen, les seves característiques essencials i la seva estructura si l'extensió del passatge elegit ho permet. 4. Establir relacions i paral·lelismes entre la literatura clàssica i la posterior.</p>	<p>1.1. Descriu les característiques essencials dels gèneres literaris grecs i identifica i assenjala la seva presència en textos proposats. 2.1. Elabora eixos cronològics i hi situa autors, obres i altres aspectes relacionats amb la literatura grega. 2.2. Anomena autors representatius de la literatura grega, els enquadra en el seu context cultural i cita i explica les seves obres més conegudes. 3.1. Fa comentaris de textos grecs situant-los en el temps, explicant-ne les característiques essencials i identificant el gènere al qual pertanyen. 4.1. Explora la pervivència dels gèneres i els temes literaris de la traducció grega mitjançant exemples de la literatura contemporània i analitza el diferent ús que se n'ha fet.</p>
Bloc 5. Textos		
<p>Traducció i interpretació de textos clàssics. Ús del diccionari. Comentari i anàlisi filològica de textos de grec clàssic originals, preferiblement en prosa. Coneixement del context social, cultural i històric dels textos traduïts. Identificació de les característiques formals dels textos.</p>	<p>1. Conèixer, identificar i relacionar els elements morfològics de la llengua grega en interpretació i traducció de textos de textos clàssics. 2. Realitzar la traducció, la interpretació i el comentari lingüístic, literari i històric de textos de grec clàssic. 3. Identificar les característiques formals dels textos. 4. Utilitzar el diccionari i cercar el terme més apropiat en la llengua pròpia per traduir el text. 5. Conèixer el context social, cultural i històric dels textos traduïts.</p>	<p>1.1. Utilitza adequadament l'anàlisi morfològica i sintàctica de textos grecs per efectuar-ne correctament la traducció. 2.1. Aplica els coneixements adquirits per fer el comentari lingüístic, literari i històric de textos. 3.1. Reconeix i explica a partir d'elements formals el gènere i el propòsit del text. 4.1. Utilitza amb seguretat i autonomia el diccionari per a la traducció de textos i identifica en cada cas el terme més apropiat en la llengua pròpia en funció del context i de l'estil utilitzat per l'autor. 5.1. Identifica el context social, cultural i històric dels textos proposats partint de referències preses dels mateixos textos i associant-les amb coneixements adquirits prèviament.</p>
Bloc 6. Lèxic		
<p>Ampliació de vocabulari bàsic grec: el llenguatge literari i filosòfic. Hel·lenismes més freqüents del lèxic especialitzat. Descomposició de paraules en els seus formants. Etimologia i origen de les paraules de la llengua pròpia.</p>	<p>1. Conèixer, identificar i traduir el lèxic grec. 2. Identificar i conèixer els elements lèxics i els procediments de formació del lèxic grec per entendre millor els procediments de formació de paraules en les llengües actuals. 3. Reconèixer els hel·lenismes més freqüents del vocabulari comú i del lèxic especialitzat i remuntar-los als ètims grecs originals. 4. Identificar l'etimologia i conèixer el significat de les paraules d'origen grec de la llengua pròpia o d'altres, objecte d'estudi tant de lèxic comú com especialitzat. 5. Relacionar diferents paraules de la mateixa família etimològica o semàntica. 6. Reconèixer els elements lèxics i els procediments de formació del lèxic grec: la derivació i la composició, per entendre millor els procediments de formació de paraules en les llengües actuals.</p>	<p>1.1. Explica el significat de termes grecs mitjançant termes equivalents en castellà. 2.1. Descompon paraules preses tant del grec antic com de la llengua pròpia en els seus diferents formants i n'explica el significat. 3.1. Identifica els hel·lenismes més freqüents del vocabulari comú i del lèxic especialitzat i n'explica el significat a partir dels ètims grecs originals. 3.2. Reconeix i distingeix, a partir de l'ètim grec, cultismes, termes patrimonials i neologismes i explica les diferents evolucions que es produeixen en un cas i un altre. 4.1. Dedueix el significat de paraules gregues no estudiades a partir del context o de paraules de la seva llengua o d'altres que coneix. 4.2. Dedueix i explica el significat de paraules de la llengua pròpia o d'altres, objecte d'estudi a partir dels ètims grecs dels quals procedeixen. 5.1. Comprèn i explica la relació que existeix entre diferents termes pertanyents a la mateixa família etimològica o semàntica. 6.1. Sap descompondre una paraula en els seus diferents formants i conèixer el seu significat en grec per augmentar el cabal lèxic i el coneixement de la llengua pròpia.</p>

18. Història d'Espanya.

L'estudi de la història d'Espanya és essencial per al coneixement i la comprensió no tan sols del nostre passat sinó també del món actual. No és menys important el seu caràcter formatiu, ja que desenvolupa capacitats i tècniques intel·lectuals pròpies del pensament abstracte i formal, com ara l'observació, l'anàlisi, la interpretació, la capacitat de comprensió i el sentit crític. D'altra banda, la història contribueix decisivament a la formació de ciutadans responsables, conscients dels seus drets i les seves obligacions, així com de l'herència rebuda i del seu compromís amb les generacions futures.

La història d'Espanya de segon curs de batxillerat pretén oferir una visió de conjunt dels processos històrics fonamentals dels territoris que configuren l'Estat espanyol actual, sense oblidar la seva pluralitat interna i la seva pertinença a altres àmbits més amplis, com l'europeu i l'iberoamericà. En aquest sentit, la matèria preveu, en l'anàlisi dels processos històrics, tant els aspectes compartits com els diferencials.

Concebuda com a matèria comuna per a totes les modalitats de batxillerat, ofereix a l'estudiant que arriba a la vida adulta la possibilitat de conèixer la història d'Espanya de manera contínua i sistemàtica. En la distribució cronològica dels continguts s'atorga més importància al coneixement de la història contemporània, però sense renunciar als referits a les etapes anteriors, ja que en gran mesura la pluralitat de l'Espanya actual només és comprensible si ens remuntem a processos i fets que tenen el seu origen en un passat remot. D'aquesta manera, es dedica un primer bloc als començaments de la nostra història, des dels primers humans fins a la monarquia visigoda; el segon es refereix a l'edat mitjana, des de la conquesta musulmana de la Península; els dos següents estudien l'edat moderna, fins a les vigílies de la Revolució Francesa; i els vuit restants, l'edat contemporània.

A través de l'estudi de la història d'Espanya, els estudiants han d'adquirir determinats valors i hàbits de comportament, com l'actitud crítica en relació amb les fonts, el reconeixement de la diversitat d'Espanya o la valoració del patrimoni cultural i històric rebut; així mateix, aquest estudi ha de contribuir a fomentar una sensibilitat especial cap a la societat del present i la seva problemàtica, que animi a adoptar una actitud responsable i solidària amb la defensa de la llibertat, els drets humans i els valors democràtics.

Història d'Espanya. 2n de batxillerat

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 0: Com s'escriu la història. Criteris comuns		
El mètode històric: respecte a les fonts i diversitat de perspectives.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Localitzar fonts primàries (històriques) i secundàries (historiogràfiques) en biblioteques, a Internet, etc., i extreure informació rellevant per al que s'ha tractat i valorar-ne críticament la fiabilitat. 2. Elaborar mapes i línies de temps, localitzant les fonts adequades, utilitzant les dades proporcionades o servint-se dels coneixements ja adquirits. 3. Comentar i interpretar les fonts primàries (històriques) i secundàries (historiogràfiques) i relacionar la seva informació amb els coneixements previs. 4. Reconèixer la utilitat de les fonts per a l'historiador, a part de la seva fiabilitat. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Cerca informació d'interès (en llibres o a Internet) sobre la importància cultural i artística d'un personatge històricament rellevant, un fet o un procés històric i elabora una exposició breu. 2.1. Representa una línia del temps i situa en una fila els principals esdeveniments relatius a determinats fets o processos històrics. 3.1. Respon a qüestions plantejades a partir de fonts històriques i historiogràfiques, 4.1. Distingeix el caràcter de les fonts històriques no només com a informació, sinó com a prova per respondre a les preguntes que es plantegen els historiadors.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. La península Ibèrica, des dels primers humans fins a la desaparició de la monarquia visigoda (711)		
<p>La prehistòria: l'evolució del paleolític al neolític; la pintura cantàbrica i la llewantina. La importància de la metal·lúrgia.</p> <p>La configuració de les àrees celta i ibèrica: Tartessos, indoeuropeus i colonitzadors orientals.</p> <p>Hispania romana: conquesta i romanització de la Península; el llegat cultural romà.</p> <p>La monarquia visigoda: ruralització de l'economia; el poder de l'Església i la noblesa.</p>	<p>1. Explicar les característiques dels principals fets i processos històrics de la península Ibèrica des de la prehistòria fins a la desaparició de la monarquia visigoda, identificant-ne les causes i conseqüències.</p>	<p>1.1. Explica les diferències entre l'economia i l'organització social del paleolític i el neolític, i les causes del canvi.</p> <p>1.2. Descriu els avenços en el coneixement de les tècniques metal·lúrgiques i n'explica les repercussions.</p> <p>1.3. Resumeix les característiques principals del regne de Tartessos i cita les fonts històriques per al seu coneixement.</p> <p>1.4. Explica el diferent nivell de desenvolupament de les àrees celta i ibèrica en vigílies de la conquesta romana en relació amb la influència rebuda dels indoeuropeus, el regne de Tartessos i els colonitzadors fenicis i grecs.</p> <p>1.5. Defineix el concepte de romanització i descriu els mitjans utilitzats per portar-la a terme.</p> <p>1.6. Compara el ritme i grau de romanització dels diferents territoris peninsulars.</p> <p>1.7. Resumeix les característiques de la monarquia visigoda i explica per què van assolir tant poder l'Església i la noblesa.</p> <p>1.8. Cerca informació d'interès (en llibres o a Internet) sobre pervivències culturals i artístiques del llegat romà a l'Espanya actual i elabora una exposició breu.</p> <p>1.9. Dibuixa un mapa esquemàtic de la península Ibèrica i hi delimita les àrees ibèrica i celta.</p> <p>1.10. Representa una línia del temps des del 250 aC fins al 711 dC i hi situa els principals esdeveniments històrics.</p> <p>1.11. Partint de fonts historiogràfiques, respon a qüestions o situacions.</p> <p>1.12. Identifica les diferències entre una imatge de pintura cantàbrica i una altra de pintura llewantina.</p>
Bloc 2. L'edat mitjana: Tres cultures i un mapa polític en canvi constant (711-1474)		
<p>Al-Àndalus: la conquesta musulmana de la Península; evolució política d'al-Àndalus; revitalització econòmica i urbana; estructura social; religió, cultura i art.</p> <p>Els regnes cristians fins al segle XIII: evolució política; el procés de reconquesta i repoblació; de l'estancament a l'expansió econòmica; el règim senyorial i la societat estamental; el naixement de les Corts; el Camí de Santiago; una cultura plural, cristians, musulmans i jueus; les manifestacions artístiques.</p> <p>Els regnes cristians a la baixa edat mitjana (segles XIV i XV): crisi agrària i demogràfica; les tensions socials; la diferent evolució i organització política de les corones de Castella, Aragó i Navarra.</p>	<p>1. Explicar l'evolució dels territoris musulmans a la Península i descriure'n les etapes polítiques, així com els canvis econòmics, socials i culturals que van introduir.</p> <p>2. Explicar l'evolució i configuració política dels regnes cristians i relacionar-la amb el procés de reconquesta i el concepte patrimonial de la monarquia.</p> <p>3. Diferenciar les tres grans fases de l'evolució econòmica dels regnes cristians durant tota l'edat mitjana (estancament, expansió i crisi) i assenyalar-ne els factors i les característiques.</p> <p>4. Analitzar l'estructura social dels regnes cristians i descriure el règim senyorial i les característiques de la societat estamental.</p> <p>5. Descriure les relacions culturals de cristians, musulmans i jueus i especificar-ne les col·laboracions i influències mútues.</p>	<p>1.1. Explica les causes de la invasió musulmana i de la seva ràpida ocupació de la Península.</p> <p>1.2. Representa una línia del temps des del 711 fins al 1474 i situa en una fila els principals esdeveniments relatius a al-Àndalus i en una altra els relatius als regnes cristians.</p> <p>1.3. Descriu l'evolució política d'al-Àndalus.</p> <p>1.4. Resumeix els canvis econòmics, socials i culturals introduïts pels musulmans a al-Àndalus.</p> <p>2.1. Descriu les grans etapes i les causes generals que condueixen al mapa polític de la península Ibèrica al final de l'edat mitjana.</p> <p>2.2. Explica l'origen de les Corts en els regnes cristians i les seves funcions principals.</p> <p>2.3. Compara l'organització política de la Corona de Castella, la Corona d'Aragó i el Regne de Navarra al final de l'edat mitjana.</p> <p>2.4. Comenta l'àmbit territorial i les característiques de cada sistema de repoblació, així com les seves causes i conseqüències.</p> <p>3.1. Descriu les grans fases de l'evolució econòmica dels territoris cristians durant l'edat mitjana.</p> <p>4.1. Explica l'origen i les característiques del règim senyorial i la societat estamental en l'àmbit cristià.</p> <p>5.1. Descriu la labor dels centres de traducció.</p> <p>5.2. Cerca informació d'interès (en llibres o a Internet) sobre la importància cultural i artística del Camí de Santiago i elabora una exposició breu.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 3. La formació de la monarquia hispànica i la seva expansió mundial (1474-1700)		
<p>Els Reis Catòlics: la unió dinàstica de Castella i Aragó; la reorganització de l'Estat; la política religiosa; la conquesta de Granada; el descobriment d'Amèrica; la incorporació de Navarra; les relacions amb Portugal.</p> <p>L'auge de l'Imperi al segle XVI: els dominis de Carles I i els de Felip II, el model polític dels Àustries; els conflictes interns; els conflictes religiosos en el si de l'Imperi; els conflictes exteriors; l'exploració i colonització d'Amèrica i el Pacífic; la política econòmica respecte a Amèrica; la revolució dels preus i el cost de l'Imperi.</p> <p>Crisi i decadència de l'Imperi al segle XVII: els favorits; l'expulsió dels moriscos; els projectes de reforma d'Olivares; la guerra dels Trenta Anys i la pèrdua de l'hegemonia a Europa en favor de França; les rebel·lions de Catalunya i Portugal el 1640; Carles II i el problema successori; la crisi demogràfica i econòmica.</p> <p>El Segle d'Or espanyol: de l'humanisme a la Contrareforma; Renaixement i barroc en la literatura i l'art.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analitzar el regnat dels Reis Catòlics com una etapa de transició entre l'edat mitjana i l'edat moderna, i identificar les pervivències medievals i els fets rellevants que obren el camí a la modernitat. 2. Explicar l'evolució i expansió de la monarquia hispànica durant el segle XVI i diferenciar els regnats de Carles I i Felip II. 3. Explicar les causes i conseqüències de la decadència de la monarquia hispànica al segle XVII i relacionar els problemes interns, la política exterior i la crisi econòmica i demogràfica. 4. Reconèixer les grans aportacions culturals i artístiques del Segle d'Or espanyol i extreure informació d'interès en fonts primàries i secundàries (en biblioteques, a Internet, etc.). 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Defineix el concepte d'"unió dinàstica" aplicat a Castella i Aragó en temps dels Reis Catòlics i descriu les característiques del nou Estat. 1.2. Explica les causes i conseqüències dels fets més rellevants del 1492. 1.3. Analitza les relacions dels Reis Catòlics amb Portugal i els objectius que perseguïen. 2.1. Compara els imperis territorials de Carles I i el de Felip II i explica els diferents problemes que van causar. 2.2. Explica l'expansió colonial a Amèrica i el Pacífic durant el segle XVI. 2.3. Analitza la política respecte a Amèrica al segle XVI i les seves conseqüències per a Espanya, Europa i la població americana. 2.4. Representa una línia del temps des del 1474 fins al 1700 i hi situa els principals esdeveniments històrics. 3.1. Descriu la pràctica del valiment i els seus efectes en la crisi de la monarquia. 3.2. Explica els principals projectes de reforma del comte duc d'Olivares. 3.3. Analitza les causes de la guerra dels Trenta Anys i les seves conseqüències per a la monarquia hispànica i per a Europa. 3.4. Compara i comenta les rebel·lions de Catalunya i Portugal del 1640. 3.5. Explica els principals factors de la crisi demogràfica i econòmica del segle XVII i les seves conseqüències. 4.1. Cerca informació d'interès (en llibres o a Internet) i elabora una exposició breu sobre els pintors següents del Segle d'Or espanyol: El Greco, Ribera, Zurbarán, Velázquez i Murillo.
Bloc 4. Espanya en l'òrbita francesa: el reformisme dels primers Borbons (1700-1788)		
<p>Canvi dinàstic i guerra de Successió: una contesa civil i europea; la Pau d'Utrecht i el nou equilibri europeu; els Pactes de Família amb França.</p> <p>Les reformes institucionals: el nou model d'Estat; l'administració a Amèrica; la Hisenda Reial; les relacions Església-Estat.</p> <p>L'economia i la política econòmica: la recuperació demogràfica; els problemes de l'agricultura, la indústria i el comerç; la liberalització del comerç amb Amèrica; l'enlairament econòmic de Catalunya.</p> <p>La Il·lustració a Espanya: projectistes, novadors i il·lustrats; el despotisme il·lustrat; el nou concepte d'educació; les societats econòmiques d'amics del país; la premsa periòdica.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analitzar la guerra de Successió espanyola com a contesa civil i europea i explicar-ne les conseqüències per a la política exterior espanyola i el nou ordre internacional. 2. Descriure les característiques del nou model d'Estat i especificar l'abast de les reformes promogudes pels primers monarques de la dinastia borbònica. 3. Comentar la situació inicial dels diferents sectors econòmics i detallar els canvis introduïts i els objectius de la nova política econòmica. 4. Explicar l'enlairament econòmic de Catalunya i comparar-lo amb l'evolució econòmica de la resta d'Espanya. 5. Exposar els conceptes fonamentals del pensament il·lustrat i identificar-ne els cursos de difusió. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Explica les causes de la guerra de Successió espanyola i la composició dels bàndols en conflicte. 1.2. Representa una línia del temps des del 1700 fins al 1788 i hi situa els principals esdeveniments històrics. 1.3. Detalla les característiques del nou ordre europeu sorgit de la Pau d'Utrecht i el paper que hi va tenir Espanya. 2.1. Defineix què van ser els Decrets de Nova Planta i n'explica la importància en la configuració del nou Estat borbònic. 2.2. Elaborar un esquema comparatiu del model polític dels Àustries i del dels Borbons. 2.3. Explica les mesures que van adoptar o van projectar els primers Borbons per sanejar la Hisenda Reial. 2.4. Descriu les relacions Església-Estat i les causes de l'expulsió dels jesuïtes. 3.1. Compara l'evolució demogràfica del segle XVIII amb la de la centúria anterior. 3.2. Desenvolupa els principals problemes de l'agricultura i les mesures impulsades per Carles III en aquest sector. 3.3. Explica la política industrial de la monarquia i les mesures adoptades respecte al comerç amb Amèrica. 4.1. Especifica les causes de l'enlairament econòmic de Catalunya al segle XVIII. 5.1. Comenta les idees fonamentals de la Il·lustració i defineix el concepte de despotisme il·lustrat. 5.2. Raona la importància de les societats econòmiques d'amics del país i de la premsa periòdica en la difusió dels valors de la Il·lustració.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 5. La crisi de l'Antic Règim (1788-1833): liberalisme enfront d'absolutisme		
<p>L'impacte de la Revolució Francesa: les relacions entre Espanya i França; la guerra de la Independència; el primer intent de revolució liberal, les Corts de Cadis i la Constitució del 1812.</p> <p>El regnat de Ferran VII: la restauració de l'absolutisme; el Trienni Liberal; la reacció absolutista.</p> <p>L'emancipació de l'Amèrica espanyola: el protagonisme crioll; les fases del procés; les repercussions per a Espanya.</p> <p>L'obra de Goya com a testimoni de l'època.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analitzar les relacions entre Espanya i França des de la Revolució Francesa fins a la guerra de la Independència i especificar en cada fase els principals esdeveniments i les seves repercussions per a Espanya. 2. Comentar la labor legislativa de les Corts de Cadis i relacionar-la amb l'ideari del liberalisme. 3. Descriure les fases del regnat de Ferran VII i explicar els principals fets de cadascuna. 4. Explicar el procés d'independència de les colònies americanes i diferenciar-ne les causes i fases, així com les repercussions econòmiques per a Espanya. 5. Relacionar les pintures i els gravats de Goya amb els esdeveniments d'aquest període i identificar-hi el reflex de la situació i els esdeveniments contemporanis. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Resumeix els canvis que experimenten les relacions entre Espanya i França des de la Revolució Francesa fins al començament de la guerra de la Independència. 1.2. Descriu la guerra de la Independència: les seves causes, la composició dels bàndols en conflicte i el desenvolupament dels esdeveniments. <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Compara les Corts de Cadis amb les corts estamentals de l'Antic Règim. 2.2. Comenta les característiques essencials de la Constitució del 1812. 3.1. Detalla les fases del conflicte entre liberals i absolutistes durant el regnat de Ferran VII. 3.2. Defineix el carlisme i resumeix-ne l'origen i els suports de què disposava inicialment. 3.3 Representa una línia del temps des del 1788 fins al 1833 i hi situa els principals esdeveniments històrics. 3.4. Representa en un esquema les diferències, quant a sistema polític i estructura social, entre l'Antic Règim i el règim liberal burgès. <ol style="list-style-type: none"> 4.1. Explica les causes i el desenvolupament del procés d'independència de les colònies americanes. 4.2. Especifica les repercussions econòmiques per a Espanya de la independència de les colònies americanes. 5.1. Cerca informació d'interès (en llibres o a Internet) sobre Goya i elabora una exposició breu sobre la seva visió de la guerra.
Bloc 6. La construcció conflictiva de l'Estat liberal (1833-1874)		
<p>El carlisme com a últim bastió absolutista: ideari i suports socials; les dues primeres guerres carlistes.</p> <p>El triomf i la consolidació del liberalisme en el regnat d'Isabel II: els primers partits polítics; el protagonisme polític dels militars; el procés constitucional; la legislació econòmica de signe liberal; la nova societat de classes.</p> <p>El Sexenni Democràtic: la revolució del 1868 i la caiguda de la monarquia isabelina; la recerca d'alternatives polítiques, la monarquia d'Amadeu I, la Primera República; la guerra de Cuba, la tercera guerra carlista, la insurrecció cantonal.</p> <p>Els inicis del moviment obrer espanyol: les condicions de vida d'obrers i camperols; l'Associació Internacional de Treballadors i el sorgiment dels corrents anarquista i socialista.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Descriure el fenomen del carlisme com a resistència absolutista enfront de la revolució liberal i analitzar-ne els components ideològics, les bases socials, l'evolució en el temps i les conseqüències. 2. Analitzar la transició definitiva de l'Antic Règim al règim liberal burgès durant el regnat d'Isabel II, explicar el protagonisme dels militars i especificar els canvis polítics, econòmics i socials. 3. Explicar el procés constitucional durant el regnat d'Isabel II i relacionar-lo amb els diferents corrents ideològics dins del liberalisme i la seva lluita pel poder. 4. Explicar el Sexenni Democràtic com a període de recerca d'alternatives democràtiques a la monarquia isabelina i especificar els grans conflictes interns i externs que van desestabilitzar el país. 5. Descriure les condicions de vida de les classes treballadores i els inicis del moviment obrer a Espanya i relacionar-lo amb el desenvolupament del moviment obrer internacional. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Identifica l'àmbit geogràfic del carlisme i n'explica l'ideari i els suports socials. 1.2. Especifica les causes i conseqüències de les dues primeres guerres carlistes. 1.3. Representa una línia del temps des del 1833 fins al 1874 i hi situa els principals esdeveniments històrics. 2.1. Descriu les característiques dels partits polítics que van sorgir durant el regnat d'Isabel II. 2.2. Resumeix les etapes de l'evolució política del regnat d'Isabel II des de la seva minoria d'edat i explica el paper dels militars. 2.3. Explica les mesures de liberalització del mercat de la terra portades a terme durant el regnat d'Isabel II. 2.4. Compara les desamortitzacions de Mendizábal i Madoz i especifica els objectius d'una i l'altra. 2.5. Especifica les característiques de la nova societat de classes i la compara amb la societat estamental de l'Antic Règim. <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Compara l'Estatut Reial del 1834 i les Constitucions del 1837 i el 1845. 4.1. Explica les etapes polítiques del Sexenni Democràtic. 4.2. Descriu les característiques essencials de la Constitució democràtica del 1869. 4.3. Identifica els grans conflictes del Sexenni i n'explica les conseqüències polítiques. 5.1 Relaciona l'evolució del moviment obrer espanyol durant el Sexenni Democràtic amb la del moviment obrer internacional.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 7. La restauració borbònica: implantació i consolidació d'un nou sistema polític (1874-1902)		
<p>Teoria i realitat del sistema canovista: la inspiració en el model anglès, la Constitució del 1876 i el bipartidisme; el torn de partits, el caciquisme i el frau electoral.</p> <p>L'oposició al sistema: catalanisme, nacionalisme basc, regionalisme gallec i moviment obrer.</p> <p>Els èxits polítics: estabilitat i consolidació del poder civil; la liquidació del problema carlista; la solució temporal del problema de Cuba.</p> <p>La pèrdua de les últimes colònies i la crisi del 98: la guerra de Cuba i amb els Estats Units; el Tractat de París; el regeneracionisme.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Explicar el sistema polític de la Restauració i distingir-ne la teoria i el funcionament real. 2. Analitzar els moviments polítics i socials exclosos del sistema i especificar-ne l'evolució durant el període estudiat. 3. Descriure els principals assoliments del regnat d'Alfons XII i la regència de Maria Cristina i inferir-ne les repercussions en la consolidació del nou sistema polític. 4. Explicar el desastre colonial i la crisi del 98 i identificar-ne les causes i conseqüències. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Explica els elements fonamentals del sistema polític ideat per Cánovas. 1.2. Especifica les característiques essencials de la Constitució del 1876. 1.3. Descriu el funcionament real del sistema polític de la Restauració. 1.4. Representa una línia del temps des del 1874 fins al 1902 i hi situa els principals esdeveniments històrics. 2.1. Resumeix l'origen i l'evolució del catalanisme, el nacionalisme basc i el regionalisme gallec. 2.2. Analitza els diferents corrents ideològics del moviment obrer i camperol espanyol, així com la seva evolució durant l'últim quart del segle XIX. 3.1. Compara el paper polític dels militars en el regnat d'Alfons XII amb el de les etapes precedents del segle XIX. 3.2. Descriu l'origen, el desenvolupament i les repercussions de la tercera guerra carlista. 4.1. Explica la política espanyola respecte al problema de Cuba. 4.2. Assenyala els principals fets del desastre colonial del 1898 i les conseqüències territorials del Tractat de París. 4.3. Especifica les conseqüències per a Espanya de la crisi del 98 en els àmbits econòmic, polític i ideològic.
Bloc 8. Pervivències i transformacions econòmiques al segle XIX: un desenvolupament insuficient		
<p>Un creixement lent de la població: alta mortalitat; pervivència d'un règim demogràfic antic; l'excepció de Catalunya.</p> <p>Una agricultura protegida i estancada: els efectes de les desamortitzacions; els rendiments baixos.</p> <p>Una industrialització deficient: la indústria tèxtil catalana, la siderúrgia i la mineria.</p> <p>Les dificultats dels transports: els condicionaments geogràfics; la xarxa de ferrocarrils.</p> <p>El comerç: proteccionisme enfront de lliurecanvisme.</p> <p>Les finances: la pesseta com a unitat monetària; el desenvolupament de la banca moderna; els problemes de la hisenda; les inversions estrangeres.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Explicar l'evolució demogràfica d'Espanya al llarg del segle XIX, comparant el creixement de la població espanyola en el seu conjunt amb el de Catalunya i el dels països més avançats d'Europa. 2. Analitzar els diferents sectors econòmics, especificant la situació heretada, les transformacions de signe liberal i les conseqüències que se'n deriven. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Identifica els factors del lent creixement demogràfic espanyol al segle XIX. 1.2. Compara l'evolució demogràfica de Catalunya amb la de la resta d'Espanya al segle XIX. 2.1. Explica els efectes econòmics de les desamortitzacions de Mendizábal i Madoz. 2.2. Especifica les causes dels rendiments baixos de l'agricultura espanyola del segle XIX. 2.3. Descriu l'evolució de la indústria tèxtil catalana, la siderúrgia i la mineria al llarg del segle XIX. 2.4. Compara la revolució industrial espanyola amb la dels països més avançats d'Europa. 2.5. Relaciona les dificultats del transport i el comerç interior amb els condicionaments geogràfics. 2.6. Explica els objectius de la xarxa ferroviària i les conseqüències de la Llei general de ferrocarrils de 1855. 2.7. Compara els suports, els arguments i les actuacions de proteccionistes i lliurecanvistes al llarg del segle XIX. 2.8. Explica el procés que va conduir a la unitat monetària i a la banca moderna. 2.9. Explica la reforma Mon-Santillán de la hisenda pública i els seus efectes. 2.10. Especifica com les inversions a Espanya de França i Anglaterra van afectar el model de desenvolupament econòmic espanyol durant el segle XIX.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 9. La crisi del sistema de la Restauració i la caiguda de la monarquia (1902-1931)		
<p>Els intents de modernització del sistema: el revisionisme polític dels primers governs d'Alfonso XIII; l'oposició de republicans i nacionalistes catalans, bascos, gallecs i andalusos.</p> <p>L'impacte dels esdeveniments exteriors: la intervenció al Marroc; la Primera Guerra Mundial; la Revolució Russa.</p> <p>La creixent agitació social: la Setmana Tràgica de Barcelona; la crisi general del 1917; el Trienni Bolxevic a Andalusia.</p> <p>La dictadura de Primo de Rivera: Directori militar i Directori civil; el final de la guerra del Marroc; la caiguda de la dictadura; l'enfonsament de la monarquia.</p> <p>Creixement econòmic i canvis demogràfics en el primer terç del segle: els efectes de la Guerra Mundial en l'economia espanyola; l'intervencionisme estatal de la dictadura; la transició al règim demogràfic modern; els moviments migratoris; el transvasament de població de l'agricultura a la indústria.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Relacionar el regeneracionisme sorgit de la crisi del 98 amb el revisionisme polític dels primers governs, especificant-ne les actuacions més importants. 2. Analitzar les causes que van provocar la fallida del sistema polític de la Restauració, identificant els factors interns i els externs. 3. Explicar la dictadura de Primo de Rivera com a solució autoritària a la crisi del sistema i descriure'n les característiques, etapes i actuacions. 4. Explicar l'evolució econòmica i demogràfica en el primer terç del segle XX i relacionar-la amb la situació heretada del segle XIX. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Defineix en què va consistir el "revisionisme polític" inicial del regnat d'Alfonso XIII i les principals mesures adoptades. 1.2. Representa una línia del temps des del 1902 fins al 1931 i hi situa els principals esdeveniments històrics. 1.3. Elabora un esquema amb els factors interns i externs de la fallida del sistema polític de la Restauració. 2.1. Especifica l'evolució de les forces polítiques d'oposició al sistema: republicans i nacionalistes. 2.2. Explica les repercussions de la Primera Guerra Mundial i la Revolució Russa a Espanya. 2.3. Analitza les causes i els principals fets i conseqüències de la intervenció d'Espanya al Marroc entre el 1904 i el 1927. 2.4. Analitza la crisi general del 1917: causes, manifestacions i conseqüències. <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Especifica les causes del cop d'Estat de Primo de Rivera i els suports amb què va comptar inicialment. 3.2. Descriu l'evolució de la dictadura de Primo de Rivera, des del Directori militar al Directori civil i el seu final. 3.3. Explica les causes de la caiguda de la monarquia. 4.1. Analitza els efectes de la Primera Guerra Mundial sobre l'economia espanyola. 4.2. Descriu la política econòmica de la dictadura de Primo de Rivera. 4.3. Explica els factors de l'evolució demogràfica d'Espanya en el primer terç del segle XX.
Bloc 10. La Segona República. La Guerra Civil en un context de crisi internacional (1931-1939)		
<p>El bienni reformista: la Constitució del 1931; la política de reformes; l'Estatut de Catalunya; les forces d'oposició a la República.</p> <p>El bienni radical-cedista: la política restauradora i la radicalització popular; la revolució d'Astúries.</p> <p>El Front Popular: les primeres actuacions del govern; la preparació del cop militar.</p> <p>La Guerra Civil: la sublevació i el desenvolupament de la guerra; la dimensió internacional del conflicte; l'evolució de les dues zones; les conseqüències de la guerra.</p> <p>L'edat de plata de la cultura espanyola: de la generació del 98 a la del 36.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Explicar la Segona República com a solució democràtica a l'enfonsament del sistema polític de la Restauració i emmarcar-la en el context internacional de crisi econòmica i conflictivitat social. 2. Diferenciar les diferents etapes de la República fins al començament de la Guerra Civil i especificar els principals fets i actuacions en cadascuna d'elles. 3. Analitzar la Guerra Civil, identificant-ne les causes i conseqüències, la intervenció internacional i el curs dels esdeveniments en les dues zones. 4. Valorar la importància de l'edat de plata de la cultura espanyola i exposar les aportacions de les generacions i figures més representatives. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Explica les causes que van portar a la proclamació de la Segona República i relaciona les seves dificultats amb la crisi econòmica mundial dels anys 30. 1.2. Diferencia les forces de suport i oposició a la República en els seus començaments i descriu les seves raons i principals actuacions. <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Resumeix les reformes impulsades durant el bienni reformista de la República. 2.2. Especifica les característiques essencials de la Constitució del 1931. 2.3. Analitza el projecte de reforma agrària: les seves raons, el seu desenvolupament i els seus efectes. 2.4. Compara les actuacions del bienni radical-cedista amb les del bienni anterior. 2.5. Descriu les causes, el desenvolupament i les conseqüències de la revolució d'Astúries del 1934. 2.6. Explica les causes de la formació del Front Popular i les actuacions després del seu triomf electoral, fins al començament de la guerra. 2.7. Representa una línia del temps des del 1931 fins al 1939 i hi situa els principals esdeveniments històrics. 3.1. Especifica els antecedents de la Guerra Civil. 3.2. Relaciona la Guerra Civil espanyola amb el context internacional. 3.3. Compara l'evolució política i la situació econòmica dels dos bàndols durant la guerra. 3.4. Especifica els costos humans i les conseqüències econòmiques i socials de la guerra. 3.5. Sintetitza en un esquema les grans fases de la guerra, des del punt de vista militar. <ol style="list-style-type: none"> 4.1. Cerca informació d'interès (en llibres o a Internet) i elabora una exposició breu sobre l'edat de plata de la cultura espanyola.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 11. La dictadura franquista (1939-1975)		
<p>La postguerra: grups ideològics i suports socials del franquisme; les relacions oscil·lants amb l'exterior; la configuració política del nou Estat; la repressió política; l'autarquia econòmica.</p> <p>Els anys del "desarrollismo": els plans de desenvolupament i el creixement econòmic; les transformacions socials; la reafirmació política del règim; la política exterior; la creixent oposició al franquisme.</p> <p>El final del franquisme: la inestabilitat política; les dificultats exteriors; els efectes de la crisi econòmica internacional del 1973.</p> <p>La cultura espanyola durant el franquisme: la cultura oficial, la cultura de l'exili, la cultura interior al marge del sistema.</p>	<p>1. Analitzar les característiques del franquisme i la seva evolució en el temps, especificant les transformacions polítiques, econòmiques i socials que es van produir i relacionant-les amb la situació internacional canviant.</p> <p>2. Descriure la diversitat cultural del període i distingir-ne les diferents manifestacions.</p>	<p>1.1. Elabora un esquema amb els grups ideològics i els suports socials del franquisme en la seva etapa inicial.</p> <p>1.2. Diferencia etapes en l'evolució d'Espanya durant el franquisme i resumeix els trets essencials de cadascuna.</p> <p>1.3. Explica l'organització política de l'Estat franquista.</p> <p>1.4. Explica les relacions exteriors, l'evolució política i la situació econòmica d'Espanya des del final de la Guerra Civil fins al 1959.</p> <p>1.5. Explica les relacions exteriors, l'evolució política i les transformacions econòmiques i socials d'Espanya des del 1959 fins al 1973.</p> <p>1.6. Especifica les causes de la crisi final del franquisme des del 1973.</p> <p>1.7. Relaciona l'evolució política del règim amb els canvis que es produeixen en el context internacional.</p> <p>1.8. Explica la política econòmica del franquisme en les seves etapes diferents i l'evolució econòmica del país</p> <p>1.9. Descriu les transformacions que experimenta la societat espanyola durant els anys del franquisme, així com les seves causes.</p> <p>1.10. Especifica els diferents grups d'oposició política al règim franquista i comenta la seva evolució en el temps.</p> <p>1.11. Representa una línia del temps des del 1939 fins al 1975 i hi situa els principals esdeveniments històrics.</p> <p>2.1. Cerca informació d'interès (en llibres o a Internet) i elabora una exposició breu sobre la cultura de l'exili durant el franquisme.</p>
Bloc 12. Normalització democràtica d'Espanya i integració a Europa (des del 1975)		
<p>La transició a la democràcia: la crisi econòmica mundial; les alternatives polítiques al franquisme, continuisme, reforma o ruptura; el paper del Rei; la Llei per a la reforma política; les primeres eleccions democràtiques.</p> <p>El període constituent: els Pactes de la Moncloa; les preautonomies de Catalunya i el País Basc; la Constitució del 1978 i l'Estat de les autonomies.</p> <p>Els governs constitucionals: el problema del terrorisme; el fallit cop d'Estat del 1981; l'ingrés a l'OTAN; la plena integració a Europa.</p> <p>El paper d'Espanya en el món actual.</p>	<p>1. Descriure les dificultats de la transició a la democràcia des del franquisme en un context de crisi econòmica i explicar les mesures que van permetre la celebració de les primeres eleccions democràtiques.</p> <p>2. Caracteritzar el nou model d'Estat democràtic establert a la Constitució del 1978 i especificar les actuacions prèvies encaminades a assolir l'acord social i polític més ampli.</p> <p>3. Analitzar l'evolució econòmica, social i política d'Espanya des del primer govern constitucional del 1979 fins a l'aguda crisi econòmica iniciada el 2008 i assenyalar les amenaces més rellevants a les quals s'enfronta i els efectes de la plena integració a Europa.</p> <p>4. Resumir el paper d'Espanya en el món actual i especificar la seva posició en la Unió Europea i les seves relacions amb altres àmbits geopolítics.</p>	<p>1.1. Explica les alternatives polítiques que es proposaven després de la mort de Franco i qui defensava cadascuna.</p> <p>1.2. Descriu el paper desenvolupat pel Rei durant la Transició.</p> <p>1.3. Descriu les actuacions impulsades pel president de govern Adolfo Suárez per a la reforma política del règim franquista: Llei per a la reforma política de 1976, Llei d'amnistia de 1977, etc.</p> <p>1.4. Explica les causes i els objectius dels Pactes de la Moncloa.</p> <p>1.5. Descriu com es van establir les preautonomies de Catalunya i el País Basc.</p> <p>2.1. Explica el procés d'elaboració i aprovació de la Constitució del 1978 i les seves característiques essencials.</p> <p>3.1. Elabora un esquema amb les etapes polítiques des del 1979 fins a l'actualitat, segons el partit al poder, i assenyala els principals esdeveniments de cadascuna.</p> <p>3.2. Comenta els fets més rellevants del procés d'integració a Europa i les conseqüències per a Espanya d'aquesta integració.</p> <p>3.3. Analitza l'evolució econòmica i social d'Espanya des de la segona crisi del petroli el 1979 fins al començament de la crisi financera mundial del 2008.</p> <p>3.4. Analitza l'impacte de l'amenaça terrorista sobre la normalització democràtica d'Espanya, descriu la gènesi i l'evolució de les diferents organitzacions terroristes que han actuat des de la transició democràtica fins als nostres dies (ETA, GRAPO, etc.) i reflexiona sobre altres temes relacionats: la ciutadania amenaçada, els moviments associatius de víctimes, la mediació en conflictes, etc.</p> <p>3.5. Representa una línia del temps des del 1975 fins als nostres dies i hi situa els principals esdeveniments històrics.</p> <p>4.1. Explica la posició i el paper de l'Espanya actual en la Unió Europea i en el món.</p>

19. Història de la filosofia.

La història de la filosofia és una matèria que posa l'alumnat en contacte amb la història de les idees del pensament occidental, alhora que facilita els recursos necessaris per comprendre'n el desenvolupament i les relacions que es donen entre aquestes idees. El coneixement de la història de la filosofia contribueix a l'educació de persones autònomes, amb capacitat de pensament crític i propi, atès que, com ens va ensenyar Kant, la filosofia es fonamenta en l'autonomia de la mateixa raó i el judici crític de les idees, tant alienes com pròpies; contribueix al desenvolupament personal i la formació de la pròpia identitat, ja que planteja a l'alumnat qüestions de significat profund sobre la seva pròpia existència i el marc social en què es desenvolupa, i li permet una major capacitat de participació en els processos socials, culturals i econòmics en què està immers i en els canvis de la societat actual; però, a més, contribueix activament al desenvolupament de la capacitat d'aprenentatge, que permetrà a l'alumnat adquirir les competències i habilitats necessàries per al desenvolupament d'activitats complexes i de la capacitat d'aprendre al llarg de tota la vida; té en compte, doncs, els quatre principis de l'educació: universalitat, humanitat, civilitat i autonomia, fet que afavoreix una educació integral.

Per tot això, la història de la filosofia es planteja com una matèria que persegueix aconseguir l'assoliment de la major part dels objectius i competències del batxillerat: tant els relacionats amb el desenvolupament personal i social (autonomia, capacitat crítica i de diàleg), l'exercici de la ciutadania democràtica i el desenvolupament d'una consciència cívica o el foment de la igualtat de drets entre homes i dones, com l'assoliment dels coneixements, les capacitats del pensament abstracte i les habilitats de la recerca i el treball intel·lectual, a més dels referits als hàbits d'estudi, recursos orals i ús de les tecnologies de la informació i la comunicació i la consolidació d'actituds d'assertivitat, iniciativa i treball en equip.

Amb la matèria d'història de la filosofia s'assoleix una gran diversitat d'habilitats cognitives (a través del desenvolupament del pensament abstracte), es permet l'assoliment de les competències transversals (com el pensament crític, la gestió de la diversitat, la creativitat o la capacitat de comunicar) i la transmissió d'actituds (com la confiança, l'entusiasme o la constància), ja que es valora l'esforç de la filosofia per resoldre els grans problemes de l'ésser humà i la seva societat en totes les èpoques.

L'assignatura es presenta en continuïtat amb la de filosofia de 4t de l'ESO i de 1r de batxillerat, desenvolupa des de la perspectiva històrica les problemàtiques que es van veure en cursos anteriors i presenta en el pensament de cada autor estudiat les seves aportacions respecte als nuclis temàtics que es van tractar en aquestes matèries.

La matèria s'organitza en deu blocs que tracten sobre els autors més rellevants en les quatre edats històriques de la filosofia: Grècia antiga, edat mitjana, edat moderna i edat contemporània. No obstant això, la història de la filosofia no es pot entendre com una selecció aïllada de sistemes filosòfics, perquè cada autor està sempre en diàleg tant amb la seva pròpia època com amb les propostes anteriors en la història. D'aquí que la matèria es desenvolupi també en un segon nivell d'aprofundiment, a través de la presentació dels autors i corrents principals del context del pensament de cada autor. La presentació del context filosòfic ha de ser suficient per assolir un coneixement ampli de la diversitat d'idees de cada època i s'ha de presentar en relació amb la filosofia de l'autor estudiat, i per tant s'han de destacar aquelles qüestions i polèmiques que puguin aclarir-ne el pensament i també s'han de mostrar els problemes filosòfics principals que es donen en la mateixa època.

Història de la filosofia. 2n de batxillerat

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Continguts transversals		
<p>El comentari de text. El diàleg filosòfic i l'argumentació.</p> <p>Les eines d'aprenentatge i recerca de la filosofia.</p> <p>L'aplicació de les competències TIC a la història de la filosofia.</p>	<p>1. Realitzar l'anàlisi de fragments dels textos més rellevants de la història de la filosofia i ser capaç de transferir els coneixements a altres autors o problemes.</p> <p>2. Argumentar amb claredat i capacitat crítica, oralment i per escrit, les seves pròpies opinions sobre els problemes fonamentals de la filosofia, dialogant de manera raonada amb altres posicions diferents.</p> <p>3. Aplicar adequadament les eines i els procediments del treball intel·lectual a l'aprenentatge de la filosofia amb la realització de treballs d'organització i recerca dels continguts.</p> <p>4. Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació en la realització i l'exposició dels treballs de recerca filosòfica.</p>	<p>1.1. Comprèn el sentit global dels textos més rellevants dels autors estudiats, reconeix l'ordre lògic de l'argumentació i és capaç de transferir els coneixements a altres autors o problemes reconeixent els plantejaments que es defensen.</p> <p>1.2. Analitza les idees del text, identifica la conclusió i els conceptes i les idees rellevants i reconeix l'estructura del text i l'ordre lògic de les seves idees.</p> <p>1.3. Argumenta l'explicació de les idees presents en el text i les relaciona amb la filosofia de l'autor i els continguts estudiats.</p> <p>2.1. Argumenta les seves pròpies opinions amb claredat i coherència, tant oralment com per escrit.</p> <p>2.2. Utilitza el diàleg racional en la defensa de les seves opinions, valora positivament la diversitat d'idees i alhora es recolza en els aspectes comuns.</p> <p>3.1. Sintetitz correctament la filosofia de cada autor, mitjançant resums dels seus continguts fonamentals, i els classifica en els nuclis temàtics que travessen la història de la filosofia: realitat, coneixement, ésser humà, ètica i política.</p> <p>3.2. Elabora llistes de vocabulari de conceptes, en comprèn el significat i els aplica amb rigor, i els organitza en esquemes o mapes conceptuals, taules cronològiques i altres procediments útils per comprendre la filosofia de l'autor.</p> <p>3.3. Selecciona informació de diverses fonts, bibliogràfiques i d'Internet i reconeix les fonts fiables.</p> <p>3.4. Realitza redaccions o dissertacions, treballs de recerca i projectes, que impliquin un esforç creatiu i una valoració personal dels problemes filosòfics plantejats en la història de la filosofia.</p> <p>4.1. Utilitza les eines informàtiques i del web 2.0, com ara wikis, blogs, xarxes socials, processador de textos, presentació de diapositives o recursos multimèdia, per al desenvolupament i la presentació dels treballs.</p> <p>4.2. Realitza cerques avançades a Internet sobre els continguts de la recerca i decideix els conceptes adequats.</p> <p>4.3. Col·labora en treballs col·lectius de recerca sobre els continguts estudiats utilitzant les TIC.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 2. La filosofia a la Grècia antiga		
<p>L'origen de la filosofia grega: els presocràtics. Plató. L'autor i el seu context filosòfic.</p> <p>Aristòtil. L'autor i el seu context filosòfic.</p>	<p>1. Conèixer l'origen de la filosofia a Grècia i comprendre el primer gran sistema filosòfic, l'idealisme de Plató, analitzant la relació entre realitat i coneixement, la concepció dualista de l'ésser humà i la dimensió antropològica i política de la virtut, relacionant-lo amb la filosofia presocràtica i el gir antropològic de Sòcrates i els sofistes, valorant la seva influència en el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals de la Grècia antiga i apreciand-ne críticament el discurs.</p> <p>2. Entendre el sistema teleològic d'Aristòtil, relacionant-lo amb el pensament de Plató, la física de Demòcrit i valorant-ne la influència en el desenvolupament de les idees i amb els canvis socioculturals de la Grècia antiga.</p> <p>3. Conèixer les diferents escoles ètiques sorgides en l'hel·lenisme, com l'epicureisme, l'estoïcisme i l'escepticisme, valorant-ne el paper en el context sociohistòric i cultural de l'època, reconèixer la repercussió dels grans científics hel·lenístics i apreciar la gran importància per a occident de la biblioteca d'Alexandria.</p>	<p>1.1. Utilitza conceptes de Plató, com ara Idea, món sensible, món intel·ligible, Bé, raó, <i>doxa</i>, <i>episteme</i>, universal, absolut, dualisme, reminiscència, transmigració, <i>mimesis</i>, <i>methexis</i>, virtut i justícia, entre d'altres, i els aplica amb rigor.</p> <p>1.2. Entén i explica amb claredat, tant en el llenguatge oral com en l'escrit, les teories fonamentals de la filosofia de Plató i analitza la relació entre realitat i coneixement, la concepció dualista de l'ésser humà i la dimensió antropològica i política de la virtut.</p> <p>1.3. Distingeix les respostes del corrent presocràtic en relació amb l'origen del Cosmos, els conceptes fonamentals de la dialèctica de Sòcrates i el convencionalisme democràtic i el relativisme moral dels sofistes, identifica els problemes de la filosofia antiga i els relaciona amb les solucions aportades per Plató.</p> <p>1.4. Respecta l'esforç de la filosofia de Plató per contribuir al desenvolupament de les idees i als canvis socials de la Grècia antiga i valora positivament el diàleg com a mètode filosòfic, el naixement de les utopies socials, el sentit del governant-filòsof o la seva defensa de la inclusió de les dones en l'educació.</p> <p>2.1. Utilitza amb rigor conceptes del marc del pensament de d'Aristòtil, com ara substància, ciència, metafísica, matèria, forma, potència, acte, causa, efecte, teleologia, lloc natural, inducció, deducció, abstracció, ànima, monisme, felicitat i virtut, entre d'altres, i els utilitza amb rigor.</p> <p>2.2. Comprèn i explica amb claredat, tant en el llenguatge oral com en l'escrit, les teories fonamentals de la filosofia d'Aristòtil, examinant la seva concepció de la metafísica i la física, el coneixement, l'ètica eudemonística i la política, i les compara amb les teories de Plató.</p> <p>2.3. Descríu les respostes de la física de Demòcrit, identifica els problemes de la filosofia antiga i els relaciona amb les solucions aportades per Aristòtil.</p> <p>2.4. Estima i raona l'esforç de la filosofia d'Aristòtil per contribuir al desenvolupament del pensament occidental i valora positivament el plantejament científic de les qüestions.</p> <p>3.1. Descríu les respostes de les doctrines ètiques hel·lenístiques i identifica alguns dels grans assoliments de la ciència alexandrina.</p>
Bloc 3. La filosofia medieval		
<p>Cristianisme i filosofia. Agustí d'Hipona. L'escolàstica medieval. Tomàs d'Aquino. L'autor i el seu context filosòfic.</p> <p>La crisi de l'escolàstica al s. XIV: el nominalisme de Guillem d'Occam. Les relacions raó-fe.</p>	<p>1. Explicar l'origen del pensament cristià i la seva trobada amb la filosofia, a través de les idees fonamentals d'Agustí d'Hipona, apreciand-ne la seva defensa de la llibertat, la veritat i el coneixement interior o la història.</p> <p>2. Conèixer la síntesi de Tomàs d'Aquino i relacionar-lo amb l'agustinisme, la filosofia àrab i jueva i el nominalisme, i valorant-ne la influència en el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals de l'edat mitjana.</p> <p>3. Conèixer alguna de les teories centrals del pensament de Guillem d'Occam, la reflexió crítica del qual va suposar la separació raó-fe, la independència de la filosofia i el nou impuls per a la ciència.</p>	<p>1.1. Explica la trobada de la filosofia i la religió cristiana en els seus orígens, a través de les tesis centrals del pensament d'Agustí d'Hipona.</p> <p>2.1. Defineix conceptes de Tomàs d'Aquino, com ara raó, fe, veritat, Déu, essència, existència, creació, immortalitat, llei natural, llei positiva i precepte, entre d'altres, i els aplica amb rigor.</p> <p>2.2. Entén i explica amb claredat, tant en el llenguatge oral com en l'escrit, les teories fonamentals de la filosofia de Tomàs d'Aquino, distingint la relació entre fe i raó, les vies de demostració de l'existència de Déu i la llei moral, i les compara amb les teories de la filosofia antiga.</p> <p>2.3. Discrimina les respostes de l'agustinisme, la filosofia àrab i jueva i el nominalisme, identificant els problemes de la filosofia medieval, i les relaciona amb les solucions aportades per Tomàs d'Aquino.</p> <p>2.4. Valora l'esforç de la filosofia de Tomàs d'Aquino per contribuir al desenvolupament de les idees i als canvis socials de l'edat mitjana, jutjant positivament la universalitat de la llei moral.</p> <p>3.1. Coneix les tesis centrals del nominalisme de Guillem d'Occam i la seva importància per a l'entrada en la modernitat.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 4. La filosofia en la modernitat i la Il·lustració		
<p>La filosofia en el Renaixement: el canvi del paradigma aristotèlic. El realisme polític de Maquiavel.</p> <p>Descartes. L'autor i el seu context filosòfic i antropològic.</p> <p>Hume. L'autor i el seu context filosòfic: Locke</p> <p>La Il·lustració francesa. Rousseau.</p> <p>L'idealisme transcendental. Kant.</p> <p>L'autor i el seu context filosòfic.</p>	<p>1. Comprendre la importància del gir del pensament occidental que anticipa la modernitat, donat en el Renaixement, valorant el nou humanisme que exalta la "dignitas hominis", la investigació dels prejudicis del coneixement per F. Bacon, les implicacions de la revolució científica, i conèixer les tesis fonamentals del realisme polític de N. Maquiavel.</p> <p>2. Entendre el racionalisme de Descartes, distingint-lo i relacionant-lo amb la filosofia humanista i el monisme panteista de Spinoza i valorant la seva influència en el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals de l'edat moderna.</p> <p>3. Conèixer l'empirisme de Hume, relacionant-lo amb el liberalisme polític de Locke i valorant la seva influència en el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals de l'edat moderna.</p> <p>4. Conèixer els principals ideals dels il·lustrats francesos, aprofundint en el pensament de J. J. Rousseau, valorant la importància del seu pensament per al sorgiment de la democràcia mitjançant un ordre social d'acord amb la naturalesa humana.</p> <p>5. Comprendre l'idealisme crític de Kant, relacionant-lo amb el racionalisme de Descartes, l'empirisme de Hume i la filosofia il·lustrada de Rousseau, i valorar la seva influència en el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals de l'edat moderna.</p>	<p>1.1. Comprèn la importància intel·lectual del gir de pensament científic donat en el Renaixement i descriu les postures de la filosofia humanista sobre la naturalesa humana</p> <p>1.2. Explica les idees eticopolítiques fonamentals de N. Maquiavel i les compara amb els sistemes eticopolítics anteriors.</p> <p>2.1. Identifica conceptes de Descartes, com ara raó, certesa, mètode, dubte, hipòtesi, "cogito", idea, substància i subjectivisme, entre d'altres, i els aplica amb rigor.</p> <p>2.2. Comprèn i explica amb claredat, tant en el llenguatge oral com en l'escrit, les teories fonamentals de la filosofia de Descartes, analitzant el mètode i la relació entre coneixement i realitat a partir del "cogito" i el dualisme en l'ésser humà, i les compara amb les teories de la filosofia antiga i medieval.</p> <p>2.3. Identifica els problemes de la filosofia moderna i els relaciona amb les solucions aportades per Descartes.</p> <p>2.4. Estima i raona l'esforç de la filosofia de Descartes per contribuir al desenvolupament de les idees i als canvis socioculturals de l'edat moderna i valora positivament la universalitat de la raó cartesiana.</p> <p>3.1. Utilitza conceptes de Hume, com ara escepticisme, crítica, experiència, percepció, immanència, associació, impressions, idees, hàbit, contradicció, causa, creença, sentiment, mèrit, utilitat, felicitat, contracte social, llibertat i deure, entre d'altres, i els utilitza amb rigor.</p> <p>3.2. Entén i explica amb claredat, tant en el llenguatge oral com en l'escrit, les teories fonamentals de la filosofia de Hume, distingint els principis i elements del coneixement, respecte a la veritat, la crítica a la causalitat i a la substància i l'emotivisme moral, i les compara amb les teories de la filosofia antiga, medieval i el racionalisme modern.</p> <p>3.3. Coneix i explica les idees centrals del liberalisme polític de Locke, identificant els problemes de la filosofia moderna, i les relaciona amb les solucions aportades per Hume.</p> <p>3.4. Valora l'esforç de la filosofia de Hume per contribuir al desenvolupament de les idees i als canvis socioculturals de l'edat moderna, jutjant positivament la recerca de la felicitat col·lectiva.</p> <p>4.1 Comprèn els ideals que van impulsar els il·lustrats francesos i explica el sentit i la transcendència del pensament de Rousseau, la seva crítica social, la crítica a la civilització, l'estat de naturalesa, la defensa del contracte social i la voluntat general.</p> <p>5.1. Aplica conceptes de Kant, com ara sensibilitat, entesa, raó, crítica, transcendental, ciència, innat, judici, a priori, a posteriori, facultat, intuïció, categoria, il·lusió transcendental, idea, llei, fenomen, noümen, voluntat, deure, imperatiu, categòric, autonomia, postulat, llibertat, dignitat, persona, pau i pacte, entre d'altres, i els utilitza amb rigor.</p> <p>5.2. Entén i explica amb claredat, tant en el llenguatge oral com en l'escrit, les teories fonamentals de la filosofia de Kant, analitzant les facultats i els límits del coneixement, la llei moral i la pau perpètua, i les compara amb les teories de la filosofia antiga, medieval i moderna.</p> <p>5.3. Descriu la teoria política de Rousseau, identificant els problemes de la filosofia moderna, i la relaciona amb les solucions aportades per Kant.</p> <p>5.4. Respecta i raona l'esforç de la filosofia de Kant per contribuir al desenvolupament de les idees i als canvis socioculturals de l'edat moderna, valorant positivament la dignitat i la recerca de la pau entre les nacions i criticant</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 5. La filosofia contemporània		
<p>Marx. L'autor i el seu context filosòfic. Nietzsche. L'autor i el seu context filosòfic La filosofia espanyola: Ortega y Gasset. L'autor i el seu context filosòfic La racionalitat dialògica de Habermas. L'autor i el seu context filosòfic. Habermas i la crítica de l'Escola de Frankfurt. El pensament postmodern.</p>	<p>1. Entendre el materialisme històric de Marx, relacionar-lo amb l'idealisme de Hegel i amb Feuerbach i valorar la seva influència en el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals de l'edat contemporània. 2. Comprendre el vitalisme de Nietzsche, relacionar-lo amb el vitalisme de Schopenhauer i valorar-ne la influència en el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals de l'edat contemporània. 3. Entendre el raciovitalisme d'Ortega y Gasset, relacionant-lo amb figures tant de la filosofia espanyola, vegeu Unamuno, com del pensament europeu, i valorar les influències que rep i la repercussió del seu pensament en el desenvolupament de les idees i la regeneració social, cultural i política d'Espanya. 4. Conèixer les tesis fonamentals de la crítica de l'Escola de Frankfurt, analitzant la racionalitat dialògica de Habermas, relacionar-lo amb la filosofia crítica de l'Escola de Frankfurt i valorar-ne la influència en el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals de l'edat contemporània. 5. Conèixer les tesi més definitòries del pensament postmodern, identificar les tesis fonamentals de Vattimo, Lyotard i Baudrillard, i valorar-ne críticament la repercussió en el pensament filosòfic a partir de finals del s. XX.</p>	<p>1.1. Identifica conceptes de Marx, com ara dialèctica, materialisme històric, praxi, alienació, infraestructura, superestructura, forces productives, mitjans de producció, lluita de classes, treball, plusvàlua i humanisme, entre d'altres, i els utilitza amb rigor. 1.2. Coneix i explica amb claredat, tant en el llenguatge oral com en l'escrit, les teories fonamentals de la filosofia de Marx i examina el materialisme històric de la crítica a l'idealisme, a l'alienació, a la ideologia i la seva visió humanista de l'individu. 1.3. Identifica els problemes de la filosofia contemporània i els relaciona amb les solucions aportades per Marx. 1.4. Valora l'esforç de la filosofia de Marx per contribuir al desenvolupament de les idees i als canvis socials de l'edat contemporània i jutja positivament la defensa de la igualtat social. 2.1. Defineix conceptes de Nietzsche, com ara crítica, tragèdia, intuïció, metàfora, convenció, perspectiva, genealogia, transvaloració, nihilisme, superhome, voluntat de poder i etern retorn, entre d'altres, i els aplica amb rigor. 2.2. Entén i explica amb claredat, tant en el llenguatge oral com en l'escrit, les teories fonamentals de la filosofia de Nietzsche, considerant la crítica a la metafísica, la moral, la ciència, la veritat com a metàfora i l'afirmació del superhome com un resultat de la inversió de valors i la voluntat de poder, i les compara amb les teories de la filosofia antiga, medieval, moderna i contemporània. 2.3. Distingeix les respostes de Schopenhauer en la seva afirmació de la voluntat, identificant els problemes de la filosofia contemporània, i les relaciona amb les solucions aportades per Nietzsche. 2.4. Estima l'esforç de la filosofia de Nietzsche per contribuir al desenvolupament de les idees i als canvis socials de l'edat contemporània, valorant positivament la defensa de la veritat i la llibertat. 3.1. Utilitza conceptes i els aplica amb rigor, com ara objectivisme, ciència, europeïtzació, filosofia, món, circumstància, perspectiva, raó vital, raciovitalisme, vida, categoria, llibertat, idea, creença, història, raó històrica, generació, home-massa i home selecte, entre d'altres. 3.2. Comprèn i explica amb claredat, tant en el llenguatge oral com en l'escrit, les teories fonamentals de la filosofia i de l'anàlisi social d'Ortega y Gasset, i les relaciona amb postures filosòfiques com el realisme, el racionalisme, el vitalisme o l'existencialisme, entre d'altres. 3.3. Respecta l'esforç de la filosofia d'Ortega y Gasset per contribuir al desenvolupament de les idees i als canvis socials i culturals de l'edat contemporània espanyola, valorant positivament el seu compromís amb la defensa de la cultura i la democràcia. 4.1. Identifica conceptes de Habermas, com ara coneixement, interès, consens, veritat, enunciat, comunicació, desigualtat o món de la vida i conceptes de la filosofia postmoderna, com ara desconstrucció, diferència, cultura, text, art i comunicació, entre d'altres, i els aplica amb rigor. 4.2. Entén i explica amb claredat, tant en el llenguatge oral com en l'escrit, les teories de la filosofia de Habermas, distingint els interessos del coneixement i l'acció comunicativa i les teories fonamentals de la postmodernitat, i analitza la desconstrucció de la modernitat, des de la multiplicitat de la societat de la comunicació i les teories fonamentals de la postmodernitat, considerant la desconstrucció de la modernitat, des de la multiplicitat de la societat de la comunicació. 4.3. Identifica i reflexiona sobre les respostes de la filosofia crítica de l'Escola de Frankfurt, identificant els problemes de la filosofia contemporània. 4.4. Estima l'esforç de la filosofia de Habermas i del pensament postmodern per contribuir al desenvolupament de les idees i als canvis socials de l'edat contemporània, valorant positivament el seu esforç en la defensa del diàleg racional i el respecte a la diferència.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
		<p>5.1. Coneix les tesis característiques del pensament postmodern, com la crítica a la raó il·lustrada, a la idea de progrés, el pensament totalitzador, la trivialització de l'existència, el crepuscle del deure o la pèrdua del subjecte enfront de la cultura de masses, entre d'altres.</p> <p>5.2. Explica i argumenta sobre les principals tesis de filòsofs postmoderns, com ara Vattimo, Lyotard i Baudrillard, i reflexiona sobre la seva vigència actual.</p>

20. Història de l'art.

La història de l'art té per objecte d'estudi l'obra d'art com a producte resultant de la intel·ligència, la creativitat i l'actuació humanes, que s'han manifestat de manera diferent en les diverses societats i cultures al llarg del temps.

L'estudi de la història de l'art ha d'aportar a l'estudiant els coneixements necessaris per a l'anàlisi, la interpretació i la valoració de l'art a través del llenguatge de les formes i del pensament visual. L'obra d'art, al costat d'altres fonts de coneixement històric, constitueix un testimoni valuós per conèixer la mentalitat, la cultura i l'evolució de les diferents societats: és, per tant, imprescindible estudiar-la en el seu context històric, social i cultural, incidint alhora en el fet que les obres artístiques poden perdurar a través del temps amb usos i funcions socials diferents en cada època. Tampoc hem d'oblidar que en la societat actual, altament tecnificada, l'àmbit de les arts plàstiques tradicionals s'ha vist eixamplat amb l'aportació d'altres manifestacions procedents de les noves tecnologies i els mitjans de comunicació visual, de manera que l'univers de la imatge forma part de la nostra realitat quotidiana.

Es proposa una selecció equilibrada que permeti una aproximació general al desenvolupament de l'art occidental, des del naixement del classicisme en l'antiguitat grecoromana fins a l'art contemporani. En aquest sentit, resulta preferible centrar l'estudi en les característiques essencials dels períodes, estils o corrents més significatius de l'art occidental, així com en la seva evolució, a través de l'anàlisi d'un nombre limitat d'obres representatives o especialment rellevants, encara que això obligui a renunciar per endavant a certs artistes i obres d'interès indiscutible.

La història de l'art a través de les seves manifestacions concretes ha de tenir en compte, almenys, un doble referent: d'una banda, el context històric i cultural en què es produeix l'obra i, de l'altra, les seves característiques específiques. La complexitat dels factors que intervenen en la creació de l'obra d'art i l'especificitat de cadascun dels llenguatges artístics exigeixen utilitzar un mètode d'anàlisi que integri diferents perspectives, entre les quals es poden assenyalar, almenys, la formal, la sociològica i la iconològica. La perspectiva formal s'orienta a veure, reconèixer i valorar la materialitat de les formes artístiques com un llenguatge específic, a descobrir-ne els processos i les tècniques de creació, la funció o les funcions per a les quals van ser creades, així com les concepcions estètiques que manifesten. La perspectiva sociològica aborda la relació entre els artistes i els clients, els destinataris de l'obra, les formes de mecenatge, la consideració social de l'artista, o la demanda i el consum d'art. Pel que fa a la perspectiva iconològica, parteix de l'anàlisi iconogràfica per indagar en el significat últim que l'autor de l'obra vol transmetre.

Finalment, el coneixement de la història de l'art consolida en els alumnes certs valors i actituds fonamentals, com la capacitat de gaudi davant la contemplació de l'art, el respecte per la creació artística, encara que no exempt d'esperit crític, i de forma molt especial la valoració del patrimoni artístic i la responsabilitat de la seva conservació, doncs es tracta d'un llegat que s'ha de transmetre a les generacions futures.

Història de l'art. 2n de batxillerat

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Arrels de l'art europeu: el llegat de l'art clàssic		
<p>Grècia, creadora del llenguatge clàssic. Principals manifestacions. La visió del classicisme a Roma. L'art a la Hispània romana.</p>	<p>1. Reconèixer i explicar les concepcions estètiques i les característiques essencials de l'art grec i de l'art romà i relacionar-los amb els seus respectius contextos històrics i culturals.</p> <p>2. Explicar la funció social de l'art grec i de l'art romà i especificar el paper desenvolupat per clients i artistes i les relacions entre ells.</p> <p>3. Analitzar, comentar i classificar obres significatives de l'art grec i de l'art romà, aplicant un mètode que inclogui diferents enfocaments (tècnic, formal, semàntic, cultural, sociològic i històric).</p> <p>4. Realitzar i exposar, individualment o en grup, treballs de recerca, utilitzant tant mitjans tradicionals com les noves tecnologies.</p> <p>5. Respectar les creacions artístiques de l'antiguitat grecoromana i valorar-ne la qualitat en relació amb la seva època i la seva importància com a patrimoni escàs i insubstituïble que cal conservar.</p> <p>6. Utilitzar la terminologia específica de l'art en les exposicions orals i escrites i denominar amb precisió els elements i les tècniques principals.</p>	<p>1.1. Explica les característiques essencials de l'art grec i la seva evolució en el temps a partir de fonts històriques o historiogràfiques.</p> <p>1.2. Defineix el concepte d'ordre arquitectònic i compara els tres ordres de l'arquitectura grega.</p> <p>1.3. Descriu els diferents tipus de temple grec, amb referència a les característiques arquitectòniques i la decoració escultòrica.</p> <p>1.4. Descriu les característiques del teatre grec i la funció de cadascuna de les seves parts.</p> <p>1.5. Explica l'evolució de la figura humana masculina en l'escultura grega a partir del <i>Kouros d'Anavysos</i>, el <i>Dorífor</i> (Policlet) i l'<i>Apoxiòmenos</i> (Lísip).</p> <p>1.6. Explica les característiques essencials de l'art romà i la seva evolució en el temps a partir de fonts històriques o historiogràfiques.</p> <p>1.7. Especifica les aportacions de l'arquitectura romana en relació amb la grega.</p> <p>1.8. Descriu les característiques i funcions dels principals tipus d'edificis romans.</p> <p>1.9. Compara el temple i el teatre romans amb els respectius grecs.</p> <p>1.10. Explica els trets principals de la ciutat romana a partir de fonts històriques o historiogràfiques.</p> <p>1.11. Especifica les innovacions de l'escultura romana en relació amb la grega.</p> <p>1.12. Descriu les característiques generals dels mosaics i la pintura a Roma a partir d'una font històrica o historiogràfica.</p> <p>2.1. Especifica qui eren els principals clients de l'art grec, i la consideració social de l'art i dels artistes.</p> <p>2.2. Especifica qui eren els principals clients de l'art romà i la consideració social de l'art i dels artistes.</p> <p>3.1. Identifica, analitza i comenta les següents obres arquitectòniques gregues: el Partenó, la tribuna de les cariàtides de l'Erectèon, el temple d'Atenea Niké, el teatre d'Epidaure.</p> <p>3.2. Identifica, analitza i comenta les següents escultures gregues: <i>Kouros d'Anavysos</i>, <i>Auriga</i> de Delfos, el <i>Discòbol</i> (Miró), <i>Dorífor</i> (Policlet), una mètopa del Partenó (Fídies), <i>Hermes amb Dionís infant</i> (Praxíteles), <i>Apoxiòmenos</i> (Lísip), <i>Victòria de Samotràcia</i>, <i>Venus de Milo</i>, fris de l'altar de Zeus a Pèrgam (detall d'Atenea i Gea).</p> <p>3.3. Identifica, analitza i comenta les següents obres arquitectòniques romanes: Maison Carrée de Nimes, el panteó de Roma, el teatre de Mèrida, el coliseu de Roma, la basílica de Maxenci i Constantí a Roma, el pont d'Alcàntara, l'aqüeducte de Segòvia, l'arco de Titus a Roma, la columna de Trajà a Roma.</p> <p>3.4. Identifica, analitza i comenta les següents escultures romanes: <i>August de Prima Porta</i>, l'estàtua eqüestre de Marc Aureli, el relleu de l'arc de Titus (detall dels soldats amb el canelobre i altres objectes del temple de Jerusalem), el relleu de la columna de Trajà.</p> <p>4.1. Realitza un treball de recerca sobre Fídies.</p> <p>4.2. Realitza un treball de recerca sobre el debat al voltant de l'autoria grega o romana del grup escultòric de <i>Laocoont i els seus fills</i>.</p> <p>5.1. Confecciona un catàleg, amb cometaris breus, de les obres més rellevants d'art antic que es conserven a la seva comunitat autònoma.</p> <p>El criteri d'avaluació núm. 6 és aplicable a tots els estàndards d'aprenentatge.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 2. Naixement de la tradició artística occidental: l'art medieval		
<p>L'aportació cristiana en l'arquitectura i la iconografia.</p> <p>Configuració i desenvolupament de l'art romànic. Esglésies i monestirs. La iconografia romànica.</p> <p>L'aportació del gòtic, expressió d'una cultura urbana. La catedral i l'arquitectura civil. Modalitats escultòriques. La pintura italiana i flamenca, origen de la pintura moderna.</p> <p>El peculiar desenvolupament artístic de la península Ibèrica. Art hispanomusulmà. El romànic al Camí de Santiago. El gòtic i la seva llarga durada.</p>	<p>1. Reconèixer i explicar les concepcions estètiques i les característiques essencials de l'art medieval i relacionar cadascun dels seus estils amb els seus contextos històrics i culturals respectius.</p> <p>2. Explicar la funció social de l'art medieval i especificar el paper desenvolupat per clients i artistes i les relacions entre ells.</p> <p>3. Analitzar, comentar i classificar obres significatives de l'art medieval, aplicant un mètode que inclogui diferents enfocaments (tècnic, formal, semàntic, cultural, sociològic i històric).</p> <p>4. Realitzar i exposar, individualment o en grup, treballs de recerca, utilitzant tant mitjans tradicionals com les noves tecnologies.</p> <p>5. Respectar les creacions de l'art medieval, valorant-ne la qualitat en relació amb la seva època i la seva importància com a patrimoni que cal conservar.</p> <p>6. Utilitzar la terminologia específica de l'art en les exposicions orals i escrites i denominar amb precisió els elements i les tècniques principals.</p>	<p>1.1. Explica les característiques essencials de l'art paleocristià i la seva evolució en el temps a partir de fonts històriques o historiogràfiques.</p> <p>1.2. Descriu l'origen, les característiques i la funció de la basílica paleocristiana.</p> <p>1.3. Descriu les característiques i la funció dels baptisteris, els mausoleus i <i>martiria</i> paleocristians. Funció de cadascuna de les seves parts.</p> <p>1.4. Explica l'evolució de la pintura i el mosaic en l'art paleocristià, amb especial referència a la iconografia.</p> <p>1.5. Explica les característiques essencials de l'art bizantí a partir de fonts històriques o historiogràfiques.</p> <p>1.6. Explica l'arquitectura bizantina a través de l'església de Santa Sofia de Constantinoble.</p> <p>1.7. Descriu les característiques del mosaic bizantí i dels temes iconogràfics del <i>Pantocràtor</i>, la <i>Verge</i> i la <i>Deisi</i>, així com la seva influència en l'art occidental.</p> <p>1.8. Defineix el concepte d'art preromànic i especifica les seves manifestacions a Espanya.</p> <p>1.9. Identifica i classifica raonadament en el seu estil les obres següents: San Pedro de la Nave (Zamora), Santa Maria del Naranco (Oviedo) i San Miguel de la Escalada (Lleó).</p> <p>1.10. Descriu les característiques generals de l'art romànic a partir de fonts històriques o historiogràfiques.</p> <p>1.11. Descriu les característiques i la funció de les esglésies i els monestirs en l'art romànic.</p> <p>1.12. Explica les característiques de l'escultura i la pintura romàniques, amb especial referència a la iconografia.</p> <p>1.13. Descriu les característiques generals de l'art gòtic a partir de fonts històriques o historiogràfiques.</p> <p>1.14. Descriu les característiques i l'evolució de l'arquitectura gòtica i especifica els canvis introduïts respecte a la romànica.</p> <p>1.15. Explica les característiques i l'evolució de l'arquitectura gòtica a Espanya.</p> <p>1.16. Descriu les característiques i l'evolució de l'escultura gòtica i especifica les seves diferències tipològiques, formals i iconogràfiques respecte a l'escultura romànica.</p> <p>1.17. Reconeix i explica les innovacions de la pintura de Giotto i del <i>Trecento</i> italià respecte a la pintura romànica i bizantina.</p> <p>1.18. Explica les innovacions de la pintura flamenca del segle XV i cita algunes obres dels seus representants principals.</p> <p>1.19. Explica les característiques generals de l'art islàmic a partir de fonts històriques o historiogràfiques.</p> <p>1.20. Descriu els trets essencials de la mesquita i el palau islàmics</p> <p>1.21. Explica l'evolució de l'art hispanomusulmà.</p> <p>1.22. Explica les característiques de l'art mudèjar i especifica, amb exemples d'obres concretes, les diferències entre el mudèjar popular i el cortesà.</p> <p>2.1. Especifica les relacions entre els artistes i els clients de l'art romànic.</p> <p>2.2. Especifica les relacions entre els artistes i els clients de l'art gòtic i la seva variació respecte al romànic.</p> <p>3.1. Identifica, analitza i comenta el mosaic del <i>Seguici de l'emperadriu Teodora</i> a San Vital de Ravenna.</p> <p>3.2. Identifica, analitza i comenta les següents obres arquitectòniques romàniques: Sant Vicenç de Cardona (Barcelona), San Martín de Frómista, la catedral de Santiago de Compostel·la.</p> <p>3.3. Identifica, analitza i comenta les següents escultures romàniques: <i>Dubte de Sant Tomàs</i> a l'angle del claustre de Santo Domingo de Silos (Burgos), <i>Judici Final</i> al timpà de Santa Fe de Conques (França), <i>Últim sopar</i> del capitell històric del claustre de Sant Joan de la Peña (Osca), <i>Portic de la Glòria</i> de la catedral de Santiago</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
		<p>3.4. Identifica, analitza i comenta les següents pintures murals romàniques: volta de l'<i>Anunciació als pastors</i> al panteó reial de San Isidoro de Lleó; absis de Sant Climent de Taüll (Lleida).</p> <p>3.5. Identifica, analitza i comenta les següents obres arquitectòniques gòtiques: façana occidental de la catedral de Reims, interior de la planta superior de la Sainte Chapelle de París, façana occidental i interior de la catedral de Lleó, interior de la catedral de Barcelona, interior de l'església de San Juan de los Reyes de Toledo.</p> <p>3.6. Identifica, analitza i comenta les següents escultures gòtiques: <i>Grup de l'Anunciació i la Visitació</i> de la catedral de Reims, timpà de la portalada del Sarmental de la catedral de Burgos, retaule de Gil de Siloé a la cartoixa de Miraflores (Burgos).</p> <p>3.7. Identifica, analitza i comenta les següents pintures gòtiques: escena de <i>La fugida a Egipte</i>, de Giotto, a la capella dels Scrovegni de Pàdua; el <i>Matrimoni Arnolfini</i>, de Jan Van Eyck; <i>El davallament de la creu</i>, de Rogier van der Weyden; <i>El jardí de les delícies</i>, del Bosch.</p> <p>3.8. Identifica, analitza i comenta les següents obres hispanomusulmanes: la mesquita de Còrdova, l'Aljaferia de Saragossa, la Giralda de Sevilla, l'Alhambra de Granada.</p> <p>4.1. Realitza un treball de recerca sobre el tractament iconogràfic i el significat de la <i>Visió apocalíptica de Crist</i> i el <i>Judici Final</i> en l'art medieval.</p> <p>5.1. Explica la importància de l'art romànic en el Camí de Santiago.</p> <p>5.2. Confecciona un catàleg, amb cometaris breus, de les obres més rellevants d'art medieval que es conserven a la seva comunitat autònoma.</p> <p>El criteri d'avaluació núm. 6 és aplicable a tots els estàndards d'aprenentatge.</p>
Bloc 3. Desenvolupament i evolució de l'art europeu en el món modern		
<p>El Renaixement. Mecenes i artistes. Origen i desenvolupament del nou llenguatge en arquitectura, escultura i pintura. Aportacions dels grans artistes del Renaixement italià.</p> <p>La recepció de l'estètica renaixentista a la península Ibèrica.</p> <p>Unitat i diversitat del barroc. El llenguatge artístic al servei del poder civil i eclesiàstic. L'urbanisme barroc. Esglésies i palaus. Tendències principals.</p> <p>El barroc hispànic. Urbanisme i arquitectura. Imatgeria barroca. L'aportació de la pintura espanyola: les grans figures del Segle d'Or.</p> <p>El segle XVIII. La pervivència del barroc. El refinament rococó. Neoclassicisme i romanticisme.</p>	<p>1. Reconèixer i explicar les concepcions estètiques i les característiques essencials de l'art de l'edat moderna, des del Renaixement fins al segle XVIII, i relacionar cadascun dels seus estils amb els seus contextos històrics i culturals respectius.</p> <p>2. Explicar la funció social de l'art i especificar el paper desenvolupat per mecenes, acadèmies, clients i artistes, i les relacions entre ells.</p> <p>3. Analitzar, comentar i classificar obres significatives de l'art de l'edat moderna i aplicar un mètode que inclogui diferents enfocaments (tècnic, formal, semàntic, cultural, sociològic i històric).</p> <p>4. Realitzar i exposar, individualment o en grup, treballs de recerca, utilitzant tant mitjans tradicionals com les noves tecnologies.</p> <p>5. Respectar les creacions de l'art de l'edat moderna, valorant-ne la qualitat en relació amb la seva època i la seva importància com a patrimoni que és necessari conservar.</p> <p>6. Utilitzar la terminologia específica de l'art en les exposicions orals i escrites i denominar amb precisió els elements i les tècniques principals.</p>	<p>1.1. Explica les característiques essencials del Renaixement italià i la seva periodització a partir de fonts històriques o historiogràfiques.</p> <p>1.2. Especifica les característiques de l'arquitectura renaixentista italiana i explica la seva evolució, des del <i>Quattrocento</i> fins al manierisme.</p> <p>1.3. Especifica les característiques de l'escultura renaixentista italiana i explica la seva evolució, des del <i>Quattrocento</i> fins al manierisme.</p> <p>1.4. Especifica les característiques de la pintura renaixentista italiana i explica la seva evolució, des del <i>Quattrocento</i> fins al manierisme.</p> <p>1.5. Compara la pintura italiana del <i>Quattrocento</i> amb la dels pintors gòtics flamencs contemporanis.</p> <p>1.6. Explica la peculiaritat de la pintura veneciana del <i>Cinquecento</i> i en cita els artistes més representatius.</p> <p>1.7. Especifica les característiques peculiars del Renaixement espanyol i el compara amb l'italià.</p> <p>1.8. Descriu l'evolució de l'arquitectura renaixentista espanyola.</p> <p>1.9. Explica la peculiaritat de l'escultura renaixentista espanyola.</p> <p>1.10. Explica les característiques de la pintura del Greco a través d'algunes de les seves obres més representatives.</p> <p>1.11. Explica les característiques essencials del barroc.</p> <p>1.12. Especifica les diferències entre la concepció barroca de l'art i la renaixentista.</p> <p>1.13. Compara l'arquitectura barroca amb la renaixentista.</p> <p>1.14. Explica les característiques generals de l'urbanisme barroc.</p> <p>1.15. Compara l'escultura barroca amb la renaixentista a través de la representació de <i>David</i> per Miquel Àngel i per Bernini.</p> <p>1.16. Descriu les característiques generals de la pintura barroca i especifica les diferències entre l'Europa catòlica i la protestant.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
		<p>1.17. Distingeix i caracteritza les grans tendències de la pintura barroca a Itàlia i els seus representants principals.</p> <p>1.18. Especifica les peculiaritats de la pintura barroca flamenca i holandesa.</p> <p>1.19. Explica les característiques de l'urbanisme barroc a Espanya i l'evolució de l'arquitectura durant el segle XVII.</p> <p>1.20. Explica les característiques de la imatgeria barroca espanyola del segle XVII i compara l'escola castellana amb l'andalusa.</p> <p>1.21. Explica les característiques generals de la pintura espanyola del segle XVII.</p> <p>1.22. Descriu les característiques i l'evolució de la pintura de Velázquez a través d'algunes de les seves obres més significatives.</p> <p>1.23. Explica el segle XVIII com a època de coexistència de vells i nous estils artístics en un context històric de canvis profunds.</p> <p>1.24. Compara el barroc tardà i el rococó i especifica la diferent concepció de la vida i l'art que inclouen l'un i l'altre.</p> <p>1.25. Explica les raons del sorgiment del neoclassicisme i les seves característiques generals en arquitectura, escultura i pintura.</p> <p>1.26. Comenta l'escultura neoclàssica a través de l'obra de Canova.</p> <p>1.27. Especifica les possibles coincidències entre el neoclassicisme i el romanticisme en la pintura de David.</p> <p>1.28. Distingeix entre el corrent tradicional i el classicista de l'arquitectura barroca espanyola del segle XVIII.</p> <p>1.29. Explica la figura de Salzillo com a últim representant de la imatgeria religiosa espanyola en fusta policromada.</p> <p>2.1. Descriu la pràctica del mecenatge en el Renaixement italià i les noves reivindicacions dels artistes en relació amb el seu reconeixement social i la naturalesa de la seva tasca.</p> <p>2.2. Descriu el paper desenvolupat al segle XVIII per les acadèmies a tot Europa i, en particular, pel Saló de París.</p> <p>3.1. Identifica, analitza i comenta les obres arquitectòniques següents del Renaixement italià: cúpula de Santa Maria del Fiore i interior de l'església de San Lorenzo, totes dues a Florència i de Brunelleschi; palau Mèdici-Riccardi a Florència, de Michelozzo; façana de Santa Maria Novella i del palau Rucellai, tots dos a Florència i d'Alberti; temple de San Pietro in Montorio a Roma, de Bramante; cúpula i projecte de planta de Sant Pere del Vaticà, de Miquel Àngel; Il Gesù a Roma, de Giacomo della Porta i Vignola; Villa Capra (Villa Rotonda) a Vicenza, de Palladio.</p> <p>3.2. Identifica, analitza i comenta les escultures següents del Renaixement italià: primer plafó de la "Porta del Paradís" (de la creació del món a l'expulsió del Paradís), de Ghiberti; <i>David</i> i <i>Gattamelata</i>, de Donatello; <i>Pietat del Vaticà</i>, <i>David</i>, <i>Moisés</i> i <i>Tombes Medicees</i>, de Miquel Àngel; <i>El rapte de les Sabines</i>, de Giambologna.</p> <p>3.3. Identifica, analitza i comenta les pintures següents del Renaixement italià: el <i>Tribut de la moneda</i> i la <i>Trinitat</i>, de Masaccio; <i>Anunciació</i> del convent de Sant Marc a Florència, de Fra Angelico; <i>Madonna del Duc d'Urbino</i>, de Piero della Francesca; la <i>Mare de Déu de les roques</i>, la <i>Santa cena</i> i la <i>Gioconda</i>, de Leonardo da Vinci; <i>L'escola d'Atenes</i>, de Rafael; la volta i el <i>Judici Final</i> de la Capella Sixtina, de Miquel Àngel; <i>La tempesta</i>, de Giorgione; <i>Venus d'Urbino</i> i <i>Carles V a Mühlberg</i>, de Ticià; <i>El lavatori</i>, de Tintoretto; <i>Noces de Canà</i>, de Veronese.</p> <p>3.4. Identifica, analitza i comenta les obres arquitectòniques següents del Renaixement espanyol: façana de la Universitat de Salamanca; palau de Carles V a l'Alhambra de Granada, de Pedro Machuca; monestir de San Lorenzo d'El Escorial, de Juan de Herrera.</p> <p>3.5. Identifica, analitza i comenta les obres escultòriques següents del Renaixement espanyol: <i>Sacrifici d'Isaac</i> del retaule de San Benito de Valladolid, d'Alonso Berruguete; <i>Santo Entierro</i>, de Juan de Juni.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
		<p>3.6. Identifica, analitza i comenta les pintures següents del Greco: <i>L'espoliació</i>, <i>La Santa Llisa</i> o <i>Adoració del nom de Jesús</i>, <i>El martiri de Sant Maurici</i>, <i>L'enterrament del senyor d'Orgaz</i>, <i>L'adoració dels pastors</i>, <i>El cavaller de la mà al pit</i>.</p> <p>3.7. Identifica, analitza i comenta les obres arquitectòniques següents del barroc europeu del segle XVII: façana de Sant Pere del Vaticà, de Carlo Maderno; columnata de la plaça de Sant Pere del Vaticà, de Bernini; San Carlo alle Quattro Fontane a Roma, de Borromini; palau de Versalles, de Le Vau, J. H. Mansart i Le Nôtre.</p> <p>3.8. Identifica, analitza i comenta les escultures següents de Bernini: <i>David</i>, <i>Apol·lo i Dafne</i>, <i>L'èxtasi de Santa Teresa</i>, <i>Càtedra de Sant Pere</i>.</p> <p>3.9. Identifica, analitza i comenta les pintures següents del barroc europeu del segle XVII: <i>Vocació de Sant Mateu</i> i <i>La mort de la Mare de Déu</i>, de Caravaggio; <i>Triomf de Bacus i Ariadna</i>, a la volta del palau Farnese de Roma, d'Annibale Carracci; <i>Adoració del nom de Jesús</i>, volta d'II Gesu a Roma, de Gaulli (II Baciccio); <i>Adoració dels Mags</i>, <i>Les tres Gràcies</i> i <i>El jardí de l'Amor</i>, de Rubens; <i>La lliçó d'anatomia del Doctor Tulpi</i> i <i>Ronda de nit</i>, de Rembrandt.</p> <p>3.10. Identifica, analitza i comenta les obres arquitectòniques següents del barroc espanyol del segle XVII: Plaça Major de Madrid, de Juan Gómez de Mora; retaule de San Esteban de Salamanca, de José Benito Xoriguera.</p> <p>3.11. Identifica, analitza i comenta les escultures següents del barroc espanyol del segle XVII: <i>Pietat</i>, de Gregorio Fernández, <i>Immaculada del faristol</i>, d'Alonso Cano; <i>Magdalena penitent</i>, de Pedro de Mena.</p> <p>3.12. Identifica, analitza i comenta les pintures espanyoles següents del barroc espanyol del segle XVII: <i>Martiri de Sant Felip</i>, <i>El somni de Jacob</i> i <i>El garrell</i>, de Ribera; <i>Natura morta</i> del Museu del Prado, de Zurbarán; <i>L'aiguader de Sevilla</i>, <i>Els borratxos</i>, <i>La farga de Vulcà</i>, <i>La rendició de Breda</i>, <i>El príncep Baltasar Carles a cavall</i>, <i>La Venus del mirall</i>, <i>Les Meninas</i>, <i>Les filadores</i>, de Velázquez; <i>La Sagrada Família de l'ocellet</i>, <i>La Immaculada d'El Escorial</i>, <i>Els nens de la petxina</i>, <i>Nens jugant als daus</i>, de Murillo.</p> <p>3.13. Identifica, analitza i comenta les obres arquitectòniques següents del segle XVIII: façana de l'Hospici i San Fernando de Madrid, de Pedro de Ribera; façana de l'Obradoiro de la catedral de Santiago de Compostel·la, de Casas y Novoa; Palau Reial de Madrid, de Juvara i Sacchetti; Panteó de París, de Soufflot; Museu del Prado a Madrid, de Juan de Villanueva.</p> <p>3.14. Identifica, analitza i comenta les obres escultòriques següents del segle XVIII: <i>Oració a l'hort</i>, de Salzillo; <i>Eros i Psique</i> i <i>Paulina Bonaparte</i>, de Canova.</p> <p>3.15. Identifica, analitza i comenta les obres següents de David: <i>El jurament dels Horacis</i> i <i>La mort de Marat</i>.</p> <p>4.1. Realitza un treball de recerca sobre el procés de construcció de la nova basílica de Sant Pere del Vaticà al llarg dels segles XVI i XVII.</p> <p>5.1. Confecciona un catàleg, amb comentaris breus, de les obres més rellevants d'art dels segles XVI al XVIII que es conserven a la seva comunitat autònoma.</p> <p>El criteri d'avaluació núm. 6 és aplicable a tots els estàndards d'aprenentatge.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 4. El segle XIX: l'art d'un món en transformació		
<p>La figura de Goya.</p> <p>La Revolució Industrial i l'impacte dels nous materials en l'arquitectura. De l'historicisme al modernisme. L'Escola de Chicago.</p> <p>El naixement de l'urbanisme modern.</p> <p>L'evolució de la pintura: romanticisme, realisme, impressionisme, simbolisme. Els postimpressionistes, el germen de les avantguardes pictòriques del segle XX.</p> <p>L'escultura: la pervivència del classicisme. Rodin.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analitzar l'obra de Goya, identificant-hi els trets propis dels corrents de la seva època i els que anticipen diverses avantguardes posteriors. 2. Reconèixer i explicar les concepcions estètiques i les característiques essencials de l'arquitectura, l'escultura i la pintura del segle XIX, relacionant cadascun dels seus estils amb els contextos històrics i culturals respectius. 3. Explicar l'evolució cap a la independència dels artistes respecte als clients i especificar el paper desenvolupat per les acadèmies, els salons, les galeries privades i els marxants. 4. Analitzar, comentar i classificar obres significatives de l'art del segle XIX, aplicant un mètode que inclogui diferents enfocaments (tècnic, formal, semàntic, cultural, sociològic i històric). 5. Realitzar i exposar, individualment o en grup, treballs de recerca, utilitzant tant mitjans tradicionals com les noves tecnologies. 6. Respectar les creacions de l'art del segle XIX, valorant-ne la qualitat en relació amb la seva època i la importància com a patrimoni que és necessari conservar. 7. Utilitzar la terminologia específica de l'art en les exposicions orals i escrites i denominar amb precisió els elements i les tècniques principals. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Analitza l'evolució de l'obra de Goya com a pintor i enregistrador, des de la seva arribada a la Cort fins al seu exili final a Bordeus. 1.2. Compara la visió de Goya en les sèries de gravats <i>Els caprítxos</i> i <i>Els disbarats o proverbis</i>. 2.1. Descriu les característiques i l'evolució de l'arquitectura del ferro al segle XIX, en relació amb els avenços i les necessitats de la Revolució Industrial. 2.2. Explica les diferències entre enginyers i arquitectes en la primera meitat del segle XIX. 2.3. Explica les característiques del neoclassicisme arquitectònic durant l'Imperi de Napoleó. 2.4. Explica les característiques de l'historicisme en arquitectura i la seva evolució cap a l'eclecticisme. 2.5. Explica les característiques i les tendències principals de l'arquitectura modernista. 2.6. Especifica les aportacions de l'Escola de Chicago a l'arquitectura. 2.7. Descriu les característiques i els objectius de les remodelacions urbanes de París, Barcelona i Madrid en la segona meitat del segle XIX. 2.8. Descriu les característiques del romanticisme en la pintura i distingeix entre el romanticisme de la línia d'Ingres i el romanticisme del color de Gericault i Delacroix. 2.9. Compara les visions romàntiques del paisatge en Constable i Turner. 2.10. Explica el realisme i la seva aparició en el context dels canvis socials i culturals de mitjan segle XIX. 2.11. Compara el realisme amb el romanticisme. 2.12. Descriu les característiques generals de l'impressionisme i el neoimpressionisme. 2.13. Defineix el concepte de postimpressionisme i especifica les aportacions de Cézanne i Van Gogh com a precursors dels grans corrents artístics del segle XX. 2.14. Explica el simbolisme de finals del segle XIX com a reacció enfront del realisme i l'impressionisme. 2.15. Relaciona la producció i l'academicisme dominant en l'escultura del segle XIX amb les transformacions portades a terme a les ciutats (monuments commemoratius en places, parcs i avingudes, i escultures funeràries als nous cementiris). 2.16. Explica les característiques de la renovació escultòrica impulsada per Rodin. 3.1. Explica els canvis que es produeixen en el segle XIX en les relacions entre artistes i clients, referits a la pintura. 4.1. Identifica, analitza i comenta les obres següents de Goya: <i>El para-sol</i>, <i>La família de Carles IV</i>, <i>El dos de maig de 1808 a Madrid</i> (<i>La lluita amb els mamelucs</i>), <i>Els afusellaments del tres de maig de 1808</i>; <i>Desastre núm. 15 ("Y no hay remedio")</i> de la sèrie <i>Els desastres de la guerra</i>; <i>Saturn devorant un fill</i> i <i>La lletera de Bordeus</i>. 4.2. Identifica, analitza i comenta les obres arquitectòniques següents: temple de la Magdalena a París, de Vignon; Parlament de Londres, de Barry i Pugin; Auditorium de Chicago, de Sullivan i Adler; torre Eiffel de París; temple de la Sagrada Família a Barcelona, de Gaudí. 4.3. Identifica, analitza i comenta les pintures següents del segle XIX: <i>El bany turc</i>, d'Ingres; <i>El rai de la Medusa</i>, de Gericault; <i>Llibertat guiant el poble</i>, de Delacroix; <i>El carro del fenc</i>, de Constable; <i>Pluja, vapor i velocitat</i>, de Turner; <i>L'enterrament d'Ormans</i>, de Courbet; <i>L'àngelus</i>, de Millet; <i>El dinar campestre</i>, de Manet; <i>Impressió, sol naixent</i> i la sèrie sobre la catedral de Rouen, de Monet; <i>Le Moulin de la Galette</i>, de Renoir; <i>Tarda de diumenge a l'illa de la Gran Jatte</i>, de Seurat; <i>Jugadors de cartes</i> i <i>Pomes i taronges</i>, de Cézanne; <i>La nit estelada</i> i <i>El segador</i>, de Van Gogh; <i>Visió després del sermó</i> i <i>El mercat ("Ta mati")</i>, de Gauguin. 4.4. Identifica, analitza i comenta les obres següents de Rodin: <i>El pensador</i> i <i>Els burgesos de Calais</i>.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
		<p>5.1. Realitza un treball de recerca sobre les exposicions universals del segle XIX i la seva importància des del punt de vista arquitectònic.</p> <p>5.2. Realitza un treball de recerca sobre la influència de la fotografia i el gravat japonès en el desenvolupament de l'impressionisme, amb referències a obres concretes.</p> <p>6.1. Confecciona un catàleg, amb cometaris breus, de les obres més rellevants de l'art del segle XIX que es conserven a la seva comunitat autònoma.</p> <p>El criteri d'avaluació núm. 7 és aplicable a tots els estàndards d'aprenentatge.</p>
Bloc 5. La ruptura de la tradició: l'art en la primera meitat del segle XX		
<p>El fenomen de les avantguardes en les arts plàstiques: fauvisme, cubisme, futurisme, expressionisme, pintura abstracta, dadaisme i surrealisme.</p> <p>Renovació del llenguatge arquitectònic: el funcionalisme del moviment modern i l'arquitectura orgànica.</p>	<p>1. Reconèixer i explicar les concepcions estètiques i les característiques essencials de les avantguardes artístiques de la primera meitat del segle XX, relacionant cadascuna d'elles amb els seus contextos històrics i culturals respectius.</p> <p>2. Analitzar, comentar i classificar obres significatives de l'art de la primera meitat del segle XX, aplicant un mètode que inclogui diferents enfocaments (tècnic, formal, semàntic, cultural, sociològic i històric).</p> <p>3. Realitzar i exposar, individualment o en grup, treballs de recerca, utilitzant tant mitjans tradicionals com les noves tecnologies.</p> <p>4. Respectar les manifestacions de l'art de la primera meitat del segle XX i valorar la seva importància com a expressió de la profunda renovació del llenguatge artístic en què se sustenta la llibertat creativa actual.</p> <p>5. Utilitzar la terminologia específica de l'art en les exposicions orals i escrites i denominar amb precisió els elements i les tècniques principals.</p>	<p>1.1. Defineix el concepte d'avantguarda artística en relació amb el ritme accelerat de canvis en la societat de l'època i la llibertat creativa dels artistes iniciada en la centúria anterior.</p> <p>1.2. Descriu l'origen i les característiques del fauvisme.</p> <p>1.3. Descriu el procés de gestació i les característiques del cubisme i distingeix entre el cubisme analític i el sintètic.</p> <p>1.4. Descriu l'ideari i els principis bàsics del futurisme.</p> <p>1.5. Identifica els antecedents de l'expressionisme en el segle XIX, explica les seves característiques generals i especifica les diferències entre els grups alemanys <i>El Pont</i> i <i>El genet blau</i>.</p> <p>1.6. Descriu el procés de gestació i les característiques de la pintura abstracta, distingeix el vessant cromàtic i el geomètric i especifica alguns dels seus corrents més significatius, com el suprematisme rus o el neoplasticisme.</p> <p>1.7. Descriu les característiques del dadaisme com a actitud provocadora en un context de crisi.</p> <p>1.8. Explica l'origen, les característiques i els objectius del surrealisme.</p> <p>1.9. Explica la importància dels pintors espanyols Picasso, Miró i Dalí en el desenvolupament de les avantguardes artístiques.</p> <p>1.10. Explica la renovació temàtica, tècnica i formal de l'escultura en la primera meitat del segle XX i distingeix les obres que estan relacionades amb les avantguardes pictòriques i les que utilitzen recursos o llenguatges independents.</p> <p>1.11. Explica el procés de configuració i els trets essencials del moviment modern en arquitectura.</p> <p>1.12. Especifica les aportacions de l'arquitectura orgànica al moviment modern.</p> <p>2.1. Identifica, analitza i comenta les obres següents: <i>La joia de viure</i>, de Matisse; <i>Les senyorettes d'Avinyó</i>, <i>Retrat d'Ambroise Vollard</i>, <i>Naturalesa morta amb cadira de reixeta</i> i <i>Guernica</i>, de Picasso; <i>La ciutat s'aixeca</i>, de Boccioni; <i>El crit</i>, de Munch; <i>El carrer</i>, de Kirchner; <i>Lírica</i> i <i>Sobre blanc II</i>, de Kandinski; <i>Quadrat negre</i>, de Malevitx; <i>Composició II</i>, de Mondrian; <i>L.H.O.O.Q.</i>, de Duchamp; <i>L'elefant de les Celebes</i>, d'Ernst; <i>La clau dels camps</i>, de Magritte; <i>El carnaval d'Arlequí</i> i <i>Dones i ocells a la llum de la lluna</i>, de Miró; <i>El joc lúgubre</i> i <i>Persistència de la memòria</i>, de Dalí.</p> <p>2.2. Identifica, analitza i comenta les obres escultòriques següents: <i>El profeta</i>, de Gargallo; <i>Formes úniques de continuïtat en l'espai</i>, de Boccioni; <i>Font</i>, de Duchamp; <i>Dona pentinant-se davant un mirall</i>, de Julio González; <i>Mademoiselle Pogany I</i>, de Brancusi; <i>Llagosta, nansa i cua de peix</i>, de Calder; <i>Figura reclinada</i>, de Henry Moore.</p> <p>2.3. Identifica, analitza i comenta les obres arquitectòniques següents: edifici de la Bauhaus a Dessau (Alemanya), de Gropius; pavelló d'Alemanya a Barcelona, de Mies van der Rohe; Villa Savoye a Poissy (França), de Le Corbusier; Casa Kaufmann (Casa de la Cascada), de Frank Lloyd Wright.</p> <p>3.1. Realitza un treball de recerca sobre el GATEPAC (Grup d'Artistes i Tècnics Espanyols per al Progrés de l'Arquitectura Contemporània).</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
		4.1. Selecciona una obra arquitectònica, una escultura o una pintura de la primera meitat del segle XX, de les que hi ha a la seva comunitat autònoma, i en justifica l'elecció. El criteri d'avaluació núm. 5 és aplicable a tots els estàndards d'aprenentatge.
Bloc 6. La universalització de l'art des de la segona meitat del segle XX		
<p>El predomini del moviment modern o estil internacional en arquitectura. L'arquitectura al marge de l'estil internacional: <i>High Tech</i>, arquitectura postmoderna, desconstrucció.</p> <p>Les arts plàstiques: de les segones avantguardes a la postmodernitat.</p> <p>Nous sistemes visuals: fotografia, cinema i televisió, cartellisme, còmic.</p> <p>La combinació de llenguatges expressius.</p> <p>L'impacte de les noves tecnologies en la difusió i la creació artística.</p> <p>Art i cultura visual de masses.</p> <p>El patrimoni artístic com a riquesa cultural. La preocupació per la seva conservació.</p>	<p>1. Reconèixer i explicar les concepcions estètiques i les característiques essencials de l'art des de la segona meitat del segle XX, emmarcant-lo en les noves relacions entre clients, artistes i públic que caracteritzen el món actual.</p> <p>2. Explicar el desenvolupament i l'extensió dels nous sistemes visuals, com la fotografia, el cinema, la televisió, el cartellisme o el còmic, i especificar la manera en què combinen diversos llenguatges expressius.</p> <p>3. Descriure les possibilitats que han obert les noves tecnologies i explicar els seus efectes tant per a la creació artística com per a la difusió de l'art.</p> <p>4. Identificar la presència de l'art en la vida quotidiana, distingint els molt diversos àmbits en què es manifesta.</p> <p>5. Explicar què és el patrimoni mundial de la UNESCO i descriure'n l'origen i la finalitat.</p> <p>6. Analitzar, comentar i classificar obres significatives de l'art des de la segona meitat del segle XX, aplicant un mètode que inclogui diferents enfocaments (tècnic, formal, semàntic, cultural, sociològic i històric).</p> <p>7. Respectar les manifestacions de l'art de tots els temps, valorant-lo com a patrimoni cultural heretat que s'ha de conservar i transmetre a les generacions futures.</p> <p>8. Utilitzar la terminologia específica de l'art en les exposicions orals i escrites i denominar amb precisió els elements i les tècniques principals.</p>	<p>1.1. Explica el paper desenvolupat en el procés d'universalització de l'art pels mitjans de comunicació de masses i les exposicions i fires internacionals d'art.</p> <p>1.2. Explica les raons de la pervivència i difusió internacional del moviment modern en arquitectura.</p> <p>1.3. Distingeix i descriu les característiques d'altres tendències arquitectòniques al marge del moviment modern o estil internacional, en particular la <i>High Tech</i>, la postmoderna i la desconstrucció.</p> <p>1.4. Explica i compara l'informalisme europeu i l'expressionisme abstracte nord-americà.</p> <p>1.5. Explica l'abstracció postpictòrica.</p> <p>1.6. Explica el minimalisme.</p> <p>1.7. Explica l'art cinètic i l'<i>Op Art</i>.</p> <p>1.8. Explica l'art conceptual.</p> <p>1.9. Explica l'<i>Arte povera</i>.</p> <p>1.10. Distingeix i explica alguns dels principals corrents figuratius: pop art, nova figuració, hiperrealisme.</p> <p>1.11. Explica en què consisteixen les següents manifestacions d'art efímer: <i>happening</i>, <i>body art</i> i <i>land art</i>.</p> <p>1.12. Descriu els plantejaments generals de la postmodernitat, referida a les arts plàstiques.</p> <p>2.1. Explica breument el desenvolupament dels nous sistemes visuals i les característiques del seu llenguatge expressiu: fotografia, cartell, cinema, còmic, produccions televisives, videoart, art per ordinador.</p> <p>3.1. Especifica les possibilitats que ofereixen les noves tecnologies per a la creació artística i per a la difusió de l'art.</p> <p>4.1. Defineix el concepte de cultura visual de masses i descriu-ne els trets essencials.</p> <p>4.2. Identifica l'art en els diferents àmbits de la vida quotidiana.</p> <p>5.1. Explica l'origen del patrimoni mundial de la UNESCO i els objectius que persegueix.</p> <p>6.1. Identifica, analitza i comenta les obres següents: la <i>Unité d'habitation</i> a Marsella, de Le Corbusier; el <i>Seagram Building</i> a Nova York, de M. van der Rohe i Philip Johnson; el Museu Guggenheim de Nova York, de F. Lloyd Wright; el <i>Sydney Opera House</i>, de J. Utzon; el Centre Pompidou de París, de R. Piano i R. Rogers; l'<i>AT & T Building</i> de Nova York, de Philip Johnson; el Museu Guggenheim de Bilbao, de F. O. Gehry.</p> <p>6.2. Identifica (l'autor i el corrent artístic, no necessàriament el títol), analitza i comenta les obres següents: <i>Pintura</i> (Museu Nacional Centre d'Art Reina Sofia de Madrid), de Tàpies; <i>Crit núm. 7</i>, d'Antonio Saura; <i>One: number 31, 1950</i>, de J. Pollock; <i>Ctesiphon III</i>, de F. Stella; <i>Equivalent VIII</i>, de Carl André; <i>Vega 200</i>, de Vasarely; <i>Una i tres cadires</i>, de J. Kosuth; <i>Iglú amb arbre</i>, de Mario Merz; <i>Marilyn Monroe</i> (serigrafia de 1967), d'A. Warhol; <i>El Papa que crida (estudi a partir del retrat del papa Inocenci X)</i>, de Francis Bacon; <i>La Gran Via madrilenya el 1974</i>, d'Antonio López.</p> <p>7.1. Realitza un treball de recerca relacionat amb els béns artístics d'Espanya inscrits en el catàleg del patrimoni mundial de la UNESCO.</p> <p>El criteri d'avaluació núm. 8 és aplicable a tots els estàndards d'aprenentatge.</p>

21. Història del món contemporani.

El plantejament del coneixement històric s'ha d'ocupar dels homes en societat, de les seves diverses activitats i creacions; és a dir, l'activitat humana és un procés amb continuïtat històrica, i aquest té el seu colofó en l'època actual. L'estudi, doncs, de la història contemporània adquireix transcendència per entendre el món que envolta els estudiants, però també per preguntar-se pel passat, atès que és des del passat que té sentit el present.

La cronologia ha de ser l'eix del coneixement històric, perquè no hi ha història sense esdeveniments, i en allò històric hi és present la idea de canvi, i precisament per explicar aquest canvi hem de recórrer a la multiplicitat de sectors que componen la vida quotidiana.

A partir dels continguts, criteris d'avaluació i estàndards d'aprenentatge avaluable es pretén el desenvolupament personal, intel·lectual i social de l'alumnat d'aquesta etapa educativa. Totes les activitats proposades volen afavorir la capacitat de l'alumnat per aprendre per si mateix, treballar en equip i individualment i per actuar amb esperit crític.

Els continguts de la matèria d'història del món contemporani arrenquen d'un estudi de l'Antic Règim i la seva crisi i a partir de la Revolució Industrial i les seves conseqüències arriba al segle xx, fent especial èmfasi en l'Europa d'entreguerres i la Segona Guerra Mundial, establint una caracterització específica del món des dels anys cinquanta del segle xx fins al món actual, definit per les àrees geopolítiques i potser culturals, dins de la globalització, amb els conflictes que el caracteritzen, sense passar per alt la fi del bloc comunista i les noves relacions internacionals sorgides després dels atemptats de Nova York o el sorgiment del radicalisme islàmic. En l'anàlisi d'aquests fets la història s'enriqueix amb les aportacions d'altres disciplines i fins i tot amb les conclusions de la investigació periodística dels esdeveniments; podem incloure també l'anàlisi en altres idiomes, l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació, la crítica dels mitjans de comunicació, la reflexió sobre la diversitat cultural, la història oral o la comparació amb novel·les històriques d'aquests fets històrics.

S'han de desenvolupar conceptes, però també procediments del treball de l'historiador, amb un vocabulari científic de la disciplina que requerirà rigor i esperit de treball, exposicions, una ortografia i una expressió correctes que permetin a l'estudiant establir els seus raonaments i les seves argumentacions.

Per tant, la història del món contemporani ha d'acostar l'alumnat al coneixement del món actual i a veure la història com un procés en el qual incideixen tots els aspectes de la vida de l'home, encara que dins de la totalitat d'aquesta globalització l'historiador en pot seleccionar els més pròxims o els que més li interessin, sobre una realitat històrica concreta objecte de la seva recerca, a partir d'una hipòtesi de treball i ajudat per un tractament de les fonts històriques.

Història del món contemporani. 1r de batxillerat

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. L'Antic Règim		
Trets de l'Antic Règim. Transformacions en l'Antic Règim: economia, població i societat. Revolucions i parlamentarisme a Anglaterra. El pensament de la Il·lustració. Relacions internacionals: l'equilibri europeu. Manifestacions artístiques del moment.	1. Definir els trets de l'Antic Règim i descriure'n els aspectes demogràfics, econòmics, polítics, socials i culturals. 2. Distingir les transformacions en l'Antic Règim i enumerar les que afecten l'economia, la població i la societat. 3. Explicar el parlamentarisme anglès del segle xvii resumint les característiques essencials del sistema i valorant el paper de les revolucions per assolir les transformacions necessàries per aconseguir-lo. 4. Relacionar les idees de la Il·lustració amb el liberalisme de començaments del segle xix establint elements de coincidència entre les dues ideologies. 5. Descriure les relacions internacionals de l'Antic Règim i demostrar la idea d'equilibri europeu. 6. Diferenciar manifestacions artístiques de l'Antic Règim seleccionant les obres més destacades. 7. Esquematitzar els trets de l'Antic Règim utilitzant diferents tipus de diagrames. 8. Utilitzar el vocabulari històric amb precisió, inserint-lo en el context adequat.	1.1. Extreure els trets de l'Antic Règim d'un text proposat que els contingui. 1.2. Obté i selecciona informació escrita i gràfica rellevant, utilitzant fonts primàries o secundàries, relativa a l'Antic Règim. 2.1. Classifica els trets de l'Antic Règim en aspectes demogràfics, econòmics, polítics, socials i culturals. 2.2. Explica les transformacions de l'Antic Règim que afecten l'economia, la població i la societat. 2.3. Analitza l'evolució dels trets de l'Antic Règim del segle xviii i el segle xviii. 3.1. Descriu les característiques del parlamentarisme anglès a partir de fonts històriques. 3.2. Distingeix les revolucions angleses del segle xvii com a formes que promouen el canvi polític de l'Antic Règim. 4.1. Enumera i descriu les idees de la Il·lustració i les idees del liberalisme de començaments del segle xix. 5.1. Situa en mapes d'Europa els diversos països o regnes en funció dels conflictes en què intervenen. 6.1. Distingeix i caracteritza obres d'art del rococó. 7.1. Elabora mapes conceptuals que expliquen els trets característics de l'Antic Règim. 8.1. Estableix les semblances i diferències entre les idees de la Il·lustració i el liberalisme de començaments del segle xix.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 2. Les revolucions industrials i les seves conseqüències socials		
<p>Revolució o revolucions industrials: característiques.</p> <p>Transformacions tècniques i noves fonts d'energia.</p> <p>Canvis deguts a la Revolució Industrial: transports, agricultura, població (migracions i el nou concepte de ciutat).</p> <p>El protagonisme de la Gran Bretanya i l'extensió del procés d'industrialització a altres zones d'Europa. La industrialització extraeuropea.</p> <p>L'economia industrial: pensament i primeres crisis.</p> <p>El naixement del proletariat i l'organització de la classe obrera: orígens del sindicalisme i corrents de pensament, els partits polítics obrers.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Descriure les revolucions industrials del segle XIX i establir-ne els trets característics i les conseqüències socials. 2. Obtenir informació que permeti explicar les revolucions industrials del segle XIX, seleccionant-la de les fonts bibliogràfiques o en línia en què estigui disponible. 3. Identificar els canvis en els transports, l'agricultura i la població que van influir en la Revolució Industrial del segle XIX o en van ser conseqüència. 4. Enumerar els països que van iniciar la industrialització, localitzant-los adequadament i establint les regions on es produeix aquest avenç. 5. Analitzar seleccionant idees que identifiquin les característiques de l'economia industrial i els corrents de pensament que pretenen millorar la situació dels obrers del segle XIX. 6. Utilitzar el vocabulari històric amb precisió i inserir-lo en el context adequat. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Identifica les causes de la primera revolució industrial. 1.2. Explica raonadament l'evolució cap a la segona revolució industrial. 2.1. Analitza comparativament i esquemàticament les dues revolucions industrials. 3.1. Assenyala els canvis socials més rellevants del segle XIX i els associa al procés de la Revolució Industrial. 3.2. Descrici a partir d'un plànol la ciutat industrial britànica. 3.3. Identifica en imatges els elements propis de la vida en una ciutat industrial del segle XIX. 4.1. Localitza en un mapa els països industrialitzats i les seves regions industrials. 5.1. Compara els corrents de pensament social de l'època de la Revolució Industrial: socialisme utòpic, socialisme científic i anarquisme. 5.2. Distingeix i explica les característiques dels tipus d'associacionisme obrer. 6.1. Explica les causes i conseqüències de les crisis econòmiques i les seves possibles solucions a partir de fonts històriques. 6.2. Analitza aspectes que expliquin el desenvolupament econòmic del sector industrial dels primers països industrialitzats, a partir de fonts historiogràfiques. 6.3. Comenta mapes que expliquin l'evolució de l'extensió de les xarxes de transport: ferrocarril, carreteres i canals.
Bloc 3. La crisi de l'Antic Règim		
<p>El naixement dels EUA.</p> <p>La Revolució Francesa del 1789: aspectes polítics i socials.</p> <p>L'Imperi napoleònic.</p> <p>El Congrés de Viena i l'absolutisme, i les revolucions liberals o burgeses de 1820, 1830 i 1848. El nacionalisme: unificacions d'Itàlia i Alemanya. Cultura i art.</p> <p>Europa entre el neoclassicisme i el romanticisme.</p> <p>La independència de les colònies hispanoamericanes.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analitzar l'evolució política, econòmica, social, cultural i de pensament que caracteritza la primera meitat del segle XIX, distingint els fets, personatges i símbols i enquadrant-los en cadascuna de les variables analitzades. 2. Descriure les causes i el desenvolupament de la independència dels Estats Units i establir les causes més immediates i les etapes d'independència. 3. Explicar, a partir d'informació obtinguda a Internet, la Revolució Francesa del 1789, incloent-hi cada idea obtinguda en les causes, el desenvolupament i les conseqüències. 4. Identificar l'Imperi napoleònic, localitzar-ne l'expansió europea i establir-ne les conseqüències. 5. Analitzar la transcendència que va tenir per a Europa el Congrés de Viena i la restauració de l'absolutisme, identificant-ne les conseqüències per als diversos països implicats. 6. Identificar les revolucions burgeses de 1820, 1830 i 1848 i relacionar-ne les causes i el desenvolupament. 7. Conèixer el procés d'unificació d'Itàlia i Alemanya i obtenir-ne el desenvolupament a partir de l'anàlisi de fonts gràfiques. 8. Descobrir les manifestacions artístiques de començaments del segle XIX, obtenint informació de mitjans bibliogràfics o d'Internet i presentant-la adequadament. 9. Analitzar utilitzant fonts gràfiques la independència d'Hispanoamèrica. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Realitza eixos cronològics que incloguin diacronia i sincronia dels esdeveniments de la primera meitat del segle XIX. 2.1. Identifica jerarquies causals en la guerra d'independència dels Estats Units a partir de fonts historiogràfiques. 3.1. Explica les causes de la Revolució Francesa del 1789. 3.2. Explica esquemàticament el desenvolupament de la Revolució Francesa. 4.1. Identifica en un mapa històric l'extensió de l'Imperi napoleònic. 5.1. Analitza les idees defensades i les conclusions del Congrés de Viena relacionant-les amb les seves conseqüències. 6.1. Compara les causes i el desenvolupament de les revolucions de 1820, 1830 i 1848. 7.1. Descrici i explica la unificació d'Itàlia i la unificació d'Alemanya a partir de fonts gràfiques. 8.1. Estableix les característiques pròpies de la pintura, l'escultura i l'arquitectura del neoclassicisme i el romanticisme a partir de fonts gràfiques. 9.1. Realitza un fris cronològic explicatiu de la independència de les colònies hispanoamericanes al començament del segle XIX.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 4. La dominació europea del món i la Primera Guerra Mundial		
<p>Evolució dels principals estats a Europa, Amèrica i Àsia:</p> <p>L'Anglaterra victoriana.</p> <p>França: la III República i el II Imperi.</p> <p>L'Alemanya bismarckiana, l'Imperi austrohongarès i Rússia.</p> <p>Estats Units: de la guerra civil fins a començaments del segle XX.</p> <p>Japó: transformacions de finals del segle XIX.</p> <p>L'expansió colonial dels països industrials: causes, colonització i repartiment d'Àsia, Àfrica i altres enclavaments colonials, conseqüències.</p> <p>La Pau Armada: Triple Aliança i Triple Entesa.</p> <p>La Primera Guerra Mundial: causes, desenvolupament i conseqüències.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Descriure les transformacions i els conflictes sorgits a finals del segle XIX i començaments del segle XX i distingir-ne el desenvolupament i els factors desencadenants. 2. Analitzar l'evolució política, social i econòmica dels principals països europeus, a més del Japó i els Estats Units a finals del segle XIX i presentar informació que expliqui aquests fets. 3. Descriure l'expansió imperialista d'europeus, japonesos i estatunidencs al final del segle XIX i establir-ne les conseqüències. 4. Comparar sintèticament els diferents sistemes d'aliances del període de la Pau Armada. 5. Distingir els esdeveniments que condueixen a la declaració de les hostilitats de la Primera Guerra Mundial i desenvolupar-ne les etapes i les conseqüències. 6. Localitzar fonts primàries i secundàries (en biblioteques, a Internet, etc.) i extreure informació d'interès, valorant-ne críticament la fiabilitat. 7. Utilitzar el vocabulari històric amb precisió i inserir-lo en el context històric de finals del segle XIX i començaments del XX. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Realitza un diagrama explicant cadenes causals i processos dins del període "finals del segle XIX i començaments del XX". <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Elabora un eix cronològic amb fets que expliquen l'evolució durant la segona meitat del segle XIX d'Anglaterra, França, Alemanya, l'Imperi austrohongarès, Rússia. Els Estats Units i el Japó. 2.2. Explica a partir d'imatges les característiques que permeten identificar l'Anglaterra victoriana. 2.3. Analitza textos relatius a l'època de Napoleó III a França. 2.4. Identifica i explica raonadament els fets que converteixen Alemanya durant el mandat de Bismarck en una potència europea. 3.1. Identifica i explica raonadament les causes i les conseqüències de l'expansió colonial de la segona meitat del segle XIX. <ol style="list-style-type: none"> 3.2. Localitza en un mapamundi les colònies de les diferents potències imperialistes. 4.1. Descriu les aliances dels països més destacats durant la Pau Armada. <ol style="list-style-type: none"> 5.1. Identifica a partir de fonts històriques o historiogràfiques les causes de la Primera Guerra Mundial. 5.2. Comenta símbols commemoratius vinculats a la Primera Guerra Mundial. 6.1. Analitza i explica les diferents etapes de la Gran Guerra a partir de mapes històrics. <ol style="list-style-type: none"> 7.1. Extreu conclusions de gràfics i imatges sobre les conseqüències de la Primera Guerra Mundial.
Bloc 5. El període d'entreguerres, la Segona Guerra Mundial i les seves conseqüències		
<p>Economia, societat i cultura de l'època: els anys vint.</p> <p>La Revolució Russa, la formació i el desenvolupament de la URSS.</p> <p>Tractats de pau i reajustament internacional: la Societat de Nacions.</p> <p>Els Estats Units i la crisi del 1929: la Gran Depressió i el New Deal.</p> <p>Europa Occidental: entre la reconstrucció i la crisi.</p> <p>Els feixismes europeus i el nazisme alemany.</p> <p>Les relacions internacionals del període d'entreguerres, viratges cap a la guerra.</p> <p>Orígens del conflicte i característiques generals.</p> <p>Desenvolupament de la guerra.</p> <p>Conseqüències de la guerra.</p> <p>L'antisemitisme: l'Holocaust.</p> <p>La preparació de la pau i l'ONU.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reconèixer les característiques del període d'entreguerres inserint-les en els aspectes polítics, econòmics, socials o culturals corresponents. 2. Esquematitzar el desenvolupament de la Revolució Russa del 1917 reconeixent les seves etapes i els seus protagonistes més significatius i establint les seves conseqüències. 3. Identificar els tractats de pau de la Primera Guerra Mundial i establir com una conseqüència el sorgiment de la Societat de Nacions. 4. Explicar la Gran Depressió descrivint-ne els factors desencadenants i les seves influències en la vida quotidiana. 5. Reconèixer la transcendència dels feixismes europeus com a ideologies que van conduir al desencadenament de conflictes en el panorama europeu del moment. 6. Establir les etapes del desenvolupament de la Segona Guerra Mundial i distingir les que van afectar Europa i les que van afectar els Estats Units i el Japó. 7. Analitzar el paper de la guerra mundial com a element de transformació de la vida quotidiana. 8. Obtenir i seleccionar informació escrita i gràfica rellevant, utilitzant fonts primàries o secundàries, relativa tant al període d'entreguerres com a la Segona Guerra Mundial i la postguerra. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Explica les característiques del període d'entreguerres a partir de manifestacions artístiques i culturals de començaments del segle XX. <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Identifica i explica algunes de les causes de la Revolució Russa del 1917. 2.2. Compara la Revolució Russa de febrer del 1917 amb la d'octubre del 1917. <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Explica els acords dels tractats de pau de la Primera Guerra Mundial i n'analitza les conseqüències a curt termini. 3.2. Analitza el paper que juga la Societat de Nacions en les relacions internacionals, a partir de fonts històriques. 4.1. Interpreta imatges de la Gran Depressió. 4.2. Comenta gràfiques que expliquen la crisi econòmica del 1929. <ol style="list-style-type: none"> 5.1. Compara el feixisme italià i el nazisme alemany. 5.2. Distingeix símbols dels feixismes europeus de la primera meitat del segle XX. 5.3. Analitza a partir de diferents fonts contraposades les relacions internacionals anteriors a l'esclat de la Segona Guerra Mundial. <ol style="list-style-type: none"> 6.1. Identifica i explica les causes desencadenants de la Segona Guerra Mundial a partir de fonts històriques. 6.2. Explica les etapes de la Segona Guerra Mundial tant en el front europeu com en la guerra del Pacífic. 6.3. Analitza el desenvolupament de la Segona Guerra Mundial a partir de mapes històrics. 7.1. Descriu les conseqüències de la Segona Guerra Mundial. <ol style="list-style-type: none"> 8.1. Analitza imatges que expliquen l'Holocaust portat a terme per l'Alemanya nazi. 8.2. Sintetitza textos que expliquen la intervenció de l'ONU en les relacions internacionals i els afers de descolonització.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 6. Evolució de dos mons diferents i els seus enfrontaments		
<p>La formació del bloc comunista enfront del bloc capitalista: la guerra freda.</p> <p>Evolució de l'economia mundial de postguerra.</p> <p>Característiques socials i culturals de dos models polítics diferents: comunisme i capitalisme.</p> <p>Els Estats Units i la URSS com a models. Les dues superpotències. Conflictes: de la guerra freda a la coexistència pacífica i la distensió.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Descriure els fets polítics, econòmics, socials i culturals que expliquen el sorgiment dels dos blocs antagònics, classificant-los i presentant-los adequadament. 2. Distingir fets que expliquen l'enfrontament entre el bloc comunista i el capitalista, revisant les notícies dels mitjans de comunicació de l'època. 3. Interpretar la guerra freda, la coexistència pacífica i la distensió i les seves conseqüències i establir esdeveniments que exemplifiquin cadascuna d'aquestes etapes de les relacions internacionals. 4. Comparar el model capitalista amb el comunista analitzant-los des del punt de vista polític, social, econòmic i cultural. 5. Identificar la materialització dels models comunista i capitalista exemplificant-los amb la selecció de fets que durant aquest període afectin les dues grans superpotències: URSS i Estats Units. 6. Localitzar fonts primàries i secundàries (en biblioteques, a Internet, etc.) i extreure informació d'interès, valorant críticament la seva fiabilitat i presentant-les segons el seu origen. 7. Utilitzar el vocabulari històric de la guerra freda amb precisió i inserir-lo en el context adequat. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Localitza en un mapa els països que formen el bloc comunista i capitalista. 2.1. Identifica i explica els conflictes de la guerra freda a partir d'un mapa històric. 3.1. Selecciona símbols i imatges que s'identifiquen amb el món capitalista i el món comunista. 4.1. Explica algunes característiques de l'economia capitalista a partir de gràfiques. 4.2. Estableix raonadament i comparativament les diferències entre el món capitalista i el món comunista. 5.1. Explica algunes característiques de l'economia comunista a partir de gràfics. 5.2. Identifica formes polítiques del món occidental i del món comunista. 6.1. Realitza presentacions de textos, imatges, mapes i gràfiques que expliquen qualsevol dels blocs. 7.1. Extreu conclusions dels textos, les imatges, els mapes i les gràfiques que expliquen l'evolució dels dos blocs enfrontats en la guerra freda i assenyala a quin bloc pertany i alguns motius que expliquen aquesta pertinença.
Bloc 7. La descolonització i el Tercer Món		
<p>Orígens, causes i factors de la descolonització.</p> <p>Desenvolupament del procés descolonitzador: el paper de l'ONU.</p> <p>El Tercer Món i el moviment de països no alineats: problemes dels països del Tercer Món.</p> <p>Les relacions entre els països desenvolupats i no desenvolupats, el naixement de l'ajuda internacional.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Explicar els motius i fets que condueixen a la descolonització i establir les causes i els factors que expliquen el procés. 2. Descriure les etapes i conseqüències del procés descolonitzador, identificant les que afecten unes colònies i d'altres i establint els fets i personatges significatius de cada procés. 3. Analitzar el subdesenvolupament del Tercer Món i establir les causes que l'expliquen. 4. Definir el paper de l'ONU en la descolonització analitzant informació que demostrï les seves actuacions. 5. Apreciar el naixement de l'ajuda internacional i el sorgiment de les relacions entre els països desenvolupats i subdesenvolupats, reproduint les formes d'ajuda al desenvolupament i descrivint les formes de neocolonialisme dins de la política de blocs. 6. Obtenir i seleccionar informació de fonts primàries o secundàries i analitzar-ne la credibilitat considerant la presentació gràfica o escrita. 7. Ordenar cronològicament els fets principals que intervenen en el procés descolonitzador i descriure'n les conseqüències a partir de diferents fonts d'informació, en línia o bibliogràfiques. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Localitza en un mapa les zones afectades per la descolonització i els seus conflictes. 2.1. Estableix de forma raonada les diferents causes i fets i els factors que desencadenen i expliquen el procés de descolonització. 2.2. Identifica i compara les característiques de la descolonització d'Àsia i d'Àfrica. 3.1. Analitza les característiques dels països del Tercer Món a partir de gràfiques. 4.1. Explica les actuacions de l'ONU en el procés descolonitzador a partir de fonts històriques. 5.1. Explica l'evolució de les relacions entre els països desenvolupats i els països en via de desenvolupament, comparant l'ajuda internacional amb la intervenció neocolonialista. 6.1. Localitza en un mapa els països del Tercer Món. 6.2. Analitza textos i imatges del moviment de països no alineats i dels països subdesenvolupats. 7.1. Elabora línies del temps que interrelacionin fets polítics, econòmics i socials dels països capitalistes, comunistes i del Tercer Món.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 8. La crisi del bloc comunista		
<p>La URSS i les democràcies populars. La irrupció de M. Gorbátxov: "Perestroika" i "Glasnost", la desintegració de la URSS: CEI-Federació Russa i les noves repúbliques exsoviètiques. La caiguda del mur de Berlín i l'evolució dels països de l'Europa central i oriental. El problema dels Balcans. La guerra de Iugoslàvia.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Descriure la situació de la URSS al final del segle XX i establir-ne els trets més significatius des d'una perspectiva política, social i econòmica. 2. Resumir les polítiques de M. Gorbátxov i anomenar les disposicions relatives a la "Perestroika" i la "Glasnost" i ressaltar-ne les influències. 3. Analitzar la situació creada amb el sorgiment de la CEI i les repúbliques exsoviètiques i recollir informacions que resumeixin les noves circumstàncies polítiques i econòmiques. 4. Explicar la caiguda del mur de Berlín i anomenar les seves repercussions en els països de l'Europa central i oriental. 5. Identificar el problema dels Balcans, enumerar les causes que expliquen el sorgiment d'aquesta situació i resumir els fets que configuren el desenvolupament de conflictes en aquesta zona. 6. Obtenir i seleccionar informació de diverses fonts (bibliogràfiques, Internet) que expliquin els diversos fets que determinen la crisi del bloc comunista. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Localitza en un mapa les repúbliques exsoviètiques i els diferents països formats després de la caiguda del mur de Berlín. 1.2. Elabora un eix cronològic que ordena els esdeveniments que expliquen la desintegració de la URSS, la formació de la CEI i el sorgiment de les repúbliques exsoviètiques. 1.3. Compara utilitzant mapes de situació dels països dels Balcans des dels anys 80 fins a l'actualitat. 2.1. Descriu els trets polítics i socioeconòmics de la URSS des de l'època de Breznev fins a la de Gorbátxov. 3.1. Elabora un quadre sinòptic sobre la situació política i econòmica de les repúbliques exsoviètiques i la CEI-Federació Russa. 4.1. Analitza imatges que reflecteixin la caiguda del mur de Berlín. 4.2. Explica les noves relacions de les repúbliques exsoviètiques amb l'Europa occidental. 5.1. Descriu comparativament l'evolució política dels països de l'Europa central i oriental després de la caiguda del mur de Berlín. 5.2. Descriu i analitza les causes, el desenvolupament i les conseqüències de la guerra dels Balcans, especialment a Iugoslàvia. 6.1. Realitza una recerca guiada a Internet per explicar de manera raonada la dissolució del bloc comunista.
Bloc 9. El món capitalista en la segona meitat del segle XX		
<p>Pensament i cultura de la societat capitalista en la segona meitat del segle XX: l'estat del benestar. El procés de construcció de la Unió Europea: de les comunitats europees a la Unió. Objectius i institucions. Evolució dels Estats Units: dels anys 60 als 90. El Japó i els nous països asiàtics industrialitzats.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Distingir els postulats que defensa la cultura capitalista de la segona meitat del segle XX i establir les línies de pensament i els assoliments obtinguts. 2. Descriure l'estat del benestar, al·ludint a les característiques significatives que influeixen en la vida quotidiana. 3. Explicar el procés de construcció de la Unió Europea enumerant les fites més destacades que configuren la seva evolució. 4. Conèixer els objectius que persegueix la Unió Europea i relacionar-los amb les institucions que componen la seva estructura. 5. Descriure l'evolució política, social i econòmica dels Estats Units des dels anys 60 als 90 del segle XX sintetitzant els aspectes que expliquen la transformació de la societat nord-americana i que constitueixen elements originaris de l'estat del benestar. 6. Identificar les singularitats del capitalisme del Japó i els nous països industrials asiàtics i establir trets de caràcter polític, econòmic, social i cultural. 7. Obtenir i seleccionar informació de diverses fonts (bibliogràfiques, Internet) que expliquin els diversos fets que determinen el món capitalista. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Enumera les línies de pensament econòmic del món capitalista en la segona meitat del segle XX. 2.1. Identifica raonadament les característiques i els símbols de l'estat del benestar. 3.1. Elabora eixos cronològics sobre el procés de construcció de la Unió Europea. 4.1. Relaciona raonadament les institucions de la Unió Europea amb els objectius que aquesta persegueix. 5.1. Realitza un eix cronològic dels fets més significatius de tipus polític, social i econòmic dels Estats Units des dels anys 60 fins als 90. 5.2. Selecciona i presenta, mitjançant mapes o xarxes conceptuals, informació referida als Estats Units des del 1960 fins al 2000. 6.1. Estableix raonadament les característiques i els símbols que expliquen aspectes singulars del capitalisme del Japó i l'àrea del Pacífic. 7.1. Explica el model capitalista d'un país elaborant informació a partir d'una recerca guiada a Internet

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 10. El món actual des d'una perspectiva històrica		
<p>La caiguda del mur de Berlín i els atemptats de Nova York: la globalització i els mitjans de comunicació. L'amenaça terrorista en un món globalitzat. L'impacte científic i tecnològic.</p> <p>Europa: repte i unió.</p> <p>Trets rellevants de la societat nord-americana al començament del segle XXI, després dels atemptats de l'11S del 2001.</p> <p>Hispanoamèrica: situació actual. El món islàmic en l'actualitat.</p> <p>Àfrica islàmica, subsahariana i Sud-àfrica.</p> <p>L'Índia i la Xina del segle XX al segle XXI: evolució política, econòmica, social i de mentalitats.</p>	<p>1. Analitzar les característiques de la globalització i descriure la influència que sobre aquest fenomen tenen els mitjans de comunicació i l'impacte que els mitjans científics i tecnològics tenen en la societat actual.</p> <p>2. Descriure els efectes de l'amenaça terrorista (gihadisme, etc.) sobre la vida quotidiana i explicar-ne les característiques.</p> <p>3. Resumir els reptes que té la Unió Europea en el món actual distingint els problemes que té per mostrar-se com una zona geopolítica unida enfront d'altres àrees.</p> <p>4. Enumerar els trets rellevants de la societat nord-americana al començament del segle XXI distingint la transcendència dels atemptats de l'11S i explicant les transformacions i l'impacte ocasionat a aquest país.</p> <p>5. Analitzar l'evolució política, econòmica, social i cultural d'Hispanoamèrica.</p> <p>6. Descriure l'evolució del món islàmic en l'actualitat resumint els seus trets econòmics, polítics, religiosos i socials.</p> <p>7. Distingir l'evolució dels països d'Àfrica distingint i relacionant les seves zones geoestratègiques.</p> <p>8. Resumir l'evolució de la Xina i l'Índia des de finals del segle XX fins al segle XXI, seleccionant trets polítics, econòmics, socials i de mentalitats.</p> <p>9. Obtenir i seleccionar informació de diverses fonts (bibliogràfiques, Internet) que expliquin els diversos fets que determinen el món actual.</p>	<p>1.1. Identifica les principals característiques lligades a la fiabilitat i objectivitat del flux d'informació existent a Internet i altres mitjans digitals.</p> <p>1.2. Extreu conclusions d'imatges i material videogràfic relacionats amb el món actual.</p> <p>2.1. Realitza una recerca guiada a Internet sobre l'amenaça terrorista, les organitzacions que la sustenten, els actes més rellevants (Nova York, 11S; Madrid, 11M; Londres, 7J, etc.), els seus símbols i les seves repercussions en la societat (la ciutadania amenaçada, les associacions de víctimes, la mediació en conflictes, etc.) i analitza i comunica la informació més rellevant.</p> <p>3.1. Identifica els reptes actuals de la Unió Europea a partir de notícies periodístiques seleccionades.</p> <p>3.2. Explica comparativament els desajustos que té la Unió Europea en la relació amb altres països o àrees geopolítiques.</p> <p>4.1. Elabora mapes conceptuals sobre els trets de la societat nord-americana i els agrupa en política, societat, economia i cultura.</p> <p>5.1. Descriu els principals moviments polítics econòmics, socials i culturals de la Hispanoamèrica actual.</p> <p>6.1. Enumera i explica els trets econòmics, polítics, religiosos i socials del món islàmic i localitza en un mapa els països que formen en l'actualitat el món islàmic.</p> <p>7.1. Compara aspectes econòmics, polítics, religiosos i socials entre els principals països del continent africà.</p> <p>8.1. Compara aspectes econòmics, polítics, religiosos i socials de la Xina i l'Índia.</p> <p>8.2. Compara aspectes econòmics, polítics, religiosos i socials entre països emergents d'Àsia i Àfrica.</p> <p>9.1. Elabora un informe breu sobre les relacions entre immigració i globalització a partir de fonts històriques.</p>

22. Iniciació a l'activitat emprenedora i empresarial.

L'esperit emprenedor dins de l'educació ha estat àmpliament abordat des de diversos enfocaments: si bé s'ha lligat a matèries relacionades amb l'àmbit de l'economia, cada vegada més implica relació de l'alumnat amb la psicologia, la sociologia i la gestió. Es tracta d'un fenomen humà que comprèn un ampli espectre de competències, coneixements i actituds, qualitats i valors.

Assumir riscos, ser innovador, tenir dots de persuasió, negociació i pensament estratègic també s'inclouen dins de les competències que s'han de mobilitzar en la joventut per contribuir a formar ciutadans dotats de capacitat per a l'emprenedoria. De resultes d'això, el concepte d'educació emprenedora ha d'abraçar competències transversals, però s'ha de definir en resultats d'aprenentatge concrets i diferenciats per nivell educatiu.

La competència "sentit d'iniciativa emprenedora i esperit emprenedor", associada a aquesta matèria, incideix no tan sols en la pura activitat econòmica sinó en la contribució a la societat per part dels individus, la inclusió social i l'assegurament del benestar de la comunitat.

Aquesta matèria inclou aspectes teòrics i pràctics orientats a preparar els joves per a una ciutadania responsable i per a la vida professional; ajuda al coneixement de qui són els emprenedors, què fan i què necessiten, però també a aprendre a responsabilitzar-se de la seva pròpia carrera i el seu camí personal de formació i, en suma, de les seves decisions clau en la vida, tot això sense oblidar els aspectes més concrets relacionats amb la possibilitat de creació d'un negoci propi o de ser innovadors o "intraprenedors" en el seu treball dins d'una organització.

Iniciació a l'activitat emprenedora i empresarial. 4t d'ESO

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Autonomia personal, lideratge i innovació		
<p>Autonomia i autoconeixement. La iniciativa emprenedora i l'empresari en la societat.</p> <p>Interessos, aptituds i motivacions personals per a la carrera professional.</p> <p>Itineraris formatius i carreres professionals. Procés de recerca d'ocupació en empreses del sector. L'autoocupació. El procés de presa de decisions sobre l'itinerari personal.</p> <p>Els drets i deures del treballador. El dret del treball.</p> <p>Drets i deures derivats de la relació laboral.</p> <p>El contracte de treball i la negociació col·lectiva.</p> <p>Seguretat Social. Sistema de protecció. Ocupació i desocupació.</p> <p>Protecció del treballador i beneficis socials.</p> <p>Els riscos laborals. Normes. Planificació de la protecció en l'empresa.</p>	<p>1. Descriure les qualitats personals i destreses associades a la iniciativa emprenedora analitzant els requeriments dels diferents llocs de treball i activitats empresarials.</p> <p>2. Prendre decisions sobre l'itinerari vital propi comprenent les possibilitats de feina, autoocupació i carrera professional en relació amb les habilitats personals i les alternatives de formació i aprenentatge al llarg de la vida.</p> <p>3. Actuar com un futur treballador responsable coneixent els seus drets i deures com a tal, valorant l'acció de l'Estat i de la Seguretat Social en la protecció de la persona empleada, així com comprenent la necessitat de protecció dels riscos laborals.</p>	<p>1.1. Identifica les qualitats personals, actituds, aspiracions i formació pròpies de les persones amb iniciativa emprenedora i descriu l'activitat dels empresaris i el seu rol en la generació de treball i benestar social.</p> <p>1.2. Investiga amb mitjans telemàtics les diferents àrees d'activitat professional de l'entorn, els tipus d'empresa que les desenvolupen i els diferents llocs de treball en cadascuna i raona els requeriments per al desenvolupament professional en cadascun d'ells.</p> <p>2.1. Disseny un projecte de carrera professional pròpia i relaciona les possibilitats de l'entorn amb les qualitats i aspiracions personals, valorant l'opció de l'autoocupació i la necessitat de formació al llarg de la vida.</p> <p>3.1. Identifica les normes i institucions que intervenen en les relacions entre persones treballadores i persones empresàries i les relaciona amb el funcionament del mercat de treball.</p> <p>3.2. Distingeix els drets i les obligacions que es deriven de les relacions laborals i els comprova en contractes de treball i documents de negociació col·lectiva.</p> <p>3.3. Descriu les bases del sistema de la Seguretat Social, així com les obligacions de persones treballadores i persones empresàries dins d'aquest, valorant la seva acció protectora davant les diferents contingències cobertes i descrivint les prestacions mitjançant cerques als webs institucionals.</p> <p>3.4. Identifica les situacions de risc laboral més habituals en els sectors d'activitat econòmica més rellevants en l'entorn i indica els mètodes de prevenció legalment establerts, així com les tècniques de primers auxilis aplicables en cas d'accident o dany.</p>
Bloc 2. Projecte d'empresa		
<p>La idea de projecte d'empresa. Avaluació de la idea. L'entorn, el rol social de l'empresa.</p> <p>Elements i estructura de l'empresa.</p> <p>El pla d'empresa.</p> <p>Informació en l'empresa. La informació comptable. La informació de recursos humans. Els documents comercials de cobrament i pagament. L'arxiu.</p> <p>Les activitats en l'empresa. La funció de producció. La funció comercial i de màrqueting.</p> <p>Ajudes i suport a la creació d'empreses.</p>	<p>1. Crear un projecte d'empresa a l'aula descrivint les característiques internes i la seva relació amb l'entorn, així com la seva funció social, identificant els elements que constitueixen la seva xarxa logística com a proveïdors, clients, sistemes de producció i comercialització i xarxes d'emmagatzematge, entre d'altres.</p> <p>2. Identificar i organitzar la informació de les diferents àrees del projecte d'empresa aplicant els mètodes corresponents a la tramitació documental empresarial.</p> <p>3. Realitzar activitats de producció i comercialització pròpies del projecte d'empresa creat aplicant tècniques de comunicació i treball en equip.</p>	<p>1.1. Determina l'oportunitat d'un projecte d'empresa identificant les característiques i prenent part en l'activitat que aquesta desenvolupa.</p> <p>1.2. Identifica les característiques internes i externes del projecte d'empresa, així com els elements que en constitueixen la xarxa: mercat, proveïdors, clients, sistemes de producció i/o comercialització, emmagatzematge i altres.</p> <p>1.3. Descriu la relació del projecte d'empresa amb el seu sector, la seva estructura organitzativa i les funcions de cada departament i identifica els procediments de treball en el desenvolupament del procés productiu o comercial.</p> <p>2.1. Utilitza com a usuari de nivell bàsic l'aplicació informàtica de control i seguiment de clients, proveïdors i altres, aplicant les tècniques bàsiques de comptabilitat, gestió financera i comercial i administració de personal per a l'organització de la informació del projecte d'empresa.</p> <p>2.2. Transmet informació entre les diferents àrees i a clients interns i externs del projecte d'empresa reconeixent i aplicant tècniques de comunicació i negociació i aplicant el tractament protocol·lari adequat amb mitjans telemàtics i presencials.</p> <p>3.1. Crea materials de difusió i publicitat dels productes i/o serveis del projecte d'empresa, incloent-hi un pla de comunicació a Internet i en xarxes socials, i aplica els principis del màrqueting.</p> <p>3.2. Exerceix tasques de producció i/o comercialització en el projecte d'empresa prenent decisions, treballant en equip i complint els terminis i objectius i proposant millores segons un pla de control prefixat.</p> <p>3.3. Recopila dades sobre els diferents suports a la creació d'empreses tant de l'entorn pròxim com del territorial, nacional o europeu seleccionant les possibilitats que s'ajustin al projecte d'empresa plantejat.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 3. Finances		
<p>Tipus d'empresa segons la seva forma jurídica.</p> <p>L'elecció de la forma jurídica.</p> <p>Tràmits de posada en marxa d'una empresa.</p> <p>Fons de finançament de les empreses.</p> <p>Externes (bancs, ajudes i subvencions, <i>crowdfunding</i>) i internes (accionistes, inversors, aplicació de beneficis).</p> <p>Productes financers i bancaris per a pimes. Comparació.</p> <p>La planificació financera de les empreses. Estudi de viabilitat economicofinancer. Projectió de l'activitat.</p> <p>Instruments d'anàlisi. Ràtios bàsiques.</p> <p>Els impostos que afecten les empreses.</p> <p>El calendari fiscal.</p>	<p>1. Descriure les diferents formes jurídiques de les empreses relacionant amb cadascuna d'elles les responsabilitats legals dels seus propietaris i gestors, així com amb les exigències de capital.</p> <p>2. Identificar les fonts de finançament de les empreses pròpies de cada forma jurídica, incloent-hi les externes i internes, i valorar les més adequades per a cada tipus i moment en el cicle de vida de l'empresa.</p> <p>3. Comprendre les necessitats de la planificació financera i de negoci de les empreses lligant-la a la previsió de la marxa de l'activitat sectorial i econòmica nacional.</p>	<p>1.1. Distingeix les diferents formes jurídiques de les empreses i les relaciona amb les exigències de capital i les responsabilitats que són apropiades per a cada tipus.</p> <p>1.2. Enumera les administracions públiques que tenen relació amb la posada en marxa d'empreses recopilant per via telemàtica els principals documents que es deriven de la posada en funcionament.</p> <p>1.3. Valora les tasques de suport, registre, control i fiscalització que realitzen les autoritats en el procés de creació d'empreses i descriu els tràmits que s'han d'efectuar.</p> <p>2.1. Determina les inversions necessàries per posar en marxa una empresa distingint les principals partides relacionades en un balanç de situació.</p> <p>2.2. Caracteritza de forma bàsica les possibilitats de finançament del dia a dia de les empreses diferenciant el finançament extern i intern, a curt i a llarg termini, així com el cost de cada una i les implicacions en la marxa de l'empresa.</p> <p>3.1. Presenta un estudi de viabilitat economicofinancer a mitjà termini del projecte d'empresa aplicant condicions reals de productes financers analitzats i previsions de vendes segons un estudi de l'entorn mitjançant una aplicació informàtica tipus full de càlcul aplicant ràtios financeres bàsiques.</p> <p>3.2. Analitza els productes financers més adequats d'entre les entitats financeres de l'entorn per a cada tipus d'empresa, valorant el cost i el risc de cadascun d'ells i seleccionant els més adequats per al projecte d'empresa.</p> <p>3.3. Identifica les obligacions fiscals de les empreses segons l'activitat, assenyala el funcionament bàsic de l'IAE, l'IVA, l'IRPF i l'IS, indica les principals diferències que hi ha entre ells i valora l'aportació que suposa la càrrega impositiva a la riquesa nacional.</p>

23. Llatí.

La matèria de llatí en l'etapa de l'ESO té com a finalitat principal introduir l'alumnat en el coneixement dels aspectes essencials de la llengua i la cultura llatina, fent èmfasi al mateix temps en el paper que exerceixen en tant que origen i fonament de les llengües romàniques i de la cultura occidental. Aquesta mateixa perspectiva també està present en el currículum bàsic per al batxillerat, si bé en aquesta etapa es persegueix un estudi més amb deteniment de la llengua, caracteritzada per la seva riquesa i complexitat estructural. Això no tan sols constitueix de per si un exercici intel·lectual important, sinó que al mateix temps proporciona una sòlida base científica per a l'estudi i el perfeccionament progressiu en l'ús d'altres llengües.

Partint d'aquesta perspectiva, l'estudi de l'assignatura s'ha organitzat en blocs que, amb lleugers matisos, es repeteixen en tots els cursos. Aquests blocs es refereixen tant a qüestions lingüístiques com a temes culturals, tenint en compte que tots dos aspectes constitueixen dues facetes inseparables i complementàries per a l'estudi de la civilització romana, sense les quals no és possible apreciar la importància del llegat llatí en la seva vertadera dimensió.

El primer d'aquests blocs se centra a analitzar el paper que ha exercit la llengua llatina en la formació del castellà i de les altres llengües romàniques que es parlen en l'actualitat a l'Europa romanitzada i en altres països del món. Per explicar aquest fet, que tradicionalment s'ha esgrimit com un dels arguments principals per justificar la importància de l'assignatura, és necessari partir del marc geogràfic en què es desenvolupa la civilització romana, marc que varia substancialment en funció del procés d'expansió que aquesta civilització experimenta al llarg de la seva dilatada història. Al mateix temps, es treballarà la definició del concepte de llengua romànica, partint d'una comprensió intuïtiva basada en la comparació entre el llatí i les llengües conegudes per l'alumnat per tal d'aprofundir progressivament en el tractament més científic del terme i en les classificacions que s'hi estableixen.

A l'estudi dels aspectes netament lingüístics es dediquen tres blocs: el primer, previst per als cursos d'iniciació al llatí, se centra en alguns elements bàsics de la llengua, i molt especialment en el procediment d'escriptura, començant per recórrer els diferents sistemes coneguts per analitzar després l'origen de l'abecedari llatí i la seva

pronunciació. Els altres dos nivells de descripció i explicació del sistema són la morfologia i la sintaxi, dues realitats inseparables que conformen i integren juntes l'aspecte gramatical. Es pretén iniciar l'alumnat en el concepte de flexió, estudiant l'estructura interna de les paraules i els elements formals d'aquestes que serveixen per definir la relació que mantenen amb altres dins de l'oració. La sintaxi, al seu torn, s'ocupa d'estudiar les estructures oracionals llatines i els elements que defineixen les seves construccions més característiques, introduint progressivament nivells de més complexitat.

En tots els cursos s'ha dedicat un bloc a l'estudi de la civilització llatina, per tal d'identificar no tan sols les fites més importants de la seva història, sinó també els aspectes propis de la seva organització política i social i de la seva identitat cultural. Dins d'aquesta última mereix especial atenció l'estudi de la mitologia, la influència de la qual és decisiva per a la configuració de l'imaginari occidental. Es pretén també iniciar l'alumnat en el coneixement d'algunes de les manifestacions artístiques més significatives de l'antiguitat romana, entre les quals destaquen, d'una banda, les relatives a les arts plàstiques, i més concretament l'escultura i l'arquitectura, i, de l'altra, les literàries; l'estudi més detingut d'aquestes últimes es reserva per a l'últim curs, en què un millor coneixement de la llengua permetrà a l'alumnat entrar en contacte directe amb alguns fragments de les obres originals i aprofundir així en la comprensió dels textos literaris clàssics llatins per comprendre les claus de la societat en què van veure la llum.

Si, com hem dit, la llengua i la cultura constitueixen dues realitats inseparables i complementàries per endinsar-se en el coneixement de la civilització llatina, no hi ha cap millor instrument per a l'estudi de les dues que els mateixos textos, als quals es dedica un altre dels blocs de continguts previstos en tots els cursos. Es pretén d'aquesta manera fer èmfasi en la necessitat d'estudiar des del primer moment la llengua en el seu context real, com a mecanisme d'expressió intel·lectual i estètica en què s'exemplifiquen els continguts lingüístics estudiats.

Finalment, es dedica un bloc a l'estudi del lèxic, entenent que aquest és imprescindible per avançar en el coneixement de qualsevol llengua. Dins d'aquest àmbit es presta una atenció especial a l'etimologia, no tan sols perquè aquesta serveix per posar de manifest la pervivència de les arrels llatines en les llengües modernes, sinó, a més, perquè ajuda l'alumnat a adquirir una millor comprensió de la seva pròpia llengua, ja que l'ajuda a precisar el significat de termes coneguts o a descobrir el d'altres que no havia utilitzat anteriorment i a incorporar-los al seu vocabulari habitual.

Llatí. 4t d'ESO

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. El llatí, origen de les llengües romàniques		
Marc geogràfic de la llengua. L'indoeuropeu. Les llengües d'Espanya: llengües romàniques i no romàniques. Pervivència d'elements lingüístics llatins. Identificació de lexemes i afixos llatins usats en la llengua pròpia.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Conèixer els orígens de les llengües parlades a Espanya, classificar-les i localitzar-les en un mapa. 2. Poder traduir ètims llatins transparents. 3. Conèixer, identificar i distingir els diferents formants de les paraules. 4. Reconèixer i explicar el significat d'alguns dels llatinismes més freqüents utilitzats en el lèxic de les llengües parlades a Espanya, explicant el seu significat a partir del terme d'origen. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Assenyala sobre un mapa el marc geogràfic en què se situa en diferents períodes la civilització romana i en delimita l'àmbit d'influència i ubica amb precisió punts geogràfics, ciutats o restes arqueològiques coneguts per la seva rellevància històrica. 1.2. Identifica les llengües que es parlen a Espanya, les diferencia pel seu origen romànic i no romànic i delimita en un mapa les zones en què s'utilitzen. 2.1. Tradueix del llatí les paraules transparents servint-se del repertori lèxic que coneix tant en la llengua pròpia com en altres llengües modernes. 3.1. Identifica i distingeix en paraules proposades els seus formants, assenyala i diferencia lexemes i afixos i cerca exemples d'altres termes en què estiguin presents. 4.1. Dedueix el significat de paraules preses de les diferents llengües d'Espanya a partir dels ètims llatins.
Bloc 2. Sistema de llengua llatina: elements bàsics		
Diferents sistemes d'escriptura: els orígens de l'escriptura. Orígens de l'alfabet llatí. La pronunciació.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Conèixer diferents sistemes d'escriptura i distingir-los de l'alfabet. 2. Conèixer l'origen de l'alfabet en les llengües modernes. 3. Conèixer i aplicar amb correcció les normes bàsiques de pronunciació en llatí 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Reconeix, diferents tipus d'escriptura i els classifica d'acord amb la seva naturalesa i la seva funció. 2.1. Explica l'origen de l'alfabet de diferents llengües partint de l'abecedari llatí i assenyala les adaptacions principals que es produeixen en cadascuna. 3.1. Llegeix en veu alta textos llatins de certa extensió amb la pronunciació correcta.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 3. Morfologia		
<p>Formants de les paraules. Tipus de paraules: variables i invariables. Concepte de declinació: les declinacions. Flexió de substantius, adjectius i verbs. Els verbs: formes personals, infinitiu de present actiu i participi de perfecte.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificar i distingir els diferents formants de les paraules. 2. Distingir i classificar diferents tipus de paraules. 3. Comprendre el concepte de declinació i flexió verbal. 4. Conèixer les declinacions, enquadrar les paraules dins de la seva declinació i declinar-les correctament. 5. Conjuguar correctament les formes verbals estudiades. 6. Identificar i relacionar elements morfològics de la llengua llatina que permetin analitzar i traduir textos senzills. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Descompon paraules en els seus diferents formants i a partir d'aquests formants identifica desinències i explica el concepte de flexió i paradigma. 2.1. Distingeix paraules variables i invariables, explica els trets que les permeten identificar i defineix criteris per classificar-les. 3.1. Enuncia correctament diferents tipus de paraules en llatí, els distingeix a partir del seu enunciat i els classifica segons la seva categoria i declinació. 3.2. Distingeix diferents tipus de paraules a partir del seu enunciat. 4.1. Declina paraules i sintagmes en concordança, aplicant correctament per a cada paraula el paradigma de flexió corresponent. 5.1. Identifica les diferents conjugacions verbals llatines i classifica els verbs segons la seva conjugació a partir del seu enunciat. 5.2. Coneix i identifica les formes que componen l'enunciat dels verbs de paradigmes regulars i reconeix a partir d'aquestes els diferents models de conjugació. 5.3. Identifica correctament les principals formes derivades de cadascun dels temes verbals llatins: en veu activa, el mode indicatiu tant del tema de present com del tema de perfecte; en passiva, el present, el pretèrit imperfecte, el futur imperfecte i el pretèrit perfecte d'indicatiu, així com l'infinitiu de present actiu i el participi de perfecte. 5.4. Canvia de veu les formes verbals. 5.5. Tradueix correctament al castellà diferents formes verbals llatines. 6.1. Identifica i relaciona elements morfològics de la llengua llatina per analitzar i traduir textos senzills.
Bloc 4. Sintaxi		
<p>Els casos llatins. La concordança. Els elements de l'oració. L'oració simple: oracions atributives i predicatives. Les oracions coordinades. Les oracions d'infinitiu concertat. Usos del participi.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Conèixer i analitzar les funcions de les paraules en l'oració. 2. Conèixer els noms dels casos llatins i identificar les principals funcions que fan en l'oració, i saber traduir els casos a la llengua materna de forma adequada. 3. Reconèixer i classificar els tipus d'oració simple. 4. Distingir les oracions simples de les compostes. 5. Identificar les construccions d'infinitiu concertat. 6. Identificar, distingir i traduir de forma correcta les construccions de participi de perfecte concertat més transparents. 7. Identificar i relacionar elements sintàctics de la llengua llatina que permetin analitzar i traduir textos senzills. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Analitza morfològicament i sintàcticament frases i textos adaptats, identifica correctament les categories gramaticals a què pertanyen les diferents paraules i explica les funcions que fan en el context. 2.1. Enumera correctament els noms dels casos que existeixen en la flexió nominal llatina, explica les funcions principals que fan dins de l'oració i il·lustra amb exemples la forma adequada de traduir-los. 3.1. Compara i classifica diferents tipus d'oracions simples i n'identifica les característiques. 4.1. Compara i classifica diferents tipus d'oracions compostes i les diferencia de les oracions simples. 5.1. Reconeix dins de frases i textos senzills construccions d'infinitiu concertat, les analitza i les tradueix de forma correcta. 6.1. Reconeix, dins de frases i textos senzills, les construccions de participi de perfecte concertat més transparents, les analitza i les tradueix de forma correcta. 7.1. Identifica i relaciona elements sintàctics de la llengua llatina per analitzar i traduir textos senzills.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 5. Roma: història, cultura i civilització		
<p>Períodes de la història de Roma. Organització política i social de Roma. Vida quotidiana. La família romana. Mitologia i religió.</p>	<p>1. Conèixer els fets històrics dels períodes de la història de Roma, enquadrar-los en el seu període corresponent i realitzar eixos cronològics. 2. Conèixer els trets fonamentals de l'organització política i social de Roma. 3. Conèixer la composició de la família i els rols assignats als seus membres. 4. Conèixer els principals déus de la mitologia. 5. Conèixer els déus, mites i herois llatins i establir semblances i diferències entre els mites i herois antics i els actuals.</p>	<p>1.1. Distingeix les diferents etapes de la història de Roma, n'explica els trets essencials i les circumstàncies que intervenen en el pas d'unes a altres. 1.2. Sap emmarcar determinats fets històrics en el període històric corresponent. 1.3. Pot elaborar eixos cronològics en els quals es representen fites històriques rellevants consultant diferents fonts d'informació. 1.4. Descriu algunes de les principals fites històriques de la civilització llatina i explica a grans trets les circumstàncies en què tenen lloc i les seves conseqüències principals. 2.1. Descriu els trets essencials que caracteritzen les successives formes d'organització del sistema polític romà. 2.2. Descriu l'organització de la societat romana, explicant les característiques de les diferents classes socials i els papers assignats a cadascuna d'elles i comparant-los amb els actuals. 3.1. Identifica i explica els diferents papers que exerceixen dins de la família cadascun dels seus membres i analitza a través d'ells estereotips culturals de l'època i els compara amb els actuals. 4.1. Identifica els principals déus i herois de la mitologia grecollatina, assenyalant els trets que els caracteritzen i estableix relacions entre els déus més importants. 5.1. Reconeix i il·lustra amb exemples la pervivència del mític i de la figura de l'heroi en la nostra cultura i assenyalant les semblances i les diferències principals que s'observen entre els dos tractaments.</p>
Bloc 6. Textos		
<p>Iniciació a les tècniques de traducció i retroversió. Anàlisi morfològica i sintàctica. Lectura comprensiva de textos traduïts.</p>	<p>1. Aplicar coneixements bàsics de morfologia i sintaxi per iniciar-se en la interpretació i traducció de frases de dificultat progressiva i textos adaptats. 2. Realitzar, a través d'una lectura comprensiva, l'anàlisi i el comentari del contingut i l'estructura de textos clàssics traduïts.</p>	<p>1.1. Utilitza adequadament l'anàlisi morfològica i sintàctica de frases de dificultat graduada i textos adaptats per efectuar correctament la seva traducció o retroversió. 1.2. Utilitza mecanismes d'inferència per comprendre de forma global textos senzills. 2.1. Realitza comentaris sobre determinats aspectes culturals presents en els textos seleccionats a partir de l'aplicació dels coneixements adquirits prèviament en aquesta o en altres matèries. 2.2. Elabora mapes conceptuals i estructurals dels textos proposats, localitza el tema principal i en distingeix les parts.</p>
Bloc 7. Lèxic		
<p>Vocabulari bàsic llatí: lèxic transparent, paraules de més freqüència i principals prefixos i sufixos. Nocions bàsiques d'evolució fonètica, morfològica i semàntica del llatí a les llengües romàniques. Paraules patrimonials i cultismes.</p>	<p>1. Conèixer, identificar i traduir el lèxic llatí transparent, les paraules de més freqüència i els principals prefixos i sufixos. 2. Reconèixer els elements lèxics llatins que romanen en les llengües dels alumnes.</p>	<p>1.1. Dedueix el significat de termes llatins no estudiats partint del context o de paraules de la llengua pròpia. 1.2. Identifica i explica les paraules de més freqüència i els principals prefixos i sufixos i els tradueix a la llengua pròpia. 2.1. Identifica l'etimologia de paraules de lèxic comú de la llengua pròpia i explica a partir d'aquesta el seu significat. 2.2. Identifica i diferencia cultismes i termes patrimonials i els relaciona amb el terme d'origen.</p>

Llatí I. 1r de batxillerat

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 1. El llatí, origen de les llengües romàniques		
<p>Marc geogràfic de la llengua. L'indoeuropeu. Les llengües d'Espanya: llengües romàniques i no romàniques. Pervivència d'elements lingüístics llatins: termes patrimonials i cultismes. Identificació de lexemes, sufixos i prefixos llatins usats en la pròpia llengua.</p>	<p>1. Conèixer i localitzar en mapes el marc geogràfic de la llengua llatina i de les llengües romàniques d'Europa.</p> <p>2. Conèixer els orígens de les llengües parlades a Espanya, classificar-les i localitzar-les en un mapa.</p> <p>3. Establir mitjançant mecanismes d'inferència les relacions existents entre determinats ètims llatins i els seus derivats en llengües romàniques.</p> <p>4. Conèixer i distingir termes patrimonials i cultismes.</p> <p>5. Conèixer, identificar i distingir els diferents formants de les paraules.</p>	<p>1.1. Localitza en un mapa el marc geogràfic de la llengua llatina i la seva expansió, en delimita els àmbits d'influència i ubica amb precisió punts geogràfics, ciutats o restes arqueològiques coneguts per la seva rellevància històrica.</p> <p>2.1. Identifica les llengües que es parlen a Espanya, diferenciant pel seu origen romànic i no romànic, i delimita en un mapa les zones en què s'utilitzen.</p> <p>3.1. Dedueix el significat de les paraules de les llengües d'Espanya a partir dels ètims llatins.</p> <p>4.1. Explica i il·lustra amb exemples la diferència entre paraula patrimonial i cultisme.</p> <p>4.2. Coneix exemples de termes llatins que han donat origen tant a una paraula patrimonial com a un cultisme i assenyala les diferències d'ús i significat que existeixen entre els dos.</p> <p>5.1. Identifica i distingeix en paraules proposades els seus formants, assenyala i diferencia lexemes i afixos i cerca exemples d'altres termes en què estiguin presents.</p>
Bloc 2. Sistema de llengua llatina: elements bàsics.		
<p>Diferents sistemes d'escriptura: els orígens de l'escriptura. Orígens de l'alfabet llatí. La pronunciació.</p>	<p>1. Conèixer diferents sistemes d'escriptura i distingir-los de l'alfabet.</p> <p>2. Conèixer l'origen de l'alfabet en les llengües modernes.</p> <p>3. Conèixer els diferents tipus de pronunciació del llatí.</p>	<p>1.1. Reconeix diferents tipus d'escriptura i els classifica d'acord amb la seva naturalesa i la seva funció, i descriu els trets que distingeixen els uns dels altres.</p> <p>2.1. Explica l'origen de l'alfabet llatí i explica l'evolució i l'adaptació dels signes de l'alfabet grec.</p> <p>2.2. Explica l'origen de l'alfabet de diferents llengües partint de l'alfabet llatí, n'explica l'evolució i assenyala les adaptacions que es produeixen en cadascuna.</p> <p>3.1. Llegeix amb la pronunciació i accentuació correctes textos llatins i identifica i reproduïx exemples de diferents tipus de pronunciació.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 3. Morfologia		
<p>Formants de les paraules. Tipus de paraules: variables i invariables. Concepte de declinació: les declinacions. Flexió de substantius, pronoms i verbs. Els verbs: formes personals i no personals del verb.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Conèixer, identificar i distingir els diferents formants de les paraules. 2. Distingir els diferents tipus de paraules a partir del seu enunciat. 3. Comprendre el concepte de declinació/flexió verbal. 4. Conèixer les declinacions, enquadrar les paraules dins de la seva declinació i declinar-les correctament. 5. Conjugar correctament les formes verbals estudiades. 6. Identificar i relacionar elements morfològics de la llengua llatina que permetin analitzar i traduir textos senzills. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Identifica i distingeix en paraules proposades els seus formants, assenyalant i diferenciant lexemes i afixos i cerca exemples d'altres termes en què estiguin presents. 2.1. Identifica pel seu enunciat diferents tipus de paraules en llatí, diferencia unes de les altres i les classifica segons la seva categoria i declinació. <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Declina i/o conjuga de forma correcta paraules proposades segons la seva categoria, i explica i il·lustra amb exemples les característiques que diferencien els conceptes de conjugació i declinació. 3.2. Enuncia correctament diferents tipus de paraules en llatí, els distingeix a partir del seu enunciat i els classifica segons la seva categoria i declinació. 4.1. Declina paraules i sintagmes en concordança i aplica correctament per a cada paraula el paradigma de flexió corresponent. <ol style="list-style-type: none"> 5.1. Classifica verbs segons la seva conjugació partint del seu enunciat i descriu els trets pels quals es reconeixen els diferents models de flexió verbal. 5.2. Explica l'enunciat dels verbs de paradigmes regulars i identifica les formes que s'utilitzen per formar-los. 5.3. Explica l'ús dels temes verbals llatins i identifica correctament les formes derivades de cadascun. 5.4. Conjuga els temps verbals més freqüents en veu activa i passiva aplicant correctament els paradigmes corresponents. 5.5. Distingeix formes personals i no personals dels verbs, explica els trets que permeten identificar-les i defineix criteris per classificar-les. 5.6. Tradueix al castellà diferents formes verbals llatines i en compara l'ús en les dues llengües. 5.7. Canvia de veu les formes verbals, identificant i utilitzant amb seguretat els formants que expressen aquest accident verbal. 6.1. Identifica i relaciona elements morfològics de la llengua llatina per analitzar i traduir textos senzills.
Bloc 4. Sintaxi		
<p>Els casos llatins. La concordança. Els elements de l'oració. L'oració simple: oracions atributives i predicatives. Les oracions compostes. Construccions d'infinitiu, participi.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Conèixer i analitzar les funcions de les paraules en l'oració. 2. Conèixer els noms dels casos llatins, identificar les funcions que realitzen en l'oració i saber traduir els casos a la llengua materna de forma adequada. 3. Reconèixer i classificar els tipus d'oració simple. 4. Distingir les oracions simples de les compostes. 5. Conèixer les funcions de les formes no personals: infinitiu i participi en les oracions. 6. Identificar i distingir i traduir de forma correcta les construccions d'infinitiu i participi més freqüents. 7. Identificar i relacionar elements sintàctics de la llengua llatina que permetin analitzar i traduir textos senzills. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Analitza morfològicament i sintàcticament frases i textos de dificultat graduada, identifica correctament les categories gramaticals a què pertanyen les diferents paraules i explica les funcions que realitzen en el context. <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Enumera correctament els noms dels casos que existeixen en la flexió nominal llatina, explica les funcions que realitzen dins de l'oració i il·lustra amb exemples la forma adequada de traduir-los. <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Compara i classifica diferents tipus d'oracions simples, identificant i explicant en cada cas les seves característiques. 4.1. Compara i classifica diferents tipus d'oracions compostes, les diferencia amb precisió de les oracions simples i explica en cada cas les seves característiques. 5.1. Identifica les diferents funcions que realitzen les formes no personals, infinitiu i participi, dins de l'oració comparant diferents exemples del seu ús. <ol style="list-style-type: none"> 6.1. Reconeix, analitza i tradueix de forma correcta les construccions d'infinitiu i participi més freqüents i les relaciona amb construccions anàlogues existents en altres llengües que coneix. 7.1. Identifica en l'anàlisi de frases i textos de dificultat graduada elements sintàctics propis de la llengua llatina i els relaciona per traduir-los amb els seus equivalents en castellà.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 5. Roma: història, cultura, art i civilització		
Períodes de la història de Roma. Organització política i social de Roma. Mitologia i religió. Art romà. Obres públiques i urbanisme.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Conèixer els fets històrics dels períodes de la història de Roma, enquadrar-los en el seu període corresponent i realitzar eixos cronològics. 2. Conèixer l'organització política i social de Roma. 3. Conèixer els principals déus de la mitologia. 4. Conèixer els déus, mites i herois llatins i establir semblances i diferències entre els mites i herois antics i els actuals. 5. Conèixer i comparar les característiques de la religiositat i religió llatina amb les actuals. 6. Conèixer les característiques fonamentals de l'art romà i descriure'n algunes de les manifestacions més importants. 7. Identificar els trets més destacats de les edificacions públiques i l'urbanisme romà i assenyalar la seva presència dins del patrimoni històric del nostre país. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Descriu el marc històric en què sorgeix i es desenvolupa la civilització romana, assenyalant diferents períodes dins d'aquest marc i identifica per a cadascun les connexions més importants que presenten amb altres civilitzacions. 1.2. Distingeix les diferents etapes de la història de Roma, n'explica els trets essencials i les circumstàncies que intervenen en el pas d'unes a altres. 1.3. Sap emmarcar determinats fets històrics en la civilització i el període històric corresponent posant-los en context i relacionant-los amb altres circumstàncies contemporànies. 1.4. Pot elaborar eixos cronològics en què es representen fites històriques rellevants consultant o no diferents fonts d'informació. 1.5. Descriu les principals fites històriques i els aspectes més significatius de la civilització llatina i n'analitza la influència en l'esdevenir històric posterior. 1.6. Explica la romanització d'Hispania, en descriu les causes i en delimita les diferents fases. 1.7. Enumera, explica i il·lustra amb exemples els aspectes fonamentals que caracteritzen el procés de la romanització d'Hispania i assenyalant la seva influència en la història posterior del nostre país. 2.1. Descriu i compara les successives formes d'organització del sistema polític romà. 2.2. Descriu l'organització de la societat romana, explicant les característiques de les diferents classes socials i els papers assignats a cadascuna, relacionant aquests aspectes amb els valors cívics existents en l'època i comparant-los amb els actuals. 3.1. Identifica els principals déus i herois de la mitologia grecollatina, assenyalant els trets que els caracteritzen, els seus atributs i el seu àmbit d'influència, explica la seva genealogia i estableix relacions entre els diferents déus. 4.1. Identifica dins de l'imaginari mític déus, semidéus i herois i explica els principals aspectes que diferencien els uns dels altres. 4.2. Reconeix i il·lustra amb exemples la pervivència del mític i de la figura de l'heroi en la nostra cultura, analitza la influència de la tradició clàssica en aquest fenomen i assenyalant les semblances i les principals diferències que s'observen entre els dos tractaments i les associa a altres trets culturals propis de cada època. 4.3. Assenyalant semblances i diferències entre els mites de l'antiguitat clàssica i els pertanyents a altres cultures i en compara el tractament en la literatura o en la tradició religiosa. 5.1. Distingeix la religió oficial de Roma dels cultes privats i explica els trets que els són propis. 6.1. Descriu les principals manifestacions escultòriques i pictòriques de l'art romà i n'identifica a partir d'elements concrets l'estil i la cronologia aproximada. 7.1. Descriu les característiques, els principals elements i la funció de les grans obres públiques romanes, explicant i il·lustrant amb exemples la seva importància per al desenvolupament de l'Imperi i la seva influència en models urbanístics posteriors. 7.2. Localitza en un mapa els principals exemples d'edificacions públiques romanes que formen part del patrimoni espanyol, identificant a partir d'elements concrets el seu estil i la seva cronologia aproximada.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 6. Textos		
<p>Iniciació a les tècniques de traducció, retroversió i comentari de textos. Anàlisi morfològica i sintàctica. Comparació d'estructures llatines amb la de la llengua pròpia. Lectura comprensiva de textos clàssics originals en llatí o traduïts. Lectura comparada i comentari de textos en llengua llatina i llengua pròpia.</p>	<p>1. Conèixer i aplicar els coneixements fonològics, morfològics, sintàctics i lèxics de la llengua llatina per a la interpretació i traducció de textos de dificultat progressiva. 2. Realitzar, a través d'una lectura comprensiva, l'anàlisi i el comentari del contingut i l'estructura de textos clàssics originals en llatí o traduïts.</p>	<p>1.1. Utilitza adequadament l'anàlisi morfològica i sintàctica de textos de dificultat graduada per efectuar-ne correctament la traducció o retroversió. 1.2. Utilitza mecanismes d'inferència per comprendre textos de forma global. 1.3. Utilitza correctament el diccionari per localitzar el significat de paraules que comportin dificultat i identifica entre diverses accepcions el sentit més adequat per a la traducció del text. 2.1. Realitza comentaris sobre els principals trets dels textos seleccionats i sobre els aspectes culturals que hi són presents, per a la qual cosa aplica els coneixements adquirits prèviament en aquesta o en altres matèries. 2.2. Elabora mapes conceptuals i estructurals dels textos proposats, localitza el tema principal i en distingeix les parts.</p>
Bloc 7. Lèxic		
<p>Vocabulari bàsic llatí: lèxic transparent, paraules de més freqüència i principals prefixos i sufixos. Nocions bàsiques d'evolució fonètica, morfològica i semàntica del llatí a les llengües romàniques. Paraules patrimonials i cultismes. Llatinismes més freqüents del vocabulari comú i del lèxic especialitzat. Expressions llatines incorporades a la llengua col·loquial i a la literària.</p>	<p>1. Conèixer, identificar i traduir el lèxic llatí transparent, les paraules de més freqüència i els principals prefixos i sufixos. 2. Identificar i explicar els elements lèxics llatins que romanen en les llengües dels estudiants.</p>	<p>1.1. Dedueix el significat de les paraules llatines no estudiades a partir del context o de paraules de la seva llengua o d'altres que coneix. 1.2. Identifica i explica termes transparents, així com les paraules de més freqüència i els principals prefixos i sufixos, i els tradueix correctament a la llengua pròpia. 2.1. Identifica l'etimologia de paraules de lèxic comú en la llengua pròpia i n'explica a partir d'aquesta el significat. 2.2. Comprèn el significat dels principals llatinismes i expressions llatines que s'han incorporat a la llengua parlada. 2.3. Realitza evolucions de termes llatins a diferents llengües romàniques aplicant les regles fonètiques d'evolució. 2.4. Relaciona diferents paraules de la mateixa família etimològica o semàntica.</p>

Llatí II. 2n de batxillerat

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. El llatí, origen de les llengües romàniques		
<p>Pervivència d'elements lingüístics llatins en les llengües modernes: termes patrimonials, cultismes i neologismes. Identificació de lexemes, sufixos i prefixos llatins usats en la pròpia llengua. Anàlisi dels processos d'evolució del llatí a les llengües romàniques.</p>	<p>1. Conèixer i distingir termes patrimonials i cultismes. 2. Reconèixer la presència de llatinismes en el llenguatge científic i en la parla culta i deduir-ne el significat a partir dels termes llatins corresponents. 3. Conèixer les regles d'evolució fonètica del llatí i aplicar-les per realitzar l'evolució de les paraules llatines.</p>	<p>1.1. Reconeix i distingeix a partir de l'ètim llatí termes patrimonials i cultismes i explica les diferents evolucions que es produeixen en un cas i l'altre. 1.2. Dedueix i explica el significat de les paraules de les llengües d'Espanya a partir dels ètims llatins dels quals procedeixen. 2.1. Reconeix i explica el significat dels hel·lenismes i llatinismes més freqüents utilitzats en el lèxic de les llengües parlades a Espanya i n'explica el significat a partir del terme d'origen. 3.1. Explica el procés d'evolució de termes llatins a les llengües romàniques, assenyala canvis fonètics comuns a diferents llengües d'una mateixa família i ho il·lustra amb exemples. 3.2. Realitza evolucions de termes llatins al castellà aplicant i explicant les regles fonètiques d'evolució.</p>
Bloc 2. Morfologia.		
<p>Nominal: Formes menys usuals i irregulars. Verbal: Verbs irregulars i defectius. Formes nominals del verb: supí, gerundi i gerundi. La conjugació perifràstica.</p>	<p>1. Conèixer les categories gramaticals. 2. Conèixer, identificar i distingir els formants de les paraules. 3. Realitzar l'anàlisi morfològica de les paraules d'un text clàssic i enunciar-les. 4. Identificar totes les formes nominals i pronominals. 5. Identificar, conjuguar, traduir i efectuar la retroversió de totes les formes verbals.</p>	<p>1.1. Anomena i descriu les categories gramaticals, i assenyala els trets que les distingeixen. 2.1. Identifica i distingeix en paraules proposades els seus formants, assenyala i diferencia lexemes i afixos i cerca exemples d'altres termes en què estiguin presents. 3.1. Analitza morfològicament paraules presents en un text clàssic, n'identifica correctament els formants i n'assenyala l'enunciat. 4.1. Identifica amb seguretat i ajudant-se del diccionari tot tipus de formes verbals, les conjuga i n'assenyala l'equivalent en castellà. 5.1. Aplica els seus coneixements de la morfologia verbal i nominal llatina per fer traduccions i retroversions.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 3. Sintaxi		
<p>Estudi detallat de la sintaxi nominal i pronominal.</p> <p>L'oració composta.</p> <p>Tipus d'oracions i construccions sintàctiques.</p> <p>Construccions de gerundi, gerundi i supí.</p>	<p>1. Reconèixer i classificar les oracions i les construccions sintàctiques llatines.</p> <p>2. Conèixer les funcions de les formes no personals del verb: infinitiu, gerundi i participi.</p> <p>3. Relacionar i aplicar coneixements sobre elements i construccions sintàctiques en interpretació i traducció de textos clàssics.</p>	<p>1.1. Reconeix, distingeix i classifica els tipus d'oracions i les construccions sintàctiques llatines, i les relaciona amb construccions anàlogues existents en altres llengües que coneix.</p> <p>2.1. Identifica formes no personals del verb en frases i textos, les tradueix correctament i explica les funcions que exerceixen.</p> <p>3.1. Identifica en l'anàlisi de frases i textos de dificultat graduada elements sintàctics propis de la llengua llatina i els relaciona per traduir-los amb els seus equivalents en castellà.</p>
Bloc 4. Literatura romana		
<p>Els gèneres literaris.</p> <p>L'èpica.</p> <p>La historiografia.</p> <p>La lírica.</p> <p>L'oratoriana.</p> <p>La comèdia llatina.</p> <p>La fàula.</p>	<p>1. Conèixer les característiques dels gèneres literaris llatins, els seus autors i les obres més representatives i les seves influències en la literatura posterior.</p> <p>2. Conèixer les fites essencials de la literatura llatina com a base literària de la literatura i cultura europea i occidental.</p> <p>3. Analitzar, interpretar i situar en el temps textos mitjançant lectura comprensiva, distingint gènere, època, característiques i estructura, si l'extensió del passatge ho permet.</p> <p>4. Establir relacions i paral·lelismes entre la literatura clàssica i la posterior.</p>	<p>1.1. Descriu les característiques essencials dels gèneres literaris llatins i identifica i assenyala la seva presència en textos proposats.</p> <p>2.1. Realitza eixos cronològics i hi situa autors, obres i altres aspectes relacionats amb la literatura llatina.</p> <p>2.2. Anomena autors representatius de la literatura llatina, els enquadra en el seu context cultural i cita i explica les seves obres més conegudes.</p> <p>3.1. Realitza comentaris de textos llatins situant-los en el temps, explicant la seva estructura, si l'extensió del passatge ho permet, i les seves característiques essencials, i identificant el gènere al qual pertanyen.</p> <p>4.1. Explora la pervivència dels gèneres i els temes literaris de la traducció llatina mitjançant exemples de la literatura contemporània i analitza el diferent ús que se n'ha fet.</p> <p>4.2. Reconeix a través de motius, temes o personatges la influència de la tradició grecollatina en textos d'autors contemporanis i se'n serveix per comprendre i explicar la pervivència dels gèneres i dels temes procedents de la cultura grecollatina, i en descriu els aspectes essencials i els diferents tractaments que reben.</p>
Bloc 5. Textos		
<p>Traducció i interpretació de textos clàssics.</p> <p>Comentari i anàlisi històrica, lingüística i literària de textos clàssics originals.</p> <p>Coneixement del context social, cultural i històric dels textos traduïts.</p> <p>Identificació de les característiques formals dels textos.</p>	<p>1. Realitzar la traducció, interpretació i comentaris lingüístics, històrics i literaris de textos d'autors llatins.</p> <p>2. Utilitzar el diccionari i cercar el terme més apropiat en la llengua pròpia per traduir el text.</p> <p>3. Identificar les característiques formals dels textos.</p> <p>4. Conèixer el context social, cultural i històric dels textos traduïts.</p>	<p>1.1. Utilitza adequadament l'anàlisi morfològica i sintàctica de textos clàssics per efectuar-ne correctament la traducció.</p> <p>1.2. Aplica els coneixements adquirits per fer comentaris lingüístics, històrics i literaris de textos.</p> <p>2.1. Utilitza amb seguretat i autonomia el diccionari per traduir textos i identifica en cada cas el terme més apropiat en la llengua pròpia en funció del context i de l'estil utilitzat per l'autor.</p> <p>3.1. Reconeix i explica a partir d'elements formals el gènere i el propòsit del text.</p> <p>4.1. Identifica el context social, cultural i històric dels textos proposats partint de referències preses dels mateixos textos i associant-les amb coneixements adquirits prèviament.</p>
Bloc 6. Lèxic		
<p>Ampliació de vocabulari bàsic llatí: lèxic literari i filosòfic.</p> <p>Evolució fonètica, morfològica i semàntica del llatí a les llengües romàniques. Paraules patrimonials i cultismes.</p> <p>Expressions llatines incorporades a la llengua col·loquial i a la literària.</p> <p>Etimologia i origen de les paraules de la llengua pròpia.</p>	<p>1. Conèixer, identificar i traduir termes llatins pertanyents al vocabulari especialitzat: lèxic literari i filosòfic.</p> <p>2. Reconèixer els elements lèxics llatins que romanen en les llengües dels estudiants.</p> <p>3. Conèixer les regles d'evolució fonètica del llatí i aplicar-les per realitzar l'evolució de les paraules llatines.</p>	<p>1.1. Identifica i explica termes del lèxic literari i filosòfic, i els tradueix correctament a la llengua pròpia.</p> <p>1.2. Dedueix el significat de paraules i expressions llatines no estudiades a partir del context o de paraules o expressions de la seva llengua o d'altres que coneix.</p> <p>2.1. Identifica l'etimologia i coneix el significat de paraules de lèxic comú i especialitzat de la llengua pròpia.</p> <p>2.2. Comprèn i explica de manera correcta el significat de llatinismes i expressions llatines que s'han incorporat a diferents camps semàntics de la llengua parlada o han perviscut en el llenguatge jurídic, filosòfic, tècnic, religiós, mèdic i científic.</p> <p>3.1. Realitza evolucions de termes llatins a diferents llengües romàniques aplicant les regles fonètiques d'evolució.</p>

24. Llengua castellana i literatura.

La matèria de llengua castellana i literatura té com a objectiu el desenvolupament de la competència comunicativa de l'alumnat, entesa en tots els seus vessants: pragmàtic, lingüístic, sociolingüístic i literari. També ha d'aportar les eines i els coneixements necessaris per desenvolupar-se satisfactòriament en qualsevol situació comunicativa de la vida familiar, social i professional. Aquests coneixements són els que articulen els processos de comprensió i expressió oral, d'una banda, i de comprensió i expressió escrita, de l'altra. L'estructuració del

pensament de l'ésser humà es fa a través del llenguatge i, per tant, aquesta capacitat de comprendre i d'expressar-se és el millor instrument d'aprenentatge i el més eficaç.

La finalitat de la reflexió lingüística és el coneixement progressiu de la mateixa llengua, que es produeix quan l'alumnat percep l'ús de diferents formes lingüístiques per a diverses funcions i quan analitza les seves pròpies produccions i les dels qui l'envolten per comprendre-les, avaluar-les i, si s'escau, corregir-les. La reflexió literària a través de la lectura, comprensió i interpretació de textos significatius afavoreix el coneixement de les possibilitats expressives de la llengua, desenvolupa la capacitat crítica i creativa dels estudiants, els dona accés al coneixement d'altres èpoques i cultures i els enfronta a situacions que enriqueixen la seva experiència del món i afavoreixen el coneixement de si mateixos.

Els elements de llengua castellana i literatura suposen una progressió respecte als sabers i les habilitats adquirits des de l'inici de la vida escolar. L'enfocament comunicatiu centrat en l'ús funcional de la llengua s'articula al voltant d'un eix que és l'ús social de la llengua en diferents àmbits: privats i públics, familiars i escolars. L'assignatura se centra en l'aprenentatge de les destreses discursives que es poden donar en diversos àmbits: el de les relacions personals, l'acadèmic, el social i el dels mitjans de comunicació, el domini dels quals requereix procediments i coneixements explícits sobre el funcionament del llenguatge en totes les seves dimensions, tant relatius als elements formals com a les normes sociolingüístiques que presideixen els intercanvis.

La lectura de textos diversos i la seva comprensió contribueix a l'adquisició de destreses comunicatives.

L'organització dels continguts no pretén jerarquitzar els aprenentatges dins de l'aula, sinó que respon a les destreses bàsiques que ha de manejar l'alumnat per ampliar progressivament la seva capacitat de comprensió i expressió oral i escrita, així com la seva educació literària.

La forma de parlar i d'escoltar d'una persona determina la percepció que els altres tenen d'ella. Per tant, és imprescindible dotar l'alumnat d'estratègies que afavoreixin un aprenentatge correcte d'aquesta dimensió oral de la competència comunicativa, i que li assegurin un maneig efectiu de les situacions de comunicació en els àmbits personal, social, acadèmic i professional al llarg de la seva vida. Amb el bloc de "Comunicació oral: escoltar i parlar" es busca que els alumnes vagin adquirint les habilitats necessàries per comunicar amb precisió les seves pròpies idees, fer discursos cada vegada més elaborats d'acord amb una situació comunicativa i escoltar activament per interpretar de manera correcta les idees dels altres.

La lectura i l'escriptura són els instruments a través dels quals es posen en marxa els processos cognitius que elaboren el coneixement del món, dels altres i d'un mateix i, per tant, exerceixen un paper fonamental com a eines d'adquisició d'aprenentatges nous al llarg de la vida. Amb el bloc de "Comunicació escrita: llegir i escriure" es persegueix que l'alumnat sigui capaç d'entendre textos d'un grau de complexitat diferent i de gèneres diversos, i que reconstrueixi les idees explícites i implícites en el text amb la finalitat d'elaborar el seu propi pensament crític i creatiu. Comprendre un text implica activar una sèrie d'estratègies de lectura que s'han de practicar a l'aula i projectar en totes les esferes de la vida i en tot tipus de lectura: llegir per obtenir informació, llegir per aprendre la llengua i llegir per plaer. Així mateix, l'ensenyament dels processos d'escriptura pretén aconseguir que l'alumnat prengui consciència de l'escriptura com un procediment estructurat en tres parts: planificació de l'escrit, redacció a partir d'esborranys d'escriptura i revisió d'aquests esborranys abans de redactar el text definitiu. De la mateixa manera, per progressar en el domini de les tècniques d'escriptura és necessari adquirir els mecanismes que permeten diferenciar i utilitzar els diferents gèneres discursius apropiats a cada context (familiar, acadèmic, administratiu, social i professional).

Tots els éssers humans tenim una capacitat innata per comunicar-nos a través d'elements verbals o extraverbals que ens permeten interactuar amb el món que ens envolta, amb formes cada vegada més complexes. El bloc "Coneixement de la llengua" respon a la necessitat de reflexió sobre els mecanismes lingüístics que regulen la comunicació i s'allunya de la pretensió d'utilitzar els coneixements lingüístics com un fi en si mateixos per tornar-los la seva funcionalitat original: servir de base per a l'ús correcte de la llengua.

El "Coneixement de la llengua" es planteja com l'aprenentatge progressiu de les habilitats lingüístiques, així com la construcció de competències en els usos discursius del llenguatge a partir del coneixement i la reflexió necessaris per apropiat-se de les regles ortogràfiques i gramaticals, imprescindibles per parlar, llegir i escriure correctament en totes les esferes de la vida. Els continguts s'estructuren al voltant de quatre eixos fonamentals: el primer és l'observació reflexiva de la paraula, el seu ús i els seus valors significatius i expressius dins d'un discurs, d'un text i d'una oració; el segon se centra en les relacions gramaticals que s'estableixen entre les paraules i els grups de paraules dins del text; el tercer aprofundeix en les relacions textuals que fonamenten el discurs i el quart se centra en les varietats lingüístiques de la llengua. La reflexió metalingüística està integrada en l'activitat verbal i en tots els nivells (discursiu, textual i oracional) i intervé en els processos d'aprenentatge de la llengua oral i la llengua escrita a través de les diferents fases de producció: planificació, textualització i revisió, la qual cosa

aportarà a l'alumnat els mecanismes necessaris per al coneixement actiu i autònom de la seva pròpia llengua al llarg de la vida.

El bloc "Educació literària" assumeix l'objectiu de fer dels escolars lectors cultes i competents, implicats en un procés de formació lectora que continuï al llarg de tota la vida i no es restringeixi només als anys d'estudi acadèmic. És un marc conceptual que alterna la lectura, comprensió i interpretació d'obres literàries pròximes als seus gustos personals i a la seva maduresa cognitiva amb la de textos literaris i les obres completes que aporten el coneixement bàsic sobre algunes de les aportacions més representatives de la nostra literatura.

La distribució de continguts es reparteix al llarg de les etapes de la manera següent. En l'ESO s'aborda un estudi progressiu de la literatura: es parteix d'un acostament als gèneres literaris i es continua plantejant progressivament una visió cronològica des de l'edat mitjana fins al segle XX, sempre a través de la selecció de textos significatius. És en els dos cursos del batxillerat quan l'alumnat aprofundeix en la relació entre el context sociocultural i l'obra literària.

D'altra banda, és important afavorir la lectura lliure d'obres de la literatura espanyola i universal de tots els temps i de la literatura juvenil. Es tracta d'aconseguir lectors que continuïn llegint i que se segueixin formant a través de la seva activitat lectora lliure al llarg de tota la seva trajectòria vital: persones crítiques capaces d'interpretar els significats implícits dels textos a través d'una lectura analítica i comparada de diferents fragments o obres, ja sigui d'un mateix període o de períodes diversos de la història de la literatura, aprenent a integrar les opinions pròpies i les alienes.

En resum, aquesta matèria persegueix l'objectiu últim de crear ciutadans conscients i interessats en el desenvolupament i la millora de la seva competència comunicativa, capaços d'interactuar satisfactòriament en tots els àmbits que formen i formaran part de la seva vida. Això exigeix una reflexió sobre els mecanismes d'usos orals i escrits de la seva pròpia llengua, i la capacitat d'interpretar i valorar el món i de formar les seves pròpies opinions a través de la lectura crítica de les obres literàries més importants de tots els temps.

Llengua castellana i literatura. 1r cicle d'ESO

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Comunicació oral: escoltar i parlar		
<p>Escoltar. Comprensió, interpretació i valoració de textos orals en relació amb l'àmbit d'ús: àmbit personal, acadèmic/escolar i àmbit social.</p> <p>Comprensió, interpretació i valoració de textos orals en relació amb la finalitat que persegueixen: textos narratius, descriptius, instructius, expositius i textos argumentatius. El diàleg.</p> <p>Observació, reflexió, comprensió i valoració del sentit global dels debats, els col·loquis i les converses espontànies, de la intenció comunicativa de cada interlocutor i l'aplicació de les normes bàsiques que els regulen.</p> <p>Parlar. Coneixement i ús progressivament autònom de les estratègies necessàries per a la producció i avaluació de textos orals.</p> <p>Coneixement, ús i aplicació de les estratègies necessàries per parlar en públic: planificació del discurs, pràctiques orals formals i informals i avaluació progressiva.</p> <p>Participació en debats, col·loquis i converses espontànies observant i respectant les normes bàsiques d'interacció, intervenció i cortesia que regulen aquestes pràctiques orals.</p>	<p>1. Comprendre, interpretar i valorar textos orals propis de l'àmbit personal, acadèmic/escolar i social.</p> <p>2. Comprendre, interpretar i valorar textos orals de diferent tipus.</p> <p>3. Comprendre el sentit global de textos orals.</p> <p>4. Valorar la importància de la conversa en la vida social practicant actes de parla: comptant, descrivint, opinant, dialogant... en situacions comunicatives pròpies de l'activitat escolar.</p> <p>5. Reconèixer, interpretar i avaluar progressivament la claredat expositiva, l'adequació, coherència i cohesió del contingut de les produccions orals pròpies i alienes, així com els aspectes prosòdics i els elements no verbals (gestos, moviments, mirada...).</p> <p>6. Aprendre a parlar en públic, en situacions formals i informals, de forma individual o en grup.</p> <p>7. Participar i valorar la intervenció en debats, col·loquis i converses espontànies.</p> <p>8. Reproduir situacions reals o imaginàries de comunicació i potenciar el desenvolupament progressiu de les habilitats socials, l'expressió verbal i no verbal i la representació de realitats, sentiments i emocions.</p>	<p>1.1. Comprèn el sentit global de textos orals propis de l'àmbit personal, escolar/acadèmic i social i identifica l'estructura, la informació rellevant i la intenció comunicativa del parlant.</p> <p>1.2. Anticipa idees i infereix dades de l'emissor i del contingut del text analitzant fonts de procedència no verbal.</p> <p>1.3. Reté informació rellevant i extreu informacions concretes.</p> <p>1.4. Segueix i interpreta instruccions orals respectant la jerarquia donada.</p> <p>1.5. Comprèn el sentit global de textos publicitaris, informatius i d'opinió procedents dels mitjans de comunicació, distingint la informació de la persuasió en la publicitat i la informació de l'opinió en notícies, reportatges, etc. i identificant les estratègies d'emfatització i d'expansió.</p> <p>1.6. Resumeix textos, de forma oral, recollint les idees principals i integrant-les, de forma clara, en oracions que es relacionin lògicament i semànticament.</p> <p>2.1. Comprèn el sentit global de textos orals d'intenció narrativa, descriptiva, instructiva, expositiva i argumentativa, n'identifica la informació rellevant, en determina el tema i reconeix la intenció comunicativa del parlant, així com la seva estructura i les estratègies de cohesió textual oral.</p> <p>2.2. Anticipa idees i infereix dades de l'emissor i del contingut del text analitzant fonts de procedència no verbal.</p> <p>2.3. Reté informació rellevant i extreu informacions concretes.</p> <p>2.4. Interpreta i valora aspectes concrets del contingut i de l'estructura de textos narratius, descriptius, expositius, argumentatius i instructius, emet judicis raonats i els relaciona amb conceptes personals per justificar un punt de vista particular.</p> <p>2.5. Utilitza progressivament els instruments adequats per localitzar el significat de paraules o enunciats desconeguts (demana ajuda, busca en diccionaris, recorda el context en què apareix...).</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
		<p>2.6. Resumeix textos narratius, descriptius, instructius i expositius i argumentatius de forma clara, recollint les idees principals i integrant la informació en oracions que es relacionin lògicament i semànticament.</p> <p>3.1. Escolta, observa i explica el sentit global de debats, col·loquis i converses espontànies, n'identifica la informació rellevant, en determina el tema i reconeix la intenció comunicativa i la postura de cada participant, així com les diferències formals i de contingut que regulen els intercanvis comunicatius formals i els intercanvis comunicatius espontanis.</p> <p>3.2. Observa i analitza les intervencions particulars de cada participant en un debat tenint en compte el to utilitzat, el llenguatge que s'utilitza, el contingut i el grau de respecte envers les opinions dels altres.</p> <p>3.3. Reconeix i assumeix les regles d'interacció, intervenció i cortesia que regulen els debats i qualsevol intercanvi comunicatiu oral.</p> <p>4.1. Intervé i valora la seva participació en actes comunicatius orals.</p> <p>5.1. Coneix el procés de producció de discursos orals i en valora la claredat expositiva, l'adequació i la coherència del discurs, així com la cohesió dels continguts.</p> <p>5.2. Reconeix la importància dels aspectes prosòdics del llenguatge no verbal i de la gestió de temps i l'ús d'ajudes audiovisuals en qualsevol tipus de discurs.</p> <p>5.3. Reconeix els errors de la producció oral pròpia i aliena a partir de la pràctica habitual de l'avaluació i autoavaluació i proposa solucions per millorar-les.</p> <p>6.1. Realitza presentacions orals.</p> <p>6.2. Organitza el contingut i elabora guions previs a la intervenció oral formal, seleccionant la idea central i el moment en què s'ha de presentar al seu auditori, així com les idees secundàries i els exemples sobre els quals s'ha de recolzar el seu desenvolupament.</p> <p>6.3. Realitza intervencions no planificades, dins de l'aula, analitzant i comparant les similituds i diferències entre discursos formals i discursos espontanis.</p> <p>6.4. Incorpora progressivament paraules pròpies del nivell formal de la llengua en les seves pràctiques orals.</p> <p>6.5. Pronuncia amb correcció i claredat, modulant i adaptant el seu missatge a la finalitat de la pràctica oral.</p> <p>6.6. Avalua, per mitjà de guies, les produccions pròpies i alienes i millora progressivament les seves pràctiques discursives.</p> <p>7.1. Participa activament en debats, col·loquis... escolars respectant les regles d'interacció, intervenció i cortesia que els regulen, manifestant les seves opinions i respectant les opinions dels altres.</p> <p>7.2. Se cenyeix al tema, no divaga i atén les instruccions del moderador en debats i col·loquis.</p> <p>7.3. Avalua les intervencions pròpies i les alienes.</p> <p>7.4. Respecta les normes de cortesia que han de dirigir les converses orals, s'ajusta al torn de paraula, respecta l'espai, gesticula de forma adequada, escolta activament els altres i utilitza fórmules de salutació i comiat.</p> <p>8.1. Dramatitza i improvisa situacions reals o imaginàries de comunicació.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 2. Comunicació escrita: llegir i escriure		
<p>Llegir. Coneixement i ús de les tècniques i estratègies necessàries per a la comprensió de textos escrits. Lectura, comprensió, interpretació i valoració de textos escrits d'àmbit personal, acadèmic/escolar i àmbit social. Lectura, comprensió i interpretació de textos narratius, descriptius, instructius, expositius i textos argumentatius. El diàleg. Actitud progressivament crítica i reflexiva davant la lectura, organització raonada de les idees i exposició i respecte de les idees dels altres. Utilització progressivament autònoma dels diccionaris, de les biblioteques i de les tecnologies de la informació i la comunicació com a font d'obtenció d'informació.</p> <p>Escriure. Coneixement i ús de les tècniques i estratègies per a la producció de textos escrits: planificació, obtenció de dades, organització de la informació, redacció i revisió del text. L'escriptura com a procés. Escriptura de textos relacionats amb l'àmbit personal, acadèmic/escolar i social. Escriptura de textos narratius, descriptius, instructius, expositius i argumentatius i escriptura de textos dialogats. Interès creixent per la composició escrita com a font d'informació i aprenentatge i com a forma de comunicar sentiments, experiències, coneixements i emocions.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aplicar estratègies de lectura comprensiva i crítica de textos. 2. Llegir, comprendre, interpretar i valorar textos. 3. Manifestar una actitud crítica davant la lectura de qualsevol tipus de textos o obres literàries a través d'una lectura reflexiva que permeti identificar postures d'acord o desacord, respectant en tot moment les opinions dels altres. 4. Seleccionar els coneixements que s'obtinguin de les biblioteques o de qualsevol altra font d'informació impresa en paper o digital i integrarlos en un procés d'aprenentatge continu. 5. Aplicar progressivament les estratègies necessàries per produir textos adequats, coherents i cohesionats. 6. Escriure textos en relació amb l'àmbit d'ús. 7. Valorar la importància de l'escriptura com a eina d'adquisició dels aprenentatges i com a estímul del desenvolupament personal. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Posa en pràctica diferents estratègies de lectura en funció de l'objectiu i el tipus de text. 1.2. Comprèn el significat de les paraules pròpies de nivell formal de la llengua i les incorpora al seu repertori lèxic. 1.3. Relaciona la informació explícita i implícita d'un text i la posa en relació amb el context. 1.4. Dedueix la idea principal d'un text, reconeix les idees secundàries i comprèn les relacions que s'estableixen entre elles. 1.5. Fa inferències i hipòtesis sobre el sentit d'una frase o d'un text que contingui diferents matisos semàntics que afavoreixen la construcció del significat global i l'avaluació crítica. 1.6. Avalua el seu procés de comprensió lectora usant fitxes senzilles d'autoavaluació. 2.1. Reconeix i expressa el tema i la intenció comunicativa de textos escrits propis de l'àmbit personal i familiar acadèmic/escolar i l'àmbit social (mitjans de comunicació), identificant la tipologia textual seleccionada, l'organització del contingut, les marques lingüístiques i el format utilitzat. 2.2. Reconeix i expressa el tema i la intenció comunicativa de textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i dialogats, identificant la tipologia textual seleccionada, les marques lingüístiques i l'organització del contingut. 2.3. Localitza informacions explícites i implícites en un text, relacionant-les entre si i seqüenciant-les, i dedueix informacions o valoracions implícites. 2.4. Reté informació, reconeix la idea principal i les idees secundàries i comprèn les relacions entre elles. 2.5. Entén instruccions escrites de certa complexitat que li permeten desenvolupar-se en situacions de la vida quotidiana i en els processos d'aprenentatge. 2.6. Interpreta, explica i dedueix la informació donada en diagrames, gràfiques, fotografies, mapes conceptuals, esquemes... 3.1. Identifica i expressa les postures d'acord i desacord sobre aspectes parcials o globals d'un text. 3.2. Elabora la seva pròpia interpretació sobre el significat d'un text. 3.3. Respecta les opinions dels altres. 4.1. Utilitza, de forma autònoma, diverses fonts d'informació i integra els coneixements adquirits en els seus discursos orals o escrits. 4.2. Coneix i utilitza habitualment diccionaris impresos o en versió digital. 4.3. Coneix el funcionament de biblioteques (escolars, locals...), així com de biblioteques digitals, i és capaç de sol·licitar llibres, vídeos... autònomament. 5.1. Aplica tècniques diverses per planificar els seus escrits: esquemes, arbres, mapes conceptuals, etc., i redacta esborranys d'escriptura. 5.2. Escriu textos usant el registre adequat, organitzant les idees amb claredat, enllaçant enunciats en seqüències lineals cohesionades i respectant les normes gramaticals i ortogràfiques. 5.3. Revisa el text en diverses fases per aclarir problemes amb el contingut (idees i estructura) o la forma (puntuació, ortografia, gramàtica i presentació) i avalua la seva pròpia producció escrita o la dels seus companys. 5.4. Reescriu textos propis i aliens aplicant les propostes de millora que es dedueixen de l'avaluació de la producció escrita i ajustant-se a les normes ortogràfiques i gramaticals que permeten una comunicació fluida. 6.1. Escriu textos propis de l'àmbit personal i familiar, escolar/acadèmic i social imitant textos model. 6.2. Escriu textos narratius, descriptius i instructius, expositius, argumentatius i dialogats imitant textos model.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
		<p>6.3. Escriu textos argumentatius amb una organització seqüencial diferent i hi incorpora diferents tipus d'argument, imitant textos model.</p> <p>6.4. Utilitza diferents i variats organitzadors textuais en les exposicions i argumentacions.</p> <p>6.5. Resumeix textos generalitzant termes que tenen trets en comú, globalitzant la informació i integrant-la en oracions que es relacionin lògicament i semànticament, evitant parafrasejar el text resumit.</p> <p>6.6. Realitza esquemes i mapes i explica per escrit el significat dels elements visuals que poden aparèixer en els textos.</p> <p>7.1. Produeix textos diversos i reconeix en l'escriptura l'instrument que és capaç d'organitzar el seu pensament.</p> <p>7.2. Utilitza en els seus escrits paraules pròpies del nivell formal de la llengua per incorporar-les al seu repertori lèxic i reconeix la importància d'enriquir el seu vocabulari per expressar-se oralment i per escrit amb exactitud i precisió.</p> <p>7.3. Valora i incorpora progressivament una actitud creativa davant l'escriptura.</p> <p>7.4. Coneix i utilitza eines de les tecnologies de la informació i la comunicació, participant, intercanviant opinions, comentant i valorant escrits aliens o escrivint i donant a conèixer els seus propis escrits.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 3. Coneixement de la llengua		
<p>La paraula.</p> <p>Reconeixement, ús i explicació de les categories gramaticals: substantiu, adjectiu, determinant, pronom, verb, adverbi, preposició, conjunció i interjecció.</p> <p>Reconeixement, ús i explicació dels elements constitutius de la paraula. Procediments per formar paraules.</p> <p>Comprensió i interpretació dels components del significat de les paraules: denotació i connotació. Coneixement reflexiu de les relacions semàntiques que s'estableixen entre les paraules.</p> <p>Observació, reflexió i explicació dels canvis que afecten el significat de les paraules: causes i mecanismes. Metàfora, metonímia, paraules tabú i eufemismes.</p> <p>Coneixement, ús i valoració de les normes ortogràfiques i gramaticals, reconeixent el seu valor social i la necessitat de cenyir-s'hi per aconseguir una comunicació eficaç.</p> <p>Ús de diccionaris i altres fonts de consulta en paper i format digital sobre l'ús de la llengua.</p> <p>Les relacions gramaticals.</p> <p>Reconeixement, identificació i explicació de l'ús dels diferents grups de paraules: grup nominal, adjectival, preposicional, verbal i adverbial i de les relacions que s'estableixen entre els elements que els conformen en el marc de l'oració simple.</p> <p>Reconeixement, ús i explicació dels elements constitutius de l'oració simple: subjecte i predicat. Oracions impersonals, actives i oracions passives.</p> <p>El discurs.</p> <p>Reconeixement, ús i explicació dels connectors textuais i dels principals mecanismes de referència interna, tant gramaticals com lèxics.</p> <p>Reconeixement, ús i explicació dels diferents recursos de modalització en funció de la persona que parla o escriu. L'expressió de l'objectivitat i la subjectivitat a través de les modalitats oracionals i les referències internes a l'emissor i al receptor en els textos.</p> <p>Explicació progressiva de la coherència del discurs tenint en compte les relacions gramaticals i lèxiques que s'estableixen a l'interior del text i la seva relació amb el context.</p> <p>Les varietats de la llengua.</p> <p>Coneixement dels orígens històrics de la realitat plurilingüe d'Espanya i valoració com a font d'enriquiment personal i com a mostra de la riquesa del nostre patrimoni històric i cultural.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aplicar els coneixements sobre la llengua i les seves normes d'ús per resoldre problemes de comprensió de textos orals i escrits i per a la composició i revisió progressivament autònoma dels textos propis i aliens, utilitzant la terminologia gramatical necessària per a l'explicació dels diversos usos de la llengua. 2. Reconèixer i analitzar l'estructura de les paraules pertanyents a les diferents categories gramaticals, distingint les flexives de les no flexives. 3. Comprendre el significat de les paraules en tota la seva extensió per reconèixer i diferenciar els usos objectius dels usos subjectius. 4. Comprendre i valorar les relacions d'igualtat i de contrarietat que s'estableixen entre les paraules i el seu ús en el discurs oral i escrit. 5. Reconèixer els diferents canvis de significat que afecten la paraula en el text: metàfora, metonímia, paraules tabú i eufemismes. 6. Utilitzar de forma efectiva els diccionaris i altres fonts de consulta, tant en paper com en format digital, per resoldre dubtes en relació amb l'ús de la llengua i per enriquir el vocabulari propi. 7. Observar, reconèixer i explicar els usos dels grups nominals, adjectivals, verbals, preposicionals i adverbials dins del marc de l'oració simple. 8. Reconèixer, utilitzar i explicar els elements constitutius de l'oració simple. 9. Identificar els connectors textuais presents en els textos reconeixent la funció que fan en l'organització del contingut del discurs. 10. Identificar la intenció comunicativa de la persona que parla o escriu. 11. Interpretar de forma adequada els discursos orals i escrits tenint en compte els elements lingüístics, les relacions gramaticals i lèxiques, l'estructura i la disposició dels continguts en funció de la intenció comunicativa. 12. Conèixer la realitat plurilingüe d'Espanya, la distribució geogràfica de les seves diferents llengües i dialectes, els seus orígens històrics i alguns dels seus trets diferencials. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Reconeix i explica l'ús de les categories gramaticals en els textos utilitzant aquest coneixement per corregir errors de concordança en textos propis i aliens. 1.2. Reconeix i corregeix errors ortogràfics i gramaticals en textos propis i aliens aplicant els coneixements adquirits per millorar la producció de textos verbals en les seves produccions orals i escrites. 1.3. Coneix i utilitza adequadament les formes verbals en les seves produccions orals i escrites. 2.1. Reconeix i explica els elements constitutius de la paraula (arrel i afixos) i aplica aquest coneixement a la millora de la comprensió de textos escrits i a l'enriquiment del seu vocabulari actiu. 2.2. Explica els diferents procediments de formació de paraules, distingint les compostes, les derivades, les sigles i els acrònims. 3.1. Diferencia els components denotatius i connotatius en el significat de les paraules dins d'una frase o un text oral o escrit. 4.1. Reconeix i utilitza sinònims i antònims d'una paraula i n'explica l'ús concret en una frase o en un text oral o escrit. 5.1. Reconeix i explica l'ús metafòric i metonímic de les paraules en una frase o en un text oral o escrit. 5.2. Reconeix i explica els fenòmens contextuais que afecten el significat global de les paraules: tabú i eufemisme. 6.1. Utilitza fonts variades de consulta en formats diversos per resoldre els seus dubtes sobre l'ús de la llengua i per ampliar el seu vocabulari. 7.1. Identifica els diferents grups de paraules en frases i textos diferenciant la paraula nuclear de la resta de paraules que els formen i n'explica el funcionament en el marc de l'oració simple. 7.2. Reconeix i explica en els textos el funcionament sintàctic del verb a partir del seu significat, distingint els grups de paraules que poden funcionar com a complements verbals argumentals i adjunts. 8.1. Reconeix i explica en els textos els elements constitutius de l'oració simple diferenciant subjecte i predicat i interpretant la presència o absència del subjecte com una marca de l'actitud, objectiva o subjectiva, de l'emissor. 8.2. Transforma oracions actives en passives, i viceversa, i explica els diferents papers semàntics del subjecte: agent, pacient, causa. 8.3. Amplia oracions en un text usant diferents grups de paraules, utilitzant els nexes adequats i creant oracions noves amb sentit complet. 9.1. Reconeix, utilitza i explica els connectors textuais (d'addició, contrast i explicació) i els principals mecanismes de referència interna, gramaticals (substitucions pronominals) i lèxics (el-lipsi i substitucions mitjançant sinònims i hiperònims) i en valora la funció en l'organització del contingut del text. 10.1. Reconeix l'expressió de l'objectivitat o subjectivitat i identifica les modalitats assertives, interrogatives, exclamatives, desideratives, dubitatives i imperatives en relació amb la intenció comunicativa de l'emissor. 10.2. Identifica i utilitza en textos orals o escrits les formes lingüístiques que fan referència a l'emissor i al receptor, o audiència: la persona gramatical, l'ús de pronoms, el subjecte agent o pacient, les oracions impersonals, etc. 10.3. Explica la diferència significativa que implica l'ús dels temps i els modes verbals. 11.1. Reconeix la coherència d'un discurs tenint en compte la intenció comunicativa de l'emissor i n'identifica l'estructura i la disposició de continguts. 11.2. Identifica diferents estructures textuais (narració, descripció, explicació i diàleg), explica els mecanismes lingüístics que les diferencien i aplica els coneixements adquirits en la producció i millora de textos propis i aliens.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
		<p>12.1. Localitza en un mapa les diferents llengües d'Espanya, explica alguna de les seves característiques diferencials comparant diversos textos, reconeix els seus orígens històrics i descriu alguns dels seus trets diferencials.</p> <p>12.2. Reconeix les varietats geogràfiques del castellà dins i fora d'Espanya.</p>
Bloc 4. Educació literària		
<p>Pla lector.</p> <p>Lectura lliure d'obres de la literatura espanyola i universal i de la literatura juvenil com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement del món per aconseguir el desenvolupament dels seus propis gustos i interessos literaris i la seva autonomia lectora.</p> <p>Introducció a la literatura a través dels textos.</p> <p>Aproximació als gèneres literaris i a les obres més representatives de la literatura espanyola de l'edat mitjana al Segle d'Or a través de la lectura i l'explicació de fragments significatius i, si s'escau, textos complets.</p> <p>Creació.</p> <p>Redacció de textos d'intenció literària a partir de la lectura de textos utilitzant les convencions formals del gènere i amb intenció lúdica i creativa.</p> <p>Consulta i utilització de fonts i recursos variats d'informació per a la realització de treballs.</p>	<p>1. Llegir obres de la literatura espanyola i universal de tots els temps i de la literatura juvenil, pròximes als gustos i aficions propis, i mostrar interès per la lectura.</p> <p>2. Afavorir la lectura i comprensió d'obres literàries de la literatura espanyola i universal de tots els temps i de la literatura juvenil, pròximes als propis gustos i aficions, i contribuir a la formació de la personalitat literària.</p> <p>3. Promoure la reflexió sobre la connexió entre la literatura i la resta de les arts (música, pintura, cinema, etc.) com a expressió del sentiment humà, analitzant i interrelacionant obres (literàries, musicals, arquitectòniques...), personatges, temes, etc. de totes les èpoques.</p> <p>4. Fomentar el gust i l'hàbit per la lectura en totes els seus vessants: com a font d'accés al coneixement i com a instrument d'oci i diversió que permet explorar mons diferents als nostres, reals o imaginaris.</p> <p>5. Comprendre textos literaris representatius de la literatura de l'edat mitjana al Segle d'Or reconeixent la intenció de l'autor, relacionant el seu contingut i la seva forma amb els contextos socioculturals i literaris de l'època, identificant el tema, reconeixent l'evolució d'alguns tòpics i formes literàries i expressant aquesta relació amb judicis personals raonats.</p> <p>6. Redactar textos personals d'intenció literària seguint les convencions del gènere, amb intenció lúdica i creativa.</p> <p>7. Consultar i citar adequadament fonts d'informació variades per fer un treball acadèmic en suport paper o digital sobre un tema del currículum de literatura, adoptant un punt de vista crític i personal i utilitzant les tecnologies de la informació.</p>	<p>1.1. Llegeix i comprèn amb un grau creixent d'interès i autonomia obres literàries pròximes als seus gustos, aficions i interessos.</p> <p>1.2. Valora alguna de les obres de lectura lliure, en resumeix el contingut, explica els aspectes que més li han cridat l'atenció i el que la lectura li ha aportat com a experiència personal.</p> <p>1.3. Desenvolupa progressivament el seu propi criteri estètic perseguint com a única finalitat el plaer per la lectura.</p> <p>2.1. Desenvolupa progressivament la capacitat de reflexió observant, analitzant i explicant la relació existent entre diverses manifestacions artístiques de totes les èpoques (música, pintura, cinema...).</p> <p>2.2. Reconeix i comenta la pervivència o evolució de personatges-típus, temes i formes al llarg de diversos períodes històrics/literaris fins a l'actualitat.</p> <p>2.3. Compara textos literaris i peces dels mitjans de comunicació que responguin a un mateix tòpic, observant, analitzant i explicant els diferents punts de vista segons el mitjà, l'època o la cultura i valorant i criticant el que llegeix o veu.</p> <p>3.1. Parla a classe dels llibres i comparteix les seves impressions amb els companys.</p> <p>3.2. Treballa en equip determinats aspectes de les lectures proposades, o seleccionades pels alumnes, i investiga i experimenta de forma progressivament autònoma.</p> <p>3.3. Llegeix en veu alta, modulant i adequant la veu, recolzant-se en elements de la comunicació no verbal i potenciant l'expressivitat verbal.</p> <p>3.4. Dramatitza fragments literaris breus i desenvolupa progressivament l'expressió corporal com a manifestació de sentiments i emocions, respectant les produccions dels altres.</p> <p>4.1. Llegeix i comprèn una selecció de textos literaris, en versió original o adaptats, i representatius de la literatura de l'edat mitjana al Segle d'Or, n'identifica el tema, en resumeix el seu contingut i interpreta el llenguatge literari.</p> <p>5.1. Expressa la relació que existeix entre el contingut de l'obra, la intenció de l'autor i el context i la pervivència de temes i formes, i emet judicis personals raonats.</p> <p>6.1. Redacta textos personals d'intenció literària a partir de models donats seguint les convencions del gènere amb intenció lúdica i creativa.</p> <p>6.2. Desenvolupa el gust per l'escriptura com a instrument de comunicació capaç d'analitzar i regular els seus propis sentiments.</p> <p>7.1. Aporta en els seus treballs escrits o orals conclusions i punts de vista personals i crítics sobre les obres literàries estudiades, i s'expressa amb rigor, claredat i coherència.</p> <p>7.2. Utilitza recursos variats de les tecnologies de la informació i la comunicació per fer els seus treballs acadèmics.</p>

Llengua castellana i literatura. 4t d'ESO

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Comunicació oral: escoltar i parlar		
<p>Escoltar. Comprensió, interpretació i valoració de textos orals en relació amb l'àmbit d'ús: àmbit personal, acadèmic, social i àmbit laboral.</p> <p>Comprensió, interpretació i valoració de textos orals en relació amb la finalitat que persegueixen: textos narratius, descriptius, instructius, expositius i textos argumentatius. El diàleg.</p> <p>Observació i comprensió del sentit global de debats, col·loquis, entrevistes i converses espontànies de la intenció comunicativa de cada interlocutor i aplicació de les normes bàsiques que regulen la comunicació.</p> <p>Parlar. Coneixement i ús progressivament autònom de les estratègies necessàries per a la producció de textos orals.</p> <p>Coneixement, ús i aplicació de les estratègies necessàries per parlar en públic i dels instruments d'autoavaluació en pràctiques orals formals o informals.</p> <p>Coneixement, comparació, ús i valoració de les normes de cortesia de la comunicació oral que regulen les converses espontànies i altres pràctiques discursives orals pròpies dels mitjans de comunicació. El debat.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Comprendre, interpretar i valorar textos orals propis de l'àmbit personal, acadèmic/escolar i social. 2. Comprendre, interpretar i valorar textos orals de diferent tipus. 3. Comprendre el sentit global i la intenció de textos orals. 4. Reconèixer, interpretar i avaluar progressivament les produccions orals pròpies i alienes, així com els aspectes prosòdics i els elements no verbals (gestos, moviments, mirada...). 5. Valorar la llengua oral com a instrument d'aprenentatge, com a mitjà per transmetre coneixements, idees i sentiments i com a eina per regular la conducta. 6. Aprendre a parlar en públic, en situacions formals o informals, de forma individual o en grup. 7. Conèixer, comparar, usar i valorar les normes de cortesia en les intervencions orals pròpies de l'activitat acadèmica, tant espontànies com planificades, i en les pràctiques discursives orals pròpies dels mitjans de comunicació. 8. Reproduir situacions reals o imaginàries de comunicació i potenciar el desenvolupament progressiu de les habilitats socials, l'expressió verbal i no verbal i la representació de realitats, sentiments i emocions. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Comprèn el sentit global de textos orals propis de l'àmbit personal, acadèmic i laboral, n'identifica la informació rellevant, en determina el tema i reconeix la intenció comunicativa del parlant. 1.2. Anticipa idees i infereix dades de l'emissor i del contingut del text analitzant fonts de procedència no verbal. 1.3. Reté informació rellevant i extreu informacions concretes. 1.4. Distingeix les parts en què s'estructuren els missatges orals i la interrelació entre discurs i context. 1.5. Distingeix entre informació i opinió en missatges procedents dels mitjans de comunicació i entre informació i persuasió en missatges publicitaris orals, i identifica les estratègies d'emfatització i expansió. 1.6. Segueix i interpreta instruccions orals. 2.1. Comprèn el sentit global de textos orals d'intenció narrativa, descriptiva, instructiva, expositiva i argumentativa, n'identifica l'estructura i la informació rellevant, en determina el tema i reconeix la intenció comunicativa del parlant. 2.2. Anticipa idees i infereix dades de l'emissor i del contingut del text analitzant fonts de procedència no verbal. 2.3. Reté informació rellevant i extreu informacions concretes. 2.4. Interpreta i valora aspectes concrets del contingut de textos narratius, descriptius, instructius, expositius i argumentatius, emet judicis raonats i els relaciona amb conceptes personals per justificar un punt de vista particular. 2.5. Utilitza progressivament els instruments adequats per localitzar el significat de paraules o enunciats desconeguts (demana ajuda, busca en diccionaris, recorda el context en què apareix...). 2.6. Resumeix textos narratius, descriptius, expositius i argumentatius de forma clara, en recull les idees principals i integra la informació en oracions que es relacionin lògicament i semànticament. 3.1. Escolta, observa i interpreta el sentit global de debats, col·loquis i converses espontànies, n'identifica la informació rellevant, en determina el tema i reconeix la intenció comunicativa i la postura de cada participant, així com les diferències formals i de contingut que regulen els intercanvis comunicatius formals i els intercanvis comunicatius espontànies. 3.2. Reconeix i explica les característiques del llenguatge conversacional (cooperació, espontaneïtat, economia i subjectivitat) en les converses espontànies. 3.3. Observa i analitza les intervencions particulars de cada participant en un debat, col·loqui o conversa espontània tenint en compte el to utilitzat, el llenguatge que utilitza, el contingut i el grau de respecte envers les opinions dels altres. 3.4. Identifica el propòsit, la tesi i els arguments dels participants, en debats, tertúlies i entrevistes procedents dels mitjans de comunicació audiovisual, i valora de forma crítica aspectes concrets de la seva forma i el seu contingut. 3.5. Reconeix i assumeix les regles d'interacció, intervenció i cortesia que regulen els debats i qualsevol intercanvi comunicatiu oral. 4.1. Coneix el procés de producció de discursos orals i en valora la claredat expositiva, l'adequació i la coherència del discurs, així com la cohesió dels continguts. 4.2. Reconeix la importància dels aspectes prosòdics (entonació, pauses, to, timbre, volum...), la mirada, el posicionament, el llenguatge corporal, etc., la gestió del temps i l'ús d'ajudes audiovisuals en qualsevol tipus de discurs. 4.3. Reconeix els errors de la producció oral pròpia i aliena a partir de la pràctica habitual de l'avaluació i autoavaluació i proposa solucions per millorar-les.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
		<p>5.1. Utilitza i valora la llengua com un mitjà per adquirir, processar i transmetre nous coneixements, per expressar idees i sentiments i per regular la conducta.</p> <p>6.1. Realitza presentacions orals de forma individual o en grup, planifica el procés d'oralitat, organitza el contingut, consulta fonts d'informació diverses, gestiona el temps i transmet la informació de forma coherent aprofitant vídeos, gravacions o altres suports digitals.</p> <p>6.2. Realitza intervencions no planificades, dins de l'aula, analitzant i comparant les similituds i diferències entre discursos formals i discursos espontanis.</p> <p>6.3. Incorpora progressivament paraules pròpies del nivell formal de la llengua en les seves pràctiques orals.</p> <p>6.4. Pronuncia amb correcció i claredat, modulant i adaptant el seu missatge a la finalitat de la pràctica oral.</p> <p>6.5. Resumeix oralment exposicions, argumentacions, intervencions públiques... recollint les idees principals i integrant la informació en oracions que es relacionin lògicament i semànticament.</p> <p>6.6. Aplica els coneixements gramaticals a l'avaluació i millora de l'expressió oral i reconeix en exposicions orals pròpies o alienes les dificultats expressives: incoherències, repeticions, ambigüitats, impropietats lèxiques, pobresa i repetició de connectors, etc.</p> <p>7.1. Coneix, valora i aplica les normes que regeixen la cortesia en la comunicació oral.</p> <p>7.2. Analitza críticament debats i tertúlies procedents dels mitjans de comunicació, hi reconeix la validesa dels arguments i en valora críticament la forma i el contingut.</p> <p>7.3. Participa activament en els debats escolars, respectant les regles d'intervenció, interacció i cortesia que els regulen i utilitzant un llenguatge no discriminatori.</p> <p>8.1 Dramatitza i improvisa situacions reals o imaginàries de comunicació.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 2. Comunicació escrita: llegir i escriure		
<p>Llegir.</p> <p>Coneixement i ús progressiu de tècniques i estratègies de comprensió escrita.</p> <p>Lectura, comprensió, interpretació i valoració de textos escrits en relació amb l'àmbit personal, acadèmic, social i àmbit laboral.</p> <p>Lectura, comprensió, interpretació i valoració de textos narratius, descriptius, instructius, expositius i argumentatius i textos dialogats.</p> <p>Actitud progressivament crítica i reflexiva davant la lectura.</p> <p>Utilització progressivament autònoma dels diccionaris, de les biblioteques i de les tecnologies de la informació i la comunicació com a font d'obtenció d'informació.</p> <p>Escriure.</p> <p>Coneixement i ús de les tècniques i estratègies per a la producció de textos escrits: planificació, obtenció de dades, organització de la informació, redacció i revisió.</p> <p>Esriptura de textos propis de l'àmbit personal, acadèmic, social i laboral.</p> <p>Esriptura de textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i textos dialogats.</p> <p>Interès per la composició escrita com a font d'informació i aprenentatge, com a forma de comunicar les experiències i els coneixements propis i com a instrument d'enriquiment personal i professional.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aplicar diferents estratègies de lectura comprensiva i crítica de textos 2. Llegir, comprendre, interpretar i valorar textos orals 3. Manifestar una actitud crítica davant la lectura de qualsevol tipus de textos o obres literàries a través d'una lectura reflexiva que permeti identificar postures d'acord o desacord, respectant en tot moment les opinions dels altres. 4. Seleccionar els coneixements que s'obtinguin de les biblioteques o de qualsevol altra font d'informació impresa en paper o digital i integrarlos en un procés d'aprenentatge continu. 5. Aplicar progressivament les estratègies necessàries per produir textos adequats, coherents i cohesionats. 6. Escriure textos en relació amb l'àmbit d'ús. 7. Valorar la importància de la lectura i l'escriptura com a eines d'adquisició dels aprenentatges i com a estímul del desenvolupament personal. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Comprèn textos de diversa índole posant en pràctica diferents estratègies de lectura i autoavaluació de la seva pròpia comprensió en funció de l'objectiu i el tipus de text, actualitza coneixements previs, treballa els errors de comprensió i construeix el significat global del text. 1.2. Localitza, relaciona i seqüència les informacions explícites dels textos. 1.3. Infereix la informació rellevant dels textos, identificant la idea principal i les idees secundàries i establint relacions entre elles. 1.4. Construeix el significat global d'un text o de frases del text i en demostra una comprensió plena i detallada. 1.5. Fa connexions entre un text i el seu context, integrant-lo i avaluant-lo críticament i fent hipòtesis sobre aquest text. 1.6. Comprèn el significat de paraules pròpies del nivell culte de la llengua i les incorpora al seu repertori lèxic, reconeixent la importància d'enriquir el seu vocabulari per expressar-se amb exactitud i precisió. 2.1. Reconeix i expressa el tema, les idees principals, l'estructura i la intenció comunicativa de textos escrits propis de l'àmbit personal, acadèmic, de l'àmbit social i de l'àmbit laboral i de relacions amb organitzacions, i identifica la tipologia textual (narració, exposició...) seleccionada, l'organització del contingut i el format utilitzat. 2.2. Identifica els trets diferencials dels diferents gèneres periodístics informatius i d'opinió: notícies, reportatges, editorials, articles i columnes, cartes al director, comentaris i crítica. 2.3. Comprèn i explica els elements verbals i els elements no verbals i la intenció comunicativa d'un text publicitari procedent dels mitjans de comunicació. 2.4. Localitza informacions explícites en un text, les relaciona entre si i amb el context, les seqüència i dedueix informacions o valoracions implícites. 2.5. Interpreta el sentit de paraules, expressions, frases o petits fragments extrets d'un text en funció del seu sentit global. 2.6. Interpreta, explica i dedueix la informació donada en esquemes, mapes conceptuals, diagrames, gràfiques, fotografies... 3.1 Identifica i expressa les postures d'acord i desacord sobre aspectes parcials o globals d'un text. 3.2 Elabora la seva pròpia interpretació sobre el significat d'un text. 3.3 Respecta les opinions dels altres. 4.1. Utilitza, de forma autònoma, diverses fonts d'informació i integra els coneixements adquirits en els seus discursos orals o escrits. 4.2. Coneix i utilitza habitualment diccionaris impresos o en versió digital, diccionaris de dubtes i irregularitats de la llengua, etc. 4.3. Coneix el funcionament de biblioteques (escolars, locals...), així com de biblioteques digitals, i és capaç de sol·licitar llibres, vídeos... autònomament. 5.1. Aplica tècniques diverses per planificar els seus escrits: esquemes, arbres, mapes conceptuals, etc. 5.2. Redacta esborranys d'escriptura. 5.3. Escriu textos en diferents suports usant el registre adequat, organitzant les idees amb claredat, enllaçant enunciats en seqüències lineals cohesionades i respectant les normes gramaticals i ortogràfiques. 5.4. Revisa el text en diverses fases per aclarir problemes amb el contingut (idees, estructura...) o la forma (puntuació, ortografia, gramàtica i presentació) 5.5. Avalua, utilitzant guies, la seva pròpia producció escrita, així com la producció escrita dels seus companys. 5.6. Reescriu textos propis i aliens aplicant les propostes de millora que es dedueixen de l'avaluació de la producció escrita. 6.1. Redacta amb claredat i correcció textos propis de l'àmbit personal, acadèmic, social i laboral.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
		<p>6.2. Redacta amb claredat i correcció textos narratius, descriptius, instructius, expositius i argumentatius adequant-se als trets propis de la tipologia seleccionada.</p> <p>6.3. Utilitza diferents i variats organitzadors textuais en els seus escrits.</p> <p>6.4. Resumeix el contingut de tot tipus de textos, recollint les idees principals amb coherència i cohesió i expressant-les amb un estil propi per evitar reproduir literalment les paraules del text.</p> <p>6.5. Realitza esquemes i mapes conceptuals que estructurin el contingut dels textos treballats</p> <p>6.6. Explica per escrit el significat dels elements visuals que puguin aparèixer en els textos: gràfiques, imatges, etc.</p> <p>7.1. Produeix textos diversos i reconeix en l'escriptura l'instrument que és capaç d'organitzar el seu pensament.</p> <p>7.2. Utilitza en els seus escrits paraules pròpies del nivell formal de la llengua per incorporar-les al seu repertori lèxic i reconeix la importància d'enriquir el seu vocabulari per expressar-se oralment i per escrit amb exactitud i precisió.</p> <p>7.3. Valora i incorpora progressivament una actitud creativa davant la lectura i l'escriptura.</p> <p>7.4. Coneix i utilitza eines de la tecnologia de la informació i la comunicació, participa, intercanvia opinions, comenta i valora escrits aliens o escriu i dona a conèixer els seus propis.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 3. Coneixement de la llengua		
<p>La paraula.</p> <p>Observació, reflexió i explicació dels valors expressius i de l'ús de les diferents categories gramaticals, amb especial atenció a l'adjectiu, als diferents tipus de determinants i als pronoms.</p> <p>Observació, reflexió i explicació dels valors expressius i de l'ús de les formes verbals en textos amb una intenció comunicativa diferent.</p> <p>Observació, reflexió i explicació de l'ús expressiu dels prefixos i sufixos, reconeixent els que tenen origen grec i llatí, explicant el significat que aporten a l'arrel lèxica i la seva capacitat per a la formació i creació de paraules noves.</p> <p>Observació, reflexió i explicació dels diferents nivells de significat de paraules i expressions en el discurs oral o escrit.</p> <p>Utilització de diccionaris i altres fonts de consulta en paper i format digital sobre la normativa i l'ús no normatiu de les paraules i interpretació de les informacions lingüístiques que proporcionen els diccionaris de la llengua: gramaticals, semàntiques, registre i ús.</p> <p>Les relacions gramaticals.</p> <p>Observació, reflexió i explicació dels límits sintàctics i semàntics de l'oració simple i la composta, de les paraules que relacionen els diferents grups que en formen part i dels seus elements constitutius.</p> <p>Coneixement, ús i valoració de les normes ortogràfiques i gramaticals, reconeixent el seu valor social i la necessitat de cenyir-s'hi en l'escriptura per obtenir una comunicació eficient.</p> <p>El discurs.</p> <p>Observació, reflexió i explicació i ús dels trets característics que permeten diferenciar i classificar els diferents gèneres textuais, amb especial atenció als discursos expositius i argumentatius.</p> <p>Observació, reflexió i explicació de l'ús de connectors textuais i dels principals mecanismes de referència interna, tant gramaticals (substitucions pronominals) com lèxics (el·lipsi i substitucions mitjançant sinònims i hiperònims).</p> <p>Les varietats de la llengua.</p> <p>Coneixement dels diferents registres i dels factors que incideixen en l'ús de la llengua en diferents àmbits socials i valoració de la importància d'utilitzar el registre adequat segons les condicions de la situació comunicativa.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reconèixer i explicar els valors expressius que adquireixen determinades categories gramaticals en relació amb la intenció comunicativa del text on apareixen, amb especial atenció a adjectius, determinants i pronoms. 2. Reconèixer i explicar els valors expressius que adquireixen les formes verbals en relació amb la intenció comunicativa del text on apareixen. 3. Reconèixer i explicar el significat dels principals prefixos i sufixos i les seves possibilitats de combinació per crear noves paraules, identificant aquells que procedeixen del llatí i el grec. 4. Identificar els diferents nivells de significat de paraules o expressions en funció de la intenció comunicativa del discurs oral o escrit on apareixen. 5. Usar correctament i eficaçment els diccionaris i altres fonts de consulta, tant en paper com en format digital, per resoldre dubtes sobre l'ús correcte de la llengua i per progressar en l'aprenentatge autònom. 6. Explicar i descriure els trets que determinen els límits oracionals per reconèixer l'estructura de les oracions compostes. 7. Aplicar els coneixements sobre la llengua per resoldre problemes de comprensió i expressió de textos orals i escrits i per a la revisió progressivament autònoma dels textos propis i aliens. 8. Identificar i explicar les estructures dels diferents gèneres textuais amb especial atenció a les estructures expositives i argumentatives per utilitzar-les en les seves produccions orals i escrites. 9. Reconèixer en textos de diversa índole i usar en les produccions pròpies orals i escrites els diferents connectors textuais i els principals mecanismes de referència interna, tant gramaticals com lèxics. 10. Reconèixer i utilitzar els diferents registres lingüístics en funció dels àmbits socials, valorant la importància d'utilitzar el registre adequat a cada moment. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Explica els valors expressius que adquireixen alguns adjectius, determinants i pronoms en relació amb la intenció comunicativa del text on apareixen. 2.1. Reconeix i explica els valors expressius que adquireixen les formes verbals en relació amb la intenció comunicativa del text on apareixen. 3.1. Reconeix els diferents procediments per a la formació de paraules noves i explica el valor significatiu dels prefixos i sufixos. 3.2. Forma substantius, adjectius, verbs i adverbis a partir d'altres categories gramaticals utilitzant diferents procediments lingüístics. 3.3. Coneix el significat dels principals prefixos i sufixos d'origen grecollatí i els utilitza per deduir el significat de paraules desconegudes. 4.1. Explica tots els valors expressius de les paraules que guarden relació amb la intenció comunicativa del text on apareixen. 4.2. Explica amb precisió el significat de paraules usant l'accepció adequada en relació amb el context en què apareixen. 5.1. Utilitza els diccionaris i altres fonts de consulta en paper i format digital resolent eficaçment els seus dubtes sobre l'ús correcte de la llengua i progressant en l'aprenentatge autònom. 6.1. Transforma i amplia oracions simples en oracions compostes usant connectors i altres procediments de substitució per evitar repeticions. 6.2. Reconeix la paraula nuclear que organitza sintàcticament i semànticament un enunciat, així com els elements que s'agrupen al seu voltant. 6.3. Reconeix l'equivalència semàntica i funcional entre l'adjectiu, el substantiu i alguns adverbis amb oracions de relatiu, substantives i adverbials, respectivament, transformant i ampliant adjectius, substantius i adverbis en oracions subordinades i inserint-les com a constituents d'una altra oració. 6.4. Utilitza de forma autònoma textos de la vida quotidiana per a l'observació, reflexió i explicació sintàctica. 7.1. Revisa els seus discursos orals i escrits aplicant correctament les normes ortogràfiques i gramaticals i en reconeix el valor social per obtenir una comunicació eficient. 8.1. Identifica i explica les estructures dels diferents gèneres textuais, amb especial atenció a les expositives i argumentatives, i les utilitza en produccions orals i escrites pròpies. 8.2. Coneix els elements de la situació comunicativa que determinen els diversos usos lingüístics: tema, propòsit, destinatari, gènere textual, etc. 8.3. Descriu els trets lingüístics més destacats de textos expositius i argumentatius i els relaciona amb la intenció comunicativa i el context en què es produeixen. 8.4. Reconeix, en un text, i utilitza, en les produccions pròpies, els diferents procediments lingüístics per a l'expressió de la subjectivitat. 9.1. Reconeix i utilitza la substitució lèxica com un procediment de cohesió textual. 9.2. Identifica, explica i utilitza diferents tipus de connectors de causa, conseqüència, condició i hipòtesi, així com els mecanismes gramaticals i lèxics de referència interna que proporcionen cohesió a un text. 10.1. Reconeix els registres lingüístics en textos orals o escrits en funció de la intenció comunicativa i del seu ús social. 10.2. Valora la importància d'utilitzar el registre adequat a cada situació comunicativa i l'aplica en els seus discursos orals i escrits.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 4. Educació literària		
<p>Pla lector.</p> <p>Lectura lliure d'obres de la literatura espanyola i universal i de la literatura juvenil com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement del món per aconseguir el desenvolupament dels seus propis gustos i interessos literaris i la seva autonomia lectora.</p> <p>Introducció a la literatura a través dels textos.</p> <p>Aproximació a les obres més representatives de la literatura espanyola del segle XVIII als nostres dies a través de la lectura i l'explicació de fragments significatius i, si s'escau, obres completes.</p> <p>Creació.</p> <p>Redacció de textos d'intenció literària a partir de la lectura de textos del segle XX, utilitzant les convencions formals del gènere seleccionat i amb intenció lúdica i creativa.</p> <p>Consulta de fonts d'informació variades per fer treballs i citació adequada d'aquestes fonts.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Afavorir la lectura i comprensió d'obres literàries de la literatura espanyola i universal de tots els temps i de la literatura juvenil. 2. Promoure la reflexió sobre la connexió entre la literatura i la resta de les arts. 3. Fomentar el gust i l'hàbit per la lectura en totes els seus vessants: com a font d'accés al coneixement i com a instrument d'oci i diversió que permet explorar mons diferents als nostres, reals o imaginaris. 4. Comprendre textos literaris representatius del segle XVIII als nostres dies reconeixent la intenció de l'autor, el tema, els trets propis del gènere al qual pertany i relacionant el seu contingut amb el context sociocultural i literari de l'època, o d'altres èpoques, i expressant la relació existent amb judicis personals raonats. 5. Redactar textos personals d'intenció literària seguint les convencions del gènere, amb intenció lúdica i creativa. 6. Consultar i citar adequadament fonts d'informació variades per realitzar un treball acadèmic en suport paper o digital sobre un tema del currículum de literatura, adoptant un punt de vista crític i personal i utilitzant les tecnologies de la informació. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Llegeix i comprèn amb un grau creixent d'interès i autonomia obres literàries pròximes als seus gustos i aficions. 1.2. Valora alguna de les obres de lectura lliure, en resumeix el contingut, explica els aspectes que més li han cridat l'atenció i el que la lectura li ha aportat com a experiència personal. 1.3. Desenvolupa progressivament el seu propi criteri estètic perseguint com a única finalitat el plaer per la lectura. 2.1. Desenvolupa progressivament la capacitat de reflexió observant, analitzant i explicant la relació existent entre diverses manifestacions artístiques de totes les èpoques (música, pintura, cinema...). 2.2. Reconeix i comenta la pervivència o evolució de personatges-tipus, temes i formes al llarg dels diversos períodes històrics/literaris fins a l'actualitat. 2.3. Compara textos literaris i peces dels mitjans de comunicació que responguin a un mateix tòpic, observant, analitzant i explicant els diferents punts de vista segons el mitjà, l'època o la cultura i valorant i criticant el que llegeix o veu. 3.1. Parla a classe dels llibres i comparteix les seves impressions amb els companys. 3.2. Treballa en equip determinats aspectes de les lectures proposades, o seleccionades pels alumnes, i investiga i experimenta de forma progressivament autònoma. 3.3. Llegeix en veu alta, modulant i adequant la veu, recolzant-se en elements de la comunicació no verbal i potenciant l'expressivitat verbal. 3.4. Dramatitza fragments literaris breus i desenvolupa progressivament l'expressió corporal com a manifestació de sentiments i emocions, respectant les produccions dels altres. 4.1. Llegeix i comprèn una selecció de textos literaris representatius de la literatura del segle XVIII als nostres dies, n'identifica el tema, en resumeix el contingut i n'interpreta el llenguatge literari. 4.2. Expressa la relació que existeix entre el contingut de l'obra, la intenció de l'autor i el context i la pervivència de temes i formes emetent judicis personals raonats. 5.1. Redacta textos personals d'intenció literària a partir de models donats, seguint les convencions del gènere i amb intenció lúdica i creativa. 5.2. Desenvolupa el gust per l'escriptura com a instrument de comunicació capaç d'analitzar i regular els seus propis sentiments. 6.1. Consulta i cita adequadament diverses fonts d'informació per desenvolupar per escrit, amb rigor, claredat i coherència, un tema relacionat amb el currículum de literatura. 6.2. Aporta en els seus treballs escrits o orals conclusions i punts de vista personals i crítics sobre les obres literàries i s'expressa amb rigor, claredat i coherència. 6.3. Utilitza recursos variats de les tecnologies de la informació i la comunicació per fer els seus treballs acadèmics.

Llengua castellana i Literatura I. 1r de batxillerat

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Comunicació oral: escoltar i parlar		
<p>La comunicació oral no espontània en l'àmbit acadèmic. El seu procés i la situació comunicativa.</p> <p>Textos expositius i argumentatius orals.</p> <p>Els gèneres textuais orals propis de l'àmbit acadèmic.</p> <p>Comprensió i producció de textos orals procedents dels mitjans de comunicació social. Recursos.</p>	<p>1. Exposar oralment un tema especialitzat amb rigor i claredat, a partir de la documentació en fonts diverses, l'organització de la informació mitjançant esquemes, el seguiment d'un ordre preestablert i la utilització de les tècniques d'exposició oral i les tecnologies de la informació i la comunicació.</p> <p>2. Sintetitzar per escrit el contingut de textos orals de caràcter expositiu i argumentatiu sobre temes especialitzats, conferències, classes, xerrades, videoconferències... discriminant la informació rellevant i accessòria i utilitzant l'escolta activa com un mitjà d'adquisició de coneixements.</p> <p>3. Extreure informació de textos orals i audiovisuals dels mitjans de comunicació, reconeixent la intenció comunicativa, el tema i l'estructura del contingut, identificant els trets propis del gènere periodístic, els recursos verbals i no verbals utilitzats i valorant de forma crítica la seva forma i el seu contingut.</p>	<p>1.1. Realitza exposicions orals sobre temes especialitzats, consulta fonts d'informació diversa, utilitza les tecnologies de la informació i segueix un ordre prèviament establert.</p> <p>1.2. S'expressa oralment amb fluïdesa, amb l'entonació, el to, el timbre i la velocitat adequats a les condicions de la situació comunicativa.</p> <p>1.3. Ajusta la seva expressió verbal a les condicions de la situació comunicativa: tema, àmbit discursiu, tipus de destinatari, etc., utilitzant un lèxic precís i especialitzat i evitant l'ús de col·loquialismes, falques i paraules comodí.</p> <p>1.4. Avalua les seves pròpies presentacions orals i les dels seus companys, detecta les dificultats estructurals i expressives i dissenya estratègies per millorar les seves pràctiques orals i progressar en l'aprenentatge autònom.</p> <p>2.1. Sintetitza per escrit textos orals de caràcter expositiu, de temes especialitzats i propis de l'àmbit acadèmic, i discrimina la informació rellevant.</p> <p>2.2. Reconeix les diferents formes d'organització del contingut en una exposició oral sobre un tema especialitzat propi de l'àmbit acadèmic o de divulgació científica i cultural, analitza els recursos verbals i no verbals utilitzats per l'emissor i els valora en funció dels elements de la situació comunicativa.</p> <p>2.3. Escolta de manera activa, pren notes i planteja preguntes amb la intenció d'aclarir idees que no ha comprès en una exposició oral.</p> <p>3.1. Reconeix els trets propis dels principals gèneres informatius i d'opinió procedents dels mitjans de comunicació social.</p> <p>3.2. Analitza els recursos verbals i no verbals utilitzats per l'emissor d'un text periodístic oral o audiovisual i en valora de forma crítica la forma i el contingut.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 2. Comunicació escrita: llegir i escriure		
<p>La comunicació escrita en l'àmbit acadèmic.</p> <p>Comprensió, producció i organització de textos expositius escrits de l'àmbit acadèmic.</p> <p>Comprensió, producció i organització de textos escrits procedents dels mitjans de comunicació social: gèneres informatius i d'opinió i publicitat.</p> <p>Procediments per a l'obtenció, el tractament i l'avaluació de la informació procedent de fonts impreses i digitals.</p>	<p>1. Desenvolupar per escrit un tema del currículum amb rigor, claredat i correcció ortogràfica i gramatical, utilitzant diferents estructures expositives (comparació, problema-solució, enumeració, causa-conseqüència, ordenació cronològica...) i utilitzant els recursos expressius adequats a les condicions de la situació comunicativa.</p> <p>2. Sintetitzar el contingut de textos expositius i argumentatius d'un tema especialitzat, discriminant la informació rellevant i accessòria i utilitzant la lectura com un mitjà d'adquisició de coneixements.</p> <p>3. Llegir, comprendre i interpretar textos periodístics i publicitaris de caràcter informatiu i d'opinió, reconeixent la intenció comunicativa, identificant els trets propis del gènere, els recursos verbals i no verbals utilitzats i valorant-ne de forma crítica la forma i el contingut.</p> <p>4. Realitzar treballs de recerca sobre temes del currículum o de l'actualitat social, científica o cultural a partir de la planificació de la seva realització, l'obtenció de la informació de fonts diverses i la utilització de les tecnologies de la informació i la comunicació per a la seva realització, avaluació i millora.</p>	<p>1.1. Desenvolupa per escrit un tema del currículum amb rigor, claredat i correcció ortogràfica i gramatical.</p> <p>1.2. Ajusta la seva expressió verbal a les condicions de la situació comunicativa (tema, àmbit discursiu, tipus de destinatari, etc.) utilitzant un lèxic precís i especialitzat i evitant l'ús de col·loquialismes, falques i paraules comodí.</p> <p>1.3. Avalua les seves pròpies produccions escrites i les dels seus companys, reconeix les dificultats estructurals i expressives i dissenya estratègies per millorar la seva redacció i avançar en l'aprenentatge autònom.</p> <p>2.1. Comprèn textos escrits de caràcter expositiu de tema especialitzat, propis de l'àmbit acadèmic o de divulgació científica i cultural, i identifica el tema i l'estructura.</p> <p>2.2. Sintetitza textos de caràcter expositiu, de tema especialitzat, propis de l'àmbit acadèmic, i distingeix les idees principals i les secundàries.</p> <p>2.3. Analitza els recursos verbals i no verbals presents en un text expositiu de tema especialitzat i els valora en funció dels elements de la situació comunicativa: intenció comunicativa de l'autor, tema i gènere textual.</p> <p>3.1. Resumeix el contingut de textos periodístics escrits informatius i d'opinió, discriminant la informació rellevant, reconeixent el tema i l'estructura del text i valorant de forma crítica la seva forma i el seu contingut.</p> <p>3.2. Interpreta diversos anuncis impresos identificant la informació i la persuasió, reconeixent els elements que utilitza l'emissor per seduir el receptor, valorant críticament la seva forma i el seu contingut i rebutjant les idees discriminatòries.</p> <p>4.1. Realitza treballs de recerca planificant la seva realització, fixant els seus propis objectius, organitzant la informació en funció d'un ordre predefinit, revisant el procés d'escriptura per millorar el producte final i arribant a conclusions personals.</p> <p>4.2. Utilitza les tecnologies de la informació i la comunicació per documentar-se, consultant fonts diverses, avaluant, contrastant, seleccionant i organitzant la informació rellevant mitjançant fitxes-resum.</p> <p>4.3. Respecta les normes de presentació de treballs escrits: organització en epígrafs, procediments de cita, notes a peu de pàgina, bibliografia.</p> <p>4.4. Utilitza les tecnologies de la informació i la comunicació per a la realització, avaluació i millora de textos escrits propis i aliens.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 3. Coneixement de la llengua		
<p>La paraula. El substantiu. Caracterització morfològica, sintàctica i semàntica. L'adjectiu. Caracterització morfològica, sintàctica i semàntica. El verb. La flexió verbal. La perífrasi verbal. El pronom. Tipologia i valors gramaticals. Els determinants. Tipologia i usos. Reconeixement de les diferències entre pronoms i determinants. Les relacions gramaticals. Observació, reflexió i explicació de les estructures sintàctiques simples i complexes. Connexions lògiques i semàntiques en els textos. El discurs. Observació, reflexió i explicació de les diferents formes d'organització textual. Reconeixement i explicació de les propietats textuales. Els seus procediments. La modalitat. Varietats de la llengua. Coneixement i explicació de la pluralitat lingüística d'Espanya. Els seus orígens històrics. Reconeixement i explicació de les varietats funcionals de la llengua.</p>	<p>1. Aplicar sistemàticament els coneixements sobre les diferents categories gramaticals en la realització, autoavaluació i millora dels textos orals i escrits, prenent consciència de la importància del coneixement gramatical per a l'ús correcte de la llengua. 2. Reconèixer i identificar els trets característics de les categories gramaticals: substantiu, adjectiu, verb, pronoms, articles i determinants, i explicar-ne els usos i valors en els textos. 3. Aplicar progressivament els coneixements sobre estructures sintàctiques dels enunciats per a la realització, autoavaluació i millora de textos orals i escrits, prenent consciència de la importància del coneixement gramatical per a l'ús correcte de la llengua. 4. Reconèixer els trets propis de les diferents tipologies textuales i identificar-ne l'estructura i els trets lingüístics més importants en relació amb la intenció comunicativa. 5. Aplicar els coneixements adquirits per a l'elaboració de discursos orals o escrits amb una coherència i cohesió adequades. 6. Conèixer i utilitzar fonts d'informació impresa o digital per resoldre dubtes sobre l'ús correcte de la llengua i avançar en l'aprenentatge autònom. 7. Conèixer l'origen i l'evolució de les diferents llengües d'Espanya i les seves varietats dialectals principals, reconeixent i explicant els seus trets característics en manifestacions orals i escrites i valorant la diversitat lingüística com a part del patrimoni cultural del nostre país. 8. Reconèixer els diversos usos socials i funcionals de la llengua, mostrant interès per ampliar el repertori verbal propi i evitar els prejudicis i estereotips lingüístics.</p>	<p>1.1. Revisa i millora textos orals i escrits propis i aliens, reconeixent i explicant incorreccions de concordança, règim verbal, ambigüitats semàntiques, etc. 1.2. Utilitza la terminologia gramatical adequada per a l'explicació lingüística dels textos. 2.1. Identifica i explica els usos i valors del substantiu en un text i el relaciona amb la intenció comunicativa de l'emissor i la tipologia textual seleccionada, així com amb altres components de la situació comunicativa: audiència i context. 2.2. Identifica i explica els usos i valors de l'adjectiu en un text i el relaciona amb la intenció comunicativa de l'emissor i la tipologia textual seleccionada, així com amb altres components de la situació comunicativa: audiència i context. 2.3. Identifica i explica els usos i valors del verb en un text i el relaciona amb la intenció comunicativa de l'emissor i la tipologia textual seleccionada, així com amb altres components de la situació comunicativa: audiència i context. 2.4. Identifica i explica els usos i valors dels pronoms en un text i el relaciona amb la intenció comunicativa de l'emissor i la tipologia textual seleccionada, així com amb altres components de la situació comunicativa: audiència i context. 2.5. Identifica i explica els usos i valors de l'article determinat i indeterminat i de tot tipus de determinants i en relaciona la presència o absència amb la intenció comunicativa de l'emissor i la tipologia textual seleccionada, així com amb altres components de la situació comunicativa: audiència i context. 3.1. Reconeix l'estructura sintàctica de l'oració simple i explica la relació entre els diferents grups de paraules. 3.2. Reconeix les oracions actives, passives, impersonals i mitjanes i contrasta les diferències entre aquestes en funció de la intenció comunicativa del text en què apareixen. 3.3. Reconeix i explica el funcionament de les oracions subordinades substantives en relació amb el verb de l'oració principal. 3.4. Reconeix i explica el funcionament de les oracions subordinades de relatiu i identifica l'antecedent que modifiquen. 3.5. Enriqueix els seus textos orals i escrits incorporant-hi progressivament estructures sintàctiques variades i aplicant els coneixements adquirits per revisar-los i millorar-los. 4.1. Reconeix i explica els trets estructurals i lingüístics dels textos narratius, descriptius, expositius i argumentatius. 4.2. Analitza i explica els trets formals d'un text en els plans morfosintàctic, lexicosemàntic i pragmaticotextual, i en relaciona l'ús amb la intenció comunicativa de l'emissor i la resta de condicions de la situació comunicativa. 5.1. Incorpora els diferents procediments de cohesió textual en la seva pròpia producció oral i escrita. 5.2. Identifica, analitza i interpreta les formes gramaticals que fan referència al context temporal i espacial i als participants en la comunicació. 5.3. Valora els recursos expressius utilitzats per l'emissor d'un text en funció de la seva intenció comunicativa i de la resta dels elements de la situació comunicativa, diferenciant i explicant les marques d'objectivitat i de subjectivitat i els diferents procediments gramaticals d'inclusió de l'emissor en el text. 6.1. Coneix i consulta fonts d'informació impresa o digital per resoldre dubtes sobre l'ús correcte de la llengua i per avançar en l'aprenentatge autònom. 7.1. Explica, a partir d'un text, l'origen i evolució de les llengües d'Espanya, així com les seves varietats dialectals principals i valora la diversitat lingüística com a part del nostre patrimoni cultural.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
		8.1. Selecciona el lèxic i les expressions adequades en contextos comunicatius que exigeixen un ús formal de la llengua, evitant l'ús de col·loquialismes, imprecisions o clixés. 8.2. Explica, a partir dels textos, la influència del medi social en l'ús de la llengua i identifica i rebutja els estereotips lingüístics que suposen una valoració pejorativa envers els usuaris de la llengua.
Bloc 4. Educació literària		
<p>Estudi de les obres més representatives de la literatura espanyola des de l'edat mitjana fins al segle XIX, a través de la lectura i l'anàlisi de fragments i obres significatives.</p> <p>Anàlisi de fragments o obres completes significatives des de l'edat mitjana fins al segle XIX, a partir de la identificació de les seves característiques temàtiques i formals i la seva relació amb el context, el moviment, el gènere al qual pertany i l'obra de l'autor, i constatació de l'evolució històrica de temes i formes.</p> <p>Interpretació crítica de fragments o obres significatives des de l'edat mitjana fins al segle XIX i detecció de les idees que manifesten la relació de l'obra amb el seu context històric, artístic i cultural.</p> <p>Planificació i elaboració de treballs acadèmics escrits o presentacions sobre la literatura des de l'edat mitjana fins al segle XIX, a partir de l'obtenció de la informació de fonts diverses i de l'aportació d'un judici crític personal i argumentat amb rigor.</p> <p>Desenvolupament de l'autonomia lectora i estima per la literatura com a font de plaer i de coneixement d'altres mons, temps i cultures.</p> <p>Composició de textos escrits amb intenció literària i consciència d'estil.</p>	<p>1. Realitzar l'estudi de les obres més representatives de la literatura espanyola des de l'edat mitjana fins al segle XIX a través de la lectura i l'anàlisi de fragments i obres significatives.</p> <p>2. Llegir i analitzar fragments o obres completes significatives des de l'edat mitjana fins al segle XIX, identificar-ne les característiques temàtiques i formals i relacionar-les amb el context, el moviment, el gènere al qual pertany i l'obra de l'autor, i constatar l'evolució històrica de temes i formes.</p> <p>3. Interpretar críticament fragments o obres significatives des de l'edat mitjana fins al segle XIX i detectar les idees que manifesten la relació de l'obra amb el seu context històric, artístic i cultural.</p> <p>Planificar i elaborar treballs de recerca escrits o presentacions sobre temes, obres o autors de la literatura des de l'edat mitjana fins al segle XIX, obtenir la informació de fonts diverses i aportar un judici crític personal i argumentat amb rigor.</p>	<p>1.1. Llegeix i analitza fragments i obres significatives des de l'edat mitjana fins al segle XIX.</p> <p>2.1. Identifica les característiques temàtiques i formals i les relaciona amb el context, moviment i gènere al qual pertany i l'obra de l'autor.</p> <p>2.2. Compara textos de diferents èpoques i constata l'evolució de temes i formes.</p> <p>3.1 Interpretar críticament fragments o obres significatives des de l'edat mitjana fins al segle XIX.</p> <p>3.2. Detecta les idees que manifesten la relació de l'obra amb el seu context històric, artístic i cultural.</p> <p>4.1. Planifica l'elaboració de treballs de recerca escrits o presentacions sobre temes, obres o autors de la literatura des de l'edat mitjana fins al segle XIX.</p> <p>4.2. Obté la informació de fonts diverses.</p> <p>4.3. Argumenta amb rigor el seu propi judici crític.</p>

Llengua castellana i literatura II. 2n de batxillerat

Continguts	Críteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Comunicació oral: escoltar i parlar		
<p>La comunicació oral no espontània en l'àmbit acadèmic, periodístic, professional i empresarial. La seva caracterització.</p> <p>Comprensió i producció de textos orals procedents dels mitjans de comunicació social: gèneres informatius i d'opinió. La publicitat.</p> <p>Presentació oral: planificació, documentació, avaluació i millora.</p>	<p>1. Escoltar de forma activa i analitzar textos orals argumentatius i expositius procedents de l'àmbit acadèmic, periodístic, professional i empresarial, identificar els trets propis del seu gènere i relacionar els aspectes formals del text amb la intenció comunicativa de l'emissor i amb la resta dels factors de la situació comunicativa.</p> <p>2. Sintetitzar el contingut de textos expositius i argumentatius orals de l'àmbit acadèmic (conferències i taules rodones) diferenciar la informació rellevant i accessòria i utilitzar l'escolta activa com un mitjà d'adquisició de coneixements.</p> <p>3. Extreure informació de textos orals periodístics i publicitaris procedents dels mitjans de comunicació social, reconèixer la intenció comunicativa, el tema, l'estructura del contingut, identificar els trets propis del gènere periodístic, els recursos verbals i no verbals utilitzats i valorar-ne de forma crítica la forma i el contingut.</p> <p>4. Realitzar una presentació acadèmica oral sobre un tema controvertit, contraposant punts de vista enfrontats, defensant una opinió personal amb arguments convincents i utilitzant les tecnologies de la informació i la comunicació per a la seva realització, avaluació i millora.</p>	<p>1.1. Reconeix les diferents formes d'organització del contingut en una argumentació oral, analitza els recursos verbals i no verbals utilitzats per l'emissor i els valora en funció dels elements de la situació comunicativa.</p> <p>1.2. Analitza els recursos verbals i no verbals presents en textos orals argumentatius i expositius procedents de l'àmbit acadèmic, periodístic, professional i empresarial i relaciona els aspectes formals i expressius amb la intenció de l'emissor, el gènere textual i la resta dels elements de la situació comunicativa.</p> <p>2.1. Sintetitza per escrit el contingut de textos orals argumentatius i expositius procedents de l'àmbit acadèmic, periodístic, professional o empresarial discriminant la informació rellevant.</p> <p>3.1. Interpreta diversos anuncis sonors i audiovisuals, identifica la informació i la persuasió, reconeix els elements que utilitza l'emissor per seduir el receptor, en valora críticament la forma i el contingut i rebutja les idees discriminatòries.</p> <p>4.1. Planifica, realitza i avalua presentacions acadèmiques orals de forma individual o en grup sobre un tema polèmic de caràcter acadèmic o de l'actualitat social, científica o cultural, analitza postures enfrontades i defensa una opinió pròpia mitjançant arguments convincents.</p> <p>4.2. Recopila informació, així com suports audiovisuals o gràfics, consultant fonts d'informació diversa i utilitzant correctament els procediments de cita.</p> <p>4.3. Classifica i estructura la informació obtinguda elaborant un guió de la presentació.</p> <p>4.4. S'expressa oralment amb claredat, precisió i correcció, ajusta la seva actuació verbal i no verbal a les condicions de la situació comunicativa i utilitza els recursos expressius propis del registre formal.</p> <p>4.5. Avalua les seves presentacions orals i les dels seus companys, detecta les dificultats estructurals i expressives i dissenya estratègies per millorar les seves pràctiques orals i progressar en l'aprenentatge autònom.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 2. Comunicació escrita: llegir i escriure		
<p>La comunicació escrita en l'àmbit acadèmic, periodístic, professional i empresarial. Els seus elements. Gèneres textuais:</p> <p>Anàlisi i comentari de textos escrits de l'àmbit acadèmic.</p> <p>Planificació, realització, revisió i millora de textos escrits de diferents àmbits socials i acadèmics.</p>	<p>1. Comprendre i produir textos expositius i argumentatius propis de l'àmbit acadèmic, periodístic, professional o empresarial, identificant la intenció de l'emissor, resumint-ne el contingut, diferenciant la idea principal i explicant el sistema d'organització.</p> <p>2. Escriure textos expositius i argumentatius propis de l'àmbit acadèmic amb rigor, claredat i correcció, utilitzant arguments adequats i convincents i ajustant la seva expressió a la intenció comunicativa i a la resta de les condicions de la situació comunicativa.</p> <p>3. Realitzar treballs acadèmics individuals o en grup sobre temes polèmics del currículum o de l'actualitat social, científica o cultural, a partir de la planificació de la seva realització, la contrastació d'opinions enfrontades, la defensa d'una opinió personal i la utilització de les tecnologies de la informació i la comunicació per a la seva realització, avaluació i millora.</p> <p>4. Analitzar textos escrits argumentatius i expositius propis de l'àmbit acadèmic, periodístic, professional o empresarial, identificant-ne els trets formals característics i relacionant-ne les característiques expressives amb la intenció comunicativa i amb la resta dels elements de la situació comunicativa.</p>	<p>1.1. Comprèn el sentit global de textos escrits de caràcter expositiu i argumentatiu propis de l'àmbit acadèmic, periodístic, professional o empresarial i identifica la intenció comunicativa de l'emissor i la seva idea principal.</p> <p>1.2. Sintetitza textos de caràcter expositiu i argumentatiu propis de l'àmbit acadèmic, periodístic, professional o empresarial i diferencia les idees principals i les secundàries.</p> <p>1.3. Analitza l'estructura de textos expositius i argumentatius procedents de l'àmbit acadèmic, periodístic, professional o empresarial i identifica els diferents tipus de connectors i organitzadors de la informació textual.</p> <p>1.4. Produeix textos expositius i argumentatius propis utilitzant el registre adequat a la intenció comunicativa, organitza els enunciats en seqüències lineals cohesionades i respecta les normes ortogràfiques i gramaticals. Revisa la seva producció escrita per millorar-la.</p> <p>2.1. Desenvolupa per escrit un tema del currículum amb rigor, claredat i correcció ortogràfica i gramatical, aplicant els coneixements gramaticals i pragmàtics per millorar l'expressió escrita.</p> <p>2.2. En les seves produccions escrites ajusta la seva expressió a les condicions de la situació comunicativa (tema, àmbit discursiu, tipus de destinatari, gènere textual...), utilitza els recursos expressius propis del registre formal i evita l'ús de col·loquialismes.</p> <p>2.3. Avalua les seves pròpies produccions escrites i les dels seus companys, reconeix les dificultats estructurals i expressives, recorre a obres de consulta tant impreses com digitals per a la seva correcció i dissenya estratègies per millorar la seva redacció i avançar en l'aprenentatge autònom.</p> <p>3.1. Realitza treballs acadèmics individuals i en grup sobre un tema controvertit del currículum o de l'actualitat social, cultural o científica, en planifica la realització, fixa els seus propis objectius, contrasta postures enfrontades i organitza i defensa una opinió pròpia mitjançant diferents tipus d'arguments.</p> <p>3.2. Utilitza les tecnologies de la informació i la comunicació per documentar-se, consultant fonts diverses, avaluant, contrastant, seleccionant i organitzant la informació rellevant mitjançant fixes resum.</p> <p>3.3. Respecta les normes de presentació de treballs escrits: organització en epígrafs, procediments de cita, notes a peu de pàgina, bibliografia...</p> <p>4.1. Descriu els trets morfosintàctics, lexicosemàntics i pragmaticotextuals presents en un text expositiu o argumentatiu procedent de l'àmbit acadèmic, periodístic, professional o empresarial, utilitza la terminologia gramatical adequada i posa de manifest la seva relació amb la intenció comunicativa de l'emissor i amb els trets propis del gènere textual.</p> <p>4.2. Reconeix, descriu i utilitza els recursos gramaticals (substitució pronominal, ús reiterat de determinades estructures sintàctiques, correlació temporal...) i lexicosemàntics (substitució per sinònims, hipònims i hiperònims, reiteracions lèxiques...) que proporcionen cohesió als textos escrits.</p> <p>4.3. Reconeix i explica els diferents procediments de cita (estil directe, estil indirecte o estil indirecte lliure i cita encoberta) presents en textos expositius i argumentatius i en reconeix la funció en el text.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 3. Coneixement de la llengua.		
<p>La paraula. Anàlisi i explicació del lèxic castellà i dels procediments de formació. L'adverbi. Tipologia i valors gramaticals. Les preposicions, conjuncions i interjeccions. Tipologia i valors gramaticals. Observació, reflexió i explicació del significat de les paraules. Denotació i connotació. Les relacions gramaticals. Observació, reflexió i explicació de les estructures sintàctiques simples i complexes. Connexions lògiques i semàntiques en els textos. El discurs. Observació, reflexió i explicació de les diferents formes d'organització textual de textos procedents de diferents àmbits. La intertextualitat. Identificació i ús dels recursos expressius que marquen l'objectivitat i la subjectivitat. Observació, reflexió i explicació de la dixi temporal, espacial i personal. Les varietats de la llengua. Coneixement i explicació de l'espanyol actual. L'espanyol en la xarxa. La situació de l'espanyol al món. L'espanyol d'Amèrica.</p>	<p>1. Reconèixer i explicar el procés de formació de les paraules en espanyol, i aplicar els coneixements adquirits per a la millora, la comprensió i el enriquiment del vocabulari actiu. 2. Reconèixer i identificar els trets característics de les categories gramaticals i explicar-ne els usos i valors en els textos. 3. Identificar i explicar els diferents nivells de significat de les paraules o expressions en funció de la intenció comunicativa del discurs oral o escrit en què apareixen. 4. Observar, reflexionar i explicar les diferents estructures sintàctiques d'un text i assenyalar les connexions lògiques i semàntiques que s'estableixen entre elles. 5. Aplicar els coneixements sobre estructures sintàctiques dels enunciats per a la realització, autoavaluació i millora de textos orals i escrits, i prendre consciència de la importància del coneixement gramatical per a l'ús correcte de la llengua. 6. Aplicar els coneixements sobre el funcionament de la llengua a la comprensió, l'anàlisi i el comentari de textos de diferent tipus procedents de l'àmbit acadèmic, periodístic, professional i empresarial, relacionar els usos lingüístics (marques d'objectivitat i subjectivitat; referències d'objectivitat i subjectivitat; referències d'objectivitat i subjectivitat; referències d'objectivitat i subjectivitat; referències d'objectivitat i subjectivitat) amb la intenció comunicativa de l'emissor i la resta dels elements de la situació comunicativa. 7. Explicar la forma d'organització interna dels textos expositius i argumentatius. 8. Reflexionar sobre la relació entre els processos de producció i recepció d'un text i reconèixer la importància que tenen per a la seva comprensió els coneixements previs que es tenen a partir de lectures anteriors que hi estiguin relacionades. 9. Conèixer la situació de l'espanyol al món, els seus orígens històrics i els seus trets característics, i valorar-ne positivament les variants.</p>	<p>1.1. Explica els procediments de formació de les paraules diferenciant entre arrel i afixos i explicant el seu significat. 1.2. Reconeix i explica la procedència grecollatina de gran part del lèxic espanyol i valora el seu coneixement per a la deducció del significat de paraules desconegudes. 2.1. Identifica i explica els usos i valors de les diferents categories gramaticals i els relaciona amb la intenció comunicativa de l'emissor i amb la tipologia textual seleccionada, així com amb altres components de la situació comunicativa: audiència i context. 2.2. Selecciona el lèxic i la terminologia adequats en contextos comunicatius que exigeixen un ús formal i especialitzat de la llengua, evitant l'ús de col·loquialismes, imprecisions o clixés. 3.1. Explica amb propietat el significat de paraules o expressions, en diferència l'ús denotatiu i connotatiu i el relaciona amb la intenció comunicativa de l'emissor. 3.2. Reconeix, analitza i interpreta les relacions semàntiques entre les paraules (sinonímia, antonímia, hiperonímia, polisèmia i homonímia) com a procediment de cohesió textual. 4.1. Reconeix les diferents estructures sintàctiques i explica la relació funcional i de significat que estableixen amb el verb de l'oració principal, utilitzant la terminologia gramatical adequada. 5.1. Enriqueix els seus textos orals i escrits incorporant-hi estructures sintàctiques variades i aplicant els coneixements adquirits per a la revisió i millora dels textos. 5.2. Aplica els coneixements adquirits sobre les estructures sintàctiques dels enunciats per a la realització, autoavaluació i millora dels propis textos orals i escrits, prenent consciència de la importància del coneixement gramatical per a l'ús correcte de la llengua. 6.1. Reconeix, analitza i explica les característiques lingüístiques i els recursos expressius de textos procedents de l'àmbit acadèmic, periodístic, professional i empresarial, relaciona els usos lingüístics amb la intenció comunicativa de l'emissor i la resta dels elements de la situació comunicativa i utilitza l'anàlisi per aprofundir en la comprensió del text. 6.2. Aplica els coneixements sobre el funcionament de la llengua a la comprensió, l'anàlisi i el comentari de textos de diferent tipus procedents de l'àmbit acadèmic, periodístic, professional i empresarial, relaciona els usos lingüístics (marques d'objectivitat i subjectivitat; referències d'objectivitat i subjectivitat; referències d'objectivitat i subjectivitat) amb la intenció comunicativa de l'emissor i la resta dels elements de la situació comunicativa. 6.3. Reconeix i explica els diferents procediments d'inclusió de l'emissor i receptor en el text. 6.4. Reconeix i explica en els textos les referències d'objectivitat i subjectivitat, temporals, espacials i personals en els textos. 6.5. Reconeix, explica i utilitza els diferents procediments de cita. 6.6. Revisa textos escrits propis i aliens, reconeix i explica les seves incorreccions (concordances, règim verbal, ambigüitats sintàctiques, col·loquialismes, etc.) amb criteris gramaticals i una terminologia apropiada per tal de millorar l'expressió escrita i avançar en l'aprenentatge autònom. 7.1. Reconeix, explica i utilitza en textos propis i aliens les diferents formes d'estructurar els textos expositius i argumentatius. 8.1. Expressa les seves experiències lectores d'obres de diferent tipus, gènere, etc. i les seves experiències personals, i les relaciona amb el nou text per arribar a una millor comprensió i interpretació d'aquest text. 9.1. Coneix la situació actual de la llengua espanyola al món i diferencia els usos específics de la llengua en l'àmbit digital. 9.2. Coneix els orígens històrics de l'espanyol a Amèrica i les seves àrees geogràfiques principals, reconeix en un text oral o escrit alguns dels trets característics i en valora positivament les variants.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 4. Educació literària		
<p>Estudi cronològic de les obres més representatives de la literatura espanyola del segle XX fins als nostres dies</p> <p>Anàlisi de fragments o obres significatives del segle XX fins als nostres dies.</p> <p>Interpretació crítica de fragments o obres significatives del segle XX fins als nostres dies.</p> <p>Planificació i elaboració de treballs acadèmics escrits o presentacions sobre temes, obres o autors de la literatura del segle XX fins als nostres dies.</p>	<p>1. Conèixer els aspectes temàtics i formals dels principals moviments literaris del segle XX fins als nostres dies, així com els autors i les obres més significatius.</p> <p>2. Llegir i analitzar textos literaris representatius de la història de la literatura del segle XX fins als nostres dies, identificar les característiques temàtiques i formals i relacionar-les amb el context, el moviment, el gènere al qual pertany i l'obra de l'autor i constatar l'evolució històrica de temes i formes.</p> <p>3. Interpretar de manera crítica fragments o obres de la literatura del segle XX fins als nostres dies i reconèixer les idees que manifesten la relació de l'obra amb el seu context històric, artístic i cultural.</p> <p>4. Desenvolupar per escrit un tema de la història de la literatura del segle XX fins als nostres dies, exposar les idees amb rigor, claredat i coherència i aportar una visió personal.</p> <p>5. Elaborar un treball de caràcter acadèmic en suport paper o digital sobre un tema del currículum de literatura consultant fonts diverses, adoptant un punt de vista crític i personal i utilitzant les tecnologies de la informació.</p>	<p>1.1. Desenvolupa per escrit, amb coherència i correcció, les característiques temàtiques i formals dels principals moviments del segle XX fins als nostres dies, esmentant els autors i les obres més representatives.</p> <p>2.1. Analitza fragments literaris del segle XX o, si s'escau, obres completes, fins als nostres dies i en relaciona el contingut i les formes d'expressió amb la trajectòria i l'estil de l'autor, el gènere i el moviment literari al qual pertany.</p> <p>2.2. Compara diferents textos de diferents èpoques i descriu l'evolució de temes i formes.</p> <p>3.1. Interpreta de manera crítica fragments o obres completes significatius de la literatura del segle XX fins als nostres dies i reconeix les idees que manifesten la relació de l'obra amb el seu context històric, artístic i cultural.</p> <p>4.1. Desenvolupa per escrit un tema de la història de la literatura del segle XX fins als nostres dies, exposa les idees amb rigor, claredat, coherència i correcció i aporta una visió personal.</p> <p>5.1. Llegeix textos informatius en paper o en format digital sobre un tema del currículum de literatura del segle XX fins als nostres dies i extreu la informació rellevant per ampliar coneixements sobre el tema.</p>

25. Literatura universal.

La lectura de textos procedents de la literatura universal intervé en el procés de maduració afectiva, intel·lectual i estètica dels joves, ja que el coneixement d'aquesta part fonamental del patrimoni cultural de la humanitat, en la qual s'han anat dipositant la imaginació, els sentiments i els pensaments de les diferents cultures al llarg de la història, condueix els estudiants a aprofundir en la comprensió de la identitat pròpia, tant individual com col·lectiva, així com a valorar de forma crítica la realitat del món contemporani. La lectura de fragments o obres completes representatives del patrimoni literari universal permet a l'alumnat conèixer altres realitats socials i culturals, enriquir la seva personalitat, ampliant la seva visió del món, i consolidar els seus hàbits lectors per desenvolupar el seu sentit estètic.

L'aproximació a la literatura universal com a coneixement i aprenentatge contribueix a desenvolupar la competència lingüística, les socials i cíviques i la de consciència i expressió cultural dels alumnes, adquirides durant l'ESO i en la matèria comuna de llengua castellana i literatura.

El desenvolupament d'aquests coneixements literaris al batxillerat implica el descobriment de la lectura com una experiència enriquidora, que produeix en l'estudiant una resposta afectiva i intel·lectual, fundada tant en la construcció del sentit del text com en el reconeixement de les seves particularitats expressives i discursives.

Els continguts s'organitzen en dos blocs: el primer bloc, "Processos i estratègies", inclou continguts comuns, centrats en el comentari de textos (obres completes o fragments seleccionats); aquest es concep com la construcció compartida del sentit de les obres i l'explicació de les seves convencions literàries. La lectura, interpretació, anàlisi i valoració dels textos literaris constitueix l'activitat fonamental de la matèria. Així mateix, aquest bloc inclou l'estudi de les diverses relacions significatives entre les obres literàries i la resta de les arts (obres musicals, cinematogràfiques, pictòriques, etc.). El segon bloc, "Els grans períodes i moviments de la literatura universal", es dedica a l'estudi cronològic de les obres més significatives de cada moment, a través d'una selecció d'obres i autors. Aquesta presentació cronològica posa en relleu la recurrència de certs temes i motius, així com l'evolució de les formes literàries al llarg de la història.

En definitiva, aquesta matèria facilita el desenvolupament de l'individu com a lector competent, capaç de comparar textos literaris de diferents èpoques i autors, i capaç de descobrir-hi recurrències temàtiques, així com semblances o divergències expressives. D'aquesta manera, l'alumnat aprendrà a transferir els seus coneixements, relacionant el contingut i les formes d'expressió d'una obra literària amb el context històric i cultural en el qual s'inscriu, la qual cosa afavorirà l'aprenentatge autònom.

Literatura universal. 2n de batxillerat

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 1. Processos i estratègies		
<p>Lectura i comentari de fragments, antologies i obres completes significatives de la literatura universal.</p> <p>Relacions entre obres literàries i la resta de les arts.</p> <p>Observació, reconeixement i valoració de l'evolució de temes i formes creats per la literatura en les diverses formes artístiques de la cultura universal. Selecció i anàlisi d'exemples representatius.</p>	<p>1. Llegir, comprendre, analitzar i comentar obres breus, fragments o obres completes significatives de diferents èpoques, interpretar-ne el contingut d'acord amb els coneixements adquirits sobre temes i formes literàries, així com sobre períodes i autors significatius.</p> <p>2. Interpretar obres narratives, líriques i dramàtiques de la literatura universal especialment significatives, relacionant la seva forma i el seu contingut amb les idees estètiques dominants del moment en què es van escriure i les transformacions artístiques i històriques produïdes amb la resta de les arts.</p> <p>3. Observar, reconèixer i valorar l'evolució d'alguns temes i formes creats per la literatura i el seu valor permanent en diverses manifestacions artístiques de la cultura universal.</p> <p>4. Analitzar i comparar textos de la literatura universal i de la literatura espanyola de la mateixa època, posant de manifest les influències, coincidències i diferències que existeixen entre ells.</p>	<p>1.1. Llegeix fragments significatius o textos complets de diferents obres de la literatura universal i identifica alguns elements, mites o arquetips creats per la literatura i que han arribat a convertir-se en punts de referència de la cultura universal.</p> <p>1.2. Interpreta obres o fragments representatius de diferents èpoques, les situa en el seu context històric, social i cultural, identifica la presència de determinats temes i motius i reconeix les característiques del gènere i del moviment en el qual s'inscriuen, així com els trets més destacats de l'estil literari.</p> <p>2.1. Interpreta determinades obres narratives, líriques i dramàtiques de la literatura universal especialment significatives i les relaciona amb les idees estètiques dominants del moment en què es van escriure, analitzant les vinculacions entre elles i comparant la seva forma d'expressió.</p> <p>2.2. Estableix relacions significatives entre la literatura i la resta de les arts, interpreta de manera crítica algunes obres o fragments significatius adaptats a altres manifestacions artístiques i analitza les relacions, similituds i diferències entre els diferents llenguatges expressius.</p> <p>3.1. Comenta textos literaris de diferents èpoques i descriu l'evolució de determinats temes i formes creats per la literatura.</p> <p>3.2. Reconeix el valor permanent d'aquests temes i formes de la literatura en altres manifestacions artístiques de la cultura universal.</p> <p>4.1. Compara textos literaris de la literatura universal i textos de la literatura espanyola de la mateixa època i reconeix les influències mútues i la pervivència de determinats temes i formes.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 2. Els grans períodes i moviments de la literatura universal		
<p>De l'antiguitat a l'edat mitjana: Les mitologies i l'origen de la literatura. Renaixement i classicisme: - Els canvis del món i la nova visió de l'home durant el Renaixement. - La lírica de l'amor: el petrarquisme. Orígens: la poesia trobadoresca i el Dolce Stil Nuovo. La innovació del Cançoner de Petrarca. Lectura i comentari d'una antologia lírica i d'algun conte de l'època. - La narració en prosa: Boccaccio. - Teatre clàssic europeu. El teatre isabelí a Anglaterra. Començament del mite de Faust dins de la literatura. Lectura i comentari d'una obra de teatre clàssic. Observació de les relacions existents entre les obres de teatre clàssiques i les obres de diferents gèneres musicals i cinematogràfics que han sorgit a partir d'elles.</p> <p>El segle de les llums: - El desenvolupament de l'esperit crític: la Il·lustració. L'Enciclopèdia. La prosa il·lustrada. - La novel·la europea al segle XVIII. Els hereus de Cervantes i de la picaresca espanyola en la literatura anglesa. - Lectura comentada d'alguna novel·la europea de la prosa il·lustrada i d'algun fragment de novel·la anglesa del segle XVIII.</p> <p>El moviment romàntic: - La revolució romàntica: consciència històrica i nou sentit de la ciència. -El romanticisme i la seva consciència de moviment literari. Precursors: Goethe. - La poesia romàntica i la novel·la històrica. - Lectura i comentari d'una antologia de poemes romàntics europeus i d'algun fragment de novel·la històrica. - Observació de les relacions existents entre les obres literàries del romanticisme i les obres de diferents gèneres musicals (simfonies, poemes simfònics, lieder, òperes), cinematogràfics i teatrals que han sorgit a partir d'elles.</p> <p>La segona meitat del segle XIX: - De la narrativa romàntica al realisme a Europa. Literatura i societat. Evolució dels temes i les tècniques narratives del realisme. Principals novel·listes europeus del segle XIX. Lectura i comentari d'una antologia de fragments de novel·les realistes. - El naixement de la gran literatura nord-americana (1830-1890). De l'experiència vital a la literatura. El renaixement del conte. Lectura i comentari d'alguns contes de la segona meitat del segle XIX. - L'arrencada de la modernitat poètica: de Baudelaire al simbolisme. Lectura d'una antologia de poesia simbolista. - La renovació del teatre europeu: un nou teatre i unes noves formes de pensament. Lectura i comentari d'una obra. - Observació de les relacions existents entre les obres literàries d'aquest període i les obres de diferents gèneres musicals, cinematogràfics i teatrals que han sorgit a partir d'elles.</p> <p>Els nous enfocaments de la literatura al segle XX i les transformacions dels gèneres literaris: - La crisi del pensament vuitcentista i la cultura de final de segle. La fallida de l'ordre europeu: la crisi del 1914. Les innovacions filosòfiques, científiques i tècniques i la seva influència en la creació literària. - La consolidació d'una nova forma d'escriure en la novel·la. Estudi de les tècniques narratives. Lectura d'una novel·la curta, d'algun relat i/o d'algun conte representatiu d'aquest període. - Les avantguardes europees. El surrealisme. Lectura d'una antologia de poesia avantguardista. - La culminació de la gran literatura americana. La generació perduda. - El teatre de l'absurd i del compromís. Lectura d'alguna obra representativa d'aquests corrents dramàtics. - Observació de les relacions existents entre les obres d'aquesta època i les obres de diferents gèneres musicals, cinematogràfics i teatrals que han sorgit a partir d'elles.</p>	<p>1. Llegir, comprendre i analitzar obres breus, fragments o obres completes, significatives de diferents èpoques i interpretar-ne el contingut d'acord amb els coneixements adquirits sobre temes i formes literàries, així com sobre períodes i autors significatius.</p> <p>2. Realitzar treballs crítics sobre la lectura d'una obra significativa d'una època, interpretar-la en relació amb el seu context històric i literari, obtenir la informació bibliogràfica necessària i fer-ne una valoració personal.</p> <p>3. Realitzar exposicions orals o escrites sobre una obra, un autor o una època amb l'ajuda de mitjans audiovisuals i de les tecnologies de la informació i la comunicació, expressant les opinions pròpies, seguint un esquema preparat prèviament, valorant les obres literàries com a punt de trobada d'idees i sentiments col·lectius i com a instruments per augmentar el cabal de l'experiència pròpia.</p>	<p>1.1. Llegeix i analitza textos literaris universals de diferents èpoques i n'interpreta el contingut d'acord amb els coneixements adquirits sobre temes i formes literàries, així com sobre períodes i autors significatius.</p> <p>2.1. Realitza treballs crítics sobre una obra llegida en la seva integritat, la relaciona amb el seu context històric, social i literari i, si s'escau, amb el significat i la rellevància del seu autor en l'època o en la història de la literatura, i consulta fonts d'informació diverses.</p> <p>3.1. Realitza presentacions orals o escrites planificades integrant coneixements literaris i lectura, amb una estructuració correcta del contingut, una argumentació coherent i clara de les pròpies opinions, consulta fonts i les cita, selecciona informació rellevant i utilitza el registre apropiat i la terminologia literària necessària.</p> <p>3.2. Explica oralment o per escrit els canvis significatius en la concepció de la literatura i dels gèneres literaris, els relaciona amb el conjunt de circumstàncies històriques, socials i culturals i estableix relacions entre la literatura i la resta de les arts.</p> <p>3.3. Valora oralment o per escrit una obra literària i reconeix la lectura com una font d'enriquiment de la pròpia personalitat i com un mitjà per aprofundir en la comprensió del món interior i de la societat.</p>

26. Matemàtiques aplicades a les ciències socials.

Les matemàtiques són un instrument indispensable per interpretar la realitat i expressar els fenòmens socials, científics i tècnics d'un món cada vegada més complex; contribueixen de forma especial a la comprensió dels fenòmens de la realitat social, de naturalesa econòmica, històrica, geogràfica, artística, política, sociològica, etc., ja que desenvolupen la capacitat de simplificar i abstraure.

El món actual està en contínua i ràpida transformació, de manera que és imprescindible l'aprenentatge de mètodes generals d'anàlisi social que es puguin aplicar en contextos diversos. En aquest entorn, les matemàtiques adquireixen un paper rellevant com a eina adequada per adquirir i consolidar el coneixement, desenvolupen la capacitat de reflexionar i raonar sobre els fenòmens socials i proporcionen instruments adequats per a la representació, la modelització i el contrast de les hipòtesis plantejades sobre el seu comportament. Avui dia, les matemàtiques constitueixen l'eina principal per convertir els fets observables en coneixement i informació. És més, la utilització d'un llenguatge formal, com és el de les matemàtiques, facilita l'argumentació i explicació dels fenòmens esmentats i la comunicació dels coneixements amb precisió.

Les matemàtiques tenen un caràcter instrumental com a base per al progrés en l'adquisició de continguts d'altres disciplines. Per exemple, en economia, la teoria econòmica explica els fenòmens econòmics amb una base matemàtica. La teoria de jocs o teoria de la decisió són un altre exemple de les aplicacions en aquest camp. En sociologia i ciències polítiques s'utilitza cada cop amb més freqüència l'anàlisi d'enquestes, entre altres aplicacions. Tampoc no s'ha d'oblidar la contribució de les matemàtiques a altres àrees com la geografia, la història o l'art, on les matemàtiques han tingut una reconeguda influència.

Les matemàtiques també contribueixen a la formació intel·lectual dels alumnes, fet que els permetrà desenvolupar-se millor tant en l'àmbit personal com social. És necessari ressaltar també el valor formatiu de les matemàtiques en aspectes tan importants com la recerca de la bellesa i l'harmonia, l'estímul de la creativitat o el desenvolupament de capacitats personals i socials que contribueixen a formar ciutadans autònoms, segurs de si mateixos, decidits i emprenedors, capaços d'afrontar els reptes i abordar els problemes amb garanties d'èxit.

L'ensenyament d'aquesta matèria no s'ha de desvincular de la seva aplicació a la interpretació dels fenòmens socials, per la qual cosa, a més de centrar-se en l'adquisició del coneixement dels continguts de matemàtiques i els seus procediments de càlcul, anàlisi, mesura i estimació, s'ha de dirigir cap a l'adquisició de l'habilitat d'interpretar dades, seleccionar els elements fonamentals, analitzar-los, obtenir conclusions raonables i argumentar de manera rigorosa.

La resolució de problemes es converteix en un objectiu principal. El procés ha de cultivar l'habilitat per entendre diferents plantejaments i implementar plans pràctics, revisar els procediments de cerca de solucions i plantejar aplicacions del coneixement i les habilitats matemàtiques a diverses situacions de la vida real; sobretot, s'ha de fomentar l'autonomia per establir hipòtesis i contrastar-les, i per dissenyar diferents estratègies de resolució o extrapolar els resultats obtinguts a situacions anàlogues.

L'ús d'eines tecnològiques tindrà un paper essencial en el currículum de la matèria, tant per a la millor comprensió de conceptes o en la resolució de problemes complexos com per contrastar amb més rigor les hipòtesis proposades i presentar i comunicar els resultats obtinguts. A més, aquestes eines contribueixen a la preparació per a l'aprenentatge al llarg de la vida i refermen el treball fora de l'aula.

Es procurarà una atenció personalitzada a l'alumnat, ja que aquesta atenció proporciona l'oportunitat de potenciar les seves fortaleses i corregir les seves debilitats. Es fomentarà el raonament, l'experimentació i la simulació, que promouen un paper actiu de l'alumnat.

La matèria de matemàtiques aplicades a les ciències socials està dividida en dos cursos: el seu ensenyament s'ha de començar tenint en compte el grau d'adquisició de la competència matemàtica que l'alumne ha aconseguit a llarg de l'ESO; per aconseguir aquesta continuïtat, tal com passa en el currículum bàsic de les assignatures de matemàtiques de l'ESO, els coneixements, les competències i els valors estan integrats, i s'han formulat els estàndards d'aprenentatge avaluable tenint en compte la relació necessària entre aquests elements, també el batxillerat.

La matèria s'estructura al voltant de quatre blocs de contingut: "Processos, mètodes i actituds en matemàtiques", "Nombres i àlgebra", "Anàlisi" i "Estadística i probabilitat".

El bloc "Processos, mètodes i actituds en matemàtiques" és un bloc comú als dos cursos i transversal: s'ha de desenvolupar simultàniament a la resta de blocs de contingut i és l'eix fonamental de l'assignatura; s'articula sobre processos bàsics i imprescindibles en la tasca matemàtica: la resolució de problemes, projectes de recerca matemàtica, la matematització i modelització, les actituds adequades per desenvolupar el treball científic i la utilització de mitjans tecnològics.

Els elements que constitueixen el currículum bàsic en el primer curs fonamenten els principals conceptes dels diferents blocs de contingut, a més d'oferir una base sòlida per a la interpretació de fenòmens socials en què intervien dues variables. En el segon curs s'aprofundeix en les aportacions de la matèria al currículum del batxillerat, en particular mitjançant la inferència estadística, l'optimització i l'àlgebra lineal.

Matemàtiques aplicades a les ciències socials I. 1r de batxillerat

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Processos, mètodes i actituds en matemàtiques		
<p>Planificació del procés de resolució de problemes.</p> <p>Estratègies i procediments posats en pràctica: relació amb altres problemes coneguts, modificació de variables, suposar el problema resolt, etc.</p> <p>Anàlisi dels resultats obtinguts: coherència de les solucions amb la situació, revisió sistemàtica del procés, altres formes de resolució, problemes semblants.</p> <p>Elaboració i presentació oral i/o escrita d'informes científics escrits sobre el procés seguit en la resolució d'un problema.</p> <p>Realització de recerques matemàtiques a partir de contextos de la realitat.</p> <p>Elaboració i presentació d'un informe científic sobre el procés, els resultats i les conclusions del procés de recerca desenvolupat.</p> <p>Pràctica dels processos de matematització i modelització, en contextos de la realitat.</p> <p>Confiança en les capacitats pròpies per desenvolupar actituds adequades i afrontar les dificultats pròpies del treball científic.</p> <p>Utilització de mitjans tecnològics en el procés d'aprenentatge per a:</p> <p>a) la recollida ordenada i l'organització de dades.</p> <p>b) l'elaboració i creació de representacions gràfiques de dades numèriques, funcionals o estadístiques.</p> <p>c) facilitar la comprensió de propietats geomètriques o funcionals i la realització de càlculs de tipus numèric, algebraic o estadístic.</p> <p>d) el disseny de simulacions i l'elaboració de prediccions sobre situacions matemàtiques diverses.</p> <p>e) l'elaboració d'informes i documents sobre els processos portats a terme i els resultats i les conclusions obtingudes.</p> <p>f) comunicar i compartir, en entorns apropiats, la informació i les idees matemàtiques.</p>	<p>1. Expressar verbalment, de manera raonada, el procés seguit en la resolució d'un problema.</p> <p>2. Utilitzar processos de raonament i estratègies de resolució de problemes, fent els càlculs necessaris i comprovant les solucions obtingudes.</p> <p>3. Elaborar un informe científic escrit que serveixi per comunicar les idees matemàtiques sorgides en la resolució d'un problema, amb el rigor i la precisió adequats.</p> <p>4. Planificar adequadament el procés de recerca, tenint en compte el context en què es desenvolupa i el problema de recerca plantejat.</p> <p>5. Practicar estratègies per a la generació de recerques matemàtiques, a partir de: a) la resolució d'un problema i l'aprofundiment posterior; b) la generalització de propietats i lleis matemàtiques; c) aprofundiment en algun moment de la història de les matemàtiques; concretant tot això en contextos numèrics, algebraics, geomètrics, funcionals, estadístics o probabilístics.</p> <p>6. Elaborar un informe científic escrit que reculli el procés de recerca efectuat, amb el rigor i la precisió adequats.</p> <p>7. Desenvolupar processos de matematització en contextos de la realitat quotidiana (numèrics, geomètrics, funcionals, estadístics o probabilístics) a partir de la identificació de problemes en situacions problemàtiques de la realitat.</p> <p>8. Valorar la modelització matemàtica com un recurs per resoldre problemes de la realitat quotidiana, avaluant l'eficàcia i les limitacions dels models utilitzats o construïts.</p> <p>9. Desenvolupar i cultivar les actituds personals inherents a la tasca matemàtica.</p> <p>10. Superar bloquejos i inseguretats davant la resolució de situacions desconegudes.</p> <p>11. Reflexionar sobre les decisions preses, valorant-ne l'eficàcia i aprenent d'això per a situacions similars futures.</p> <p>12. Utilitzar les eines tecnològiques adequades, de manera autònoma, fent càlculs numèrics, algebraics o estadístics, fent representacions gràfiques, recreant situacions matemàtiques mitjançant simulacions o analitzant amb sentit crític situacions diverses que ajudin a comprendre conceptes matemàtics o a resoldre problemes.</p> <p>13. Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació de manera habitual en el procés d'aprenentatge, cercant, analitzant i seleccionant informació rellevant a Internet o en altres fonts, elaborant documents propis, fent-ne exposicions i argumentacions i compartint-los en entorns apropiats per facilitar la interacció.</p>	<p>1.1. Expressa verbalment, de forma raonada, el procés seguit en la resolució d'un problema, amb el rigor i la precisió adequats.</p> <p>2.1. Analitza i comprèn l'enunciat que s'ha de resoldre (dades, relacions entre les dades, condicions, coneixements matemàtics necessaris, etc.).</p> <p>2.2. Fa estimacions i elabora conjectures sobre els resultats dels problemes que s'han de resoldre, en contrasta la validesa i en valora la utilitat i l'eficàcia.</p> <p>2.3. Utilitza estratègies heurístiques i processos de raonament en la resolució de problemes i reflexiona sobre el procés seguit.</p> <p>3.1. Usa el llenguatge, la notació i els símbols matemàtics adequats al context i a la situació.</p> <p>3.2. Utilitza arguments, justificacions, explicacions i raonaments explícits i coherents.</p> <p>3.3. Utilitza les eines tecnològiques adequades al tipus de problema, situació que s'ha de resoldre o propietat o teorema que s'ha de demostrar.</p> <p>4.1. Coneix i descriu l'estructura del procés d'elaboració d'una recerca matemàtica: problema de recerca, estat de la qüestió, objectius, hipòtesi, metodologia, resultats, conclusions, etc.</p> <p>4.2. Planifica adequadament el procés de recerca, tenint en compte el context en què es desenvolupa i el problema de recerca plantejat.</p> <p>5.1. Aprofundeix en la resolució d'alguns problemes plantejant noves preguntes, generalitzant la situació o els resultats, etc.</p> <p>5.2. Cerca connexions entre contextos de la realitat i del món de les matemàtiques (la història de la humanitat i la història de les matemàtiques; art i matemàtiques; ciències socials i matemàtiques, etc.).</p> <p>6.1. Consulta les fonts d'informació adequades al problema de recerca.</p> <p>6.2. Usa el llenguatge, la notació i els símbols matemàtics adequats al context del problema de recerca.</p> <p>6.3. Utilitza arguments, justificacions, explicacions i raonaments explícits i coherents.</p> <p>6.4. Utilitza les eines tecnològiques adequades al tipus de problema de recerca, tant en la cerca de solucions com per millorar l'eficàcia en la comunicació de les idees matemàtiques.</p> <p>6.5. Transmet certesa i seguretat en la comunicació de les idees, així com domini del tema de recerca.</p> <p>6.6. Reflexiona sobre el procés de recerca i elabora conclusions sobre el nivell de: a) resolució del problema de recerca; b) consecució d'objectius. Així mateix, planteja continuacions possibles de la recerca, analitza els punts forts i febles del procés i fa explícites les seves impressions personals sobre l'experiència.</p> <p>7.1. Identifica situacions problemàtiques de la realitat, susceptibles de contenir problemes d'interès.</p> <p>7.2. Estableix connexions entre el problema del món real i el món matemàtic: identifica el problema o problemes matemàtics subjacents i els coneixements matemàtics necessaris.</p> <p>7.3. Utilitza, elabora o construeix models matemàtics adequats que permetin la resolució del problema o problemes dins del camp de les matemàtiques.</p> <p>7.4. Interpreta la solució matemàtica del problema en el context de la realitat.</p> <p>7.5. Fa simulacions i prediccions, en el context real, per valorar l'adequació i les limitacions dels models i proposa millores per augmentar-ne l'eficàcia.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
		<p>8.1. Reflexiona sobre el procés i obté conclusions sobre els assoliments aconseguits, els resultats millorables, impressions personals del procés, etc.</p> <p>9.1. Desenvolupa actituds adequades per al treball en matemàtiques: esforç, perseverança, flexibilitat i acceptació de la crítica raonada, convivència amb la incertesa, tolerància de la frustració, autoanàlisi contínua, etc.</p> <p>9.2. Es planteja la resolució de reptes i problemes amb la precisió, la pulcritud i l'interès adequats al nivell educatiu i a la dificultat de la situació.</p> <p>9.3. Desenvolupa actituds de curiositat i indagació, juntament amb hàbits de plantejar preguntes i cercar respostes adequades, revisar de manera crítica els resultats trobats, etc.</p> <p>10.1. Pren decisions en els processos (de resolució de problemes, de recerca, de matematització o de modelització) i en valora les conseqüències i la conveniència per la seva senzillesa i utilitat.</p> <p>11.1. Reflexiona sobre els processos desenvolupats i pren consciència de les seves estructures, valora la potència, senzillesa i bellesa dels mètodes i idees utilitzats, aprèn d'això per a situacions futures, etc.</p> <p>12.1. Selecciona eines tecnològiques adequades i les utilitza per fer càlculs numèrics, algebraics o estadístics quan la seva dificultat impedeix o no aconsella fer-los manualment.</p> <p>12.2. Utilitza mitjans tecnològics per fer representacions gràfiques de funcions amb expressions algebraiques complexes i extreure'n informació qualitativa i quantitativa.</p> <p>12.3. Dissenya representacions gràfiques per explicar el procés seguit en la solució de problemes, mitjançant la utilització de mitjans tecnològics.</p> <p>12.4. Recria entorns i objectes geomètrics amb eines tecnològiques interactives per mostrar, analitzar i comprendre propietats geomètriques.</p> <p>13.1. Elabora documents digitals propis (text, presentació, imatge, vídeo, so...) com a resultat del procés de cerca, anàlisi i selecció d'informació rellevant, amb l'eina tecnològica adequada, i els comparteix per discutir-los o difondre'ls.</p> <p>13.2. Utilitza els recursos creats per refermar l'exposició oral dels continguts treballats a l'aula.</p> <p>13.3. Utilitza adequadament els mitjans tecnològics per estructurar i millorar el seu procés d'aprenentatge, recull la informació de les activitats, analitza punts forts i febles del seu procés acadèmic i estableix pautes de millora.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 2. Nombres i àlgebra		
<p>Nombres racionals i irracionals. El nombre real. Representació en la recta real. Interval.</p> <p>Aproximació decimal d'un nombre real. Estimació, arrodoniment i errors.</p> <p>Operacions amb nombres reals. Potències i radicals. La notació científica.</p> <p>Operacions amb capitals financers. Augments i disminucions percentuals. Taxes i interessos bancaris. Capitalització i amortització simple i composta.</p> <p>Utilització de recursos tecnològics per a la realització de càlculs financers i mercantils.</p> <p>Polinomis. Operacions. Descomposició en factors.</p> <p>Equacions lineals, quadràtiques i reductibles a elles, exponencials i logarítmiques. Aplicacions.</p> <p>Sistemes d'equacions de primer i segon grau amb dues incògnites. Classificació. Aplicacions. Interpretació geomètrica.</p> <p>Sistemes d'equacions lineals amb tres incògnites: mètode de Gauss.</p>	<p>1. Utilitzar els nombres reals i les seves operacions per presentar i intercanviar informació, controlant i ajustant el marge d'error exigible en cada situació, en situacions de la vida real.</p> <p>2. Resoldre problemes de capitalització i amortització simple i composta utilitzant paràmetres d'aritmètica mercantil i utilitzant mètodes de càlcul o els recursos tecnològics més adequats.</p> <p>3. Transcriure a llenguatge algebraic o gràfic situacions relatives a les ciències socials i utilitzar tècniques matemàtiques i eines tecnològiques apropiades per resoldre problemes reals, i donar una interpretació de les solucions obtingudes en contextos particulars.</p>	<p>1.1. Reconeix els diferents tipus de nombres reals (racionals i irracionals) i els utilitza per representar i interpretar adequadament informació quantitativa.</p> <p>1.2. Representa correctament informació quantitativa mitjançant intervals de nombres reals.</p> <p>1.3. Compara, ordena, classifica i representa gràficament qualsevol nombre real.</p> <p>1.4. Fa operacions numèriques amb eficàcia, utilitzant càlcul mental, algorismes de llapis i paper, calculadora o programes informàtics, utilitzant la notació més adequada i controlant l'error quan aproxima.</p> <p>2.1. Interpreta i contextualitza correctament paràmetres d'aritmètica mercantil per resoldre problemes de l'àmbit de la matemàtica financera (capitalització i amortització simple i composta) mitjançant els mètodes de càlcul o recursos tecnològics apropiats.</p> <p>3.1. Utilitza de manera eficaç el llenguatge algebraic per representar situacions plantejades en contextos reals.</p> <p>3.2. Resol problemes relatius a les ciències socials mitjançant la utilització d'equacions o sistemes d'equacions.</p> <p>3.3. Fa una interpretació contextualitzada dels resultats obtinguts i els exposa amb claredat.</p>
Bloc 3. Anàlisi		
<p>Resolució de problemes i interpretació de fenòmens socials i econòmics mitjançant funcions.</p> <p>Funcions reals de variable real.</p> <p>Expressió d'una funció en forma algebraica, per mitjà de taules o de gràfiques. Característiques d'una funció.</p> <p>Interpolació i extrapolació lineal i quadràtica. Aplicació a problemes reals.</p> <p>Identificació de l'expressió analítica i gràfica de les funcions reals de variable real: polinòmiques, exponencial i logarítmica, valor absolut, part entera, i racionals i irracionals senzilles a partir de les seves característiques. Les funcions definides a trossos.</p> <p>Idea intuïtiva de límit d'una funció en un punt. Càlcul de límits senzills. El límit com a eina per a l'estudi de la continuïtat d'una funció. Aplicació a l'estudi de les asímptotes.</p> <p>Taxa de variació mitjana i taxa de variació instantània. Aplicació a l'estudi de fenòmens econòmics i socials. Derivada d'una funció en un punt. Interpretació geomètrica. Recta tangent a una funció en un punt.</p> <p>Funció derivada. Regles de derivació de funcions elementals senzilles que siguin suma, producte, quocient i composició de funcions polinòmiques, exponencials i logarítmiques.</p>	<p>1. Interpretar i representar gràfiques de funcions reals tenint en compte les seves característiques i la seva relació amb fenòmens socials.</p> <p>2. Interpolar i extrapolar valors de funcions a partir de taules i conèixer la utilitat en casos reals.</p> <p>3. Calcular límits finits i infinits d'una funció en un punt o en l'infinit per estimar les tendències.</p> <p>4. Conèixer el concepte de continuïtat i estudiar la continuïtat en un punt en funcions polinòmiques, racionals, logarítmiques i exponencials.</p> <p>5. Conèixer i interpretar geomètricament la taxa de variació mitjana en un interval i en un punt com a aproximació al concepte de derivada i utilitzar la regla de derivació per obtenir la funció derivada de funcions senzilles i de les seves operacions.</p>	<p>1.1. Analitza funcions expressades en forma algebraica, per mitjà de taules o gràficament, i les relaciona amb fenòmens quotidians, econòmics, socials i científics per extreure i replicar models.</p> <p>1.2. Selecciona de manera adequada i raonadament eixos, unitats i escales, reconeixent i identificant els errors d'interpretació derivats d'una mala elecció, per fer representacions gràfiques de funcions.</p> <p>1.3. Estudia i interpreta gràficament les característiques d'una funció comprovant els resultats amb l'ajuda de mitjans tecnològics en activitats abstractes i problemes contextualitzats.</p> <p>2.1. Obté valors desconeguts mitjançant interpolació o extrapolació a partir de taules o dades i els interpreta en un context.</p> <p>3.1. Calcula límits finits i infinits d'una funció en un punt o en l'infinit per estimar les tendències d'una funció.</p> <p>3.2. Calcula, representa i interpreta les asímptotes d'una funció en problemes de les ciències socials.</p> <p>4.1. Examina, analitza i determina la continuïtat de la funció en un punt per extreure conclusions en situacions reals.</p> <p>5.1. Calcula la taxa de variació mitjana en un interval i la taxa de variació instantània, les interpreta geomètricament i les utilitza per resoldre problemes i situacions extremes de la vida real.</p> <p>5.2. Aplica les regles de derivació per calcular la funció derivada d'una funció i obtenir la recta tangent a una funció en un punt donat.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 4. Estadística i probabilitat		
<p>Estadística descriptiva bidimensional: Taules de contingència. Distribució conjunta i distribucions marginals.</p> <p>Distribucions condicionades. Mitjanes i desviacions típiques marginals i condicionades.</p> <p>Independència de variables estadístiques.</p> <p>Dependència de dues variables estadístiques. Representació gràfica: núvol de punts.</p> <p>Dependència lineal de dues variables estadístiques. Covariància i correlació: càlcul i interpretació del coeficient de correlació lineal.</p> <p>Regressió lineal. Prediccions estadístiques i fiabilitat d'aquestes prediccions. Coeficient de determinació.</p> <p>Successos. Assignació de probabilitats a successos mitjançant la regla de Laplace i a partir de la seva freqüència relativa. Axiomàtica de Kolmogorov.</p> <p>Aplicació de la combinatòria al càlcul de probabilitats.</p> <p>Experiments simples i compostos. Probabilitat condicionada. Dependència i independència de successos.</p> <p>Variables aleatòries discretes. Distribució de probabilitat. Mitjana, variància i desviació típica.</p> <p>Distribució binomial. Caracterització i identificació del model. Càlcul de probabilitats.</p> <p>Variables aleatòries contínues. Funció de densitat i de distribució. Interpretació de la mitjana, variància i desviació típica.</p> <p>Distribució normal. Tipificació de la distribució normal. Assignació de probabilitats en una distribució normal.</p> <p>Càlcul de probabilitats mitjançant l'aproximació de la distribució binomial per la normal.</p>	<p>1. Descriure i comparar conjunts de dades de distribucions bidimensionals, amb variables discretes o contínues, procedents de contextos relacionats amb l'economia i altres fenòmens socials i obtenir els paràmetres estadístics més usuals a partir dels mitjans més adequats (llapis i paper, calculadora, full de càlcul) i valorant la dependència entre les variables.</p> <p>2. Interpretar la possible relació entre dues variables i quantificar la relació lineal entre aquestes mitjançant el coeficient de correlació, valorant la pertinència d'ajustar una recta de regressió i de fer prediccions a partir d'ella, avaluant la fiabilitat d'aquestes prediccions en un context de resolució de problemes relacionats amb fenòmens econòmics i socials.</p> <p>3. Assignar probabilitats a successos aleatoris en experiments simples i compostos, utilitzant la regla de Laplace en combinació amb diferents tècniques de recompte i l'axiomàtica de la probabilitat, utilitzant els resultats numèrics obtinguts en la presa de decisions en contextos relacionats amb les ciències socials.</p> <p>4. Identificar els fenòmens que es poden modelitzar mitjançant les distribucions de probabilitat binomial i normal calculant-ne els paràmetres i determinant la probabilitat de diferents successos associats.</p> <p>5. Utilitzar el vocabulari adequat per descriure situacions relacionades amb l'atzar i l'estadística, analitzant un conjunt de dades o interpretant de forma crítica informacions estadístiques presents en els mitjans de comunicació, la publicitat i altres àmbits, detectant possibles errors i manipulacions en la presentació tant de les dades com de les conclusions.</p>	<p>1.1. Elabora i interpreta taules bidimensionals de freqüències a partir de les dades d'un estudi estadístic, amb variables discretes i contínues.</p> <p>1.2. Calcula i interpreta els paràmetres estadístics més usuals en variables bidimensionals per aplicar-los en situacions de la vida real.</p> <p>1.3. Troba les distribucions marginals i diferents distribucions condicionades a partir d'una taula de contingència, així com els seus paràmetres per aplicar-los en situacions de la vida real.</p> <p>1.4. Decideix si dues variables estadístiques són o no estadísticament dependents a partir de les seves distribucions condicionades i marginals per poder formular conjectures.</p> <p>1.5. Usa adequadament mitjans tecnològics per organitzar i analitzar dades des del punt de vista estadístic, calcular paràmetres i generar gràfics estadístics.</p> <p>2.1. Distingeix la dependència funcional de la dependència estadística i estima si dues variables són o no estadísticament dependents mitjançant la representació del núvol de punts en contextos quotidians.</p> <p>2.2. Quantifica el grau i sentit de la dependència lineal entre dues variables mitjançant el càlcul i la interpretació del coeficient de correlació lineal per poder obtenir conclusions.</p> <p>2.3. Calcula les rectes de regressió de dues variables i obté prediccions a partir d'elles.</p> <p>2.4. Avalua la fiabilitat de les prediccions obtingudes a partir de la recta de regressió mitjançant el coeficient de determinació lineal en contextos relacionats amb fenòmens econòmics i socials.</p> <p>3.1. Calcula la probabilitat de successos en experiments simples i compostos mitjançant la regla de Laplace, les fórmules derivades de l'axiomàtica de Kolmogorov i diferents tècniques de recompte.</p> <p>3.2. Construeix la funció de probabilitat d'una variable discreta associada a un fenomen senzill i en calcula els paràmetres i algunes probabilitats associades.</p> <p>3.3. Construeix la funció de densitat d'una variable contínua associada a un fenomen senzill i en calcula els paràmetres i algunes probabilitats associades.</p> <p>4.1. Identifica fenòmens que es poden modelitzar mitjançant la distribució binomial, n'obté els paràmetres i en calcula la mitjana i la desviació típica.</p> <p>4.2. Calcula probabilitats associades a una distribució binomial a partir de la seva funció de probabilitat, de la taula de la distribució o mitjançant calculadora, full de càlcul o una altra eina tecnològica, i les aplica en diverses situacions.</p> <p>4.3. Distingeix fenòmens que es poden modelitzar mitjançant una distribució normal i en valora la importància en les ciències socials.</p> <p>4.4. Calcula probabilitats de successos associats a fenòmens que es poden modelitzar mitjançant la distribució normal a partir de la taula de la distribució o mitjançant calculadora, full de càlcul o una altra eina tecnològica, i les aplica en diverses situacions.</p> <p>4.5. Calcula probabilitats de successos associats a fenòmens que es poden modelitzar mitjançant la distribució binomial a partir de la seva aproximació per la normal, valorant si es donen les condicions necessàries perquè sigui vàlida.</p> <p>5.1. Utilitza un vocabulari adequat per descriure situacions relacionades amb l'atzar i l'estadística.</p> <p>5.2. Raona i argumenta la interpretació d'informacions estadístiques o relacionades amb l'atzar presents en la vida quotidiana.</p>

Matemàtiques aplicades a les ciències socials II. 2n de batxillerat

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 1. Processos, mètodes i actituds en matemàtiques		
<p>Planificació del procés de resolució de problemes.</p> <p>Estratègies i procediments posats en pràctica: relació amb altres problemes coneguts, modificació de variables, suposar el problema resolt, etc.</p> <p>Anàlisi dels resultats obtinguts: coherència de les solucions amb la situació, revisió sistemàtica del procés, altres formes de resolució, problemes semblants.</p> <p>Elaboració i presentació oral i/o escrita d'informes científics escrits sobre el procés seguit en la resolució d'un problema.</p> <p>Realització de recerques matemàtiques a partir de contextos de la realitat.</p> <p>Elaboració i presentació d'un informe científic sobre el procés, els resultats i les conclusions del procés de recerca desenvolupat.</p> <p>Pràctica dels processos de matematització i modelització, en contextos de la realitat.</p> <p>Confiança en les capacitats pròpies per desenvolupar actituds adequades i afrontar les dificultats pròpies del treball científic.</p> <p>Utilització de mitjans tecnològics en el procés d'aprenentatge per a:</p> <p>a) la recollida ordenada i l'organització de dades.</p> <p>b) l'elaboració i creació de representacions gràfiques de dades numèriques, funcionals o estadístiques.</p> <p>c) facilitar la comprensió de propietats geomètriques o funcionals i la realització de càlculs de tipus numèric, algebraic o estadístic.</p> <p>d) el disseny de simulacions i l'elaboració de prediccions sobre situacions matemàtiques diverses.</p> <p>e) l'elaboració d'informes i documents sobre els processos portats a terme i els resultats i les conclusions obtingudes.</p> <p>f) comunicar i compartir, en entorns apropiats, la informació i les idees matemàtiques.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Expressar verbalment, de manera raonada, el procés seguit en la resolució d'un problema. 2. Utilitzar processos de raonament i estratègies de resolució de problemes, fent els càlculs necessaris i comprovant les solucions obtingudes. 3. Elaborar un informe científic escrit que serveixi per comunicar les idees matemàtiques sorgides en la resolució d'un problema, amb el rigor i la precisió adequats. 4. Planificar adequadament el procés de recerca, tenint en compte el context en què es desenvolupa i el problema de recerca plantejat. 5. Practicar estratègies per a la generació de recerques matemàtiques, a partir de: a) la resolució d'un problema i l'aprofundiment posterior; b) la generalització de propietats i lleis matemàtiques; c) aprofundiment en algun moment de la història de les matemàtiques; concretant tot això en contextos numèrics, algebraics, geomètrics, funcionals, estadístics o probabilístics. 6. Elaborar un informe científic escrit que reculli el procés de recerca efectuat, amb el rigor i la precisió adequats. 7. Desenvolupar processos de matematització en contextos de la realitat quotidiana (numèrics, geomètrics, funcionals, estadístics o probabilístics) a partir de la identificació de problemes en situacions problemàtiques de la realitat. 8. Valorar la modelització matemàtica com un recurs per resoldre problemes de la realitat quotidiana, avaluant l'eficàcia i les limitacions dels models utilitzats o construïts. 9. Desenvolupar i cultivar les actituds personals inherents a la tasca matemàtica. 10. Superar bloquejos i inseguretats davant la resolució de situacions desconegudes. 11. Reflexionar sobre les decisions preses, valorant-ne l'eficàcia i aprenent d'això per a situacions similars futures. 12. Utilitzar les eines tecnològiques adequades, de manera autònoma, fent càlculs numèrics, algebraics o estadístics, fent representacions gràfiques, recreant situacions matemàtiques mitjançant simulacions o analitzant amb sentit crític situacions diverses que ajudin a comprendre conceptes matemàtics o a resoldre problemes. 13. Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació de manera habitual en el procés d'aprenentatge, cercant, analitzant i seleccionant informació rellevant a Internet o en altres fonts, elaborant documents propis, fent-ne exposicions i argumentacions i compartint-los en entorns apropiats per facilitar la interacció. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Expressa verbalment, de forma raonada, el procés seguit en la resolució d'un problema, amb el rigor i la precisió adequats. 2.1. Analitza i comprèn l'enunciat que s'ha de resoldre (dades, relacions entre les dades, condicions, coneixements matemàtics necessaris, etc.). 2.2. Fa estimacions i elabora conjectures sobre els resultats dels problemes que s'han de resoldre, en contrasta la validesa i en valora la utilitat i l'eficàcia. 2.3. Utilitza estratègies heurístiques i processos de raonament en la resolució de problemes i reflexiona sobre el procés seguit. 3.1. Usa el llenguatge, la notació i els símbols matemàtics adequats al context i a la situació. 3.2. Utilitza arguments, justificacions, explicacions i raonaments explícits i coherents. 3.3. Utilitza les eines tecnològiques adequades al tipus de problema, situació que s'ha de resoldre o propietat o teorema que s'ha de demostrar. 4.1. Coneix i descriu l'estructura del procés d'elaboració d'una recerca matemàtica: problema de recerca, estat de la qüestió, objectius, hipòtesi, metodologia, resultats, conclusions, etc. 4.2. Planifica adequadament el procés de recerca, tenint en compte el context en què es desenvolupa i el problema de recerca plantejat. 5.1. Aprofundeix en la resolució d'alguns problemes plantejant noves preguntes, generalitzant la situació o els resultats, etc. 5.2. Cerca connexions entre contextos de la realitat i del món de les matemàtiques (la història de la humanitat i la història de les matemàtiques; art i matemàtiques; ciències socials i matemàtiques, etc.). 6.1. Consulta les fonts d'informació adequades al problema de recerca. 6.2. Usa el llenguatge, la notació i els símbols matemàtics adequats al context del problema de recerca. 6.3. Utilitza arguments, justificacions, explicacions i raonaments explícits i coherents. 6.4. Utilitza les eines tecnològiques adequades al tipus de problema de recerca, tant en la cerca de solucions com per millorar l'eficàcia en la comunicació de les idees matemàtiques. 6.5. Transmet certesa i seguretat en la comunicació de les idees, així com domini del tema de recerca. 6.6. Reflexiona sobre el procés de recerca i elabora conclusions sobre el nivell de: a) resolució del problema de recerca; b) consecució d'objectius. Així mateix, planteja continuacions possibles de la recerca, analitza els punts forts i febles del procés i fa explícites les seves impressions personals sobre l'experiència. 7.1. Identifica situacions problemàtiques de la realitat, susceptibles de contenir problemes d'interès. 7.2. Estableix connexions entre el problema del món real i el món matemàtic: identifica el problema o problemes matemàtics subjacents i els coneixements matemàtics necessaris. 7.3. Utilitza, elabora o construeix models matemàtics adequats que permetin la resolució del problema o problemes dins del camp de les matemàtiques. 7.4. Interpreta la solució matemàtica del problema en el context de la realitat. 7.5. Fa simulacions i prediccions, en el context real, per valorar l'adequació i les limitacions dels models i proposa millores per augmentar-ne l'eficàcia. 8.1. Reflexiona sobre el procés i obté conclusions sobre els assoliments aconseguits, els resultats millorables, impressions personals del procés, etc.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
		<p>9.1. Desenvolupa actituds adequades per al treball en matemàtiques: esforç, perseverança, flexibilitat i acceptació de la crítica raonada, convivència amb la incertesa, tolerància de la frustració, autoanàlisi contínua, etc.</p> <p>9.2. Es planteja la resolució de reptes i problemes amb la precisió, la pulcritud i l'interès adequats al nivell educatiu i a la dificultat de la situació.</p> <p>9.3. Desenvolupa actituds de curiositat i indagació, juntament amb hàbits de plantejar preguntes i cercar respostes adequades, revisar de manera crítica els resultats trobats, etc.</p> <p>10.1. Pren decisions en els processos (de resolució de problemes, de recerca, de matematització o de modelització) i en valora les conseqüències i la conveniència per la seva senzillesa i utilitat.</p> <p>11.1. Reflexiona sobre els processos desenvolupats i pren consciència de les seves estructures, valora la potència, senzillesa i bellesa dels mètodes i idees utilitzats, aprèn d'això per a situacions futures, etc.</p> <p>12.1. Selecciona eines tecnològiques adequades i les utilitza per fer càlculs numèrics, algebraics o estadístics quan la seva dificultat impedeix o no aconsella fer-los manualment.</p> <p>12.2. Utilitza mitjans tecnològics per fer representacions gràfiques de funcions amb expressions algebraiques complexes i extreure'n informació qualitativa i quantitativa.</p> <p>12.3. Disseny representacions gràfiques per explicar el procés seguit en la solució de problemes, mitjançant la utilització de mitjans tecnològics.</p> <p>12.4. Re crea entorns i objectes geomètrics amb eines tecnològiques interactives per mostrar, analitzar i comprendre propietats geomètriques.</p> <p>13.1. Elabora documents digitals propis (text, presentació, imatge, vídeo, so...) com a resultat del procés de cerca, anàlisi i selecció d'informació rellevant, amb l'eina tecnològica adequada, i els comparteix per discutir-los o difondre'ls.</p> <p>13.2. Utilitza els recursos creats per refermar l'exposició oral dels continguts treballats a l'aula.</p> <p>13.3. Utilitza adequadament els mitjans tecnològics per estructurar i millorar el seu procés d'aprenentatge, recull la informació de les activitats, analitza punts forts i febles del seu procés acadèmic i estableix pautes de millora.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 2. Nombres i àlgebra		
<p>Estudi de les matrius com a eina per utilitzar i operar amb dades estructurades en taules. Classificació de matrius.</p> <p>Operacions amb matrius.</p> <p>Rang d'una matriu.</p> <p>Matriu inversa.</p> <p>Mètode de Gauss.</p> <p>Determinants fins a ordre 3.</p> <p>Aplicació de les operacions de les matrius i de les seves propietats en la resolució de problemes en contextos reals.</p> <p>Representació matricial d'un sistema d'equacions lineals: discussió i resolució de sistemes d'equacions lineals (fins a tres equacions amb tres incògnites).</p> <p>Mètode de Gauss.</p> <p>Resolució de problemes de les ciències socials i de l'economia.</p> <p>Inequacions lineals amb una o dues incògnites. Sistemes d'inequacions.</p> <p>Resolució gràfica i algebraica.</p> <p>Programació lineal bidimensional.</p> <p>Regió factible. Determinació i interpretació de les solucions òptimes.</p> <p>Aplicació de la programació lineal a la resolució de problemes socials, econòmics i demogràfics.</p>	<p>1. Organitzar informació procedent de situacions de l'àmbit social utilitzant el llenguatge matricial i aplicar les operacions amb matrius com a instrument per al tractament d'aquesta informació.</p> <p>2. Transcriure problemes expressats en llenguatge usual al llenguatge algebraic i resoldre'ls utilitzant tècniques algebraiques determinades: matrius, sistemes d'equacions, inequacions i programació lineal bidimensional, interpretant críticament el significat de les solucions obtingudes.</p>	<p>1.1. Disposa en forma de matriu informació procedent de l'àmbit social per poder resoldre problemes amb més eficàcia.</p> <p>1.2. Utilitza el llenguatge matricial per representar dades facilitades mitjançant taules i per representar sistemes d'equacions lineals.</p> <p>1.3. Realitza operacions amb matrius i aplica les propietats d'aquestes operacions adequadament, de forma manual i amb el suport de mitjans tecnològics.</p> <p>2.1. Formula algebraicament les restriccions indicades en una situació de la vida real, el sistema d'equacions lineals plantejat (com a màxim de tres equacions i tres incògnites), el resol en els casos que sigui possible i l'aplica per resoldre problemes en contextos reals.</p> <p>2.2. Aplica les tècniques gràfiques de programació lineal bidimensional per resoldre problemes d'optimització de funcions lineals que estan subjectes a restriccions i interpreta els resultats obtinguts en el context del problema.</p>
Bloc 3. Anàlisi		
<p>Continuïtat. Tipus de discontinuïtat.</p> <p>Estudi de la continuïtat en funcions elementals i definides a trossos.</p> <p>Aplicacions de les derivades a l'estudi de funcions polinòmiques, racionals i irracionals senzilles, exponencials i logarítmiques.</p> <p>Problemes d'optimització relacionats amb les ciències socials i l'economia.</p> <p>Estudi i representació gràfica de funcions polinòmiques, racionals, irracionals, exponencials i logarítmiques senzilles a partir de les seves propietats locals i globals.</p> <p>Concepte de primitiva. Càlcul de primitives: propietats bàsiques. Integrals immediates.</p> <p>Càlcul d'àrees: la integral definida.</p> <p>Regla de Barrow.</p>	<p>1. Analitzar i interpretar fenòmens habituals de les ciències socials de manera objectiva traduint la informació al llenguatge de les funcions i descrivint-lo mitjançant l'estudi qualitatiu i quantitatiu de les seves propietats més característiques.</p> <p>2. Utilitzar el càlcul de derivades per obtenir conclusions sobre el comportament d'una funció, per resoldre problemes d'optimització extrets de situacions reals de caràcter econòmic o social i extreure conclusions del fenomen analitzat.</p> <p>3. Aplicar el càlcul d'integrals en la mesura d'àrees de regions planes limitades per rectes i corbes senzilles que siguin fàcilment representables utilitzant tècniques d'integració immediata.</p>	<p>1.1. Modelitza, amb l'ajuda de funcions, problemes plantejats en les ciències socials i els descriu mitjançant l'estudi de la continuïtat, tendències, branques infinites, tall amb els eixos, etc.</p> <p>1.2. Calcula les asymptotes de funcions racionals, exponencials i logarítmiques senzilles.</p> <p>1.3. Estudia la continuïtat en un punt d'una funció elemental o definida a trossos utilitzant el concepte de límit.</p> <p>2.1. Representa funcions i obté l'expressió algebraica a partir de dades relatives a les seves propietats locals o globals i extreu conclusions en problemes derivats de situacions reals.</p> <p>2.2. Planteja problemes d'optimització sobre fenòmens relacionats amb les ciències socials, els resol i interpreta el resultat obtingut dins del context.</p> <p>3.1. Aplica la regla de Barrow al càlcul d'integrals definides de funcions elementals immediates.</p> <p>3.2. Aplica el concepte d'integral definida per calcular l'àrea de recintes plans delimitats per una o dues corbes.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 4. Estadística i probabilitat		
<p>Aprofundiment en la teoria de la probabilitat. Axiomàtica de Kolmogorov. Assignació de probabilitats a successos mitjançant la regla de Laplace i a partir de la seva freqüència relativa.</p> <p>Experiments simples i compostos. Probabilitat condicionada. Dependència i independència de successos.</p> <p>Teoremes de la probabilitat total i de Bayes. Probabilitats inicials i finals i versemblança d'un succés.</p> <p>Població i mostra. Mètodes de selecció d'una mostra. Mida i representativitat d'una mostra.</p> <p>Estadística paramètrica. Paràmetres d'una població i estadístics obtinguts a partir d'una mostra. Estimació puntual.</p> <p>Mitjana i desviació típica de la mitjana mostral i de la proporció mostral. Distribució de la mitjana mostral en una població normal. Distribució de la mitjana mostral i de la proporció mostral en el cas de mostres grans.</p> <p>Estimació per intervals de confiança. Relació entre confiança, error i mida mostral.</p> <p>Interval de confiança per a la mitjana poblacional d'una distribució normal amb desviació típica coneguda.</p> <p>Interval de confiança per a la mitjana poblacional d'una distribució de model desconegut i per a la proporció en el cas de mostres grans.</p>	<p>1. Assignar probabilitats a successos aleatoris en experiments simples i compostos, utilitzant la regla de Laplace en combinació amb diferents tècniques de recompte personals, diagrames d'arbre o taules de contingència, l'axiomàtica de la probabilitat, el teorema de la probabilitat total i l'aplicació del teorema de Bayes per modificar la probabilitat assignada a un succés (probabilitat inicial) a partir de la informació obtinguda mitjançant l'experimentació (probabilitat final), utilitzant els resultats numèrics obtinguts en la presa de decisions en contextos relacionats amb les ciències socials.</p> <p>2. Descriure procediments estadístics que permeten estimar paràmetres desconeguts d'una població amb una fiabilitat o un error prefixats, calculant la mida mostral necessària i construint l'interval de confiança per a la mitjana d'una població normal amb desviació típica coneguda i per a la mitjana i proporció poblacional quan la mida mostral és prou gran.</p> <p>3. Presentar de forma ordenada informació estadística utilitzant vocabulari i representacions adequades i analitzar de forma crítica i argumentada informes estadístics presents en els mitjans de comunicació, publicitat i altres àmbits, prestant especial atenció a la seva fitxa tècnica i detectant possibles errors i manipulacions en la seva presentació i les seves conclusions.</p>	<p>1.1. Calcula la probabilitat de successos en experiments simples i compostos mitjançant la regla de Laplace, les fórmules derivades de l'axiomàtica de Kolmogorov i diferents tècniques de recompte.</p> <p>1.2. Calcula probabilitats de successos a partir dels successos que constitueixen una partició de l'espai mostral.</p> <p>1.3. Calcula la probabilitat final d'un succés aplicant la fórmula de Bayes.</p> <p>1.4. Resol una situació relacionada amb la presa de decisions en condicions d'incertesa en funció de la probabilitat de les diferents opcions.</p> <p>2.1. Valora la representativitat d'una mostra a partir del seu procés de selecció.</p> <p>2.2. Calcula estimadors puntuals per a la mitjana, variància, desviació típica i proporció poblacionals, i ho aplica a problemes reals.</p> <p>2.3. Calcula probabilitats associades a la distribució de la mitjana mostral i de la proporció mostral, aproximant-les per la distribució normal de paràmetres adequats a cada situació, i ho aplica a problemes de situacions reals.</p> <p>2.4. Construeix, en contextos reals, un interval de confiança per a la mitjana poblacional d'una distribució normal amb desviació típica coneguda.</p> <p>2.5. Construeix, en contextos reals, un interval de confiança per a la mitjana poblacional i per a la proporció en el cas de mostres grans.</p> <p>2.6. Relaciona l'error i la confiança d'un interval de confiança amb la mida mostral i calcula cadascun d'aquests tres elements, quan es coneixen els altres dos, i ho aplica en situacions reals.</p> <p>3.1. Utilitza les eines necessàries per estimar paràmetres desconeguts d'una població i presentar les inferències obtingudes mitjançant un vocabulari i unes representacions adequades.</p> <p>3.2. Identifica i analitza els elements d'una fitxa tècnica en un estudi estadístic senzill.</p> <p>3.3. Analitza de forma crítica i argumentada informació estadística present en els mitjans de comunicació i altres àmbits de la vida quotidiana.</p>

27. Matemàtiques orientades als ensenyaments acadèmics.

La competència matemàtica, reconeguda com a clau per la Unió Europea, es desenvolupa especialment gràcies a la contribució de l'assignatura de matemàtiques. Aquesta competència s'entén com una habilitat per desenvolupar i aplicar el raonament matemàtic amb la finalitat de resoldre problemes diversos en situacions quotidianes; en concret, engloba els aspectes i les facetes següents: pensar, modelar i raonar de forma matemàtica, plantejar i resoldre problemes, representar entitats matemàtiques, utilitzar els símbols matemàtics, comunicar-se amb les matemàtiques i sobre les matemàtiques, i utilitzar ajudes i eines tecnològiques. D'altra banda, el pensament matemàtic ajuda a l'adquisició de la resta de competències i contribueix a la formació intel·lectual de l'alumnat, fet que permetrà que es desenvolupi millor tant en l'àmbit personal com social.

La resolució de problemes i els projectes de recerca constitueixen els eixos fonamentals en el procés d'ensenyament i aprenentatge de les matemàtiques. Una de les capacitats essencials que es desenvolupen amb l'activitat matemàtica és l'habilitat de formular, plantejar, interpretar i resoldre problemes, ja que permet a les persones utilitzar els processos cognitius per abordar i resoldre situacions interdisciplinàries en contextos reals, la qual cosa és d'un interès màxim per al desenvolupament de la creativitat i el pensament lògic. En aquest procés de resolució i recerca hi estan involucrades moltes altres competències, a més de la matemàtica, entre d'altres la comunicació lingüística, ja que s'han de llegir de forma comprensiva els enunciats i s'han de comunicar els resultats obtinguts; el sentit d'iniciativa i emprenedoria a l'hora d'establir un pla de treball en revisió i modificació contínua a mesura que es va resolent el problema; la competència digital, per tractar de manera adequada la informació i, si s'escau, servir de suport a la resolució del problema i comprovació de la solució; o la competència social i cívica, ja que implica una actitud oberta davant diferents solucions.

L'alumnat que cursi aquesta assignatura aprofundirà en el desenvolupament de les habilitats de pensament matemàtic; concretament en la capacitat d'analitzar i investigar, interpretar i comunicar matemàticament diversos fenòmens i problemes en diferents contextos, així com de proporcionar solucions pràctiques a aquests; també ha de valorar les possibilitats d'aplicació pràctica del coneixement matemàtic tant per a l'enriquiment personal com per a la valoració del seu paper en el progrés de la humanitat.

És important que en el desenvolupament del currículum d'aquesta assignatura els coneixements, les competències i els valors estiguin integrats, per la qual cosa els estàndards d'aprenentatge avaluables s'han formulat tenint en compte la relació imprescindible entre aquests elements. Tot això justifica que s'hagi organitzat al voltant dels blocs següents per als cursos de 3r i 4t d'ESO, per enfortir tant els aspectes teòrics com les aplicacions pràctiques en contextos reals d'aquests: "Processos, mètodes i actituds en matemàtiques", "Nombres i àlgebra", "Geometria", "Funcions" i "Estadística i probabilitat".

El bloc de "Processos, mètodes i actituds en matemàtiques" és comú als dos cursos i s'ha de desenvolupar de manera transversal i simultàniament a la resta de blocs, i constitueix el fil conductor de l'assignatura; s'articula sobre processos bàsics i imprescindibles en la tasca matemàtica: la resolució de problemes, projectes de recerca matemàtica, la matematització i modelització, les actituds adequades per desenvolupar el treball científic i la utilització de mitjans tecnològics.

Matemàtiques orientades als ensenyaments acadèmics. 3r d'ESO

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Processos, mètodes i actituds en matemàtiques		
<p>Planificació del procés de resolució de problemes.</p> <p>Estratègies i procediments posats en pràctica: ús del llenguatge apropiat (gràfic, numèric, algebraic, etc.), reformulació del problema, resolució de subproblemes, recompte exhaustiu, començament per casos particulars senzills, cerca de regularitats i lleis, etc.</p> <p>Reflexió sobre els resultats: revisió de les operacions utilitzades, assignació d'unitats als resultats, comprovació i interpretació de les solucions en el context de la situació, cerca d'altres formes de resolució, etc.</p> <p>Plantejament de recerques matemàtiques escolars en contextos numèrics, geomètrics, funcionals, estadístics i probabilístics.</p> <p>Pràctica dels processos de matematització i modelització, en contextos de la realitat i en contextos matemàtics.</p> <p>Confiança en les capacitats pròpies per desenvolupar actituds adequades i afrontar les dificultats pròpies del treball científic.</p> <p>Utilització de mitjans tecnològics en el procés d'aprenentatge per a:</p> <p>a) la recollida ordenada i l'organització de dades.</p> <p>b) l'elaboració i creació de representacions gràfiques de dades numèriques, funcionals o estadístiques.</p> <p>c) facilitar la comprensió de propietats geomètriques o funcionals i la realització de càlculs de tipus numèric, algebraic o estadístic.</p> <p>d) el disseny de simulacions i l'elaboració de prediccions sobre situacions matemàtiques diverses.</p> <p>e) l'elaboració d'informes i documents sobre els processos que s'han portat a terme i els resultats i les conclusions que s'han obtingut.</p> <p>f) comunicar i compartir, en entorns apropiats, la informació i les idees matemàtiques.</p>	<p>1. Expressar verbalment, de manera raonada, el procés seguit en la resolució d'un problema.</p> <p>2. Utilitzar processos de raonament i estratègies de resolució de problemes, fent els càlculs necessaris i comprovant les solucions obtingudes.</p> <p>3. Descriure i analitzar situacions de canvi, per trobar patrons, regularitats i lleis matemàtiques, en contextos numèrics, geomètrics, funcionals, estadístics i probabilístics, i valorar-ne la utilitat per fer prediccions.</p> <p>4. Aprofundir en problemes resolts plantejant petites variacions en les dades, altres preguntes, altres contextos, etc.</p> <p>5. Elaborar i presentar informes sobre el procés, els resultats i les conclusions que s'han obtingut en els processos de recerca.</p> <p>6. Desenvolupar processos de matematització en contextos de la realitat quotidiana (numèrics, geomètrics, funcionals, estadístics o probabilístics) a partir de la identificació de problemes en situacions problemàtiques de la realitat.</p> <p>7. Valorar la modelització matemàtica com un recurs per resoldre problemes de la realitat quotidiana, avaluant l'eficàcia i les limitacions dels models utilitzats o construïts.</p> <p>8. Desenvolupar i cultivar les actituds personals inherents a la tasca matemàtica.</p> <p>9. Superar bloquejos i inseguretats davant la resolució de situacions desconegudes.</p> <p>10. Reflexionar sobre les decisions preses i aprendre'n per a situacions similars futures.</p> <p>11. Utilitzar les eines tecnològiques adequades, de manera autònoma, fent càlculs numèrics, algebraics o estadístics, fent representacions gràfiques, recreant situacions matemàtiques mitjançant simulacions o analitzant amb sentit crític situacions diverses que ajudin a comprendre conceptes matemàtics o a resoldre problemes.</p> <p>12. Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació de manera habitual en el procés d'aprenentatge, cercant, analitzant i seleccionant informació rellevant a Internet o en altres fonts, elaborant documents propis, fent-ne exposicions i argumentacions i compartint-los en entorns apropiats per facilitar la interacció.</p>	<p>1.1. Expressa verbalment, de forma raonada, el procés seguit en la resolució d'un problema, amb el rigor i la precisió adequats.</p> <p>2.1. Analitza i comprèn l'enunciat dels problemes (dades, relacions entre les dades, context del problema).</p> <p>2.2. Valora la informació d'un enunciat i la relaciona amb el nombre de solucions del problema.</p> <p>2.3. Fa estimacions i elabora conjectures sobre els resultats dels problemes que s'han de resoldre, i en valora la utilitat i l'eficàcia.</p> <p>2.4. Utilitza estratègies heurístiques i processos de raonament en la resolució de problemes i reflexiona sobre el procés de resolució de problemes.</p> <p>3.1. Identifica patrons, regularitats i lleis matemàtiques en situacions de canvi, en contextos numèrics, geomètrics, funcionals, estadístics i probabilístics.</p> <p>3.2. Utilitza les lleis matemàtiques trobades per fer simulacions i prediccions sobre els resultats esperables i en valora l'eficàcia i la idoneïtat.</p> <p>4.1. Aprofundeix en els problemes una vegada resolts: revisa el procés de resolució i els passos i les idees importants, analitza la coherència de la solució o cerca altres formes de resolució.</p> <p>4.2. Es planteja nous problemes, a partir d'un de resolt: varia les dades, proposa noves preguntes, resol altres problemes semblants, planteja casos particulars o més generals d'interès i estableix connexions entre el problema i la realitat.</p> <p>5.1. Exposa i defensa el procés seguit a més de les conclusions obtingudes utilitzant diferents llenguatges: algebraic, gràfic, geomètric, estadisticoprobabilístic.</p> <p>6.1. Identifica situacions problemàtiques de la realitat, susceptibles de contenir problemes d'interès.</p> <p>6.2. Estableix connexions entre un problema del món real i el món matemàtic i identifica el problema o problemes matemàtics subjacents i els coneixements matemàtics necessaris.</p> <p>6.3. Usa, elabora o construeix models matemàtics senzills que permetin la resolució d'un problema o problemes dins del camp de les matemàtiques.</p> <p>6.4. Interpreta la solució matemàtica del problema en el context de la realitat.</p> <p>6.5. Fa simulacions i prediccions, en el context real, per valorar l'adequació i les limitacions dels models i proposa millores per augmentar-ne l'eficàcia.</p> <p>7.1. Reflexiona sobre el procés i obté conclusions sobre el procés i els seus resultats.</p> <p>8.1. Desenvolupa actituds adequades per al treball en matemàtiques: esforç, perseverança, flexibilitat i acceptació de la crítica raonada.</p> <p>8.2. Es planteja la resolució de reptes i problemes amb la precisió, la pulcritud i l'interès adequats al nivell educatiu i a la dificultat de la situació.</p> <p>8.3. Distingeix entre problemes i exercicis i adopta l'actitud adequada per a cada cas.</p> <p>8.4. Desenvolupa actituds de curiositat i indagació, juntament amb hàbits de plantejar-se preguntes i cercar respostes adequades, tant en l'estudi dels conceptes com en la resolució de problemes.</p> <p>9.1. Pren decisions en els processos de resolució de problemes, de recerca i de matematització o de modelització i en valora les conseqüències i la conveniència per la seva senzillesa i utilitat.</p> <p>10.1. Reflexiona sobre els problemes resolts i els processos desenvolupats, valorant la potència i senzillesa de les idees clau i aprenent per a situacions futures similars.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
		<p>11.1. Selecciona eines tecnològiques adequades i les utilitza per fer càlculs numèrics, algebraics o estadístics quan la seva dificultat impedeix o no aconsella fer-los manualment.</p> <p>11.2. Utilitza mitjans tecnològics per fer representacions gràfiques de funcions amb expressions algebraiques complexes i extreure'n informació qualitativa i quantitativa.</p> <p>11.3. Disseny representacions gràfiques per explicar el procés seguit en la solució de problemes, mitjançant la utilització de mitjans tecnològics.</p> <p>11.4. Recrea entorns i objectes geomètrics amb eines tecnològiques interactives per mostrar, analitzar i comprendre propietats geomètriques.</p> <p>12.1. Elabora documents digitals propis (text, presentació, imatge, vídeo, so...), com a resultat del procés de cerca, anàlisi i selecció d'informació rellevant, amb l'eina tecnològica adequada, i els comparteix per discutir-los o difondre'ls.</p> <p>12.2. Utilitza els recursos creats per refermar l'exposició oral dels continguts treballats a l'aula.</p> <p>12.3. Utilitza adequadament els mitjans tecnològics per estructurar i millorar el seu procés d'aprenentatge, recull la informació de les activitats, analitza punts forts i febles del seu procés acadèmic i estableix pautes de millora.</p>
Bloc 2. Nombres i àlgebra		
<p>Potències de nombres racionals amb exponent enter. Significat i ús.</p> <p>Potències de base 10. Aplicació per a l'expressió de nombres molt petits. Operacions amb nombres expressats en notació científica.</p> <p>Arrels quadrades. Arrels no exactes. Expressió decimal. Expressions radicals: transformació i operacions.</p> <p>Jerarquia d'operacions.</p> <p>Nombres decimals i racionals. Transformació de fraccions en decimals i viceversa. Nombres decimals exactes i periòdics. Fracció generatriu.</p> <p>Operacions amb fraccions i decimals. Càlcul aproximat i arrodoniment. Xifres significatives. Error absolut i relatiu.</p> <p>Recerca de regularitats, relacions i propietats que apareixen en conjunts de nombres. Expressió usant llenguatge algebraic.</p> <p>Successions numèriques. Successions recurrents Progressions aritmètiques i geomètriques.</p> <p>Equacions de segon grau amb una incògnita. Resolució (mètode algebraic i gràfic).</p> <p>Transformació d'expressions algebraiques. Igualtats notables. Operacions elementals amb polinomis.</p> <p>Resolució d'equacions senzilles de grau superior a dos.</p> <p>Resolució de problemes mitjançant la utilització d'equacions i sistemes d'equacions.</p>	<p>1. Utilitzar les propietats dels nombres racionals per operar-hi, utilitzant la forma de càlcul i notació adequada, per resoldre problemes de la vida quotidiana, i presentar els resultats amb la precisió requerida.</p> <p>2. Obtenir i manipular expressions simbòliques que descriguin successions numèriques i observar regularitats en casos senzills que incloguin patrons recursius.</p> <p>3. Utilitzar el llenguatge algebraic per expressar una propietat o relació donada mitjançant un enunciat, extreure la informació rellevant i transformar-la.</p> <p>4. Resoldre problemes de la vida quotidiana en què siguin necessaris el plantejament i la resolució d'equacions de primer i segon grau, equacions senzilles de grau superior a dos i sistemes de dues equacions lineals amb dues incògnites, aplicant tècniques de manipulació algebraiques, gràfiques o recursos tecnològics, i valorar i contrastar els resultats obtinguts.</p>	<p>1.1. Reconeix els diferents tipus de nombres (naturals, enters, racionals), indica el criteri utilitzat per distingir-los i els utilitza per representar i interpretar adequadament informació quantitativa.</p> <p>1.2. Distingeix, quan troba el decimal equivalent a una fracció, entre decimals finits i decimals infinits periòdics, i indica en aquest cas el grup de decimals que es repeteixen o formen període.</p> <p>1.3. Troba la fracció generatriu corresponent a un decimal exacte o periòdic.</p> <p>1.4. Expressa nombres molt grans i molt petits en notació científica i hi opera, amb calculadora i sense, i els utilitza en problemes contextualitzats.</p> <p>1.5. Factoritza expressions numèriques senzilles que continguin arrels i hi opera simplificant els resultats.</p> <p>1.6. Distingeix i utilitza tècniques adequades per fer aproximacions per defecte i per excés d'un nombre en problemes contextualitzats, i justifica els seus procediments.</p> <p>1.7. Aplica adequadament tècniques de truncament i arrodoniment en problemes contextualitzats i reconeix els errors d'aproximació en cada cas per determinar el procediment més adequat.</p> <p>1.8. Expressa el resultat d'un problema, utilitzant la unitat de mesura adequada, en forma de nombre decimal, i l'arrodoneix si és necessari amb el marge d'error o precisió requerits, d'acord amb la naturalesa de les dades.</p> <p>1.9. Calcula el valor d'expressions numèriques de nombres enters, decimals i fraccionaris mitjançant les operacions elementals i les potències d'exponent enter aplicant correctament la jerarquia de les operacions.</p> <p>1.10. Utilitza nombres racionals per resoldre problemes de la vida quotidiana i analitza la coherència de la solució.</p> <p>2.1. Calcula termes d'una successió numèrica recurrent usant la llei de formació a partir de termes anteriors.</p> <p>2.2. Obté una llei de formació o fórmula per al terme general d'una successió senzilla de nombres enters o fraccionaris.</p> <p>2.3. Identifica progressions aritmètiques i geomètriques, n'expressa el terme general, calcula la suma dels "n" primers termes i les utilitza per resoldre problemes.</p> <p>2.4. Valora i identifica la presència recurrent de les successions en la naturalesa i resol problemes que hi estan associats.</p> <p>3.1. Efectua operacions amb polinomis i els utilitza en exemples de la vida quotidiana.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
		<p>3.2. Coneix i utilitza les identitats notables corresponents al quadrat d'un binomi i una suma per diferència, i les aplica en un context adequat.</p> <p>3.3. Factoritza polinomis de grau 4 amb arrels enteres mitjançant l'ús combinat de la regla de Ruffini, identitats notables i extracció del factor comú.</p> <p>4.1. Formula algebraicament una situació de la vida quotidiana mitjançant equacions i sistemes d'equacions, les resol i interpreta críticament el resultat obtingut.</p>
Bloc 3. Geometria		
<p>Geometria del pla. Lloc geomètric. Teorema de Tales. Divisió d'un segment en parts proporcionals. Aplicació a la resolució de problemes. Translacions, girs i simetries en el pla. Geometria de l'espai. Plans de simetria en els poliedres. L'esfera. Interseccions de plans i esferes. El globus terraquí. Coordenades geogràfiques i fusos horaris. Longitud i latitud d'un punt. Us d'eines tecnològiques per estudiar formes, configuracions i relacions geomètriques.</p>	<p>1. Reconèixer i descriure els elements i les propietats característiques de les figures planes, els cossos geomètrics elementals i les seves configuracions geomètriques.</p> <p>2. Utilitzar el teorema de Tales i les fórmules usals per efectuar mesures indirectes d'elements inaccessibles i per obtenir les mesures de longituds, àrees i volums dels cossos elementals, d'exemples agafats de la vida real, representacions artístiques com ara pintura o arquitectura o de la resolució de problemes geomètrics.</p> <p>3. Calcular (ampliació o reducció) les dimensions reals de figures donades en mapes o plànols, coneixent l'escala.</p> <p>4. Reconèixer les transformacions que porten d'una figura a una altra mitjançant moviment en el pla, aplicar aquests moviments i analitzar dissenys quotidians, obres d'art i configuracions presents en la naturalesa.</p> <p>5. Identificar centres, eixos i plans de simetria de figures planes i poliedres.</p> <p>6. Interpretar el sentit de les coordenades geogràfiques i la seva aplicació en la localització de punts.</p>	<p>1.1. Coneix les propietats dels punts de la mediatriu d'un segment i de la bisectriu d'un angle i les utilitza per resoldre problemes geomètrics senzills.</p> <p>1.2. Aplica les relacions entre angles definits per rectes que es tallen o per paral·leles tallades per una secant i resol problemes geomètrics senzills.</p> <p>2.1. Calcula el perímetre i l'àrea de polígons i de figures circulars en problemes contextualitzats aplicant fórmules i tècniques adequades.</p> <p>2.2. Divideix un segment en parts proporcionals a d'altres de donats i estableix relacions de proporcionalitat entre els elements homòlegs de dos polígons semblants.</p> <p>2.3. Reconeix triangles semblants i, en situacions de semblança, utilitza el teorema de Tales per al càlcul indirecte de longituds en contextos diversos.</p> <p>3.1. Calcula dimensions reals de mesures de longituds i de superfícies en situacions de semblança: plànols, mapes, fotos aèries, etc.</p> <p>4.1. Identifica els elements més característics dels moviments en el pla presents en la naturalesa, en dissenys quotidians o obres d'art.</p> <p>4.2. Genera creacions pròpies mitjançant la composició de moviments, utilitzant eines tecnològiques quan és necessari.</p> <p>5.1. Identifica els principals poliedres i cossos de revolució i utilitza el llenguatge amb propietat per referir-se als elements principals.</p> <p>5.2. Calcula àrees i volums de poliedres, cilindres, cons i esferes i els aplica per resoldre problemes contextualitzats.</p> <p>5.3. Identifica centres, eixos i plans de simetria en figures planes, poliedres i en la naturalesa i en l'art i les construccions humanes.</p> <p>6.1. Situa sobre el globus terraquí l'equador, els pols, els meridians i els paral·lels i és capaç d'ubicar un punt sobre el globus terraquí coneixent la seva longitud i latitud.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 4. Funcions		
<p>Anàlisi i descripció qualitativa de gràfiques que representen fenòmens de l'entorn quotidià i d'altres matèries.</p> <p>Anàlisi d'una situació a partir de l'estudi de les característiques locals i globals de la gràfica corresponent.</p> <p>Anàlisi i comparació de situacions de dependència funcional donades mitjançant taules i enunciats.</p> <p>Utilització de models lineals per estudiar situacions provinents dels diferents àmbits de coneixement i de la vida quotidiana, mitjançant la confecció de la taula, la representació gràfica i l'obtenció de l'expressió algebraica.</p> <p>Expressions de l'equació de la recta.</p> <p>Funcions quadràtiques. Representació gràfica. Utilització per representar situacions de la vida quotidiana.</p>	<p>1. Conèixer els elements que intervenen en l'estudi de les funcions i la seva representació gràfica.</p> <p>2. Identificar relacions de la vida quotidiana i d'altres matèries que es poden modelitzar mitjançant una funció lineal i valorar la utilitat de la descripció d'aquest model i dels seus paràmetres per descriure el fenomen analitzat.</p> <p>3. Reconèixer situacions de relació funcional que necessiten ser descrites mitjançant funcions quadràtiques, i calcular-ne els paràmetres i les característiques.</p>	<p>1.1. Interpreta el comportament d'una funció donada gràficament i associa enunciats de problemes contextualitzats a gràfiques.</p> <p>1.2. Identifica les característiques més rellevants d'una gràfica i les interpreta dins del seu context.</p> <p>1.3. Construeix una gràfica a partir d'un enunciat contextualitzat i descriu el fenomen exposat.</p> <p>1.4. Associa raonadament expressions analítiques a funcions donades gràficament.</p> <p>2.1. Determina les diferents formes d'expressió de l'equació de la recta a partir d'una de donada (equació punt-pendent, general, explícita i per dos punts), identifica punts de tall i pendent i la representa gràficament.</p> <p>2.2. Obté l'expressió analítica de la funció lineal associada a un enunciat i la representa.</p> <p>2.3. Formula conjectures sobre el comportament del fenomen que representa una gràfica i la seva expressió algebraica.</p> <p>3.1. Calcula els elements característics d'una funció polinòmica de grau dos i la representa gràficament.</p> <p>3.2. Identifica i descriu situacions de la vida quotidiana que es puguin modelitzar mitjançant funcions quadràtiques, les estudia i les representa utilitzant mitjans tecnològics quan sigui necessari.</p>
Bloc 5. Estadística i probabilitat		
<p>Fases i tasques d'un estudi estadístic. Població, mostra. Variables estadístiques: qualitatives, discretes i contínues.</p> <p>Mètodes de selecció d'una mostra estadística. Representativitat d'una mostra.</p> <p>Freqüències absolutes, relatives i acumulades. Agrupació de dades en intervals.</p> <p>Gràfiques estadístiques.</p> <p>Paràmetres de posició. Càlcul, interpretació i propietats.</p> <p>Paràmetres de dispersió.</p> <p>Diagrama de caixa i bigotis.</p> <p>Interpretació conjunta de la mitjana i la desviació típica.</p> <p>Experiències aleatòries. Successos i espai mostral.</p> <p>Càlcul de probabilitats mitjançant la regla de Laplace. Diagrames d'arbre senzills. Permutacions, factorial d'un nombre.</p> <p>Utilització de la probabilitat per prendre decisions fonamentades en diferents contextos.</p>	<p>1. Elaborar informacions estadístiques per descriure un conjunt de dades mitjançant taules i gràfiques adequades a la situació analitzada i justificar si les conclusions són representatives per a la població estudiada.</p> <p>2. Calcular i interpretar els paràmetres de posició i de dispersió d'una variable estadística per resumir les dades i comparar distribucions estadístiques.</p> <p>3. Analitzar i interpretar la informació estadística que apareix als mitjans de comunicació, i valorar-ne la representativitat i la fiabilitat.</p> <p>4. Estimar la possibilitat que s'esdevingui un succés associat a un experiment aleatori senzill, calculant la seva probabilitat a partir de la seva freqüència relativa, la regla de Laplace o els diagrames d'arbre, i identificant els elements associats a l'experiment.</p>	<p>1.1. Distingeix població i mostra i justifica les diferències en problemes contextualitzats.</p> <p>1.2. Valora la representativitat d'una mostra a través del procediment de selecció, en casos senzills.</p> <p>1.3. Distingeix entre variable qualitativa, quantitativa discreta i quantitativa contínua i en posa exemples.</p> <p>1.4. Elabora taules de freqüències, relaciona els diferents tipus de freqüències i obté informació de la taula elaborada.</p> <p>1.5. Construeix, amb l'ajuda d'eines tecnològiques si és necessari, gràfics estadístics adequats a diferents situacions relacionades amb variables associades a problemes socials, econòmics i de la vida quotidiana.</p> <p>2.1. Calcula i interpreta les mesures de posició (mitjana, moda, mediana i quartils) d'una variable estadística per proporcionar un resum de les dades.</p> <p>2.2. Calcula els paràmetres de dispersió (rang, recorregut interquartilic i desviació típica, càlcul i interpretació) d'una variable estadística (amb calculadora i amb full de càlcul) per comparar la representativitat de la mitjana i descriure les dades.</p> <p>3.1. Utilitza un vocabulari adequat per descriure, analitzar i interpretar informació estadística dels mitjans de comunicació.</p> <p>3.2. Utilitza la calculadora i mitjans tecnològics per organitzar les dades, generar gràfics estadístics i calcular paràmetres de tendència central i dispersió.</p> <p>3.3. Utilitza mitjans tecnològics per comunicar informació resumida i rellevant sobre una variable estadística analitzada.</p> <p>4.1. Identifica els experiments aleatoris i els distingeix dels deterministes.</p> <p>4.2. Utilitza el vocabulari adequat per descriure i quantificar situacions relacionades amb l'atzar.</p> <p>4.3. Assigna probabilitats a successos en experiments aleatoris senzills els resultats dels quals són equiprobables, mitjançant la regla de Laplace, enumerant els successos elementals, taules o arbres o altres estratègies personals.</p> <p>4.4. Pren la decisió correcta tenint en compte les probabilitats de les diferents opcions en situacions d'incertesa.</p>

Matemàtiques orientades als ensenyaments acadèmics. 4t d'ESO

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Processos, mètodes i actituds en matemàtiques		
<p>Planificació del procés de resolució de problemes.</p> <p>Estratègies i procediments posats en pràctica: ús del llenguatge apropiat: (gràfic, numèric, algebraic, etc.), reformulació del problema, resolució de subproblemes, recompte exhaustiu, començament per casos particulars senzills, cerca de regularitats i lleis, etc.</p> <p>Reflexió sobre els resultats: revisió de les operacions utilitzades, assignació d'unitats als resultats, comprovació i interpretació de les solucions en el context de la situació, cerca d'altres formes de resolució, etc.</p> <p>Plantejament de recerques matemàtiques escolars en contextos numèrics, geomètrics, funcionals, estadístics i probabilístics.</p> <p>Pràctica dels processos de matemàtica i modelització, en contextos de la realitat i en contextos matemàtics.</p> <p>Confiança en les capacitats pròpies per desenvolupar actituds adequades i afrontar les dificultats pròpies del treball científic.</p> <p>Utilització de mitjans tecnològics en el procés d'aprenentatge per a:</p> <p>a) la recollida ordenada i l'organització de dades.</p> <p>b) l'elaboració i creació de representacions gràfiques de dades numèriques, funcionals o estadístiques.</p> <p>c) facilitar la comprensió de propietats geomètriques o funcionals i la realització de càlculs de tipus numèric, algebraic o estadístic.</p> <p>d) el disseny de simulacions i l'elaboració de prediccions sobre situacions matemàtiques diverses.</p> <p>e) l'elaboració d'informes i documents sobre els processos que s'han portat a terme i els resultats i les conclusions que s'han obtingut.</p> <p>f) comunicar i compartir, en entorns apropiats, la informació i les idees matemàtiques.</p>	<p>1. Expressar verbalment, de manera raonada, el procés seguit en la resolució d'un problema.</p> <p>2. Utilitzar processos de raonament i estratègies de resolució de problemes, fent els càlculs necessaris i comprovant les solucions obtingudes.</p> <p>3. Descriure i analitzar situacions de canvi, per trobar patrons, regularitats i lleis matemàtiques, en contextos numèrics, geomètrics, funcionals, estadístics i probabilístics, i valorar-ne la utilitat per fer prediccions.</p> <p>4. Aprofundir en problemes resolts plantejant petites variacions en les dades, altres preguntes, altres contextos, etc.</p> <p>5. Elaborar i presentar informes sobre el procés, els resultats i les conclusions que s'han obtingut en els processos de recerca.</p> <p>6. Desenvolupar processos de matemàtica en contextos de la realitat quotidiana (numèrics, geomètrics, funcionals, estadístics o probabilístics) a partir de la identificació de problemes en situacions problemàtiques de la realitat.</p> <p>7. Valorar la modelització matemàtica com un recurs per resoldre problemes de la realitat quotidiana, avaluant l'eficàcia i les limitacions dels models utilitzats o construïts.</p> <p>8. Desenvolupar i cultivar les actituds personals inherents a la tasca matemàtica.</p> <p>9. Superar bloquejos i inseguretats davant la resolució de situacions desconegudes.</p> <p>10. Reflexionar sobre les decisions preses i aprendre'n per a situacions similars futures.</p> <p>11. Utilitzar les eines tecnològiques adequades, de manera autònoma, fent càlculs numèrics, algebraics o estadístics, fent representacions gràfiques, recreant situacions matemàtiques mitjançant simulacions o analitzant amb sentit crític situacions diverses que ajudin a comprendre conceptes matemàtics o a resoldre problemes.</p> <p>12. Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació de manera habitual en el procés d'aprenentatge, cercant i seleccionant informació rellevant a Internet o en altres fonts, elaborant documents propis, fent-ne exposicions i argumentacions i compartint-los en entorns apropiats per facilitar la interacció.</p>	<p>1.1. Expressa verbalment, de forma raonada, el procés seguit en la resolució d'un problema, amb el rigor i la precisió adequats.</p> <p>2.1. Analitza i comprèn l'enunciat dels problemes (dades, relacions entre les dades, context del problema).</p> <p>2.2. Valora la informació d'un enunciat i la relaciona amb el nombre de solucions del problema.</p> <p>2.3. Fa estimacions i elabora conjeitures sobre els resultats dels problemes que s'han de resoldre, i en valora la utilitat i l'eficàcia.</p> <p>2.4. Utilitza estratègies heurístiques i processos de raonament en la resolució de problemes i reflexiona sobre el procés de resolució de problemes.</p> <p>3.1. Identifica patrons, regularitats i lleis matemàtiques en situacions de canvi, en contextos numèrics, geomètrics, funcionals, estadístics i probabilístics.</p> <p>3.2. Utilitza les lleis matemàtiques trobades per fer simulacions i prediccions sobre els resultats esperables i en valora l'eficàcia i la idoneïtat.</p> <p>4.1. Aprofundeix en els problemes una vegada resolts: revisa el procés de resolució i els passos i les idees importants, analitza la coherència de la solució o cerca altres formes de resolució.</p> <p>4.2. Es planteja nous problemes, a partir d'un de resolt: varia les dades, proposa noves preguntes, resol altres problemes semblants, planteja casos particulars o més generals d'interès i estableix connexions entre el problema i la realitat.</p> <p>5.1. Exposar i defensar el procés seguit a més de les conclusions obtingudes utilitzant diferents llenguatges: algebraic, gràfic, geomètric, estadisticoprobabilístic.</p> <p>6.1. Identifica situacions problemàtiques de la realitat, susceptibles de contenir problemes d'interès.</p> <p>6.2. Estableix connexions entre un problema del món real i el món matemàtic i identifica el problema o problemes matemàtics subjacents i els coneixements matemàtics necessaris.</p> <p>6.3. Usa, elabora o construeix models matemàtics senzills que permetin la resolució d'un problema o problemes dins del camp de les matemàtiques.</p> <p>6.4. Interpreta la solució matemàtica del problema en el context de la realitat.</p> <p>6.5. Fa simulacions i prediccions, en el context real, per valorar l'adequació i les limitacions dels models i proposa millores per augmentar-ne l'eficàcia.</p> <p>7.1. Reflexiona sobre el procés i obté conclusions sobre el procés i els seus resultats.</p> <p>8.1. Desenvolupa actituds adequades per al treball en matemàtiques: esforç, perseverança, flexibilitat i acceptació de la crítica raonada.</p> <p>8.2. Es planteja la resolució de reptes i problemes amb la precisió, la pulcritud i l'interès adequats al nivell educatiu i a la dificultat de la situació.</p> <p>8.3. Distingeix entre problemes i exercicis i adopta l'actitud adequada per a cada cas.</p> <p>8.4. Desenvolupa actituds de curiositat i indagació, juntament amb hàbits de plantejar-se preguntes i cercar respostes adequades, valorant l'estudi dels conceptes com en la resolució de problemes.</p> <p>9.1. Pren decisions en els processos de resolució de problemes, de recerca i de matemàtica o de modelització i en valora les conseqüències i la conveniència per la seva senzillesa i utilitat.</p> <p>10.1. Reflexiona sobre els problemes resolts i els processos desenvolupats, valorant la potència i senzillesa de les idees clau i aprenent per a situacions futures similars.</p> <p>11.1. Selecciona eines tecnològiques adequades i les utilitza per fer càlculs numèrics, algebraics o estadístics quan la seva dificultat impedeix o no aconsella fer-los manualment.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
		<p>11.2. Utilitza mitjans tecnològics per fer representacions gràfiques de funcions amb expressions algebraïques complexes i extreure'n informació qualitativa i quantitativa.</p> <p>11.3. Disseny representacions gràfiques per explicar el procés seguit en la solució de problemes, mitjançant la utilització de mitjans tecnològics.</p> <p>11.4. Recrea entorns i objectes geomètrics amb eines tecnològiques interactives per mostrar, analitzar i comprendre propietats geomètriques.</p> <p>12.1. Elabora documents digitals propis (text, presentació, imatge, vídeo, so...) com a resultat del procés de cerca, anàlisi i selecció d'informació rellevant, amb l'eina tecnològica adequada, i els comparteix per discutir-los o difondre'ls.</p> <p>12.2. Utilitza els recursos creats per refermar l'exposició oral dels continguts treballats a l'aula.</p> <p>12.3. Utilitza adequadament els mitjans tecnològics per estructurar i millorar el seu procés d'aprenentatge, recull la informació de les activitats, analitza punts forts i febles del seu procés acadèmic i estableix pautes de millora.</p>
Bloc 2. Nombres i àlgebra		
<p>Reconeixement de nombres que no es poden expressar en forma de fracció. Nombres irracionals.</p> <p>Representació de nombres en la recta real. Intervalls.</p> <p>Potències d'exponent enter o fraccionari i radicals senzills.</p> <p>Interpretació i ús dels nombres reals en diferents contextos triant la notació i aproximació adequades en cada cas.</p> <p>Potències d'exponent racional. Operacions i propietats.</p> <p>Jerarquia d'operacions.</p> <p>Càlcul amb percentatges. Interès simple i compost.</p> <p>Logaritmes. Definició i propietats.</p> <p>Manipulació d'expressions algebraïques. Utilització d'igualtats notables.</p> <p>Introducció a l'estudi de polinomis. Arrels i factorització.</p> <p>Equacions de grau superior a dos.</p> <p>Fraccions algebraïques. Simplificació i operacions.</p> <p>Resolució de problemes quotidians i d'altres àrees de coneixement mitjançant equacions i sistemes.</p> <p>Inequacions de primer i segon grau.</p> <p>Interpretació gràfica. Resolució de problemes.</p>	<p>1. Conèixer els diferents tipus de nombres i interpretar el significat d'algunes de les seves propietats més característiques: divisibilitat, paritat, infinitud, proximitat, etc.</p> <p>2. Utilitzar els diferents tipus de nombres i operacions, juntament amb les seves propietats, per recollir, transformar i intercanviar informació i resoldre problemes relacionats amb la vida diària i altres matèries de l'àmbit acadèmic.</p> <p>3. Construir i interpretar expressions algebraïques, utilitzant amb destresa el llenguatge algebraic i les seves operacions i propietats.</p> <p>4. Representar i analitzar situacions i relacions matemàtiques utilitzant inequacions, equacions i sistemes per resoldre problemes matemàtics i de contextos reals.</p>	<p>1.1. Reconeix els diferents tipus de nombres (naturals, enters, racionals i irracionals i reals), indicant el criteri seguit, i els utilitza per representar i interpretar adequadament informació quantitativa.</p> <p>1.2. Aplica propietats característiques dels nombres quan els utilitza en contextos de resolució de problemes.</p> <p>2.1. Opera amb eficàcia utilitzant càlcul mental, algorismes de llapis i paper, calculadora o programes informàtics, i utilitzant la notació més adequada.</p> <p>2.2. Realitza estimacions correctament i jutja si els resultats obtinguts són raonables.</p> <p>2.3. Estableix les relacions entre radicals i potències, opera aplicant les propietats necessàries i resol problemes contextualitzats.</p> <p>2.4. Aplica percentatges a la resolució de problemes quotidians i financers i valora l'ús de mitjans tecnològics quan la complexitat de les dades ho requereix.</p> <p>2.5. Calcula logaritmes senzills a partir de la seva definició o mitjançant l'aplicació de les seves propietats i resol problemes senzills.</p> <p>2.6. Compara, ordena, classifica i representa diferents tipus de nombres sobre la recta numèrica utilitzant diferents escales.</p> <p>2.7. Resol problemes que requereixin conceptes i propietats específiques dels nombres.</p> <p>3.1. S'expressa de manera eficaç fent ús del llenguatge algebraic.</p> <p>3.2. Obté les arrels d'un polinomi i el factoritza utilitzant la regla de Ruffini o un altre mètode més adequat.</p> <p>3.3. Efectua operacions amb polinomis, igualtats notables i fraccions algebraïques senzills.</p> <p>3.4. Fa ús de la descomposició factorial per resoldre equacions de grau superior a dos.</p> <p>4.1. Fa ús de la descomposició factorial per resoldre equacions de grau superior a dos.</p> <p>4.2. Formula algebraicament les restriccions indicades en una situació de la vida real, ho estudia i ho resol, mitjançant inequacions, equacions o sistemes, i interpreta els resultats obtinguts.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 3. Geometria		
<p>Mesures d'angles en el sistema sexagesimal i en radians.</p> <p>Raons trigonomètriques. Relacions entre elles. Relacions mètriques en els triangles.</p> <p>Aplicació dels coneixements geomètrics a la resolució de problemes mètrics en el món físic: mesura de longituds, àrees i volums.</p> <p>Iniciació a la geometria analítica en el pla: coordenades. Vectors. Equacions de la recta. Paral·lelisme, perpendicularitat.</p> <p>Semblança. Figures semblants. Raó entre longituds, àrees i volums de cossos semblants.</p> <p>Aplicacions informàtiques de geometria dinàmica que facilitin la comprensió de conceptes i propietats geomètriques.</p>	<p>1. Utilitzar les unitats angulars del sistema mètric sexagesimal i internacional i les relacions i raons de la trigonometria elemental per resoldre problemes trigonomètrics en contextos reals.</p> <p>2. Calcular magnituds efectuant mesures directes i indirectes a partir de situacions reals, utilitzant els instruments, tècniques o fórmules més adequades i aplicant les unitats de mesura.</p> <p>3. Conèixer i utilitzar els conceptes i procediments bàsics de la geometria analítica plana per representar, descriure i analitzar formes i configuracions geomètriques senzilles.</p>	<p>1.1. Utilitza conceptes i relacions de la trigonometria bàsica per resoldre problemes utilitzant mitjans tecnològics, si és necessari, per fer els càlculs.</p> <p>2.1. Utilitza les eines tecnològiques, les estratègies i les fórmules apropiades per calcular angles, longituds, àrees i volums de cossos i figures geomètriques.</p> <p>2.2. Resol triangles utilitzant les raons trigonomètriques i les seves relacions.</p> <p>2.3. Utilitza les fórmules per calcular àrees i volums de triangles, quadrilàters, cercles, paral·lelepedes, piràmides, cilindres, cons i esferes, les aplica per resoldre problemes geomètrics i assigna les unitats apropiades.</p> <p>3.1. Estableix correspondències analítiques entre les coordenades de punts i vectors.</p> <p>3.2. Calcula la distància entre dos punts i el mòdul d'un vector.</p> <p>3.3. Coneix el significat de pendent d'una recta i diferents formes de calcular-la.</p> <p>3.4. Calcula l'equació d'una recta de diverses formes, en funció de les dades conegudes.</p> <p>3.5. Reconeix diferents expressions de l'equació d'una recta i les utilitza en l'estudi analític de les condicions d'incidència, paral·lelisme i perpendicularitat.</p> <p>3.6. Utilitza recursos tecnològics interactius per crear figures geomètriques i observar-ne les propietats i característiques.</p>
Bloc 4. Funcions		
<p>Interpretació d'un fenomen descrit mitjançant un enunciat, taula, gràfica o expressió analítica. Anàlisi de resultats.</p> <p>La taxa de variació mitjana com a mesura de la variació d'una funció en un interval.</p> <p>Reconeixement d'altres models funcionals: aplicacions a contextos i situacions reals.</p>	<p>1. Identificar relacions quantitatives en una situació, determinar el tipus de funció que pot representar-les i aproximar i interpretar la taxa de variació mitjana a partir d'una gràfica, de dades numèriques o mitjançant l'estudi dels coeficients de l'expressió algebraica.</p> <p>2. Analitzar informació proporcionada a partir de taules i gràfiques que representin relacions funcionals associades a situacions reals obtenint informació sobre el seu comportament, la seva evolució i els possibles resultats finals.</p>	<p>1.1. Identifica i explica relacions entre magnituds que poden ser descrites mitjançant una relació funcional i associa les gràfiques amb les seves expressions algebraiques corresponents.</p> <p>1.2. Explica i representa gràficament el model de relació entre dues magnituds per als casos de relació lineal, quadràtica, proporcionalitat inversa, exponencial i logarítmica, utilitzant mitjans tecnològics, si és necessari.</p> <p>1.3. Identifica, estima o calcula paràmetres característics de funcions elementals.</p> <p>1.4. Expressa raonadament conclusions sobre un fenomen a partir del comportament d'una gràfica o dels valors d'una taula.</p> <p>1.5. Analitza el creixement o decreixement d'una funció mitjançant la taxa de variació mitjana calculada a partir de l'expressió algebraica, una taula de valors o de la mateixa gràfica.</p> <p>1.6. Interpreta situacions reals que responen a funcions senzilles: lineals, quadràtiques, de proporcionalitat inversa, definides a trossos i exponencials i logarítmiques.</p> <p>2.1. Interpreta críticament dades de taules i gràfics sobre diverses situacions reals.</p> <p>2.2. Representa dades mitjançant taules i gràfics utilitzant eixos i unitats adequades.</p> <p>2.3. Descriu les característiques més importants que s'extreuen d'una gràfica i assenyala els valors puntuals o intervals de la variable que les determinen utilitzant tant llapis i paper com mitjans tecnològics.</p> <p>2.4. Relaciona diferents taules de valors i les seves gràfiques corresponents.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 5. Estadística i probabilitat		
<p>Introducció a la combinatòria: combinacions, variacions i permutacions. Càlcul de probabilitats mitjançant la regla de Laplace i altres tècniques de recompte.</p> <p>Probabilitat simple i composta. Successos dependents i independents. Experiències aleatòries compostes. Utilització de taules de contingència i diagrames d'arbre per a l'assignació de probabilitats.</p> <p>Probabilitat condicionada. Utilització del vocabulari adequat per descriure i quantificar situacions relacionades amb l'atzar i l'estadística.</p> <p>Identificació de les fases i tasques d'un estudi estadístic.</p> <p>Gràfiques estadístiques: diferents tipus de gràfiques. Anàlisi crítica de taules i gràfiques estadístiques en els mitjans de comunicació. Detecció de fal·làcies.</p> <p>Mesures de centralització i dispersió: interpretació, anàlisi i utilització.</p> <p>Comparació de distribucions mitjançant l'ús conjunt de mesures de posició i dispersió.</p> <p>Construcció i interpretació de diagrames de dispersió. Introducció a la correlació.</p>	<p>1. Resoldre diferents situacions i problemes de la vida quotidiana aplicant els conceptes del càlcul de probabilitats i les tècniques de recompte adequades.</p> <p>2. Calcular probabilitats simples o compostes aplicant la regla de Laplace, els diagrames d'arbre, les taules de contingència o altres tècniques combinatòries.</p> <p>3. Utilitzar el llenguatge adequat per a la descripció de dades i analitzar i interpretar dades estadístiques que apareixen als mitjans de comunicació.</p> <p>4. Elaborar i interpretar taules i gràfics estadístics, així com els paràmetres estadístics més usuals, en distribucions unidimensionals i bidimensionals, utilitzant els mitjans més adequats (llapis i paper, calculadora o ordinador) i valorant qualitativament la representativitat de les mostres utilitzades.</p>	<p>1.1. Aplica en problemes contextualitzats els conceptes de variació, permutació i combinació.</p> <p>1.2. Identifica i descriu situacions i fenòmens de caràcter aleatori, utilitzant la terminologia adequada per descriure successos.</p> <p>1.3. Aplica tècniques de càlcul de probabilitats en la resolució de diferents situacions i problemes de la vida quotidiana.</p> <p>1.4. Formula i comprova conjectures sobre els resultats d'experiments aleatoris i simulacions.</p> <p>1.5. Utilitza un vocabulari adequat per descriure i quantificar situacions relacionades amb l'atzar.</p> <p>1.6. Interpreta un estudi estadístic a partir de situacions concretes pròximes a l'alumne.</p> <p>2.1. Aplica la regla de Laplace i utilitza estratègies de recompte senzilles i tècniques combinatòries.</p> <p>2.2. Calcula la probabilitat de successos compostos senzills utilitzant, especialment, els diagrames d'arbre o les taules de contingència.</p> <p>2.3. Resol problemes senzills associats a la probabilitat condicionada.</p> <p>2.4. Analitza matemàticament algun joc d'atzar senzill, en comprèn les seves regles i calcula les probabilitats adequades.</p> <p>3.1. Utilitza un vocabulari adequat per descriure, quantificar i analitzar situacions relacionades amb l'atzar.</p> <p>4.1. Interpreta críticament dades de taules i gràfics estadístics.</p> <p>4.2. Representa dades mitjançant taules i gràfics estadístics utilitzant els mitjans tecnològics més adequats.</p> <p>4.3. Calcula i interpreta els paràmetres estadístics d'una distribució de dades utilitzant els mitjans més adequats (llapis i paper, calculadora o ordinador).</p> <p>4.4. Selecciona una mostra aleatòria i en valora la representativitat en mostres molt petites.</p> <p>4.5. Representa diagrames de dispersió i interpreta la relació existent entre les variables.</p>

28. Matemàtiques orientades als ensenyaments aplicats.

L'assignatura de matemàtiques contribueix especialment al desenvolupament de la competència matemàtica, reconeguda com a clau per la Unió Europea: aquesta s'entén com una habilitat per desenvolupar i aplicar el raonament matemàtic amb la finalitat de resoldre diversos problemes en situacions quotidianes; en concret, engloba els aspectes i les facetes següents: pensar, modelar i raonar de forma matemàtica, plantejar i resoldre problemes, representar entitats matemàtiques, utilitzar els símbols matemàtics, comunicar-se amb les matemàtiques i sobre les matemàtiques, i utilitzar ajudes i eines tecnològiques. A més, el pensament matemàtic ajuda a l'adquisició de la resta de competències i contribueix a la formació intel·lectual de l'alumnat, la qual cosa li permetrà desenvolupar-se millor tant en l'àmbit personal com social.

La resolució de problemes i els projectes de recerca han de ser eixos fonamentals en el procés d'ensenyament i aprenentatge de les matemàtiques. L'habilitat de formular, plantejar, interpretar i resoldre problemes és una de les capacitats essencials de l'activitat matemàtica, ja que permet a les persones utilitzar els processos cognitius per abordar i resoldre situacions interdisciplinàries reals, la qual cosa és del màxim interès per al desenvolupament de la creativitat i el pensament lògic. En aquest procés de resolució i recerca hi estan involucrades moltes altres competències, a més de la matemàtica, entre d'altres, la comunicació lingüística, ja que s'han de llegir de forma comprensiva els enunciats i s'han de comunicar els resultats obtinguts; el sentit d'iniciativa i empenedoria a l'hora d'establir un pla de treball en revisió i modificació contínua a mesura que es va resolent el problema; la competència digital, per tractar de forma adequada la informació i, si s'escau, servir de suport a la resolució del problema i comprovació de la solució; o la competència social i cívica, ja que implica una actitud oberta davant diferents solucions.

L'alumnat que cursi aquesta assignatura progressarà en l'adquisició d'algunes habilitats de pensament matemàtic, en concret en la capacitat d'analitzar, interpretar i comunicar amb tècniques matemàtiques diversos fenòmens i problemes en contextos diferents, així com de proporcionar solucions pràctiques a aquests; també ha

de desenvolupar actituds positives cap a l'aplicació pràctica del coneixement matemàtic, tant per a l'enriquiment personal com per a la valoració del seu paper en el progrés de la humanitat.

És important que en el desenvolupament del currículum d'aquesta assignatura de matemàtiques els coneixements, les competències i els valors estiguin integrats, per la qual cosa els estàndards d'aprenentatge avaluable s'han formulat tenint en compte la relació imprescindible entre els elements esmentats. Tot això justifica que s'hagi organitzat al voltant dels blocs següents per als cursos de 3r i 4t d'ESO, posant el focus en l'aplicació pràctica d'aquests en contextos reals enfront de l'aprofundiment en els aspectes teòrics: "Processos, mètodes i actituds en matemàtiques", "Nombres i àlgebra", "Geometria", "Funcions" i "Estadística i probabilitat".

El bloc de "Processos, mètodes i actituds en matemàtiques" és comú als dos cursos i s'ha de desenvolupar de manera transversal i simultàniament a la resta de blocs, i constitueix el fil conductor de l'assignatura; s'articula sobre processos bàsics i imprescindibles en la tasca matemàtica: la resolució de problemes, projectes de recerca matemàtica, la matematització i modelització, les actituds adequades per desenvolupar el treball científic i la utilització de mitjans tecnològics.

Matemàtiques orientades als ensenyaments aplicats. 3r d'ESO

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Processos, mètodes i actituds en matemàtiques		
<p>Planificació del procés de resolució de problemes:</p> <p>Estratègies i procediments posats en pràctica: ús del llenguatge apropiat (gràfic, numèric, algebraic, etc.), reformulació del problema, resolució de subproblemes, recompte exhaustiu, començament per casos particulars senzills, cerca de regularitats i lleis, etc.</p> <p>Reflexió sobre els resultats: revisió de les operacions utilitzades, assignació d'unitats als resultats, comprovació i interpretació de les solucions en el context de la situació, cerca d'altres formes de resolució, etc.</p> <p>Plantejament de recerques matemàtiques escolars en contextos numèrics, geomètrics, funcionals, estadístics i probabilístics.</p> <p>Pràctica dels processos de matematització i modelització, en contextos de la realitat i en contextos matemàtics.</p> <p>Confiança en les capacitats pròpies per desenvolupar actituds adequades i afrontar les dificultats pròpies del treball científic.</p> <p>Utilització de mitjans tecnològics en el procés d'aprenentatge per a:</p> <p>a). la recollida ordenada i l'organització de dades.</p> <p>b). l'elaboració i creació de representacions gràfiques de dades numèriques, funcionals o estadístiques.</p> <p>c). facilitar la comprensió de propietats geomètriques o funcionals i la realització de càlculs de tipus numèric, algebraic o estadístic.</p> <p>d). el disseny de simulacions i l'elaboració de prediccions sobre situacions matemàtiques diverses.</p> <p>e). l'elaboració d'informes i documents sobre els processos que s'han portat a terme i els resultats i les conclusions que s'han obtingut.</p> <p>f). comunicar i compartir, en entorns apropiats, la informació i les idees matemàtiques.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Expressar verbalment, de manera raonada, el procés seguit en la resolució d'un problema. 2. Utilitzar processos de raonament i estratègies de resolució de problemes, fent els càlculs necessaris i comprovant les solucions obtingudes. 3. Descriure i analitzar situacions de canvi, per trobar patrons, regularitats i lleis matemàtiques, en contextos numèrics, geomètrics, funcionals, estadístics i probabilístics, i valorar-ne la utilitat per fer prediccions. 4. Aprofundir en problemes resolts plantejant petites variacions en les dades, altres preguntes, altres contextos, etc. 5. Elaborar i presentar informes sobre el procés, els resultats i les conclusions que s'han obtingut en els processos de recerca. 6. Desenvolupar processos de matematització en contextos de la realitat quotidiana (numèrics, geomètrics, funcionals, estadístics o probabilístics) a partir de la identificació de problemes en situacions problemàtiques de la realitat. 7. Valorar la modelització matemàtica com un recurs per resoldre problemes de la realitat quotidiana, avaluant l'eficàcia i les limitacions dels models utilitzats o construïts. 8. Desenvolupar i cultivar les actituds personals inherents a la tasca matemàtica. 9. Superar bloquejos i inseguretats davant la resolució de situacions desconegudes. 10. Reflexionar sobre les decisions preses i aprendre'n per a situacions similars futures. 11. Utilitzar les eines tecnològiques adequades, de manera autònoma, fent càlculs numèrics, algebraics o estadístics, fent representacions gràfiques, recreant situacions matemàtiques mitjançant simulacions o analitzant amb sentit crític situacions diverses que ajudin a comprendre conceptes matemàtics o a resoldre problemes. 12. Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació de manera habitual en el procés d'aprenentatge, cercant, analitzant i seleccionant informació rellevant a Internet o en altres fonts, elaborant documents propis, fent-ne exposicions i argumentacions i compartint-los en entorns apropiats per facilitar la interacció. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Expressa verbalment, de forma raonada, el procés seguit en la resolució d'un problema, amb el rigor i la precisió adequats. 2.2. Analitza i comprèn l'enunciat dels problemes (dades, relacions entre les dades, context del problema). 2.3. Valora la informació d'un enunciat i la relaciona amb el nombre de solucions del problema. 2.4. Fa estimacions i elabora conjeitures sobre els resultats dels problemes que s'han de resoldre, i en valora la utilitat i l'eficàcia. 2.5. Utilitza estratègies heurístiques i processos de raonament en la resolució de problemes i reflexiona sobre el procés de resolució de problemes. 3.1. Identifica patrons, regularitats i lleis matemàtiques en situacions de canvi, en contextos numèrics, geomètrics, funcionals, estadístics i probabilístics. 3.2. Utilitza les lleis matemàtiques trobades per fer simulacions i prediccions sobre els resultats esperables i en valora l'eficàcia i la idoneïtat. 4.1. Aprofundeix en els problemes una vegada resolts: revisa el procés de resolució i els passos i les idees importants, analitza la coherència de la solució o cerca altres formes de resolució. 4.2. Es planteja nous problemes, a partir d'un de resolt: varia les dades, proposa noves preguntes, resol altres problemes semblants, planteja casos particulars o més generals d'interès i estableix connexions entre el problema i la realitat. 5.1. Exposa i defensa el procés seguit, a més de les conclusions obtingudes, utilitzant diferents llenguatges: algebraic, gràfic, geomètric, estadísticoproabilístic. 6.1. Identifica situacions problemàtiques de la realitat, susceptibles de contenir problemes d'interès. 6.2. Estableix connexions entre un problema del món real i el món matemàtic i identifica el problema o problemes matemàtics subjacents i els coneixements matemàtics necessaris. 6.3. Usa, elabora o construeix models matemàtics senzills que permetin la resolució d'un problema o problemes dins del camp de les matemàtiques. 6.4. Interpreta la solució matemàtica del problema en el context de la realitat. 6.5. Fa simulacions i prediccions, en el context real, per valorar l'adequació i les limitacions dels models i proposa millores per augmentar-ne l'eficàcia. 7.1. Reflexiona sobre el procés i obté conclusions sobre el procés i els seus resultats. 8.1. Desenvolupa actituds adequades per al treball en matemàtiques: esforç, perseverança, flexibilitat i acceptació de la crítica raonada.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
		<p>8.2. Es planteja la resolució de reptes i problemes amb la precisió, la pulcritud i l'interès adequats al nivell educatiu i a la dificultat de la situació.</p> <p>8.3. Distingeix entre problemes i exercicis i adopta l'actitud adequada per a cada cas.</p> <p>8.4. Desenvolupa actituds de curiositat i indagació, juntament amb hàbits de plantejar-se preguntes i cercar respostes adequades, tant en l'estudi dels conceptes com en la resolució de problemes.</p> <p>9.1. Pren decisions en els processos de resolució de problemes, de recerca i de matematització o de modelització i en valora les conseqüències i la conveniència per la seva senzillesa i utilitat.</p> <p>10.1. Reflexiona sobre els problemes resolts i els processos desenvolupats, valorant la potència i senzillesa de les idees clau i aprenent per a situacions futures similars.</p> <p>11.1. Selecciona eines tecnològiques adequades i les utilitza per fer càlculs numèrics, algebraics o estadístics quan la seva dificultat impedeix o no aconsella fer-los manualment.</p> <p>11.2. Utilitza mitjans tecnològics per fer representacions gràfiques de funcions amb expressions algebraiques complexes i extreure'n informació qualitativa i quantitativa.</p> <p>11.3. Disseny representacions gràfiques per explicar el procés seguit en la solució de problemes, mitjançant la utilització de mitjans tecnològics.</p> <p>11.4. Recrea entorns i objectes geomètrics amb eines tecnològiques interactives per mostrar, analitzar i comprendre propietats geomètriques.</p> <p>12.1. Elabora documents digitals propis (text, presentació, imatge, vídeo, so...), com a resultat del procés de cerca, anàlisi i selecció d'informació rellevant, amb l'eina tecnològica adequada, i els comparteix per discutir-los o difondre'ls.</p> <p>12.2. Utilitza els recursos creats per refermar l'exposició oral dels continguts treballats a l'aula.</p> <p>12.3. Utilitza adequadament els mitjans tecnològics per estructurar i millorar el seu procés d'aprenentatge, recull la informació de les activitats, analitza punts forts i febles del seu procés acadèmic i estableix pautes de millora.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 2. Nombres i àlgebra		
<p>Potències de nombres naturals amb exponent enter. Significat i ús. Potències de base 10. Aplicació per a l'expressió de nombres molt petits. Operacions amb nombres expressats en notació científica.</p> <p>Jerarquia d'operacions.</p> <p>Nombres decimals i racionals. Transformació de fraccions en decimals i viceversa. Nombres decimals exactes i periòdics.</p> <p>Operacions amb fraccions i decimals. Càlcul aproximat i arrodoniment. Error comès.</p> <p>Recerca de regularitats, relacions i propietats que apareixen en conjunts de nombres. Expressió usant llenguatge algebraic.</p> <p>Successions numèriques. Successions recurrents. Progressions aritmètiques i geomètriques.</p> <p>Transformació d'expressions algebraiques amb una indeterminada. Igualtats notables.</p> <p>Equacions de segon grau amb una incògnita. Resolució (mètode algebraic i gràfic).</p> <p>Resolució de problemes mitjançant la utilització d'equacions i sistemes.</p>	<p>1. Utilitzar les propietats dels nombres racionals i decimals per operar-hi utilitzant la forma de càlcul i notació adequada i per resoldre problemes, i presentar els resultats amb la precisió requerida.</p> <p>2. Obtenir i manipular expressions simbòliques que descriguin successions numèriques observant regularitats en casos senzills que incloguin patrons recursius.</p> <p>3. Utilitzar el llenguatge algebraic per expressar una propietat o relació donada mitjançant un enunciat, extreure la informació rellevant i transformar-la.</p> <p>4. Resoldre problemes de la vida quotidiana en què sigui necessari el plantejament i la resolució d'equacions de primer i segon grau, sistemes lineals de dues equacions amb dues incògnites, aplicant tècniques de manipulació algebraiques, gràfiques o recursos tecnològics i valorant i contrastant els resultats obtinguts.</p>	<p>1.1. Aplica les propietats de les potències per simplificar fraccions els numeradors i denominadors de les quals són productes de potències.</p> <p>1.2. Distingeix, quan troba el decimal equivalent a una fracció, entre decimals finits i decimals infinits periòdics, i indica en aquest cas el grup de decimals que es repeteixen o formen període.</p> <p>1.3. Expressa certs nombres molt grans i molt petits en notació científica, hi opera, amb calculadora i sense, i els utilitza en problemes contextualitzats.</p> <p>1.4. Distingeix i utilitza tècniques adequades per fer aproximacions per defecte i per excés d'un nombre en problemes contextualitzats i justifica els seus procediments.</p> <p>1.5. Aplica adequadament tècniques de truncament i arrodoniment en problemes contextualitzats i reconeix els errors d'aproximació en cada cas per determinar el procediment més adequat.</p> <p>1.6. Expressa el resultat d'un problema, utilitzant la unitat de mesura adequada, en forma de nombre decimal, i l'arrodoneix si és necessari amb el marge d'error o precisió requerits, d'acord amb la naturalesa de les dades.</p> <p>1.7. Calcula el valor d'expressions numèriques de nombres enters, decimals i fraccionaris mitjançant les operacions elementals i les potències de nombres naturals i exponent enter aplicant correctament la jerarquia de les operacions.</p> <p>1.8. Utilitza nombres racionals i decimals per resoldre problemes de la vida quotidiana i analitza la coherència de la solució.</p> <p>2.1. Calcula termes d'una successió numèrica recurrent usant la llei de formació a partir de termes anteriors.</p> <p>2.2. Obté una llei de formació o fórmula per al terme general d'una successió senzilla de nombres enters o fraccionaris.</p> <p>2.3. Valora i identifica la presència recurrent de les successions en la naturalesa i resol problemes que hi estan associats.</p> <p>3.1. Suma, resta i multiplica polinomis, expressa el resultat en forma de polinomi ordenat i els aplica a exemples de la vida quotidiana.</p> <p>3.2. Coneix i utilitza les identitats notables corresponents al quadrat d'un binomi i una suma per diferència i les aplica en un context adequat.</p> <p>4.1. Resol equacions de segon grau completes i incompletes mitjançant procediments algebraics i gràfics.</p> <p>4.2. Resol sistemes de dues equacions lineals amb dues incògnites mitjançant procediments algebraics o gràfics.</p> <p>4.3. Formula algebraicament una situació de la vida quotidiana mitjançant equacions de primer i segon grau i sistemes lineals de dues equacions amb dues incògnites, les resol i interpreta críticament el resultat obtingut.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 3. Geometria		
<p>Mediatriu, bisectriu, angles i les seves relacions, perímetre i àrea. Propietats. Teorema de Tales. Divisió d'un segment en parts proporcionals. Aplicació a la resolució de problemes.</p> <p>Translacions, girs i simetries en el pla. Geometria de l'espai: àrees i volums. El globus terraqüi. Coordenades geogràfiques. Longitud i latitud d'un punt.</p>	<p>1. Reconèixer i descriure els elements i les propietats característiques de les figures planes, els cossos geomètrics elementals i les seves configuracions geomètriques.</p> <p>2. Utilitzar el teorema de Tales i les fórmules usuals per fer mesures indirectes d'elements inaccessible i per obtenir mesures de longituds, d'exemples agafats de la vida real, representacions artístiques com ara pintura o arquitectura o de la resolució de problemes geomètrics.</p> <p>3. Calcular (ampliació o reducció) les dimensions reals de figures donades en mapes o plànols, coneixent l'escala.</p> <p>4. Reconèixer les transformacions que porten d'una figura a una altra mitjançant moviment en el pla, aplicar aquests moviments i analitzar dissenys quotidians, obres d'art i configuracions presents en la naturalesa.</p> <p>5. Interpretar el sentit de les coordenades geogràfiques i la seva aplicació en la localització de punts.</p>	<p>1.1. Coneix les propietats dels punts de la mediatriu d'un segment i de la bisectriu d'un angle.</p> <p>1.2. Utilitza les propietats de la mediatriu i la bisectriu per resoldre problemes geomètrics senzills.</p> <p>1.3. Maneja les relacions entre angles definits per rectes que es tallen o per paral·leles tallades per una secant i resol problemes geomètrics senzills en què intervenen angles.</p> <p>1.4. Calcula el perímetre de polígons, la longitud de circumferències i l'àrea de polígons i de figures circulars, en problemes contextualitzats, aplicant fórmules i tècniques adequades.</p> <p>2.1. Divideix un segment en parts proporcionals a d'altres de donats. Estableix relacions de proporcionalitat entre els elements homòlegs de dos polígons semblants.</p> <p>2.2. Reconeix triangles semblants, i en situacions de semblança utilitza el teorema de Tales per al càlcul indirecte de longituds.</p> <p>3.1. Calcula dimensions reals de mesures de longituds en situacions de semblança: plànols, mapes, fotos aèries, etc.</p> <p>4.1. Identifica els elements més característics dels moviments en el pla presents en la naturalesa, en dissenys quotidians o obres d'art.</p> <p>4.2. Genera creacions pròpies mitjançant la composició de moviments, utilitzant eines tecnològiques quan és necessari.</p> <p>5.1. Situa sobre el globus terraqüi l'equador, els pols, els meridians i els paral·lels i és capaç d'ubicar un punt sobre el globus terraqüi coneixent la seva longitud i latitud.</p>
Bloc 4. Funcions		
<p>Anàlisi i descripció qualitativa de gràfiques que representen fenòmens de l'entorn quotidià i d'altres matèries.</p> <p>Anàlisi d'una situació a partir de l'estudi de les característiques locals i globals de la gràfica corresponent.</p> <p>Anàlisi i comparació de situacions de dependència funcional donades mitjançant taules i enunciats.</p> <p>Utilització de models lineals per estudiar situacions provinents dels diferents àmbits de coneixement i de la vida quotidiana, mitjançant la confecció de la taula, la representació gràfica i l'obtenció de l'expressió algebraica.</p> <p>Expressions de l'equació de la recta.</p> <p>Funcions quadràtiques. Representació gràfica. Utilització per representar situacions de la vida quotidiana.</p>	<p>1. Conèixer els elements que intervenen en l'estudi de les funcions i la seva representació gràfica.</p> <p>2. Identificar relacions de la vida quotidiana i d'altres matèries que es poden modelitzar mitjançant una funció lineal i valorar la utilitat de la descripció d'aquest model i dels seus paràmetres per descriure el fenomen analitzat.</p> <p>3. Reconèixer situacions de relació funcional que necessiten ser descrites mitjançant funcions quadràtiques, i calcular-ne els paràmetres i les característiques.</p>	<p>1.1. Interpreta el comportament d'una funció donada gràficament i associa enunciats de problemes contextualitzats a gràfiques.</p> <p>1.2. Identifica les característiques més rellevants d'una gràfica i les interpreta dins del seu context.</p> <p>1.3. Construeix una gràfica a partir d'un enunciat contextualitzat i descriu el fenomen exposat.</p> <p>1.4. Associa raonadament expressions analítiques senzilles a funcions donades gràficament.</p> <p>2.1. Determina les diferents formes d'expressió de l'equació de la recta a partir d'una de donada (equació punt-pendent, general, explícita i per dos punts), identifica punts de tall i pendent, i les representa gràficament.</p> <p>2.2. Obté l'expressió analítica de la funció lineal associada a un enunciat i la representa.</p> <p>3.1. Representa gràficament una funció polinòmica de grau dos i en descriu les característiques.</p> <p>3.2. Identifica i descriu situacions de la vida quotidiana que es puguin modelitzar mitjançant funcions quadràtiques, les estudia i les representa utilitzant mitjans tecnològics quan sigui necessari.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 5. Estadística i probabilitat		
<p>Fases i tasques d'un estudi estadístic. Població, mostra. Variables estadístiques: qualitatives, discretes i contínues.</p> <p>Mètodes de selecció d'una mostra estadística. Representativitat d'una mostra.</p> <p>Freqüències absolutes, relatives i acumulades. Agrupació de dades en intervals.</p> <p>Gràfiques estadístiques.</p> <p>Paràmetres de posició: mitjana, moda, mediana i quartils. Càlcul, interpretació i propietats.</p> <p>Paràmetres de dispersió: rang, recorregut interquartílic i desviació típica. Càlcul i interpretació.</p> <p>Diagrama de caixa i bigotis.</p> <p>Interpretació conjunta de la mitjana i la desviació típica.</p>	<p>1. Elaborar informacions estadístiques per descriure un conjunt de dades mitjançant taules i gràfiques adequades a la situació analitzada i justificar si les conclusions són representatives per a la població estudiada.</p> <p>2. Calcular i interpretar els paràmetres de posició i de dispersió d'una variable estadística per resumir les dades i comparar distribucions estadístiques.</p> <p>3. Analitzar i interpretar la informació estadística que apareix als mitjans de comunicació i valorar-ne la representativitat i la fiabilitat.</p>	<p>1.1. Distingeix població i mostra i justifica les diferències en problemes contextualitzats.</p> <p>1.2. Valora la representativitat d'una mostra a través del procediment de selecció, en casos senzills.</p> <p>1.3. Distingeix entre variable qualitativa, quantitativa discreta i quantitativa contínua i en posa exemples.</p> <p>1.4. Elabora taules de freqüències, relaciona els diferents tipus de freqüències i obté informació de la taula elaborada.</p> <p>1.5. Construeix, amb l'ajuda d'eines tecnològiques si és necessari, gràfics estadístics adequats a diferents situacions relacionades amb variables associades a problemes socials, econòmics i de la vida quotidiana.</p> <p>2.1. Calcula i interpreta les mesures de posició d'una variable estadística per proporcionar un resum de les dades.</p> <p>2.2. Calcula els paràmetres de dispersió d'una variable estadística (amb calculadora i amb full de càlcul) per comparar la representativitat de la mitjana i descriure les dades.</p> <p>3.1. Utilitza un vocabulari adequat per descriure, analitzar i interpretar informació estadística en els mitjans de comunicació.</p> <p>3.2. Utilitza la calculadora i mitjans tecnològics per organitzar les dades, generar gràfics estadístics i calcular paràmetres de tendència central i dispersió.</p> <p>3.3. Utilitza mitjans tecnològics per comunicar informació resumida i rellevant sobre una variable estadística que hagi analitzat.</p>

Matemàtiques orientades als ensenyaments aplicats. 4t d'ESO

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge
Bloc 1. Processos, mètodes i actituds en matemàtiques		
<p>Planificació del procés de resolució de problemes.</p> <p>Estratègies i procediments posats en pràctica: ús del llenguatge apropiat (gràfic, numèric, algebraic, etc.), reformulació del problema, resolució de subproblemes, recompte exhaustiu, començament per casos particulars senzills, cerca de regularitats i lleis, etc.</p> <p>Reflexió sobre els resultats: revisió de les operacions utilitzades, assignació d'unitats als resultats, comprovació i interpretació de les solucions en el context de la situació, cerca d'altres formes de resolució, etc.</p> <p>Plantejament de recerques matemàtiques escolars en contextos numèrics, geomètrics, funcionals, estadístics i probabilístics.</p> <p>Pràctica dels processos de matematització i modelització, en contextos de la realitat i en contextos matemàtics.</p> <p>Confiança en les capacitats pròpies per desenvolupar actituds adequades i afrontar les dificultats pròpies del treball científic.</p> <p>Utilització de mitjans tecnològics en el procés d'aprenentatge per a:</p> <p>a). la recollida ordenada i l'organització de dades.</p> <p>b). l'elaboració i creació de representacions gràfiques de dades numèriques, funcionals o estadístiques.</p> <p>c). facilitar la comprensió de propietats geomètriques o funcionals i la realització de càlculs de tipus numèric, algebraic o estadístic.</p> <p>d). el disseny de simulacions i l'elaboració de prediccions sobre situacions matemàtiques diverses.</p> <p>e). l'elaboració d'informes i documents sobre els processos que s'han portat a terme i els resultats i les conclusions que s'han obtingut.</p> <p>f). comunicar i compartir, en entorns apropiats, la informació i les idees matemàtiques.</p>	<p>1. Expressar verbalment, de manera raonada, el procés seguit en la resolució d'un problema.</p> <p>2. Utilitzar processos de raonament i estratègies de resolució de problemes, fent els càlculs necessaris i comprovant les solucions obtingudes.</p> <p>3. Descriure i analitzar situacions de canvi, per trobar patrons, regularitats i lleis matemàtiques, en contextos numèrics, geomètrics, funcionals, estadístics i probabilístics, i valorar-ne la utilitat per fer prediccions.</p> <p>4. Aprofundir en problemes resolts plantejant petites variacions en les dades, altres preguntes, altres contextos, etc.</p> <p>5. Elaborar i presentar informes sobre el procés, els resultats i les conclusions que s'han obtingut en els processos de recerca.</p> <p>6. Desenvolupar processos de matematització en contextos de la realitat quotidiana (numèrics, geomètrics, funcionals, estadístics o probabilístics) a partir de la identificació de problemes en situacions problemàtiques de la realitat.</p> <p>7. Valorar la modelització matemàtica com un recurs per resoldre problemes de la realitat quotidiana, avaluant l'eficàcia i les limitacions dels models utilitzats o construïts.</p> <p>8. Desenvolupar i cultivar les actituds personals inherents a la tasca matemàtica.</p> <p>9. Superar bloquejos i inseguretats davant la resolució de situacions desconegudes.</p> <p>10. Reflexionar sobre les decisions preses i aprendre'n per a situacions similars futures.</p> <p>11. Utilitzar les eines tecnològiques adequades, de manera autònoma, fent càlculs numèrics, algebraics o estadístics, fent representacions gràfiques, recreant situacions matemàtiques mitjançant simulacions o analitzant amb sentit crític situacions diverses que ajudin a comprendre conceptes matemàtics o a resoldre problemes.</p> <p>12. Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació de manera habitual en el procés d'aprenentatge, cercant, analitzant i seleccionant informació rellevant a Internet o en altres fonts, elaborant documents propis, fent-ne exposicions i argumentacions i compartint-los en entorns apropiats per facilitar la interacció.</p>	<p>1.1. Expressa verbalment, de forma raonada, el procés seguit en la resolució d'un problema, amb el rigor i la precisió adequats.</p> <p>2.1. Analitza i comprèn l'enunciat dels problemes (dades, relacions entre les dades, context del problema).</p> <p>2.2. Valora la informació d'un enunciat i la relaciona amb el nombre de solucions del problema.</p> <p>2.3. Fa estimacions i elabora conjectures sobre els resultats dels problemes que s'han de resoldre, i en valora la utilitat i l'eficàcia.</p> <p>2.4. Utilitza estratègies heurístiques i processos de raonament en la resolució de problemes i reflexiona sobre el procés de resolució de problemes.</p> <p>3.1. Identifica patrons, regularitats i lleis matemàtiques en situacions de canvi, en contextos numèrics, geomètrics, funcionals, estadístics i probabilístics.</p> <p>3.2. Utilitza les lleis matemàtiques trobades per fer simulacions i prediccions sobre els resultats esperables i en valora l'eficàcia i la idoneïtat.</p> <p>4.1. Aprofundeix en els problemes una vegada resolts: revisa el procés de resolució i els passos i les idees importants, analitza la coherència de la solució o cerca altres formes de resolució.</p> <p>4.2. Es planteja nous problemes, a partir d'un de resolt: varia les dades, proposa noves preguntes, resol altres problemes semblants, planteja casos particulars o més generals d'interès i estableix connexions entre el problema i la realitat.</p> <p>5.1. Exposa i defensa el procés seguit, a més de les conclusions obtingudes, utilitzant diferents llenguatges: algebraic, gràfic, geomètric, estadisticoprobabilístic.</p> <p>6.1. Identifica situacions problemàtiques de la realitat, susceptibles de contenir problemes d'interès.</p> <p>6.2. Estableix connexions entre un problema del món real i el món matemàtic: identifica el problema o problemes matemàtics subjacents i els coneixements matemàtics necessaris.</p> <p>6.3. Usa, elabora o construeix models matemàtics senzills que permetin la resolució d'un problema o problemes dins del camp de les matemàtiques.</p> <p>6.4. Interpreta la solució matemàtica del problema en el context de la realitat.</p> <p>6.5. Fa simulacions i prediccions, en el context real, per valorar l'adequació i les limitacions dels models i proposa millores per augmentar-ne l'eficàcia.</p> <p>7.1. Reflexiona sobre el procés i obté conclusions sobre el procés i els seus resultats.</p> <p>8.1. Desenvolupa actituds adequades per al treball en matemàtiques: esforç, perseverança, flexibilitat i acceptació de la crítica raonada.</p> <p>8.2. Es planteja la resolució de reptes i problemes amb la precisió, la pulcritud i l'interès adequats al nivell educatiu i a la dificultat de la situació.</p> <p>8.3. Distingeix entre problemes i exercicis i adopta l'actitud adequada per a cada cas.</p> <p>8.4. Desenvolupa actituds de curiositat i indagació, juntament amb hàbits de plantejar-se preguntes i cercar respostes adequades, tant en l'estudi dels conceptes com en la resolució de problemes.</p> <p>9.1. Pren decisions en els processos de resolució de problemes, de recerca i de matematització o de modelització i en valora les conseqüències i la conveniència per la seva senzillesa i utilitat.</p> <p>10.1. Reflexiona sobre els problemes resolts i els processos desenvolupats, valorant la potència i senzillesa de les idees clau i aprenent per a situacions futures similars.</p> <p>11.1. Selecciona eines tecnològiques adequades i les utilitza per fer càlculs numèrics, algebraics o estadístics quan la seva dificultat impedeix o no aconsella fer-los manualment.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge
		<p>11.2. Utilitza mitjans tecnològics per fer representacions gràfiques de funcions amb expressions algebraïques complexes i extreure'n informació qualitativa i quantitativa.</p> <p>11.3. Disseny representacions gràfiques per explicar el procés seguit en la solució de problemes, mitjançant la utilització de mitjans tecnològics.</p> <p>11.4. Recrea entorns i objectes geomètrics amb eines tecnològiques interactives per mostrar, analitzar i comprendre propietats geomètriques.</p> <p>12.1. Elabora documents digitals propis (text, presentació, imatge, vídeo, so...) com a resultat del procés de cerca, anàlisi i selecció d'informació rellevant, amb l'eina tecnològica adequada, i els comparteix per discutir-los o difondre'ls.</p> <p>12.2. Utilitza els recursos creats per refermar l'exposició oral dels continguts treballats a l'aula.</p> <p>12.3. Utilitza adequadament els mitjans tecnològics per estructurar i millorar el seu procés d'aprenentatge, recull la informació de les activitats, analitza punts forts i febles del seu procés acadèmic i estableix pautes de millora.</p>
Bloc 2. Nombres i àlgebra		
<p>Reconeixement de nombres que no es poden expressar en forma de fracció. Nombres irracionals.</p> <p>Diferenciació de nombres racionals i irracionals. Expressió decimal i representació en la recta real.</p> <p>Jerarquia de les operacions.</p> <p>Interpretació i utilització dels nombres reals i les operacions en diferents contextos, triant la notació i precisió més adequades en cada cas.</p> <p>Utilització de la calculadora per efectuar operacions amb qualsevol tipus d'expressió numèrica. Càlculs aproximats.</p> <p>Intervals. Significat i diferents formes d'expressió.</p> <p>Proporcionalitat directa i inversa. Aplicació a la resolució de problemes de la vida quotidiana.</p> <p>Els percentatges en l'economia. Augments i disminucions percentuals. Percentatges successius. Interès simple i compost.</p> <p>Polinomis: arrels i factorització.</p> <p>Utilització d'identitats notables.</p> <p>Resolució d'equacions i sistemes de dues equacions lineals amb dues incògnites.</p> <p>Resolució de problemes quotidians mitjançant equacions i sistemes.</p>	<p>1. Conèixer i utilitzar els diferents tipus de nombres i operacions, juntament amb les seves propietats i aproximacions, per resoldre problemes relacionats amb la vida diària i altres matèries de l'àmbit acadèmic, recollint, transformant i intercanviant informació.</p> <p>2. Utilitzar amb destresa el llenguatge algebraic i les seves operacions i propietats.</p> <p>3. Representar i analitzar situacions i estructures matemàtiques utilitzant equacions de diferents tipus per resoldre problemes.</p>	<p>1.1. Reconeix els diferents tipus de nombres (naturals, enters, racionals i irracionals), indica el criteri seguit per identificar-los i els utilitza per representar i interpretar adequadament la informació quantitativa.</p> <p>1.2. Fa els càlculs amb eficàcia, mitjançant càlcul mental, algorismes de llapis i paper o calculadora, i utilitza la notació més adequada per a les operacions de suma, resta, producte, divisió i potenciació.</p> <p>1.3. Fa estimacions i jutja si els resultats obtinguts són raonables.</p> <p>1.4. Utilitza la notació científica per representar i operar (productes i divisions) amb nombres molt grans o molt petits.</p> <p>1.5. Compara, ordena, classifica i representa els diferents tipus de nombres reals, intervals i semirectes, sobre la recta numèrica.</p> <p>1.6. Aplica percentatges a la resolució de problemes quotidians i financers i valora l'ús de mitjans tecnològics quan la complexitat de les dades ho requereix.</p> <p>1.7. Resol problemes de la vida quotidiana en què intervenen magnituds directament i inversament proporcionals.</p> <p>2.1. S'expressa de manera eficaç fent ús del llenguatge algebraic.</p> <p>2.2. Fa operacions de suma, resta, producte i divisió de polinomis i utilitza identitats notables.</p> <p>2.3. Obté les arrels d'un polinomi i el factoritza, mitjançant l'aplicació de la regla de Ruffini.</p> <p>3.1. Formula algebraicament una situació de la vida real mitjançant equacions de primer i segon grau i sistemes de dues equacions lineals amb dues incògnites, les resol i interpreta el resultat obtingut.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge
Bloc 3. Geometria		
<p>Figures semblants. Teoremes de Tales i Pitàgores. Aplicació de la semblança per a l'obtenció indirecta de mesures. Raó entre longituds, àrees i volums de figures i cossos semblants. Resolució de problemes geomètrics en el món físic: mesura i càlcul de longituds, àrees i volums de diferents cossos. Ús d'aplicacions informàtiques de geometria dinàmica que faciliti la comprensió de conceptes i propietats geomètriques.</p>	<p>1. Calcular magnituds efectuant mesures directes i indirectes a partir de situacions reals, utilitzant els instruments, les tècniques o les fórmules més adequades i aplicant, així mateix, la unitat de mesura que més concordi amb la situació descrita. 2. Utilitzar aplicacions informàtiques de geometria dinàmica, representant cossos geomètrics i comprovant, mitjançant la interacció amb ella, les propietats geomètriques.</p>	<p>1.1. Utilitza els instruments apropiats i les fórmules i tècniques apropiades per mesurar angles, longituds, àrees i volums de cossos i figures geomètriques, i interpreta les escales de mesures. 1.2. Utilitza les propietats de les figures i cossos (simetries, descomposició en figures més conegudes, etc.) i aplica el teorema de Tales per estimar o calcular mesures indirectes. 1.3. Utilitza les fórmules per calcular perímetres, àrees i volums de triangles, rectangles, cercles, prismes, piràmides, cilindres, cons i esferes, i les aplica per resoldre problemes geomètrics, assignant les unitats correctes. 1.4. Calcula mesures indirectes de longitud, àrea i volum mitjançant l'aplicació del teorema de Pitàgores i la semblança de triangles. 2.1. Representa i estudia els cossos geomètrics més rellevants (triangles, rectangles, cercles, prismes, piràmides, cilindres, cons i esferes) amb una aplicació informàtica de geometria dinàmica i en comprova les propietats geomètriques.</p>
Bloc 4. Funcions		
<p>Interpretació d'un fenomen descrit mitjançant un enunciat, taula, gràfica o expressió analítica. Estudi d'altres models funcionals i descripció de les seves característiques, usant el llenguatge matemàtic apropiat. Aplicació en contextos reals. La taxa de variació mitjana com a mesura de la variació d'una funció en un interval.</p>	<p>1. Identificar relacions quantitatives en una situació, determinar el tipus de funció que pot representar-les i aproximar i interpretar la taxa de variació mitjana a partir d'una gràfica, de dades numèriques o mitjançant l'estudi dels coeficients de l'expressió algebraica. 2. Analitzar informació proporcionada a partir de taules i gràfiques que representin relacions funcionals associades a situacions reals, obtenint informació sobre el seu comportament, la seva evolució i els possibles resultats finals.</p>	<p>1.1. Identifica i explica relacions entre magnituds que poden ser descrites mitjançant una relació funcional, i associa les gràfiques amb les seves expressions algebraiques corresponents. 1.2. Explica i representa gràficament el model de relació entre dues magnituds per als casos de relació lineal, quadràtica, proporcional inversa i exponencial. 1.3. Identifica, estima o calcula elements característics d'aquestes funcions (talls amb els eixos, intervals de creixement i decreixement, màxims i mínims, continuïtat, simetries i periodicitat). 1.4. Expressa raonadament conclusions sobre un fenomen, a partir de l'anàlisi de la gràfica que el descriu o d'una taula de valors. 1.5. Analitza el creixement o decreixement d'una funció mitjançant la taxa de variació mitjana, calculada a partir de l'expressió algebraica, una taula de valors o de la mateixa gràfica. 1.6. Interpreta situacions reals que responen a funcions senzilles: lineals, quadràtiques, de proporcionalitat inversa, i exponencials. 2.1. Interpreta críticament dades de taules i gràfics sobre diverses situacions reals. 2.2. Representa dades mitjançant taules i gràfics utilitzant eixos i unitats adequades. 2.3. Descriu les característiques més importants que s'extreuen d'una gràfica i assenyala els valors puntuals o intervals de la variable que les determinen, utilitzant tant llapis i paper com mitjans informàtics. 2.4. Relaciona diferents taules de valors i les seves gràfiques corresponents en casos senzills i justifica la decisió. 2.5. Utilitza amb destresa elements tecnològics específics per dibuixar gràfiques.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge
Bloc 5. Estadística i probabilitat		
<p>Anàlisi crítica de taules i gràfiques estadístiques en els mitjans de comunicació.</p> <p>Interpretació, anàlisi i utilitat de les mesures de centralització i dispersió.</p> <p>Comparació de distribucions mitjançant l'ús conjunt de mesures de posició i dispersió.</p> <p>Construcció i interpretació de diagrames de dispersió. Introducció a la correlació.</p> <p>Atzar i probabilitat. Freqüència d'un succés aleatori.</p> <p>Càlcul de probabilitats mitjançant la regla de Laplace.</p> <p>Probabilitat simple i composta. Successos dependents i independents. Diagrama en arbre.</p>	<p>1. Utilitzar el vocabulari adequat per descriure situacions relacionades amb l'atzar i l'estadística, analitzant i interpretant informacions que apareixen en els mitjans de comunicació.</p> <p>2. Elaborar i interpretar taules i gràfics estadístics, així com els paràmetres estadístics més usats, en distribucions unidimensionals, utilitzant els mitjans més adequats (llapis i paper, calculadora, full de càlcul) i valorant qualitativament la representativitat de les mostres utilitzades.</p> <p>3. Calcular probabilitats simples i compostes per resoldre problemes de la vida quotidiana, utilitzant la regla de Laplace en combinació amb tècniques de recompte com els diagrames d'arbre i les taules de contingència.</p>	<p>1.1. Utilitza un vocabulari adequat per descriure situacions relacionades amb l'atzar i l'estadística.</p> <p>1.2. Formula i comprova conjectures sobre els resultats d'experiments aleatoris i simulacions.</p> <p>1.3. Utilitza el vocabulari adequat per interpretar i comentar taules de dades, gràfics estadístics i paràmetres estadístics.</p> <p>1.4. Interpreta un estudi estadístic a partir de situacions concretes pròximes a l'alumne.</p> <p>2.1. Discrimina si les dades recollides en un estudi estadístic corresponen a una variable discreta o contínua.</p> <p>2.2. Elabora taules de freqüències a partir de les dades d'un estudi estadístic, amb variables discretes i contínues.</p> <p>2.3. Calcula els paràmetres estadístics (mitjana aritmètica, recorregut, desviació típica, quartils...), en variables discretes i contínues, amb l'ajuda de la calculadora o d'un full de càlcul.</p> <p>2.4. Representa gràficament dades estadístiques recollides en taules de freqüències, mitjançant diagrames de barres i histogrames.</p> <p>3.1. Calcula la probabilitat de successos amb la regla de Laplace i utilitza, especialment, diagrames d'arbre o taules de contingència per al recompte de casos.</p> <p>3.2. Calcula la probabilitat de successos compostos senzills en què intervinguin dues experiències aleatòries simultànies o consecutives.</p>

29. Matemàtiques.

Les matemàtiques constitueixen una forma de mirar i interpretar el món que ens envolta, reflecteixen la capacitat creativa, expressen amb precisió conceptes i arguments, afavoreixen la capacitat per aprendre a aprendre i contenen elements de gran bellesa; sense oblidar, a més, el caràcter instrumental que les matemàtiques tenen com a base fonamental per a l'adquisició de nous coneixements en altres disciplines, especialment en el procés científic i tecnològic i com a força conductora en el desenvolupament de la cultura i les civilitzacions.

En l'actualitat els ciutadans s'enfronten a multitud de tasques que comporten conceptes de caràcter quantitatiu, espacial, probabilístic, etc. La informació recollida en els mitjans de comunicació s'expressa habitualment en forma de taules, fórmules, diagrames o gràfics que requereixen coneixements matemàtics per comprendre-la correctament. Els contextos en què apareixen són múltiples: els pròpiament matemàtics, economia, tecnologia, ciències naturals i socials, medicina, comunicacions, esports, etc., per la qual cosa és necessari adquirir un hàbit de pensament matemàtic que permeti establir hipòtesis i contrastar-les, elaborar estratègies de resolució de problemes i ajudar en la presa de decisions adequades, tant en la vida personal com en la seva vida professional futura. Les matemàtiques contribueixen de manera especial al desenvolupament del pensament i el raonament, en particular el pensament logicodeductiu i algorítmic, ja que entrena l'habilitat d'observació i interpretació dels fenòmens, i a més afavoreixen la creativitat o el pensament geomètricoespacial.

La matèria de matemàtiques contribueix especialment al desenvolupament de la competència matemàtica, reconeguda com a clau per la Unió Europea. Aquesta s'entén com l'habilitat per desenvolupar i aplicar el raonament matemàtic amb la finalitat de resoldre diversos problemes en situacions quotidianes; en concret, engloba els aspectes i les facetes següents: pensar, modelar i raonar de forma matemàtica, plantejar i resoldre problemes, representar entitats matemàtiques, utilitzar els símbols matemàtics, comunicar-se amb les matemàtiques i sobre les matemàtiques, i utilitzar ajudes i eines tecnològiques; a més, el pensament matemàtic ajuda a l'adquisició de la resta de competències.

Per tant, les matemàtiques dins del currículum afavoreixen el progrés en l'adquisició de la competència matemàtica a partir del coneixement dels continguts i el seu ampli conjunt de procediments de càlcul, anàlisi, mesura i estimació dels fenòmens de la realitat i de les seves relacions, com a instrument imprescindible en el desenvolupament del pensament dels individus i component essencial de comprensió, modelització i transformació dels fenòmens de la realitat.

D'altra banda, les matemàtiques contribueixen a la formació intel·lectual de l'alumnat, la qual cosa els permetrà desenvolupar-se millor tant en l'àmbit personal com social.

La resolució de problemes i els projectes de recerca constitueixen eixos fonamentals en el procés d'ensenyament i aprenentatge de les matemàtiques. L'habilitat de formular, plantejar, interpretar i resoldre problemes és una de les capacitats essencials de l'activitat matemàtica, ja que permet a les persones utilitzar els processos cognitius per abordar i resoldre situacions interdisciplinàries reals, la qual cosa és del màxim interès per al desenvolupament de la creativitat i el pensament lògic. En aquest procés de resolució i recerca hi estan involucrades moltes altres competències, a més de la matemàtica, entre d'altres la comunicació lingüística, ja que s'han de llegir de forma comprensiva els enunciats i s'han de comunicar els resultats obtinguts; el sentit d'iniciativa i empenedoria a l'hora d'establir un pla de treball en revisió i modificació contínua a mesura que es va resolent el problema; la competència digital, ja que s'ha de tractar de manera adequada la informació i, si s'escau, servir de suport a la resolució del problema i la comprovació de la solució; o la competència social i cívica, ja que implica una actitud oberta davant diferents solucions.

Partint dels fets concrets fins aconseguir arribar a d'altres de més abstractes, l'ensenyament i l'aprenentatge de matemàtiques permet a l'alumnat adquirir els coneixements matemàtics, familiaritzar-se amb el seu context d'aplicació i desenvolupar procediments per resoldre problemes.

Els nous coneixements que s'han d'adquirir s'han de recolzar en els ja aconseguits: els contextos s'han de triar per tal que l'alumnat s'aproximi al coneixement de manera intuïtiva mitjançant situacions pròximes a aquest, i vagi adquirint cada cop més complexitat, ampliant progressivament l'aplicació a problemes relacionats amb fenòmens naturals i socials i a altres contextos menys pròxims a la seva realitat immediata.

Al llarg de les diferents etapes educatives, l'alumnat ha de progressar en l'adquisició de les habilitats de pensament matemàtic, en concret en la capacitat d'analitzar i investigar, interpretar i comunicar de forma matemàtica diversos fenòmens i problemes en diferents contextos, així com de proporcionar solucions pràctiques a aquests; també ha de desenvolupar actituds positives cap al coneixement matemàtic, tant per a l'enriquiment personal com per a la valoració del seu paper en el progrés de la humanitat.

El currículum bàsic de matemàtiques no s'ha de veure com un conjunt de blocs independents. És necessari que es desenvolupi de manera global, pensant en les connexions internes de la matèria tant dins del curs com entre les diferents etapes.

En el desenvolupament del currículum bàsic de la matèria de matemàtiques es pretén que els coneixements, les competències i els valors estiguin integrats; d'aquesta manera, els estàndards d'aprenentatge avaluables s'han formulat tenint en compte la relació imprescindible entre els elements esmentats.

El bloc "Processos, mètodes i actituds en matemàtiques" és un bloc comú a l'etapa i transversal que s'ha de desenvolupar de manera simultània a la resta de blocs de contingut i és l'eix fonamental de l'assignatura; s'articula sobre processos bàsics i imprescindibles en la tasca matemàtica: la resolució de problemes, projectes de recerca matemàtica, la matematització i modelització, les actituds adequades per desenvolupar el treball científic i la utilització de mitjans tecnològics.

Matemàtiques. 1r i 2n d'ESO

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Processos, mètodes i actituds en matemàtiques		
<p>Planificació del procés de resolució de problemes.</p> <p>Estratègies i procediments posats en pràctica: ús del llenguatge apropiat (gràfic, numèric, algebraic, etc.), reformulació del problema, resolució de subproblemes, recompte exhaustiu, començament per casos particulars senzills, cerca de regularitats i lleis, etc.</p> <p>Reflexió sobre els resultats: revisió de les operacions utilitzades, assignació d'unitats als resultats, comprovació i interpretació de les solucions en el context de la situació, cerca d'altres formes de resolució, etc.</p> <p>Plantejament de recerques matemàtiques escolars en contextos numèrics, geomètrics, funcionals, estadístics i probabilístics.</p> <p>Pràctica dels processos de matematització i modelització, en contextos de la realitat i en contextos matemàtics.</p> <p>Confiança en les capacitats pròpies per desenvolupar actituds adequades i afrontar les dificultats pròpies del treball científic.</p> <p>Utilització de mitjans tecnològics en el procés d'aprenentatge per a:</p> <p>a) la recollida ordenada i l'organització de dades;</p> <p>b) l'elaboració i creació de representacions gràfiques de dades numèriques, funcionals o estadístiques;</p> <p>c) la facilitació de la comprensió de propietats geomètriques o funcionals i la realització de càlculs de tipus numèric, algebraic o estadístic;</p> <p>d) el disseny de simulacions i l'elaboració de prediccions sobre situacions matemàtiques diverses;</p> <p>e) l'elaboració d'informes i documents sobre els processos portats a terme i els resultats i les conclusions que s'han obtingut;</p> <p>f) comunicar i compartir, en entorns apropiats, la informació i les idees matemàtiques.</p>	<p>1. Expressar verbalment, de manera raonada, el procés seguit en la resolució d'un problema.</p> <p>2. Utilitzar processos de raonament i estratègies de resolució de problemes, fent els càlculs necessaris i comprovant les solucions obtingudes.</p> <p>3. Descriure i analitzar situacions de canvi, per trobar patrons, regularitats i lleis matemàtiques, en contextos numèrics, geomètrics, funcionals, estadístics i probabilístics, i valorar-ne la utilitat per fer prediccions.</p> <p>4. Aprofundir en problemes resolts plantejant petites variacions en les dades, altres preguntes, altres contextos, etc.</p> <p>5. Elaborar i presentar informes sobre el procés, els resultats i les conclusions que s'han obtingut en els processos de recerca.</p> <p>6. Desenvolupar processos de matematització en contextos de la realitat quotidiana (numèrics, geomètrics, funcionals, estadístics o probabilístics) a partir de la identificació de problemes en situacions problemàtiques de la realitat.</p> <p>7. Valorar la modelització matemàtica com un recurs per resoldre problemes de la realitat quotidiana, avaluant l'eficàcia i les limitacions dels models utilitzats o construïts.</p> <p>8. Desenvolupar i cultivar les actituds personals inherents a la tasca matemàtica.</p> <p>9. Superar bloquejos i inseguretats davant la resolució de situacions desconegudes.</p> <p>10. Reflexionar sobre les decisions preses i aprendre'n per a situacions similars futures.</p> <p>11. Utilitzar les eines tecnològiques adequades, de manera autònoma, fent càlculs numèrics, algebraics o estadístics, fent representacions gràfiques, recreant situacions matemàtiques mitjançant simulacions o analitzant amb sentit crític situacions diverses que ajudin a comprendre conceptes matemàtics o a resoldre problemes.</p> <p>12. Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació de manera habitual en el procés d'aprenentatge, cercant, analitzant i seleccionant informació rellevant a Internet o en altres fonts, elaborant documents propis, fent-ne exposicions i argumentacions i compartint-los en entorns apropiats per facilitar la interacció.</p>	<p>1.1. Expressa verbalment, de forma raonada, el procés seguit en la resolució d'un problema, amb el rigor i la precisió adequats.</p> <p>2.1. Analitza i comprèn l'enunciat dels problemes (dades, relacions entre les dades, context del problema).</p> <p>2.2. Valora la informació d'un enunciat i la relaciona amb el nombre de solucions del problema.</p> <p>2.3. Fa estimacions i elabora conjectures sobre els resultats dels problemes que s'han de resoldre, i en valora la utilitat i l'eficàcia.</p> <p>2.4. Utilitza estratègies heurístiques i processos de raonament en la resolució de problemes i reflexiona sobre el procés de resolució de problemes.</p> <p>3.1. Identifica patrons, regularitats i lleis matemàtiques en situacions de canvi, en contextos numèrics, geomètrics, funcionals, estadístics i probabilístics.</p> <p>3.2. Utilitza les lleis matemàtiques trobades per fer simulacions i prediccions sobre els resultats esperables i en valora l'eficàcia i la idoneïtat.</p> <p>4.1. Aprofundeix en els problemes una vegada resolts: revisa el procés de resolució i els passos i les idees importants, analitza la coherència de la solució o cerca altres formes de resolució.</p> <p>4.2. Es planteja nous problemes, a partir d'un de resolt: varia les dades, proposa noves preguntes, resol altres problemes semblants, planteja casos particulars o més generals d'interès i estableix connexions entre el problema i la realitat.</p> <p>5.1. Exposa i defensa el procés seguit a més de les conclusions obtingudes, utilitzant diferents llenguatges: algebraic, gràfic, geomètric i estadisticoprobabilístic.</p> <p>6.1. Identifica situacions problemàtiques de la realitat, susceptibles de contenir problemes d'interès.</p> <p>6.2. Estableix connexions entre un problema del món real i el món matemàtic: identifica el problema o problemes matemàtics subjacents i els coneixements matemàtics necessaris.</p> <p>6.3. Usa, elabora o construeix models matemàtics senzills que permetin la resolució d'un problema o problemes dins del camp de les matemàtiques.</p> <p>6.4. Interpreta la solució matemàtica del problema en el context de la realitat.</p> <p>6.5. Fa simulacions i prediccions, en el context real, per valorar l'adequació i les limitacions dels models i proposa millores per augmentar-ne l'eficàcia.</p> <p>7.1. Reflexiona sobre el procés i obté conclusions sobre el procés i els seus resultats.</p> <p>8.1. Desenvolupa actituds adequades per al treball en matemàtiques: esforç, perseverança, flexibilitat i acceptació de la crítica raonada.</p> <p>8.2. Es planteja la resolució de reptes i problemes amb la precisió, la pulcritud i l'interès adequats al nivell educatiu i a la dificultat de la situació.</p> <p>8.3. Distingeix entre problemes i exercicis i adopta l'actitud adequada per a cada cas.</p> <p>8.4. Desenvolupa actituds de curiositat i indagació, juntament amb hàbits de plantejar-se preguntes i cercar respostes adequades, tant en l'estudi dels conceptes com en la resolució de problemes.</p> <p>9.1. Pren decisions en els processos de resolució de problemes, de recerca i de matematització o de modelització i en valora les conseqüències i la conveniència per la seva senzillesa i utilitat.</p> <p>10.1. Reflexiona sobre els problemes resolts i els processos desenvolupats, valorant la potència i senzillesa de les idees clau i aprenent per a situacions futures similars.</p> <p>11.1. Selecciona eines tecnològiques adequades i les utilitza per fer càlculs numèrics, algebraics o estadístics quan la seva dificultat impedeix o no aconsella fer-los manualment.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
		<p>11.2. Utilitza mitjans tecnològics per fer representacions gràfiques de funcions amb expressions algebraïques complexes i extreure'n informació qualitativa i quantitativa.</p> <p>11.3. Dissenya representacions gràfiques per explicar el procés seguit en la solució de problemes, mitjançant la utilització de mitjans tecnològics.</p> <p>11.4. Recrea entorns i objectes geomètrics amb eines tecnològiques interactives per mostrar, analitzar i comprendre propietats geomètriques.</p> <p>12.1. Elabora documents digitals propis (text, presentació, imatge, vídeo, so...) com a resultat del procés de cerca, anàlisi i selecció d'informació rellevant, amb l'eina tecnològica adequada, i els comparteix per discutir-los o difondre'ls.</p> <p>12.2. Utilitza els recursos creats per refermar l'exposició oral dels continguts treballats a l'aula.</p> <p>12.3. Utilitza adequadament els mitjans tecnològics per estructurar i millorar el seu procés d'aprenentatge, recull la informació de les activitats, analitza punts forts i febles del seu procés acadèmic i estableix pautes de millora.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 2. Nombres i àlgebra		
<p>Divisibilitat dels nombres naturals. Criteris de divisibilitat.</p> <p>Nombres primers i compostos. Descomposició d'un nombre en factors primers.</p> <p>Múltiples i divisors comuns a diversos nombres. Màxim comú divisor i mínim comú múltiple de dos o més nombres naturals.</p> <p>Nombres negatius. Significat i utilització en contextos reals.</p> <p>Nombres enters. Representació, ordenació en la recta numèrica i operacions. Operacions amb calculadora.</p> <p>Fracions en entorns quotidians. Fraccions equivalents. Comparació de fraccions. Representació, ordenació i operacions.</p> <p>Nombres decimals. Representació, ordenació i operacions.</p> <p>Relació entre fraccions i decimals. Conversió i operacions.</p> <p>Significats i propietats dels nombres en contextos diferents al del càlcul: nombres triangulars, quadrats, pentagonals, etc.</p> <p>Potències de nombres enters i fraccionaris amb exponent natural. Operacions.</p> <p>Potències de base 10. Utilització de la notació científica per representar nombres grans.</p> <p>Quadrats perfectes. Arrels quadrades. Estimació i obtenció d'arrels aproximades.</p> <p>Jerarquia de les operacions.</p> <p>Càlculs amb percentatges (mental, manual, calculadora). Augments i disminucions percentuals.</p> <p>Raó i proporció. Magnituds directament i inversament proporcionals. Constant de proporcionalitat.</p> <p>Resolució de problemes en què intervingui la proporcionalitat directa o inversa o variacions percentuals. Repartiments directament i inversament proporcionals.</p> <p>Elaboració i utilització d'estratègies per al càlcul mental, per al càlcul aproximat i per al càlcul amb calculadora o altres mitjans tecnològics.</p> <p>Iniciació al llenguatge algebraic.</p> <p>Traducció d'expressions del llenguatge quotidià, que representin situacions reals, a l'algebraic i viceversa.</p> <p>El llenguatge algebraic per generalitzar propietats i simbolitzar relacions. Obtenció de fórmules i termes generals basada en l'observació de pautes i regularitats. Valor numèric d'una expressió algebraica.</p> <p>Operacions amb expressions algebraiques senzilles. Transformació i equivalències. Identitats. Operacions amb polinomis en casos senzills.</p> <p>Equacions de primer grau amb una incògnita (mètodes algebraic i gràfic) i de segon grau amb una incògnita (mètode algebraic). Resolució. Interpretació de les solucions. Equacions sense solució. Resolució de problemes.</p> <p>Sistemes de dues equacions lineals amb dues incògnites. Mètodes algebraics de resolució i mètode gràfic. Resolució de problemes.</p>	<p>1. Utilitzar nombres naturals, enters, fraccionaris, decimals i percentatges senzills, les seves operacions i propietats per recollir, transformar i intercanviar informació i resoldre problemes relacionats amb la vida diària.</p> <p>2. Conèixer i utilitzar propietats i nous significats dels nombres en contextos de paritat, divisibilitat i operacions elementals, per tal de millorar la comprensió del concepte i dels tipus de nombres.</p> <p>3. Desenvolupar, en casos senzills, la competència en l'ús d'operacions combinades com a síntesi de la seqüència d'operacions aritmètiques, aplicant correctament la jerarquia de les operacions o estratègies de càlcul mental.</p> <p>4. Triar la forma de càlcul apropiada (mental, escrita o amb calculadora), usant diferents estratègies que permetin simplificar les operacions amb nombres enters, fraccions, decimals i percentatges i estimant la coherència i precisió dels resultats obtinguts.</p> <p>5. Utilitzar diferents estratègies (ús de taules, obtenció i ús de la constant de proporcionalitat, reducció a la unitat, etc.) per obtenir elements desconeguts en un problema a partir d'altres de coneguts en situacions de la vida real en què existeixin variacions percentuals i magnituds directament o inversament proporcionals.</p> <p>6. Analitzar processos numèrics canviants, identificant els patrons i les lleis generals que els regeixen i utilitzant el llenguatge algebraic per expressar-los i comunicar-los, i fer prediccions sobre el seu comportament en modificar les variables, i operar amb expressions algebraiques.</p> <p>7. Utilitzar el llenguatge algebraic per simbolitzar i resoldre problemes mitjançant el plantejament d'equacions de primer i segon grau i sistemes d'equacions, aplicant per a la seva resolució mètodes algebraics o gràfics i contrastant els resultats obtinguts.</p>	<p>1.1. Identifica els diferents tipus de nombres (naturals, enters, fraccionaris i decimals) i els utilitza per representar, ordenar i interpretar adequadament la informació quantitativa.</p> <p>1.2. Calcula el valor d'expressions numèriques de diferents tipus de nombres mitjançant les operacions elementals i les potències d'exponent natural aplicant correctament la jerarquia de les operacions.</p> <p>1.3. Utilitza adequadament els diferents tipus de nombres i les seves operacions, per resoldre problemes quotidians contextualitzats, representant i interpretant a partir de mitjans tecnològics, quan sigui necessari, els resultats obtinguts.</p> <p>2.1. Reconeix nous significats i propietats dels nombres en contextos de resolució de problemes sobre paritat, divisibilitat i operacions elementals.</p> <p>2.2. Aplica els criteris de divisibilitat per 2, 3, 5, 9 i 11 per descompondre en factors primers nombres naturals i els utilitza en exercicis, activitats i problemes contextualitzats.</p> <p>2.3. Identifica i calcula el màxim comú divisor i el mínim comú múltiple de dos o més nombres naturals mitjançant l'algorisme adequat i l'aplica a problemes contextualitzats.</p> <p>2.4. Fa càlculs en què intervien potències d'exponent natural i aplica les regles bàsiques de les operacions amb potències.</p> <p>2.5. Calcula i interpreta adequadament l'oposat i el valor absolut d'un nombre enter, en comprèn el significat i el contextualitza en problemes de la vida real.</p> <p>2.6. Efectua operacions d'arrodoniment i truncament de nombres decimals, coneixent el grau d'aproximació, i ho aplica a casos concrets.</p> <p>2.7. Efectua operacions de conversió entre nombres decimals i fraccionaris, troba fraccions equivalents i simplifica fraccions, per aplicar-ho en la resolució de problemes.</p> <p>2.8. Utilitza la notació científica i en valora l'ús per simplificar càlculs i representar nombres molt grans.</p> <p>3.1. Efectua operacions combinades entre nombres enters, decimals i fraccionaris, amb eficàcia, mitjançant el càlcul mental, algorismes de llapis i paper, calculadora o mitjans tecnològics, utilitzant la notació més adequada i respectant la jerarquia de les operacions.</p> <p>4.1. Desenvolupa estratègies de càlcul mental per fer càlculs exactes o aproximats valorant la precisió exigida en l'operació o en el problema.</p> <p>4.2. Fa càlculs amb nombres naturals, enters, fraccionaris i decimals decidint la forma més adequada (mental, escrita o amb calculadora), coherent i precisa.</p> <p>5.1. Identifica i discrimina relacions de proporcionalitat numèrica (com el factor de conversió o càlcul de percentatges) i les utilitza per resoldre problemes en situacions quotidianes.</p> <p>5.2. Analitza situacions senzilles i reconeix que hi intervien magnituds que no són directament ni inversament proporcionals.</p> <p>6.1. Descriu situacions o enunciats que depenen de quantitats variables o desconegudes i seqüències lògiques o regularitats, mitjançant expressions algebraiques, i hi opera.</p> <p>6.2. Identifica propietats i lleis generals a partir de l'estudi de processos numèrics recurrents o canviants, les expressa mitjançant el llenguatge algebraic i les utilitza per fer prediccions.</p> <p>6.3. Utilitza les identitats algebraiques notables i les propietats de les operacions per transformar expressions algebraiques.</p> <p>7.1. Comprova, donada una equació (o un sistema), si un nombre (o nombres) n'és (en són) la solució.</p> <p>7.2. Formula algebraicament una situació de la vida real mitjançant equacions de primer i segon grau, i sistemes d'equacions lineals amb dues incògnites, les resol i interpreta el resultat obtingut.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 3. Geometria		
<p>Elements bàsics de la geometria del pla. Relacions i propietats de figures en el pla: paral·lelisme i perpendicularitat. Els angles i les seves relacions. Construccions geomètriques senzilles: mediatriu, bisectriu. Propietats. Figures planes elementals: triangle, quadrat, figures poligonals. Classificació de triangles i quadrilàters. Propietats i relacions. Mesura i càlcul d'angles de figures planes. Càlcul d'àrees i perímetres de figures planes. Càlcul d'àrees per descomposició en figures simples. Circumferència, cercle, arcs i sectors circulars. Triangles rectangles. El teorema de Pitàgores. Justificació geomètrica i aplicacions. Semblança: figures semblants. Criteris de semblança. Raó de semblança i escala. Raó entre longituds, àrees i volums de cossos semblants. Poliedres i cossos de revolució. Elements característics, classificació. Àrees i volums. Propietats, regularitats i relacions dels poliedres. Càlcul de longituds, superfícies i volums del món físic. Ús d'eines informàtiques per estudiar formes, configuracions i relacions geomètriques.</p>	<p>1. Reconèixer i descriure figures planes, els seus elements i les seves propietats característiques per classificar-les, identificar situacions, descriure el context físic i abordar problemes de la vida quotidiana.</p> <p>2. Utilitzar estratègies, eines tecnològiques i tècniques simples de la geometria analítica plana per resoldre problemes de perímetres, àrees i angles de figures planes, utilitzant el llenguatge matemàtic adequat per expressar el procediment seguit en la resolució.</p> <p>3. Reconèixer el significat aritmètic del teorema de Pitàgores (quadrats de nombres, ternes pitagòriques) i el significat geomètric (àrees de quadrats construïts sobre els costats) i utilitzar-lo per resoldre problemes geomètrics.</p> <p>4. Analitzar i identificar figures semblants, calculant l'escala o raó de semblança i la raó entre longituds, àrees i volums de cossos semblants.</p> <p>5. Analitzar diferents cossos geomètrics (cubs, ortoedres, prismes, piràmides, cilindres, cons i esferes) i identificar-ne els elements característics (vèrtexs, arestes, cares, desenvolupaments plans, seccions en tallar amb plans, cossos obtinguts mitjançant seccions, simetries, etc.).</p> <p>6. Resoldre problemes que comportin el càlcul de longituds, superfícies i volums del món físic, utilitzant propietats, regularitats i relacions dels poliedres.</p>	<p>1.1. Reconeix i descriu les propietats característiques dels polígons regulars: angles interiors, angles centrals, diagonals, apotema, simetries, etc.</p> <p>1.2. Defineix els elements característics dels triangles, els traça, coneix la propietat comuna a cadascun i els classifica tenint en compte tant els seus costats com els seus angles.</p> <p>1.3. Classifica els quadrilàters i paral·lelograms atenent el paral·lelisme entre els seus costats oposats i coneixent les seves propietats referents a angles, costats i diagonals.</p> <p>1.4. Identifica les propietats geomètriques que caracteritzen els punts de la circumferència i el cercle.</p> <p>2.1. Resol problemes relacionats amb distàncies, perímetres, superfícies i angles de figures planes, en contextos de la vida real, utilitzant les eines tecnològiques i les tècniques geomètriques més apropiades.</p> <p>2.2. Calcula la longitud de la circumferència, l'àrea del cercle, la longitud d'un arc i l'àrea d'un sector circular, i les aplica per resoldre problemes geomètrics.</p> <p>3.1. Comprèn els significats aritmètic i geomètric del teorema de Pitàgores i els utilitza per cercar ternes pitagòriques o comprovar el teorema construint altres polígons sobre els costats del triangle rectangle.</p> <p>3.2. Aplica el teorema de Pitàgores per calcular longituds desconegudes en la resolució de triangles i àrees de polígons regulars, en contextos geomètrics o en contextos reals.</p> <p>4.1. Reconeix figures semblants i calcula la raó de semblança i la raó de superfícies i volums de figures semblants.</p> <p>4.2. Utilitza l'escala per resoldre problemes de la vida quotidiana sobre plànols, mapes i altres contextos de semblança.</p> <p>5.1. Analitza i identifica les característiques de diferents cossos geomètrics, utilitzant el llenguatge geomètric adequat.</p> <p>5.2. Construeix seccions senzilles dels cossos geomètrics, a partir de talls amb plans, mentalment i utilitzant els mitjans tecnològics adequats.</p> <p>5.3. Identifica els cossos geomètrics a partir dels seus desenvolupaments plans i recíprocament.</p> <p>6.1. Resol problemes de la realitat mitjançant el càlcul d'àrees i volums de cossos geomètrics, utilitzant els llenguatges geomètric i algebraic adequats.</p>
Bloc 4. Funcions		
<p>Coordenades cartesianes: representació i identificació de punts en un sistema d'eixos coordenats. El concepte de funció: variable dependent i independent. Formes de presentació (llenguatge habitual, taula, gràfica, fórmula). Creixement i decreixement. Continuitat i discontinuïtat. Talls amb els eixos. Màxims i mínims relatius. Anàlisi i comparació de gràfiques. Funcions lineals. Càlcul, interpretació i identificació del pendent de la recta. Representacions de la recta a partir de l'equació i obtenció de l'equació a partir d'una recta. Utilització de calculadores gràfiques i programes d'ordinador per a la construcció i interpretació de gràfiques.</p>	<p>1. Conèixer, utilitzar i interpretar el sistema de coordenades cartesianes.</p> <p>2. Utilitzar les diferents formes de presentar una funció: llenguatge habitual, taula numèrica, gràfica i equació, passant d'unes formes a unes altres i triant la millor en funció del context.</p> <p>3. Comprendre el concepte de funció. Reconèixer, interpretar i analitzar les gràfiques funcionals.</p> <p>4. Reconèixer, representar i analitzar les funcions lineals i utilitzar-les per resoldre problemes.</p>	<p>1.1. Localitza punts en el pla a partir de les seves coordenades i anomena punts del pla escrivint les seves coordenades.</p> <p>2.1. Passa d'unes formes de representació d'una funció a unes altres i tria la més adequada en funció del context.</p> <p>3.1. Reconeix si una gràfica representa o no una funció.</p> <p>3.2. Interpreta una gràfica, l'analitza i en reconeix les propietats més característiques.</p> <p>4.1. Reconeix i representa una funció lineal a partir de l'equació o d'una taula de valors, i obté el pendent de la recta corresponent.</p> <p>4.2. Obté l'equació d'una recta a partir de la gràfica o la taula de valors.</p> <p>4.3. Escriu l'equació corresponent a la relació lineal existent entre dues magnituds i la representa.</p> <p>4.4. Estudia situacions reals senzilles i, recolzant-se en recursos tecnològics, identifica el model matemàtic funcional (lineal o afí) més adequat per explicar-les i fa prediccions i simulacions sobre el seu comportament.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 5. Estadística i probabilitat		
<p>Població i individu. Mostra. Variables estadístiques.</p> <p>Variabls qualitatives i quantitatives.</p> <p>Freqüències absolutes i relatives.</p> <p>Organització en taules de dades recollides en una experiència.</p> <p>Diagrames de barres i de sectors. Polígons de freqüències.</p> <p>Mesures de tendència central.</p> <p>Mesures de dispersió.</p> <p>Fenòmens deterministes i aleatoris.</p> <p>Formulació de conjectures sobre el comportament de fenòmens aleatoris senzills i disseny d'experiències per a la seva comprovació.</p> <p>Freqüència relativa d'un succés i la seva aproximació a la probabilitat mitjançant la simulació o experimentació.</p> <p>Successos elementals equiprobables i no equiprobables.</p> <p>Espai mostral en experiments senzills.</p> <p>Taules i diagrames d'arbre senzills.</p> <p>Càlcul de probabilitats mitjançant la regla de Laplace en experiments senzills.</p>	<p>1. Formular preguntes adequades per conèixer les característiques d'interès d'una població i recollir, organitzar i presentar dades rellevants per respondre-les, utilitzant els mètodes estadístics apropiats i les eines adequades, organitzant les dades en taules i construint gràfiques, calculant els paràmetres rellevants i obtenint conclusions raonables a partir dels resultats obtinguts.</p> <p>2. Utilitzar eines tecnològiques per organitzar dades, generar gràfiques estadístiques, calcular paràmetres rellevants i comunicar els resultats obtinguts que responguin a les preguntes formulades prèviament sobre la situació estudiada.</p> <p>3. Diferenciar els fenòmens deterministes dels aleatoris, valorant la possibilitat que ofereixen les matemàtiques per analitzar i fer prediccions raonables sobre el comportament dels aleatoris a partir de les regularitats obtingudes en repetir un nombre significatiu de vegades l'experiència aleatòria, o el càlcul de la seva probabilitat.</p> <p>4. Incluir la noció de probabilitat a partir del concepte de freqüència relativa i com a mesura d'incertesa associada als fenòmens aleatoris, tant si l'experimentació és possible com si no.</p>	<p>1.1. Defineix població, mostra i individu des del punt de vista de l'estadística i els aplica a casos concrets.</p> <p>1.2. Reconeix i proposa exemples de diferents tipus de variables estadístiques, tant qualitatives com quantitatives.</p> <p>1.3. Organitza dades, obtingudes d'una població, de variables qualitatives o quantitatives en taules, en calcula les freqüències absolutes i relatives, i les representa gràficament.</p> <p>1.4. Calcula la mitjana aritmètica, la mediana (interval mitjà), la moda (interval modal) i el rang, i els utilitza per resoldre problemes.</p> <p>1.5. Interpreta gràfics estadístics senzills recollits en mitjans de comunicació.</p> <p>2.1. Utilitza la calculadora i eines tecnològiques per organitzar dades, generar gràfics estadístics i calcular les mesures de tendència central i el rang de variables estadístiques quantitatives.</p> <p>2.2. Utilitza les tecnologies de la informació i de la comunicació per comunicar informació resumida i rellevant sobre una variable estadística analitzada.</p> <p>3.1. Identifica els experiments aleatoris i els distingeix dels deterministes.</p> <p>3.2. Calcula la freqüència relativa d'un succés mitjançant l'experimentació.</p> <p>3.3. Fa prediccions sobre un fenomen aleatori a partir del càlcul exacte de la seva probabilitat o l'aproximació d'aquesta mitjançant l'experimentació.</p> <p>4.1. Descriu experiments aleatoris senzills i enumera tots els resultats possibles, recolzant-se en taules, recomptes o diagrames en arbre senzills.</p> <p>4.2. Distingeix entre successos elementals equiprobables i no equiprobables.</p> <p>4.3. Calcula la probabilitat de successos associats a experiments senzills mitjançant la regla de Laplace i l'expressa en forma de fracció i com a percentatge.</p>

Matemàtiques I. 1r de batxillerat

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Processos, mètodes i actituds en matemàtiques		
<p>Planificació del procés de resolució de problemes.</p> <p>Estratègies i procediments posats en pràctica: relació amb altres problemes coneguts, modificació de variables, suposició del problema resolt.</p> <p>Solucions i/o resultats obtinguts: coherència de les solucions amb la situació, revisió sistemàtica del procés, altres formes de resolució, problemes semblants, generalitzacions i particularitzacions interessants.</p> <p>Iniciació a la demostració en matemàtiques: mètodes, raonaments, llenguatges, etc.</p> <p>Mètodes de demostració: reducció a l'absurd, mètode d'inducció, contraexemples, raonaments encadenats, etc.</p> <p>Raonament deductiu i inductiu.</p> <p>Llenguatge gràfic, algebraic, altres formes de representació d'arguments.</p> <p>Elaboració i presentació oral i/o escrita d'informes científics sobre el procés seguit en la resolució d'un problema o en la demostració d'un resultat matemàtic.</p> <p>Realització de recerques matemàtiques a partir de contextos de la realitat o contextos del món de les matemàtiques.</p> <p>Elaboració i presentació d'un informe científic sobre el procés, els resultats i les conclusions del procés de recerca desenvolupat.</p> <p>Pràctica dels processos de matematització i modelització, en contextos de la realitat i en contextos matemàtics.</p> <p>Confiança en les capacitats pròpies per desenvolupar actituds adequades i afrontar les dificultats pròpies del treball científic.</p> <p>Utilització de mitjans tecnològics en el procés d'aprenentatge per a:</p> <p>a) la recollida ordenada i l'organització de dades;</p> <p>b) l'elaboració i creació de representacions gràfiques de dades numèriques, funcionals o estadístiques;</p> <p>c) la facilitació de la comprensió de propietats geomètriques o funcionals i la realització de càlculs de tipus numèric, algebraic o estadístic;</p> <p>d) el disseny de simulacions i l'elaboració de prediccions sobre situacions matemàtiques diverses;</p> <p>e) l'elaboració d'informes i documents sobre els processos portats a terme i els resultats i les conclusions que s'han obtingut;</p> <p>f) comunicar i compartir, en entorns apropiats, la informació i les idees matemàtiques.</p>	<p>1. Expressar verbalment, de manera raonada, el procés seguit en la resolució d'un problema.</p> <p>2. Utilitzar processos de raonament i estratègies de resolució de problemes, fent els càlculs necessaris i comprovant les solucions obtingudes.</p> <p>3. Realitzar demostracions senzilles de propietats o teoremes relatius a continguts algebraics, geomètrics, funcionals, estadístics i probabilístics.</p> <p>4. Elaborar un informe científic escrit que serveixi per comunicar les idees matemàtiques sorgides en la resolució d'un problema o en una demostració, amb el rigor i la precisió adequats.</p> <p>5. Planificar adequadament el procés de recerca, tenint en compte el context en què es desenvolupa i el problema de recerca plantejat.</p> <p>6. Practicar estratègies per a la generació de recerques matemàtiques, a partir de: a) la resolució d'un problema i l'aprofundiment posterior; b) la generalització de propietats i lleis matemàtiques; c) aprofundiment en algun moment de la història de les matemàtiques; concretant tot això en contextos numèrics, algebraics, geomètrics, funcionals, estadístics o probabilístics.</p> <p>7. Elaborar un informe científic escrit que reculli el procés de recerca efectuat, amb el rigor i la precisió adequats.</p> <p>8. Desenvolupar processos de matematització en contextos de la realitat quotidiana (numèrics, geomètrics, funcionals, estadístics o probabilístics) a partir de la identificació de problemes en situacions de la realitat.</p> <p>9. Valorar la modelització matemàtica com un recurs per resoldre problemes de la realitat quotidiana, avaluant l'eficàcia i les limitacions dels models utilitzats o construïts.</p> <p>10. Desenvolupar i cultivar les actituds personals inherents a la tasca matemàtica.</p> <p>11. Superar bloquejos i inseguretats davant la resolució de situacions desconegudes.</p> <p>12. Reflexionar sobre les decisions preses, valorant-ne l'eficàcia i aprenent-ne per a situacions similars futures.</p> <p>13. Utilitzar les eines tecnològiques adequades, de manera autònoma, fent càlculs numèrics, algebraics o estadístics, fent representacions gràfiques, recreant situacions matemàtiques mitjançant simulacions o analitzant amb sentit crític situacions diverses que ajudin a comprendre conceptes matemàtics o a resoldre problemes.</p> <p>14. Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació de manera habitual en el procés d'aprenentatge, cercant, analitzant i seleccionant informació rellevant a Internet o en altres fonts, elaborant documents propis, fent-ne exposicions i argumentacions i compartint-los en entorns apropiats per facilitar la interacció.</p>	<p>1.1. Expressa verbalment, de forma raonada, el procés seguit en la resolució d'un problema, amb el rigor i la precisió adequats.</p> <p>2.1. Analitza i comprèn l'enunciat que s'ha de resoldre o demostrar (dades, relacions entre les dades, condicions, hipòtesis, coneixements matemàtics necessaris, etc.).</p> <p>2.2. Valora la informació d'un enunciat i la relaciona amb el nombre de solucions del problema.</p> <p>2.3. Fa estimacions i elabora conjectures sobre els resultats dels problemes que s'han de resoldre, i en valora la utilitat i l'eficàcia.</p> <p>2.4. Utilitza estratègies heurístiques i processos de raonament en la resolució de problemes.</p> <p>2.5. Reflexiona sobre el procés de resolució de problemes.</p> <p>3.1. Utilitza diferents mètodes de demostració en funció del context matemàtic.</p> <p>3.2. Reflexiona sobre el procés de demostració (estructura, mètode, llenguatge i símbols, passos clau, etc.).</p> <p>4.1. Usa el llenguatge, la notació i els símbols matemàtics adequats al context i a la situació.</p> <p>4.2. Utilitza arguments, justificacions, explicacions i raonaments explícits i coherents.</p> <p>4.3. Utilitza les eines tecnològiques adequades al tipus de problema, situació a resoldre o propietat o teorema a demostrar, tant en la cerca de resultats com per a la millora de l'eficàcia en la comunicació de les idees matemàtiques.</p> <p>5.1. Coneix l'estructura del procés d'elaboració d'una recerca matemàtica: problema de recerca, estat de la qüestió, objectius, hipòtesis, metodologia, resultats, conclusions, etc.</p> <p>5.2. Planifica adequadament el procés de recerca, tenint en compte el context en què es desenvolupa i el problema de recerca plantejat.</p> <p>5.3. Aprofundeix en la resolució d'alguns problemes, plantejant noves preguntes, generalitzant la situació o els resultats, etc.</p> <p>6.1. Generalitza i demostra propietats de contextos matemàtics numèrics, algebraics, geomètrics, funcionals, estadístics o probabilístics.</p> <p>6.2. Cerca connexions entre contextos de la realitat i del món de les matemàtiques (la història de la humanitat i la història de les matemàtiques; art i matemàtiques; tecnologies i matemàtiques, ciències experimentals i matemàtiques, economia i matemàtiques, etc.) i entre contextos matemàtics (numèrics i geomètrics, geomètrics i funcionals, geomètrics i probabilístics, discrets i continus, finits i infinits, etc.).</p> <p>7.1. Consulta les fonts d'informació adequades al problema de recerca.</p> <p>7.2. Usa el llenguatge, la notació i els símbols matemàtics adequats al context del problema de recerca.</p> <p>7.3. Utilitza arguments, justificacions, explicacions i raonaments explícits i coherents.</p> <p>7.4. Utilitza les eines tecnològiques adequades al tipus de problema de recerca.</p> <p>7.5. Transmet certesa i seguretat en la comunicació de les idees, així com domini del tema de recerca.</p> <p>7.6. Reflexiona sobre el procés de recerca i elabora conclusions sobre el nivell de: a) resolució del problema de recerca; b) consecució d'objectius. Així mateix, planteja continuacions possibles de la recerca, analitza els punts forts i febles del procés i fa explícites les seves impressions personals sobre l'experiència.</p> <p>8.1. Identifica situacions problemàtiques de la realitat, susceptibles de contenir problemes d'interès.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
		<p>8.2. Estableix connexions entre el problema del món real i el món matemàtic: identifica el problema o problemes matemàtics subjacents i els coneixements matemàtics necessaris.</p> <p>8.3. Utilitza, elabora o construeix models matemàtics adequats que permetin la resolució del problema o problemes dins del camp de les matemàtiques.</p> <p>8.4. Interpreta la solució matemàtica del problema en el context de la realitat.</p> <p>8.5. Fa simulacions i prediccions, en el context real, per valorar l'adequació i les limitacions dels models i proposa millores per augmentar-ne l'eficàcia.</p> <p>9.1. Reflexiona sobre el procés i obté conclusions sobre els assoliments aconseguits, els resultats millorables, impressions personals del procés, etc.</p> <p>10.1. Desenvolupa actituds adequades per al treball en matemàtiques: esforç, perseverança, flexibilitat per a l'acceptació de la crítica raonada, convivència amb la incertesa, tolerància de la frustració, autoanàlisi contínua, autocrítica constant, etc.</p> <p>10.2. Es planteja la resolució de reptes i problemes amb la precisió, la pulcritud i l'interès adequats al nivell educatiu i a la dificultat de la situació.</p> <p>10.3. Desenvolupa actituds de curiositat i indagació, juntament amb hàbits de plantejar preguntes i cercar respostes adequades, revisar de manera crítica els resultats trobats, etc.</p> <p>11.1. Pren decisions en els processos de resolució de problemes, de recerca i de matematització o de modelització i en valora les conseqüències i la conveniència per la seva senzillesa i utilitat.</p> <p>12.1. Reflexiona sobre els processos desenvolupats i pren consciència de les seves estructures, valora la potència, senzillesa i bellesa dels mètodes i idees utilitzats, aprèn d'això per a situacions futures, etc.</p> <p>13.1. Selecciona eines tecnològiques adequades i les utilitza per fer càlculs numèrics, algebraics o estadístics quan la seva dificultat impedeix o no aconsella fer-los manualment.</p> <p>13.2. Utilitza mitjans tecnològics per fer representacions gràfiques de funcions amb expressions algebraiques complexes i extreure'n informació qualitativa i quantitativa.</p> <p>13.3. Disseny representacions gràfiques per explicar el procés seguit en la solució de problemes, mitjançant la utilització de mitjans tecnològics.</p> <p>13.4. Recrea entorns i objectes geomètrics amb eines tecnològiques interactives per mostrar, analitzar i comprendre propietats geomètriques.</p> <p>14.1. Elaborada documents digitals propis (text, presentació, imatge, vídeo, so...) com a resultat del procés de cerca, anàlisi i selecció d'informació rellevant, amb l'eina tecnològica adequada, i els comparteix per discutir-los o difondre'ls.</p> <p>14.2. Utilitza els recursos creats per refermar l'exposició oral dels continguts treballats a l'aula.</p> <p>14.3. Utilitza adequadament els mitjans tecnològics per estructurar i millorar el seu procés d'aprenentatge, recull la informació de les activitats, analitza punts forts i febles del seu procés acadèmic i estableix pautes de millora.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 2. Nombres i àlgebra		
<p>Nombres reals: necessitat d'estudiar-los per comprendre la realitat. Valor absolut. Desigualtats. Distàncies en la recta real. Intervals i entorns. Aproximació i errors. Notació científica.</p> <p>Nombres complexos. Forma binòmica i polar. Representacions gràfiques. Operacions elementals. Fórmula de Moivre.</p> <p>Successions numèriques: terme general, monotonia i acotació. El nombre "e".</p> <p>Logaritmes decimals i neperians. Equacions logarítmiques i exponencials.</p> <p>Plantejament i resolució de problemes de la vida quotidiana mitjançant equacions i inequacions. Interpretació gràfica.</p> <p>Resolució d'equacions no algebraiques senzilles.</p> <p>Mètode de Gauss per resoldre i interpretar sistemes d'equacions lineals.</p>	<p>1. Utilitzar els nombres reals, les seves operacions i propietats, per recollir, transformar i intercanviar informació, estimant, valorant i representant els resultats en contextos de resolució de problemes.</p> <p>2. Conèixer els nombres complexos com a extensió dels nombres reals i utilitzar-los per obtenir solucions d'algunes equacions algebraiques.</p> <p>3. Valorar les aplicacions del nombre "e" i dels logaritmes utilitzant les seves propietats en la resolució de problemes extrets de contextos reals.</p> <p>4. Analitzar, representar i resoldre problemes plantejats en contextos reals, utilitzant recursos algebraics (equacions, inequacions i sistemes) i interpretant críticament els resultats.</p>	<p>1.1. Reconeix els diferents tipus de nombres (reals i complexos) i els utilitza per representar i interpretar adequadament informació quantitativa.</p> <p>1.2. Efectua operacions numèriques amb eficàcia, utilitzant càlcul mental, algorismes de llapis i paper, calculadora o eines informàtiques.</p> <p>1.3. Utilitza la notació numèrica més adequada a cada context i justifica la seva idoneïtat.</p> <p>1.4. Obté cotes d'error i estimacions en els càlculs aproximats que realitza valorant i justificant la necessitat d'estratègies adequades per minimitzar-les.</p> <p>1.5. Coneix i aplica el concepte de valor absolut per calcular distàncies i manejar desigualtats.</p> <p>1.6. Resol problemes en què intervenen nombres reals i la seva representació i interpretació en la recta real.</p> <p>2.1. Valora els nombres complexos com a ampliació del concepte de nombres reals i els utilitza per obtenir la solució d'equacions de segon grau amb coeficients reals sense solució real.</p> <p>2.2. Opera amb nombres complexos i els representa gràficament, i utilitza la fórmula de Moivre en el cas de les potències.</p> <p>3.1. Aplica correctament les propietats per calcular logaritmes senzills en funció d'altres de coneguts.</p> <p>3.2. Resol problemes associats a fenòmens físics, biològics o econòmics mitjançant l'ús de logaritmes i les seves propietats.</p> <p>4.1. Formula algebraicament les restriccions indicades en una situació de la vida real, estudia i classifica un sistema d'equacions lineals plantejat (com a màxim de tres equacions i tres incògnites), el resol, mitjançant el mètode de Gauss, en els casos que sigui possible, i l'aplica per resoldre problemes.</p> <p>4.2. Resol problemes en què sigui necessari el plantejament i la resolució d'equacions (algebraiques i no algebraiques) i inequacions (primer i segon grau) i interpreta els resultats en el context del problema.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 3. Anàlisi		
<p>Funcions reals de variable real.</p> <p>Funcions bàsiques: polinòmiques, racionals senzilles, valor absolut, arrel, trigonomètriques i les seves inverses, exponencials, logarítmiques i funcions definides a trossos.</p> <p>Operacions i composició de funcions. Funció inversa. Funcions d'oferta i demanda.</p> <p>Concepte de límit d'una funció en un punt i en l'infinit. Càlcul de límits. Límits laterals. Indeterminacions.</p> <p>Continuïtat d'una funció. Estudi de discontinuïtats.</p> <p>Derivada d'una funció en un punt. Interpretació geomètrica de la derivada de la funció en un punt. Recta tangent i normal.</p> <p>Funció derivada. Càlcul de derivades. Regla de la cadena.</p> <p>Representació gràfica de funcions.</p>	<p>1. Identificar funcions elementals, donades a través d'enunciat, taules o expressions algebraïques, que descriu una situació real, i analitzar, qualitativament i quantitativament, les seves propietats, per representar-les gràficament i extreure informació pràctica que ajudi a interpretar el fenomen del qual deriven.</p> <p>2. Utilitzar els conceptes de límit i continuïtat d'una funció aplicant-los en el càlcul de límits i l'estudi de la continuïtat d'una funció en un punt o un interval.</p> <p>3. Aplicar el concepte de derivada d'una funció en un punt, la seva interpretació geomètrica i el càlcul de derivades a l'estudi de fenòmens naturals, socials o tecnològics i a la resolució de problemes geomètrics.</p> <p>4. Estudiar i representar gràficament funcions obtenint informació a partir de les seves propietats i extraient informació sobre el seu comportament local o global.</p>	<p>1.1. Reconeix analíticament i gràficament les funcions reals de variable real elementals.</p> <p>1.2. Selecciona de manera adequada i raonada eixos, unitats, domini i escales, i reconeix i identifica els errors d'interpretació derivats d'una mala elecció.</p> <p>1.3. Interpreta les propietats globals i locals de les funcions i comprova els resultats amb l'ajuda de mitjans tecnològics en activitats abstractes i problemes contextualitzats.</p> <p>1.4. Extreu i identifica informacions derivades de l'estudi i l'anàlisi de funcions en contextos reals.</p> <p>2.1. Comprèn el concepte de límit, efectua les operacions elementals de càlcul de límits i aplica els processos per resoldre indeterminacions.</p> <p>2.2. Determina la continuïtat de la funció en un punt a partir de l'estudi del seu límit i del valor de la funció, per extreure conclusions en situacions reals.</p> <p>2.3. Coneix les propietats de les funcions contínues i representa la funció en un entorn dels punts de discontinuïtat.</p> <p>3.1. Calcula la derivada d'una funció usant els mètodes adequats i la utilitza per estudiar situacions reals i resoldre problemes.</p> <p>3.2. Deriva funcions que són composició de diverses funcions elementals mitjançant la regla de la cadena.</p> <p>3.3. Determina el valor de paràmetres perquè es verifiquin les condicions de continuïtat i derivabilitat d'una funció en un punt.</p> <p>4.1. Representa gràficament funcions, després d'un estudi complet de les seves característiques mitjançant les eines bàsiques de l'anàlisi.</p> <p>4.2. Utilitza mitjans tecnològics adequats per representar i analitzar el comportament local i global de les funcions.</p>
Bloc 4. Geometria		
<p>Mesura d'un angle en radians.</p> <p>Raons trigonomètriques d'un angle qualsevol. Raons trigonomètriques dels angles suma i diferència dels altres dos, doble i meitat. Fórmules de transformacions trigonomètriques.</p> <p>Teoremes. Resolució d'equacions trigonomètriques senzilles.</p> <p>Resolució de triangles. Resolució de problemes geomètrics diversos.</p> <p>Vectors lliures en el pla. Operacions geomètriques.</p> <p>Producte escalar. Mòdul d'un vector. Angle de dos vectors.</p> <p>Bases ortogonals i ortonormals.</p> <p>Geometria mètrica plana. Equacions de la recta. Posicions relatives de rectes. Distàncies i angles. Resolució de problemes.</p> <p>Llocs geomètrics del pla.</p> <p>Còniques. Circumferència, el·lipse, hipèrbole i paràbola. Equació i elements.</p>	<p>1. Reconèixer i treballar amb els angles en radians manejant amb desimboltura les raons trigonomètriques d'un angle, del seu doble i la seva meitat, així com les transformacions trigonomètriques usals.</p> <p>2. Utilitzar els teoremes del sinus, cosinus i tangent i les fórmules trigonomètriques usals per resoldre equacions trigonomètriques, així com aplicar-les en la resolució de triangles directament o com a conseqüència de la resolució de problemes geomètrics del món natural, geomètric o tecnològic.</p> <p>3. Manejar l'operació del producte escalar i les seves conseqüències. Entendre els conceptes de base ortogonal i ortonormal. Distingir i manejar-se amb precisió en el pla euclidià i en el pla mètric, utilitzant en tots dos casos les seves eines i propietats.</p> <p>4. Interpretar analíticament diferents situacions de la geometria plana elemental, obtenir les equacions de rectes i utilitzar-les per resoldre problemes d'incidència i càlcul de distàncies.</p> <p>5. Manejar el concepte de lloc geomètric en el pla. Identificar les formes corresponents a alguns llocs geomètrics usals, estudiant les seves equacions reduïdes i analitzant les seves propietats mètriques.</p>	<p>1.1. Coneix les raons trigonomètriques d'un angle, el seu doble i la seva meitat, així com les de l'angle suma i diferència dels altres dos.</p> <p>2.1. Resol problemes geomètrics del món natural, geomètric o tecnològic, utilitzant els teoremes del sinus, cosinus i tangent i les fórmules trigonomètriques usals.</p> <p>3.1. Utilitza amb assiduitat les conseqüències de la definició de producte escalar per normalitzar vectors, calcular el cosinus d'un angle, estudiar l'ortogonalitat de dos vectors o la projecció d'un vector sobre un altre.</p> <p>3.2. Calcula l'expressió analítica del producte escalar, del mòdul i del cosinus de l'angle.</p> <p>4.1. Calcula distàncies, entre punts i d'un punt a una recta, així com angles de dues rectes.</p> <p>4.2. Obté l'equació d'una recta en les seves formes diverses i n'identifica en cada cas els elements característics.</p> <p>4.3. Reconeix i diferencia analíticament les posicions relatives de les rectes.</p> <p>5.1. Coneix el significat de lloc geomètric i identifica els llocs més usals en geometria plana, així com les seves característiques.</p> <p>5.2. Duu a terme recerques utilitzant programes informàtics específics en què és necessari seleccionar, estudiar posicions relatives i realitzar interseccions entre rectes i les diferents còniques estudiades.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 5. Estadística i probabilitat		
<p>Estadística descriptiva bidimensional: Taules de contingència. Distribució conjunta i distribucions marginals. Mitjanes i desviacions típiques marginals. Distribucions condicionades. Independència de variables estadístiques. Estudi de la dependència de dues variables estadístiques. Representació gràfica: núvol de punts. Dependència lineal de dues variables estadístiques. Covariància i correlació: càlcul i interpretació del coeficient de correlació lineal. Regressió lineal. Estimació. Prediccions estadístiques i fiabilitat d'aquestes prediccions.</p>	<p>1. Descriure i comparar conjunts de dades de distribucions bidimensionals amb variables discretes o contínues, procedents de contextos relacionats amb el món científic i obtenir els paràmetres estadístics més usuals, a partir dels mitjans més adequats (llapis i paper, calculadora, full de càlcul) i valorant la dependència entre les variables.</p> <p>2. Interpretar la possible relació entre dues variables i quantificar la relació lineal entre aquestes mitjançant el coeficient de correlació, valorant la pertinència d'ajustar una recta de regressió i, si s'escau, la conveniència de fer prediccions, avaluant la fiabilitat de d'aquestes prediccions en un context de resolució de problemes relacionats amb fenòmens científics.</p> <p>3. Utilitzar el vocabulari adequat per descriure situacions relacionades amb l'estadística, analitzant un conjunt de dades o interpretant de forma crítica informacions estadístiques presents en els mitjans de comunicació, la publicitat i altres àmbits, detectant possibles errors i manipulacions en la presentació tant de les dades com de les conclusions.</p>	<p>1.1. Elabora taules bidimensionals de freqüències a partir de les dades d'un estudi estadístic, amb variables discretes i contínues.</p> <p>1.2. Calcula i interpreta els paràmetres estadístics més usuals en variables bidimensionals.</p> <p>1.3. Calcula les distribucions marginals i diferents distribucions condicionades a partir d'una taula de contingència, així com els seus paràmetres (mitjana, variància i desviació típica).</p> <p>1.4. Decideix si dues variables estadístiques són o no dependents a partir de les seves distribucions condicionades i marginals.</p> <p>1.5. Usa adequadament mitjans tecnològics per organitzar i analitzar dades des del punt de vista estadístic, calcular paràmetres i generar gràfics estadístics.</p> <p>2.1. Distingeix la dependència funcional de la dependència estadística i estima si dues variables són o no estadísticament dependents mitjançant la representació del núvol de punts.</p> <p>2.2. Quantifica el grau i sentit de la dependència lineal entre dues variables mitjançant el càlcul i la interpretació del coeficient de correlació lineal.</p> <p>2.3. Calcula les rectes de regressió de dues variables i obté prediccions a partir d'elles.</p> <p>2.4. Avalua la fiabilitat de les prediccions obtingudes a partir de la recta de regressió mitjançant el coeficient de determinació lineal.</p> <p>3.1. Descriu situacions relacionades amb l'estadística utilitzant un vocabulari adequat.</p>

Matemàtiques II. 2n de batxillerat

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Processos, mètodes i actituds en matemàtiques		
<p>Planificació del procés de resolució de problemes.</p> <p>Estratègies i procediments posats en pràctica: relació amb altres problemes coneguts, modificació de variables, suposició del problema resolt.</p> <p>Solucions i/o resultats obtinguts: coherència de les solucions amb la situació, revisió sistemàtica del procés, altres formes de resolució, problemes semblants, generalitzacions i particularitzacions interessants.</p> <p>Iniciació a la demostració en matemàtiques: mètodes, raonaments, llenguatges, etc.</p> <p>Mètodes de demostració: reducció a l'absurd, mètode d'inducció, contraexemples, raonaments encadenats, etc.</p> <p>Raonament deductiu i inductiu.</p> <p>Llenguatge gràfic, algebraic, altres formes de representació d'arguments.</p> <p>Elaboració i presentació oral i/o escrita d'informes científics sobre el procés seguit en la resolució d'un problema o en la demostració d'un resultat matemàtic.</p> <p>Realització de recerques matemàtiques a partir de contextos de la realitat o contextos del món de les matemàtiques.</p> <p>Elaboració i presentació d'un informe científic sobre el procés, els resultats i les conclusions del procés de recerca desenvolupat.</p> <p>Pràctica dels processos de matematització i modelització, en contextos de la realitat i en contextos matemàtics.</p> <p>Confiança en les capacitats pròpies per desenvolupar actituds adequades i afrontar les dificultats pròpies del treball científic.</p> <p>Utilització de mitjans tecnològics en el procés d'aprenentatge per a:</p> <p>a) la recollida ordenada i l'organització de dades;</p> <p>b) l'elaboració i creació de representacions gràfiques de dades numèriques, funcionals o estadístiques;</p> <p>c) la facilitació de la comprensió de propietats geomètriques o funcionals i la realització de càlculs de tipus numèric, algebraic o estadístic;</p> <p>d) el disseny de simulacions i l'elaboració de prediccions sobre situacions matemàtiques diverses;</p> <p>e) l'elaboració d'informes i documents sobre els processos que s'han portat a terme i els resultats i les conclusions que s'han obtingut.</p> <p>f) comunicar i compartir, en entorns apropiats, la informació i les idees matemàtiques.</p>	<p>1. Expressar verbalment, de forma raonada, el procés seguit en la resolució d'un problema.</p> <p>2. Utilitzar processos de raonament i estratègies de resolució de problemes, fent els càlculs necessaris i comprovant les solucions obtingudes.</p> <p>3. Realitzar demostracions senzilles de propietats o teoremes relatius a continguts algebraics, geomètrics, funcionals, estadístics i probabilístics.</p> <p>4. Elaborar un informe científic escrit que serveixi per comunicar les idees matemàtiques sorgides en la resolució d'un problema o en una demostració, amb el rigor i la precisió adequats.</p> <p>5. Planificar adequadament el procés de recerca, tenint en compte el context en què es desenvolupa i el problema de recerca plantejat.</p> <p>6. Practicar estratègies per a la generació de recerques matemàtiques, a partir de: a) la resolució d'un problema i l'aprofundiment posterior; b) la generalització de propietats i lleis matemàtiques; c) aprofundiment en algun moment de la història de les matemàtiques; concretant tot això en contextos numèrics, algebraics, geomètrics, funcionals, estadístics o probabilístics.</p> <p>7. Elaborar un informe científic escrit que reculli el procés de recerca efectuat, amb el rigor i la precisió adequats.</p> <p>8. Desenvolupar processos de matematització en contextos de la realitat quotidiana (numèrics, geomètrics, funcionals, estadístics o probabilístics) a partir de la identificació de problemes en situacions de la realitat.</p> <p>9. Valorar la modelització matemàtica com un recurs per resoldre problemes de la realitat quotidiana, avaluant l'eficàcia i les limitacions dels models utilitzats o construïts.</p> <p>10. Desenvolupar i cultivar les actituds personals inherents a la tasca matemàtica.</p> <p>11. Superar bloquejos i inseguretats davant la resolució de situacions desconegudes.</p> <p>12. Reflexionar sobre les decisions preses, valorant-ne l'eficàcia i aprenent-ne per a situacions similars futures.</p> <p>13. Utilitzar les eines tecnològiques adequades, de manera autònoma, fent càlculs numèrics, algebraics o estadístics, fent representacions gràfiques, recreant situacions matemàtiques mitjançant simulacions o analitzant amb sentit crític situacions diverses que ajudin a comprendre conceptes matemàtics o a resoldre problemes.</p> <p>14. Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació de manera habitual en el procés d'aprenentatge, cercant, analitzant i seleccionant informació rellevant a Internet o en altres fonts, elaborant documents propis, fent-ne exposicions i argumentacions i compartint-los en entorns apropiats per facilitar la interacció.</p>	<p>1.1. Expressa verbalment, de forma raonada, el procés seguit en la resolució d'un problema, amb el rigor i la precisió adequats.</p> <p>2.1. Analitza i comprèn l'enunciat que s'ha de resoldre o demostrar (dades, relacions entre les dades, condicions, hipòtesis, coneixements matemàtics necessaris, etc.).</p> <p>2.2. Valora la informació d'un enunciat i la relaciona amb el nombre de solucions del problema.</p> <p>2.3. Fa estimacions i elabora conjectures sobre els resultats dels problemes que s'han de resoldre, i en valora la utilitat i l'eficàcia.</p> <p>2.4. Utilitza estratègies heurístiques i processos de raonament en la resolució de problemes.</p> <p>2.5. Reflexiona sobre el procés de resolució de problemes.</p> <p>3.1. Utilitza diferents mètodes de demostració en funció del context matemàtic.</p> <p>3.2. Reflexiona sobre el procés de demostració (estructura, mètode, llenguatge i símbols, passos clau, etc.).</p> <p>4.1. Usa el llenguatge, la notació i els símbols matemàtics adequats al context i a la situació.</p> <p>4.2. Utilitza arguments, justificacions, explicacions i raonaments explícits i coherents.</p> <p>4.3. Utilitza les eines tecnològiques adequades al tipus de problema, situació a resoldre o propietat o teorema a demostrar, tant en la cerca de resultats com per a la millora de l'eficàcia en la comunicació de les idees matemàtiques.</p> <p>5.1. Coneix l'estructura del procés d'elaboració d'una recerca matemàtica: problema de recerca, estat de la qüestió, objectius, hipòtesis, metodologia, resultats, conclusions, etc.</p> <p>5.2. Planifica adequadament el procés de recerca, tenint en compte el context en què es desenvolupa i el problema de recerca plantejat.</p> <p>5.3. Aprofundeix en la resolució d'alguns problemes, plantejant noves preguntes, generalitzant la situació o els resultats, etc.</p> <p>6.1. Generalitza i demostra propietats de contextos matemàtics numèrics, algebraics, geomètrics, funcionals, estadístics o probabilístics.</p> <p>6.2. Cerca connexions entre contextos de la realitat i del món de les matemàtiques (la història de la humanitat i la història de les matemàtiques; art i matemàtiques; tecnologies i matemàtiques, ciències experimentals i matemàtiques, economia i matemàtiques, etc.) i entre contextos matemàtics (numèrics i geomètrics, geomètrics i funcionals, geomètrics i probabilístics, discrets i continus, finits i infinits, etc.).</p> <p>7.1. Consulta les fonts d'informació adequades al problema de recerca.</p> <p>7.2. Usa el llenguatge, la notació i els símbols matemàtics adequats al context del problema de recerca.</p> <p>7.3. Utilitza arguments, justificacions, explicacions i raonaments explícits i coherents.</p> <p>7.4. Utilitza les eines tecnològiques adequades al tipus de problema de recerca.</p> <p>7.5. Transmet certesa i seguretat en la comunicació de les idees, així com domini del tema de recerca.</p> <p>7.6. Reflexiona sobre el procés de recerca i elabora conclusions sobre el nivell de: a) resolució del problema de recerca; b) consecució d'objectius. Així mateix, planteja continuacions possibles de la recerca, analitza els punts forts i febles del procés i fa explícites les seves impressions personals sobre l'experiència.</p> <p>8.1. Identifica situacions problemàtiques de la realitat, susceptibles de contenir problemes d'interès.</p> <p>8.2. Estableix connexions entre el problema del món real i el món matemàtic: identifica el problema o problemes matemàtics subjacents i els coneixements matemàtics necessaris.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
		<p>8.3. Utilitza, elabora o construeix models matemàtics adequats que permetin la resolució del problema o problemes dins del camp de les matemàtiques.</p> <p>8.4. Interpreta la solució matemàtica del problema en el context de la realitat.</p> <p>8.5. Fa simulacions i prediccions, en el context real, per valorar l'adequació i les limitacions dels models i proposa millores per augmentar-ne l'eficàcia.</p> <p>9.1. Reflexiona sobre el procés i obté conclusions sobre els assoliments aconseguits, els resultats millorables, impressions personals del procés, etc.</p> <p>10.1. Desenvolupa actituds adequades per al treball en matemàtiques: esforç, perseverança, flexibilitat per a l'acceptació de la crítica raonada, convivència amb la incertesa, tolerància de la frustració, autoanàlisi contínua, autocrítica constant, etc.</p> <p>10.2. Es planteja la resolució de reptes i problemes amb la precisió, la pulcritud i l'interès adequats al nivell educatiu i a la dificultat de la situació.</p> <p>10.3. Desenvolupa actituds de curiositat i indagació, juntament amb hàbits de plantejar preguntes i cercar respostes adequades, revisar de manera crítica els resultats trobats, etc.</p> <p>11.1. Pren decisions en els processos de resolució de problemes, de recerca i de matematització o de modelització i en valora les conseqüències i la conveniència per la seva senzillesa i utilitat.</p> <p>12.1. Reflexiona sobre els processos desenvolupats i pren consciència de les seves estructures, valora la potència, senzillesa i bellesa dels mètodes i idees utilitzats, aprèn d'això per a situacions futures, etc.</p> <p>13.1. Selecciona eines tecnològiques adequades i les utilitza per fer càlculs numèrics, algebraics o estadístics quan la seva dificultat impedeix o no aconsella fer-los manualment.</p> <p>13.2. Utilitza mitjans tecnològics per fer representacions gràfiques de funcions amb expressions algebraiques complexes i extreure'n informació qualitativa i quantitativa.</p> <p>13.3. Disseny representacions gràfiques per explicar el procés seguit en la solució de problemes, mitjançant la utilització de mitjans tecnològics.</p> <p>13.4. Recria entorns i objectes geomètrics amb eines tecnològiques interactives per mostrar, analitzar i comprendre propietats geomètriques.</p> <p>14.1. Elaborar documents digitals propis (text, presentació, imatge, vídeo, so...) com a resultat del procés de cerca, anàlisi i selecció d'informació rellevant, amb l'eina tecnològica adequada, i els comparteix per discutir-los o difondre'ls.</p> <p>14.2. Utilitza els recursos creats per refermar l'exposició oral dels continguts treballats a l'aula.</p> <p>14.3. Utilitza adequadament els mitjans tecnològics per estructurar i millorar el seu procés d'aprenentatge, recull la informació de les activitats, analitza punts forts i febles del seu procés acadèmic i estableix pautes de millora.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 2. Nombres i àlgebra		
<p>Estudi de les matrius com a eina per utilitzar i operar amb dades estructurades en taules i grafs. Classificació de matrius. Operacions.</p> <p>Aplicació de les operacions de les matrius i de les seves propietats en la resolució de problemes extrets de contextos reals.</p> <p>Determinants. Propietats elementals.</p> <p>Rang d'una matriu.</p> <p>Matriu inversa.</p> <p>Representació matricial d'un sistema: discussió i resolució de sistemes d'equacions lineals. Mètode de Gauss. Regla de Cramer. Aplicació a la resolució de problemes.</p>	<p>1. Utilitzar el llenguatge matricial i les operacions amb matrius per descriure i interpretar dades i relacions en la resolució de problemes diversos.</p> <p>2. Transcriure problemes expressats en llenguatge usual al llenguatge algebraic i resoldre'ls utilitzant tècniques algebraiques determinades (matrius, determinants i sistemes d'equacions), interpretant críticament el significat de les solucions.</p>	<p>1.1. Utilitza el llenguatge matricial per representar dades facilitades mitjançant taules o grafs i per representar sistemes d'equacions lineals, tant de forma manual com amb el suport de mitjans tecnològics adequats.</p> <p>1.2. Realitza operacions amb matrius i aplica les propietats d'aquestes operacions adequadament, de forma manual o amb el suport de mitjans tecnològics.</p> <p>2.1. Determina el rang d'una matriu, fins a ordre 4, aplicant el mètode de Gauss o determinants.</p> <p>2.2. Determina les condicions perquè una matriu tingui inversa i la calcula utilitzant el mètode més adequat.</p> <p>2.3. Resol problemes susceptibles de ser representats matricialment i interpreta els resultats obtinguts.</p> <p>2.4. Formula algebraicament les restriccions indicades en una situació de la vida real, estudia i classifica el sistema d'equacions lineals plantejat, el resol en els casos que sigui possible, i l'aplica per resoldre problemes.</p>
Bloc 3. Anàlisi		
<p>Límit d'una funció en un punt i en l'infinit. Continuitat d'una funció. Tipus de discontinuïtat. Teorema de Bolzano.</p> <p>Funció derivada. Teoremes de Rolle i del valor mitjà. La regla de L'Hôpital. Aplicació al càlcul de límits.</p> <p>Aplicacions de la derivada: problemes d'optimització.</p> <p>Primitiva d'una funció. La integral indefinida. Tècniques elementals per al càlcul de primitives.</p> <p>La integral definida. Teoremes del valor mitjà i fonamental del càlcul integral. Aplicació al càlcul d'àrees de regions planes.</p>	<p>1. Estudiar la continuïtat d'una funció en un punt o en un interval, aplicant els resultats que se'n deriven.</p> <p>2. Aplicar el concepte de derivada d'una funció en un punt, la seva interpretació geomètrica i el càlcul de derivades a l'estudi de fenòmens naturals, socials o tecnològics i a la resolució de problemes geomètrics, de càlcul de límits i d'optimització.</p> <p>3. Calcular integrals de funcions senzilles aplicant les tècniques bàsiques per al càlcul de primitives.</p> <p>4. Aplicar el càlcul d'integrals definides en la mesura d'àrees de regions planes limitades per rectes i corbes senzilles que siguin fàcilment representables i, en general, a la resolució de problemes.</p>	<p>1.1. Coneix les propietats de les funcions contínues i representa la funció en un entorn dels punts de discontinuïtat.</p> <p>1.2. Aplica els conceptes de límit i de derivada, així com els teoremes relacionats, a la resolució de problemes.</p> <p>2.1. Aplica la regla de L'Hôpital per resoldre indeterminacions en el càlcul de límits.</p> <p>2.2. Planteja problemes d'optimització relacionats amb la geometria o amb les ciències experimentals i socials, els resol i interpreta el resultat obtingut dins del context.</p> <p>3.1. Aplica els mètodes bàsics per al càlcul de primitives de funcions.</p> <p>4.1. Calcula l'àrea de recintes limitats per rectes i corbes senzilles o per dues corbes.</p> <p>4.2. Utilitza els mitjans tecnològics per representar i resoldre problemes d'àrees de recintes limitats per funcions conegudes.</p>
Bloc 4. Geometria		
<p>Vectors en l'espai tridimensional. Producte escalar, vectorial i mixt. Significat geomètric.</p> <p>Equacions de la recta i el pla en l'espai. Posicions relatives (incidència, paral·lelisme i perpendicularitat entre rectes i plans).</p> <p>Propietats mètriques (càlcul d'angles, distàncies, àrees i volums).</p>	<p>1. Resoldre problemes geomètrics espacials, utilitzant vectors.</p> <p>2. Resoldre problemes d'incidència, paral·lelisme i perpendicularitat entre rectes i plans utilitzant les diferents equacions de la recta i del pla en l'espai.</p> <p>3. Utilitzar els diferents productes entre vectors per calcular angles, distàncies, àrees i volums, calculant el seu valor i tenint en compte el seu significat geomètric.</p>	<p>1.1. Realitza operacions elementals amb vectors, manejant correctament els conceptes de base i de dependència i independència lineal.</p> <p>2.1. Expressa l'equació de la recta de les seves diferents formes, passant d'una a l'altra correctament, identificant en cada cas els seus elements característics i resolent els problemes afins entre rectes.</p> <p>2.2. Obté l'equació del pla en les seves diferents formes, passant d'una a l'altra correctament.</p> <p>2.3. Analitza la posició relativa de plans i rectes en l'espai, aplicant mètodes matricials i algebraics.</p> <p>2.4. Obté les equacions de rectes i plans en diferents situacions.</p> <p>3.1. Maneja el producte escalar i vectorial de dos vectors, significat geomètric, expressió analítica i propietats.</p> <p>3.2. Coneix el producte mixt de tres vectors, el seu significat geomètric, la seva expressió analítica i les propietats.</p> <p>3.3. Determina angles, distàncies, àrees i volums utilitzant els productes escalar, vectorial i mixt, aplicant-los en cada cas a la resolució de problemes geomètrics.</p> <p>3.4. Realitza recerques utilitzant programes informàtics específics per seleccionar i estudiar situacions noves de la geometria relatives a objectes com l'esfera.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 5. Estadística i probabilitat		
<p>Successos. Assignació de probabilitats a successos mitjançant la regla de Laplace i a partir de la seva freqüència relativa. Axiomàtica de Kolmogorov.</p> <p>Aplicació de la combinatòria al càlcul de probabilitats.</p> <p>Experiments simples i compostos. Probabilitat condicionada. Dependència i independència de successos.</p> <p>Teoremes de la probabilitat total i de Bayes. Probabilitats inicials i finals i versemblança d'un succés.</p> <p>Variables aleatòries discretes. Distribució de probabilitat. Mitjana, variància i desviació típica.</p> <p>Distribució binomial. Caracterització i identificació del model. Càlcul de probabilitats.</p> <p>Distribució normal. Tipificació de la distribució normal. Assignació de probabilitats en una distribució normal.</p> <p>Càlcul de probabilitats mitjançant l'aproximació de la distribució binomial per la normal.</p>	<p>1. Assignar probabilitats a successos aleatoris en experiments simples i compostos (utilitzant la regla de Laplace en combinació amb diferents tècniques de recompte i l'axiomàtica de la probabilitat), així com a successos aleatoris condicionats (teorema de Bayes), en contextos relacionats amb el món real.</p> <p>2. Identificar els fenòmens que es poden modelitzar mitjançant les distribucions de probabilitat binomial i normal calculant-ne els paràmetres i determinant la probabilitat de diferents successos associats.</p> <p>3. Utilitzar el vocabulari adequat per descriure situacions relacionades amb l'atzar i l'estadística, analitzant un conjunt de dades o interpretant de forma crítica informacions estadístiques presents en els mitjans de comunicació, en especial els relacionats amb les ciències i altres àmbits, detectant possibles errors i manipulacions tant en la presentació de les dades com de les conclusions.</p>	<p>1.1. Calcula la probabilitat de successos en experiments simples i compostos mitjançant la regla de Laplace, les fórmules derivades de l'axiomàtica de Kolmogorov i diferents tècniques de recompte.</p> <p>1.2. Calcula probabilitats a partir dels successos que constitueixen una partició de l'espai mostral.</p> <p>1.3. Calcula la probabilitat final d'un succés aplicant la fórmula de Bayes.</p> <p>2.1. Identifica fenòmens que es poden modelitzar mitjançant la distribució binomial, n'obté els paràmetres i en calcula la mitjana i la desviació típica.</p> <p>2.2. Calcula probabilitats associades a una distribució binomial a partir de la seva funció de probabilitat, de la taula de la distribució o mitjançant calculadora, full de càlcul o una altra eina tecnològica.</p> <p>2.3. Coneix les característiques i els paràmetres de la distribució normal i en valora la importància en el món científic.</p> <p>2.4. Calcula probabilitats de successos associats a fenòmens que es poden modelitzar mitjançant la distribució normal a partir de la taula de la distribució o mitjançant calculadora, full de càlcul o una altra eina tecnològica.</p> <p>2.5. Calcula probabilitats de successos associats a fenòmens que es poden modelitzar mitjançant la distribució binomial a partir de la seva aproximació per la normal, valorant si es donen les condicions necessàries perquè sigui vàlida.</p> <p>3.1. Utilitza un vocabulari adequat per descriure situacions relacionades amb l'atzar.</p>

30. Primera llengua estrangera.

La llengua és l'instrument per excel·lència de l'aprenentatge i la comunicació. Tant les llengües primeres com les llengües estrangeres formen part en l'actualitat, i cada cop ho faran més en el futur, del bagatge vital de les persones en un món en contínua expansió en què, al mateix temps, les relacions entre individus, països, organismes i corporacions es fan més freqüents i més estretes. En la mesura que aquest bagatge comprèn diversos coneixements, destreses i actituds en diverses llengües, és a dir un perfil plurilingüe i intercultural, l'individu està més ben preparat per integrar-se i participar en una varietat de contextos i de situacions que suposen un estímul per al seu desenvolupament i millors oportunitats en els àmbits personal, públic, educatiu o acadèmic, ocupacional i professional.

En contextos i situacions de comunicació real, la llengua s'utilitza per dur a terme o acompanyar accions amb diversos propòsits, de manera que el currículum bàsic incorpora l'enfocament orientat a l'acció recollit en el "Marc comú europeu de referència per a les llengües" i descriu, en termes d'actuació i prenent aquest Marc com a base de la descripció esmentada, el que els estudiants han de ser capaços de fer en l'idioma estranger en diversos contextos comunicatius reals en què, donada la seva edat i les seves característiques depenent de les diferents etapes educatives, tindran oportunitat d'actuar. Les activitats de recepció, producció i interacció orals i escrites que conformen els estàndards d'aprenentatge en el currículum bàsic integren tant les diverses competències comunicatives específiques, l'activació conjunta de les quals permet la realització d'aquestes activitats, com les competències bàsiques generals corresponents a cada etapa.

La matèria de primera llengua estrangera, en les seves diferents modalitats, contribueix en primer lloc, i de manera fonamental, al desenvolupament de la competència en comunicació lingüística, no tan sols en segones llengües sinó també respecte a les llengües maternes. D'una banda, l'aprenentatge de les segones llengües s'ha d'aproximar al procés d'adquisició de les llengües maternes per produir uns resultats de caràcter natural i directament aplicables a l'ús lingüístic en el món real; de l'altra, la reflexió conscient i el desenvolupament sistemàtic de competències variades que comporta l'aprenentatge de segones llengües es pot estendre a les llengües maternes amb la finalitat de millorar les competències en aquestes per comprendre, expressar-se, interactuar i articular pensaments i sentiments sobre un mateix, l'altre i l'entorn mental i físic en què s'actua i es construeixen les relacions com a agent social.

L'ús efectiu de llengües estrangeres suposa necessàriament una visió oberta i positiva d'aquestes relacions amb els altres, una visió que es materialitza en actituds de valoració i respecte envers totes les llengües i cultures,

envers altres persones que tenen usos, valors i creences que difereixen dels propis, així com en l'apreciació del caràcter relatiu de costums, pràctiques i idees, circumstància que s'ha d'entendre com una oportunitat única d'enriquiment mutu i d'evitació o resolució de conflictes de manera satisfactòria per a totes les parts. Les competències socials i cíviques, i la consciència i l'expressió culturals, tant les circumscrites als entorns més immediats com les pròpies d'àmbits cada vegada més amplis d'actuació, formen part, per tant, de les habilitats que comprèn una competència intercultural integrada en l'aprenentatge de llengües estrangeres.

En el procés mateix d'aprenentatge es desenvolupa una altra competència bàsica, l'aprendre a aprendre, de manera que el currículum bàsic incideix en el caràcter procedimental de tots els seus elements constituents i de les seves relacions. Els continguts necessaris per assolir els estàndards d'aprenentatge, el grau d'adquisició dels quals es valora aplicant els criteris d'avaluació descrits així mateix com a accions, són considerats continguts competencials, és a dir tot allò que l'estudiant ha de saber, saber utilitzar i saber incorporar al seu perfil de competències de manera simultània. El currículum bàsic ajuda l'alumnat a desenvolupar la capacitat d'aprendre a aprendre, començant per establir de manera transparent i coherent els objectius o resultats pretesos, que han de fer els estudiants com a parlants de la llengua estrangera mitjançant el seu ús; determinant el que necessiten aprendre per assolir aquests objectius, i indicant les estratègies que poden aplicar per aconseguir-lo. Marcar-se objectius de caràcter divers segons les necessitats de construcció del perfil personal de competències és, així mateix, el primer pas per a un eficaç aprenentatge autònom i permanent.

L'enfocament orientat a l'acció que s'ha adoptat en el currículum bàsic es concentra en l'estudiant, que és qui aprèn, construeix les seves competències i les utilitza, tant per portar a terme les tasques d'aprenentatge a l'aula com les que demana la comunicació real. Per tant, la matèria de primera llengua estrangera contribueix decisivament al desenvolupament del sentit de la iniciativa, en especial pel que fa a les activitats d'expressió i interacció oral i escrita, en què, des de la seva mateixa planificació, l'alumnat ha de prendre decisions sobre què dir i com fer-ho, a través de quin canal i amb quins mitjans, en quines circumstàncies i depenent de quines expectatives i reaccions dels interlocutors o corresponents, tot això amb la finalitat de complir el propòsit comunicatiu que persegueix amb el grau més alt possible d'èxit. L'elecció i aplicació conscient de les estratègies de comunicació, d'organització del discurs, de control sobre la seva execució i de reparació d'aquest, preparen els estudiants per assumir les seves responsabilitats, trobar seguretat en les seves pròpies capacitats, reforçar la seva identitat i regular el seu comportament.

L'articulació clara i convincent de pensaments i idees i la capacitat d'assumir riscos, juntament amb la gestió adequada de la interacció i l'estímul que suposa comunicar-se en altres llengües per enfrontar nous reptes o resoldre problemes en escenaris complexos, són fonamentals en el desenvolupament de l'esperit emprenedor. Les llengües estrangeres són, a més, la porta a un món d'infinites possibilitats en el terreny laboral i professional, i el currículum bàsic pretén fomentar l'emprenedoria com una actitud davant la vida, incorporant activitats concretes en què l'estudiant aprèn a ser crític, creatiu i compromès també en aquests contextos.

En aquest àmbit, i en qualsevol altre, l'activitat lingüística es realitza en bona part avui dia a través de mitjans tecnològics. Aquests mitjans estan recollits en el currículum bàsic com a suports naturals dels textos orals o escrits que l'estudiant haurà de produir, comprendre i processar, de manera que la competència digital s'entén com a part substancial de la competència comunicativa.

Aquest caràcter dinàmic, en conclusió, ha de presentar les competències bàsiques en ciència i tecnologia i altres àrees de coneixement, a les quals la matèria de primera llengua estrangera pot contribuir facilitant i expandint l'accés a dades, procediments i tècniques de recerca, fent possible un intercanvi més directe i fructífer entre comunitats científiques i propiciant la construcció conjunta del saber humà. En la integració de tots aquests aspectes, el currículum bàsic s'estructura al voltant d'activitats de llengua tal com aquestes es descriuen en el Marc: comprensió i producció (expressió i interacció) de textos orals i escrits. En les pàgines següents es presenten, en forma esquemàtica, els continguts, els criteris d'avaluació i els estàndards d'aprenentatge que conformen, per a cada etapa, el currículum bàsic de primera llengua estrangera. Els continguts, els criteris i els estàndards estan organitzats en quatre grans blocs que es corresponen amb les activitats de llengua esmentades, eix dels ensenyaments de la matèria. Les relacions existents entre aquests tres elements del currículum bàsic no són unívokes, a causa de la naturalesa especial de l'activitat lingüística; això suposa que, per a cadascuna de les tasques comunicatives llistades i descrites en els estàndards, s'haurà d'incorporar el conjunt dels continguts recollits per a cada bloc d'activitat respectiu; de la mateixa manera, per avaluar el grau d'adquisició de cadascun dels estàndards d'aprenentatge d'una activitat determinada de llengua, s'hauran d'aplicar tots i cadascun dels criteris d'avaluació recollits i descrits per a l'activitat corresponent.

Primera llengua estrangera. 1r cicle d'ESO

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Comprensió de textos orals		
<p>Estratègies de comprensió:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mobilització d'informació prèvia sobre tipus de tasca i tema. - Identificació del tipus textual, adaptant-hi la comprensió. - Distinció de tipus de comprensió (sentit general, informació essencial, punts principals, detalls rellevants). - Formulació d'hipòtesis sobre contingut i context. - Inferència i formulació d'hipòtesis sobre significats a partir de la comprensió d'elements significatius, lingüístics i paralingüístics. - Reformulació d'hipòtesis a partir de la comprensió d'elements nous. <p>Aspectes socioculturals i sociolingüístics: convencions socials, normes de cortesia i registres; costums, valors, creences i actituds; llenguatge no verbal.</p> <p>Funcions comunicatives:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Iniciació i manteniment de relacions personals i socials. - Descripció de qualitats físiques i abstractes de persones, objectes, llocs i activitats. - Narració d'esdeveniments passats puntuals i habituals, descripció d'estats i situacions presents, i expressió de successos futurs. - Petició i oferiment d'informació, indicacions, opinions i punts de vista, consells, advertències i avisos. - Expressió del coneixement, la certesa, el dubte i la conjectura. - Expressió de la voluntat, la intenció, la decisió, la promesa, l'ordre, l'autorització i la prohibició. - Expressió de l'interès, l'aprovació, l'estima, la simpatia, la satisfacció, l'esperança, la confiança, la sorpresa i els seus contraris. - Formulació de suggeriments, desitjos, condicions i hipòtesis. - Establiment i manteniment de la comunicació i organització del discurs. <p>Estructures sintacticodiscursives.¹</p> <p>Lèxic oral d'ús comú (recepció) relatiu a identificació personal; habitatge, llar i entorn; activitats de la vida diària; família i amics; treball i ocupacions; temps lliure, oci i esport; viatges i vacances; salut i cures físiques; educació i estudi; compres i activitats comercials; alimentació i restauració; transport; llengua i comunicació; medi ambient, clima i entorn natural; i tecnologies de la informació i la comunicació.</p> <p>Patrons sonors, accentuals, rítmics i d'entonació.</p>	<p>Identificar la informació essencial, els punts principals i els detalls més rellevants en textos orals breus i ben estructurats, transmesos de viva veu o per mitjans tècnics i articulats a una velocitat lenta o mitjana, en un registre formal, informal o neutre, i que versin sobre afers quotidians en situacions habituals o sobre temes generals o del camp d'interès propi en els àmbits personal, públic, educatiu i ocupacional, sempre que les condicions acústiques no distorsionin el missatge i es pugui tornar a escoltar el que s'ha dit.</p> <p>Conèixer i saber aplicar les estratègies més adequades per comprendre el sentit general, la informació essencial, els punts i les idees principals o els detalls rellevants del text.</p> <p>Conèixer i utilitzar per a la comprensió del text els aspectes socioculturals i sociolingüístics relatius a la vida quotidiana (hàbits d'estudi i de treball, activitats d'oci), condicions de vida (entorn, estructura social), relacions interpersonals (entre homes i dones, a la feina, al centre educatiu, en les institucions), comportament (gestos, expressions facials, ús de la veu, contacte visual) i convencions socials (costums, tradicions).</p> <p>Distingir la funció o funcions comunicatives més rellevants del text i un repertori dels seus exponentes més comuns, així com patrons discursius d'ús freqüent relatiu a l'organització textual (introducció del tema, desenvolupament i canvi temàtic, i tancament textual).</p> <p>Aplicar a la comprensió del text els coneixements sobre els constituents i l'organització de patrons sintàctics i discursius d'ús freqüent en la comunicació oral, així com els seus significats associats (p. ex. estructura interrogativa per fer un suggeriment).</p> <p>Reconèixer lèxic oral d'ús comú relatiu a afers quotidians i a temes generals o relacionats amb els interessos, estudis i ocupacions propis, i inferir del context i del cotext, amb suport visual, els significats de paraules i expressions d'ús menys freqüent o més específic.</p> <p>Discriminar patrons sonors, accentuals, rítmics i d'entonació d'ús comú i reconèixer els significats i les intencions comunicatives generals que hi estan relacionats.</p>	<p>1. Capta els punts principals i detalls rellevants d'indicacions, anuncis, missatges i comunicats breus i articulats de manera lenta i clara (p. ex. canvi de porta d'embarcament en un aeroport, informació sobre activitats en un campament d'estiu, o en el contestador automàtic d'un cinema), sempre que les condicions acústiques siguin bones i el so no estigui distorsionat.</p> <p>2. Entén el que és essencial d'allò que se li diu en transaccions i gestions quotidianes i estructurades (p. ex. en hotels, botigues, albergs, restaurants, centres d'oci, d'estudis o de treball).</p> <p>3. Identifica el sentit general i els punts principals d'una conversa formal o informal entre dos o més interlocutors que té lloc en la seva presència, quan el tema li resulta conegut i el discurs està articulat amb claredat, a una velocitat mitjana i en una varietat estàndard de la llengua.</p> <p>4. Comprèn, en una conversa informal en la qual participa, descripcions, narracions, punts de vista i opinions sobre afers pràctics de la vida diària i sobre temes del seu interès, quan se li parla amb claredat, a poc a poc i directament i si l'interlocutor està disposat a repetir o reformular el que s'ha dit.</p> <p>5. Comprèn, en una conversa formal o una entrevista (p. ex. en centres d'estudis o de treball) en la qual participa allò que se li pregunta sobre afers personals, educatius, ocupacionals o del seu interès, així com comentaris senzills i predictibles que hi estan relacionats, sempre que pugui demanar que se li repeteixi, aclareixi o elabori una cosa que ja se li ha dit.</p> <p>6. Distingeix, amb el suport de la imatge, les idees principals i la informació rellevant en presentacions sobre temes educatius, ocupacionals o del seu interès (p. ex. sobre un tema curricular o una xerrada per organitzar el treball en equip).</p> <p>7. Identifica la informació essencial de programes de televisió sobre afers quotidians o del seu interès articulats amb lentitud i claredat (p. ex. notícies, documentals o entrevistes), quan les imatges ajuden a la comprensió.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 2. Producció de textos orals: expressió i interacció		
<p>Estratègies de producció:</p> <p>Planificació</p> <ul style="list-style-type: none"> - Concebre el missatge amb claredat i distingir-ne la idea o idees principals i l'estructura bàsica. - Adequar el text al destinatari, context i canal, aplicant el registre i l'estructura de discurs adequats a cada cas. <p>Execució</p> <ul style="list-style-type: none"> - Expressar el missatge amb claredat, coherència, estructurant-lo adequadament i ajustant-se, si s'escau, als models i les fórmules de cada tipus de text. - Reajustar la tasca (emprenre una versió més modesta de la tasca) o el missatge (fer concessions en el que realment li agradaria expressar) després de valorar les dificultats i els recursos disponibles. - Recolzar-se en els coneixements previs i treure'n el màxim partit (utilitzar llenguatge 'prefabricat', etc.). - Compensar les carències lingüístiques mitjançant procediments lingüístics, paralingüístics o paratextuals: <p>Lingüístics</p> <ul style="list-style-type: none"> - Modificar paraules de significat semblant. - Definir o parafrasejar un terme o una expressió. <p>Paralingüístics i paratextuals</p> <ul style="list-style-type: none"> - Demanar ajuda. - Assenyalar objectes, usar díctics o efectuar accions que aclareixin el significat. - Usar llenguatge corporal culturalment pertinent (gestos, expressions facials, postures, contacte visual o corporal, proxèmica). - Usar sons extralingüístics i qualitats prosòdiques convencionals. <p>Aspectes socioculturals i sociolingüístics: convencions socials, normes de cortesia i registres; costums, valors, creences i actituds; llenguatge no verbal.</p> <p>Funcions comunicatives:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Iniciació i manteniment de relacions personals i socials. - Descripció de qualitats físiques i abstractes de persones, objectes, llocs i activitats. - Narració d'esdeveniments passats puntuals i habituals, descripció d'estats i situacions presents, i expressió de successos futurs. - Petició i oferiment d'informació, indicacions, opinions i punts de vista, consells, advertències i avisos. - Expressió del coneixement, la certesa, el dubte i la conjectura. - Expressió de la voluntat, la intenció, la decisió, la promesa, l'ordre, l'autorització i la prohibició. - Expressió de l'interès, l'aprovació, l'estima, la simpatia, la satisfacció, l'esperança, la confiança, la sorpresa i els seus contraris. - Formulació de suggeriments, desitjos, condicions i hipòtesis. - Establiment i manteniment de la comunicació i organització del discurs. <p>Estructures sintacticodiscursives.¹</p> <p>Lèxic oral d'ús comú (producció) relatiu a identificació personal; habitatge, llar i entorn; activitats de la vida diària; família i amics; treball i ocupacions; temps lliure, oci i esport; viatges i vacances; salut i cures físiques; educació i estudi; compres i activitats comercials; alimentació i restauració; transport; llengua i comunicació; medi ambient, clima i entorn natural; i tecnologies de la informació i la comunicació.</p> <p>Patrons sonors, accentuals, rítmics i d'entonació.</p>	<p>Produir textos breus i comprensibles, tant en conversa cara a cara com per telèfon o altres mitjans tècnics, en un registre neutre o informal, amb un llenguatge senzill, en què es dona, se sol·licita i s'intercanvia informació sobre temes d'importància en la vida quotidiana i afers coneguts o d'interès personal, educatiu o ocupacional, i es justifiquen breument els motius de determinades accions i plans, encara que de vegades hi hagi interrupcions o vacil·lacions, resultin evidents les pauses i la reformulació per organitzar el discurs i seleccionar expressions i estructures, i l'interlocutor hagi de sol·licitar de vegades que se li repeteixi el que s'ha dit.</p> <p>Conèixer i saber aplicar les estratègies més adequades per produir textos orals monològics o dialògics breus i d'estructura simple i clara, utilitzant, entre d'altres, procediments com l'adaptació del missatge a patrons de la primera llengua o d'altres, o l'ús d'elements lèxics aproximats si no se'n disposa d'altres de més precisos.</p> <p>Incorporar a la producció del text oral monològic o dialògic els coneixements socioculturals i sociolingüístics adquirits relatius a estructures socials, relacions interpersonals, patrons d'actuació, comportament i convencions socials, actuant amb la propietat adequada i respectant les normes de cortesia més importants en els contextos respectius.</p> <p>Portar a terme les funcions que demana el propòsit comunicatiu, utilitzant els exponents més comuns de les funcions esmentades i els patrons discursius d'ús més freqüent per organitzar el text de manera senzilla amb prou cohesió interna i coherència respecte al context de comunicació.</p> <p>Mostrar control sobre un repertori limitat d'estructures sintàctiques d'ús habitual i utilitzar per comunicar-se mecanismes senzills prou ajustats al context i a la intenció comunicativa (repetició lèxica, el·lipsi, dixi personal, espacial i temporal, juxtaposició, i connectors i marcadors conversacionals freqüents).</p> <p>Conèixer i utilitzar un repertori lèxic oral suficient per comunicar informació, opinions i punts de vista breus, simples i directes en situacions habituals i quotidianes, encara que en situacions menys corrents calgui adaptar el missatge.</p> <p>Pronunciar i entonar de manera clara i intel·ligible, encara que de vegades resulti evident l'accent estranger o es cometin errors de pronunciació esporàdics, sempre que no interrompin la comunicació, i els interlocutors hagin de sol·licitar repeticions de tant en tant.</p> <p>Utilitzar frases curtes, grups de paraules i fórmules per desenvolupar-se de manera suficient en intercanvis breus en situacions habituals i quotidianes, interrompent a vegades el discurs per cercar expressions, articular paraules menys freqüents i reparar la comunicació en situacions menys comunes.</p> <p>Interactuar de manera senzilla en intercanvis clarament estructurats, utilitzant fórmules o gestos simples per prendre o cedir el torn de paraula, encara que es depengui en gran mesura de l'actuació de l'interlocutor.</p>	<p>1. Fa presentacions breus i assajades, ben estructurades i amb suport visual (p. ex. transparències o Power Point), sobre aspectes concrets de temes del seu interès o relacionats amb els seus estudis o la seva ocupació, i respon a preguntes breus i senzilles dels oients sobre el seu contingut.</p> <p>2. Es desenvolupa correctament en gestions i transaccions quotidianes, com són els viatges, l'allotjament, el transport, les compres i l'oci, seguint normes de cortesia bàsiques (salutació i tractament).</p> <p>3. Participa en converses informals cara a cara o per telèfon o altres mitjans tècnics, en les quals estableix contacte social, intercanvia informació i expressa opinions i punts de vista, fa invitacions i oferiments, demana i ofereix coses, demana i dona indicacions o instruccions, o discuteix els passos que s'han de seguir per fer una activitat conjunta.</p> <p>4. Pren part en una conversa formal, reunió o entrevista de caràcter acadèmic o ocupacional (p. ex. per fer un curs d'estiu, o integrar-se en un grup de voluntariat), intercanviant informació suficient, expressant les seves idees sobre temes habituals, donant la seva opinió sobre problemes pràctics quan se l'hi pregunta directament i reaccionant de manera senzilla davant comentaris, sempre que pugui demanar que se li repeteixin els punts clau si ho necessita.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 3. Comprensió de textos escrits		
<p>Estratègies de comprensió:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mobilització d'informació prèvia sobre tipus de tasca i tema. - Identificació del tipus textual, adaptant-hi la comprensió. - Distinció de tipus de comprensió (sentit general, informació essencial, punts principals). - Formulació d'hipòtesis sobre contingut i context. - Inferència i formulació d'hipòtesis sobre significats a partir de la comprensió d'elements significatius, lingüístics i paralingüístics. - Reformulació d'hipòtesis a partir de la comprensió d'elements nous. <p>Aspectes socioculturals i sociolingüístics: convencions socials, normes de cortesia i registres; costums, valors, creences i actituds; llenguatge no verbal.</p> <p>Funcions comunicatives:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Iniciació i manteniment de relacions personals i socials. - Descripció de qualitats físiques i abstractes de persones, objectes, llocs i activitats. - Narració d'esdeveniments passats puntuals i habituals, descripció d'estats i situacions presents, i expressió de successos futurs. - Petició i oferiment d'informació, indicacions, opinions i punts de vista, consells, advertències i avisos. - Expressió del coneixement, la certesa, el dubte i la conjectura. - Expressió de la voluntat, la intenció, la decisió, la promesa, l'ordre, l'autorització i la prohibició. - Expressió de l'interès, l'aprovació, l'estima, la simpatia, la satisfacció, l'esperança, la confiança, la sorpresa i els seus contraris. - Formulació de suggeriments, desitjos, condicions i hipòtesis. - Establiment i manteniment de la comunicació i organització del discurs. <p>Estructures sintacticodiscursives.¹</p> <p>Lèxic escrit d'ús comú (recepció) relatiu a identificació personal; habitatge, llar i entorn; activitats de la vida diària; família i amics; treball i ocupacions; temps lliure, oci i esport; viatges i vacances; salut i cures físiques; educació i estudi; compres i activitats comercials; alimentació i restauració; transport; llengua i comunicació; medi ambient, clima i entorn natural; i tecnologies de la informació i la comunicació.</p> <p>Patrons gràfics i convencions ortogràfiques.</p>	<p>Identificar la informació essencial, els punts més rellevants i els detalls importants en textos, tant en format imprès com en suport digital, breus i ben estructurats, escrits en un registre formal, informal o neutre, que tractin afers quotidians, temes d'interès o rellevants per als propis estudis i les ocupacions propis, i que continguin estructures senzilles i un lèxic d'ús comú.</p> <p>Conèixer i saber aplicar les estratègies més adequades per comprendre el sentit general, la informació essencial, els punts i les idees principals o els detalls rellevants del text.</p> <p>Conèixer, i utilitzar per comprendre el text, els aspectes socioculturals i sociolingüístics relatius a la vida quotidiana (hàbits d'estudi i de treball, activitats d'oci, incloses manifestacions artístiques com la música o el cinema), condicions de vida (entorn, estructura social), relacions interpersonals (entre homes i dones, a la feina, al centre educatiu, a les institucions) i convencions socials (costums, tradicions).</p> <p>Distingir la funció o funcions comunicatives més rellevants del text i un repertori dels seus exponents més comuns, així com patrons discursius d'ús freqüent relatiu a l'organització textual (introducció del tema, desenvolupament i canvi temàtic, i tancament textual).</p> <p>Reconèixer, i aplicar a la comprensió del text, els constituents i l'organització d'estructures sintàctiques d'ús freqüent en la comunicació escrita, així com els seus significats associats (p. ex. estructura interrogativa per fer un suggeriment).</p> <p>Reconèixer lèxic escrit d'ús comú relatiu a afers quotidians i a temes generals o relacionats amb els interessos, els estudis i les ocupacions propis, i inferir del context i del cotext, amb suport visual, els significats de paraules i expressions d'ús menys freqüent o més específic.</p> <p>Reconèixer les principals convencions ortogràfiques, tipogràfiques i de puntuació, així com abreviatures i símbols d'ús comú (p. ex. ©, %, ☑) i els seus significats associats.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identifica, amb l'ajuda de la imatge, instruccions de funcionament i maneig d'aparells electrònics o de màquines, així com instruccions per a la realització d'activitats i normes de seguretat (p. ex. en un centre escolar, un lloc públic o una zona d'oci). 2. Entén els punts principals d'anuncis i material publicitari de revistes o Internet formulats de manera simple i clara, i relacionats amb afers del seu interès, en els àmbits personal, acadèmic i ocupacional. 3. Comprèn correspondència personal en qualsevol format en què es parla d'un mateix; es descriuen persones, objectes i llocs; es narren esdeveniments passats, presents i futurs, reals o imaginaris, i s'expressen sentiments, desitjos i opinions sobre temes generals, coneguts o del seu interès. 4. Entén l'essencial de correspondència formal en què se l'informa sobre afers del seu interès en el context personal, educatiu o ocupacional (p. ex. sobre un curs d'idiomes o una compra per Internet). 5. Capta les idees principals de textos periodístics breus en qualsevol suport si els números, els noms, les il·lustracions i els títols vehiculen gran part del missatge. 6. Entén informació específica essencial en pàgines web i altres materials de referència o consulta clarament estructurats sobre temes relatius a matèries acadèmiques, afers ocupacionals o del seu interès (p. ex. sobre un tema curricular, un programa informàtic, una ciutat, un esport o el medi ambient), sempre que pugui rellegir les seccions difícils. 7. Comprèn l'essencial (p. ex. en lectures per a joves) d'històries de ficció breus i ben estructurades i es fa una idea del caràcter dels diferents personatges, les seves relacions i l'argument.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 4. Producció de textos escrits: expressió i interacció		
<p>Estratègies de producció:</p> <p>Planificació</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mobilitzar i coordinar les competències generals i comunicatives pròpies amb la finalitat de dur a terme la tasca eficaçment (repassar què se sap sobre el tema, què es pot o es vol dir, etc.). - Localitzar i usar adequadament recursos lingüístics o temàtics (ús d'un diccionari o una gramàtica, obtenció d'ajuda, etc.). <p>Execució</p> <ul style="list-style-type: none"> - Expressar el missatge amb claredat ajustant-se als models i les fórmules de cada tipus de text. - Reajustar la tasca (emprendre una versió més modesta de la tasca) o el missatge (fer concessions en el que realment li agradaria expressar) després de valorar les dificultats i els recursos disponibles. - Recolzar-se en els coneixements previs i treure'n el màxim partit (utilitzar llenguatge 'prefabricat', etc.). <p>Aspectes socioculturals i sociolingüístics: convencions socials, normes de cortesia i registres; costums, valors, creences i actituds; llenguatge no verbal.</p> <p>Funcions comunicatives:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Iniciació i manteniment de relacions personals i socials. - Descripció de qualitats físiques i abstractes de persones, objectes, llocs i activitats. - Narració d'esdeveniments passats puntuals i habituals, descripció d'estats i situacions presents, i expressió de successos futurs. - Petició i oferiment d'informació, indicacions, opinions i punts de vista, consells, advertències i avisos. - Expressió del coneixement, la certesa, el dubte i la conjectura. - Expressió de la voluntat, la intenció, la decisió, la promesa, l'ordre, l'autorització i la prohibició. - Expressió de l'interès, l'aprovació, l'estima, la simpatia, la satisfacció, l'esperança, la confiança, la sorpresa i els seus contraris. - Formulació de suggeriments, desitjos, condicions i hipòtesis. - Establiment i manteniment de la comunicació i organització del discurs. <p>Estructures sintacticodiscursives.¹</p> <p>Lèxic escrit d'ús comú (producció) relatiu a identificació personal; habitatge, llar i entorn; activitats de la vida diària; família i amics; treball i ocupacions; temps lliure, oci i esport; viatges i vacances; salut i cures físiques; educació i estudi; compres i activitats comercials; alimentació i restauració; transport; llengua i comunicació; medi ambient, clima i entorn natural; i tecnologies de la informació i la comunicació.</p> <p>Patrons gràfics i convencions ortogràfiques.</p>	<p>Escriure, en paper o en suport electrònic, textos breus, senzills i d'estructura clara sobre temes quotidians o d'interès personal, en un registre formal, neutre o informal, utilitzant adequadament els recursos bàsics de cohesió, les convencions ortogràfiques bàsiques i els signes de puntuació més comuns, amb un control raonable d'expressions i estructures senzilles i un lèxic d'ús freqüent.</p> <p>Conèixer i aplicar estratègies adequades per elaborar textos escrits breus i d'estructura simple, p. ex. copiant formats, fórmules i models convencionals propis de cada tipus de text.</p> <p>Incorporar a la producció del text escrit els coneixements socioculturals i sociolingüístics adquirits relatius a estructures socials, relacions interpersonals, patrons d'actuació, comportament i convencions socials, respectant les normes de cortesia més importants en els contextos respectius.</p> <p>Portar a terme les funcions que demana el propòsit comunicatiu, utilitzant els exponents més comuns de les funcions esmentades i els patrons discursius d'ús més freqüent per organitzar el text escrit de manera senzilla amb prou cohesió interna i coherència respecte al context de comunicació.</p> <p>Mostrar control sobre un repertori limitat d'estructures sintàctiques d'ús habitual i utilitzar per comunicar-se mecanismes senzills prou ajustats al context i a la intenció comunicativa (repetició lèxica, el·lipsi, dixi personal, espacial i temporal, juxtaposició, i connectors i marcadors discursius freqüents).</p> <p>Conèixer i utilitzar un repertori lèxic escrit suficient per comunicar informació, opinions i punts de vista breus, simples i directes en situacions habituals i quotidianes, encara que en situacions menys corrents i sobre temes menys coneguts calgui adaptar el missatge.</p> <p>Conèixer i aplicar, de manera adequada per fer-se comprensible gairebé sempre, els signes de puntuació elementals (p. ex. punt, coma) i les regles ortogràfiques bàsiques (p. ex. ús de majúscules i minúscules, o separació de paraules al final de línia), així com les convencions ortogràfiques més habituals en la redacció de textos en suport electrònic (p. ex. SMS, WhatsApp).</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Completa un qüestionari senzill amb informació personal i relativa a la seva formació, ocupació, interessos o aficions (p. ex. per subscriure's a una publicació digital, matricular-se en un taller o associar-se a un club esportiu). 2. Escriu notes i missatges (SMS, WhatsApp, xats) en els quals es fan breus comentaris o es donen instruccions i indicacions relacionades amb activitats i situacions de la vida quotidiana i del seu interès. 3. Escriu notes, anuncis i missatges breus (p. ex. a Twitter o Facebook) relacionats amb activitats i situacions de la vida quotidiana, del seu interès personal o sobre temes d'actualitat, respectant les convencions i normes de cortesia i de l'etiqueta. 4. Escriu informes molt breus en format convencional amb informació senzilla i rellevant sobre fets habituals i els motius de certes accions, en els àmbits acadèmic i ocupacional, descriu de manera senzilla situacions, persones, objectes i llocs i assenyalas els esdeveniments principals de manera esquemàtica. 5. Escriu correspondència personal en la qual s'estableix i manté el contacte social (p. ex. amb amics en altres països), s'intercanvia informació, es descriuen en termes senzills successos importants i experiències personals (p. ex. la victòria en una competició); es donen instruccions, es fan i accepten oferiments i suggeriments (p. ex. es cancel·len, confirmen o modifiquen una invitació o uns plans) i s'expressen opinions de manera senzilla. 6. Escriu correspondència formal bàsica i breu, adreçada a institucions públiques o privades o entitats comercials, sol·licitant o donant la informació requerida de manera senzilla i observant les convencions formals i normes de cortesia bàsiques d'aquest tipus de textos.

¹Continguts sintacticodiscursius per idiomes:

Alemany	Francès	Anglès	Italià	Portuguès
<p>- Expressió de relacions lògiques: conjunció (<i>und, auch</i>); disjunció (<i>oder</i>); oposició (<i>aber</i>); causa (<i>denneweil, wegen</i>); finalitat (<i>um - Infinitiv; damit</i>); comparació (<i>so/nicht so Adj. als; jünger /schneller (als); der schnellste</i>); resultat (<i>deshalb</i>); condició (<i>wenn; sofern</i>); estil indirecte (<i>Redewiedergabe, Vorschläge, Aufforderungen und Befehle</i>).</p> <p>- Relacions temporals (<i>als; während</i>).</p> <p>- Afirmació (<i>affirmativen Sätzen; affirmative Zeichen</i>).</p> <p>- Exclamació (<i>Was für ein + (Adj. +) Nomen, z. b. Was für ein schöner Tag!; Wie+ Adj., z. b. Wie schön!; Ausrufe Sätzen, z. b. Das ist ja hervorragend! Schön! Prima!</i>).</p> <p>- Negació (<i>negative Sätze mit nicht, nie, nicht (Adjektiv), niemand, nichts; negative Zeichen</i>).</p> <p>- Interrogació (<i>W-sätze; Fragesätze; Wofür ist das gut?; Zeichen</i>).</p> <p>- Expressió del temps: passat (<i>Präteritum, Perfekt, Plusquamperfekt</i>); present (<i>Präsens</i>); futur (<i>werden; Präsens + Adv.</i>).</p> <p>- Expressió de l'aspecte: puntual (<i>Perfekt, Plusquamperfekt, Futur II</i>); duratiu (<i>Präsens Präteritum und Futur I</i>); habitual (<i>Präsens und Präteritum (+ Adv., z. b. normalerweise, pflegen zu)</i>); incoatiu (<i>beginnen zu -en</i>); terminatiu (<i>aufhören zu -en</i>).</p> <p>- Expressió de la modalitat: factualitat (<i>Aussagesätzen</i>); capacitat (<i>mögen; fähig sein</i>); possibilitat/probabilitat (<i>können; dürfen; vielleicht</i>); necessitat (<i>müssen; haben zu</i>); obligació (<i>müssen, sollen; imperativ</i>); permís (<i>dürfen; lassen</i>); intenció (<i>Präsens</i>).</p> <p>- Expressió de l'existència (z. b. <i>es wird... geben, es gab</i>); l'entitat (<i>nicht zählbare/ Sammelbezeichnungen / zusammengesetzten Nomen; Pronomen (Relativpronomen, Reflexivpronomen); Determinativpronomen</i>); la qualitat (z. b. <i>gut im Rechnen; ziemlich müde</i>).</p> <p>- Expressió de la quantitat (<i>Singular/Plural; Kardinalzahlen und Ordinalzahlen</i>). Quantitat: z. b. <i>alle, die meisten, beide</i>,</p>	<p>- Expressió de relacions lògiques: conjunció (<i>ni...ni</i>); disjunció (<i>ou bien</i>); oposició (<i>or, par contre</i>); causa (<i>puisque, car</i>); finalitat (<i>afin de, dans le but de + Inf.</i>); comparació (<i>le plus/le moins que, ainsi que</i>); conseqüència (<i>donc, alors</i>); explicatives (<i>ainsi, car</i>).</p> <p>- Relacions temporals (<i>de...à, de...jusqu'à, dans, il y a, en, puis, finalement, tout de suite, enfin, pendant, pendant que + Indic.</i>).</p> <p>- Exclamació (<i>Oh là là! On y va!</i>).</p> <p>- Negació (<i>ne...aucun, ni...ni, ne...jamais</i>).</p> <p>- Interrogació (<i>que, quoi; inversió (V + Suj.); réponses (si, pron. tonique + oui/non, pron. tonique + aussi/non plus)</i>).</p> <p>- Expressió del temps: present; passat (<i>passé composé</i>); futur (<i>futur proche, futur simple</i>).</p> <p>- Expressió de l'aspecte: puntual (frases simples); habitual (frases simples + Adv. (ex: <i>toujours, jamais, d'habitude</i>); incoatiu (<i>commencer à + Inf.</i>); terminatiu (<i>terminer de, venir de + Inf.</i>).</p> <p>- Expressió de la modalitat: factualitat (frases declaratives); capacitat (<i>être capable de</i>); possibilitat/probabilitat (<i>il est probable que, probablement</i>); necessitat (<i>il (+ pron. pers.) + faut</i>); obligació/prohibició (<i>il faut, verbe devoir, impératiu; c'est à qui de...? c'est à + pron. tonique/nom + de + Inf.</i>); permís (<i>pouvoir, demander, donner la permission à qq'un de faire qqch</i>); intenció/desig (<i>penser/espérer + Inf.</i>).</p> <p>- Expressió de l'existència (presentatiu); l'entitat (<i>articles, noms composés, pronoms réfléchis, adjectifs démonstratifs</i>); proposicions adjectives (<i>qui/que</i>); la qualitat (posició dels adjectius, <i>facile / difficile à...)</i>; la possessió (adjectius possessius).</p> <p>- Expressió de la quantitat: (plurals irregulars; nombres cardinals fins a quatre xifres; nombres ordinals fins a dues xifres; <i>articles partitifs</i>). Adverbis de quantitat i mesures (<i>un (tout petit) peu, trop, (beaucoup) trop, pas</i></p>	<p>- Expressió de relacions lògiques: conjunció (<i>and, too, also</i>); disjunció (<i>or</i>); oposició (<i>but</i>); causa (<i>because (of), due to</i>); finalitat (<i>to - infinitive; for</i>); comparació (<i>as/not so Adj. as; more comfortable/quickly (than); the fastest</i>); resultat (<i>so...;</i>); condició (<i>if; unless</i>); estil indirecte (<i>reported information, offers, suggestions and commands</i>).</p> <p>- Relacions temporals (<i>as soon as; while</i>).</p> <p>- Afirmació (<i>affirmative sentences; tags</i>).</p> <p>- Exclamació (<i>What + (Adj. +) noun, e. g. What a wonderful holiday!; How + Adj., e. g. How interesting!; exclamatory sentences and phrases, e. g. Well, that is a surprise! Fine! Great!</i>).</p> <p>- Negació (<i>negative sentences with not, never, no (Noun, e. g. no problem), nobody, nothing; negative tags</i>).</p> <p>- Interrogació (<i>Wh-questions; Aux. Questions; What is this for?; tags</i>).</p> <p>- Expressió del temps: passat (<i>past simple and continuous; present perfect; past perfect</i>); present (<i>simple and continuous present</i>); futur (<i>going to; will; present simple and continuous + Adv.</i>).</p> <p>- Expressió de l'aspecte: puntual (<i>simple tenses</i>); duratiu (<i>present and past simple/perfect; and future continuous</i>); habitual (<i>simple tenses (+ Adv., e. g. usually; used to</i>); incoatiu (<i>start - ing</i>); terminatiu (<i>stop - ing</i>).</p> <p>- Expressió de la modalitat: factualitat (<i>declarative sentences</i>); capacitat (<i>can; be able</i>); possibilitat/probabilitat (<i>may; might; perhaps</i>); necessitat (<i>must; need; have (got) to; must; imperative</i>); permís (<i>could; allow</i>); intenció (<i>present continuous</i>).</p> <p>- Expressió de l'existència (e. g. <i>there will be/has been</i>); l'entitat (<i>count/uncount/collective/com pound nouns; pronouns (relative, reflexive/emphatic); determiners</i>); la qualitat (e. g. <i>good at maths; rather tired</i>).</p> <p>- Expressió de la quantitat (<i>singular/plural; cardinal and ordinal numerals. Quantity: e. g. all (the), most, both, none. Degree: e. g. really;</i></p>	<p>- Expressió de relacions lògiques: conjunció (<i>e</i>) <i>anche, (e) neanche, né</i>); disjunció (<i>o</i>); oposició (<i>ma, invece (di)</i>); causa (<i>perché</i>); finalitat (<i>per/a + Inf.</i>); condició (<i>se</i>); comparació (<i>più / meno (di)</i>); <i>come; il più / il meno... (di)</i>); resultat (<i>allora, così</i>); estil indirecte (<i>informazione riferita, consigli, ordini, offerte</i>).</p> <p>- Relacions temporals (<i>quando, prima, dopo, poi, mentre</i>).</p> <p>- Afirmació (<i>frasi dichiarative affermative; proforma (p.es. anche io; credo/penso di sì)</i>).</p> <p>- Exclamació (<i>forme ellittiche: nome (p.es. (che) peccato!); avverbio (p.es. bene!); interiezioni (p.es. ah! eri tu; oh, che bello!)</i>).</p> <p>- Negació (<i>proforma (p.es. no, neanche io, (per) niente, credo di no); frasi dichiarative negative con non (mai), (per) niente, nessuno/nessuna</i>).</p> <p>- Interrogació (<i>totali; parziali introdotte da avv., pronomi e aggettivi interrogativi (p.es. quanti crodini?; come mai vieni alla festa?; disgiuntiva (p.es. preferisci caffè o tè?); eco (p.es. Gianni chi?); orientate (p.es. vero?)</i>).</p> <p>- Expressió del temps (present (<i>presente</i>); passat (<i>imperfetto e perfetto composto</i>); futur (<i>presente e futuro</i>)) i de l'aspecte (puntual (<i>tempi semplici</i>); duratiu (<i>presente e imperfetto; perfetto composto (+Adv.); perifrasi stare + gerundio; continuare a + infinito</i>); habitual (<i>tempi semplici e perfetto composto (+Adv.); avere l'abitudine di + infinito</i>); iteratiu (<i>prefisso ri-V; di nuovo</i>); incoatiu (<i>cominciare a/iniziare a+Inf.; stare per + Inf.</i>); terminatiu (<i>verbi intrinsecamente terminativi, p.es. arrivare; perifrasi finire di+ Inf.; perfetto composto (+Adv.)</i>).</p> <p>- Expressió de la modalitat (factualitat (<i>frasi dichiarative affermative e negative</i>); capacitat (<i>(non) essere capace di+Inf.</i>); possibilitat (<i>potere + Inf.; forse, dovere +Inf.</i>); necessitat (<i>dovere + Inf.; avere bisogno di + N / Inf.; essere necessario + Inf.</i>); obligació (<i>dovere + Inf.; imperatiu</i>); permís (<i>imperativo (+ pure); potere+Inf.</i></p>	<p>- Expressió de relacions lògiques: conjunção (e, nem, e também, e também não); disjunção (ou, ou...ou); oposição/contraste (mas, mesmo assim); causa (porque; por isso; como); finalidade (para + Inf.); comparação (mais/menos / tão + Adj./Adv. + (do) que / como/quanto; maior / mais pequeno...; superlativo absoluto (-íssimo, -lmo); resultat (assim, por isso); condição (se, sem); discurso indireto (informações, oferecimentos, sugestões e ordens).</p> <p>- Relacions temporals (em seguida, logo, enquanto).</p> <p>- Afirmació (sentenças declarativas afirmativas; proforma (p.e. eu também; certamente).</p> <p>- Exclamació (formas elípticas: Que (+ S) + Adj., p.e. Que dia lindo!; Que gentil!); sentenças e sintagmas exclamativos, p.e. Puxa, este Cd está muito caro! Está bom!.</p> <p>- Negació (sentenças declarativas negativas com não, nunca, nada, nemhum (a), ninguém; proforma (p.e. eu tampouco)).</p> <p>- Interrogació (sentenças interrogativas diretas totais; sentenças interrogativas diretas QU - (p.e. Quem fez o quê?); interrogativas tags (p.e. Queres ir ao cinema, não queres?); interrogativas eco).</p> <p>- Expressió del temps: passat (pretérito imperfeito, perfeito simple e perfeito composto); present (presente); futur (presente do indicativo + Adv.; futuro simples; haver-de).</p> <p>- Expressió de l'aspecte: puntual (tempos simples); duratiu (presente, futuro simples, pretérito imperfeito e pretérito perfeito composto do indicativo; continuar + Ger.; estar a + Inf.); habitual (tempos simples (+ Adv.), p.e. No verão está calor); incoatiu (começar a + Inf.); iteratives (pretérito imperfeito do indicativo; prefixo re -, p.e. releter); terminatiu (pretérito perfeito simple e composto; acabar de + Inf.).</p> <p>- Expressió de la modalitat: factualitat (frases declarativas); capacitat (é capaz de + Inf.; saber);</p>

Alemany	Francès	Anglès	Italià	Portuguès
<p>kein). Grad: z. b. <i>eigentlich</i>; ganz; so; ein wenig).</p> <p>- Expressió de l'espai (<i>Präpositionen und Lokale Adverbien</i>).</p> <p>- Expressió del temps (<i>Stundenzählung</i> (z. b. <i>viertel vor acht</i>); <i>Zeiteinheiten</i> (z. b. <i>Jahrhundert</i>; <i>Jahreszeit</i>); und <i>Ausdruck von Zeit</i> (<i>vor</i>; <i>früh</i>; <i>spät</i>); <i>Dauer</i> (<i>seit...bis</i>; <i>während</i>; <i>ab</i>); <i>Vorzeitigkeit</i> (<i>noch</i>; <i>schon</i> (<i>nicht</i>)); <i>Nachzeitigkeit</i> (<i>danach</i>; <i>später</i>); <i>Aufeinanderfolge</i> (<i>zuerst</i>, <i>zunächst</i>, <i>schließlich</i>); <i>Gleichzeitigkeit</i> (<i>während</i>, <i>als</i>); <i>Häufigkeit</i> (z. b. <i>oft</i>, <i>normalerweise</i>).</p> <p>- Expressió del mode (<i>Modaladverbien und Modalsätze</i>, z. b. <i>leicht</i>, <i>durch</i> <i>Zärtlichkeit</i>).</p>	<p><i>assez</i>, <i>absolument</i> + Adj., <i>un pot</i>, <i>une boîte</i>, <i>un paquet</i>, <i>un tube</i>, <i>une poignée</i>, <i>une botte</i>...); el grau.</p> <p>- Expressió de l'espai (<i>prépositions et adverbies de lieu</i>, <i>position</i>, <i>distance</i>, <i>mouvement</i>, <i>direction</i>, <i>provenance</i>, <i>destination</i>).</p> <p>- Expressió del temps: puntual (<i>l'heure</i>, <i>moments du jour</i> (<i>le matin</i>, <i>le soir</i>, <i>demain matin</i>, <i>jeudi soir</i>, <i>divisions</i> (<i>au... siècle</i>, <i>en</i> (<i>année</i>))); indicacions de temps (<i>après-demain</i>, <i>avant-hier</i>, <i>la semaine dernière</i>, <i>le mois dernier</i>, <i>tout de suite</i>); durada (<i>de...à</i>, <i>de...jusqu'à</i>, <i>en ce moment</i>); anterioritat (<i>il y a...que</i>, <i>ça fait...que</i>); posterioritat (<i>plus tard</i>); seqüenciació (<i>à partir de</i>, <i>finalement</i>); simultaneïtat (<i>au moment où</i>, <i>en même temps</i>); freqüència (<i>d'habitude</i>, <i>une/deux/... fois par...</i>).</p> <p>- Expressió del mode (<i>Adv. de manière en – ment</i>; <i>à / en</i> + mitjans de transport).</p>	<p><i>quite</i>; so; a little).</p> <p>- Expressió de l'espai (<i>prepositions and adverbs of location</i>, <i>position</i>, <i>distance</i>, <i>motion</i>, <i>direction</i>, <i>origin and arrangement</i>).</p> <p>- Expressió del temps (<i>points</i> (e. g. <i>five to</i> (<i>ten</i>)); <i>divisions</i> (e. g. <i>century</i>; <i>season</i>), and <i>indications</i> (<i>ago</i>; <i>early</i>; <i>late</i>) of time; <i>duration</i> (<i>from...to</i>; <i>during</i>; <i>until</i>; <i>since</i>); <i>anteriority</i> (<i>already</i>; (<i>not</i>) <i>yet</i>); <i>posteriority</i> (<i>afterwards</i>; <i>later</i>); <i>sequence</i> (<i>first</i>, <i>next</i>, <i>last</i>); <i>simultaneousness</i> (<i>while</i>, <i>as</i>); <i>frequency</i> (e. g. <i>often</i>, <i>usually</i>).</p> <p>- Expressió del mode (<i>Adv. and phrases of manner</i>, e. g. <i>easily</i>; <i>by post</i>).</p>	<p><i>semplice</i>); intenció (<i>presente</i>, <i>imperfetto e condizionale semplice di verbi volitivi + N / infinito</i>; <i>futuro</i> (+<i>Avv.</i>); <i>pensare di + Inf.</i>; <i>avere voglia di + Inf.</i>).</p> <p>- Expressió de l'existència (p.es. <i>c'è stato/ci sarà</i>; <i>eccolo</i>); l'entitat (<i>nomi contabili / massa / collettivi / composti</i>; <i>pronomi</i> (<i>relativi</i>, <i>riflessivi</i>, <i>tonici</i>); <i>determinanti</i>); la qualitat (p.es. <i>bravo in matematica</i>; <i>abbastanza stanco</i>).</p> <p>- Expressió de la quantitat (<i>singolare/plurale</i>, <i>numerali cardinali</i>, <i>ordinali</i>, <i>collettivi</i> (p.es. <i>doppio</i>, <i>coppia</i>)). <i>Quantità</i>: p.es. <i>ognuno</i>, <i>altro</i>, <i>partitivo</i> (<i>della</i>, <i>dello</i>, <i>del</i>), <i>un sacco di</i>; <i>grado</i>: p.es. <i>troppo bello</i>, <i>abbastanza dolce</i>.</p> <p>- Expressió de l'espai (<i>preposizioni</i>, <i>avverbi ed espressioni che indicano luogo</i>, <i>posizione</i>, <i>distanza</i>, <i>movimento</i>, <i>direzione</i>, <i>origine e disposizione</i>).</p> <p>- Expressió del temps (<i>l'ora</i> (p.es. <i>a mezzanotte</i>, <i>a mezzogiorno</i>); <i>divisione</i> (p.es. <i>di mattina</i>, <i>in autunno</i>) e <i>collocazione nel tempo</i> (p.es. <i>due anni fa</i>, <i>l'anno scorso</i>, <i>ieri mattina</i>); <i>durata</i> (p.es. <i>da (... a)</i>; <i>fino a</i>; <i>fra/tra... e...)</i>; <i>anteriorità</i> (p.es. <i>prima</i>, <i>già</i>); <i>posteriorità</i> (p.es. <i>più tardi</i>, <i>poi</i>, <i>il giorno dopo</i>); <i>contemporaneità</i> (p.es. <i>mentre</i>); <i>sequenza</i> (p.es. <i>prima... poi... dopo... allora</i>); <i>intermittenza</i> (p.es. <i>ogni tanto</i>); <i>frequenza</i> (p.es. <i>quasi mai</i>, <i>una volta alla settimana</i>).</p> <p>- Expressió del mode (<i>avverbi ed espressioni di modo</i>: p.es. <i>piano</i>, <i>così</i>, <i>insieme</i>).</p>	<p>possibilitat/probabilitat (<i>poder</i>; <i>dever</i>; <i>ser possível</i> / <i>impossível</i> + Inf.; <i>tal vez</i>); necessitat (<i>ser preciso</i> / <i>necessário</i> + Inf.); obligació (<i>ter que/de</i>, <i>dever</i>; <i>imperativo</i>); permís (<i>poder</i> + Inf.; <i>ser possível/permitido</i> + Inf.); prohibició (<i>imperativo negativo</i>); intenció (<i>pretérito imperfecto gostar de</i> + Inf.; <i>pensar</i> + Inf.; <i>querer de/ter de</i> + Inf.).</p> <p>- Expressió de l'existència (p.e. <i>estar</i>, <i>haver/ter</i>); l'entitat (<i>substantivos contáveis/massivos/coletivos/compostos</i>; <i>pronomes</i> (<i>relativos</i>, <i>reflexivos</i> <i>átomos/tônicos</i>); <i>determinantes</i>); la qualitat (- <i>íssimo</i>, <i>-líssimo</i>; <i>muito raro</i>; <i>melhor</i>).</p> <p>- Expressió de la quantitat (<i>Singular/Plural</i>; <i>Numerais cardinais e ordinais</i>). <i>Quantidade</i>: p.e. <i>todo</i> (<i>a</i>), <i>maioria</i>, <i>ambos</i>, <i>nenhum</i>(<i>a</i>). <i>Grau</i>: p.e. <i>muito</i>; <i>tão</i>; <i>um pouco</i>).</p> <p>- Expressió de l'espai (<i>preposições e advérbios de lugar</i>, <i>localização</i>, <i>distância</i>, <i>movimento</i>, <i>direcção</i>, <i>origem</i>, e <i>acomodação</i>).</p> <p>- Expressió del temps (<i>expressões</i>, <i>preposições e locuções de tempo</i> (<i>momento pontual</i> (p. e. <i>são quinze para as três</i>; <i>em 1999</i>), <i>divisões</i> (p. e. <i>século</i>; <i>estação</i>) e <i>indicações</i> (p. e. <i>atrás</i>, <i>cedo</i>, <i>tarde</i>) de tempo; <i>duração</i> (p. e. <i>de/desde...a</i>; <i>durante</i>); <i>anterioridade</i> (<i>ainda</i>; <i>ontem</i>); <i>posterioridade</i> (<i>depois</i>, <i>logo</i>, <i>próxima segunda-feira</i>); <i>sequência</i> (<i>primeiro</i>, <i>depois</i>, <i>finalmente</i>); <i>simultaneidade</i> (<i>ao mesmo tempo</i>); <i>freqüência</i> (p. e. <i>geralmente</i>; <i>usualmente</i>).</p> <p>- Expressió del mode (<i>expressões</i>, <i>preposições e locuções prepositivas de modo</i>, p.e. <i>devagar</i>, <i>pior</i>).</p>

Primera llengua estrangera. 4t d'ESO

Continguts	Criteria d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Comprensió de textos orals		
<p>Estratègies de comprensió:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mobilització d'informació prèvia sobre tipus de tasca i tema. - Identificació del tipus textual, adaptant-hi la comprensió. - Distinció de tipus de comprensió (sentit general, informació essencial, punts principals, detalls rellevants). - Formulació d'hipòtesis sobre contingut i context. - Inferència i formulació d'hipòtesis sobre significats a partir de la comprensió d'elements significatius, lingüístics i paralingüístics. - Reformulació d'hipòtesis a partir de la comprensió d'elements nous. <p>Aspectes socioculturals i sociolingüístics: convencions socials, normes de cortesia i registres; costums, valors, creences i actituds; llenguatge no verbal.</p> <p>Funcions comunicatives:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Iniciació i manteniment de relacions personals i socials. - Descripció de qualitats físiques i abstractes de persones, objectes, llocs i activitats. - Narració d'esdeveniments passats puntuals i habituals, descripció d'estats i situacions presents, i expressió de successos futurs. - Petició i oferiment d'informació, indicacions, opinions i punts de vista, consells, advertències i avisos. - Expressió del coneixement, la certesa, el dubte i la conjectura. - Expressió de la voluntat, la intenció, la decisió, la promesa, l'ordre, l'autorització i la prohibició. - Expressió de l'interès, l'aprovació, l'estima, la simpatia, la satisfacció, l'esperança, la confiança, la sorpresa i els seus contraris. - Formulació de suggeriments, desitjos, condicions i hipòtesis. - Establiment i manteniment de la comunicació i organització del discurs. <p>Estructures sintacticodiscursives.¹</p> <p>Lèxic oral d'ús comú (recepció) relatiu a identificació personal; habitatge, llar i entorn; activitats de la vida diària; família i amics; treball i ocupacions; temps lliure, oci i esport; viatges i vacances; salut i cures físiques; educació i estudi; compres i activitats comercials; alimentació i restauració; transport; llengua i comunicació; medi ambient, clima i entorn natural; i tecnologies de la informació i la comunicació.</p> <p>Patrons sonors, accentuals, rítmics i d'entonació.</p>	<p>Identificar el sentit general, la informació essencial, els punts principals i els detalls més rellevants en textos orals breus o de longitud mitjana, clarament estructurats, i transmesos de viva veu o per mitjans tècnics i articulats a una velocitat mitjana, en un registre formal, informal o neutre, i que tractin d'aspectes concrets o abstractes de temes generals, sobre afers quotidians en situacions corrents o menys habituals, o sobre els interessos propis en els àmbits personal, públic, educatiu i ocupacional/laboral, sempre que les condicions acústiques no distorsionin el missatge i es pugui tornar a escoltar el que s'ha dit.</p> <p>Conèixer i saber aplicar les estratègies adequades per comprendre el sentit general, la informació essencial, els punts i les idees principals o els detalls rellevants del text.</p> <p>Conèixer i utilitzar per comprendre el text els aspectes socioculturals i sociolingüístics relatius a la vida quotidiana (hàbits i activitats d'estudi, treball i oci), condicions de vida (habitat, estructura socioeconòmica), relacions interpersonals (generacionals, entre homes i dones, en l'àmbit educatiu, ocupacional i institucional), comportament (postures, expressions facials, ús de la veu, contacte visual, proxèmica) i convencions socials (actituds, valors).</p> <p>Distingir la funció o funcions comunicatives més rellevants del text i un repertori dels seus exponents més comuns, així com patrons discursius d'ús freqüent relatius a l'organització i ampliació o reestructuració de la informació (p. ex. nova enfront de coneguda; exemplificació; resum).</p> <p>Aplicar a la comprensió del text els coneixements sobre els constituents i l'organització de patrons sintàctics i discursius d'ús freqüent en la comunicació oral, així com els seus significats associats (p. ex. una estructura interrogativa per expressar sorpresa).</p> <p>Reconèixer lèxic oral d'ús comú relatiu a afers quotidians i a temes generals o relacionats amb els interessos, estudis i ocupacions propis, i un repertori limitat d'expressions i modismes d'ús freqüent quan el context o el suport visual faciliten la comprensió.</p> <p>Discriminar patrons sonors, accentuals, rítmics i d'entonació d'ús comú i reconèixer els significats i les intencions comunicatives generals que hi estan relacionats.</p>	<p>1. Capta els punts principals i els detalls rellevants de missatges gravats o de viva veu, clarament articulats, que continguin instruccions, indicacions o una altra informació, fins i tot de tipus tècnic (p. ex. en contestadors automàtics, o sobre com fer un experiment a classe o com utilitzar una màquina o dispositiu en l'àmbit ocupacional).</p> <p>2. Entén el que se li diu en transaccions i gestions quotidianes i estructurades (p. ex. en bancs, botigues, hotels, restaurants, transports, centres educatius, llocs de treball) o menys habituals (p. ex. en una farmàcia, un hospital, en una comissaria o un organisme públic), si pot demanar confirmació d'alguns detalls.</p> <p>3. Identifica les idees principals i els detalls rellevants d'una conversa formal o informal de certa durada entre dos o més interlocutors que té lloc en la seva presència i en la qual es tracten temes coneguts o de caràcter general o quotidià, quan el discurs està articulats amb claredat i en una varietat estàndard de la llengua.</p> <p>4. Comprèn, en una conversa informal en la qual participa, explicacions o justificacions de punts de vista i opinions sobre diversos afers d'interès personal, quotidians o menys habituals, així com la formulació d'hipòtesis, l'expressió de sentiments i la descripció d'aspectes abstractes de temes com ara la música, el cinema, la literatura o els temes d'actualitat.</p> <p>5. Comprèn, en una conversa formal o una entrevista en la qual participa (p. ex. en centres d'estudis o de treball) informació rellevant i detalls sobre afers pràctics relatius a activitats acadèmiques o ocupacionals de caràcter habitual i previsible, sempre que pugui demanar que se li repeteixi o que es reformuli, aclareixi o elabori una cosa que ja se li ha dit.</p> <p>6. Distingeix, amb suport visual o escrit, les idees principals i la informació rellevant en presentacions o xerrades ben estructurades i d'exposició clara sobre temes coneguts o del seu interès relacionats amb l'àmbit educatiu o ocupacional (p. ex. sobre un tema acadèmic o de divulgació científica, o una xerrada sobre la formació professional en altres països).</p> <p>7. Identifica la idea principal i aspectes significatius de notícies de televisió clarament articulades quan hi ha suport visual que complementa el discurs, així com l'essencial d'anuncis publicitaris, sèries i pel·lícules ben estructurats i articulats amb claredat, en una varietat estàndard de la llengua, i quan les imatges faciliten la comprensió.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 2. Producció de textos orals: expressió i interacció		
<p>Estratègies de producció:</p> <p>Planificació</p> <ul style="list-style-type: none"> - Concebre el missatge amb claredat i distingir-ne la idea o idees principals i l'estructura bàsica. - Adequar el text al destinatari, context i canal, aplicant el registre i l'estructura de discurs adequats a cada cas. <p>Execució</p> <ul style="list-style-type: none"> - Expressar el missatge amb claredat, coherència, estructurant-lo adequadament i ajustant-se, si s'escau, als models i les fórmules de cada tipus de text. - Reajustar la tasca (emprenre una versió més modesta de la tasca) o el missatge (fer concessions en el que realment li agradaria expressar) després de valorar les dificultats i els recursos disponibles. - Recolzar-se en els coneixements previs i treure'n el màxim partit (utilitzar llenguatge 'prefabricat', etc.). - Compensar les carències lingüístiques mitjançant procediments lingüístics, paralingüístics o paratextuals: <p>Lingüístics</p> <ul style="list-style-type: none"> - Modificar paraules de significat semblant. - Definir o parafrasejar un terme o una expressió. <p>Paralingüístics i paratextuals</p> <ul style="list-style-type: none"> - Demanar ajuda. - Assenyalar objectes, usar díctics o efectuar accions que aclareixin el significat. - Usar llenguatge corporal culturalment pertinent (gestos, expressions facials, postures, contacte visual o corporal, proxèmica). - Usar sons extralingüístics i qualitats prosòdiques convencionals. <p>Aspectes socioculturals i sociolingüístics: convencions socials, normes de cortesia i registres; costums, valors, creences i actituds; llenguatge no verbal.</p> <p>Funcions comunicatives:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Iniciació i manteniment de relacions personals i socials. - Descripció de qualitats físiques i abstractes de persones, objectes, llocs i activitats. - Narració d'esdeveniments passats puntuals i habituals, descripció d'estats i situacions presents, i expressió de successos futurs. - Petició i oferiment d'informació, indicacions, opinions i punts de vista, consells, advertències i avisos. - Expressió del coneixement, la certesa, el dubte i la conjectura. - Expressió de la voluntat, la intenció, la decisió, la promesa, l'ordre, l'autorització i la prohibició. - Expressió de l'interès, l'aprovació, l'estima, la simpatia, la satisfacció, l'esperança, la confiança, la sorpresa i els seus contraris. - Formulació de suggeriments, desitjos, condicions i hipòtesis. - Establiment i manteniment de la comunicació i organització del discurs. <p>Estructures sintacticodiscursives.¹</p> <p>Lèxic oral d'ús comú (producció) relatiu a identificació personal; habitatge, llar i entorn; activitats de la vida diària; família i amics; treball i ocupacions; temps lliure, oci i esport; viatges i vacances; salut i cures físiques; educació i estudi; compres i activitats comercials; alimentació i restauració; transport; llengua i comunicació; medi ambient, clima i entorn natural; i tecnologies de la informació i la comunicació.</p> <p>Patrons sonors, accentuals, rítmics i d'entonació.</p>	<p>Produir textos breus o de longitud mitjana, tant en conversa cara a cara com per telèfon o altres mitjans tècnics, en un registre formal, neutre o informal, en què s'intercanvien informació, idees i opinions, es justifiquen de manera simple però suficient els motius d'accions i plans, i es formulen hipòtesis, encara que de vegades hi hagi tutejos per cercar expressions, pauses per reformular i organitzar el discurs i sigui necessari repetir el que s'ha dit per ajudar l'interlocutor a comprendre alguns detalls.</p> <p>Conèixer i saber aplicar les estratègies més adequades per produir textos orals monològics o dialògics breus o de longitud mitjana, i d'estructura simple i clara, explotant els recursos de què es disposa i limitant l'expressió a aquests recursos; recorrent, entre d'altres, a procediments com la definició simple d'elements per als quals no es tenen les paraules precises o tornant a començar amb una nova estratègia quan falla la comunicació.</p> <p>Incorporar a la producció del text oral monològic o dialògic els coneixements socioculturals i sociolingüístics adquirits relatiu a relacions interpersonals i convencions socials en els àmbits personal, públic, educatiu i ocupacional/laboral, seleccionant i aportant informació necessària i pertinent, ajustant de manera adequada l'expressió al destinatari, al propòsit comunicatiu, al tema tractat i al canal de comunicació, i expressant opinions i punts de vista amb la cortesia necessària.</p> <p>Portar a terme les funcions requerides pel propòsit comunicatiu, utilitzant un repertori d'exponents comuns de les funcions esmentades i els patrons discursius habituals per iniciar i concloure el text adequadament, organitzar la informació de manera clara, ampliar-la amb exemples o resumir-la.</p> <p>Mostrar un bon control, encara que amb alguna influència de la primera llengua o altres, sobre un ampli repertori d'estructures sintàctiques comunes, i seleccionar els elements adequats de coherència i de cohesió textual per organitzar el discurs de manera senzilla però eficaç.</p> <p>Conèixer i utilitzar lèxic oral d'ús comú relatiu a afers quotidians i a temes generals o relacionats amb els interessos, els estudis i les ocupacions propis, i un repertori limitat d'expressions i modismes d'ús freqüent.</p> <p>Pronunciar i intonar els enunciats de manera clara i comprensible, si bé els interlocutors poden necessitar repeticions si es tracta de paraules i estructures poc freqüents, en l'articulació de les quals es poden cometre errors que no interrompin la comunicació.</p> <p>Mantenir el ritme del discurs amb la fluïdesa suficient per fer comprensible el missatge quan les intervencions són breus o de longitud mitjana, encara que es puguin produir pauses, vacil·lacions ocasionals o reformulacions del que es vol expressar en situacions menys habituals o en intervencions més llargues.</p> <p>Interactuar de manera senzilla però efectiva en intercanvis clarament estructurats, utilitzant fórmules o indicacions habituals per prendre o cedir el torn de paraula, encara que es pugui necessitar l'ajuda de l'interlocutor.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Fa presentacions breus, ben estructurades, assajades prèviament i amb suport visual (p. ex. Power Point), sobre aspectes concrets de temes acadèmics o ocupacionals del seu interès, organitzant la informació bàsica de manera coherent, explicant les idees principals breument i amb claredat i responen a preguntes senzilles dels oients articulades de manera clara i a una velocitat mitjana. 2. Es desenvolupa adequadament en situacions quotidianes i menys habituals que poden sorgir durant un viatge o una estada en altres països per motius personals, educatius o ocupacionals (transport, allotjament, menjars, compres, estudis, treball, relacions amb les autoritats, salut, oci) i sap sol·licitar atenció, informació, ajuda o explicacions i fer una reclamació o una gestió formal de manera senzilla però correcta i adequada al context. 3. Participa adequadament en converses informals cara a cara o per telèfon o altres mitjans tècnics, sobre afers quotidians o menys habituals, en les quals intercanvia informació i expressa i justifica breument opinions i punts de vista; narra i descriu de forma coherent fets ocorreguts en el passat o plans de futur reals o inventats; formula hipòtesis; fa suggeriments; demana i dona indicacions o instruccions amb cert detall; expressa i justifica sentiments, i descriu aspectes concrets i abstractes de temes com ara la música, el cinema, la literatura o els temes d'actualitat. 4. Pren part en converses formals, entrevistes i reunions de caràcter acadèmic o ocupacional, sobre temes habituals en aquests contextos, intercanviant informació pertinent sobre fets concrets, demanant i donant instruccions o solucions a problemes pràctics, plantejant els seus punts de vista de manera senzilla i amb claredat, i raonant i explicant breument i de manera coherent les seves accions, opinions i plans.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 3. Comprensió de textos escrits		
<p>Estratègies de comprensió:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mobilització d'informació prèvia sobre tipus de tasca i tema. - Identificació del tipus textual, adaptant-hi la comprensió. - Distinció de tipus de comprensió (sentit general, informació essencial, punts principals, detalls rellevants). - Formulació d'hipòtesis sobre contingut i context. - Inferència i formulació d'hipòtesis sobre significats a partir de la comprensió d'elements significatius, lingüístics i paralingüístics. - Reformulació d'hipòtesis a partir de la comprensió d'elements nous. <p>Aspectes socioculturals i sociolingüístics: convencions socials, normes de cortesia i registres; costums, valors, creences i actituds; llenguatge no verbal.</p> <p>Funcions comunicatives:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Iniciació i manteniment de relacions personals i socials. - Descripció de qualitats físiques i abstractes de persones, objectes, llocs i activitats. - Narració d'esdeveniments passats puntuals i habituals, descripció d'estats i situacions presents, i expressió de successos futurs. - Petició i oferiment d'informació, indicacions, opinions i punts de vista, consells, advertències i avisos. - Expressió del coneixement, la certesa, el dubte i la conjectura. - Expressió de la voluntat, la intenció, la decisió, la promesa, l'ordre, l'autorització i la prohibició. - Expressió de l'interès, l'aprovació, l'estima, la simpatia, la satisfacció, l'esperança, la confiança, la sorpresa i els seus contraris. - Formulació de suggeriments, desitjos, condicions i hipòtesis. - Establiment i manteniment de la comunicació i organització del discurs. <p>Estructures sintacticodiscursives.¹</p> <p>Lèxic escrit d'ús comú (recepció) relatiu a identificació personal; habitatge, llar i entorn; activitats de la vida diària; família i amics; treball i ocupacions; temps lliure, oci i esport; viatges i vacances; salut i cures físiques; educació i estudi; compres i activitats comercials; alimentació i restauració; transport; llengua i comunicació; medi ambient, clima i entorn natural; i tecnologies de la informació i la comunicació.</p> <p>Patrons gràfics i convencions ortogràfiques.</p>	<p>Identificar la informació essencial, els punts més rellevants i els detalls importants en textos, tant en format imprès com en suport digital, breus o de longitud mitjana i ben estructurats, escrits en un registre formal, informal o neutre, que tractin d'afers quotidians o menys habituals, de temes d'interès o rellevants per als mateixos estudis, l'ocupació o el treball i que continguin estructures i un lèxic d'ús comú, tant de caràcter general com més específic.</p> <p>Conèixer i saber aplicar les estratègies més adequades per comprendre el sentit general, la informació essencial, els punts i les idees principals o els detalls rellevants del text.</p> <p>Conèixer, i utilitzar per a la comprensió del text, els aspectes sociolingüístics relatius a la vida quotidiana (hàbits i activitats d'estudi, treball i oci), les condicions de vida (habitat, estructura socioeconòmica), les relacions interpersonals (generacionals o, en l'àmbit educatiu, ocupacionals i institucionals) i les convencions socials (actituds, valors), així com els aspectes culturals generals que permetin comprendre informació i idees presents en el text (p. ex. de caràcter històric o literari).</p> <p>Distingir la funció o funcions comunicatives més rellevants del text i un repertori dels seus exponents més comuns, així com patrons discursius d'ús freqüent relatius a l'organització i l'ampliació o reestructuració de la informació (p. ex. nova enfront de coneguda; exemplificació; resum).</p> <p>Reconèixer, i aplicar a la comprensió del text, els constituents i l'organització d'estructures sintàctiques d'ús freqüent en la comunicació escrita, així com els seus significats associats (p. ex. una estructura interrogativa per expressar sorpresa).</p> <p>Reconèixer lèxic escrit d'ús comú relatiu a afers quotidians i a temes generals o relacionats amb els interessos propis, els estudis i les ocupacions, i un repertori limitat d'expressions i modismes d'ús freqüent quan el context o el suport visual faciliten la comprensió.</p> <p>Reconèixer les principals convencions de format, tipogràfiques, ortogràfiques i de puntuació, així com abreviatures i símbols d'ús comú i més específic (p. ex. &, ¥) i els seus significats associats.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identifica informació rellevant en instruccions detallades sobre l'ús d'aparells, dispositius o programes informàtics, i sobre la realització d'activitats i normes de seguretat o de convivència (p. ex. en un esdeveniment cultural, en una residència d'estudiants o en un context ocupacional). 2. Entén el sentit general, els punts principals i la informació rellevant d'anuncis i comunicacions de caràcter públic, institucional o corporatiu i clarament estructurats, relacionats amb afers del seu interès personal, acadèmic o ocupacional (p. ex. sobre oci, cursos, beques, ofertes de treball). 3. Comprèn correspondència personal, en qualsevol suport, inclosos els fóruns en línia o els blogs, en la qual es descriuen amb cert detall fets i experiències, impressions i sentiments; es narren fets i experiències, reals o imaginàries, i s'intercanvien informació, idees i opinions sobre aspectes tant abstractes com concrets de temes generals, coneguts o del seu interès. 4. Entén prou de cartes, faxos o correus electrònics de caràcter formal, oficial o institucional com per poder reaccionar en conseqüència (p. ex. si se li sol·liciten documents per a una estada d'estudis a l'estranger). 5. Localitza amb facilitat informació específica de caràcter concret en textos periodístics en qualsevol suport, ben estructurats i d'extensió mitjana, com ara notícies glossades; reconeix idees significatives d'articles divulgatius senzills, i identifica les conclusions principals en textos de caràcter clarament argumentatiu, sempre que pugui rellegir les seccions difícils. 6. Entén informació específica de caràcter concret en pàgines web i altres materials de referència o consulta clarament estructurats (p. ex. enciclopèdies, diccionaris, monografies, presentacions) sobre temes relatius a matèries acadèmiques o afers ocupacionals relacionats amb la seva especialitat o amb els seus interessos. 7. Comprèn els aspectes generals i els detalls més rellevants de textos de ficció i textos literaris contemporanis breus, ben estructurats i en una variant estàndard de la llengua, en els quals l'argument és lineal i es pot seguir sense dificultat, i els personatges i les seves relacions es descriuen de manera clara i senzilla.

Continguts	Críteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 4. Producció de textos escrits: expressió i interacció		
<p>Estratègies de producció:</p> <p>Planificació</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mobilitzar i coordinar les competències generals i comunicatives pròpies amb la finalitat de realitzar eficaçment la tasca (repassar què se sap sobre el tema, què es pot o es vol dir, etc.). - Localitzar i usar adequadament recursos lingüístics o temàtics (ús d'un diccionari o gramàtica, obtenció d'ajuda, etc.). <p>Execució</p> <ul style="list-style-type: none"> - Expressar el missatge amb claredat ajustant-se als models i les fórmules de cada tipus de text. - Reajustar la tasca (emprendre una versió més modesta de la tasca) o el missatge (fer concessions en el que realment li agradaria expressar) després de valorar les dificultats i els recursos disponibles. - Recolzar-se en els coneixements previs i treure'n el màxim partit (utilitzar llenguatge 'prefabricat', etc.). <p>Aspectes socioculturals i sociolingüístics: convencions socials, normes de cortesia i registres; costums, valors, creences i actituds; llenguatge no verbal.</p> <p>Funcions comunicatives:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Iniciació i manteniment de relacions personals i socials. - Descripció de qualitats físiques i abstractes de persones, objectes, llocs i activitats. - Narració d'esdeveniments passats puntuals i habituals, descripció d'estats i situacions presents, i expressió de successos futurs. - Petició i oferiment d'informació, indicacions, opinions i punts de vista, consells, advertències i avisos. - Expressió del coneixement, la certesa, el dubte i la conjectura. - Expressió de la voluntat, la intenció, la decisió, la promesa, l'ordre, l'autorització i la prohibició. - Expressió de l'interès, l'aprovació, l'estima, la simpatia, la satisfacció, l'esperança, la confiança, la sorpresa i els seus contraris. - Formulació de suggeriments, desitjos, condicions i hipòtesis. - Establiment i manteniment de la comunicació i organització del discurs. <p>Estructures sintacticodiscursives.¹</p> <p>Lèxic escrit d'ús comú (producció) relatiu a identificació personal; habitatge, llar i entorn; activitats de la vida diària; família i amics; treball i ocupacions; temps lliure, oci i esport; viatges i vacances; salut i cures físiques; educació i estudi; compres i activitats comercials; alimentació i restauració; transport; llengua i comunicació; medi ambient, clima i entorn natural; i tecnologies de la informació i la comunicació.</p> <p>Patrons gràfics i convencions ortogràfiques.</p>	<p>Escriure, en paper o en suport electrònic, textos breus o de longitud mitjana, coherents i d'estructura clara, sobre temes d'interès personal o afers quotidians o menys habituals, en un registre formal, neutre o informal, utilitzant adequadament els recursos de cohesió, les convencions ortogràfiques i els signes de puntuació més comuns, i mostrant un control raonable d'expressions, estructures i un lèxic d'ús freqüent, tant de caràcter general com més específic dins de la mateixa àrea d'especialització o d'interès.</p> <p>Conèixer, seleccionar i aplicar les estratègies més adequades per elaborar textos escrits breus o de longitud mitjana, p. ex. reelaborar estructures a partir d'altres textos de característiques i propòsits comunicatius similars, o redactant esborranys previs.</p> <p>Incorporar a la producció del text escrit els coneixements socioculturals i sociolingüístics adquirits relatius a relacions interpersonals i convencions socials en els àmbits personal, públic, educatiu i ocupacional/laboral, seleccionant i aportant informació necessària i pertinent, ajustant de manera adequada l'expressió al destinatari, al propòsit comunicatiu, al tema tractat i al suport textual, i expressant opinions i punts de vista amb la cortesia necessària.</p> <p>Portar a terme les funcions requerides pel propòsit comunicatiu, utilitzant un repertori d'exponents comuns de les funcions esmentades i els patrons discursius habituals per iniciar i concloure el text escrit adequadament, organitzar la informació de manera clara, ampliar-la amb exemples o resumir-la.</p> <p>Mostrar un bon control, encara que amb alguna influència de la primera llengua o altres, sobre un ampli repertori d'estructures sintàctiques comunes, i seleccionar els elements adequats de coherència i de cohesió textual per organitzar el discurs de manera senzilla però eficaç.</p> <p>Conèixer i utilitzar lèxic escrit d'ús comú relatiu a afers quotidians i a temes generals o relacionats amb els interessos propis, els estudis i les ocupacions, i un repertori limitat d'expressions i modismes d'ús freqüent.</p> <p>Utilitzar les convencions ortogràfiques, de puntuació i de format més freqüents amb una correcció raonable de manera que es compregui el missatge, encara que es pot donar alguna influència de la primera o altres llengües; saber utilitzar els recursos bàsics de processament de textos per corregir els errors ortogràfics dels textos que es produeixen en format electrònic, i adaptar-se a les convencions comunes d'escriptura de textos a Internet (p. ex. abreviacions o d'altres en xats).</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Completa un qüestionari detallat amb informació personal, acadèmica o laboral (p. ex. per fer-se membre d'una associació o per sol·licitar una beca). 2. Escriu el seu currículum vitae en format electrònic, seguint, p. ex., el model Europass. 3. Pren notes, missatges i apunts amb informació senzilla i rellevant sobre afers habituals i aspectes concrets en els àmbits personal, acadèmic i ocupacional dins de la seva especialitat o àrea d'interès. 4. Escriu notes, anuncis, missatges i comentaris breus, en qualsevol suport, en els quals sol·licita i transmet informació i opinions senzilles i en què ressalta els aspectes que considera importants (p. ex. en una pàgina web o una revista juvenils, o adreçats a un professor o un company), respectant les convencions i normes de cortesia i de l'etiqueta. 5. Escriu, en un format convencional, informes breus i senzills en què dona informació essencial sobre un tema acadèmic, ocupacional o menys habitual (p. ex. sobre un accident), descrivint breument situacions, persones, objectes i llocs; narrar esdeveniments en una seqüència lineal clara, i explicant de manera senzilla els motius de certes accions. 6. Escriu correspondència personal i participa en fòrums, blogs i xats en què descriu experiències, impressions i sentiments; narra, de manera lineal i coherent, fets relacionats amb el seu àmbit d'interès, activitats i experiències passades (p. ex. sobre un viatge, les seves millors vacances, un esdeveniment important, un llibre, una pel·lícula) o fets imaginaris; intercanvia informació i idees sobre temes concrets, assenyalant els aspectes que li semblen importants i justificant breument les opinions que en té. 7. Escriu correspondència formal bàsica, adreçada a institucions públiques o privades o entitats comercials, fonamentalment destinada a demanar o donar informació, sol·licitar un servei o fer una reclamació o una altra gestió senzilla, observant les convencions formals i les normes de cortesia usuals en aquest tipus de textos.

¹Continguts sintacticodiscursius per idiomes:

Alemany	Francès	Anglès	Italià	Portuguès
<p>- Expressió de relacions lògiques: conjunció (<i>nicht nur...sondern auch</i>); disjunció (<i>oder</i>); oposició/concessió ((<i>nicht...</i>) <i>sondern</i>; ...,<i>trotzdem</i>); causa (<i>denn-weil</i>; <i>wegen</i>; <i>da</i>); finalitat (<i>um - Infinitiv</i>; <i>damit</i>); comparació (<i>so/nicht so Adj. als</i>; <i>mehr/weniger+ Adj./Adv. (als)</i>; <i>immer besser</i>; <i>die intelligenteste Frau der Welt</i>); resultat (<i>deshalb</i>; <i>so dass</i>); condició (<i>wenn</i>; <i>sofern</i>); estil indirecte (<i>Redewiedergabe</i>; <i>Vorschläge</i>; <i>Aufforderungen und Befehle</i>).</p> <p>- Relacions temporals (<i>Sobald (die Sonne untergegangen war)</i>; <i>während</i>).</p> <p>- Afirmació (<i>affirmativen Sätzen</i>; <i>affirmative Zeichen</i>; <i>Ich auch</i>; <i>Ich glaube schon</i>).</p> <p>- Exclamació (<i>Welch+ (Adj. +) Nomen</i>, z. b. <i>Welch schönes Geschenk!</i>; <i>Wie + Adv. + Adj.</i>, z. b. <i>Wie sehr merkwürdig!</i>; <i>Ausrufe Sätzen</i>, z. b. <i>Das gibt es doch nicht!</i>).</p> <p>- Negació (<i>negative Sätze mit nicht, nie, nicht (Adjektiv), niemand, nichts; negative Zeichen</i>; <i>Ich auch nicht</i>).</p> <p>- Interrogació (<i>W-sätze</i>; <i>Fragesätze</i>; <i>Worum geht es in dem buch?</i>; <i>Zeichen</i>).</p> <p>- Expressió del temps: passat (<i>Präteritum, Perfekt, Plusquamperfekt Historisches Präsens</i>); present (<i>Präsens</i>); futur (<i>werden</i>; <i>Präsens + Adv.</i>).</p> <p>- Expressió de l'aspecte: puntual (<i>Perfekt, Plusquamperfekt, Futur II</i>); duratiu (<i>Präsens Präteritum und Futur I</i>); habitual (<i>Präsens und Präteritum (+ Adv.</i>, z. b. <i>jedes Jahr</i>); <i>pflügen zu</i>); incoatiu (<i>im Begriff sein</i>); terminatiu (<i>aufhören zu -en</i>).</p> <p>- Expressió de la modalitat: factualitat (<i>Aussagesätzen</i>); capacitat (<i>mögen; fähig sein</i>); possibilitat/probabilitat (<i>können; dürfen; vielleicht</i>); necessitat (<i>müssen; haben zu</i>); obligació (<i>müssen, sollen; imperativ</i>); permís (<i>dürfen; können, lassen</i>); intenció (<i>wollen</i>).</p> <p>- Expressió de l'existència (z. b. <i>es könnte..... geben</i>); l'entitat (<i>nicht zählbare/ Sammelbezeichnungen / zusammengesetzten Nomen</i>; <i>Pronomen (Relativpronomen, Reflexivpronomen)</i>);</p>	<p>- Expressió de relacions lògiques: conjunció (<i>non seulement...mais aussi</i>); disjunció; oposició/concessió (<i>alors que, en revanche, cependant/tandis que, au lieu de + Inf., avoir beau + Inf.</i>); causa (<i>à force de, sous prétexte de, faute de + Inf.</i>); finalitat (<i>de façon à, de manière à, de peur de, de crainte de + Inf.</i>); comparació (<i>le meilleur, le mieux, le pire, aussi + Adj. /Adv. que</i> (ex: <i>il a travaillé aussi bien que je l'attendais</i>); <i>si + Adj. /Adv. que</i> (ex: <i>Il n'est pas si intelligent que toi</i>); conseqüència (<i>c'est pourqu岸, par conséquent, ainsi (donc)</i>).</p> <p>- Relacions temporals (<i>lorsque, avant/après + Inf., aussitôt, au moment où, (à) chaque fois que</i>).</p> <p>- Exclamació (<i>Comment, quel/quelle, C'est parti!</i>).</p> <p>- Negació (<i>Pas... de, Personne... Rien...</i>).</p> <p>- Interrogació (<i>Et alors? A quoi bon...? Quel, quelle? Ah bon?</i>).</p> <p>- Expressió del temps: present, passat (<i>imparfait</i>), futur, condicional (fórmules de cortesia i consell).</p> <p>- Expressió de l'aspecte: puntual (frases simples), duratiu (<i>en + date</i>), habitual (<i>souvent, parfois</i>), incoatiu (<i>futur proche</i>; ex: <i>je vais partir en cinq minutes</i>), terminatiu.</p> <p>- Expressió de la modalitat: factualitat; capacitat (<i>arriver à faire, réussir à</i>); possibilitat/probabilitat (<i>c'est (presque) certain, il y a de fortes chances pour que, il n'y a pas de chance pour que</i>); necessitat; obligació/prohibició (<i>défense de, défendu de+ Inf., interdit de</i>); permís (<i>permettre qqch. à qq'un, permettre de faire qqch. à qq'un</i>); intenció/desig (<i>avoir, l'intention de faire qqch, avoir envie de faire qqch., décider de faire qqch., ça em plairait de, j'aimerais beaucoup faire qqch.</i>).</p> <p>- Expressió de l'existència (presentatiu); l'entitat (articles, morfologia (prefixos (<i>anti, hyper</i>) i sufixos (<i>-ette, -elle</i>), pronoms personals, pronoms demostratius; pronoms personals OD i OI, "en", "y", proposicions adjectives (<i>où, dont</i>); la qualitat, la possessió (adjectius possessius).</p>	<p>- Expressió de relacions lògiques: conjunció (<i>not only...but also; both...and</i>); disjunció (<i>or</i>); oposició/concessió ((<i>not...</i>) <i>but</i>; ...,<i>though</i>); causa (<i>because (of)</i>; <i>due to; as</i>); finalitat (<i>to - infinitive; for</i>); comparació (<i>as/not so Adj. as; less/more + Adj./Adv. (than)</i>; <i>better and better, the highest in the world</i>); resultat (<i>so; so that</i>); condició (<i>if, unless</i>); estil indirecte (<i>reported information, offers, suggestions and commands</i>).</p> <p>- Relacions temporals (<i>the moment (she left)</i>; <i>while</i>).</p> <p>- Afirmació (<i>affirmative sentences; tags; Me too; Think/Hope so</i>).</p> <p>- Exclamació (<i>What + (Adj. +) noun</i>, e. g. <i>What beautiful horses!</i>; <i>How + Adv. + Adj.</i>, e. g. <i>How very nice!</i>; <i>exclamatory sentences and phrases</i>, e. g. <i>Hey, that's my bike!</i>).</p> <p>- Negació (<i>negative sentences with not, never, no (Noun, e. g. no chance), nobody, nothing; negative tags; me neither</i>).</p> <p>- Interrogació (<i>Wh-questions; Aux. Questions; What is the book about?</i>; <i>tags</i>).</p> <p>- Expressió del temps: passat (<i>past simple and continuous; present perfect; past perfect</i>); present (<i>simple and continuous present</i>); futur (<i>going to; will; present simple and continuous + Adv.</i>).</p> <p>- Expressió de l'aspecte: puntual (<i>simple tenses</i>); duratiu (<i>present and past simple/perfect; and future continuous</i>); habitual (<i>simple tenses (+ Adv., e. g. every Sunday morning); used to</i>); incoatiu (<i>be about to</i>); terminatiu (<i>stop -ing</i>).</p> <p>- Expressió de la modalitat: factualitat (<i>declarative sentences</i>); capacitat (<i>can; be able</i>); possibilitat/probabilitat (<i>may; might; perhaps</i>); necessitat (<i>must; need; have (got) to</i>); obligació (<i>have (got) to; must; imperative</i>); permís (<i>may; could; allow</i>); intenció (<i>present continuous</i>).</p> <p>- Expressió de l'existència (e. g. <i>there could be</i>); l'entitat (<i>count/uncount/collective/com pound nouns; pronouns (relative, reflexive/emphatic, one(s); determiners</i>); la qualitat (e. g. <i>pretty good</i>);</p>	<p>- Expressió de relacions lògiques: conjunció ((<i>e neanche, non solo... ma anche, né</i>; disjunció (<i>oppure</i>); oposició (<i>però, mentre</i>); causa (<i>siccome</i>); concessiva (<i>anche se</i>); finalitat (<i>da + Inf.</i>); condició (<i>se</i>); comparació (<i>più / meno (che)</i>; (<i>così</i>)... <i>come; il più / il meno... (di/tra)</i>; <i>meglio/peggio (di)</i>; resultat / correlació (<i>dunque, quindi, così/tanto che/da</i>); estil indirecte (<i>informazione riferita, consigli, ordini, offerte</i>).</p> <p>- Relacions temporals (<i>da</i>) <i>quando, prima di, appena</i>).</p> <p>- Afirmació (<i>frasi dichiarative affermative; proforma (spero di sì)</i>; <i>frasi impersonali</i>).</p> <p>- Exclamació (<i>forme ellittiche: sintagma preposizionale. (p.es in bocca al lupo!); frase semplice (p.es crepi (il lupo!)); interiezioni (p.es. wow, che bello!, eh!, Carlo!)</i>).</p> <p>- Negació (<i>frasi dichiarative negative con avverbi e quantificatori negativi ((non / né)... né, più, nessuno)</i>; <i>proforma (p.es. spero di no)</i>).</p> <p>- Interrogació (<i>totali; parziali introdotte da avverbi e pronomi e aggettivi Interrogativi (p.es. da quando); eco (p.es. dove non sei mai andato?); orientate (p.es. non credi?)</i>).</p> <p>- Expressió del temps (present (<i>presente</i>); passat (<i>imperfetto, perfetto composto e piuccheperfetto</i>); futur (<i>presente e futuro semplice</i>)) i de l'aspecte (puntual (<i>tempi semplici</i>); duratiu (<i>presente e imperfetto; perfetto composto e piuccheperfetto (+Avv.)</i>; <i>continuare a + Inf.</i>); habitual (<i>tempi semplici e perfetto composto e piuccheperfetto (+Avv.)</i>; iteratiu (<i>ancora</i>); incoatiu (<i>essere sul punto di / mettersi a +Inf.</i>); terminatiu (<i>smettere di+ Inf.; tempi composti (+Avv.)</i>).</p> <p>- Expressió de la modalitat (factualitat (<i>frasi dichiarative affermative e negative</i>); capacitat (<i>non essere in grado di +Inf.</i>); possibilitat ((<i>condizionale semplice</i>); <i>possibilmente, probabilmente; credere, pensare che + indicativo</i>)); necessitat (<i>bisognare + Inf.</i>); obligació (<i>imperativo; aver da + Inf.</i>); permís (<i>essere permesso +</i></p>	<p>- Expressió de relacions lògiques: conjunção (<i>não só...como também; não só... também</i>); disjunção (<i>ou, ou...ou</i>); oposição/concessão (<i>mas, mesmo assim;... embora</i>); causa (<i>por causa disso; daí que</i>); finalidade (<i>para + Inf.; para que</i>); oposição/concessão (<i>mais/menos/tão/tanto + Adj./Adv./S + (do) que/como/quanto</i>; superlativo relativo (p. e. <i>o rapaz mais distraído da turma</i>); resultat (<i>assim, portanto</i>); condição (<i>se, sem</i>); discurs indirecte (<i>informações, oferecimentos, sugestões e ordens</i>).</p> <p>- Relacions temporals (<i>enquanto, antes que, depois que, logo que, até que, sempre que</i>).</p> <p>- Afirmació (<i>sentenças declarativas afirmativas; frases impessoais</i>).</p> <p>- Exclamació (<i>formas elípticas: Que + S + (tão) + Adj., p.e. Que dia tão lindo!</i>; <i>sentenças e sintagma exclamativos, p.e. Ei, esta é a minha bicicleta!</i>; <i>Magnífica bolsa!</i>).</p> <p>- Negació (<i>sentenças declarativas negativas com não, nunca; (não) nada, nemhum (a), ninguém</i>).</p> <p>- Interrogació (<i>sentenças interrogativas diretas totais; sentenças interrogativas diretas QU - (p.e. de quem é a culpa?); interrogativas tag (p.e. isto é fácil, não é?); interrogativas eco</i>).</p> <p>- Expressió del temps: passat (<i>pretérito imperfeito, perfeito simple e perfeito composto e pretérito mais-que-perfeito composto</i>); present (<i>presente</i>); futur (<i>futuro simple; (+Adv.); haver-de</i>).</p> <p>- Expressió de l'aspecte: puntual (<i>tempos simples</i>); duratiu (<i>presente, futuro simples, pretérito imperfeito e pretérito perfeito composto do indicativo (+ Adv.); andar a + Inf.; ir + Ger.</i>); habitual (<i>tempos simples (+ Adv.); costumar+ Inf.</i>); incoatiu (<i>desatar a + Inf.</i>); iteratius (<i>pretérito imperfeito do indicativo; voltar a + Inf.</i>); terminatiu (<i>pretérito perfeito simple e composto e pretérito mais-que-perfeito composto; vir de + Inf.</i>).</p> <p>- Expressió de la modalitat: factualitat (frases</p>

Alemany	Francès	Anglès	Italià	Portuguès
<p><i>Determinativpronomina</i>; la qualitat (z. b. <i>schön praktisch; zu teuer</i>).</p> <p>- Expressió de la quantitat (<i>Singular/Plural; Kardinalzahlen und Ordinalzahlen</i>). Quantitat: z. b. <i>viele. Grad</i>: z. b. <i>völlig; ein bisschen</i>).</p> <p>- Expressió de l'espai (<i>Präpositionen und Lokale Adverbien</i>).</p> <p>- Expressió del temps (<i>Stundenzählung</i> (z. b. <i>um Mitternacht</i>), (<i>Zeiteinheiten</i> (z. b. <i>Semester</i>), und <i>Ausdruck von Zeit</i> (<i>vor; früh; spät</i>) <i>Dauer</i> (<i>seit...bis; während; ab</i>); <i>Vorzeitigkeit</i> (<i>noch; schon (nicht)</i>); <i>Nachzeitigkeit</i> (<i>danach; später</i>); <i>Aufeinanderfolge</i> (<i>zuerst; zunächst; schließlich</i>); <i>Gleichzeitigkeit</i> (<i>gerade als</i>); <i>Häufigkeit</i> (z. b. <i>zweimal die Woche; täglich</i>)).</p> <p>- Expressió del mode (<i>Modaladverbien und Modalsätze</i>, z. b. <i>sorfüchtig; fluchtartig</i>).</p>	<p>- Expressió de la quantitat: (plurals irregulars; nombres cardinals; nombres ordinals; articles partitius). Adverbis de quantitat i mesures (<i>beaucoup de monde, quelques, quelques uns, tout le monde, plein de, plusieurs(s)</i>); el grau.</p> <p>- Expressió de l'espai (<i>prépositions et adverbies de lieu, position, distance, mouvement, direction, provenance, destination; pronom « y »</i>).</p> <p>- Expressió del temps: puntual (<i>tout à l'heure, à ce moment-là, au bout de</i>); divisions (<i>semestre, période, au moment où</i>); indicacions de temps; durada (<i>encore / ne...plus</i>); anterioritat (<i>déjà</i>); posterioritat (<i>ensuite, puis</i>); seqüenciació (<i>puis, en fin</i>); simultaneïtat (<i>pendant, alors que</i>); freqüència (<i>toujours, généralement, souvent, pas souvent, parfois, quelquefois, rarement, jamais, presque jamais</i>).</p> <p>- Expressió del mode: (<i>Adv. de manière en emment, -amment</i>).</p>	<p><i>much too expensive</i>).</p> <p>- Expressió de la quantitat (<i>singular/plural; cardinal and ordinal numerals</i>). <i>Quantity</i>: e. g. <i>lots/plenty (of)</i>. <i>Degree</i>: e. g. <i>absolutely; a (little) bit</i>.</p> <p>- Expressió de l'espai (<i>prepositions and adverbs of location, position, distance, motion, direction, origin and arrangement</i>).</p> <p>- Expressió del temps (<i>points</i> (e. g. <i>at midnight</i>), <i>divisions</i> (e. g. <i>term</i>), and <i>indications</i> (<i>ago; early; late</i>) of <i>time; duration</i> (<i>from...to; during; until; since</i>); <i>anteriority</i> (<i>already; (not) yet</i>); <i>posteriority</i> (<i>afterwards; later</i>); <i>sequence</i> (<i>first, second, after that, finally</i>); <i>simultaneousness</i> (<i>just when</i>); <i>frequency</i> (e. g. <i>twice/four times a week; daily</i>)).</p> <p>- Expressió del mode (<i>Adv. and phrases of manner</i>, e. g. <i>carefully; in a hurry</i>).</p>	<p><i>Inf.</i>); intenció (<i>imperfetto e condizionale semplice di verbi volitivi + Inf.; avere l'intenzione di + Inf.; decidere di + Inf.</i>); prohibició: (<i>non essere permesso + Inf.</i>)</p> <p>-Expressió de l'existència (p.es. <i>potrebbe esserci</i>); l'entitat (<i>nomi contabili / massa / collettivi / composti; pronomi (relativi, riflessivi, tonici)</i>); <i>determinanti</i>); la qualitat (p.es. <i>davvero interessante; portato per le lingue</i>);</p> <p>-Expressió de la quantitat (<i>numero: singolare/plurale; numerali cardinali, ordinali, collettivi</i> (p.es. <i>dozzina, secolo</i>), <i>moltiplicativi</i> (p.es. <i>semplice, doppio</i>). <i>Quantità</i>: p.es. <i>ciascuno, la maggior parte, parecchio, uno spicchio di</i>; <i>grado</i>: p.es. <i>davvero carino, proprio bello</i>).</p> <p>-Expressió de l'espai (<i>preposizioni, avverbi ed espressioni che indicano luogo, posizione, distanza, movimento, direzione, origine e disposizione</i>).</p> <p>- Expressió del temps (p.es. <i>alle 17 (ore)</i>); <i>divisione</i> (p.es. <i>all'alba, nel secolo scorso</i>) e <i>collocazione nel tempo</i> (p.es. <i>dopodomani, l'altro ieri</i>); <i>durata</i> (p.es. <i>tutto l'anno; da</i>; <i>anteriorità</i> (p.es. <i>prima di, (non) ancora, il mese precedente</i>); <i>posteriorità</i> (p.es. <i>appena, il giorno seguente</i>); <i>contemporaneità</i> (p.es. <i>allo stesso tempo, all'improvviso</i>); <i>sequenza</i> (p.es. <i>prima... poi... dopo... allora</i>); <i>intermittenza</i> (p.es. <i>ogni tanto</i>); <i>frequenza</i> (p.es. <i>(200 €) al mese</i>).</p> <p>- Expressió del mode (<i>avverbi ed espressioni di maniera</i>: p.es. <i>volentieri, in generi, in fretta</i>).</p>	<p><i>declarativas</i>); capacitat (<i>é capaz / incapaz de + Inf.; saber</i>); possibilitat / probabilitat (<i>ser possible / impossible + Inf.; tal vez</i>); necessitat (<i>ser preciso / necessário + Inf.</i>); obligació (<i>ser obrigatório + Inf.; imperatiu</i>); permís (<i>poder + Inf.; ser possible/permitido + Inf.</i>); <i>ser possible/permitido + Inf.</i>); intenció (<i>pretérito imperfecto gostar de + Inf.; tratar de + Inf.; pensar + Inf.</i>).</p> <p>- Expressió de l'existència (p. e. <i>existir, dar-s e</i>); l'entitat (<i>substantivos contáveis/massivos/coletivos/compostos; pronomes (relativos, reflexivos átonos/tônicos, determinantes</i>); la qualitat (p. e. <i>bastante bom; consideravelmente caro; ótimo</i>).</p> <p>- Expressió de la quantitat (<i>Singular/Plural; Numerais cardinais e ordinais</i>). <i>Quantidade</i>: p. e. <i>bastante, a maior parte de, mais o menos</i>. <i>Grau</i>: p. e. <i>consideravelmente; bastante bem</i>).</p> <p>- Expressió de l'espai (<i>preposições e advérbios de lugar, localização, distância, movimento, direção</i>).</p> <p>- Expressió del temps (<i>expressões, preposições e locuções de tempo</i> (<i>momento pontual</i> (p. e. <i>meio-dia</i>), <i>divisões</i> (p. e. <i>período, fim de semana</i>) e <i>indicações de tempo</i> (p. e. <i>atrás, cedo</i>); <i>duração</i> (p. e. <i>até; entre... e</i>); <i>anterioridade</i> (<i>anteontem; já</i>); <i>posterioridade</i> (<i>mais tarde, na semana que vem</i>); <i>sequência</i> (<i>em primeiro lugar, depois, em último lugar</i>); <i>simultaneidade</i> (<i>naquele momento</i>); <i>frequência</i> (p. e. <i>cada semana</i>)).</p> <p>- Expressió del mode (<i>expressões, preposições e locuções prepositivas de modo</i>, p. e. <i>à pressa</i>).</p>

Primera llengua estrangera I. 1r de batxillerat

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge
Bloc 1. Comprensió de textos orals		
<p>Estratègies de comprensió:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mobilització d'informació prèvia sobre tipus de tasca i tema. - Identificació del tipus textual, adaptant-hi la comprensió. - Distinció de tipus de comprensió (sentit general, informació essencial, punts principals, detalls rellevants, implicacions). - Formulació d'hipòtesis sobre contingut i context. - Inferència i formulació d'hipòtesis sobre significats a partir de la comprensió d'elements significatius, lingüístics i paralingüístics. - Reformulació d'hipòtesis a partir de la comprensió d'elements nous. <p>Aspectes socioculturals i sociolingüístics: convencions socials, normes de cortesia i registres; costums, valors, creences i actituds; llenguatge no verbal.</p> <p>Funcions comunicatives:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gestió de relacions socials en l'àmbit personal, públic, acadèmic i professional. - Descripció i apreciació de qualitats físiques i abstractes de persones, objectes, llocs, activitats, procediments i processos. - Narració d'esdeveniments passats puntuals i habituals, descripció d'estats i situacions presents, i expressió de prediccions i de successos futurs a curt, mitjà i llarg termini. - Intercanvi d'informació, indicacions, opinions, creences i punts de vista, consells, advertències i avisos. - Expressió de la curiositat, el coneixement, la certesa, la confirmació, el dubte, la conjectura, l'escepticisme i la incredulitat. - Expressió de la voluntat, la intenció, la decisió, la promesa, l'ordre, l'autorització i la prohibició, l'exempció i l'objecció. - Expressió de l'interès, l'aprovació, l'estima, l'elogi, l'admiració, la satisfacció, l'esperança, la confiança i la sorpresa, i els seus contraris. - Formulació de suggeriments, desitjos, condicions i hipòtesis. - Establiment i gestió de la comunicació i organització del discurs. <p>Estructures sintacticodiscursives.¹</p> <p>Lèxic oral comú i més especialitzat (receptió), dins de les àrees d'interès pròpies en els àmbits personal, públic, acadèmic i ocupacional, relatiu a la descripció de persones i objectes, temps i espai, estats, fets i esdeveniments, activitats, procediments i processos; relacions personals, socials, acadèmiques i professionals; educació i estudi; treball i emprenedoria; béns i serveis; llengua i comunicació intercultural; ciència i tecnologia; història i cultura.</p> <p>Patrons sonors, accentuals, rítmics i d'entonació.</p>	<p>Identificar les idees principals, la informació rellevant i les implicacions generals de textos d'una certa longitud, ben organitzats i amb estructures lingüístiques de certa complexitat, en una varietat de llengua estàndard i articulats a una velocitat mitjana o normal, que tractin de temes tant concrets com abstractes dins del mateix camp d'especialització o d'interès en els àmbits personal, públic, acadèmic i ocupacional/laboral, sempre que les condicions acústiques siguin bones i es puguin confirmar certs detalls.</p> <p>Conèixer i saber aplicar les estratègies adequades per comprendre el sentit general, la informació essencial, els punts principals i els detalls rellevants, o informació, idees i opinions tant implícites com explícites del text si estan clarament senyalitzades.</p> <p>Conèixer amb prou detall i saber aplicar adequadament a la comprensió del text els aspectes socioculturals i sociolingüístics relatius a situacions quotidianes i menys habituals en l'àmbit personal, públic, acadèmic i ocupacional/laboral, sobre, entre d'altres, l'estructura socioeconòmica, les relacions interpersonals, de jerarquia i entre grups, comportament (postures i gestos, expressions facials, ús de la veu, contacte visual, proxèmica) i convencions socials (actituds, valors, tabús).</p> <p>Distingir tant la funció o funcions comunicatives principals del text com les implicacions fàcilment discernibles; apreciar les diferents intencions comunicatives derivades de l'ús de diferents components d'aquestes funcions, i identificar els propòsits comunicatius generals associats a diferents patrons discursius típics pel que fa a la presentació i organització de la informació (entre d'altres, el reforç o la recuperació del tema).</p> <p>Distingir i aplicar a la comprensió del text oral els significats i les funcions específics generalment associats a diverses estructures sintàctiques d'ús comú segons el context de comunicació (p. ex. una estructura interrogativa per donar un ordre).</p> <p>Reconèixer lèxic oral comú i més especialitzat, relacionat amb els interessos i necessitats propis en l'àmbit personal, públic, acadèmic i ocupacional/laboral, i expressions i modismes d'ús habitual quan es compta amb suport visual o contextual.</p> <p>Discriminar patrons sonors, accentuals, rítmics i d'entonació d'ús comú i més específics, i reconèixer els seus significats i les seves intencions comunicatives expressives, així com algunes de caràcter implícit (incloent-hi l'interès o la indiferència) quan l'articulació és clara.</p>	<p>1. Comprèn instruccions tècniques, donades cara a cara o per altres mitjans, relatives a la realització d'activitats i normes de seguretat en l'àmbit personal (p. ex. en una instal·lació esportiva), públic (p. ex. en una situació d'emergència), acadèmic o ocupacional (p. ex. una visita guiada a una pinacoteca, o sobre l'ús de màquines, dispositius electrònics o programes informàtics).</p> <p>2. Entén, en transaccions i gestions quotidianes i menys habituals, l'exposició d'un problema o la sol·licitud d'informació respecte d'aquesta exposició (p. ex. en el cas d'una reclamació), sempre que pugui demanar confirmació sobre alguns detalls.</p> <p>3. Identifica els punts principals i els detalls rellevants d'una conversa formal o informal de certa durada entre dos o més interlocutors que es produeix al seu al voltant, sempre que les condicions acústiques siguin bones, el discurs estigui estructurat i no es faci un ús gaire idiomàtic de la llengua.</p> <p>4. Comprèn, en una conversa informal o una discussió en la qual participa, tant de viva veu com per mitjans tècnics, informació específica rellevant sobre temes generals o del seu interès, i capta sentiments com la sorpresa, l'interès o la indiferència, sempre que els interlocutors evitin un ús gaire idiomàtic de la llengua i si no hi ha interferències acústiques.</p> <p>5. Comprèn, en una conversa formal en la qual participa, en l'àmbit acadèmic o ocupacional, informació detallada i punts de vista i opinions sobre temes de la seva especialitat i relatius a activitats i procediments quotidians i menys habituals, sempre que pugui plantejar preguntes per comprovar que ha comprès el que l'interlocutor ha volgut dir i aconseguir aclariments sobre alguns detalls.</p> <p>6. Comprèn les idees principals i els detalls rellevants d'una presentació, xerrada o conferència que tracti sobre temes del seu interès o de la seva especialitat, sempre que el discurs estigui articulat de manera clara i en llengua estàndard (p. ex. una presentació sobre l'organització de la universitat en altres països).</p> <p>7. Comprèn els punts principals i els detalls rellevants en la majoria de programes de ràdio i televisió relatius a temes d'interès personal o de la seva especialitat (p. ex. entrevistes, documentals, sèries i pel·lícules), quan s'articulen de forma relativament lenta i amb una pronunciació clara i estàndard, i que tractin temes coneguts o del seu interès.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	E estàndards d'aprenentatge
Bloc 2. Producció de textos orals: expressió i interacció		
<p>Estratègies de producció:</p> <p>Planificació</p> <ul style="list-style-type: none"> - Concebre el missatge amb claredat i distingir-ne la idea o idees principals i l'estructura bàsica. - Adequar el text al destinatari, context i canal, aplicant el registre i l'estructura de discurs adequats a cada cas. <p>Execució</p> <ul style="list-style-type: none"> - Expressar el missatge amb claredat i coherència, estructurant-lo adequadament i ajustant-se, si s'escau, als models i les fórmules de cada tipus de text. - Reajustar la tasca (emprendre una versió més modesta de la tasca) o el missatge (fer concessions en el que realment li agradaria expressar) després de valorar les dificultats i els recursos disponibles. - Recolzar-se en els coneixements previs i treure'n el màxim partit (utilitzar llenguatge 'prefabricat', etc.). - Compensar les carencies lingüístiques mitjançant procediments lingüístics, paralingüístics o paratextuals: <p>Lingüístics</p> <ul style="list-style-type: none"> - Modificar paraules de significat semblant. - Definir o parafrasejar un terme o una expressió. <p>Paralingüístics i paratextuals</p> <ul style="list-style-type: none"> - Demanar ajuda. - Assenyalar objectes, usar díctics o efectuar accions que aclareixen el significat. - Usar llenguatge corporal culturalment pertinent (gestos, expressions facials, postures, contacte visual o corporal, proxèmica). - Usar sons extralingüístics i qualitats prosòdiques convencionals. <p>Aspectes socioculturals i sociolingüístics: convencions socials, normes de cortesia i registres; costums, valors, creences i actituds; llenguatge no verbal.</p> <p>Funcions comunicatives:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gestió de relacions socials en l'àmbit personal, públic, acadèmic i professional. - Descripció i apreciació de qualitats físiques i abstractes de persones, objectes, llocs, activitats, procediments i processos. - Narració d'esdeveniments passats puntuals i habituals, descripció d'estats i situacions presents, i expressió de prediccions i de successos futurs a curt, mitjà i llarg termini. - Intercanvi d'informació, indicacions, opinions, creences i punts de vista, consells, advertències i avisos. - Expressió de la curiositat, el coneixement, la certesa, la confirmació, el dubte, la conjectura, l'escepticisme i la incredulitat. - Expressió de la voluntat, la intenció, la decisió, la promesa, l'ordre, l'autorització i la prohibició, l'exempció i l'objecció. - Expressió de l'interès, l'aprovació, l'estima, l'elogi, l'admiració, la satisfacció, l'esperança, la confiança i la sorpresa, i els seus contraris. - Formulació de suggeriments, desitjos, condicions i hipòtesis. - Establiment i gestió de la comunicació i organització del discurs. <p>Estructures sintacticodiscursives.¹</p> <p>Lèxic oral comú i més especialitzat (producció), dins de les àrees d'interès pròpies en els àmbits personal, públic, acadèmic i ocupacional, relatiu a la descripció de persones i objectes, temps i espai, estats, fets i esdeveniments, activitats, procediments i processos; relacions personals, socials, acadèmiques i professionals; educació i estudi; treball i emprenedoria; béns i serveis; llengua i comunicació intercultural; ciència i tecnologia; història i cultura.</p> <p>Patrons sonors, accentuals, rítmics i d'entonació.</p>	<p>Construir textos coherents i ben estructurats sobre temes d'interès personal, o afers quotidians o menys habituals, en un registre formal, neutre o informal, utilitzant adequadament els recursos de cohesió més comuns i mostrant un control raonable d'expressions, estructures i un lèxic d'ús freqüent, tant de caràcter general com més específic.</p> <p>Conèixer, seleccionar amb atenció i saber aplicar amb eficàcia les estratègies adequades per produir textos orals de diversos tipus i de certa longitud, intentant noves formulacions i combinacions dins del repertori propi, i corregint els errors (p. ex. en temps verbals, o en referències temporals o espacials) que condueixen a malentesos si l'interlocutor indica que hi ha un problema.</p> <p>Ser conscient dels trets socioculturals i sociolingüístics sortits de les comunitats en què s'utilitza la llengua meta, i de les seves diferències respecte a les cultures pròpies, relatius a costums, usos, actituds, valors i tabús, i actuar en conseqüència, adaptant-se adequadament a les característiques dels interlocutors i de la situació comunicativa en la producció del text oral.</p> <p>Adequar la producció del text oral a les funcions comunicatives requerides, seleccionant, dins d'un repertori d'exponents habituals, els més adequats al propòsit comunicatiu, i els patrons discursius típics de presentació i organització de la informació, entre d'altres el reforç o la recuperació del tema.</p> <p>Utilitzar amb una correcció raonable les estructures morfosintàctiques, els patrons discursius i els elements de connexió i de cohesió d'ús comú, de manera que el discurs estigui ben organitzat i compleixi adequadament la funció o funcions comunicatives corresponents.</p> <p>Conèixer i saber seleccionar i utilitzar lèxic oral comú i més especialitzat relacionat amb els interessos i les necessitats propis en l'àmbit personal, públic, acadèmic i ocupacional/laboral, i expressions i modismes d'ús habitual.</p> <p>Reproduir, amb prou correcció per ser ben comprès la majoria de les vegades, patrons sonors, accentuals, rítmics i d'entonació de caràcter general, fent-ne un ús conscient per expressar diferents significats segons les demandes del context.</p> <p>Mostrar la fluïdesa necessària per mantenir la comunicació i garantir l'objectiu comunicatiu principal del missatge, encara que hi pot haver algunes pauses per cercar paraules i titubejos en l'expressió d'algunes idees més complexes.</p> <p>Mostrar certa flexibilitat en la interacció pel que fa als mecanismes de presa i cessió del torn de paraula, la col·laboració amb l'interlocutor i el manteniment de la comunicació, tot i que és possible que no sempre es faci de manera elegant.</p>	<p>1. Fa presentacions ben estructurades i d'una certa durada sobre un tema acadèmic (p. ex. el disseny d'un aparell o dispositiu o una obra artística o literària), amb prou claredat com perquè es pugui seguir sense dificultat la major part del temps i les idees principals de les quals estiguin explicades amb una precisió raonable, i respon a preguntes complementàries de l'audiència formulades amb claredat i a una velocitat normal.</p> <p>2. Es desenvolupa amb eficàcia en transaccions i gestions que sorgeixen mentre viatja, organitza el viatge o tracta amb les autoritats, així com en situacions menys habituals en hotels, botigues, agències de viatges, centres de salut, estudi o treball (p. ex. per fer reclamacions), planteja els seus raonaments i punts de vista amb claredat i segueix les convencions socioculturals que demana el context específic.</p> <p>3. Participa amb eficàcia en converses informals cara a cara o per telèfon o altres mitjans tècnics, en les quals descriu amb cert detall fets, experiències, sentiments i reaccions, somnis, esperances i ambicions, i respon adequadament a sentiments com la sorpresa, l'interès o la indiferència; explica històries, així com l'argument de llibres i pel·lícules, i indica les seves reaccions; ofereix i s'interessa per opinions personals sobre temes del seu interès; fa comprensibles les seves opinions o reaccions respecte a les solucions possibles de problemes o qüestions pràctiques; expressa amb amabilitat creences, acords i desacords, i explica i justifica les seves opinions i els seus projectes.</p> <p>4. Pren part adequadament, encara que de vegades hagi de demanar que li repeteixin o aclareixin algun dubte, en converses formals, entrevistes i reunions de caràcter acadèmic o ocupacional, intercanviant informació rellevant sobre aspectes tant abstractes com concrets de temes quotidians i menys habituals en aquests contextos, demanant i donant instruccions o solucions a problemes pràctics, plantejant els seus punts de vista amb claredat, i justificant amb cert detall i de manera coherent les seves opinions, plans i suggeriments sobre actuacions futures.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 3. Comprensió de textos escrits		
<p>Estratègies de comprensió:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mobilització d'informació prèvia sobre tipus de tasca i tema. - Identificació del tipus textual, adaptant-hi la comprensió. - Distinció de tipus de comprensió (sentit general, informació essencial, punts principals, detalls rellevants, implicacions). - Formulació d'hipòtesis sobre contingut i context. - Inferència i formulació d'hipòtesis sobre significats a partir de la comprensió d'elements significatius, lingüístics i paralingüístics. - Reformulació d'hipòtesis a partir de la comprensió d'elements nous. <p>Aspectes socioculturals i sociolingüístics: convencions socials, normes de cortesia i registres; costums, valors, creences i actituds; llenguatge no verbal.</p> <p>Funcions comunicatives:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gestió de relacions socials en l'àmbit personal, públic, acadèmic i professional. - Descripció i apreciació de qualitats físiques i abstractes de persones, objectes, llocs, activitats, procediments i processos. - Narració d'esdeveniments passats puntuals i habituals, descripció d'estats i situacions presents, i expressió de prediccions i de successos futurs a curt, mitjà i llarg termini. - Intercanvi d'informació, indicacions, opinions, creences i punts de vista, consells, advertències i avisos. - Expressió de la curiositat, el coneixement, la certesa, la confirmació, el dubte, la conjectura, l'escepticisme i la incredulitat. - Expressió de la voluntat, la intenció, la decisió, la promesa, l'ordre, l'autorització i la prohibició, l'exempció i l'objecció. - Expressió de l'interès, l'aprovació, l'estima, l'elogi, l'admiració, la satisfacció, l'esperança, la confiança i la sorpresa, i els seus contraris. - Formulació de suggeriments, desitjos, condicions i hipòtesis. - Establiment i gestió de la comunicació i organització del discurs. <p>Estructures sintacticodiscursives.¹</p> <p>Lèxic escrit comú i més especialitzat (recepció), dins de les àrees d'interès pròpies en els àmbits personal, públic, acadèmic i ocupacional, relatiu a la descripció de persones i objectes, temps i espai, estats, fets i esdeveniments, activitats, procediments i processos; relacions personals, socials, acadèmiques i professionals; educació i estudi; treball i emprenedoria; béns i serveis; llengua i comunicació intercultural; ciència i tecnologia; història i cultura.</p> <p>Patrons gràfics i convencions ortogràfiques.</p>	<p>Identificar les idees principals, la informació rellevant i les implicacions generals de textos d'una certa longitud, ben organitzats i amb estructures lingüístiques de certa complexitat, en una varietat de llengua estàndard i que tractin de temes tant abstractes com concrets dins del camp d'especialització o interès propi, en els àmbits personal, públic, acadèmic o ocupacional/laboral, sempre que es puguin rellegir les seccions difícils.</p> <p>Conèixer i saber aplicar les estratègies adequades per comprendre el sentit general, la informació essencial, els punts principals, els detalls rellevants del text, o informació, idees i opinions tant implícites com explícites clarament senyalitzades.</p> <p>Conèixer amb prou detall, i saber aplicar adequadament a la comprensió del text, els aspectes sociolingüístics derivats de situacions quotidianes i menys habituals en l'àmbit personal, públic, acadèmic i ocupacional/laboral, sobre, entre d'altres, l'estructura socioeconòmica, les relacions interpersonals, de jerarquia i entre grups, les convencions socials (actituds, valors, tabús) i els aspectes generals que permetin comprendre, si s'escau, el rerefons sociocultural del text.</p> <p>Distingir tant la funció o funcions comunicatives principals del text com les implicacions fàcilment discernibles; apreciar les diferents intencions comunicatives derivades de l'ús de diferents exponents d'aquestes funcions, i identificar els propòsits comunicatius generals associats a diferents formats, patrons i estils discursius típics.</p> <p>Distingir i aplicar a la comprensió del text escrit els significats i les funcions específics generalment associats a diverses estructures sintàctiques d'ús comú segons el context de comunicació (p. ex. una estructura interrogativa per donar una ordre).</p> <p>Reconèixer lèxic escrit comú i més especialitzat relacionat amb els interessos i les necessitats propis en l'àmbit personal, públic, acadèmic i ocupacional/laboral, i expressions i modismes d'ús habitual quan es compta amb suport visual o contextual.</p> <p>Reconèixer els valors associats a convencions de format, tipogràfiques, ortogràfiques i de puntuació comunes i menys habituals, així com abreviatures i símbols d'ús comú i més específic (p. ex. ©, ™).</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Comprèn instruccions d'una certa extensió i complexitat dins de la seva àrea d'interès o la seva especialitat, sempre que pugui tornar a llegir les seccions difícils (p. ex. sobre com redactar un treball acadèmic seguint les convencions internacionals). 2. Entén detalls rellevants i implicacions d'anuncis i material de caràcter publicitari sobre afers del seu interès personal i acadèmic (p. ex. fullets, prospectes, programes d'estudis universitaris). 3. Comprèn correspondència personal en qualsevol suport, i missatges en fòrums i blogs, en els quals es transmeten informació i idees, es pregunta sobre problemes i s'expliquen amb una precisió raonable, i es descriuen d'una manera clara i detallada, experiències, sentiments, reaccions, fets, plans i aspectes tant abstractes com concrets de temes del seu interès. 4. Comprèn informació rellevant en correspondència formal d'institucions públiques o entitats privades, com ara universitats, empreses o companyies de serveis (p. ex. carta d'admissió a un curs). 5. Comprèn el sentit general, els punts principals i els detalls més rellevants en notícies i articles periodístics ben estructurats i d'una certa longitud en els quals s'adopten punts de vista concrets sobre temes d'actualitat o del seu interès i estan redactats en una variant estàndard de la llengua. 6. Entén, en manuals, enciclopèdies i llibres de text, tant en suport paper com digital, informació concreta per a la resolució de tasques de classe o treballs de recerca relacionats amb temes de la seva especialitat, així com informació concreta relacionada amb qüestions pràctiques o amb temes del seu interès acadèmic o ocupacional en pàgines web i altres textos informatius oficials, institucionals o corporatius. 7. Segueix sense dificultat la línia argumental d'històries de ficció i de novel·les curtes clarament estructurades, de llenguatge senzill i directe, en una varietat estàndard de la llengua, i comprèn el caràcter dels diferents personatges i les seves relacions, quan uns i altres estan descrits clarament i amb prou detall.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estandards d'aprenentatge avaluables
Bloc 4. Producció de textos escrits: expressió i interacció		
<p>Estratègies de producció:</p> <p>Planificació</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mobilitzar i coordinar les competències generals i comunicatives pròpies amb la finalitat de realitzar eficaçment la tasca (repassar què se sap sobre el tema, què es pot o es vol dir, etc.). - Localitzar i usar adequadament recursos lingüístics o temàtics (ús d'un diccionari o gramàtica, obtenció d'ajuda, etc.). <p>Execució</p> <ul style="list-style-type: none"> - Expressar el missatge amb claredat ajustant-se als models i les fórmules de cada tipus de text. - Reajustar la tasca (emprendre una versió més modesta de la tasca) o el missatge (fer concessions en el que realment li agradaria expressar) després de valorar les dificultats i els recursos disponibles. - Recolzar-se en els coneixements previs i treure'n el màxim partit (utilitzar llenguatge 'prefabricat', etc.). <p>Aspectes socioculturals i sociolingüístics: convencions socials, normes de cortesia i registres; costums, valors, creences i actituds; llenguatge no verbal.</p> <p>Funcions comunicatives:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gestió de relacions socials en l'àmbit personal, públic, acadèmic i professional. - Descripció i apreciació de qualitats físiques i abstractes de persones, objectes, llocs, activitats, procediments i processos. - Narració d'esdeveniments passats puntuals i habituals, descripció d'estats i situacions presents, i expressió de prediccions i de successos futurs a curt, mitjà i llarg termini. - Intercanvi d'informació, indicacions, opinions, creences i punts de vista, consells, advertències i avisos. - Expressió de la curiositat, el coneixement, la certesa, la confirmació, el dubte, la conjectura, l'escepticisme i la incredulitat. - Expressió de la voluntat, la intenció, la decisió, la promesa, l'ordre, l'autorització i la prohibició, l'exempció i l'objecció. - Expressió de l'interès, l'aprovació, l'estima, l'elogi, l'admiració, la satisfacció, l'esperança, la confiança i la sorpresa, i els seus contraris. - Formulació de suggeriments, desitjos, condicions i hipòtesis. - Establiment i gestió de la comunicació i organització del discurs. <p>Estructures sintacticodiscursives.¹</p> <p>Lèxic escrit comú i més especialitzat (producció), dins de les àrees d'interès pròpies en els àmbits personal, públic, acadèmic i ocupacional, relatiu a la descripció de persones i objectes, temps i espai, estats, fets i esdeveniments, activitats, procediments i processos; relacions personals, socials, acadèmiques i professionals; educació i estudi; treball i empreudoria; béns i serveis; llengua i comunicació intercultural; ciència i tecnologia; història i cultura.</p> <p>Patrons gràfics i convencions ortogràfiques.</p>	<p>Escriure, en qualsevol suport, textos d'estructura clara sobre una sèrie de temes generals i més específics relacionats amb els interessos o especialitat propis, fent descripcions amb prou detall; redactant en paraules pròpies, i organitzant de manera coherent informació i idees extretes de diverses fonts, i justificant les opinions pròpies sobre temes generals, o més específics, utilitzant elements de cohesió i coherència i un lèxic d'ús comú o més específic segons el context de comunicació.</p> <p>Conèixer, seleccionar i aplicar les estratègies més adequades per elaborar textos escrits d'estructura clara i d'una certa longitud, p. ex. desenvolupant els punts principals i ampliant-los amb la informació necessària a partir d'un guió previ.</p> <p>Ser conscient dels trets socioculturals i sociolingüístics sortints de les comunitats en què s'utilitza la llengua meta, i de les seves diferències respecte a les cultures pròpies, relatius a costums, usos, actituds, valors i tabús, i actuar en conseqüència, adaptant-se adequadament a les característiques dels interlocutors i de la situació comunicativa en la producció del text escrit.</p> <p>Adequar la producció del text escrit a les funcions comunicatives requerides, seleccionant, dins d'un repertori d'exponents habituals, els més adequats al propòsit comunicatiu, i els patrons discursius típics de presentació i organització de la informació, entre d'altres el reforç o la recuperació del tema.</p> <p>Utilitzar amb una correcció raonable les estructures morfosintàctiques, els patrons discursius i els elements de connexió i de cohesió d'ús comú amb la finalitat que el discurs estigui ben organitzat i compleixi adequadament la funció o funcions comunicatives corresponents.</p> <p>Conèixer i saber seleccionar i utilitzar lèxic escrit comú i més especialitzat, relacionat amb els interessos i les necessitats propis en l'àmbit personal, públic, acadèmic i ocupacional/laboral, i expressions i modismes d'ús habitual.</p> <p>Reproduir els patrons ortogràfics, de puntuació i de format d'ús comú, i alguns de caràcter més específic (p. ex. indicacions per delimitar informació, com ara parèntesis o guions), amb correcció en la majoria de les ocasions; saber utilitzar processadors de textos per resoldre, p. ex., dubtes sobre puntuació en els textos produïts en format electrònic, i utilitzar amb eficàcia les convencions d'escriptura que regeixen en la comunicació per Internet.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Completa un qüestionari detallat amb informació personal, acadèmica o laboral (p. ex. per prendre part en un concurs internacional o per sol·licitar unes pràctiques en empreses). 2. ESCRIU, en un format convencional i en qualsevol suport, un curriculum vitae, i detalla i amplia la informació que considera rellevant en relació amb el propòsit i el destinatari específics. 3. Pren notes, fent una llista dels aspectes importants, durant una conferència senzilla, i redacta un resum breu amb la informació essencial, sempre que el tema sigui conegut i el discurs es formulï d'una manera senzilla i s'articuli amb claredat. 4. ESCRIU notes, anuncis, missatges i comentaris, en qualsevol suport, en els quals transmet i sol·licita informació rellevant i opinions sobre aspectes personals, acadèmics o ocupacionals, respectant les convencions i normes de cortesia i de l'etiqueta. 5. ESCRIU, en un format convencional, informes breus en què dona informació pertinent sobre un tema acadèmic, ocupacional o menys habitual (p. ex. un problema sorgit durant un viatge), descrivint amb prou detall situacions, persones, objectes i llocs; narrat esdeveniments en una seqüència coherent; explicant els motius de certes accions, i oferint opinions i suggeriments breus i justificades sobre l'afer i sobre futures línies d'actuació. 6. ESCRIU correspondència personal i participa en fòrums i blogs en els quals transmet informació i idees sobre temes abstractes i concrets, comprova informació i pregunta sobre problemes i els explica amb una precisió raonable, i descriu, de manera detallada, experiències, sentiments, reaccions, fets, plans i una sèrie de temes concrets relacionats amb els seus interessos o la seva especialitat. 7. ESCRIU, en qualsevol suport, cartes formals dirigides a institucions públiques o privades i a empreses, en les quals dona i sol·licita informació rellevant, i expressa punts de vista pertinents sobre la situació objecte de la correspondència, en l'àmbit públic, acadèmic o laboral, respectant les convencions formals i de cortesia pròpies d'aquest tipus de textos.

¹Continguts sintacticodiscursius per idiomes:

Alemany	Francès	Anglès	Italià	Portuguès
<p>- Expressió de relacions lògiques: conjunció (<i>sowohl als auch</i>); disjunció (<i>entweder... oder</i>); oposició/concessió (<i>obwohl; dennoch</i>); causa (<i>denn-weil; wegen; da</i>); finalitat (<i>dazu; darum</i>); comparació (<i>so/nicht so Adj. als; mehr/weniger Adj./Adv. (als); der beste aus beiden; der beste immer</i>); resultat/correlació (<i>deshalb; so dass; je mehr, desto besser</i>); condició (<i>wenn; sofern; falls</i>); estil indirecte (<i>Redewiedergabe, Vorschläge, Aufforderungen, Befehle und Wünsche</i>).</p> <p>- Relacions temporals (<i>solange; seitdem; nachdem (wir fertig sind)</i>).</p> <p>- Afirmació (afirmativen Sätzen; <i>affirmative Zeichen; So scheint es</i>).</p> <p>- Exclamació (<i>Was für ein (e) + Nomen, (+Satz), z. b. Was für eine Sache zu tun!; Wie+ Adv. + Adj., z. b. Wie sehr lustig!; Ausrufe Sätzen, z. b. Oh! Das ist ja toll!</i>).</p> <p>- Negació (z. b. <i>Nicht schlecht; durchaus nicht; Keineswegs!</i>).</p> <p>- Interrogació (<i>W-sätze; Fragesätze; Wie kommt es?; So?; Zeichen</i>).</p> <p>- Expressió del temps: passat (<i>Präteritum, Perfekt, Plusquamperfekt Historisches Präsens, Konjunktiv I</i>); present (<i>Präsens, Konjunktiv I</i>); futur (<i>werden; Präsens + Adv. Perfekt + Adv.</i>).</p> <p>- Expressió de l'aspecte: puntual (<i>Perfekt, Plusquamperfekt, Futur II</i>); duratiu (<i>Präsens Präteritum und Futur I</i>); habitual (<i>Präsens und Präteritum (+ Adv., z. b. gewöhnlich); pflegen zu</i>); incoatiu (<i>vornehmen zu</i>); terminatiu (<i>Adv (gerade; schon) + Perfekt</i>).</p> <p>- Expressió de la modalitat: factualitat (<i>Aussagesätzen</i>); capacitat (<i>schaffen</i>); possibilitat/probabilitat (<i>möglichenweise; wahrscheinlich</i>); necessitat (<i>benötigen; brauchen</i>); obligació (<i>brauchen/nicht brauchen</i>); permís (<i>dürfen; können, lassen</i>); intenció (<i>denken zu -en</i>).</p> <p>- Expressió de l'existència (z. b. <i>es sollte/müsste...geben</i>); l'entitat (<i>nicht zählbare/ Sammelbezeichnungen /</i></p>	<p>- Expressió de relacions lògiques: conjunció (<i>aussi bien que</i>); disjunció; oposició (<i>seulement si, bien que, même si, par contre, malgré, pourtant, toutefois, tout de même, avoir beau, quand</i>); causa (<i>étant donné que, vu que, comme</i>); finalitat (<i>pour que, dans le but que, de façon à ce que, de manière à ce que, afin que + Subj.</i>); comparació (<i>le meilleur, le mieux, le pire, de même que, plus...plus, moins...moins, plus...moins, moins...plus</i>); conseqüència (<i>si bien que, de telle manière que, de façon à ce que</i>); distributives (<i>tantôt...tantôt, bien...bien</i>); condició (<i>si, même si + Indic., à condition de + Inf., à condition de, à moins de + Inf., au/dans le cas où (+ conditionnel)</i>); estil indirecte (<i>rappporter des informations</i>).</p> <p>- Relacions temporals (<i>depuis, dès, au fur et à mesure, tandis que, jusqu'au moment où</i>).</p> <p>- Exclamació (<i>Que, Hélas!, Mince alors!</i>).</p> <p>- Negació (<i>ne... pas encore, ne...plus, pas mal (du tout), pas question, pas du tout</i>).</p> <p>- Interrogació (<i>lequel, laquelle, auquel, duquel</i>).</p> <p>- Expressió del temps: present; passat (<i>plus-que-parfait</i>); futur.</p> <p>- Expressió de l'aspecte: puntual (frases simples); duratiu (<i>il était une fois, à cette époque là...;</i>); habitual (<i>de temps en temps, chaque, tous les, n° fois par... mois/an...;</i>); incoatiu (<i>être sur le point de</i>); terminatiu (<i>cesser de, arrêter de, mettre fin à qqch.</i>).</p> <p>- Expressió de la modalitat: factualitat; capacitat; possibilitat/probabilitat (<i>il est possible que, il se peut que</i>); necessitat; obligació/prohibició (<i>se voir dans l'obligation de, se voir forcé à (faire) qqch.</i>); permís; intenció/desig (<i>exprimer le souhait qui concerne un autre: j'aimerais que / je voudrais que / j'aurais envie que / ça me plairait que + Subj.</i>); factitiu o causal amb el verb <i>faire</i> (ex: <i>Pierre a fait tomber son livre/s'est fait couper les cheveux</i>);</p>	<p>- Expressió de relacions lògiques: conjunció (<i>as well as</i>); disjunció (<i>either...or</i>); oposició/concessió (<i>although; however</i>); causa (<i>because (of); due to; as</i>); finalitat (<i>so that; in order to</i>); comparació (<i>as/not so Adj. as; less/more + Adj./Adv. (than); the better of the two; the best ever</i>); resultat/correlació (<i>so; so that; the more...the better</i>); condició (<i>if; unless; in case</i>); estil indirecte (<i>reported information, offers, suggestions, promises, commands, wishes</i>).</p> <p>- Relacions temporals (<i>while; once (we have finished)</i>).</p> <p>- Afirmació (<i>affirmative sentences; tags; So it seems</i>).</p> <p>- Exclamació (<i>What + noun (+ phrase), e. g. What a thing to say!; How + Adv. + Adj., e. g. How very funny!; exclamatory sentences and phrases, e. g. Wow, this is really cool!</i>).</p> <p>- Negació (e. g. <i>Not bad; Not at all; No way</i>).</p> <p>- Interrogació (<i>Wh- questions; Aux. Questions; How come?; So?; tags</i>).</p> <p>- Expressió del temps: passat (<i>past simple and continuous; present perfect simple and continuous; past perfect simple and continuous</i>); present (<i>simple and continuous present</i>); futur (<i>present simple and continuous + Adv.; will be -ing</i>).</p> <p>- Expressió de l'aspecte: puntual (<i>simple tenses</i>); duratiu (<i>present and past simple/perfect; and future continuous</i>); habitual (<i>simple tenses (+ Adv., e. g. as a rule); used to</i>); incoatiu (<i>(be) set to</i>); terminatiu (<i>cease -ing</i>).</p> <p>- Expressió de la modalitat: factualitat (<i>declarative sentences</i>); capacitat (<i>manage</i>); possibilitat/probabilitat (<i>possibly; probably</i>); necessitat (<i>want; take</i>); obligació (<i>need/needn't</i>); permís (<i>may; could; allow</i>); intenció (<i>be thinking of -ing</i>).</p> <p>- Expressió de l'existència (e. g. <i>there should/must be</i>); l'entitat (<i>count/uncount/collective/com pound nouns; pronouns (relative, reflexive/emphatic, one(s); determiners</i>); la</p>	<p>- Expressió de relacions lògiques: conjunció (<i>inoltre, (e) pure, nemmeno</i>); disjunció (<i>altrimenti</i>); oposició (<i>comunque, tuttavia, piuttosto di/che</i>); causa (p.es. <i>poiché, visto che</i>); concessió (<i>benché, malgrado</i>); finalitat (<i>perché, affinché</i>); condició (<i>nel caso che, a patto che</i>); comparació (<i>(tanto) quanto, più / meno di quanto</i>); resultat/correlació (<i>perciò, cosicché, in modo (tale) da, sia...sia</i>); estil indirecte (<i>informazione riferita, consigli, ordini, offerte, suggerimenti, promesse, avvisi</i>).</p> <p>- Relacions temporals (<i>prima che; dopo (+Inf. composto), intanto, finché</i>).</p> <p>- Afirmació (<i>frasi dichiarative affermative; si passivante; frasi enfatiche</i>).</p> <p>- Exclamació (<i>Come/Quanto + frase (p.es. come sei dolce!); interiezioni (p.es. ops!, magari!)</i>).</p> <p>- Negació (<i>frasi dichiarative negative con affatto, niente e senza (p.es. senza uscita, niente concerto); proforma (p.es. nemmeno, affatto)</i>).</p> <p>- Interrogació (<i>totali; parziali introdotte da avverbi, aggettivi e pronomi interrogativi, eco (p.es. lo ha detto chi?); orientate; optative-dubitativa (p.es. che dire?)</i>).</p> <p>- Expressió del temps (presente (presente); passat (presente, imperfetto, perfetto composto, <i>piuccheperfetto, perfetto semplice</i>); futur (<i>futuro semplice e composto</i>)) i de l'aspecte (puntual (<i>tempi semplici</i>); duratiu (presente, imperfetto, perfetto composto e <i>piuccheperfetto (+Avv.)</i>, perfetto semplice (+Avv.); futuro stare + gerundio); habitual (<i>tempi semplici e perfetto composto e piuccheperfetto (+Avv.)</i>); iteratiu (imperfetto (+Avv.); incoatiu (<i>attaccare a/scoppiare a + Inf.</i>); terminatiu (presente storico; terminare di + Inf.); futuri composti e perfetto semplice).</p> <p>- Expressió de la modalitat (factualitat (<i>frasi dichiarative affermative e negative</i>); capacitat (<i>(non) essere bravo a +Inf.</i>); possibilitat (futur semplice; verbi, sostantivi e aggettivi che esprimono opinione, dubbio, assunzione, attesa, persuasione, apparenza + cong.);</p>	<p>- Expressió de relacions lògiques: conjunção (<i>nem...nem, assim como</i>); oposició/concessão (<i>entretanto, embora</i>); causa (<i>por causa de; devido a; não porque</i>); finalidade (<i>para que; de maneira a (que)</i>); comparação (<i>mais/menos / tão/tanto + Adj./Adv./S + (do) que/como/quanto</i>); superlativo relativo (p.e. <i>o melhor jogador do mundo</i>); resultat/correlação (<i>assim, portanto, de (tal) maneira que, tão...que</i>); condição (se, sem que, a não ser que); estil indirecte (<i>informações oferecimentos, sugestões, promessas, ordens, desejos</i>).</p> <p>- Relacions temporals (<i>antes que, depois que, logo que, até que, apenas</i>).</p> <p>- Afirmació (<i>sentenças declarativas afirmativas; efeitos de ênfase</i>).</p> <p>- Exclamació (formas elípticas: <i>Quanto +S (p.e. quantos livros!); Que/Como + frase (p.e. Como o dia está nublado!); sentenças e sintagmas exclamativos, p.e. Nossa, isto está muito frio!</i>).</p> <p>- Negació (<i>sentenças declarativas negativas com nem, nunca; (não) nada, nemhum (a), ninguém; não... nada</i>).</p> <p>- Interrogació (<i>sentenças interrogativas diretas totais; sentenças interrogativas diretas QU - (p.e. para onde foste nas férias?); interrogativas tag (p.e. pois não?); interrogativas eco</i>).</p> <p>- Expressió del temps: passat (presente histórico, pretérito imperfeto, perfeito simple e perfetto composto e pretérito mais-mais-que-perfeito composto); present (simple and continuous present); futur (futuro imperfeto (+Adv.) e futuro perfeito do indicativo).</p> <p>- Expressió de l'aspecte: puntual (<i>tempos simples</i>); duratiu (presente, futuro simples, pretérito imperfeto e pretérito perfeito do indicativo (+ Adv.); estar/ficar + gerúndio); habitual (<i>tempos simples (+ Adv.)</i>); incoatiu (<i>desatar a + Inf.</i>); iteratives (<i>tornar a + Inf.</i>); terminatiu (presente histórico, pretérito perfeito simple e composto, pretérito mais-que-perfeito composto e futuro perfeito do indicativo; estar/ser/ficar +</p>

Alemany	Francès	Anglès	Italià	Portuguès
<p><i>zusammengesetzten Nomen; Pronomen (Relativpronomen, Reflexivpronomen; Determinativpronomen); la qualitat (z. b. eher unbekannte; leicht zu finden).</i></p> <p>- Expressió de la quantitat: <i>Zahlen (z. b. Brüche und Dezimalzahlen). Quantität: z. b. mehrere. Grad: z. b. unmäßig (glücklich); ziemlich gut).</i></p> <p>- Expressió de l'espai (<i>Präpositionen und Lokale Adverbien</i>).</p> <p>- Expressió del temps (<i>Stundenzählung (z. b. morgen um diese Zeit; in zehn Tagen), (Zeiteinheiten (z. b. Semester) und Ausdruck von Zeit (z. b. eher; später); Dauer (z. b. den ganzen Tag; den ganzen Sommer lang); Vorzeitigkeit (noch; schon (nicht)); Nachzeitigkeit (z. b. danach; später); Aufeinanderfolge (zuerst, zunächst, schließlich); Gleichzeitigkeit (gerade als); Häufigkeit (z. b. sehr oft; oftmals; Tag ein, Tag aus).</i></p> <p>- Expressió del mode (<i>Modaladverbien und Modalsätze, z. b. höflich; aus dem Lot geraten</i>).</p>	<p>condicional (<i>conditionnel présent</i>).</p> <p>- Expressió de l'existència (presentatiu); l'entitat (articles, noms, pronoms personals, adjectius i pronoms demostratius; pronoms personals OD i OI, "en", "y"; proposicions adjectives (<i>lequel, laquelle, auquel, duquel</i>)); la qualitat; la possessió (pronoms possessius).</p> <p>- Expressió de la quantitat (fraccions, decimals, percentatges; articles partitius, adverbis de quantitat i mesures) i el grau.</p> <p>- Expressió de l'espai: (<i>prépositions et adverbies de lieu, position, distance, mouvement, direction, provenance, destination</i>).</p> <p>- Expressió del temps: puntual (<i>demain à cette heure-là, hier à cette heure-ci, dans n° jours, d'ici peu</i>); divisions (<i>dans les années, quinzaine</i>); indicacions de temps (<i>au début, à la fin, en début de semaine</i>); durada (<i>(tout) le long de</i>); anterioritat (<i>jusqu'à ce que, d'ici (à ce) que</i>); posterioritat (<i>dès que, depuis (le temps) que</i>); seqüenciació (<i>premièrement, deuxièmement</i>); simultaneïtat (<i>lorsque, le temps de + Inf., une fois que, lors de + nom</i>); freqüència (<i>de temps en temps, tous / toutes les...</i>).</p> <p>- Expressió del mode (<i>à l'aide de, grâce à</i>).</p>	<p>qualitat (e. g. <i>quite nice; easy to handle</i>).</p> <p>- Expressió de la quantitat: <i>Number (e. g. fractions; decimals). Quantity: e. g. several. Degree: e. g. terribly (sorry); quite well</i>.</p> <p>- Expressió de l'espai (<i>prepositions and adverbs of location, position, distance, motion, direction, origin and arrangement</i>).</p> <p>- Expressió del temps (<i>points (e. g. this time tomorrow; in ten days), divisions (e. g. semester), and indications (e. g. earlier; later) of time; duration (e. g. all day long; the whole summer); anteriority (already; (not) yet); posteriority (e. g. afterwards; later (on); sequence (firstly, secondly, finally); simultaneousness (just then/as); frequency (e. g. quite often; frequently; day in day out</i>).</p> <p>- Expressió del mode (<i>Adv. and phrases of manner, e. g. nicely; upside down</i>).</p>	<p>necessitat (<i>occorrere</i>); obligació (<i>essere obbligato a + Inf.</i>); intenció (<i>verbi volitivi + cong.</i>); prohibició (<i>proibire di + Inf. semplice; non + futuro semplice</i>).</p> <p>- Expressió de l'existència (<i>p. es. dovrebbe esserci stato; ecco fatto</i>); l'entitat (<i>nomi contabili / massa / collettivi / composti; pronomi (relativi, riflessivi, tonici); determinanti</i>); la qualitat (<i>p. es. parecchio stanco; difficile da fare</i>).</p> <p>- Expressió de la quantitat (<i>numero: singolare/plurale; numerali cardinali, ordinali, collettivi (p. es. centinaio, migliaio), moltiplicativi (p. es. triplo); frazionari (p. es. un quarto); distributivi (p. es. uno a uno). Quantità: p. es. diverso, un blocchetto da dieci; grado: p. es. enormemente dispiaciuto; piuttosto stanco</i>).</p> <p>- Expressió de l'espai (<i>preposizioni, avverbi ed espressioni che indicano luogo, posizione, distanza, movimento, direzione, origini e disposizione</i>).</p> <p>- Expressió del temps (<i>p. es. alle 17 ore e quarantacinque</i>); <i>divisione (p. es. al tramonto, ai nostri giorni) e collocazione nel tempo (p. es. nel diciannovesimo secolo); durata (p. es. in un quarto d'ore, è da... che); anteriorità (p. es. qualche mese prima); posteriorità (p. es. il giorno successivo); contemporaneità (p. es. intanto); sequenza (p. es. inoltre.. poi... infine); intermittenza (p. es. ogni volta); frequenza (p. es. raramente</i>).</p> <p>- Expressió del mode (<i>avverbi ed espressioni di modo: p. es. per caso, apposta, di nascosto</i>).</p>	<p><i>participio</i>.</p> <p>- Expressió de la modalitat: <i>factualitat (frases declarativas); capacitat (poder com; conseguir + Inf.); possibilitat/probabilitat (possibile/impossibile que + Conj.; tal vez + Conj.; futuro do presente); necessitat (precisar; ser preciso/necessário que + Conj.); obligació (ser obrigatório que + Conj.; presente do indicativo); permis (ser possível / permitido que + Conj.); prohibició ((não) ser possível / permitido que + Conj.); intenció (querer que + Conj.; ir / haver de + Inf.).</i></p> <p>- Expressió de l'existència (<i>p. e. faltar, acontecer</i>); l'entitat (<i>substantivos contáveis/massivos/coletivos/compostos; pronomes (relativos, reflexivos átonos/tônicos, determinantes</i>); la qualitat (<i>p. e. bem nervoso; hábil em linguas</i>).</p> <p>- Expressió de la quantitat: <i>Singular/Plural; Numerais (p. e. fracionarios; decimais). Quantidade: p. e. vários. Um bocado de, uns 70 quilos. Grau: p. e. completamente; todo molhado; pequena (demais).</i></p> <p>- Expressió de l'espai (<i>preposições e advérbios de lugar, localização, distância, movimento, direção</i>).</p> <p>- Expressió del temps <i>expressões, preposições e locuções de tempo (momento pontual (p. ex. esta hora amanhã; em dez minutos), divisões (p. ex. semestre, Natal) e indicações de tempo (p. ex. mais atrás, mais cedo); duração (p. e. o dia todo; o verão inteiro); anterioridade (no domingo passado, há tempo); posterioridade (depois de amanhã, no próximo ano); sequência (em primeiro lugar, de seguida, depois, para concluir); simultaneidade (enquanto); frequência (p. ex. de vez em quando, todos os anos).</i></p> <p>- Expressió del mode (<i>expressões, preposições e locuções prepositivas de modo, p. ex. às claras; cuidadosamente</i>).</p>

Primera llengua estrangera II. 2n de batxillerat

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Comprensió de textos orals		
<p>Estratègies de comprensió:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mobilització d'informació prèvia sobre tipus de tasca i tema. - Identificació del tipus textual, adaptant-hi la comprensió. - Distinció de tipus de comprensió (sentit general, informació essencial, punts principals, detalls rellevants, implicacions). - Formulació d'hipòtesis sobre contingut i context. - Inferència i formulació d'hipòtesis sobre significats a partir de la comprensió d'elements significatius, lingüístics i paralingüístics. - Reformulació d'hipòtesis a partir de la comprensió d'elements nous. <p>Aspectes socioculturals i sociolingüístics: convencions socials, normes de cortesia i registres; costums, valors, creences i actituds; llenguatge no verbal.</p> <p>Funcions comunicatives:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gestió de relacions socials en l'àmbit personal, públic, acadèmic i professional. - Descripció i apreciació de qualitats físiques i abstractes de persones, objectes, llocs, activitats, procediments i processos. - Narració d'esdeveniments passats puntuals i habituals, descripció d'estats i situacions presents, i expressió de prediccions i de successos futurs a curt, mitjà i llarg termini. - Intercanvi d'informació, indicacions, opinions, creences i punts de vista, consells, advertències i avisos. - Expressió de la curiositat, el coneixement, la certesa, la confirmació, el dubte, la conjectura, l'escepticisme i la incredulitat. - Expressió de la voluntat, la intenció, la decisió, la promesa, l'ordre, l'autorització i la prohibició, l'empèric i l'objecció. - Expressió de l'interès, l'aprovació, l'estima, l'elogi, l'admiració, la satisfacció, l'esperança, la confiança i la sorpresa, i els seus contraris. - Formulació de suggeriments, desitjos, condicions i hipòtesis. - Establiment i gestió de la comunicació i organització del discurs. <p>Estructures sintacticodiscursives.¹</p> <p>Lèxic oral comú i més especialitzat (recepció), dins de les àrees d'interès pròpies en els àmbits personal, públic, acadèmic i ocupacional, relatiu a la descripció de persones i objectes, temps i espai, estats, fets i esdeveniments, activitats, procediments i processos; relacions personals, socials, acadèmiques i professionals; educació i estudi; treball i emprenedoria; béns i serveis; llengua i comunicació intercultural; ciència i tecnologia; història i cultura.</p> <p>Patrons sonors, accentuals, rítmics i d'entonació.</p>	<p>Identificar les idees principals, la informació detallada i les implicacions generals de textos de certa longitud, ben organitzats i lingüísticament complexos, en una varietat de llengua estàndard i articulats a una velocitat normal, que tractin de temes tant concrets com abstractes, fins i tot si són de caràcter tècnic quan estiguin dins del camp d'especialització o d'interès propi en els àmbits personal, públic, acadèmic i laboral/professional, sempre que les condicions acústiques siguin bones i es puguin confirmar certs detalls.</p> <p>Conèixer i saber aplicar les estratègies adequades per comprendre el sentit general; la informació essencial; els punts principals; els detalls rellevants; informació, idees i opinions tant implícites com explícites del text, formulades de manera clara; i matisos com la ironia o l'humor, o l'ús poètic o estètic de la llengua quan la imatge facilita la comprensió.</p> <p>Conèixer amb la profunditat deguda i aplicar eficaçment a la comprensió del text els coneixements sociolingüístics relatius a l'estructuració social, a les relacions interpersonals en diversos contextos (des d'informal fins a institucional) i les convencions socials (incloses creences i estereotips) predominants en les cultures en què s'utilitza la llengua meta, així com els coneixements culturals més rellevants (p. ex. històrics o artístics) que permetin captar les al·lusions més directes sobre aquests aspectes que pugui contenir el text.</p> <p>Distingir la funció o funcions comunicatives tant principals com secundàries del text i apreciar les diferències de significació de diferents exponents d'aquestes funcions, així com distingir els significats generals associats a l'ús de diferents patrons discursius típics pel que fa a la presentació i organització de la informació (entre d'altres, tematització (p. ex. ús d'estructures passives o enfàtiques), contrast, digressió, o recapitulació).</p> <p>Distingir i aplicar a la comprensió del text oral els significats i les funcions específics generalment associats a diverses estructures sintàctiques d'ús comú segons el context de comunicació (p. ex. estructura interrogativa per expressar admiració).</p> <p>Reconèixer lèxic oral comú i més especialitzat, relacionat amb els interessos i les necessitats propis en l'àmbit personal, públic, acadèmic i laboral/professional, i expressions i modismes d'ús habitual, així com les connotacions més discernibles en l'ús humorístic o poètic de l'idioma quan el context o el suport visual en faciliten la comprensió.</p> <p>Discriminar patrons sonors, accentuals, rítmics i d'entonació d'ús comú i més específics, i reconèixer els seus significats i les seves intencions comunicatives expressades, així com algunes de caràcter implícit (inclosos la ironia i l'humor) quan l'articulació és clara.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Comprèn instruccions, anuncis, declaracions i missatges detallats, donats cara a cara o per altres mitjans, sobre temes concrets, en llenguatge estàndard i a una velocitat normal (p. ex. declaracions o missatges institucionals). 2. Entén els detalls del que se li diu en transaccions i gestions que sorgeixen mentre viatja, organitza el viatge o tracta amb les autoritats, així com en situacions menys habituals en hotels, botigues, agències de viatges, centres de salut, treball o estudis (p. ex. per rebre assistència sanitària com a turista o com a resident, canviar una reserva d'hotel, anul·lar bitllets o canviar un article defectuós), sempre que pugui demanar confirmació. 3. Identifica les idees principals, els detalls rellevants i les implicacions generals de converses i debats relativament extensos i animats entre diversos interlocutors que tenen lloc en la seva presència, sobre temes generals, d'actualitat o del seu interès, sempre que el discurs estigui estructurat i no es faci un ús gaire idiomàtic de la llengua. 4. Comprèn, en debats i converses informals sobre temes habituals o del seu interès, la postura o el punt de vista dels seus interlocutors, així com alguns sentits implícits i matisos com la ironia o l'humor. 5. Comprèn, en una conversa formal en la qual participa, en l'àmbit acadèmic o ocupacional, informació detallada i punts de vista i opinions sobre temes de la seva especialitat i relatius a línies d'actuació i altres procediments abstractes, sempre que pugui confirmar el que l'interlocutor ha volgut dir i aconseguir aclariments sobre els aspectes ambigus. 6. Comprèn la línia argumental, les idees principals, els detalls rellevants i les implicacions generals en presentacions, conferències o seminaris de certa extensió i complexitat sobre temes acadèmics o professionals de la seva àrea d'interès, tant concrets com abstractes, sempre que hi hagi marcadors que estructurin el discurs i guiïn la comprensió. 7. Comprèn el contingut de la informació de la majoria del material gravat o retransmès en els mitjans de comunicació, relatiu a temes d'interès personal, identificant l'estat d'ànim, el to i fins i tot l'humor del parlant, sempre que el discurs estigui articulat amb claredat, en una varietat de llengua estàndard i a una velocitat normal.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 2. Producció de textos orals: expressió i interacció		
<p>Estratègies de producció:</p> <p>Planificació</p> <ul style="list-style-type: none"> - Concebre el missatge amb claredat i distingir-ne la idea o idees principals i l'estructura bàsica. - Adequar el text al destinatari, context i canal, aplicant el registre i l'estructura de discurs adequats a cada cas. <p>Execució</p> <ul style="list-style-type: none"> - Expressar el missatge amb claredat i coherència, estructurant-lo adequadament i ajustant-se, si s'escau, als models i les fórmules de cada tipus de text. - Reajustar la tasca (emprendre una versió més modesta de la tasca) o el missatge (fer concessions en el que realment li agradaria expressar) després de valorar les dificultats i els recursos disponibles. - Recolzar-se en els coneixements previs i treure'n el màxim partit (utilitzar llenguatge 'prefabricat', etc.). - Compensar les carències lingüístiques mitjançant procediments lingüístics, paralingüístics o paratextuals: <ul style="list-style-type: none"> Lingüístics - Modificar paraules de significat semblant. - Definir o parafrasejar un terme o una expressió. Paralingüístics i paratextuals <ul style="list-style-type: none"> - Demanar ajuda. - Assenyalar objectes, usar dítics o efectuar accions que aclareixin el significat. - Usar llenguatge corporal culturalment pertinent (gestos, expressions facials, postures, contacte visual o corporal, proxèmica). - Usar sons extralingüístics i qualitats prosòdiques convencionals. Aspectes socioculturals i sociolingüístics: convencions socials, normes de cortesia i registres; costums, valors, creences i actituds; llenguatge no verbal. Funcions comunicatives: <ul style="list-style-type: none"> - Gestió de relacions socials en l'àmbit personal, públic, acadèmic i professional. - Descripció i apreciació de qualitats físiques i abstractes de persones, objectes, llocs, activitats, procediments i processos. - Narració d'esdeveniments passats puntuals i habituals, descripció d'estats i situacions presents, i expressió de prediccions i de successos futurs a curt, mitjà i llarg termini. - Intercanvi d'informació, indicacions, opinions, creences i punts de vista, consells, advertències i avisos. - Expressió de la curiositat, el coneixement, la certesa, la confirmació, el dubte, la conjectura, l'escepticisme i la incredulitat. - Expressió de la voluntat, la intenció, la decisió, la promesa, l'ordre, l'autorització i la prohibició, l'exempció i l'objecció. - Expressió de l'interès, l'aprovació, l'estima, l'elogi, l'admiració, la satisfacció, l'esperança, la confiança i la sorpresa, i els seus contraris. - Formulació de suggeriments, desitjos, condicions i hipòtesis. - Establiment i gestió de la comunicació i organització del discurs. <p>Estructures sintacticodiscursives.¹</p>	<p>Construir textos clars i amb prou detall, ben organitzats i adequats a l'interlocutor i el propòsit comunicatiu, sobre temes diversos, generals i més específics dins del camp d'especialitat o d'interès propi, i defensar un punt de vista sobre temes generals o relacionats amb l'especialitat pròpia, indicant els pros i els contres de les diferents opcions, així com participar activament en converses formals o informals d'una certa longitud, desenvolupant-se amb un grau de correcció i fluïdesa que permeti mantenir la comunicació.</p> <p>Conèixer, seleccionar amb cura, i saber aplicar eficaçment i amb una certa naturalitat, les estratègies adequades per produir textos orals de diversos tipus i d'una certa longitud, planificant el discurs segons el propòsit, la situació, els interlocutors i el canal de comunicació; recorrent a la parafrasi o a circumloquis quan no es troba l'expressió precisa, i identificant i corregint els errors que puguin provocar una interrupció de la comunicació.</p> <p>Integrar en la competència intercultural pròpia, per produir textos orals ben ajustats al context específic, els aspectes socioculturals i sociolingüístics més rellevants de la llengua i les cultures meta relatius a costums, usos, actituds, valors i creences, i superar les diferències respecte a les llengües i cultures pròpies i els estereotips, demostrant confiança en l'ús de diferents registres o altres mecanismes d'adaptació contextual, i evitant errors seriosos de formulació o comportament que puguin conduir a situacions potencialment conflictives.</p> <p>Planificar i articular el text oral segons la funció o funcions comunicatives principals i secundàries en cada cas, seleccionant els diferents exponents de les funcions esmentades segons els seus diferents matisos de significació, i els diferents patrons discursius dels quals es disposa per presentar i organitzar la informació, deixant clar el que es considera important (p. ex. mitjançant estructures emfàtiques) o els contrastos o digressions respecte al tema principal.</p> <p>Utilitzar correctament, sense errors que condueixin a malentesos, les estructures morfosintàctiques, els patrons discursius i els elements de coherència i de cohesió d'ús comú i més específic, seleccionant-los en funció del propòsit comunicatiu en el context concret (p. ex. l'ús de la veu passiva en presentacions de caràcter acadèmic, o de frases de relatiu per fer una descripció detallada).</p> <p>Conèixer i saber seleccionar i utilitzar lèxic oral comú i expressions i modismes d'ús habitual i més especialitzat segons els interessos i les necessitats propis en l'àmbit personal, públic, acadèmic i laboral/professional, així com un repertori reduït de paraules i expressions que permeti un ús humorístic, poètic o estètic senzill de l'idioma.</p> <p>Reproduir, ajustant-se degudament a alguna varietat estàndard de la llengua, patrons sonors, accentuals, rítmics i d'entonació d'ús comú i més específics, seleccionant-los en funció de les intencions comunicatives pròpies, inclosa l'expressió senzilla de la ironia i de l'humor.</p> <p>Expressar-se amb relativa facilitat i naturalitat, i amb un grau de fluïdesa que permeti desenvolupar el discurs sense gaire ajuda de l'interlocutor, encara que es puguin donar alguns problemes de formulació que alenteixin una mica el discurs o que requereixin plantejar de manera diferent el que es vol dir.</p>	<p>1. Fa presentacions d'una certa durada sobre temes del seu interès acadèmic o relacionats amb la seva especialitat (p. ex. el desenvolupament d'un experiment científic, o una anàlisi d'aspectes històrics, socials o econòmics), amb una estructura clara que ajuda els oients a fixar-se en els aspectes més importants, i demostrant seguretat a l'hora de contestar preguntes de l'auditori formulades amb claredat i a una velocitat normal.</p> <p>2. Es desenvolupa amb seguretat en transaccions i gestions quotidianes i menys habituals, ja sigui cara a cara, per telèfon o altres mitjans tècnics, sol·licitant informació detallada, oferint explicacions clares i detallades i desenvolupant la seva argumentació de manera satisfactòria en la resolució dels problemes que hagin sorgit.</p> <p>3. Participa amb desimboltura en converses informals cara a cara o per telèfon o altres mitjans tècnics, en les quals descriu amb detall fets, experiències, sentiments i reaccions, somnis, esperances i ambicions, i respon adequadament als sentiments que expressen els seus interlocutors; descriu amb detall experiències personals i les seves reaccions davant d'aquestes; expressa amb convicció creences, acords i desacords, i explica i justifica de manera persuasiva les seves opinions i els seus projectes.</p> <p>4. Participa adequadament en converses formals, entrevistes, reunions i debats de caràcter acadèmic o ocupacional, aportant i demanant informació rellevant i detallada sobre aspectes concrets i abstractes de temes quotidians i menys habituals en aquests contextos; explicant els motius d'un problema complex i demanant i donant instruccions o suggeriments per resoldre'l; desenvolupant arguments de forma comprensible i convincent i comentant les contribucions dels interlocutors; opinant i fent propostes justificades sobre actuacions futures.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
<p>Lèxic oral comú i més especialitzat (producció), dins de les àrees d'interès pròpies en els àmbits personal, públic, acadèmic i ocupacional, relatiu a la descripció de persones i objectes, temps i espai, estats, fets i esdeveniments, activitats, procediments i processos; relacions personals, socials, acadèmiques i professionals; educació i estudi; treball i emprenedoria; béns i serveis; llengua i comunicació intercultural; ciència i tecnologia; història i cultura.</p> <p>Patrons sonors, accentuals, rítmics i d'entonació.</p>	<p>Gestionar la interacció de manera eficaç en situacions habituals, respectant i prenent el torn de paraula amb amabilitat i quan es desitja, i ajustant la contribució pròpia a la dels interlocutors percebent les seves reaccions, així com defensar-se en situacions menys rutinàries, i fins i tot difícils, p. ex. quan l'interlocutor acapara el torn de paraula o quan la seva contribució és escassa i calgui omplir les llacunes comunicatives o animar-lo a participar.</p>	
Bloc 3. Comprensió de textos escrits		
<p>Estratègies de comprensió:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mobilització d'informació prèvia sobre tipus de tasca i tema. - Identificació del tipus textual, adaptant-hi la comprensió. - Distinció de tipus de comprensió (sentit general, informació essencial, punts principals, detalls rellevants, implicacions). - Formulació d'hipòtesis sobre contingut i context. - Inferència i formulació d'hipòtesis sobre significats a partir de la comprensió d'elements significatius, lingüístics i paralingüístics. - Reformulació d'hipòtesis a partir de la comprensió d'elements nous. <p>Aspectes socioculturals i sociolingüístics: convencions socials, normes de cortesia i registres; costums, valors, creences i actituds; llenguatge no verbal.</p> <p>Funcions comunicatives:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gestió de relacions socials en l'àmbit personal, públic, acadèmic i professional. - Descripció i apreciació de qualitats físiques i abstractes de persones, objectes, llocs, activitats, procediments i processos. - Narració d'esdeveniments passats puntuals i habituals, descripció d'estats i situacions presents, i expressió de prediccions i de successos futurs a curt, mitjà i llarg termini. - Intercanvi d'informació, indicacions, opinions, creences i punts de vista, consells, advertències i avisos. - Expressió de la curiositat, el coneixement, la certesa, la confirmació, el dubte, la conjectura, l'escepticisme i la incredulitat. - Expressió de la voluntat, la intenció, la decisió, la promesa, l'ordre, l'autorització i la prohibició, l'exempció i l'objecció. - Expressió de l'interès, l'aprovació, l'estima, l'elogi, l'admiració, la satisfacció, l'esperança, la confiança i la sorpresa, i els seus contraris. - Formulació de suggeriments, desitjos, condicions i hipòtesis. - Establiment i gestió de la comunicació i organització del discurs. <p>Estructures sintactico-discursives.¹</p> <p>Lèxic escrit comú i més especialitzat (recepció), dins de les àrees d'interès pròpies en els àmbits personal, públic, acadèmic i ocupacional, relatiu a la descripció de persones i objectes, temps i espai, estats, fets i esdeveniments, activitats, procediments i processos; relacions personals, socials, acadèmiques i professionals; educació i estudi; treball i emprenedoria; béns i serveis; llengua i comunicació intercultural; ciència i tecnologia; història i cultura.</p> <p>Patrons gràfics i convencions ortogràfiques.</p>	<p>Identificar les idees principals, la informació detallada i les implicacions generals de textos d'una certa longitud, ben organitzats i lingüísticament complexos, en una varietat de llengua estàndard i que tractin de temes tant concrets com abstractes, fins i tot si són de caràcter tècnic quan estiguin dins del camp d'especialització o d'interès propi, en els àmbits personal, públic, acadèmic i laboral/professional, sempre que es puguin rellegir les seccions difícils.</p> <p>Conèixer i saber aplicar les estratègies adequades per comprendre el sentit general; la informació essencial; els punts principals; els detalls rellevants; informació, idees i opinions tant implícites com explícites del text si estan clarament senyalitzades; i matisos com la ironia o l'humor, o l'ús poètic o estètic de la llengua, formulats de manera clara.</p> <p>Conèixer amb la profunditat deguda i aplicar eficaçment a la comprensió del text els coneixements sociolingüístics relatius a l'estructuració social, a les relacions interpersonals en diversos contextos (des d'informal fins a institucional) i les convencions socials (incloses creences i estereotips) predominants en les cultures en què s'utilitza la llengua meta, així com els coneixements culturals més rellevants (p. ex. històrics o artístics) que permetin captar les al·lusions més directes sobre aquests aspectes que pugui contenir el text.</p> <p>Distingir la funció o funcions comunicatives tant principals com secundàries del text i apreciar les diferències de significació de diferents exponents d'aquestes funcions, així com distingir els significats generals associats a l'ús de diferents patrons discursius típics pel que fa a la presentació i organització de la informació i les idees (p. ex. ús d'estructures passives o emfàtiques, contrast, digressió o recapitulació).</p> <p>Distingir i aplicar a la comprensió del text escrit els significats i les funcions específics generalment associats a diverses estructures sintàctiques d'ús comú segons el context de comunicació (p. ex. estructura interrogativa per expressar admiració).</p> <p>Reconèixer lèxic escrit comú i més especialitzat relacionat amb els interessos i les necessitats propis en l'àmbit personal, públic, acadèmic i laboral/professional, i expressions i modismes d'ús habitual, així com les connotacions més discernibles en l'ús humorístic, poètic o estètic de l'idioma quan el context o el suport visual en faciliten la comprensió.</p> <p>Reconèixer els valors associats a convencions de format, tipogràfiques, ortogràfiques i de puntuació comunes i menys habituals, així com abreviatures i símbols d'ús comú i més específic (p. ex. §, \$).</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Comprèn instruccions extenses i complexes dins de la seva àrea d'interès o la seva especialitat, inclosos detalls sobre condicions i advertències, sempre que pugui tornar a llegir les seccions difícils (p. ex. sobre instruments de mesurament o de procediments científics). 2. Entén detalls rellevants i implicacions d'anuncis i material de caràcter publicitari sobre afers del seu interès personal (p. ex. <i>afiches</i>, <i>flyers</i>, pancartes, <i>grafitis</i>), acadèmic (p. ex. pòsters científics) o professional (p. ex. butlletins informatius, documents oficials). 3. Comprèn la informació, la intenció i les implicacions de notes i correspondència personal en qualsevol suport, inclosos fòrums i blogs, en els quals es transmeten i justifiquen de manera detallada informació, idees i opinions sobre temes concrets i abstractes de caràcter personal i dins de la seva àrea d'interès. 4. Comprèn els detalls rellevants i les implicacions de correspondència formal d'institucions públiques o entitats privades com ara universitats, empreses o companyies de serveis, sobre temes concrets i abstractes de caràcter personal i acadèmic dins de la seva àrea d'interès o la seva especialitat. 5. Comprèn la informació, i les idees i opinions implícites, en notícies i articles periodístics i d'opinió ben estructurats i d'una certa longitud que tracten d'una varietat de temes d'actualitat o més especialitzats, tant concrets com abstractes, dins de la seva àrea d'interès, i localitza amb facilitat detalls rellevants en aquests textos. 6. Entén, en textos de referència i consulta, tant en suport paper com digital, informació detallada sobre temes de la seva especialitat en els àmbits acadèmic i ocupacional, així com informació concreta relacionada amb qüestions pràctiques en textos informatius oficials, institucionals, o corporatius. 7. Comprèn els aspectes principals, els detalls rellevants, algunes idees implícites i l'ús poètic de la llengua en textos literaris que presentin una estructura accessible i un llenguatge no gaire idiomàtic, i en els quals el desenvolupament del tema o de la història, els personatges centrals i les seves relacions, o el motiu poètic, estiguin clarament senyalitzats amb marcadors lingüístics fàcilment reconeixibles.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 4. Producció de textos escrits: expressió i interacció		
<p>Estratègies de producció:</p> <p>Planificació</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mobilitzar i coordinar les competències generals i comunicatives pròpies amb la finalitat de realitzar eficaçment la tasca (repassar què se sap sobre el tema, què es pot o es vol dir, etc.). - Localitzar i usar adequadament recursos lingüístics o temàtics (ús d'un diccionari o gramàtica, obtenció d'ajuda, etc.). <p>Execució</p> <ul style="list-style-type: none"> - Expressar el missatge amb claredat ajustant-se als models i les fórmules de cada tipus de text. - Reajustar la tasca (emprendre una versió més modesta de la tasca) o el missatge (fer concessions en el que realment li agradaria expressar) després de valorar les dificultats i els recursos disponibles. - Recolzar-se en els coneixements previs i treure'n el màxim partit (utilitzar llenguatge 'prefabricat', etc.). <p>Aspectes socioculturals i sociolingüístics: convencions socials, normes de cortesia i registres; costums, valors, creences i actituds; llenguatge no verbal.</p> <p>Funcions comunicatives:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gestió de relacions socials en l'àmbit personal, públic, acadèmic i professional. - Descripció i apreciació de qualitats físiques i abstractes de persones, objectes, llocs, activitats, procediments i processos. - Narració d'esdeveniments passats puntuals i habituals, descripció d'estats i situacions presents, i expressió de prediccions i de successos futurs a curt, mitjà i llarg termini. - Intercanvi d'informació, indicacions, opinions, creences i punts de vista, consells, advertències i avisos. - Expressió de la curiositat, el coneixement, la certesa, la confirmació, el dubte, la conjectura, l'escepticisme i la incredulitat. - Expressió de la voluntat, la intenció, la decisió, la promesa, l'ordre, l'autorització i la prohibició, l'exempció i l'objecció. - Expressió de l'interès, l'aprovació, l'estima, l'elogi, l'admiració, la satisfacció, l'esperança, la confiança i la sorpresa, i els seus contraris. - Formulació de suggeriments, desitjos, condicions i hipòtesis. - Establiment i gestió de la comunicació i organització del discurs. <p>Estructures sintacticodiscursives.¹</p> <p>Lèxic escrit comú i més especialitzat (producció), dins de les àrees d'interès pròpies en els àmbits personal, públic, acadèmic i ocupacional, relatiu a la descripció de persones i objectes, temps i espai, estats, fets i esdeveniments, activitats, procediments i processos; relacions personals, socials, acadèmiques i professionals; educació i estudi; treball i empremadoria; béns i serveis; llengua i comunicació intercultural; ciència i tecnologia; història i cultura.</p> <p>Patrons gràfics i convencions ortogràfiques.</p>	<p>Escriure, en qualsevol suport, textos ben estructurats sobre una àmplia sèrie de temes relacionats amb els interessos o l'especialitat propis, fent descripcions clares i detallades; sintetitzant informació i arguments extrets de diverses fonts i organitzant-los de manera lògica; i defensant un punt de vista sobre temes generals, o més específic, indicant els pros i els contres de les diferents opcions, utilitzant per a això els elements lingüístics adequats per dotar el text de cohesió i coherència i manejant un lèxic adaptat al context i al propòsit comunicatiu que es persegueix.</p> <p>Conèixer, seleccionar i aplicar les estratègies més adequades per elaborar textos escrits ben estructurats i d'una certa longitud, p. ex. integrant de manera apropiada informació rellevant procedent de fonts diverses, o reajustant el registre o l'estil (incloent-hi lèxic, estructures sintàctiques i patrons discursius) per adaptar el text al destinatari i context específics.</p> <p>Integrar en la competència intercultural pròpia, per produir textos escrits ben ajustats al context específic, els aspectes socioculturals i sociolingüístics més rellevants de la llengua i les cultures meta relatiu a costums, usos, actituds, valors i creences, i superar les diferències respecte a les llengües i cultures pròpies i els estereotips, demostrant confiança en l'ús de diferents registres o altres mecanismes d'adaptació contextual, i evitant errors seriosos de formulació o presentació textual que puguin conduir a malentesos o situacions potencialment conflictives.</p> <p>Planificar i articular el text escrit segons la funció o funcions comunicatives principals i secundàries en cada cas, seleccionant els diferents exponents d'aquestes funcions segons els seus diferents matisos de significació, i els diferents patrons discursius dels quals es disposa per presentar i organitzar la informació, deixant clar el que es considera important (p. ex. mitjançant estructures emfàtiques), o els contrastos o digressions respecte al tema principal.</p> <p>Utilitzar correctament, sense errors que condueixin a malentesos, les estructures morfosintàctiques, els patrons discursius i els elements de coherència i de cohesió d'ús comú i més específic, seleccionant-los en funció del propòsit comunicatiu en el context concret (p. ex. l'ús de la veu passiva en presentacions de caràcter acadèmic, o de frases de relatiu per fer una descripció detallada).</p> <p>Conèixer, i saber seleccionar i utilitzar lèxic escrit comú i expressions i modismes d'ús habitual, i més especialitzat segons els interessos i les necessitats propis en l'àmbit personal, públic, acadèmic i laboral/professional, així com un repertori reduït de paraules i expressions que permeti un ús humorístic i estètic senzill de l'idioma.</p> <p>Ajustar-se amb consistència als patrons ortogràfics, de puntuació i de format d'ús comú, i alguns de caràcter més específic (p. ex. abreviatures o asteriscos); saber utilitzar processadors de textos per resoldre, p. ex., dubtes sobre variants ortogràfiques en diversos estàndards de la llengua, i utilitzar amb desimboltura les convencions escrites que regeixen en la comunicació per Internet.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Completa un qüestionari detallat amb informació personal, acadèmica o laboral (p. ex. per matricular-se en una universitat, sol·licitar un treball, obrir un compte bancari, o tramitar un visat). 2. ESCRIU, en qualsevol suport o format, un currículum vitae detallat, juntament amb una carta de motivació (p. ex. per ingressar en una universitat estrangera o presentar-se com a candidat a un lloc de treball). 3. Pren notes, amb prou detall, durant una conferència, una xerrada o un seminari, i elabora un resum amb informació rellevant i les conclusions adequades, sempre que el tema estigui relacionat amb la seva especialitat i el discurs estigui ben estructurat. 4. ESCRIU notes, anuncis, missatges i comentaris, en qualsevol suport, en els quals transmet i sol·licita informació detallada, explicacions, reaccions i opinions sobre temes personals, acadèmics o ocupacionals, respectant les convencions i normes de cortesia i de l'etiqueta. 5. ESCRIU informes en format convencional i d'estructura clara relacionats amb la seva especialitat (p. ex. el desenvolupament i les conclusions d'un experiment, sobre un intercanvi lingüístic, unes pràctiques o un treball de recerca), o menys habituals (p. ex. un problema sorgit durant una estada a l'estranger), desenvolupant un argument; raonant a favor o en contra d'un punt de vista concret; explicant els avantatges i desavantatges de diverses opcions i aportant conclusions justificades. 6. ESCRIU correspondència personal, en qualsevol suport, i es comunica amb seguretat en fóruns i blogs, transmetent emoció, ressaltant la importància personal de fets i experiències, i comentant de manera personal i detallada les notícies i els punts de vista de les persones a les quals s'adreça. 7. ESCRIU, en qualsevol suport, cartes formals de caràcter acadèmic o professional, dirigides a institucions públiques o privades i a empreses, en les quals dona i sol·licita informació; descriu la seva trajectòria acadèmica o professional i les seves competències; i explica i justifica amb prou detall els motius de les seves accions i plans (p. ex. carta de motivació per matricular-se en una universitat estrangera o per sol·licitar un lloc de treball), respectant les convencions formals i de cortesia pròpies d'aquest tipus de textos.

¹Continguts sintacticodiscursius per idiomes:

Alemany	Francès	Anglès	Italià	Portuguès
<p>- Expressió de relacions lògiques: conjunció (<i>weder...noch</i>); disjunció (<i>entweder... oder</i>); oposició/concessió (<i>nur (habe ich es vergessen)</i>); <i>trotz / ungeachtet + N/VP/Phrase</i>); causa (<i>denn-weil; wegen; da</i>); finalitat (<i>so dass</i>); comparació (<i>so/nicht so Adj. als; weit weniger lästigl viel Adj. -er (als); mit Abstand der beste</i>); resultat/correlació (<i>solche...dass</i>); condició (<i>wenn; sofern; falls; angenommen</i>); estil indirecte (<i>Redewiedergabe, Vorschläge, Aufforderungen, Befehle, Wünsche und Warnungen</i>).</p> <p>- Relacions temporals (<i>solange; seitdem; nachdem (wir fertig sind)</i>).</p> <p>- Afirmació (<i>emphatische affirmativen Sätzen</i>, z. b. <i>Ich komme ja schon!</i>).</p> <p>- Exclamació (<i>Welch ein (e) + Nomen (+Satz)</i>, z. b. <i>Welch eine Plage (ist es)!</i>; <i>Wie + Adv. + Adj.; Ausrufe Sätzen</i>, z. b. <i>Mensch, es ist eiskalt!</i>).</p> <p>- Negació (z. b. <i>Nee; Nie im Leben; Du brauchst nicht zu gehen</i>).</p> <p>- Interrogació (<i>W-sätze; Fragesätze; Was ist denn schon passiert?; Um alles in der Welt: Wo warst du?; Zeichen</i>).</p> <p>- Expressió del temps: passat (<i>Präteritum, Perfekt, Plusquamperfekt Historisches Präsens, Konjunktiv I</i>); present (<i>Präsens, Konjunktiv I</i>); futur (<i>werden; Präsens + Adv. Perfekt + Adv.</i>).</p> <p>- Expressió de l'aspecte: puntual (<i>Perfekt, Plusquamperfekt, Futur II</i>); duratiu (<i>Präsens Präteritum und Futur I</i>); habitual (<i>Präsens und Präteritum (+ Adv.); pflegen zu; würde</i>); incoatiu (<i>beginnen mit</i>); terminatiu.</p> <p>- Expressió de la modalitat: factualitat (<i>Aussagesätzen</i>); capacitat (<i>dazu braucht es...</i>); possibilitat/probabilitat (<i>werden; wahrscheinlich; müssen</i>); necessitat (<i>benötigen; brauchen</i>); obligació (<i>brauchen/nicht brauchen</i>); permís (<i>dürfen; können, lassen</i>) intenció (<i>denken zu -en</i>).</p> <p>- Expressió de l'existència (z. b. <i>es soll gegeben haben</i>); l'entitat (<i>nicht zählbare/ Sammelbezeichnungen /</i></p>	<p>- Expressió de relacions lògiques: conjunció; disjunció; oposició/concessió (<i>quoique, malgré que + Subj. (per a un fet real), si... que; que... ou que + Subj., avoir beau être + nom/Adj./Adv., loin de, sans</i>); causa (<i>de peur que, de crainte que, que + Subj. (ex: Viens que je te voie!)</i>); comparació (<i>c'est le meilleur/pire ... que + Subj., autant/tant que, d'autant plus/moins que...</i>); conseqüència (<i>aussi... que</i>); condició (<i>gérondif, ex: En faisant du sport vous vous sentirez mieux, pourvu que, à condition que</i>); estil indirecte (<i>rapporter des informations, suggestions, ordres, questions</i>).</p> <p>- Relacions temporals (<i>auparavant, dorénavant, alors que en attendant, tant que</i>).</p> <p>- Exclamació (<i>Comme si...!</i>)</p> <p>- Negació (<i>ne...que (ne explétif)</i>, omissió de « ne », ús de « ne » sol (<i>registre soutenu, ex: Si je ne me trompe, nous sommes arrivés</i>).</p> <p>- Interrogació (<i>Question rapportée, ex: Il me demande à quelle heure commence le film?</i>).</p> <p>- Expressió del temps: present; passat; futur (<i>futur antérieur</i>).</p> <p>- Expressió de l'aspecte: puntual (frases simples); duratiu (<i>de ces temps-ci...</i>); habitual; incoatiu (<i>être prêt à...</i>); terminatiu.</p> <p>- Expressió de la modalitat: factualitat; capacitat; possibilitat/probabilitat; necessitat; obligació/prohibició (<i>n'avoir qu'à...; il n'y a qu'à...</i>); permís (<i>Puis-je...?</i>); intenció/desig; <i>voix passive</i>; condicional (oracions condicionals (<i>les 3 types d'hypothèse</i>); <i>conditionnel passé</i>).</p> <p>- Expressió de l'existència: presentatiu; l'entitat (articles, substantius, pronoms personals, adjectius i pronoms demostratius; pronoms personals OD i OI, "en", "y", proposicions adjectives (<i>mise en relief amb ce qui, ce que, ce dont, ce à quoi; pron. relatius compostos (sur laquelle, grâce à lequel, avec/sans lequel, entre/parmi lesquels, à qui, à côté duquel)</i>); la qualitat; la possessió.</p>	<p>- Expressió de relacions lògiques: conjunció (<i>neither...nor</i>); disjunció (<i>either...or</i>); oposició/concessió (<i>only (it didn't work)</i>); <i>despite/in spite of + NP/VP/sentence</i>); causa (<i>because (of); due to; as; since</i>); finalitat (<i>so as to</i>); comparació (<i>as/not so Adj. as; far less tiresome/much more convenient (than); the best by far</i>); resultat/correlació (<i>such...that</i>); condició (<i>if, unless; in case; supposing</i>); estil indirecte (<i>reported information, offers, suggestions, promises, commands, wishes, warnings</i>).</p> <p>- Relacions temporals (<i>(just) as; while; once (we have finished)</i>).</p> <p>- Afirmació (<i>emphatic affirmative sentences</i>, e. g. <i>I do love classic music; tags, e. g. I should have</i>).</p> <p>- Exclamació (<i>What + noun (+ sentence)</i>, e. g. <i>What a nuisance (he is)!</i>; <i>How + Adv. + Adj.</i>, e. g. <i>How very extraordinary!</i>; <i>exclamatory sentences and phrases</i>, e. g. <i>Gosh, it is freezing!</i>).</p> <p>- Negació (e. g. <i>Nope; Never ever; You needn't have</i>).</p> <p>- Interrogació (<i>Wh-questions; Aux. Questions; Says who? Why on earth did she say that?; tags</i>).</p> <p>- Expressió del temps: passat (<i>past simple and continuous; present perfect simple and continuous; past perfect simple and continuous</i>); present (<i>simple and continuous present</i>); futur (<i>present simple and continuous + Adv.; will be -ing; will + perfect tense (simple and continuous)</i>).</p> <p>- Expressió de l'aspecte: puntual (<i>simple tenses</i>); duratiu (<i>present and past simple/perfect; and future continuous</i>); habitual (<i>simple tenses (+ Adv.); used to; would</i>); incoatiu (<i>start/begin by -ing</i>); terminatiu (<i>cease -ing</i>).</p> <p>- Expressió de la modalitat: factualitat (<i>declarative sentences</i>); capacitat (<i>it takes/holds/serves...</i>); possibilitat/probabilitat (<i>will; likely; should; ought to</i>); necessitat (<i>want; take</i>); obligació (<i>need/needn't</i>); permís (<i>may; could; allow</i>) intenció (<i>be thinking of -ing</i>).</p>	<p>- Expressió de relacions lògiques: conjunció (<i>e poi, neppure</i>); disjunció (<i>senno</i>); oposició (<i>bensi, anzi</i>); causa (<i>per il fatto che</i>); concessió (<i>(cio) nonostante, pur + gerundio</i>); finalitat (<i>allo scopo di + Inf.</i>); condició (<i>purché, ammesso che</i>); comparació (<i>altrettanto/quanto, più/meno di quello che</i>); resultat/correlació (<i>troppo... per, al punto che</i>); estil indirecte (<i>informazione riferita, consigli, ordini, offerte, suggerimenti, promesse, avvisi</i>).</p> <p>- Relacions temporals (<i>da che, nel + Inf.; (una volta +) participio passato</i>); -Afirmació (<i>frasi dichiarative affermative; frasi con dislocazione (p.es. il libro, l'ha preso Anna)</i>).</p> <p>- Exclamació (<i>frase enfatica (p.es. tutto ho fatto!); interiezioni (p.es. macché!)</i>).</p> <p>- Negació (<i>frasi dichiarative negative con non, mica e non; proforma (p.es. assolutamente no)</i>).</p> <p>- Interrogació (<i>totali; parziali; indirette</i>); <i>eco (p.es. Simona? Serena, vorrai dire?); orientate; optative-dubitative (p.es. che sia lui?); retoriche</i>).</p> <p>- Expressió del temps (passat (<i>presente, piuccheperfetto, perfetto semplice; futur (futuro composto e condizionale composto)</i>) i de l'aspecte (puntual (<i>tempi semplici</i>); duratiu (<i>presente, imperfetto, perfetto semplice (+Adv.), tempi composti (+Adv.); seguire a +Inf.; venire + essere solito + Inf.</i>); iteratiu (<i>perfetto semplice (+Adv.); incoatiu (accingersi a/essere in procintura di + Inf.); terminatiu (imperfetto narrativo; tempi composti e perfetto semplice; cessare di+ Inf.)).</i></p> <p>- Expressió de la modalitat (factualitat (<i>frasi dichiarative affermative e negative</i>); capacitat (<i>(non) essere bravo a + Inf.</i>); possibilitat (<i>futuro semplice e composto; verbi, sostantivi e aggettivi che indicano opinione, dubbio, assunzione, attesa, persuasione, apparenza + cong.; condizionale</i></p>	<p>- Expressió de relacions lògiques: conjunção (<i>além disso; nem sequer</i>); oposição/concessão (<i>pórem; apesar de</i>); causa (<i>por causa de; devido a; por consequência</i>); finalidade (<i>afim de que</i>); comparação (<i>mais/menos/tão/tanto+ Adj./Adv./S + (do) que / como/quanto; como se; bastante menos cansado; muito mais raro; superlativo absoluto (p.e. -errimo)</i>); resultat / correlação (<i>tão...que, tanto...que</i>); condição (<i>se, sem que, a não ser que, a menos que</i>); estil indirecte (<i>informações, oferecimentos, sugestões, promessas, ordens, desejos</i>).</p> <p>- Relacions temporals (<i>assim que, até que, apenas, mal</i>).</p> <p>- Afirmació (<i>sentenças declarativas afirmativas; deslocação de constituintes</i>).</p> <p>- Exclamació (<i>com inversão, p. ex. Un amor, essa criança!</i>; <i>sentenças e sintagmas exclamativos, p. ex. Puxa, faz muito frio!</i>; <i>oxalá sejam felizes!</i>).</p> <p>- Negació (<i>sentenças declarativas negativas com nem; não / nem... sequer; não... coisa nenhuma; apenas</i>).</p> <p>- Interrogació (<i>sentenças interrogativas diretas totais; sentenças interrogativas diretas QU -; interrogativas tag; interrogativas eco; interrogativas enfáticas (p. ex. Onde é que vive?)</i>).</p> <p>- Expressió del temps: passat (<i>presente histórico, pretérito imperfeito, perfeito simple e perfeito composto e pretérito mais-mais-que-perfeito simple e composto</i>); futur (<i>futuro imperfeito (+Adv.), futuro perfeito do indicativo e condicional</i>).</p> <p>- Expressió de l'aspecte: puntual (<i>tempos simples</i>); duratiu (<i>presente, futuro imperfeito e pretérito imperfeito do indicativo (+ Adv.); ir / vir a + Inf.; sufixos de duração, p. ex. -ear, -ecer</i>); habitual (<i>tempos simples (+ Adv.)</i>); terminatiu (<i>presente histórico, pretérito perfeito simple e composto, pretérito mais-que-perfeito composto e futuro perfeito do indicativo; chegar a + Inf.</i>).</p> <p>- Expressió de la modalitat:</p>

Alemany	Francès	Anglès	Italià	Portuguès
<p><i>zusammengesetzten Nomen; Pronomen (Relativpronomen, Determinativpronomen); la qualitat (z. b. blaulich; schön anzuschauen).</i></p> <p>- Expressió de la quantitat: Zahlen (z. b. etwa zwanzig Bücher). Quantitat: z. b. zweimal so viele; Berge von Arbeit.: Grad. z. b. äußerst schwierig; so (plötzlich).</p> <p>- Expressió de l'espai (Präpositionen und Lokale Adverbien).</p> <p>- Expressió del temps (Zeitpunkte (z. b. damals; innerhalb eines Monats; jederzeit), Zeiteinheiten, und Ausdruck von Zeit (z. b. am Anfang/Ende des Monats); Dauer (z. b. die ganze Woche hindurch; über die Weihnachtsfeiertage); Vorzeitigkeit (noch; schon (nicht); lange/kurz davor); Nachzeitigkeit (z. b. später (hin); lange/kurz danach); Aufeinanderfolge (Erstens, ferner, schlussendlich); Gleichzeitigkeit (gerade als); Häufigkeit (z. b. selten; wochenweise).</p> <p>- Expressió del mode (Modaladverbien und Modalsätze, z. b. völlig; verkehrt herum; in einem Durcheinander).</p>	<p>- Expressió de la quantitat: environ, à peu près, plus ou moins, le double, le triple..., un / des tas de; articles partitius, Adv. de quantitat i mesures; i del grau (extrêmement, tellement, suffisamment).</p> <p>- Expressió de l'espai (prépositions et adverbies de lieu, position, distance, mouvement, direction, provenance, destination).</p> <p>- Expressió del temps: puntual (n'importe quand, quelque qu'il soit, une fois que); divisions (hebdomadaire, mensuel, annuel...); indicacions de temps, durada (toujours (ex: Il travaille toujours à Paris?); matinée, journée, soirée, nuitée); anterioritat (en attendant); posterioritat (à peine... que, aussitôt que, sitôt que); seqüenciació (pour conclure, pour faire le bilan, si on fait le point, comme conclusion); simultaneïtat (à mesure que, au fur et à mesure que, le temps que + Subj.); freqüència ((un jour sur (deux)).</p> <p>- Expressió del mode (de cette manière, de cette façon là, ainsi).</p>	<p>- Expressió de l'existència (e. g. there must have been); l'entitat (count/uncount/collective/com pound nouns; pronouns (relative, reflexive/emphatic, one(s); determiners); la qualitat (e. g. bluish; nice to look at).</p> <p>- Expressió de la quantitat: Number (e. g. some twenty people; thirty something). Quantity: e. g. twice as many; piles of newspapers; mountains of things. Degree: e. g. extremely; so (suddenly)).</p> <p>- Expressió de l'espai (prepositions and adverbs of location, position, distance, motion, direction, origin and arrangement).</p> <p>- Expressió del temps (points (e. g. back then; within a month; whenever), divisions (e. g. fortnight), and indications (e. g. earlier/later today/in the year) of time; duration (e. g. through (out) the winter; over Christmas); anteriority (already; (not) yet; long/shortly before); posteriority (e. g. later (on); long/shortly after); sequence (to begin with, besides, to conclude); simultaneousness (just then/as); frequency (e. g. rarely; on a weekly basis).</p> <p>- Expressió del mode (Adv. and phrases of manner, e. g. thoroughly; inside out; in a mess).</p>	<p>composto; dovere + Inf. composto); necessitat (esserci bisogno); obligació (futuro; essere tenuto a + Inf.; andare + participio passato); intenció (verbi volitivi + cong.); prohibició (non andare + participio passato).</p> <p>-Expressió de l'existència (p. es. dovrebbe esserci stato; ecco tutto); l'entitat (nomi contabili / massa / collettivi / composti; pronomi (relativi, riflessivi, tonici); determinanti); la qualitat (p. es. piuttosto stanco; facile a dirsi).</p> <p>-Expressió de la quantitat (numero: singolare/plurale; numerali cardinali, ordinali, collettivi (p. es. entrambi, ambedue), moltiplicativi (p. es. quadruplo); frazionari (p. es. tre el seu tre); distributivi (p. es. uno a uno). Quantità: p. es. vari motivi, una pila di libri; el grau: p. es. estremamente doloroso; particolarmente bravo.</p> <p>-Expressió de l'espai (preposizioni, avverbi ed espressioni che indicano luogo, posizione, distanza, movimento, direzione, origini e disposizione).</p> <p>-Expressió del temps (l'ore ((p. es. mancano) venti alle otto); divisione (p. es. ai tempi dei miei nonni, sul presto) e collocazione nel tempo (p. es. nel Quattrocento; nel frattempo); durata (p. es. l'intera giornata, sotto Natale); anteriorità (p. es. prima che, (non) ancora); posteriorità (p. es. qualche anno più tardi); contemporaneità (p. es. nel momento in cui, contemporaneamente); sequenza (p. es. inoltre... poi ... infine); intermittenza (p. es. talvolta); frequenza (p. es. di rado)).</p> <p>-Expressió del mode (avverbi di modo: p. es. di proposito, a dirotto, perbene).</p>	<p>factualitat (frases declarativas); capacitat (poder com; conseguir + Inf.); possibilitat/probabilitat (pode ser que / tal vez + Conj.; futuro do presente e futuro perfeito); necessitat (precisar; ser preciso/necessário + Conj.); obligació (ser obrigatório que + Conj.; ecco tutto); l'entitat (substantivos contáveis/massivos/coletivos/compostos; pronomes (relativos, reflexivos átonos/tônicos, determinantes); la qualitat (p. e. azulado; útil para dificuldade em dormir).</p> <p>- Expressió de la quantitat: Numerais (p. ex. pelo menos 20 pessoas; perto de 30 km). Quantidade: p. e. duas vezes no máximo; um monte de gente. Grau: p. e. totalmente; tão de repente.</p> <p>- Expressió de l'espai (preposições e advérbios de lugar, localização, distância, movimento, direção).</p> <p>- Expressió del temps (expressões, preposições e locuções de tempo (momento pontual (p. e. daqui a uma semana), divisões (p. e. prazo; estação seca) e indicações de tempo (p. e. a 13 dias do evento); duração (p. e. por todo o dia; no período natalício); anterioridade (a última vez que, há bocado, fazia pouco); posterioridade (dentro de alguns dias, de hoje em diante, em breve); sequência (para começar, seguidamente, em conclusão); simultaneidade (no mesmo tempo que, atualmente); frequência (p. e. uma vez por dia, regularmente).</p> <p>- Expressió del mode (expressões, preposições e locuções prepositivas de modo, p. e. em excesso; ao gosto).</p>

31. Química.

La química és una ciència que aprofundeix en el coneixement dels principis fonamentals de la naturalesa, amplia la formació científica dels estudiants i els proporciona una eina per comprendre el món en què es desenvolupen, no tan sols per les seves repercussions directes en nombrosos àmbits de la societat actual sinó també per la seva relació amb altres camps del coneixement com la biologia, la medicina, l'enginyeria, la geologia, l'astronomia, la farmàcia o la ciència dels materials, per citar-ne alguns.

La química és capaç d'utilitzar el coneixement científic per identificar preguntes i obtenir conclusions a partir de proves, amb la finalitat de comprendre i ajudar a prendre decisions sobre el món natural i els canvis que l'activitat humana hi produeix; ciència i tecnologia estan avui en la base del benestar de la societat.

Per al desenvolupament d'aquesta matèria es considera fonamental relacionar els continguts amb altres disciplines i que el conjunt estigui contextualitzat, ja que el seu aprenentatge es facilita mostrant la vinculació amb el nostre entorn social i el seu interès tecnològic o industrial. L'acostament entre la ciència en el batxillerat i els coneixements que s'han de tenir per poder comprendre els avenços científics i tecnològics actuals contribueix al fet que els individus siguin capaços de valorar críticament les implicacions socials que comporten aquests avenços, amb l'objectiu últim de dirigir la societat cap a un futur sostenible.

La química és una ciència experimental i, com a tal, el seu aprenentatge comporta una part teóricoconceptual i una altra de desenvolupament pràctic que implica la realització d'experiències de laboratori, així com la recerca, l'anàlisi i l'elaboració d'informació.

L'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació com a eina per obtenir dades, elaborar la informació, analitzar resultats i exposar conclusions es fa gairebé imprescindible en l'actualitat. Com a alternativa i complement a les pràctiques de laboratori, l'ús d'aplicacions informàtiques de simulació i la recerca a Internet d'informació relacionada fomenten la competència digital de l'alumnat i els fa més participants del seu propi procés d'aprenentatge.

Els continguts s'estructuren en 4 blocs, dels quals el primer ("L'activitat científica") es configura com a transversal als altres. En el segon s'estudia l'estructura atòmica dels elements i la seva repercussió en les seves propietats periòdiques. La visió actual del concepte de l'àtom i les subpartícules que el conformen contrasta amb les nocions de la teoria atómico-molecular conegudes prèviament pels alumnes. Entre les característiques pròpies de cada element destaca la reactivitat dels seus àtoms i els diferents tipus d'enllaços i forces que apareixen entre ells i, com a conseqüència, les propietats fisicoquímiques dels compostos que poden formar.

El tercer bloc introdueix la reacció química i estudia tant el seu aspecte dinàmic (cinètica) com l'estàtic (equilibri químic). En els dos casos s'analitzaran els factors que modifiquen tant la velocitat de reacció com el desplaçament del seu equilibri. A continuació s'estudien les reaccions àcid-base i d'oxidació-reducció, de les quals es destaquen les implicacions industrials i socials relacionades amb la salut i el medi ambient. El quart bloc aborda la química orgànica i les seves aplicacions actuals relacionades amb la química de polímers i macromolècules, la química mèdica, la química farmacèutica, la química dels aliments i la química mediambiental.

Química. 2n de batxillerat

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. L'activitat científica		
Utilització d'estratègies bàsiques de l'activitat científica. Recerca científica: documentació, elaboració d'informes, comunicació i difusió de resultats. Importància de la recerca científica en la indústria i en l'empresa.	1. Fer interpretacions, prediccions i representacions de fenòmens químics a partir de les dades d'una recerca científica i obtenir conclusions. 2. Aplicar la prevenció de riscos en el laboratori de química i conèixer la importància dels fenòmens químics i les seves aplicacions en els individus i en la societat. 3. Utilitzar adequadament les TIC per a la cerca d'informació, la utilització d'aplicacions de simulació de proves de laboratori, l'obtenció de dades i l'elaboració d'informes. 4. Dissenyar, elaborar, comunicar i defensar informes de caràcter científic fent una recerca basada en la pràctica experimental.	1.1. Aplica habilitats necessàries per a la recerca científica: treballant tant individualment com en grup, plantejant preguntes, identificant problemes, recollint dades mitjançant l'observació o l'experimentació, analitzant i comunicant els resultats i desenvolupant explicacions mitjançant la realització d'un informe final. 2.1. Utilitza el material i els instruments de laboratori utilitzant les normes de seguretat adequades per a la realització de diverses experiències químiques. 3.1. Elabora informació i relaciona els coneixements químics apresos amb fenòmens de la naturalesa i les possibles aplicacions i conseqüències en la societat actual. 4.1. Analitza la informació obtinguda principalment a través d'Internet i identifica les característiques principals lligades a la fiabilitat i l'objectivitat del flux d'informació científica. 4.2. Selecciona, comprèn i interpreta informació rellevant en una font d'informació de divulgació científica i transmet les conclusions obtingudes utilitzant el llenguatge oral i escrit amb propietat. 4.3. Localitza i utilitza aplicacions i programes de simulació de pràctiques de laboratori. 4.4. Realitza i defensa un treball de recerca utilitzant les TIC.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 2. Origen i evolució dels components de l'Univers		
<p>Estructura de la matèria. Hipòtesi de Planck. Model atòmic de Bohr.</p> <p>Mecànica quàntica: hipòtesi de De Broglie, Principi d'incertesa de Heisenberg.</p> <p>Orbitals atòmics. Nombres quàntics i la seva interpretació.</p> <p>Partícules subatòmiques: origen de l'Univers.</p> <p>Classificació dels elements segons la seva estructura electrònica: sistema periòdic.</p> <p>Propietats dels elements segons la seva posició en el sistema periòdic: energia d'ionització, afinitat electrònica, electronegativitat, radi atòmic.</p> <p>Enllaç químic.</p> <p>Enllaç iònic.</p> <p>Propietats de les substàncies amb enllaç iònic.</p> <p>Enllaç covalent. Geometria i polaritat de les molècules.</p> <p>Teoria de l'enllaç de valència (TEV) i hibridació.</p> <p>Teoria de repulsió de parells electrònics de la capa de valència (TRPECV).</p> <p>Propietats de les substàncies amb enllaç covalent.</p> <p>Enllaç metàl·lic.</p> <p>Model del gas electrònic i teoria de bandes.</p> <p>Propietats dels metalls. Aplicacions de superconductors i semiconductors.</p> <p>Enllaços presents en substàncies d'interès biològic.</p> <p>Naturalesa de les forces intermoleculares.</p>	<p>1. Analitzar cronològicament els models atòmics fins a arribar al model actual i discutir-ne les limitacions i la necessitat d'un nou.</p> <p>2. Reconèixer la importància de la teoria mecanoquàntica per al coneixement de l'àtom.</p> <p>3. Explicar els conceptes bàsics de la mecànica quàntica: dualitat ona-corpúscle i incertesa.</p> <p>4. Descriure les característiques fonamentals de les partícules subatòmiques i diferenciar-ne els diferents tipus.</p> <p>5. Establir la configuració electrònica d'un àtom i relacionar-la amb la seva posició en la taula periòdica.</p> <p>6. Identificar els nombres quàntics per a un electró segons l'orbital en què es trobi.</p> <p>7. Conèixer l'estructura bàsica del sistema periòdic actual, definir les propietats periòdiques estudiades i descriure'n la variació al llarg d'un grup o període.</p> <p>8. Utilitzar el model d'enllaç corresponent per explicar la formació de molècules, de vidres i estructures macroscòpiques i deduir-ne les propietats.</p> <p>9. Construir cicles energètics del tipus Born-Haber per calcular l'energia de xarxa i analitzar de manera qualitativa la variació d'energia de xarxa en diferents compostos.</p> <p>10. Descriure les característiques bàsiques de l'enllaç covalent utilitzant diagrames de Lewis i utilitzar la TEV per a la seva descripció més complexa.</p> <p>11. Utilitzar la teoria de la hibridació per explicar l'enllaç covalent i la geometria de diferents molècules.</p> <p>12. Conèixer les propietats dels metalls utilitzant les diferents teories estudiades per a la formació de l'enllaç metàl·lic.</p> <p>13. Explicar la possible conductivitat elèctrica d'un metall utilitzant la teoria de bandes.</p> <p>14. Reconèixer els diferents tipus de forces intermoleculares i explicar com afecten les propietats de determinats compostos en casos concrets.</p> <p>15. Diferenciar les forces intramoleculares de les intermoleculares en compostos iònics o covalents.</p>	<p>1.1. Explica les limitacions dels diferents models atòmics i els relaciona amb els diferents fets experimentals que porten associats.</p> <p>1.2. Calcula el valor energètic corresponent a una transició electrònica entre dos nivells donats i el relaciona amb la interpretació dels espectres atòmics.</p> <p>2.1. Diferencia el significat dels nombres quàntics segons Bohr i la teoria mecanoquàntica que defineix el model atòmic actual, i el relaciona amb el concepte d'òrbita i orbital.</p> <p>3.1. Determina longituds d'ona associades a partícules en moviment per justificar el comportament ondulatori dels electrons.</p> <p>3.2. Justifica el caràcter probabilístic de l'estudi de partícules atòmiques a partir del principi d'incertesa de Heisenberg.</p> <p>4.1. Coneix les partícules subatòmiques i els tipus de quarks presents en la naturalesa íntima de la matèria i en l'origen primigeni de l'Univers, i n'explica les característiques i la classificació.</p> <p>5.1. Determina la configuració electrònica d'un àtom, coneguda la seva posició en la taula periòdica i els nombres quàntics possibles de l'electró diferenciador.</p> <p>6.1. Justifica la reactivitat d'un element a partir de l'estructura electrònica o la seva posició en la taula periòdica.</p> <p>7.1. Argumenta la variació del radi atòmic, potencial d'ionització, afinitat electrònica i electronegativitat en grups i períodes, i compara les propietats esmentades per a elements diferents.</p> <p>8.1. Justifica l'estabilitat de les molècules o els vidres formats utilitzant la regla de l'octet o basant-se en les interaccions dels electrons de la capa de valència per a la formació dels enllaços.</p> <p>9.1. Aplica el cicle de Born-Haber per calcular l'energia reticular de vidres iònics.</p> <p>9.2. Compara la força de l'enllaç en diferents compostos iònics aplicant la fórmula de Born-Landé per considerar els factors dels quals depèn l'energia reticular.</p> <p>10.1. Determina la polaritat d'una molècula utilitzant el model o la teoria més adequats per explicar-ne la geometria.</p> <p>10.2. Representa la geometria molecular de diferents substàncies covalents aplicant la TEV i la TRPECV.</p> <p>11.1. Dóna sentit als paràmetres moleculars en compostos covalents utilitzant la teoria d'hibridació per a compostos inorgànics i orgànics.</p> <p>12.1. Explica la conductivitat elèctrica i tèrmica mitjançant el model del gas electrònic i l'aplica també a substàncies semiconductores i superconductores.</p> <p>13.1. Descriu el comportament d'un element com a aïllant, conductor o semiconductor elèctric utilitzant la teoria de bandes.</p> <p>13.2. Coneix i explica algunes aplicacions dels semiconductors i superconductors analitzant la seva repercussió en l'avenç tecnològic de la societat.</p> <p>14.1. Justifica la influència de les forces intermoleculares per explicar com varien les propietats específiques de diverses substàncies en funció de les interaccions esmentades.</p> <p>15.1. Compara l'energia dels enllaços intramoleculares en relació amb l'energia corresponent a les forces intermoleculares i justifica el comportament fisicoquímic de les molècules.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 3. Reaccions químiques		
<p>Concepte de velocitat de reacció. Teoria de col·lisions Factors que influeixen en la velocitat de les reaccions químiques. Utilització de catalitzadors en processos industrials. Equilibri químic. Llei d'acció de masses. La constant d'equilibri: formes d'expressar-la. Factors que afecten l'estat d'equilibri: principi de Le Chatelier. Equilibris amb gasos. Equilibris heterogenis: reaccions de precipitació. Aplicacions i importància de l'equilibri químic en processos industrials i en situacions de la vida quotidiana. Equilibri àcid-base. Concepte d'àcid-base. Teoria de Brønsted-Lowry. Força relativa dels àcids i bases, grau d'ionització. Equilibri iònic de l'aigua. Concepte de pH. Importància del pH a nivell biològic. Volumetries de neutralització àcid-base. Estudi qualitatiu de la hidròlisi de sals. Estudi qualitatiu de les dissolucions reguladores de pH. Àcids i bases rellevants a nivell industrial i de consum. Problemes mediambientals. Equilibri redox. Concepte d'oxidació-reducció. Oxidants i reductors. Nombre d'oxidació. Ajust redox pel mètode de l'ió-electró. Estequiometria de les reaccions redox. Potencial de reducció estàndard. Volumetries redox. Lleis de Faraday de l'electròlisi. Aplicacions i repercussions de les reaccions d'oxidació-reducció: bateries elèctriques, piles de combustible, prevenció de la corrosió de metalls.</p>	<p>1. Definir velocitat d'una reacció i aplicar la teoria de les col·lisions i de l'estat de transició utilitzant el concepte d'energia d'activació. 2. Justificar com la naturalesa i la concentració dels reactius, la temperatura i la presència de catalitzadors modifiquen la velocitat de reacció. 3. Conèixer que la velocitat d'una reacció química depèn de l'etapa limitant segons el seu mecanisme de reacció establert. 4. Aplicar el concepte d'equilibri químic per predir l'evolució d'un sistema. 5. Expressar matemàticament la constant d'equilibri d'un procés, en el qual intervenen gasos, en funció de la concentració i de les pressions parcials. 6. Relacionar K_c i K_p en equilibris amb gasos i interpretar-ne el significat. 7. Resoldre problemes d'equilibris homogenis, en particular en reaccions gasoses, i d'equilibris heterogenis, amb especial atenció als de dissolució-precipitació. 8. Aplicar el principi de Le Chatelier a diferents tipus de reaccions tenint en compte l'efecte de la temperatura, la pressió, el volum i la concentració de les substàncies presents i predir l'evolució del sistema. 9. Valorar la importància que té el principi Le Chatelier en diversos processos industrials. 10. Explicar com varia la solubilitat d'una sal per l'efecte d'un ió comú. 11. Aplicar la teoria de Brønsted per reconèixer les substàncies que poden actuar com a àcids o bases. 12. Determinar el valor del pH de diferents tipus d'àcids i bases. 13. Explicar les reaccions àcid-base i la importància d'alguna d'aquestes, així com les seves aplicacions pràctiques. 14. Justificar el pH resultant en la hidròlisi d'una sal. 15. Utilitzar els càlculs estequiomètrics necessaris per portar a terme una reacció de neutralització o volumetria àcid-base. 16. Conèixer les diferents aplicacions dels àcids i bases en la vida quotidiana, com ara productes de neteja, cosmètica, etc. 17. Determinar el nombre d'oxidació d'un element químic i identificar si s'oxida o es redueix en una reacció química. 18. Ajustar reaccions d'oxidació-reducció utilitzant el mètode de l'ió-electró i fer els càlculs estequiomètrics corresponents. 19. Comprendre el significat de potencial estàndard de reducció d'un parell redox, utilitzant-lo per predir l'espontaneïtat d'un procés entre dos parells redox. 20. Realitzar càlculs estequiomètrics necessaris per aplicar a les volumetries redox. 21. Determinar la quantitat de substància dipositada en els elèctrodes d'una cisterna electrolítica utilitzant les lleis de Faraday. 22. Conèixer algunes de les aplicacions de l'electròlisi, com ara la prevenció de la corrosió, la fabricació de piles de diferent tipus (galvàniques, alcalines, de combustible) i l'obtenció d'elements purs.</p>	<p>1.1. Obté equacions cinètiques i reflecteix les unitats de les magnituds que hi intervenen. 2.1. Prediu la influència dels factors que modifiquen la velocitat d'una reacció. 2.2. Explica el funcionament dels catalitzadors i el relaciona amb processos industrials i la catàlisi enzimàtica analitzant-ne la repercussió en el medi ambient i en la salut. 3.1. Dedueix el procés de control de la velocitat d'una reacció química i identifica l'etapa limitant corresponent al seu mecanisme de reacció. 4.1. Interpreta el valor del quocient de reacció i el compara amb la constant d'equilibri i preveu l'evolució d'una reacció per assolir l'equilibri. 4.2. Comprova i interpreta experiències de laboratori on es posen de manifest els factors que influeixen en el desplaçament de l'equilibri químic, tant en equilibris homogenis com heterogenis. 5.1. Troba el valor de les constants d'equilibri, K_c i K_p, per a un equilibri en diferents situacions de pressió, volum o concentració. 5.2. Calcula les concentracions o pressions parcials de les substàncies presents en un equilibri químic utilitzant la llei d'acció de masses i com evoluciona en variar la quantitat de producte o reactiu. 6.1. Utilitza el grau de dissociació aplicant-lo al càlcul de concentracions i constants d'equilibri K_c i K_p. 7.1. Relaciona la solubilitat i el producte de solubilitat aplicant la llei de Guldberg i Waage en equilibris heterogenis sòlid-líquid i l'aplica com a mètode de separació i identificació de mesclures de sals dissoltes. 8.1. Aplica el principi de Le Chatelier per predir l'evolució d'un sistema en equilibri en modificar la temperatura, pressió, volum o concentració que el defineixen, utilitzant com a exemple l'obtenció industrial de l'amoniac. 9.1. Analitza els factors cinètics i termodinàmics que influeixen en les velocitats de reacció i en l'evolució dels equilibris per optimitzar l'obtenció de compostos d'interès industrial, com per exemple l'amoniac. 10.1. Calcula la solubilitat d'una sal interpretant com es modifica en afegir-hi un ió comú. 11.1. Justifica el comportament àcid o bàsic d'un compost aplicant la teoria de Brønsted-Lowry dels parells d'àcid-base conjugats. 12.1. Identifica el caràcter àcid, bàsic o neutre i la fortalesa àcid-base de diferents dissolucions segons el tipus de compost que s'hi hagi dissolt i en determina el valor de pH. 13.1. Descriu el procediment per realitzar una volumetria àcid-base d'una dissolució de concentració desconeguda, realitzant els càlculs necessaris. 14.1. Prediu el comportament àcid-base d'una sal dissolta en aigua aplicant el concepte d'hydròlisi i escriu els processos intermedis i els equilibris que tenen lloc. 15.1. Determina la concentració d'un àcid o base i la valora amb una altra de concentració coneguda establint el punt d'equivalència de la neutralització mitjançant l'ús d'indicadors àcid-base. 16.1. Reconeix l'acció d'alguns productes d'ús quotidià com a conseqüència del seu comportament químic àcid-base. 17.1. Defineix oxidació i reducció i ho relaciona amb la variació del nombre d'oxidació d'un àtom en substàncies oxidants i reductores. 18.1. Identifica reaccions d'oxidació-reducció utilitzant el mètode de l'ió-electró per ajustar-les. 19.1. Relaciona l'espontaneïtat d'un procés redox amb la variació d'energia de Gibbs considerant el valor de la força electromotriu obtinguda. 19.2. Disseny una pila coneixent els potencials estàndard de reducció i els utilitza per calcular el potencial generat formulant les semireaccions redox corresponents.</p>

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
		<p>19.3. Analitza un procés d'oxidació-reducció amb la generació de corrent elèctric representant una cèl·lula galvànica.</p> <p>20.1. Descric el procediment per fer una volumetria redox realitzant els càlculs estequiòmètrics corresponents.</p> <p>21.1. Aplica les lleis de Faraday a un procés electrolític i determina la quantitat de matèria dipositada en un elèctrode o el temps que triga a fer-ho.</p> <p>22.1. Representa els processos que tenen lloc en una pila de combustible, escriu la semireaccions redox i indica els avantatges i inconvenients de l'ús d'aquestes piles enfront de les convencionals.</p> <p>22.2. Justifica els avantatges de l'anodització i la galvanoplàstia en la protecció d'objectes metàl·lics.</p>
Bloc 4. Síntesi orgànica i nous materials		
<p>Estudi de funcions orgàniques. Nomenclatura i formulació orgànica segons les normes de la IUPAC. Funcions orgàniques d'interès: oxigenades i nitrogenades, derivats halogenats, tiols peràcids. Compostos orgànics polifuncionals. Tipus d'isomeria. Tipus de reaccions orgàniques. Principals compostos orgànics d'interès biològic i industrial: materials polímers i medicaments. Macromolècules i materials polímers. Polímers d'origen natural i sintètic: propietats. Reaccions de polimerització. Fabricació de materials plàstics i els seus transformats: impacte mediambiental. Importància de la química del carboni en el desenvolupament de la societat del benestar.</p>	<p>1. Reconèixer els compostos orgànics, segons la funció que els caracteritza.</p> <p>2. Formular compostos orgànics senzills amb diverses funcions.</p> <p>3. Representar isòmers a partir d'una fórmula molecular donada.</p> <p>4. Identificar els principals tipus de reaccions orgàniques: substitució, addició, eliminació, condensació i redox.</p> <p>5. Escriure i ajustar reaccions d'obtenció o transformació de compostos orgànics en funció del grup funcional present.</p> <p>6. Valorar la importància de la química orgànica vinculada a altres àrees de coneixement i interès social.</p> <p>7. Determinar les característiques més importants de les macromolècules.</p> <p>8. Representar la fórmula d'un polímer a partir dels seus monòmers, i viceversa.</p> <p>9. Descrivre els mecanismes més senzills de polimerització i les propietats d'alguns dels principals polímers d'interès industrial.</p> <p>10. Conèixer les propietats i l'obtenció d'alguns compostos d'interès en biomedicina i en general en les diferents branques de la indústria.</p> <p>11. Distingir les principals aplicacions dels materials polímers, segons la seva utilització en diferents àmbits.</p> <p>12. Valorar la utilització de les substàncies orgàniques en el desenvolupament de la societat actual i els problemes mediambientals que se'n poden derivar.</p>	<p>1.1. Relaciona la forma d'hibridació de l'àtom de carboni amb el tipus d'enllaç en diferents compostos representant gràficament molècules orgàniques senzilles.</p> <p>2.1. Diferencia diferents hidrocarburs i compostos orgànics que posseeixen diversos grups funcionals, els anomena i els formula.</p> <p>3.1. Distingeix els diferents tipus d'isomeria i representa, formula i anomena els possibles isòmers, donada una fórmula molecular.</p> <p>4.1. Identifica i explica els principals tipus de reaccions orgàniques: substitució, addició, eliminació, condensació i redox i prediu els productes, si és necessari.</p> <p>5.1. Desenvolupa la seqüència de reaccions necessàries per obtenir un compost orgànic determinat a partir d'un altre amb diferent grup funcional aplicant la regla de Markovnikov o de Saytzeff per a la formació de diferents isòmers.</p> <p>6.1. Relaciona els principals grups funcionals i estructures amb compostos senzills d'interès biològic.</p> <p>7.1. Reconeix macromolècules d'origen natural i sintètic.</p> <p>8.1. A partir d'un monòmer dissenya el polímer corresponent i explica el procés que ha tingut lloc.</p> <p>9.1. Utilitza les reaccions de polimerització per obtenir compostos d'interès industrial com ara polietilè, PVC, poliestirè, cautxú, poliamides i polièsters, poliuretans, baquelita.</p> <p>10.1. Identifica substàncies i derivats orgànics que s'utilitzen com a principis actius de medicaments, cosmètics i biomaterials i en valora la repercussió en la qualitat de vida.</p> <p>11.1. Descric les principals aplicacions dels materials polímers d'alt interès tecnològic i biològic (adhesius i revestiments, resines, teixits, pintures, pròtesi, lents, etc.) i les relaciona amb els avantatges i desavantatges del seu ús segons les propietats que els caracteritzen.</p> <p>12.1. Reconeix les diferents utilitats que els compostos orgànics tenen en diferents sectors com ara l'alimentació, l'agricultura, la biomedicina, l'enginyeria de materials, l'energia enfront dels possibles desavantatges que comporta el seu desenvolupament.</p>

32. Tecnologia.

El desenvolupament tecnològic configura el món actual que coneixem. Moltes vegades la tecnologia interactua en la nostra vida, encara que passa desapercibuda perquè hi estem molt habituats. Aquest context fa necessària la formació de ciutadans en la presa de decisions relacionades amb processos tecnològics, amb sentit crític, amb capacitat de resoldre problemes relacionats amb ells i, en definitiva, per utilitzar i conèixer materials, processos i objectes tecnològics que faciliten la capacitat d'actuar en un entorn tecnificat que millora la qualitat de vida.

Al llarg dels segles, el desenvolupament tecnològic s'ha vist motivat per les necessitats que la societat de cada època ha demanat, per les seves tradicions i la seva cultura, sense oblidar aspectes econòmics i de mercat. La innovació i la cerca de solucions alternatives han facilitat avenços i la necessitat de canvi ha estat lligada sempre a l'ésser humà. Per aquest motiu, la societat en què vivim necessita una educació tecnològica àmplia que faciliti el coneixement de les diverses tecnologies, així com les tècniques i els coneixements científics que els sustenten. El

desenvolupament tecnològic es fonamenta en principis elementals i màquines simples que, sumats convenientment, creen noves màquines i generen la realitat que ens envolta.

En la matèria de tecnologia convergeixen el conjunt de tècniques que, juntament amb el suport de coneixements científics i destreses adquirides al llarg de la història, l'ésser humà utilitza per desenvolupar objectes, sistemes o entorns que donen solució a problemes o necessitats. Per tant, és necessari donar coherència i completar els aprenentatges associats a l'ús de tecnologies, realitzant un tractament integrat de totes elles per aconseguir un ús competent en cada context i associant tasques específiques i comunes a totes elles. L'alumnat ha d'adquirir comportaments d'autonomia tecnològica amb criteris mediambientals i econòmics.

No és possible entendre el desenvolupament tecnològic sense els coneixements científics, com no és possible fer ciència sense el suport de la tecnologia, i totes dues necessiten instruments, equips i coneixements tècnics; en la societat actual tots aquests camps estan relacionats amb gran dependència uns dels altres, però alhora cada un cobreix una activitat diferent. La matèria de tecnologia aporta a l'estudiant "saber com fer" en integrar ciència i tècnica, és a dir "per què es pot fer" i "com es pot fer". Per tant, un element fonamental de la tecnologia és el caràcter integrador de diferents disciplines amb un referent disciplinar comú basat en una manera ordenada i metòdica d'intervenir en l'entorn.

La matèria organitza els continguts en blocs que permeten avançar en aspectes essencials i que han de quedar integrats per analitzar problemes tecnològics concrets.

Tecnologia. 4t d'ESO

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Tecnologies de la informació i de la comunicació		
Elements i dispositius de comunicació amb fil i sense fil. Tipologia de xarxes. Publicació i intercanvi d'informació en mitjans digitals. Conceptes bàsics i introducció als llenguatges de programació. Us d'ordinadors i altres sistemes d'intercanvi d'informació.	1. Analitzar els elements i sistemes que configuren la comunicació amb fil i sense fil. 2. Accedir a serveis d'intercanvi i publicació d'informació digital amb criteris de seguretat i ús responsable. 3. Elaborar programes informàtics senzills. 4. Utilitzar equips informàtics.	1.1. Descriu els elements i sistemes fonamentals que s'utilitzen en la comunicació amb fil i sense fil. 1.2. Descriu les formes de connexió en la comunicació entre dispositius digitals. 2.1. Localitza, intercanvia i publica informació a través d'Internet utilitzant serveis de localització, comunicació intergrupals i gestors de transmissió de so, imatge i dades. 2.2. Coneix les mesures de seguretat aplicables a cada situació de risc. 3.1. Desenvolupa un programa informàtic senzill per resoldre problemes utilitzant un llenguatge de programació. 4.1. Utilitza l'ordinador com a eina d'adquisició i interpretació de dades, i com a realimentació d'altres processos amb les dades obtingudes.
Bloc 2. Instal·lacions en habitatges		
Instal·lacions característiques: instal·lació elèctrica, instal·lació d'aigua sanitària, instal·lació de sanejament. Altres instal·lacions: calefacció, gas, aire condicionat, domòtica. Normativa, simbologia, anàlisi i muntatge d'instal·lacions bàsiques. Estalvi energètic en un habitatge. Arquitectura bioclimàtica.	1. Descriure els elements que componen les diferents instal·lacions d'un habitatge i les normes que en regulen el disseny i la utilització. 2. Realitzar dissenys senzills utilitzant la simbologia adequada. 3. Experimentar amb el muntatge de circuits bàsics i valorar les condicions que contribueixen a l'estalvi energètic. 4. Avaluar la contribució de l'arquitectura de l'habitatge i les seves instal·lacions i dels hàbits de consum a l'estalvi energètic.	1.1. Diferencia les instal·lacions típiques en un habitatge. 1.2. Interpreta i utilitza simbologia d'instal·lacions elèctriques, calefacció, subministrament d'aigua i sanejament, aire condicionat i gas. 2.1. Dissenya amb l'ajuda de programari instal·lacions per a un habitatge tipus amb criteris d'eficiència energètica. 3.1. Realitza muntatges senzills i experimenta i analitza el seu funcionament. 4.1. Proposa mesures de reducció del consum energètic d'un habitatge.

Continguts	Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 3. Electrònica		
<p>Electrònica analògica. Components bàsics. Simbologia i anàlisi de circuits elementals. Muntatge de circuits senzills. Electrònica digital. Aplicació de l'àlgebra de Boole a problemes tecnològics bàsics. Portes lògiques. Ús de simuladors per analitzar el comportament dels circuits electrònics.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analitzar i descriure el funcionament i l'aplicació d'un circuit electrònic i els seus components elementals. 2. Utilitzar simuladors que facilitin el disseny i permetin la pràctica amb la simbologia normalitzada. 3. Experimentar amb el muntatge de circuits elementals i aplicar-los en el procés tecnològic. 4. Realitzar operacions lògiques utilitzant l'àlgebra de Boole en la resolució de problemes tecnològics senzills.. 5. Resoldre mitjançant portes lògiques problemes tecnològics senzills. 6. Analitzar sistemes automàtics i descriure'n els components. 7. Muntar circuits senzills. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Descriu el funcionament d'un circuit electrònic format per components elementals. 1.2. Explica les característiques i funcions de components bàsics: resistor, condensador, díode i transistor. 2.1. Utilitza simuladors per al disseny i l'anàlisi de circuits analògics bàsics i utilitza simbologia adequada. 3.1. Realitza el muntatge de circuits electrònics bàsics dissenyats prèviament. 4.1. Realitza operacions lògiques utilitzant l'àlgebra de Boole. 4.2. Relaciona plantejaments lògics amb processos tècnics. 5.1. Resol mitjançant portes lògiques problemes tecnològics senzills. 6.1. Analitza sistemes automàtics i en descriu els components. 7.1. Munta circuits senzills.
Bloc 4. Control i robòtica		
<p>Sistemes automàtics, components característics de dispositius de control. Disseny i construcció de robots. Graus de llibertat. Característiques tècniques. L'ordinador com a element de programació i control. Llenguatges bàsics de programació. Aplicació de targetes controladores en l'experimentació amb prototips dissenyats.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analitzar sistemes automàtics i descriure'n els components. 2. Muntar automatismes senzills. 3. Desenvolupar un programa per controlar un sistema automàtic o un robot i el seu funcionament de forma autònoma. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Analitza el funcionament d'automatismes en diferents dispositius tècnics habituals i diferencia entre llaç obert i tancat. 2.1. Representa i munta automatismes senzills. 3.1. Desenvolupa un programa per controlar un sistema automàtic o un robot que funcioni de forma autònoma en funció de la realimentació que rep de l'entorn.
Bloc 5. Pneumàtica i hidràulica		
<p>Anàlisi de sistemes hidràulics i pneumàtics. Components. Simbologia. Principis físics de funcionament Ús de simuladors en el disseny de circuits bàsics. Aplicació en sistemes industrials.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Conèixer les aplicacions principals de les tecnologies hidràulica i pneumàtica. 2. Identificar i descriure les característiques i el funcionament d'aquest tipus de sistemes. 3. Conèixer i utilitzar amb desimboltura la simbologia necessària per representar circuits. 4. Experimentar amb dispositius pneumàtics i simuladors informàtics. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Descriu les aplicacions principals de les tecnologies hidràulica i pneumàtica. 2.1. Identifica i descriu les característiques i el funcionament d'aquest tipus de sistemes. 3.1. Utilitza la simbologia i nomenclatura per representar circuits la finalitat dels quals és la de resoldre un problema tecnològic. 4.1. Realitza muntatges de circuits senzills pneumàtics i hidràulics amb components reals o bé mitjançant simulació.
Bloc 6. Tecnologia i societat		
<p>El desenvolupament tecnològic al llarg de la història. Anàlisi de l'evolució d'objectes tècnics i tecnològics i importància de la normalització en els productes industrials. Aprofitament de primeres matèries i recursos naturals. Adquisició d'hàbits que potenciïn el desenvolupament sostenible.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Conèixer l'evolució tecnològica al llarg de la història. 2. Analitzar objectes tècnics i tecnològics mitjançant l'anàlisi d'objectes. 3. Valorar la repercussió de la tecnologia en el dia a dia. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Identifica els canvis tecnològics més importants que s'han produït al llarg de la història de la humanitat. 2.1. Analitza objectes tècnics i la seva relació amb l'entorn i n'interpreta la funció històrica i l'evolució tecnològica. 3.1. Elabora judicis de valor enfront del desenvolupament tecnològic a partir de l'anàlisi d'objectes i relaciona invents i descobriments amb el context en què es desenvolupen. 3.2. Interpreta les modificacions tecnològiques, econòmiques i socials en cada període històric ajudant-se de documentació escrita i digital.

ANNEX II**Matèries del bloc d'assignatures específiques****1. Anàlisi musical**

L'anàlisi musical permet entendre la música en tota la seva dimensió i poder gaudir-la amb deteniment; el seu objectiu és comprendre per què es va compondre una obra musical d'una manera determinada i no d'una altra, què estava pensant el compositor per dur-la a terme i quina forma concreta li va donar, tenint en compte les característiques estilístiques i històriques que el van condicionar.

Els elements d'anàlisi musical formen part de l'educació musical de l'alumnat des dels seus inicis, ja que a través de l'escolta i el reconeixement de petits fragments ha après a comprendre les estructures bàsiques de les obres musicals. En aquesta etapa del batxillerat toca aprofundir en les característiques de les obres a partir del coneixement dels elements i procediments bàsics de la música, abordant la comprensió de la música i de l'obra en si: conèixer i reconèixer l'organització del llenguatge utilitzat (elements i procediments) i les característiques sonores que ens permeten enquadrar aquesta obra en un context històric (harmonia, melodia, ritme, timbres, cadències, forma, etc.).

L'anàlisi formal ha de ser el primer acostament a l'anàlisi musical; a través d'aquesta es pretén aprofundir en les diferents estructures de les quals han fet ús els compositors al llarg de la història i que en molts casos han generat les denominades formes-tipus o formes històriques. Un dels aspectes analítics més importants és precisament la comprensió dels elements que constitueixen la forma musical, la seva evolució i com s'ha buscat al llarg de la història que l'estructura de les obres afavoreixi la comunicació amb el públic.

Com passa amb totes les disciplines artístiques, l'estudi d'anàlisi musical millora les capacitats de l'estudiant que la cursa, en potencia la creativitat i la capacitat de prendre decisions de manera global, desenvolupa àrees de pensament diferents a les purament racionals, i millora l'expressió i la comunicació en tots els nivells. L'anàlisi musical en concret contribueix a desenvolupar destreses i capacitats essencials per comprendre i gaudir de la música i de l'art en general: millora l'oïda interna, l'atenció, la concentració, la memòria, la curiositat i la capacitat de relacionar, i és font d'un coneixement amb deteniment de la música, ja que suposa un contacte directe amb els processos compositius i els processos creatius dels autors.

L'alumnat ha de comprendre aïlladament cada paràmetre musical (rítmic, harmònic, melòdic, formal, textural, etc.), i a partir d'aquestes anàlisis parcials ha de tenir en compte tots els elements analitzables i relacionar-los per entendre com ha de sonar la música i per què; quins són els procediments que utilitza l'autor i quina sensació ens provoca com a oïents; quina direcció pren la música en cada moment; quin tipus de joc estableix el compositor amb l'oïent i com l'ha de recrear l'interpret. Partint, doncs, de la dimensió auditiva de l'anàlisi, es pot treballar amb la partitura; és a dir, es pretén aprofundir en la percepció sonora de les obres i, si es vol, observar com es reflecteix a la partitura, sense que aquesta sigui un element indispensable.

La matèria d'anàlisi musical està dividida en dos cursos: cal començar-ne l'ensenyament tenint en compte el grau d'adquisició de competències que l'alumnat ha aconseguit al llarg de l'educació secundària obligatòria (ESO) en la matèria de música.

L'organització de la matèria presenta un primer curs més generalista que permet adquirir una formació mínima per entendre les estructures musicals, i utilitza les eines necessàries per comprendre-la amb deteniment. En el segon curs s'aprofundeix en l'anàlisi de les formes i les característiques de cada estil, bàsicament de la tradició de la música occidental, i s'hi incorporen referències de la música popular, el jazz i altres músiques urbanes, així com de la música de cultures no occidentals per la gran aportació que han fet a la música occidental, sobretot a partir del segle XX.

Anàlisi musical I. 1r de batxillerat

Críteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 1. Iniciació als elements analítics	
1. Reconèixer els elements que intervenen en l'estructura d'una obra musical en diferents agrupacions vocals i instrumentals. 2. Distingir en l'audició d'una obra de qualsevol estil les diferents veus i/o instruments. 3. Reconèixer la textura d'una obra o fragment escoltat i explicar-ne les característiques de manera clara i concisa, utilitzant o no la partitura. 4. Identificar processos de tensió i distensió, així com el punt culminant, en una obra escoltada prèviament, i determinar els procediments utilitzats. 5. Consolidar els bons hàbits d'escolta i de respecte als altres durant la interpretació de música.	1.1. Reconeix i explica la manera en què està construïda una obra i entén la relació entre l'estructura i els elements i procediments utilitzats. 2.1. Distingeix el timbre dels diferents instruments i veus, sigui quina sigui la combinació. 3.1. Reconeix i descriu els diversos plans sonors i utilitza la terminologia adequada. 3.2. Explica les característiques de les diferents textures i les distingeix en la partitura i en l'audició. 4.1. Percep els procediments de tensió/distensió utilitzats pel compositor i els identifica en la partitura. 5.1. Manté uns hàbits correctes d'escolta i de respecte als altres durant la interpretació de la música.
Bloc 2. La forma musical	
1. Reconèixer la forma d'una obra de qualsevol estil i la seva correspondència o no amb una forma tipus a partir de l'audició, i saber explicar-la amb la terminologia precisa, amb partitura o sense. 2. Fer una crítica o un comentari d'un concert o d'una audició, i complementar el que s'ha escoltat i el que s'ha treballat a classe amb aportacions personals i documentació buscada pel mateix alumnat.	1.1. Comprèn i descriu el que és forma tipus o forma històrica. 1.2. Descriu la forma de l'obra utilitzant un llenguatge concret i adequat. 1.3. Analitza una obra i reflecteix esquemàticament les parts, seccions i subseccions en què es pot dividir. 1.4. Reconeix els procediments generadors de forma (repetició, contrast, elaboració de materials, coherència). 2.1. Elabora comentaris escrits o orals sobre audicions, amb esperit crític, utilitzant una terminologia adequada. 2.2. Consulta les fonts d'informació adequades per elaborar els comentaris.
Bloc 3. Les formes històriques	
1. Escoltar obres de característiques o estils diversos i reconèixer les diferències i/o relacions entre elles. 2. Comentar oralment o per escrit la relació entre música i text en obres de diferents èpoques i estils.	1.1. Distingeix aspectes característics de la música i la diferència entre ells, com ara l'estructura i les característiques harmòniques, rítmiques, tímbriques, etc. 1.2. Distingeix, per les seves característiques compositives, formals i estètiques, la pertinença d'una obra a una època o estil determinats. 1.3. Assimila el que ha estudiat i troba informació adequada per elaborar una explicació fonamentada, raonada i sentida de les obres analitzades. 2.1. Comprèn i explica el tractament que ha fet el compositor del text: si ha estat descriptiu, si és una mera excusa, si el poema o text de partida determina la forma, si el punt culminant coincideix amb paraules especials, etc. 2.2. Utilitza arguments i raonaments coherents.

Anàlisi musical II. 2n de batxillerat

Críteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 1. Comú	
1. Reconèixer la forma (a gran escala, mitjana escala i petita escala) d'una obra a partir de l'audició i saber explicar-la amb termes precisos. 2. Reconèixer mitjançant l'audició i la partitura l'estil d'una obra i les seves característiques tímbriques, melòdiques, harmòniques, formals, etc. 3. Identificar auditivament els principals procediments generadors de forma que utilitza l'autor en una obra. 4. Fer la crítica d'un concert o d'una audició i complementar el que s'ha escoltat i el que s'ha treballat a classe amb aportacions personals i documentació buscada pel mateix alumnat. 5. Escoltar obres de característiques o estils diversos i reconèixer les diferències i/o relacions entre elles. 6. Comentar oralment o per escrit la relació entre música i text en obres de diferents èpoques i estils. 7. Elaborar treballs de recerca, individuals o en grup, sobre anàlisi i contextualització estilística d'obres musicals.	1.1. Comprèn la manera en què està construïda una obra i explica la relació entre l'estructura i els elements i procediments utilitzats mitjançant un llenguatge concret i adequat. 1.2. Manté uns hàbits correctes d'escolta i de respecte als altres durant la interpretació de la música. 2.1. Identifica els diferents estils i determina quin els és propi des dels diferents punts de vista (formal, harmònic, melòdic, rítmic...) 2.2. Contextualitza l'obra en el seu moment històric i/o estilístic. 3.1. Reconeix i descriu en l'audició els procediments utilitzats pel compositor que són articuladors de l'estructura de l'obra. 4.1. Elabora comentaris escrits o orals sobre concerts en viu o audicions, amb esperit crític, utilitzant una terminologia adequada. 4.2. Expressa de manera precisa les impressions i els sentiments produïts per les obres escoltades. 4.3. Consulta les fonts d'informació adequades per elaborar els comentaris. 5.1. Distingeix i descriu aspectes característics dels diversos estils musicals i la diferència entre ells. 5.2. Estableix paral·lelismes entre obres diferents. 6.1. Comprèn i explica el tractament del text que ha fet el compositor. 7.1. Transmet certesa i seguretat en la comunicació de les idees, així com domini del tema de recerca. 7.2. Selecciona correctament els temes objecte de recerca, estableix prioritats i supera amb creativitat els obstacles que van sorgint.

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
	7.3. Pren decisions d'acord amb la seva responsabilitat en un treball en grup. 7.4. Reflexiona sobre el procés de recerca i elabora conclusions sobre el procediment establert, el repartiment del treball, les conclusions obtingudes i una possible continuació de la recerca, fent explícites les seves impressions personals sobre l'experiència.
Bloc 2. La música medieval	
1. Comentar l'audició d'una obra pertanyent a l'edat mitjana utilitzant una terminologia adequada.	1.1. Reconeix i descriu les característiques sonores i estilístiques de la música medieval. 1.2. Distingeix les formes i els gèneres del cant gregorià i altres cants litúrgics, la música profana, la polifonia, l'ars antiqua i l'ars nova. 1.3. Analitza obres de la música de l'edat mitjana aplicant els coneixements adquirits.
Bloc 3. El Renaixement	
1. Comentar l'audició d'una obra pertanyent al Renaixement utilitzant una terminologia adequada.	1.1. Reconeix i descriu les característiques sonores i estilístiques de la música renaixentista. 1.2. Distingeix les formes, els gèneres i les escoles del Renaixement. 1.3. Analitza obres de la música del Renaixement aplicant els coneixements adquirits. 1.4. Reconeix i descriu els trets propis d'una obra del Renaixement.
Bloc 4. El barroc	
1. Comentar l'audició d'una obra pertanyent al barroc utilitzant una terminologia adequada.	1.1. Reconeix i descriu les característiques sonores i estilístiques de la música barroca. 1.2. Distingeix les formes i els gèneres del barroc. 1.3. Analitza obres de la música del barroc aplicant els coneixements adquirits. 1.4. Reconeix i enumera els trets propis d'una obra del barroc.
Bloc 5. L'estil galant i el classicisme	
1. Comentar l'audició d'una obra pertanyent a aquests períodes utilitzant una terminologia adequada.	1.1. Reconeix i descriu les característiques sonores i estilístiques de la música de l'estil galant i clàssica. 1.2. Distingeix les formes i els gèneres d'aquests estils. 1.3. Analitza obres de la música de l'estil galant i el classicisme aplicant els coneixements adquirits.
Bloc 6. El romanticisme	
1. Comentar l'audició d'una obra pertanyent al romanticisme utilitzant una terminologia adequada.	1.1. Reconeix i descriu les característiques sonores i estilístiques de la música romàntica. 1.2. Distingeix les formes i els gèneres del romanticisme. 1.3. Analitza obres de la música del romanticisme aplicant els coneixements adquirits.
Bloc 7. El postromanticisme i els nacionalismes	
1. Comentar l'audició d'una obra pertanyent a aquests períodes utilitzant una terminologia adequada.	1.1. Reconeix i descriu les característiques sonores i estilístiques de la música postromàntica. 1.2. Distingeix les formes i els gèneres del postromanticisme i els nacionalismes. 1.3. Analitza obres de la música del postromanticisme i de les escoles nacionals aplicant els coneixements adquirits.

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 8. L'impressionisme	
1. Comentar l'audició d'una obra pertanyent a l'impressionisme utilitzant una terminologia adequada.	1.1. Reconeix i descriu les característiques sonores i estilístiques de la música impressionista. 1.2. Distingeix les formes i els gèneres de la música impressionista. 1.3. Analitza obres de la música de l'impressionisme aplicant els coneixements adquirits. 1.4. Percep característiques sonores pròpies de la música d'altres cultures. 1.5. Investiga sobre els principals autors d'aquest període i les seves tècniques compositives.
Bloc 9. La música del segle XX	
1. Comentar l'audició d'una obra pertanyent al segle XX utilitzant una terminologia adequada.	1.1. Reconeix i descriu les característiques sonores i estilístiques de la música del segle XX. 1.2. Distingeix les formes i els gèneres de la música a partir del segle XX. 1.3. Percep característiques sonores pròpies de la música d'altres cultures i/o gèneres musicals. 1.4. Analitza obres de la música del segle XX aplicant els coneixements adquirits. 1.5. Investiga sobre els principals moviments i els compositors més importants d'aquest període i de principis del segle XXI.
Bloc 10. La música electroacústica	
1. Comentar obres de música electroacústica.	1.1. Reconeix i descriu els orígens i l'evolució de la música electroacústica. 1.2. Coneix i explica les noves grafies i els nous instruments sorgits per a aquesta nova música. 1.3. Analitza obres de música electroacústica aplicant els coneixements adquirits. 1.4. Investiga sobre els principals compositors d'aquest gènere de música.
Bloc 11. El jazz. La música urbana: pop, rock. El flamenc	
1. Distingir les característiques del jazz, la música urbana (pop, rock) i el flamenc. 2. Reconèixer i valorar les aportacions i influències d'uns gèneres i estils en els altres.	1.1. Distingeix els diferents estils a través de l'audició. 1.2. Analitza les característiques musicals i sociològiques del jazz, la música urbana (pop, rock) i el flamenc. 1.3. Investiga sobre els principals compositors, cantants i/o grups d'aquests gèneres de música. 2.1. Distingeix les aportacions i influències d'uns gèneres en els altres.
Bloc 12. Les músiques no occidentals	
1. Determinar les característiques essencials d'obres pertanyents a cultures no occidentals. 2. Detectar en obres d'autors occidentals la influència de la música d'altres cultures.	1.1. Detecta les peculiaritats del tempo, el ritme, els sistemes d'afinació, les escales i els modes de la música no occidental. 1.2. Mostra interès per les característiques sonores peculiars pròpies de la música d'altres cultures. 2.1. Percep característiques sonores pròpies de la música no occidental en autors occidentals.

2. Anatomia aplicada.

La matèria d'anatomia aplicada pretén aportar els coneixements científics que permetin comprendre el cos humà i la motricitat humana en relació amb les manifestacions artístiques corporals i amb la salut.

El cos i el moviment són mitjans d'expressió i comunicació, i per això comprendre les estructures i el funcionament del cos humà i de l'acció motriu ha de dotar l'alumnat de la base necessària perquè, dins d'uns marges saludables, pugui millorar el seu rendiment en el procés creatiu i en les tècniques d'execució artística, així com en general en la vida. Amb aquest objecte, aquesta matèria està integrada per coneixements, destreses i actituds de diverses àrees de coneixement que s'ocupen de l'estudi del cos humà i de la seva motricitat, com ara l'anatomia, la fisiologia, la biomecànica i les ciències de l'activitat física.

L'anatomia aplicada inclou les estructures i funcions del cos humà més relacionades amb l'acció motriu i el seu rendiment, com són el sistema locomotor, el cardiopulmonar o els sistemes de control i regulació, i aprofundeix en com aquestes estructures determinen el comportament motor i les tècniques expressives que componen les manifestacions artístiques corporals, i els efectes que l'activitat física té sobre elles i sobre la salut. En la mateixa línia, s'aborden també nocions bàsiques dels sistemes d'aportació i utilització de l'energia i s'aprofundeix en les bases de la conducta motora.

Anatomia aplicada. 1r de batxillerat

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Les característiques del moviment	
<p>1. Analitzar els mecanismes que intervenen en una acció motora i relacionar-los amb la finalitat expressiva de les activitats artístiques.</p> <p>2. Identificar les característiques de l'execució de les accions motores pròpies de l'activitat artística i descriure quina aportació fan a la seva finalitat i com es relacionen amb les capacitats coordinatives.</p>	<p>1.1. Reconeix i enumera els elements de l'acció motora i els factors que intervenen en els mecanismes de percepció, decisió i execució de determinades accions motores.</p> <p>1.2. Identifica i descriu la relació entre l'execució d'una acció motora i la seva finalitat.</p> <p>2.1. Detecta les característiques de l'execució d'accions motores pròpies de les activitats artístiques.</p> <p>2.2. Proposa modificacions de les característiques d'una execució per canviar-ne el component expressiu-comunicatiu.</p> <p>2.3. Argumenta la contribució de les capacitats coordinatives al desenvolupament de les accions motores.</p>
Bloc 2. Organització bàsica del cos humà	
<p>1. Interpretar el funcionament del cos humà com el resultat de la integració anatòmica i funcional dels elements que conformen els seus diferents nivells d'organització i que el caracteritzen com una unitat estructural i funcional.</p>	<p>1.1. Distingeix els diferents nivells d'organització del cos humà.</p> <p>1.2. Descriu l'organització general del cos humà mitjançant diagrames i models.</p> <p>1.3. Especifica les funcions vitals del cos humà i n'assenyala les característiques més rellevants.</p> <p>1.4. Localitza els òrgans i sistemes i els relaciona amb les diferents funcions que exerceixen.</p>
Bloc 3. El sistema locomotor	
<p>1. Reconèixer l'estructura i el funcionament del sistema locomotor humà en moviments propis de les activitats artístiques i raonar les relacions funcionals que s'estableixen entre les parts que el componen.</p> <p>2. Analitzar l'execució de moviments aplicant els principis anatòmics funcionals, la fisiologia muscular i les bases de la biomecànica i establir relacions raonades.</p> <p>3. Valorar la correcció postural identificant els mals hàbits posturals amb la finalitat de treballar de manera segura i evitar lesions.</p> <p>4. Identificar les lesions més comunes de l'aparell locomotor en les activitats artístiques i relacionar-les amb les seves causes fonamentals.</p>	<p>1.1. Descriu l'estructura i la funció del sistema esquelètic i el relaciona amb la mobilitat del cos humà.</p> <p>1.2. Identifica el tipus d'os i el vincula a la funció que exerceix.</p> <p>1.3. Distingeix els tipus d'articulacions i els relaciona amb la mobilitat que permeten.</p> <p>1.4. Descriu l'estructura i la funció del sistema muscular i n'identifica la funcionalitat com a part activa del sistema locomotor.</p> <p>1.5. Distingeix els tipus de múscul i els relaciona amb la funció que exerceixen.</p> <p>1.6. Descriu la fisiologia i el mecanisme de la contracció muscular.</p> <p>2.1. Interpreta els principis de la mecànica i de la cinètica i els aplica al funcionament de l'aparell locomotor i al moviment.</p> <p>2.2. Identifica els principals ossos, articulacions i músculs implicats en diferents moviments utilitzant la terminologia adequada.</p> <p>2.3. Relaciona l'estructura muscular amb la seva funció en l'execució d'un moviment i les forces que hi actuen.</p> <p>2.4. Relaciona diferents tipus de palanques amb les articulacions del cos humà i amb la participació muscular en els seus moviments.</p> <p>2.5. Classifica els principals moviments articulars en funció dels plans i eixos de l'espai.</p> <p>2.6. Argumenta els efectes de la pràctica sistematitzada d'exercici físic sobre els elements estructurals i funcionals del sistema locomotor i els relaciona amb les diferents activitats artístiques i els diferents estils de vida.</p> <p>3.1. Identifica les alteracions més importants derivades del mal ús postural i proposa alternatives saludables.</p> <p>3.2. Controla la seva postura, aplica mesures preventives en l'execució de moviments propis de les activitats artístiques i en valora la influència en la salut.</p> <p>4.1. Identifica les principals patologies i lesions relacionades amb el sistema locomotor en les activitats artístiques i en justifica les causes principals.</p> <p>4.2. Analitza postures i gestos motors de les activitats artístiques aplicant els principis d'ergonomia i proposa alternatives per treballar de manera segura i evitar lesions.</p>

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 4. El sistema cardiopulmonar	
<p>1. Identificar el paper del sistema cardiopulmonar en el rendiment de les activitats artístiques corporals.</p> <p>2. Relacionar el sistema cardiopulmonar amb la salut i reconèixer hàbits i costums saludables per al sistema cardiorespiratori i l'aparell de fonació en les accions motores inherents a les activitats artístiques corporals i en la vida quotidiana.</p>	<p>1.1. Descriu l'estructura i la funció dels pulmons i detalla l'intercanvi de gasos que s'hi produeix i la dinàmica de ventilació pulmonar associada a aquest.</p> <p>1.2. Descriu l'estructura i la funció del sistema cardiovascular i explica la regulació i integració de cadascun dels seus components.</p> <p>1.3. Relaciona el batec cardíac, el volum i la capacitat pulmonar amb l'activitat física associada a activitats artístiques de diversa índole.</p> <p>2.1. Identifica els òrgans respiratoris implicats en la declamació i el cant.</p> <p>2.2. Identifica l'estructura anatòmica de l'aparell de fonació i descriu les interaccions entre les estructures que l'integren.</p> <p>2.3. Identifica les principals patologies que afecten el sistema cardiopulmonar i les relaciona amb les causes més habituals i els seus efectes en les activitats artístiques.</p> <p>2.4. Identifica les principals patologies que afecten l'aparell de fonació i les relaciona amb les causes més habituals.</p>
Bloc 5. El sistema d'aportació i utilització de l'energia	
<p>1. Argumentar els mecanismes energètics intervinents en una acció motora amb la finalitat de gestionar l'energia i millorar l'eficiència de l'acció.</p> <p>2. Reconèixer els processos de digestió i absorció d'aliments i nutrients i explicar les estructures orgàniques implicades en cadascun d'ells.</p> <p>3. Valorar els hàbits nutricionals que incideixen favorablement en la salut i en el rendiment de les activitats artístiques corporals.</p> <p>4. Identificar els trastorns del comportament nutricional més comuns i els efectes que tenen sobre la salut.</p>	<p>1.1. Descriu els processos metabòlics de producció d'energia per les vies aeròbica i anaeròbica i en justifica el rendiment energètic i la relació amb la intensitat i durada de l'activitat.</p> <p>1.2. Justifica el paper de l'ATP com a transportador de l'energia lliure i l'associa amb el subministrament continu i adaptat a les necessitats del cos humà.</p> <p>1.3. Identifica tant els mecanismes fisiològics que condueixen a un estat de fatiga física com els mecanismes de recuperació.</p> <p>2.1. Identifica l'estructura dels aparells i òrgans que intervenen en els processos de digestió i absorció dels aliments i nutrients i els relaciona amb les seves funcions en cada etapa.</p> <p>2.2. Distingeix els diferents processos que intervenen en la digestió i l'absorció dels aliments i nutrients i els vincula amb les estructures orgàniques implicades en cadascun d'ells.</p> <p>3.1. Discrimina els nutrients energètics dels no energètics i els relaciona amb una dieta sana i equilibrada.</p> <p>3.2. Relaciona la hidratació amb el manteniment d'un estat saludable i calcula el consum d'aigua diari necessari en diferents circumstàncies o activitats.</p> <p>3.3. Elabora dietes equilibrades calculant el balanç energètic entre ingesta i activitat i argumenta la seva influència en la salut i el rendiment físic.</p> <p>3.4. Reconeix hàbits alimentaris saludables i perjudicials per a la salut i n'extreu conclusions per millorar el benestar personal.</p> <p>4.1. Identifica els principals trastorns del comportament nutricional i argumenta els efectes que tenen per a la salut.</p> <p>4.2. Reconeix els factors socials, inclosos els derivats del treball artístic, que condueixen a l'aparició en els trastorns del comportament nutricional.</p>
Bloc 6. Els sistemes de coordinació i regulació	
<p>1. Reconèixer els sistemes de coordinació i regulació del cos humà i especificar-ne l'estructura i la funció.</p> <p>2. Identificar el paper del sistema neuroendocrí en l'activitat física i reconèixer la relació existent entre tots els sistemes de l'organisme humà.</p>	<p>1.1. Descriu l'estructura i la funció dels sistemes implicats en el control i la regulació de l'activitat del cos humà i estableix l'associació entre ells.</p> <p>1.2. Reconeix les diferències entre els moviments reflexos i els voluntaris i els associa a les estructures nervioses implicades.</p> <p>1.3. Interpreta la fisiologia del sistema de regulació i indica les interaccions entre les estructures que l'integren i l'execució de diferents activitats artístiques.</p> <p>2.1. Descriu la funció de les hormones i l'important paper que tenen en l'activitat física.</p> <p>2.2. Analitza els processos de termoregulació i de regulació d'aigües i sals i els relaciona amb l'activitat física.</p> <p>2.3. Valora els beneficis del manteniment d'una funció hormonal per al rendiment físic de l'artista.</p>

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 7. Expressió i comunicació corporal	
1. Reconèixer les característiques principals de la motricitat humana i el seu paper en el desenvolupament personal i de la societat. 2. Identificar les diferents accions que permeten a l'ésser humà ser capaç d'expressar-se corporalment i de relacionar-se amb el seu entorn. 3. Diversificar i desenvolupar les seves habilitats motrius específiques amb fluïdesa, precisió i control i aplicar-les a diferents contextos de pràctica artística.	1.1. Reconeix i explica el valor expressiu, comunicatiu i cultural de les activitats practicades com a contribució al desenvolupament integral de la persona. 1.2. Reconeix i explica el valor social de les activitats artístiques corporals tant des del punt de vista del practicant com de l'espectador. 2.1. Identifica els elements bàsics del cos i el moviment com a recurs expressiu i de comunicació. 2.2. Utilitza el cos i el moviment com a mitjà d'expressió i de comunicació i en valora el valor estètic. 3.1. Conjuga l'execució dels elements tècnics de les activitats de ritme i expressió al servei de la intencionalitat. 3.2. Aplica habilitats específiques expressivocomunicatives per enriquir les possibilitats de resposta creativa.
Bloc 8. Elements comuns	
1. Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació per millorar el seu procés d'aprenentatge, cercar fonts d'informació adequades i participar en entorns col·laboratius amb interessos comuns. 2. Aplicar destreses indagadores experimentals senzilles coherents amb els procediments de la ciència i utilitzar-les en la resolució de problemes relacionats amb el funcionament del cos humà, la salut i la motricitat humana. 3. Demostrar de manera activa motivació, interès i capacitat per treballar en grup i per assumir tasques i responsabilitats.	1.1. Recopila informació utilitzant les tecnologies de la informació i la comunicació de manera sistematitzada i aplicant criteris de cerca que garanteixin l'accés a fonts actualitzades i rigoroses en la matèria. 1.2. Comunica i comparteix la informació amb l'eina tecnològica adequada per discutir-la o difondre-la. 2.1. Aplica una metodologia científica en el plantejament i la resolució de problemes senzills sobre algunes funcions importants de l'activitat artística. 2.2. Mostra curiositat, creativitat, activitat indagadora i esperit crític i reconeix que són trets importants per aprendre a aprendre. 2.3. Coneix i aplica mètodes de recerca que permetin desenvolupar projectes propis. 3.1. Participa en la planificació de les tasques, assumeix el treball encomanat i comparteix les decisions preses en grup. 3.2. Valora i reforça les aportacions enriquidores dels companys i les companyes i dona suport al treball dels altres.

3. Arts escèniques i dansa.

La matèria d'arts escèniques i dansa ha de dotar l'alumnat de les tècniques d'anàlisi que els permeten comprendre i interpretar els diferents llenguatges escènics (teatre i dansa) i l'esdevenir de la història del teatre i de la dansa al llarg dels segles; aconseguir saber mirar les arts escèniques i la dansa, comprendre'n la importància i verificar els canvis sorgits en el seu desenvolupament; constatar i valorar la creació artística quan es posa al servei d'un art específic com la dansa i el teatre; crear bases fermes en què es fonamenti el camí recorregut per les arts escèniques i la dansa, així com servir de suport per a la seva formació integral, física, estètica i cultural.

És important per a la formació de l'alumnat el coneixement dels grans canvis sorgits en les arts escèniques i la dansa. Els alumnes i les alumnes han de ser conscients d'un llegat que, per les idees subjacents sota les formes visibles (coreografies, danses populars, preclàssiques, clàssiques, contemporànies, decorats, esbossos, figurins, edificis teatrals i espais per a la representació, textos dramàtics, posades en escena, etc.), han configurat una determinada manera de construir i realitzar les arts escèniques i la dansa, i entendre, per tant, una societat i una època; comprendre i saber que l'interès de l'assignatura resideix a entendre els diferents aspectes de la creació modificats per circumstàncies històriques, culturals, rituals, ambientals, tècniques, estilístiques o simbòliques que cada poble ha anat incorporant com a expressió de la seva manera de sentir i de pensar, per a una comprensió de les claus del món contemporani.

La matèria permet anar descobrint amb els alumnes i les alumnes, a través de la seva pròpia experiència, el desenvolupament de les seves capacitats artístiques creatives i interpretatives, estudiant així els aspectes teòrics i pràctics de la matèria. El cúmul de referents i el bagatge formatiu han de capacitar finalment l'alumnat per poder afrontar el seu treball amb més resolució, poder fer propostes més brillants i admetre diferents interpretacions, pel fet de millorar les seves potencialitats i incrementar la seva percepció, observació, memorització i concentració, i fomentar així la millora de la pròpia imatge i la configuració de la seva personalitat.

Es tracta, en essència, de contribuir a l'enriquiment del patrimoni cultural dels alumnes i les alumnes, d'ensenyar-los a apreciar tant la bellesa de les obres, els espectacles i els muntatges que van il·lustrar cultures passades com les que sustenten el nostre segle: el conjunt d'un llegat que, al seu torn, ells hauran de transmetre.

Arts escèniques i dansa. 4t d'ESO

Críteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Comú	
1. Exposar de manera crítica l'opinió personal respecte a la funció de les arts escèniques (dansa, teatre, circ, òpera, etc.) i la seva importància com a mitjà d'expressió de sentiments, emocions, idees i sensacions. 2. Apreciar la importància del patrimoni espanyol en arts escèniques i comprendre el valor de conservar i transmetre'n el llegat. 3. Explicar el paper de la dansa i el teatre per a la millora de la salut física i psíquica a través de la seva pròpia experiència. 4. Reflexionar sobre els diferents espectacles de dansa, teatre i altres arts escèniques. 5. Desenvolupar capacitats i destreses lingüístiques orals i escrites, no verbals, gestuals i mímiques que augmentin el patrimoni expressiu i el repertori comunicatiu. 6. Generar recursos per desenvolupar un millor coneixement de si mateix i una personalitat autònoma i independent.	1.1. Coneix i explica la funció de la dansa, el teatre i altres arts escèniques en situacions i contextos diversos: actes de la vida quotidiana, espectacles, mitjans de comunicació, etc. 1.2. Reflexiona sobre les arts escèniques i la dansa com un mitjà d'intervenció i transformació de la realitat i de la consciència social. 2.1. Valora el llegat del patrimoni artístic espanyol i comprèn la importància de preservar-lo i transmetre'l. 3.1. Reconeix i aplica els beneficis experimentats que aporten la dansa i el teatre a la salut física i psíquica. 4.1. Analitza i comenta els espectacles de dansa, teatre i altres arts escèniques a què s'ha assistit i els relaciona amb els continguts estudiats. 5.1. Demostra riquesa comunicativa verbal i no verbal. 5.2. Entén les arts escèniques i la dansa com un espai actiu d'escolta i de diàleg i procura maneres d'expressió més enllà de la paraula. 6.1. Mostra interès per construir una personalitat autònoma i independent.
Bloc 2. Teatre	
1. Explicar els diferents estils i formes de teatre: textual, gestual, objectes, musical i líric. 2. Interpretar en un espai escènic una peça teatral en què es valorin les destreses i habilitats adquirides. 3. Demostrar la capacitat per improvisar una seqüència de moviments, lliures o amb un fi determinat, i valorar la importància de la improvisació teatral. 4. Integrar-se en dinàmiques de grup creatives que fomentin un comportament social solidari, tolerant, responsable i assertiu que l'ajudi a superar inhibicions, pors i obstacles comunicatius.	1.1. Reconeix i descriu les característiques dels diversos estils i formes de dansa i de teatre. 2.1. Aplica les habilitats tècniques necessàries en les activitats d'interpretació d'un repertori variat de teatre en grup. 2.2. Coneix i escenifica els estils i les tècniques escèniques que fomenten l'autoconeixement, la creativitat, l'emoció i la consciència corporal. 2.3. Col·labora amb el grup i respecta les regles fixades per aconseguir un resultat d'acord amb les seves pròpies possibilitats. 3.1. Utilitza amb rigor els elements i les qualitats del moviment en la improvisació teatral. 4.1. Participa en les diferents activitats de grup. 4.2. Interpreta i memoritza un repertori variat de teatre en grup.
Bloc 3. Dansa	
1. Explicar els diferents estils (clàssica, moderna, espanyola i ball flamenc) i formes de dansa (ètniques, populars...) en funció de la història i les especialitats acadèmiques. 2. Interpretar en grup diferents danses a través de l'aprenentatge de coreografies memoritzades i assajades al llarg del curs. 3. Demostrar la capacitat per improvisar una seqüència de moviments, lliures o amb un fi determinat, i valorar la importància de la improvisació en dansa.	1.1. Reconeix, classifica i situa en el temps, la cultura i l'estil les diferents danses/espectacles que ha visionat prèviament a l'aula. 2.1. Interpreta i memoritza un repertori variat de danses en grup. 3.1. Utilitza amb rigor els elements i les qualitats del moviment en la improvisació de la seva dansa.
Bloc 4. Altres arts escèniques	
1. Explicar les característiques d'altres arts escèniques, la seva evolució al llarg de la història i el seu paper en la societat.	1.1. Reconeix i descriu les diverses arts escèniques i les seves manifestacions.

4. Ciències de la Terra i del medi ambient.

La matèria de ciències de la Terra i del medi ambient té com a eix principal l'ús que fem els humans dels recursos que ens ofereix el nostre planeta, un planeta finit que *utilitzem* com si fos il·limitat. La humanitat s'enfronta a importants reptes en el segle XXI, com ara la recerca de fonts alternatives d'energia, el proveïment de matèries primeres, la disponibilitat d'aigua, els impactes ambientals, l'escalfament global del planeta, l'alteració de la capa d'ozó, la pèrdua de biodiversitat i els factors que hi incideixen.

Conèixer la problemàtica ambiental i els avenços científics contribueix a facilitar la formulació de solucions integradores entre desenvolupament i medi ambient i permet establir una gestió sostenible del nostre planeta que evitarà greus problemes ambientals.

Per aconseguir aquest fi cal utilitzar i aplicar coneixements i competències adquirits d'altres ciències, principalment de la biologia, geologia, física i química, una visió integradora i holística de les aportacions d'aquestes ciències a la comprensió del funcionament dels sistemes terrestres, la seva dinàmica, les seves interaccions, els factors que els regeixen i la variació dels quals pot provocar que s'alteri i modifiqui a escala local, regional o global.

Les ciències de la Terra i del medi ambient aborden aquestes qüestions plantejades en les diferents escales esmentades. Cal fer una reflexió científica, aplicant models teòrics i anàlisis científiques, per proporcionar una visió

que permeti trobar un equilibri entre l'aprofitament dels recursos i la sostenibilitat, així com comprendre de manera global i sistèmica la realitat que ens envolta i valorar l'entorn i els problemes relacionats amb l'activitat humana, per a la qual cosa convé valorar els riscos i plantejar mesures que corregeixin o mitiguin el risc.

El desenvolupament de la matèria implica utilitzar de manera sintètica els coneixements científics adquirits en cursos anteriors i d'altres que s'adquireixen de manera menys formal, ja que molts dels temes que s'estudien són preocupacions de la societat actual i estan presents en els mitjans de comunicació social. A més, requereix relacionar de manera explícita l'estudi de les relacions de la ciència, tècnica, societat i medi ambient per analitzar les situacions i les diferents opcions que es podrien plantejar.

Ciències de la Terra i del medi ambient. 2n de batxillerat

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Medi ambient i fonts d'informació ambiental	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Elaborar models de sistemes considerant les diferents variables i analitzar la interdependència dels seus elements. 2. Aplicar la dinàmica de sistemes als canvis ambientals ocorreguts com a conseqüència de l'aparició de la vida i les activitats humanes al llarg de la història. 3. Identificar recursos, riscos i impactes i associar-los a l'activitat humana sobre el medi ambient. 4. Identificar els principals instruments d'informació ambiental. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Contrasta la interdependència dels elements d'un sistema i n'estableix les relacions. 1.2. Elabora models de sistemes en els quals representa les relacions causals i interpreta les conseqüències de la variació dels diferents factors. <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Analitza a partir de models senzills els canvis ambientals que van tenir lloc com a conseqüència de l'aparició de la vida i l'acció humana al llarg de la història. 3.1. Identifica i classifica recursos, riscos i impactes ambientals associats. <ol style="list-style-type: none"> 4.1. Coneix i enumera els principals mètodes d'informació ambiental. 4.2. Extreu conclusions sobre qüestions ambientals a partir de diferents fonts d'informació.
Bloc 2. Les capes fluides, dinàmica	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificar els efectes de la radiació solar en les capes fluides. 2. Comprendre el funcionament de les capes fluides i establir la seva relació amb el clima. 3. Reconèixer els components de l'atmosfera i relacionar-los amb la seva procedència i importància biològica. 4. Comprendre la importància de la capa d'ozó i el seu origen. 5. Determinar l'origen de l'efecte d'hivernacle i la seva relació amb la vida a la Terra. 6. Comprendre el paper de la hidrosfera com a regulador climàtic. 7. Associar alguns fenòmens climàtics amb els corrents oceànics (o la temperatura superficial de l'aigua). 8. Explicar la formació de precipitacions i relacionar-ho amb els moviments de masses d'aire. 9. Identificar els riscos climàtics i valorar els factors que contribueixen a afavorir-los i els que contribueixen a pal·liar-ne els efectes. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Valora la radiació solar com a recurs energètic. 1.2. Relaciona la radiació solar amb la dinàmica de les capes fluides i el clima. 1.3. Explica la relació entre la radiació solar i la geodinàmica externa. <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Identifica els components de l'atmosfera i els relaciona amb el seu origen, la seva distribució i la seva dinàmica. 2.2. Explica la dinàmica de l'atmosfera i les seves conseqüències en el clima. <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Relaciona els components de l'atmosfera amb la seva procedència. 3.2. Relaciona els components de l'atmosfera amb la seva importància biològica. 4.1. Determina la importància de la capa d'ozó i valora els efectes de la seva disminució. 4.2. Assenyala mesures que prevenen la disminució de la capa d'ozó. <ol style="list-style-type: none"> 5.1. Valora l'efecte d'hivernacle i la seva relació amb la vida a la Terra. 5.2. Comprèn i explica quins factors provoquen l'augment de l'efecte d'hivernacle i les seves conseqüències. 6.1. Raona el funcionament de la hidrosfera com a regulador climàtic. 6.2. Determina la influència de la circulació oceànica en el clima. 7.1. Explica la relació entre els corrents oceànics i fenòmens com El Niño i els huracans, entre d'altres. 7.2. Associa els corrents oceànics amb la circulació dels vents i el clima. 8.1. Relaciona la circulació de masses d'aire amb els tipus de precipitacions. 8.2. Interpreta mapes meteorològics. <ol style="list-style-type: none"> 9.1. Relaciona els diferents riscos climàtics amb els factors que els originen i les conseqüències que ocasionen. 9.2. Proposa mesures per evitar o disminuir els efectes dels riscos climàtics.

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 3. Contaminació atmosfèrica	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Argumentar l'origen de la contaminació atmosfèrica i les seves repercussions socials i sanitàries. 2. Proposar mesures que afavoreixen la disminució de la contaminació atmosfèrica i de l'efecte d'hivernacle. 3. Relacionar la contaminació atmosfèrica amb els seus efectes biològics. 4. Classificar els efectes locals, regionals i globals de la contaminació atmosfèrica. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Identifica els efectes biològics de la contaminació atmosfèrica. 1.2. Associa els contaminants amb el seu origen i reconeix les conseqüències socials, ambientals i sanitàries que produeixen. 2.1. Descriu mesures que prevenen o atenuen la contaminació atmosfèrica i l'efecte d'hivernacle. 3.1. Relaciona el grau de contaminació amb certes condicions meteorològiques i/o topogràfiques. 3.2. Explica els efectes biològics produïts per la contaminació atmosfèrica. 4.1. Descriu els efectes locals, regionals i globals ocasionats per la contaminació de l'aire. 4.2. Distingeix l'origen i els efectes de l'ozó troposfèric i estratosfèric.
Bloc 4. Contaminació de les aigües	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Classificar els contaminants de l'aigua respecte al seu origen i als efectes que produeixen. 2. Conèixer els indicadors de qualitat de l'aigua. 3. Valorar les repercussions que té per a la humanitat la contaminació de l'aigua i proposar mesures que l'evitin o la disminueixin. 4. Conèixer els sistemes de potabilització i depuració de les aigües residuals. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Coneix i descriu l'origen i els efectes de la contaminació de les aigües superficials i subterrànies. 1.2. Relaciona els principals contaminants de l'aigua amb el seu origen i els seus efectes. 2.1. Coneix i descriu els principals indicadors de qualitat de l'aigua. 3.1. Descriu el procés d'eutrofització de les aigües i en valora les conseqüències. 3.2. Proposa actituds i accions individuals, estatals i intergovernamentals que minimitzin les repercussions ambientals de la contaminació de l'aigua. 4.1. Esquemmatitza les fases de potabilització i depuració de l'aigua en un EDAR.
Bloc 5. La geosfera i riscos geològics	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Relacionar els fluxos d'energia i els riscos geològics. 2. Identificar els factors que afavoreixen o atenuen els riscos geològics. 3. Determinar mètodes de predicció i prevenció dels riscos geològics. 4. Comprendre el relleu com la interacció de la dinàmica interna i externa. 5. Determinar els riscos associats als sistemes de vessant i fluvials i valorar els factors que hi influeixen. 6. Reconèixer els recursos minerals, els combustibles fòssils i els impactes derivats del seu ús. 7. Identificar mesures d'ús eficient i determinar-ne els beneficis. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Identifica les manifestacions de l'energia interna de la Terra i la seva relació amb els riscos geològics. 2.1. Explica l'origen i els factors que determinen els riscos sísmic i volcànic. 3.1. Coneix els mètodes de predicció i prevenció dels riscos geològics. 3.2. Relaciona els riscos geològics amb els danys que produeixen. 4.1. Interpreta el relleu com a conseqüència de la interacció de la dinàmica interna i externa del planeta. 5.1. Identifica els riscos associats als sistemes de vessant i fluvials i comprèn els factors que hi intervenen. 5.2. Valora l'ordenació del territori com a mètode de prevenció de riscos. 5.3. Avalua la fragilitat del paisatge i els impactes més freqüents que pateix. 6.1. Relaciona la utilització dels principals recursos minerals i energètics amb els problemes ambientals ocasionats i els riscos associats. 7.1. Valora l'ús eficient de l'energia i dels recursos. 7.2. Avalua les mesures que promouen un ús eficient de l'energia i dels recursos.

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 6. Circulació de matèria i energia en la biosfera	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Reconèixer les relacions tròfiques dels ecosistemes i valorar la influència dels factors que limiten la producció primària i els que n'augmenten la rendibilitat. 2. Comprendre la circulació de bioelements (sobretot O, C, N, P i S) entre la geosfera i els éssers vius. 3. Comprendre els mecanismes naturals d'autoregulació dels ecosistemes i valorar la repercussió de l'acció humana sobre els ecosistemes. 4. Distingir la importància de la biodiversitat i reconèixer les activitats que hi tenen efectes negatius. 5. Identificar els tipus de sòl i relacionar-los amb la litologia i el clima que els han originat. 6. Valorar el sòl com a recurs fràgil i escàs. 7. Conèixer tècniques de valoració del grau d'alteració d'un sòl. 8. Analitzar els problemes ambientals produïts per la desforestació, l'agricultura i la ramaderia. 9. Comprendre les característiques del sistema litoral. 10. Analitzar i valorar l'evolució dels recursos pesquers. 11. Valorar la conservació de les zones litorals pel seu valor ecològic elevat. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1 Identifica els factors que limiten la producció primària i els que n'augmenten la rendibilitat. 1.2 Esquemmatitza les relacions tròfiques d'un ecosistema. 1.3 Interpreta gràfics, piràmides, cadenes i xarxes tròfiques. 1.4 Explica les causes de la diferent productivitat en mars i continents. 2.1 Esquemmatitza els cicles biogeoquímics i argumenta la importància del seu equilibri. 3.1 Identifica els canvis que es produeixen en les successions ecològiques i interpreta la variació dels paràmetres tròfics. 3.2 Coneix els mecanismes naturals d'autoregulació dels ecosistemes. 3.3 Argumenta la repercussió de l'acció humana sobre els ecosistemes. 4.1 Relaciona les diferents activitats humanes amb les repercussions en la dinàmica de l'ecosistema. 4.2 Argumenta la importància de la biodiversitat i els riscos que suposa la seva disminució. 4.3 Relaciona les accions humanes amb la seva influència en la biodiversitat de l'ecosistema. 5.1. Classifica els tipus de sòl i els relaciona amb la litologia i el clima que els origina. 6.1. Valora el sòl com a recurs fràgil i escàs. 7.1 Identifica el grau d'alteració d'un sòl aplicant diferents tècniques de valoració. 8.1. Analitza els problemes ambientals produïts per la desforestació, l'agricultura i la ramaderia. 9.1. Coneix les característiques del sistema litoral. 10.1. Valora el sistema litoral com a font de recursos i biodiversitat. 10.2. Relaciona la sobreexplotació dels recursos pesquers amb impactes en les zones litorals. 11.1. Estableix la importància de la conservació de les zones litorals.
Bloc 7. La gestió i el desenvolupament sostenibles	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Establir diferències entre el desenvolupisme incontrolat, el conservacionisme i el desenvolupament sostenible. 2. Conèixer alguns instruments d'avaluació ambiental. 3. Determinar l'origen dels residus, les conseqüències de la seva producció i valorar la gestió que se'n fa. 4. Interpretar matrius senzilles per a l'ordenació del territori. 5. Conèixer els principals organismes nacionals i internacionals en matèria mediambiental. 6. Valorar la protecció dels espais naturals. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Distingeix diferents models d'ús dels recursos i en dissenya altres de sostenibles. 1.2. Argumenta les diferències que hi ha entre el desenvolupisme incontrolat, el conservacionisme i el desenvolupament sostenible. 2.1. Analitza la informació facilitada per alguns instruments d'avaluació ambiental i en conclou impactes i mesures correctores. 3.1. Analitza el desenvolupament dels països i el relaciona amb els problemes ambientals i la qualitat de vida. 3.2. Relaciona el consum d'alguns productes i el deteriorament del medi. 3.3. Exposar polítiques ambientals adequades a la defensa del medi. 3.4. Argumenta l'origen dels residus i valora la gestió que se'n fa. 4.1. Comprèn i explica la importància de l'ús de noves tecnologies en els estudis ambientals. 4.2. Analitza la informació de matrius senzilles i valora l'ús del territori. 5.1. Coneix i explica els principals organismes nacionals i internacionals i la seva influència en matèria mediambiental. 5.2. Coneix la legislació espanyola sobre alguns impactes ambientals i les normes de prevenció aplicables. 6.1. Argumenta la necessitat de protecció dels espais naturals i les seves conseqüències.

5. Cultura científica.

Tant la ciència com la tecnologia són pilars bàsics del benestar de les nacions, i totes dues són necessàries perquè un país es pugui enfrontar a nous reptes i a trobar-hi solucions.

El desenvolupament social, econòmic i tecnològic d'un país, la seva posició en un món cada vegada més competitiu i globalitzat, així com el benestar dels ciutadans en la societat de la informació i del coneixement depenen directament de la seva formació intel·lectual i, entre d'altres, de la seva cultura científica.

Que la ciència forma part del patrimoni cultural de la humanitat és innegable; de fet, qualsevol cultura passada ha fonamentat els seus avenços i assoliments en els coneixements científics que s'anaven adquirint i que es devien a l'esforç i a la creativitat humana.

Considerada individualment, la ciència és una de les grans construccions teòriques de l'home, el seu coneixement forma l'individu, li proporciona capacitat d'anàlisi i de recerca de la veritat.

En la vida diària estem en contacte continu amb situacions que ens afecten directament, com les malalties, la manipulació i producció d'aliments o el canvi climàtic, situacions que els ciutadans del segle XXI hem de ser capaços d'entendre.

Repetides vegades els mitjans de comunicació informen sobre aliments transgènics, clonatges, fecundació *in vitro*, teràpia gènica, trasplantaments, recerca amb embrions congelats, terratrèmols, erupcions volcàniques, problemes de sequera, inundacions, plans hidrològics, animals en perill d'extinció i altres qüestions a la comprensió de les quals contribueix la matèria de cultura científica.

Un altre motiu pel qual la matèria de cultura científica és d'interès és la importància del coneixement i la utilització del mètode científic, útil no només en l'àmbit de la recerca sinó en general en totes les disciplines i activitats.

Per tant, cal que la societat adquireixi una cultura científica bàsica que li permeti entendre el món actual; és a dir, aconseguir l'alfabetització científica dels ciutadans. Per això aquesta matèria es vincula tant a l'etapa d'ESO com al batxillerat.

A partir de 4t d'ESO, la matèria de cultura científica estableix la base de coneixement científic sobre temes generals com l'Univers, els avenços tecnològics, la salut, la qualitat de vida i els nous materials.

Per a 1r de batxillerat es deixen qüestions una mica més complexes, com la formació de la Terra i l'origen de la vida, la genètica, els avenços biomèdics i, finalment, un bloc dedicat a tot allò relacionat amb les tecnologies de la informació i la comunicació.

Cultura científica. 4t d'ESO

Críteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Procediments de treball	
1. Obtenir, seleccionar i valorar informacions relacionades amb temes científics de l'actualitat. 2. Valorar la importància que tenen la recerca i el desenvolupament tecnològic en l'activitat quotidiana. 3. Comunicar conclusions i idees en diferents suports a públics diversos, utilitzant amb eficàcia les tecnologies de la informació i comunicació per transmetre opinions pròpies argumentades.	1.1. Analitza un text científic i valora de manera crítica el seu contingut. 2.1. Presenta informació sobre un tema després de fer una recerca guiada de fonts de contingut científic utilitzant tant suports tradicionals com Internet. 2.2. Analitza el paper que la recerca científica té com a motor de la nostra societat i la seva importància al llarg de la història. 3.1. Comenta articles científics divulgatius fent valoracions crítiques i anàlisis de les conseqüències socials dels textos analitzats, i defensa en públic les seves conclusions.
Bloc 2. L'Univers	
1. Diferenciar les explicacions científiques relacionades amb l'Univers, el sistema solar, la Terra, l'origen de la vida i l'evolució de les espècies de les explicacions basades en opinions o creences. 2. Conèixer les teories que han sorgit al llarg de la història sobre l'origen de l'Univers i, en particular, la teoria del Big Bang. 3. Descriure l'organització de l'Univers i com s'agrupen les estrelles i els planetes. 4. Assenyalar quines observacions posen de manifest l'existència d'un forat negre i quines en són les característiques. 5. Distingir les fases de l'evolució de les estrelles i relacionar-les amb la gènesi d'elements. 6. Reconèixer la formació del sistema solar. 7. Indicar les condicions per a la vida en altres planetes. 8. Conèixer els fets històrics més rellevants en l'estudi de l'Univers.	1.1. Descriu les diferents teories sobre l'origen, l'evolució i el final de l'Univers i estableix els arguments que les sustenten. 2.1. Reconeix la teoria del <i>Big Bang</i> com explicació a l'origen de l'Univers. 3.1. Estableix l'organització de l'Univers conegut i hi situa el sistema solar. 3.2. Determina, amb l'ajuda d'exemples, els aspectes més rellevants de la Via Làctia. 3.3. Justifica l'existència de la matèria fosca per explicar l'estructura de l'Univers. 4.1. Argumenta l'existència dels forats negres i en descriu les característiques principals. 5.1. Coneix les fases de l'evolució estel·lar i descriu en quina d'elles es troba el nostre Sol. 6.1. Explica la formació del sistema solar i en descriu l'estructura i les característiques principals. 7.1. Indica les condicions que ha de reunir un planeta perquè hi pugui haver vida. 8.1. Assenyala els esdeveniments científics que han estat fonamentals per al coneixement actual que es té de l'Univers.

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 3. Avenços tecnològics i el seu impacte ambiental	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificar els principals problemes mediambientals, les causes que els provoquen i els factors que els intensifiquen; així com predir-ne les conseqüències i proposar-hi solucions. 2. Valorar les greus implicacions socials, tant en l'actualitat com en el futur, de la sobreexplotació de recursos naturals, la contaminació, la desertització, la pèrdua de biodiversitat i el tractament de residus. 3. Saber utilitzar climogrames, índexs de contaminació, dades de pujada del nivell del mar en determinats punts de la costa, etc., interpretar gràfiques i presentar conclusions. 4. Justificar la necessitat de cercar noves fonts d'energia no contaminants i econòmicament viables per mantenir l'estat del benestar de la societat actual. 5. Conèixer la pila de combustible com a font d'energia del futur i establir-ne les aplicacions en automoció, bateries, subministrament elèctric a llars, etc. 6. Argumentar sobre la necessitat d'una gestió sostenible dels recursos que proporciona la Terra. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Relaciona els principals problemes ambientals amb les causes que els originen i n'estableix les conseqüències. 1.2. Cerca solucions que es puguin posar en marxa per resoldre els principals problemes mediambientals. <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Reconeix els efectes del canvi climàtic i n'estableix les causes. 2.2. Valora i descriu els impactes de la sobreexplotació dels recursos naturals, contaminació, desertització, tractaments de residus, pèrdua de biodiversitat, i proposa solucions i actituds personals i col·lectives per pal·liar-los. 3.1. Extreu i interpreta la informació en diferents tipus de representacions gràfiques, i en treu conclusions. 4.1. Estableix els avantatges i inconvenients de les diferents fonts d'energia, tant renovables com no renovables. <ol style="list-style-type: none"> 5.1. Descriu diferents procediments per obtenir hidrogen com a futur vector energètic. 5.2. Explica el principi de funcionament de la pila de combustible, en planteja les possibles aplicacions tecnològiques i en destaca els avantatges enfront dels sistemes actuals. 6.1. Coneix i analitza les implicacions mediambientals dels principals tractats i protocols internacionals sobre la protecció del medi ambient.
Bloc 4. Qualitat de vida	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Reconèixer que la salut no és només l'absència d'afeccions o malalties. 2. Diferenciar els tipus de malalties més freqüents i identificar-ne alguns indicadors, causes i tractaments més comuns. 3. Estudiar l'explicació i el tractament de la malaltia que s'ha fet al llarg de la història. 4. Conèixer les principals característiques del càncer, diabetis, malalties cardiovasculars i malalties mentals, etc., així com els principals tractaments i la importància de les revisions preventives. 5. Prendre consciència del problema social i humà que suposa el consum de drogues. 6. Valorar la importància d'adoptar mesures preventives que evitin els contagis i prioritzin els controls mèdics periòdics i els estils de vida saludables. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Comprèn la definició de la salut que dona l'Organització Mundial de la Salut (OMS). <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Determina el caràcter infeccios d'una malaltia atenent les seves causes i efectes. 2.2. Descriu les característiques dels microorganismes causants de malalties infectocontagioses. 2.3. Coneix i enumera les malalties infeccioses més importants produïdes per bacteris, virus, protozous i fongs, identifica els possibles mitjans de contagi i descriu les etapes generals del seu desenvolupament. 2.4. Identifica els mecanismes de defensa que posseeix l'organisme humà i justifica la funció que exerceixen. 3.1. Identifica els fets històrics més rellevants en l'avenç de la prevenció, la detecció i el tractament de les malalties. <ol style="list-style-type: none"> 3.2. Reconeix la importància que el descobriment de la penicil·lina ha tingut en la lluita contra les infeccions bacterianes, la seva repercussió social i el perill de crear resistències als fàrmacs. 3.3. Explica com actua una vacuna i justifica la importància de la vacunació com a mitjà d'immunització massiva davant determinades malalties. 4.1. Analitza les causes, els efectes i els tractaments del càncer, la diabetis, malalties cardiovasculars i malalties mentals. <ol style="list-style-type: none"> 4.2. Valora la importància de la lluita contra el càncer i estableix les principals línies d'actuació per prevenir la malaltia. 5.1. Justifica els principals efectes que tenen els diferents tipus de drogues sobre l'organisme i el perill que comporta consumir-les. <ol style="list-style-type: none"> 6.1. Reconeix estils de vida que contribueixen a estendre determinades malalties (càncer, malalties cardiovasculars i mentals, etc.). 6.2. Estableix la relació entre alimentació i salut i descriu el que es considera una dieta sana.

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 5. Nous materials	
<p>1. Elaborar estudis senzills i presentar conclusions sobre aspectes relacionats amb els materials i la seva influència en el desenvolupament de la humanitat.</p> <p>2. Conèixer els principals mètodes d'obtenció de matèries primeres i les seves possibles repercussions socials i mediambientals.</p> <p>3. Conèixer les aplicacions dels nous materials en camps com ara electricitat i electrònica, tèxtil, transport, alimentació, construcció i medicina.</p>	<p>1.1. Relaciona el progrés humà amb el descobriment de les propietats de certs materials que en permeten la transformació i aplicacions tecnològiques.</p> <p>1.2. Analitza la relació dels conflictes entre pobles com a conseqüència de l'explotació dels recursos naturals per obtenir productes d'alt valor afegit i/o materials d'ús tecnològic.</p> <p>2.1. Descrui el procés d'obtenció de diferents materials i en valora el cost econòmic i mediambiental i la conveniència de reciclar-los.</p> <p>2.2. Valora i descrui el problema mediambiental i social dels abocaments tòxics.</p> <p>2.3. Reconeix els efectes de la corrosió sobre els metalls, el cost econòmic que suposa i els mètodes per protegir-los.</p> <p>2.4. Justifica la necessitat d'estalviar, reutilitzar i reciclar materials en termes econòmics i mediambientals.</p> <p>3.1. Defineix el concepte de nanotecnologia i en descrui les aplicacions presents i futures en diferents camps.</p>

Cultura científica. 1r de batxillerat

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Procediments de treball	
<p>1. Obtenir, seleccionar i valorar informacions relacionades amb la ciència i la tecnologia a partir de diferents fonts d'informació.</p> <p>2. Valorar la importància que té la recerca i el desenvolupament tecnològic en l'activitat quotidiana.</p> <p>3. Comunicar conclusions i idees en suports públics diversos i utilitzar eficaçment les tecnologies de la informació i comunicació per transmetre opinions pròpies argumentades.</p>	<p>1.1. Analitza un text científic o una font científicogràfica i en valora de manera crítica tant el rigor i la fiabilitat com el contingut.</p> <p>1.2. Cerca, analitza, selecciona, contrasta, redacta i presenta informació sobre un tema relacionat amb la ciència i la tecnologia, utilitzant tant els suports tradicionals com Internet.</p> <p>2.1. Analitza el paper de la recerca científica com a motor de la nostra societat i la seva importància al llarg de la història.</p> <p>3.1. Elabora comentaris analítics d'articles divulgatius relacionats amb la ciència i la tecnologia, valora de manera crítica l'impacte en la societat dels textos i/o fonts científicogràfiques analitzades i defensa en públic les seves conclusions.</p>
Bloc 2. La Terra i la vida	
<p>1. Justificar la teoria de la deriva continental en funció de les evidències experimentals en què es fonamenta.</p> <p>2. Explicar la tectònica de plaques i els fenòmens a què dona lloc.</p> <p>3. Determinar les conseqüències de l'estudi de la propagació de les ones sísmiques P i S respecte de les capes internes de la Terra.</p> <p>4. Enunciar les diferents teories científiques que expliquen l'origen de la vida a la Terra.</p> <p>5. Establir les proves en què es fonamenta la teoria de la selecció natural de Darwin i utilitzar-la per explicar l'evolució dels éssers vius a la Terra.</p> <p>6. Reconèixer l'evolució des dels primers homínids fins a l'home actual i establir les adaptacions que ens han fet evolucionar.</p> <p>7. Conèixer els últims avenços científics en l'estudi de la vida a la Terra.</p>	<p>1.1. Justifica la teoria de la deriva continental a partir de les proves geogràfiques, paleontològiques, geològiques i paleoclimàtiques.</p> <p>2.1. Utilitza la tectònica de plaques per explicar l'expansió del fons oceànic i l'activitat sísmica i volcànica a les vores de les plaques.</p> <p>3.1. Relaciona l'existència de diferents capes terrestres amb la propagació de les ones sísmiques a través d'elles.</p> <p>4.1. Coneix i explica les diferents teories sobre l'origen de la vida a la Terra.</p> <p>5.1. Descrui les proves biològiques, paleontològiques i moleculars en què es fonamenta la teoria de l'evolució de les espècies.</p> <p>5.2. Enfronta les teories de Darwin i Lamarck per explicar la selecció natural.</p> <p>6.1. Estableix les diferents etapes evolutives dels homínids fins arribar a l'<i>Homo sapiens</i> i en descrui les característiques fonamentals, com ara capacitat cranial i alçada.</p> <p>6.2. Valora de manera crítica les informacions associades a l'Univers, a la Terra i a l'origen de les espècies, i distingeix entre informació científica real, opinió i ideologia.</p> <p>7.1. Descrui les últimes recerques científiques al voltant del coneixement de l'origen i el desenvolupament de la vida a la Terra.</p>
Bloc 3. Avenços en biomedicina	
<p>1. Analitzar l'evolució històrica en la consideració i el tractament de les malalties.</p> <p>2. Distingir entre el que és medicina i el que no ho és.</p> <p>3. Valorar els avantatges de la realització d'un trasplantament i les seves conseqüències.</p> <p>4. Prendre consciència de la importància de la recerca medicofarmacèutica.</p> <p>5. Fer un ús responsable del sistema sanitari i dels medicaments.</p> <p>6. Diferenciar la informació procedent de fonts científiques de la que procedeix de pseudociències o que persegueix objectius merament comercials.</p>	<p>1.1. Coneix l'evolució històrica dels mètodes de diagnòstic i tractament de les malalties.</p> <p>2.1. Estableix l'existència d'alternatives a la medicina tradicional i en valora el fonament científic i els riscos.</p> <p>3.1. Proposa els trasplantaments com a alternativa en el tractament de certes malalties i en valora els avantatges i inconvenients.</p> <p>4.1. Descrui el procés que segueix la indústria farmacèutica per descobrir, desenvolupar, assajar i comercialitzar els fàrmacs.</p> <p>5.1. Justifica la necessitat de fer un ús racional de la sanitat i dels medicaments.</p> <p>6.1. Discrimina la informació rebuda sobre tractaments mèdics i medicaments en funció de la font consultada.</p>

Críteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 4. La revolució genètica	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Reconèixer els fets històrics més rellevants per a l'estudi de la genètica. 2. Obtenir, seleccionar i valorar informacions sobre l'ADN, el codi genètic, l'enginyeria genètica i les seves aplicacions mèdiques. 3. Conèixer els projectes que es desenvolupen actualment com a conseqüència de desxifrar el genoma humà, com ara <i>HapMap</i> i <i>Encode</i>. 4. Avaluar les aplicacions de l'enginyeria genètica en l'obtenció de fàrmacs, transgènics i teràpies gèniques. 5. Valorar les repercussions socials de la reproducció assistida, la selecció i la conservació d'embrions. 6. Analitzar els possibles usos del clonatge. 7. Establir el mètode d'obtenció dels diferents tipus de cèl·lules mare, així com la seva potencialitat per generar teixits, òrgans i fins i tot organismes complets. 8. Identificar alguns problemes socials i dilemes morals deguts a l'aplicació de la genètica: obtenció de transgènics, reproducció assistida i clonatge. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Coneix i explica el desenvolupament històric dels estudis duts a terme dins del camp de la genètica. 2.1. Sap ubicar la informació genètica que posseïx tot ésser viu i estableix la relació jeràrquica entre les diferents estructures, des del nucleòtid fins als gens responsables de l'herència. 3.1. Coneix i explica la manera com es codifica la informació genètica en l'ADN, justifica la necessitat d'obtenir el genoma complet d'un individu i en desxifra el significat. 4.1. Analitza les aplicacions de l'enginyeria genètica en l'obtenció de fàrmacs, transgènics i teràpies gèniques. 5.1. Estableix les repercussions socials i econòmiques de la reproducció assistida, la selecció i la conservació d'embrions. 6.1. Descriu i analitza les possibilitats que ofereix el clonatge en diferents camps. 7.1. Reconeix els diferents tipus de cèl·lules mare en funció de la seva procedència i capacitat generativa, i estableix en cada cas les aplicacions principals. 8.1. Valora de manera crítica els avenços científics relacionats amb la genètica, els seus usos i les conseqüències mèdiques i socials. 8.2. Explica els avantatges i inconvenients dels aliments transgènics i raona la conveniència o no d'utilitzar-los.
Bloc 5. Noves tecnologies en comunicació i informació	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Conèixer l'evolució que ha experimentat la informàtica, des dels primers prototips fins als models més actuals, i ser conscient de l'avenç assolit en paràmetres com ara mida, capacitat de procés, emmagatzematge, connectivitat, portabilitat, etc. 2. Determinar el fonament d'alguns dels avenços més significatius de la tecnologia actual. 3. Prendre consciència dels beneficis i problemes que pot originar l'avenç tecnològic constant. 4. Valorar de manera crítica i fonamentada els canvis que Internet està provocant en la societat. 5. Efectuar valoracions crítiques, mitjançant exposicions i debats, sobre problemes relacionats amb els delictes informàtics i l'accés a dades personals i sobre els problemes de socialització o de dependència excessiva que es poden derivar del seu ús. 6. Demostrar, mitjançant la participació en debats i l'elaboració de redaccions i/o comentaris de text, que s'és conscient de la importància que tenen les noves tecnologies en la societat actual. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Reconeix l'evolució històrica de l'ordinador en termes de mida i capacitat de procés. 1.2. Explica com s'emmagatzema la informació en diferents formats físics, com ara discos durs, discos òptics i memòries, i valora els avantatges i inconvenients de cadascun. 1.3. Utilitza amb propietat conceptes associats específicament a l'ús d'Internet. 2.1. Compara les prestacions de dos dispositius donats del mateix tipus, l'un basat en la tecnologia analògica i l'altre en la digital. 2.2. Explica com s'estableix la posició sobre la superfície terrestre amb la informació rebuda dels sistemes de satèl·lits GPS o GLONASS. 2.3. Estableix i descriu la infraestructura bàsica que requereix l'ús de la telefonia mòbil. 2.4. Explica el fonament físic de la tecnologia LED i els avantatges d'aplicar-la en pantalles planes i il·luminació. 2.5. Coneix i descriu les especificacions dels últims dispositius i valora les possibilitats que poden oferir a l'usuari. 3.1. Valora de manera crítica l'evolució tecnològica constant i el consumisme que origina en la societat. 4.1. Justifica l'ús de les xarxes socials i n'assenyala els avantatges i els riscos. 4.2. Determina els problemes als quals s'enfronta Internet i les solucions que s'estudien. 5.1. Descriu en què consisteixen els delictes informàtics més habituals. 5.2. Posa de manifest la necessitat de protegir les dades mitjançant encriptació, contrasenya, etc. 6.1. Assenyala les implicacions socials del desenvolupament tecnològic.

6. Cultura clàssica.

La matèria de cultura clàssica té com a finalitat facilitar a l'alumnat un primer acostament general a l'estudi de les civilitzacions grega i llatina en els àmbits literari, artístic, filosòfic, científic i lingüístic, per tal que, a partir del seu estudi, pugui prendre consciència de la pervivència, influència i presència de molts d'aquests aspectes en la cultura occidental, i millorar d'aquesta manera la seva comprensió del que constitueix la seva identitat cultural i de les diverses manifestacions que la defineixen.

A través de la cultura clàssica, es pretén iniciar l'alumnat en un exercici de reflexió i anàlisi de les bases sobre les quals descansen algunes de les realitats més característiques de la nostra cultura, confrontant aquestes amb diversos aspectes del que coneixem com a llegat clàssic i establint relacions de correspondència entre les unes i les altres.

D'acord amb aquest plantejament, el currículum bàsic de l'assignatura s'articula en una sèrie de blocs temàtics pertanyents a dos àmbits diferents, tot i que clarament interrelacionats: l'àmbit lingüístic i el no lingüístic.

L'àmbit lingüístic s'orienta fonamentalment a analitzar la relació de parentesc que hi ha entre les llengües clàssiques i un bon nombre de les que es parlen en l'actualitat. Per a això es parteix del concepte de família lingüística, entès com un conjunt de llengües que presenten característiques comunes en els diferents nivells del llenguatge, per centrar l'atenció en la família de les llengües indoeuropees, a la qual pertanyen el grec i el llatí i de la qual es deriven una bona part de les llengües modernes. L'estudi de l'origen i l'evolució d'aquesta família lingüística s'acompanya necessàriament de la descripció del marc geogràfic en què té lloc l'evolució esmentada. D'altra banda, en relació amb aquest aspecte, s'inclou també dins d'aquest àmbit un recorregut a través de l'origen i l'evolució de l'escriptura i una descripció dels seus diferents sistemes. Finalment, es presta una atenció especial a l'importantíssim paper que el grec i el llatí han exercit en la configuració de les llengües modernes: el grec, per l'ús que ha fet de les seves arrels el llenguatge de la ciència per tal de formar el seu lèxic; i el llatí, per ser la llengua de la qual deriven directament totes les llengües romàniques. Tot això es planteja des de l'òptica que l'objectiu últim de l'assignatura en aquest àmbit no ha de ser un altre que permetre l'alumnat aprofundir en la comprensió de la llengua pròpia i en l'ús d'aquesta com a element essencial per a la comunicació i l'adquisició de coneixements.

La resta de blocs proposats (geografia, història, religió, art, societat i vida quotidiana, literatura i pervivència en l'actualitat) s'engloben en l'àmbit no lingüístic, i estan tots enfocats a iniciar l'alumnat en el coneixement dels aspectes més característics de la cultura grecoromana i, a través del seu estudi, en l'anàlisi i la comprensió de molts dels canons artístics i els patrons culturals propis de la nostra civilització.

Per establir les bases d'aquest estudi, es parteix de la necessitat de situar adequadament en el temps i en l'espai els esdeveniments més destacats de la història de les civilitzacions grega i romana, prenent en consideració que sense un coneixement bàsic de la història grega i romana no és possible comprendre els orígens del que denominem avui civilització occidental, i tenint en compte alhora que aquest context històric està vinculat necessàriament a l'espai geogràfic en què té lloc.

L'estudi de la religió grega i romana presta una atenció especial, d'una banda, a la mitologia, la influència de la qual és decisiva per a la configuració de l'imaginari occidental, i de l'altra, a les manifestacions més significatives de la religiositat oficial, entre les quals destaquen, per la seva repercussió posterior, els jocs dedicats a diferents divinitats i en especial els d'Olimpia en honor de Zeus, però també les festivitats en honor de Dionís, vinculades a l'origen de la tragèdia, o les Grans Panatenees, immortalitzades als frisos del Partenó.

Una atenció especial mereixen també les diferents manifestacions artístiques que ens han llegat les civilitzacions grega i romana i que constitueixen en gran mesura els models i precedents de moltes de les produccions actuals, entre les quals destaquen les relatives a les arts plàstiques, i més concretament a l'escultura i l'arquitectura, els vestigis de les quals perviuen encara com a part del nostre patrimoni històric, i les literàries, la configuració en gèneres de les quals determina tota la nostra tradició literària en la mateixa mesura que ho fan també els tòpics i recursos literaris utilitzats pels seus autors.

Finalment, es dedica un apartat a la vida quotidiana, dins de la qual s'aborden aspectes com la vida familiar o l'organització social de la vida política i la lluita derivada dels enfrontaments entre els seus diferents integrants, elements que contribueixen a comprendre millor alguns dels elements que hi ha al darrere de l'activitat humana en qualsevol època, independentment del context històric en què tingui lloc.

Com a colofó de tot això, s'ha reservat un bloc a l'estudi de la pervivència del llegat clàssic en l'actualitat, amb el qual es pretén analitzar de manera més detinguda els elements de l'herència clàssica que continuen funcionant com a referents en la nostra cultura.

Cultura clàssica. 1r cicle d'ESO

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Geografia	
1. Localitzar en un mapa fites geogràfiques rellevants per al coneixement de les civilitzacions grega i romana. 2. Identificar i descriure a grans trets el marc geogràfic en el qual es desenvolupen les cultures de Grècia i Roma en el moment del seu apogeu.	1.1. Assenyala sobre un mapa el marc geogràfic en el qual se situen el moment d'apogeu de les civilitzacions grega i romana, hi delimita l'àmbit d'influència de cadascuna i hi ubica amb relativa precisió els punts geogràfics, ciutats o restes arqueològiques que més es coneixen per la seva rellevància històrica. 2.1. Enumera aspectes del marc geogràfic que es poden considerar determinants per comprendre les circumstàncies que donen lloc a l'apogeu de les civilitzacions grega i romana i explica els factors principals que justifiquen aquesta rellevància.

Críteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 2. Història	
<p>1. Identificar algunes fites essencials en la història de Grècia i Roma i conèixer-ne les repercussions.</p> <p>2. Identificar i descriure el marc històric en el qual es desenvolupa la cultura de Grècia i Roma.</p>	<p>1.1. Descriu les principals fites de la història de Grècia i Roma, identifica les circumstàncies que les originen, els principals actors i les seves conseqüències, i mostra amb exemples la seva influència en la nostra història.</p> <p>2.1. Distingeix a grans trets les diferents etapes de la història de Grècia i Roma i enumera les principals fites associades a cadascuna.</p> <p>2.2. Estableix relacions entre determinades fites de la història de Grècia i Roma i altres d'associades a altres cultures.</p> <p>2.3. Situa dins d'un eix cronològic el marc històric en el qual es desenvolupen les civilitzacions grega i romana, i identifica les connexions més importants que presenten amb altres civilitzacions anteriors i posteriors.</p>
Bloc 3. Mitologia	
<p>1. Conèixer els principals déus de la mitologia grecollatina.</p> <p>2. Conèixer els mites i herois grecollatins i establir semblances i diferències entre els mites i herois antics i els actuals.</p>	<p>1.1. Pot enumerar amb la seva denominació grega i llatina els principals déus i herois de la mitologia grecollatina, i assenyalar-ne els trets que els caracteritzen, els atributs i l'àmbit d'influència.</p> <p>2.1. Assenyala semblances i diferències entre els mites de l'antiguitat clàssica i els pertanyents a altres cultures, i compara el seu tractament en la literatura o en la tradició religiosa.</p> <p>2.2. Compara els herois de la mitologia clàssica amb els actuals, assenyala les semblances i les principals diferències entre els uns i els altres i les associa a altres trets culturals propis de cada època.</p> <p>2.3. Reconeix referències mitològiques en les arts plàstiques, sempre que siguin clares i senzilles, i descriu, a través de l'ús que se'n fa, els aspectes bàsics que en cada cas s'associen a la tradició grecollatina.</p>
Bloc 4. Art	
<p>1. Conèixer les característiques fonamentals de l'art clàssic i relacionar manifestacions artístiques actuals amb els seus models clàssics.</p> <p>2. Conèixer alguns dels monuments clàssics més importants del patrimoni espanyol.</p>	<p>1.1. Reconeix en imatges les característiques essencials de l'arquitectura grega i romana, i identifica raonadament mitjançant elements visibles l'ordre arquitectònic al qual pertanyen els monuments més significatius.</p> <p>1.2. Reconeix en imatges les escultures gregues i romanes més cèlebres, les enquadra en un període històric i hi identifica motius mitològics, històrics o culturals.</p> <p>1.3. Descriu les característiques i explica la funció de les principals obres arquitectòniques de l'art grec (temples i teatres) i il·lustra amb exemples la seva influència en models posteriors.</p> <p>2.1. Localitza en un mapa i descriu els monuments clàssics més significatius que formen part del patrimoni espanyol, i n'identifica l'estil i la cronologia aproximada a partir d'elements concrets.</p>
Bloc 5. Societat i vida quotidiana	
<p>1. Conèixer les característiques de les principals formes d'organització política presents en el món clàssic i establir semblances i diferències entre elles.</p> <p>2. Conèixer les característiques i l'evolució de les classes socials a Grècia i Roma i la seva pervivència en la societat actual.</p> <p>3. Conèixer la composició de la família i els rols assignats als seus membres.</p> <p>4. Identificar les principals formes de treball i d'oci existents en l'antiguitat.</p>	<p>1.1. Enumera els principals sistemes polítics de l'antiguitat clàssica i descriu, dins de cadascun, la forma de distribució i exercici del poder, les institucions existents, el paper que aquestes exerceixen i els mecanismes de participació política.</p> <p>2.1. Descriu l'organització de la societat grega i romana, explica les característiques de les diferents classes socials i els papers assignats a cadascuna, relaciona aquests aspectes amb els valors cívics existents en l'època i els compara amb els actuals.</p> <p>3.1. Identifica i explica els diferents papers que exerceixen dins de la família cadascun dels seus membres, identifica i explica a través d'ells estereotips culturals i els compara amb els actuals.</p> <p>4.1. Identifica i descriu formes de treball, les relaciona amb els coneixements científics i tècnics de l'època, i n'explica la influència en el progrés de la cultura occidental.</p> <p>4.2. Descriu les principals formes d'oci de les societats grega i romana, n'analitza la finalitat, els grups als quals van dirigides i la funció en el desenvolupament de la identitat social.</p> <p>4.3. Explica l'origen i la naturalesa dels Jocs Olímpics, els compara i destaca la seva importància respecte d'altres festivitats d'aquest tipus existents en l'època.</p>

Críteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 6. Llengua/Lèxic	
1. Conèixer l'existència de diversos tipus d'escriptura i distingir-les entre si. 2. Distingir diferents tipus d'alfabets usats en l'actualitat. 3. Conèixer l'origen comú de diferents llengües. 4. Comprendre l'origen comú de les llengües romàniques. 5. Identificar les llengües romàniques i no romàniques de la península Ibèrica i localitzar-les en un mapa. 6. Identificar lèxic comú, tècnic i científic d'origen grecollatí en la llengua pròpia i assenyalar-ne la relació amb les paraules llatines o gregues originàries.	1.1. Reconeix diferents tipus d'escriptura, els classifica segons la seva naturalesa i explica algun dels trets que distingeixen els uns dels altres. 2.1. Enumera i descriu els trets principals dels alfabets més utilitzats en el món occidental i els diferencia d'altres tipus d'escriptures. 3.1. Enumera i localitza en un mapa les principals branques de la família de les llengües indoeuropees. 4.1. Descriu l'evolució de les llengües romàniques a partir del llatí com un procés històric, i explica i il·lustra amb exemples els elements que evidencien de manera més visible el seu origen comú i el parentesc existent entre elles. 5.1. Identifica les llengües que es parlen a Espanya, diferencia segons el seu origen les romàniques i no romàniques i delimita en un mapa les zones en les quals s'utilitzen. 6.1. Reconeix i explica el significat d'alguns dels hel·lenismes i llatínismes més freqüents utilitzats en el lèxic de les llengües parlades a Espanya, i n'explica el significat a partir del terme d'origen. 6.2. Explica el significat de paraules a partir de la seva descomposició i l'anàlisi etimològica de les seves parts. 6.3. Pot definir alguns termes científicotècnics d'origen grecollatí partint del significat de les paraules llatines o gregues de les quals procedeixen.
Bloc 7. Pervivència en l'actualitat	
1. Reconèixer la presència de la civilització clàssica en les arts i en l'organització social i política. 2. Conèixer la pervivència de la mitologia i els temes llegendaris en les manifestacions artístiques actuals. 3. Identificar els aspectes més importants de la història de Grècia i Roma i la seva presència al nostre país, i reconèixer els rastres de la cultura romana en diversos aspectes de la civilització actual. 4. Elaborar treballs de recerca sobre la pervivència de la civilització clàssica en l'entorn utilitzant les tecnologies de la informació i la comunicació.	1.1. Assenyala i descriu alguns aspectes bàsics de la cultura i la civilització grecollatina que han perviscut fins a l'actualitat, i demostra la seva vigència en una i altra època mitjançant exemples. 2.1. Demostra la pervivència de la mitologia i els temes llegendaris mitjançant exemples de manifestacions artístiques contemporànies en les quals estan presents aquests motius. 3.1. Enumera i explica alguns exemples concrets en els quals es posa de manifest la influència que el món clàssic ha tingut en la història i les tradicions del nostre país. 4.1. Utilitza les tecnologies de la informació i la comunicació per recollir informació i elaborar treballs de recerca sobre la pervivència de la civilització clàssica en la nostra cultura.

Cultura clàssica. 4t d'ESO

Críteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Geografia	
1. Localitzar en un mapa fites geogràfiques i enclavaments concrets rellevants per al coneixement de les civilitzacions grega i romana. 2. Descriure els diferents marcs geogràfics en què es desenvolupen les civilitzacions grega i romana al llarg de la seva història.	1.1. Assenyala sobre un mapa el marc geogràfic en què se situen en diferents períodes les civilitzacions grega i romana, hi delimita l'àmbit d'influència, hi estableix connexions amb altres cultures properes i hi ubica amb precisió punts geogràfics, ciutats o restes arqueològiques que es coneixen per la seva rellevància històrica. 2.1. Enumera aspectes del marc geogràfic que es poden considerar determinants en el desenvolupament de les civilitzacions grega i llatina, i aporta exemples per il·lustrar i justificar els seus plantejaments.

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 2. Història	
<p>1. Identificar, descriure i explicar el marc històric en el qual es desenvolupen les civilitzacions grega i romana.</p> <p>2. Conèixer les principals característiques dels diferents períodes de la història de Grècia i Roma, i elaborar i saber situar en un eix cronològic fets històrics.</p> <p>3. Conèixer les característiques i l'evolució de les classes socials a Grècia i Roma.</p> <p>4. Conèixer les característiques fonamentals de la romanització d'Hispania.</p>	<p>1.1. Sap emmarcar determinats fets històrics en la civilització i període històric corresponent, posar-los en context i relacionar-los amb altres circumstàncies contemporànies.</p> <p>2.1. Distingeix amb precisió les diferents etapes de la història de Grècia i Roma, i enumera i situa en el temps les principals fites associades a cadascuna.</p> <p>2.2. Explica el procés de transició que es produeix entre diferents etapes de la història de Grècia i Roma i descriu les circumstàncies que intervenen en el pas de les unes a les altres.</p> <p>2.3. Elabora eixos cronològics en els quals es representen fites històriques rellevants, consultant o no diferents fonts d'informació.</p> <p>2.4. Situa dins d'un eix cronològic el marc històric en el qual es desenvolupen les civilitzacions grega i romana, n'assenyala diferents períodes i identifica per a cadascun les connexions més importants que presenten amb altres civilitzacions.</p> <p>3.1. Descriu les principals característiques i l'evolució dels diferents grups que componen les societats grega i romana.</p> <p>4.1. Explica la romanització d'Hispania, en descriu les causes i en delimita les diferents fases.</p> <p>4.2. Enumera, explica i il·lustra amb exemples els aspectes fonamentals que caracteritzen el procés de la romanització d'Hispania, i n'assenyala la influència en la història posterior del nostre país.</p>
Bloc 3. Religió	
<p>1. Conèixer els principals déus de la mitologia grecollatina.</p> <p>2. Conèixer els mites i herois grecollatins i establir semblances i diferències entre els mites i herois antics i els actuals.</p> <p>3. Conèixer i comparar les característiques de la religiositat i religió grecollatina amb les actuals.</p> <p>4. Relacionar i establir semblances i diferències entre les manifestacions esportives de la Grècia clàssica i les actuals.</p>	<p>1.1. Pot citar per la seva denominació grega i llatina els principals déus i herois de la mitologia grecollatina, assenyalar els trets que els caracteritzen, els seus atributs i el seu àmbit d'influència, explicar-ne la genealogia i establir les relacions entre els diferents déus.</p> <p>2.1. Identifica dins de l'imaginari mític déus, semidéus i herois i explica els principals aspectes que els diferencien.</p> <p>2.2. Assenyala semblances i diferències entre els mites de l'antiguitat clàssica i els pertanyents a altres cultures i compara el tractament que reben en la literatura o en la tradició religiosa.</p> <p>2.3. Reconeix i il·lustra amb exemples la pervivència dels mites i de la figura de l'heroi en la nostra cultura, analitza la influència de la tradició clàssica en aquest fenomen, assenyala les principals semblances i diferències que s'observen entre tots dos tractaments i les associa a altres trets culturals propis de cada època.</p> <p>3.1. Enumera i explica les principals característiques de la religió grega, les posa en relació amb altres aspectes bàsics de la cultura hel·lènica i estableix comparacions amb manifestacions religioses pròpies d'altres cultures.</p> <p>3.2. Distingeix la religió oficial de Roma dels cultes privats i explica els trets que els són propis.</p> <p>4.1. Descriu les manifestacions esportives associades a cultes rituals en la religió grega, explica la seva pervivència en el món modern i estableix semblances i diferències entre els valors culturals als quals s'associen en cada cas.</p>
Bloc 4. Art	
<p>1. Conèixer les característiques fonamentals de l'art clàssic i relacionar manifestacions artístiques actuals amb els seus models clàssics.</p> <p>2. Conèixer i saber localitzar els principals monuments clàssics del patrimoni espanyol i europeu.</p>	<p>1.1. Reconeix les característiques essencials de l'arquitectura grega i romana i identifica l'ordre arquitectònic al qual pertanyen diferents monuments en imatges no preparades prèviament utilitzant elements visibles per raonar la seva resposta.</p> <p>1.2. Reconeix escultures gregues i romanes en imatges no preparades prèviament, les enquadra en un període històric i hi identifica motius mitològics, històrics o culturals.</p> <p>1.3. Elabora eixos cronològics, hi situa aspectes relacionats amb l'art grecollatí i els associa a altres manifestacions culturals o a fites històriques.</p> <p>1.4. Descriu les característiques, els principals elements i la funció de les grans obres públiques romanes, i explica i il·lustra amb exemples la seva importància per al desenvolupament de l'Imperi i la seva influència en models urbanístics posteriors.</p> <p>2.1. Localitza en un mapa els principals monuments clàssics del patrimoni espanyol i europeu, i n'identifica l'estil i la cronologia aproximada a partir d'elements concrets.</p>

Críteris d'avaluació	E estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 5. Literatura	
<p>1. Conèixer les principals característiques dels gèneres literaris grecolatins i la seva influència en la literatura posterior.</p> <p>2. Conèixer les fites essencials de les literatures grega i llatina com a base literària de la cultura europea i occidental.</p>	<p>1.1. Comenta textos senzills d'autors clàssics, identifica a través de trets concrets el gènere i l'època a la qual pertanyen i els associa a altres manifestacions culturals contemporànies.</p> <p>1.2. Elabora eixos cronològics, hi situa aspectes relacionats amb la literatura grecolatina i els associa a altres manifestacions culturals o a fites històriques.</p> <p>2.1. Reconeix a través de motius, temes o personatges la influència de la tradició grecolatina en textos d'autors contemporanis, i se'n serveix per comprendre i explicar la pervivència dels gèneres i dels temes procedents de la cultura grecolatina i per descriure'n els aspectes essencials i els diferents tractaments que reben.</p>
Bloc 6. Llengua/Lèxic	
<p>1. Conèixer l'existència de diversos tipus d'escriptura, distingir-los i comprendre'n les funcions.</p> <p>2. Conèixer l'origen de l'alfabet i distingir diferents tipus d'alfabets usats en l'actualitat.</p> <p>3. Reconèixer la presència d'elements dels alfabets grec i llatí en els alfabets actuals.</p> <p>4. Conèixer l'origen comú de diferents llengües.</p> <p>5. Identificar les llengües europees romàniques i no romàniques i localitzar-les en un mapa.</p> <p>6. Identificar l'origen grecolatí del lèxic de les llengües d'Espanya i d'altres llengües modernes.</p> <p>7. Analitzar els processos d'evolució a les llengües romàniques.</p> <p>8. Conèixer i utilitzar amb propietat terminologia científicotècnica d'origen grecolatí.</p> <p>9. Constatar la influència de les llengües clàssiques en llengües no derivades d'elles.</p>	<p>1.1. Reconeix diferents tipus d'escriptura, els classifica segons la seva naturalesa i la seva funció i descriu els trets que distingeixen els uns dels altres.</p> <p>2.1. Enumera i descriu els trets principals dels alfabets més utilitzats al món occidental, n'explica l'origen i els diferencia d'altres tipus d'escriptures.</p> <p>3.1. Explica la influència dels alfabets grecs i llatins en la formació dels alfabets actuals i assenyala en aquests últims la presència de determinats elements agafats dels primers.</p> <p>4.1. Enumera i localitza en un mapa les principals branques de la família de les llengües indoeuropees, assenyala els idiomes moderns que es deriven de cadascuna i assenyala aspectes lingüístics que evidencien el seu parentesc.</p> <p>5.1. Identifica les llengües que es parlen a Europa i a Espanya, diferencia segons el seu origen les romàniques i no romàniques i delimita en un mapa les zones en les quals s'utilitzen.</p> <p>6.1. Reconeix i explica el significat d'alguns dels hel-lenismes i llatinismes més freqüents utilitzats en el lèxic de les llengües parlades a Espanya i d'altres llengües modernes, i n'explica el significat a partir del terme d'origen.</p> <p>6.2. Explica el significat de paraules a partir de la seva descomposició i l'anàlisi etimològica de les seves parts.</p> <p>6.3. Identifica i diferencia amb seguretat cultismes i termes patrimonials i els relaciona amb el terme d'origen sense necessitat de consultar diccionaris o altres fonts d'informació.</p> <p>7.1. Explica els processos d'evolució d'alguns termes des de l'ètim llatí fins als seus derivats respectius en diferents llengües romàniques, descriu alguns dels fenòmens fonètics produïts i els il·lustra amb altres exemples.</p> <p>7.2. Elabora evolucions del llatí al castellà aplicant les regles fonètiques d'evolució.</p> <p>8.1. Explica a partir de la seva etimologia termes d'origen grecolatí propis del llenguatge científicotècnic i sap utilitzar-los amb propietat.</p> <p>9.1. Demostra la influència del llatí i el grec sobre les llengües modernes servint-se d'exemples per il·lustrar la pervivència en aquestes d'elements lèxics morfològics i sintàctics heretats de les primeres.</p>
Bloc 7. Pervivència en l'actualitat	
<p>1. Reconèixer la presència de la civilització clàssica en les arts, en les ciències i en l'organització social i política.</p> <p>2. Conèixer la pervivència de gèneres, mitologia, temes i tòpics literaris i llegendaris en les literatures actuals.</p> <p>3. Reconèixer la influència de la història i el llegat de la civilització de Grècia i Roma en la configuració política, social i cultural d'Europa.</p> <p>4. Verificar la pervivència de la tradició clàssica en les cultures modernes.</p> <p>5. Elaborar treballs de recerca sobre la pervivència de la civilització clàssica en l'entorn utilitzant les tecnologies de la informació i la comunicació.</p>	<p>1.1. Assenyala i descriu aspectes bàsics de la cultura i la civilització grecolatina que han perviscut fins a l'actualitat, en demostra la vigència en una i altra època mitjançant exemples i compara la manera en què aquests aspectes es fan visibles en cada cas.</p> <p>2.1. Demostra la pervivència dels gèneres i els temes i tòpics literaris, mitològics i llegendaris mitjançant exemples de manifestacions artístiques contemporànies en les quals estan presents aquests motius, i analitza el diferent ús que se n'ha fet.</p> <p>2.2. Reconeix referències mitològiques directes o indirectes en les diferents manifestacions artístiques i descriu, a través de l'ús que se'n fa, els aspectes bàsics que en cada cas s'associen a la tradició grecolatina.</p> <p>3.1. Estableix paral·lelismes entre les principals institucions polítiques socials i culturals europees i els seus antecedents clàssics.</p> <p>3.2. Analitza i valora críticament la influència que han exercit els diferents models polítics, socials i filosòfics de l'antiguitat clàssica en la societat actual.</p> <p>4.1. Identifica alguns aspectes bàsics de la cultura pròpia i d'altres que coneix amb trets característics de la cultura grecolatina i infereix, a partir d'això, elements que proven la influència de l'antiguitat clàssica en la conformació de la cultura occidental.</p> <p>5.1. Utilitza les tecnologies de la informació i la comunicació per obtenir informació i elaborar treballs de recerca sobre la pervivència de la civilització clàssica en la nostra cultura.</p>

7. Dibuix artístic.

Partint de les destreses i els coneixements previs adquirits de manera general en l'assignatura d'educació plàstica, visual i audiovisual de l'ESO, al Batxillerat s'aprofundeix en les destreses i els conceptes del dibuix com a eina del pensament que participa en el procés creatiu, comunicatiu, plàstic i visual, la qual cosa contribueix a adquirir les competències necessàries per a la formació permanent de l'individu.

Les matèries de dibuix artístic I i II aporten coneixements teòrics, tècnics i estètics i fomenten un pensament divergent. L'aprenentatge estètic s'ha d'efectuar sobre bases teòriques i pràctiques per fomentar la creativitat, l'esperit de recerca i la formació permanent.

De manera gradual i seqüencial, les destreses i els coneixements adquirits a dibuix artístic I han de ser la base sobre la qual es fonamenta el dibuix artístic II. S'ensenya i s'aplica el principi de partir del més general al més particular, perquè l'alumnat vagi adquirint les habilitats i els conceptes per construir aprenentatges significatius, mitjançant el disseny de projectes globals.

A dibuix artístic I l'alumnat treballa la matèria de manera més objectiva, per dedicar el segon curs a aspectes més subjectius, i desenvolupa el seu potencial creador orientat cap a les múltiples alternatives formatives artístiques més concordes amb els seus interessos.

En treballar de manera creativa, l'alumnat desenvolupa la capacitat crítica i l'aplica a les seves pròpies creacions i a les dels seus companys. Valora el fet artístic i en gaudeix, se sensibilitza amb l'entorn per al gaudi estètic i com a aspecte motivador per al seu desenvolupament creatiu, i potencia la competència de consciència i expressió cultural. Ha de conèixer els antecedents artístics i les aportacions que han fet al dibuix i les arts plàstiques i al disseny en general els artistes a través de la història i, sobretot, la presència i la funció del dibuix en les manifestacions artístiques contemporànies. El coneixement de l'evolució i la seva valoració positiva del dibuix artístic com a llenguatge expressiu, comunicatiu i projectual reforça les aplicacions del dibuix artístic en una societat cada vegada més tecnològica i immediata.

L'assignatura de dibuix artístic en aquesta etapa ha de proporcionar un panorama ampli de les seves aplicacions, i ha d'orientar i preparar altres ensenyaments posteriors que l'alumnat pugui cursar, ja siguin artístics o tecnològics, com a base per a la formació de professionals creatius: ensenyaments artístics superiors, ensenyaments professionals d'arts plàstiques i disseny, belles arts i altres d'afins. Ensenyaments creatius en les seves múltiples facetes, interiors, moda, producte, gràfic, multimèdia, joieria, il·lustració, disseny web, multimèdia, etc.

Dibuix artístic I. 1r de batxillerat

Críteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. El dibuix com a eina	
1. Valorar la importància del dibuix com a eina del pensament i finalitat en si mateix, a través de la història de l'art, en el procés creatiu, ja sigui amb finalitats artístiques, tecnològiques o científiques. 2. Utilitzar amb criteri els materials i la terminologia específica. 3. Mostrar una actitud autònoma i responsable, respectant les produccions pròpies i alienes, així com l'espai de treball i les pautes indicades per a la realització d'activitats, i aportar a l'aula tots els materials necessaris.	1.1. Valora i coneix la importància del dibuix artístic, les seves aplicacions i les seves manifestacions a través de la història i en l'actualitat amb l'estudi i l'observació d'obres i artistes significatius. 1.2. Selecciona, relaciona i utilitza amb criteri la terminologia específica, tant de manera oral com escrita, en posades en comú o proves individuals i l'aplica a produccions pròpies o alienes. 2.1. Utilitza amb propietat els materials i procediments més idonis per representar i expressar-se en relació amb els llenguatges gràficogràfics, i els adequa a l'objectiu plàstic desitjat. 3.1. Manté el seu espai de treball i el seu material en perfecte estat i l'aporta a l'aula quan cal per elaborar les activitats. 3.2. Mostra una actitud autònoma i responsable i respecta el treball propi i aliè.
Bloc 2. Línia i forma	
1. Descriure gràficament objectes naturals o artificials, mostrant la comprensió de la seva estructura interna. 2. Utilitzar la línia per a la configuració de formes i transmissió d'expressivitat.	1.1. Utilitza la línia en la descripció gràfica d'objectes i expressa volum, moviment, espai i sensacions subjectives. 1.2. Representa formes naturals i artificials, de manera analítica o expressiva, atenent la comprensió de la seva estructura interna. 2.1. Comprèn i representa les formes des de diferents punts de vista. 2.2. Descriu gràficament les formes atenent les seves proporcions i les relaciona amb formes geomètriques simples.

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 3. La composició i els seus fonaments	
1. Elaborar composicions analítiques, descriptives i expressives amb diferents graus d'iconicitat. 2. Aplicar les lleis bàsiques de la percepció visual en representar diferents volums geomètrics o orgàniques dins d'un espai compositiu, atenent les proporcions i a la perspectiva.	1.1. Selecciona els elements gràfics essencials per representar la realitat observada segons la funció que es persegueixi (analítica o subjectiva) i el grau d'iconicitat. 2.1. Relaciona i representa les formes en el pla atenent les lleis visuals associatives, les organitzacions compositives, l'equilibri i les direccions visuals en composicions amb una finalitat expressiva, analítica o descriptiva.
Bloc 4. La llum. El clarobscur i la textura	
1. Representar el volum d'objectes i espais tridimensionals mitjançant la tècnica del clarobscur. 2. Valorar la influència de la llum com a configuradora de formes i el seu valor expressiu. 3. Explorar les possibilitats expressives de la textura visual i el clarobscur.	1.1. Representa el volum, l'espai i la textura aplicant diferents tècniques gràficoplàstiques mitjançant valors lumínics. 2.1. Coneix el valor expressiu i configurador de la llum, tant en valors acromàtics com cromàtics, i explica verbalment aquests valors en obres pròpies i alienes. 3.1. Observa i utilitza la textura visual amb diferents procediments gràficoplàstics, amb finalitats expressives i configuradores, en obres pròpies i alienes.
Bloc 5. El color	
1. Conèixer i aplicar els fonaments teòrics sobre el color i les relacions cromàtiques, tant en l'expressió gràficoplàstica com en l'anàlisi de diverses manifestacions artístiques.	1.1. Aplica el color seguint les seves dimensions (valor-lluminositat, saturació-intensitat i cromàtic) en la representació de composicions i formes naturals i artificials. 1.2. Demostra el coneixement amb explicacions orals, escrites i gràfiques dels fonaments teòrics del color en composicions i estudis cromàtics. 1.3. Aplica de manera expressiva el color en l'obra plàstica personal. 1.4. Analitza l'ús del color observant les produccions artístiques de referència en totes les seves manifestacions. 1.5. Representa els matisos cromàtics a partir d'observació del natural, mitjançant la barreja de colors primaris.

Dibuix artístic II. 2n de batxillerat

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. La forma. Estudi i transformació	
1. Desenvolupar la destresa dibuixística amb diferents nivells d'iconicitat. 2. Interpretar una forma o un objecte segons les seves intencions comunicatives.	1.1. Interpreta i aplica formes o objectes atenent diversos graus d'iconicitat (apunts, esbossos, croquis...), amb diferents tècniques gràfiques i segons les seves funcions comunicatives (il·lustratives, descriptives, ornamentals o subjectives). 2.1. Analitza la configuració de les formes naturals i artificials i discrimina l'essencial de les seves característiques formals mitjançant l'execució gràfica i la discussió verbal i escrita.
Bloc 2: L'expressió de la subjectivitat	
1. Desenvolupar la capacitat de representació de les formes mitjançant la memòria i la retentiva visual. 2. Elaborar imatges amb diferents funcions expressives utilitzant la memòria i la retentiva visual. 3. Investigar sobre l'expressivitat individual amb el llenguatge propi de l'expressió gràficoplàstica.	1.1. Representa formes apreses mitjançant la percepció visual i tàctil atenent les seves característiques formals essencials. 2.1. Expressa sentiments i valors subjectius mitjançant la representació de composicions figuratives i abstractes de formes i colors (funcions expressives). 2.2. Experimenta amb mètodes creatius de memorització i retentiva per cercar diferents representacions mitjançant valors lumínics, cromàtics i compositius, un mateix objecte o composició. 3.1. Analitza de manera verbal i escrita, individualment i col·lectivament, obres pròpies o alienes atenent els seus valors subjectius.
Bloc 3. Dibuix i perspectiva	
1. Representar gràficament amb diferents nivells d'iconicitat les formes, aïllades o en una composició, l'entorn immediat, interiors i exteriors, i expressar les característiques espacials, de proporcionalitat, valors lumínics i cromàtics.	1.1. Comprèn i representa les formes des de diferents punts de vista. 1.2. Observa l'entorn com un element d'estudi gràfic i elabora composicions cromàtiques i lineals atenent les variacions formals segons el punt de vista. 1.3. Representa els objectes aïllats o en un entorn i coneix els aspectes estructurals de forma, posició i mida dels seus elements.

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 4. El cos humà com a model	
1. Analitzar les relacions de proporcionalitat de la figura humana. 2. Representar la figura humana i el seu entorn i identificar-hi les relacions de proporcionalitat entre el conjunt i les seves parts. 3. Experimentar amb els recursos gràfics per representar el moviment i l'expressivitat de la figura humana.	1.1. Comprèn la figura humana com un element d'estudi gràfic i expressiu, mitjançant l'observació i la reflexió d'obres pròpies i alienes. 1.2. Analitza la figura humana atenent les seves relacions de proporcionalitat mitjançant l'observació del natural o amb models estàtics. 2.1. Representa la figura humana atenent l'expressió global de les formes que la componen i l'articulació i orientació de l'estructura que la defineix. 3.1. És capaç de representar i captar el moviment de la figura humana de forma gràfica aplicant diferents tècniques. 3.2. Elabora imatges amb diferents procediments gràfics i diferents funcions expressives amb la figura humana com a subjecte.
Bloc 5. El dibuix en el procés creatiu	
1. Conèixer i aplicar les eines digitals de dibuix i les seves aplicacions en la creació gràfica. 2. Valorar la importància del dibuix com a eina del pensament i del coneixement de la seva terminologia, materials i procediments per desenvolupar el procés creatiu amb finalitats artístiques, tecnològiques o científiques, així com les possibilitats de les TIC. 3. Mostrar una actitud autònoma i responsable, respectant les produccions pròpies i alienes, així com l'espai de treball i les pautes indicades per a la realització d'activitats, i aportar a l'aula tots els materials necessaris.	1.1. Coneix i aplica les eines del dibuix artístic digital utilitzant les TIC en processos creatius. 2.1. Valora la importància del dibuix artístic en els processos projectius i elabora projectes conjunts amb altres disciplines artístiques o no del mateix nivell o externs. 2.2. Demuestra creativitat i autonomia en els processos artístics i proposa solucions gràfiques que refermen el seu desenvolupament personal i l'autoestima. 2.3. Està orientat i coneix les possibilitats del dibuix artístic en els ensenyaments artístics, tecnològics i científics amb exemples clars i contacte directe amb artistes, dissenyadors, científics i tècnics. 2.4. Selecciona, relaciona i utilitza amb criteri la terminologia específica en posades en comú dels seus projectes individuals o col·lectius i fomenta la participació activa i la crítica constructiva. 2.5. Utilitza amb propietat els materials i procediments més idonis per representar i expressar-se en relació amb els llenguatges gràfics. 3.1. Manté el seu espai de treball i el seu material en perfecte estat i l'aporta a l'aula quan cal per a l'elaboració de les activitats.

8. Dibuix tècnic.

Entre les finalitats del dibuix tècnic figura de manera específica dotar l'estudiant de les competències necessàries per poder comunicar-se gràficament amb objectivitat en un món cada vegada més complex, que requereix que el disseny i la fabricació de productes resolguin les necessitats presents i futures. Aquesta funció comunicativa, gràcies a l'acord d'una sèrie de convencions a escala nacional, comunitària i internacional, ens permet transmetre, interpretar i comprendre idees o projectes de manera fiable, objectiva i inequívoca.

El dibuix tècnic, per tant, s'utilitza com a mitjà de comunicació en qualsevol procés de recerca o projecte que s'ajudi dels aspectes visuals de les idees i de les formes per visualitzar el que s'està dissenyant i, si s'escau, definir d'una manera clara i exacta el que es vol produir, és a dir, com a llenguatge universal en els seus dos nivells de comunicació: comprendre o interpretar la informació codificada i expressar-se o elaborar informació comprensible pels destinataris.

L'alumnat, a partir de l'adquisició de competències específiques en la interpretació de documentació gràfica elaborada d'acord amb la norma en els sistemes de representació convencionals, pot conèixer millor el món; això requereix, a més del coneixement de les normes principals de dibuix, un desenvolupament avançat de la seva *visió espacial*, entesa com la capacitat d'abstracció, per exemple, per visualitzar o imaginar objectes tridimensionals representats mitjançant imatges planes.

A més de comprendre la complexa informació gràfica que ens envolta, cal que l'estudiant abordi la representació d'espais o objectes de tota mena i elabori documents tècnics normalitzats que plasmin les seves idees i els seus projectes, tant si estan relacionats amb el disseny gràfic, amb la ideació d'espais arquitectònics o amb la fabricació artesanal o industrial de peces i conjunts.

Durant el primer curs es treballen les competències bàsiques relacionades amb el dibuix tècnic com a llenguatge de comunicació i instrument bàsic per a la comprensió, l'anàlisi i la representació de la realitat. Amb aquesta finalitat s'introdueixen gradualment i de manera interrelacionada tres grans blocs: geometria, sistemes de representació i normalització. Es tracta que l'estudiant tingui una visió global dels fonaments del dibuix tècnic que li permeti en el curs següent aprofundir diferents aspectes d'aquesta matèria.

Al llarg del segon curs s'introdueix un bloc nou, denominat projecte, per a la integració de les destreses adquirides en l'etapa.

Els elements del currículum bàsic de la matèria s'han agrupat en quatre blocs interrelacionats: geometria, sistemes de representació, normalització i projectes.

El primer bloc, denominat geometria, desenvolupa durant els dos cursos que componen aquesta etapa els elements necessaris per resoldre problemes de configuració de formes, alhora que analitza la seva presència en la naturalesa i l'art al llarg de la història, i les seves aplicacions al món científic i tècnic.

De manera anàloga, el bloc dedicat als sistemes de representació desenvolupa els fonaments, les característiques i les aplicacions de les axonometries, les perspectives còniques i els sistemes dièdric i de plans acotats. Aquest bloc s'ha d'abordar de manera integrada per permetre descobrir les relacions entre sistemes i els avantatges i inconvenients de cadascun. A més, és convenient potenciar la utilització del dibuix *a mà alçada* com a eina de comunicació d'idees i anàlisi de problemes de representació.

El tercer bloc, la normalització, pretén dotar l'estudiant dels procediments per simplificar, unificar i objectivar les representacions gràfiques. Aquest bloc està especialment relacionat amb el procés d'elaboració de projectes, objecte de l'últim bloc, de manera que, encara que la seqüència establerta situa aquest bloc de manera específica en el primer curs, la seva condició de llenguatge universal fa que la seva utilització sigui una constant al llarg de l'etapa.

El quart bloc, denominat projectes, té com a objectiu principal que l'estudiant mobilitzi i interrelacioni els continguts adquirits al llarg de tota l'etapa i els utilitzi per elaborar i presentar de manera individual i col·lectiva els esbossos, croquis i plànols necessaris per definir un projecte senzill relacionat amb el disseny gràfic, industrial o arquitectònic.

Dibuix tècnic I. 1r de batxillerat

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Geometria i dibuix tècnic	
<p>1. Resoldre problemes de configuració de formes poligonals senzilles en el pla amb l'ajuda d'eines convencionals de dibuix sobre tauler, aplicant els fonaments de la geometria mètrica d'acord amb un esquema <i>pas a pas</i> i/o figura d'anàlisi elaborada prèviament.</p> <p>2. Dibuixar corbes tècniques i figures planes compostes per circumferències i línies rectes, aplicant els conceptes fonamentals de tangències, ressaltar la forma final determinada i indicar gràficament la construcció auxiliar utilitzada, els punts d'enllaç i la relació entre els seus elements.</p>	<p>1.1. Dissenya, modifica o reproduïx formes basades en xarxes modulars quadrades amb l'ajuda de l'esquadra i el cartabó, utilitzant recursos gràfics per destacar clarament el traçat principal elaborat de les línies auxiliars utilitzades.</p> <p>1.2. Determina amb l'ajuda de regla i compàs els principals llocs geomètrics d'aplicació als traçats fonamentals en el pla i comprova gràficament que es compleixen les condicions establertes.</p> <p>1.3. Relaciona les línies i els punts notables de triangles, quadrilàters i polígons amb les seves propietats i n'identifica les aplicacions.</p> <p>1.4. Comprèn les relacions mètriques dels angles de la circumferència i el cercle, en descriu les propietats i n'identifica les aplicacions possibles.</p> <p>1.5. Resol triangles amb l'ajuda de regla i compàs aplicant les propietats de les seves línies i els seus punts notables i els principis geomètrics elementals, i justifica el procediment utilitzat.</p> <p>1.6. Dissenya, modifica o reproduïx quadrilàters i polígons, analitza les relacions mètriques essencials i resol el seu traçat per triangulació, radiació, itinerari o relacions de semblança.</p> <p>1.7. Reproduïx figures proporcionals i determina la raó idònia per a l'espai de dibuix disponible, construeix l'escala gràfica corresponent en funció de l'apreciació establerta i la utilitza amb la precisió requerida.</p> <p>1.8. Comprèn les característiques de les transformacions geomètriques elementals (gir, translació, simetria, homotècia i afinitat), n'identifica els invariants i les aplica per resoldre problemes geomètrics i per representar formes planes.</p> <p>2.1. Identifica les relacions existents entre punts de tangència, centres i radis de circumferències i analitza figures compostes per enllaços entre línies rectes i arcs de circumferència.</p> <p>2.2. Resol problemes bàsics de tangències amb l'ajuda de regla i compàs aplicant amb rigor i exactitud les seves propietats intrínseques i utilitzant recursos gràfics per destacar clarament el traçat principal elaborat de les línies auxiliars utilitzades.</p> <p>2.3. Aplica els coneixements de tangències a la construcció d'ovals, ovoides i espirals i relaciona la seva forma amb les aplicacions principals en el disseny arquitectònic i industrial.</p> <p>2.4. Dissenya a partir d'un esbós previ o reproduïx a l'escala convenient figures planes que continguin enllaços entre línies rectes i arcs de circumferència, i indica gràficament la construcció auxiliar utilitzada, els punts d'enllaç i la relació entre els seus elements.</p>

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 2. Sistemes de representació	
<p>1. Relacionar els fonaments i les característiques dels sistemes de representació amb les seves aplicacions possibles al dibuix tècnic, seleccionar el sistema adequat a l'objectiu previst i identificar els avantatges i inconvenients en funció de la informació que es vulgui mostrar i dels recursos disponibles.</p> <p>2. Representar formes tridimensionals senzilles a partir de perspectives, fotografies, peces reals o espais de l'entorn proper utilitzant el sistema dièdric o, si s'escau, el sistema de plans acotats, disposant d'acord amb la norma les projeccions suficients per definir-les i identificant-ne els elements de manera inequívoca</p> <p>3. Dibuixar perspectives de formes tridimensionals a partir de peces reals o definides per les seves projeccions ortogonals, seleccionar l'axonometria adequada al propòsit de la representació, disposar la posició dels eixos en funció de la importància relativa de les cares que es vulguin mostrar i utilitzar, si s'escau, els coeficients de reducció determinats</p> <p>4. Dibuixar perspectives còniques de formes tridimensionals a partir d'espais de l'entorn o definides per les seves projeccions ortogonals, valorar el mètode seleccionat i considerar l'orientació de les cares principals respecte al pla del quadre i la repercussió de la posició del punt de vista sobre el resultat final.</p>	<p>1.1. Identifica el sistema de representació utilitzat a partir de l'anàlisi de dibuixos tècnics, il·lustracions o fotografies d'objectes o espais i determina les característiques diferencials i els elements principals del sistema.</p> <p>1.2. Estableix l'àmbit d'aplicació de cadascun dels principals sistemes de representació i n'il·lustra els avantatges i inconvenients mitjançant el dibuix a mà alçada d'un mateix cos geomètric senzill.</p> <p>1.3. Selecciona el sistema de representació idoni per definir un objecte o espai i analitza la complexitat de la seva forma, la finalitat de la representació, l'exactitud requerida i els recursos informàtics disponibles.</p> <p>1.4. Comprèn els fonaments del sistema dièdric i descriu els procediments d'obtenció de les projeccions i la seva disposició normalitzada.</p> <p>2.1. Disseny o reproduceix formes tridimensionals senzilles, en dibuixa a mà alçada les vistes principals en el sistema de projecció ortogonal establert per la norma d'aplicació, disposa les projeccions suficients per definir-les i n'identifica els elements de manera inequívoca.</p> <p>2.2. Visualitza en l'espai perspectiu formes tridimensionals senzilles definides suficientment per les seves vistes principals i dibuixa a mà alçada axonometries convencionals (isometries i cavalleres).</p> <p>2.3. Comprèn el funcionament del sistema dièdric, relaciona els seus elements, convencionalismes i notacions amb les projeccions necessàries per representar inequívocament la posició de punts, rectes i plans, i resol problemes de pertinença, intersecció i magnitud vertadera.</p> <p>2.4. Determina seccions planes d'objectes tridimensionals senzills, visualitza intuïtivament la seva posició mitjançant perspectives a mà alçada, dibuixa les seves projeccions dièdriques i n'obté la magnitud vertadera.</p> <p>2.5. Comprèn el funcionament del sistema de plans acotats com una variant del sistema dièdric que permet rendibilitzar els coneixements adquirits, n'il·lustra les aplicacions principals mitjançant la resolució de problemes senzills de pertinença i intersecció i obté perfils d'un terreny a partir de les seves corbes de nivell.</p> <p>3.1. Crea perspectives isomètriques de cossos definits per les seves vistes principals, amb l'ajuda d'eines de dibuix sobre tauler, representa les circumferències situades en cares paral·leles als plans coordenats com a ovals en lloc d'el·lipses i en simplifica el traçat.</p> <p>3.2. Crea perspectives cavalleres o planimètriques (militars) de cossos o espais amb circumferències situades en cares paral·leles a un sol dels plans coordenats i en disposa l'orientació per simplificar-ne el traçat.</p> <p>4.1. Comprèn els fonaments de la perspectiva cònica, en classifica la tipologia en funció de l'orientació de les cares principals respecte al pla de quadre i la repercussió de la posició del punt de vista sobre el resultat final, i determina el punt principal, la línia d'horitzó, els punts de fuga i els seus punts de mesura.</p> <p>4.2. Dibuixa, amb l'ajuda d'eines de dibuix, perspectives còniques centrals de cossos o espais amb circumferències situades en cares paral·leles a un sol dels plans coordenats i en disposa l'orientació per simplificar-ne el traçat.</p> <p>4.3. Representa formes sòlides o espacials amb arcs de circumferència en cares horitzontals o verticals, dibuixa perspectives còniques obliqües amb l'ajuda d'eines de dibuix, simplifica la construcció de les el·lipses perspectives mitjançant el traçat de polígons circumscrits i les traça a mà alçada o amb l'ajuda de plantilles de corbes.</p>
Bloc 3. Normalització	
<p>1. Valorar la normalització com a convencionalisme per a la comunicació universal que permet simplificar els mètodes de producció, assegurar la qualitat dels productes, possibilitar-ne la distribució i garantir-ne la utilització per part del destinatari final.</p> <p>2. Aplicar les normes nacionals, europees i internacionals relacionades amb els principis generals de representació, formats, escales, acotació i mètodes de projecció ortogràfics i axonòmètrics, considerar el dibuix tècnic com a llenguatge universal, valorar la necessitat de conèixer la seva sintaxi i utilitzar-lo de manera objectiva per interpretar plànols tècnics i per elaborar esbossos, esquemes, croquis i plànols.</p>	<p>1.1. Descriu els objectius i àmbits d'utilització de les normes UNE, EN i ISO i relaciona les específiques del dibuix tècnic amb la seva aplicació per a l'elecció i el plegat de formats, per a l'ús d'escales, per establir el valor representatiu de les línies, per disposar les vistes i per a l'acotació.</p> <p>2.1. Obté les dimensions rellevants de cossos o espais representats utilitzant escales normalitzades.</p> <p>2.2. Representa peces i elements industrials o de construcció aplicant les normes referides als principals mètodes de projecció ortogràfics, seleccionant les vistes imprescindibles per definir-les, disposant-les adequadament i diferenciant el traçat d'eixos, línies vistes i ocultes.</p> <p>2.3. Acota peces industrials senzilles i identifica les cotes necessàries per fer-ne una definició dimensional correcta d'acord amb la norma.</p> <p>2.4. Acota espais arquitectònics senzills i identifica les cotes necessàries per fer-ne una definició dimensional correcta d'acord amb la norma.</p> <p>2.5. Representa objectes amb forats mitjançant talls i seccions i aplica les normes bàsiques corresponents.</p>

Dibuix tècnic II. 2n de batxillerat

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Geometria i dibuix tècnic	
<p>1. Resoldre problemes de tangències mitjançant l'aplicació de les propietats de l'arc capaç, dels eixos i centres radicals i/o de la transformació de circumferències i rectes per inversió, indicant gràficament la construcció auxiliar utilitzada, els punts d'enllaç i la relació entre els seus elements.</p> <p>2. Dibuixar corbes cícliques i còniques, identificant els seus principals elements i utilitzant les seves propietats fonamentals per resoldre problemes de pertinença, tangència o incidència.</p> <p>3. Relacionar les transformacions homològiques amb les seves aplicacions a la geometria plana i als sistemes de representació, i valorar la rapidesa i l'exactitud en els traçats que proporciona la seva utilització.</p>	<p>1.1. Identifica l'estructura geomètrica d'objectes industrials o arquitectònics a partir de l'anàlisi de plantes, alçats, perspectives o fotografies, n'assenyala els elements bàsics i determina les principals relacions de proporcionalitat.</p> <p>1.2. Determina llocs geomètrics d'aplicació al dibuix tècnic aplicant els conceptes de potència o inversió.</p> <p>1.3. Transforma per inversió figures planes compostes per punts, rectes i circumferències i en descriu les possibles aplicacions a la resolució de problemes geomètrics.</p> <p>1.4. Selecciona estratègies per resoldre problemes geomètrics complexos, n'analitza les solucions possibles i els transforma per analogia en altres problemes més senzills.</p> <p>1.5. Resol problemes de tangències aplicant les propietats dels eixos i centres radicals i indica gràficament la construcció auxiliar utilitzada, els punts d'enllaç i la relació entre els seus elements.</p> <p>2.1. Comprèn l'origen de les corbes còniques i les relacions mètriques entre elements, en descriu les propietats i n'identifica les aplicacions.</p> <p>2.2. Resol problemes de pertinença, intersecció i tangències entre línies rectes i corbes còniques, aplica les seves propietats i justifica el procediment utilitzat.</p> <p>2.3. Traça corbes còniques determinant prèviament els elements que les defineixen, com ara eixos, focus, directrius, tangents o asimptotes, i en resol el traçat per punts o per homologia respecte a la circumferència.</p> <p>3.1. Comprèn les característiques de les transformacions homològiques, n'identifica els invariants geomètrics i en descriu les aplicacions.</p> <p>3.2. Aplica l'homologia i l'afinitat a la resolució de problemes geomètrics i a la representació de formes planes.</p> <p>3.3. Dissenya a partir d'un esbós previ o reproduïx a l'escala convenient figures planes complexos i indica gràficament la construcció auxiliar utilitzada.</p>
Bloc 2. Sistemes de representació	
<p>1. Valorar la importància d'elaborar dibuixos a mà alçada per desenvolupar la visió espacial, analitzar la posició relativa entre rectes, plans i superfícies, i identificar les seves relacions mètriques per determinar el sistema de representació adequat i l'estratègia idònia que solucioni els problemes de representació de cossos o espais tridimensionals.</p> <p>2. Representar políedres regulars, piràmides, prismes, cilindres i cons mitjançant les seves projeccions ortogràfiques, analitzar les posicions singulars respecte als plans de projecció i determinar les relacions mètriques entre els seus elements, les seccions planes principals i la magnitud vertadera o el desenvolupament de les superfícies que els conformen.</p> <p>3. Dibuixar axonometries de políedres regulars, piràmides, prismes, cilindres i cons, disposar la seva posició en funció de la importància relativa de les cares que es vulguin mostrar i/o de la conveniència dels traçats necessaris, amb l'ajuda de l'abatiment de figures planes situades en els plans coordenats, calcular els coeficients de reducció i determinar les seccions planes principals.</p>	<p>1.1. Comprèn els fonaments o principis geomètrics que condicionen el paral·lelisme i la perpendicularitat entre rectes i plans, i utilitza el sistema dièdric o, si s'escau, el sistema de plans acotats com a eina base per resoldre problemes de pertinença, posició, distàncies mínimes i magnitud vertadera.</p> <p>1.2. Representa figures planes contingudes en plans paral·lels, perpendiculars o oblics als plans de projecció i en traça les projeccions dièdriques.</p> <p>1.3. Determina la magnitud vertadera de segments, angles i figures planes utilitzant girs, abatiments o canvis de pla en el sistema dièdric i, si s'escau, en el sistema de plans acotats.</p> <p>2.1. Representa l'hexàedre o cub en qualsevol posició respecte als plans coordenats, la resta dels políedres regulars, prismes i piràmides en posicions favorables, amb l'ajuda de les seves projeccions dièdriques, i determina les parts vistes i ocultes.</p> <p>2.2. Representa cilindres i cons de revolució aplicant girs o canvis de pla per disposar les seves projeccions dièdriques en posició favorable per resoldre problemes de mesura.</p> <p>2.3. Determina la secció plana de cossos o espais tridimensionals formats per superfícies polièdriques, cilíndriques, còniques i/o esfèriques, en dibuixa les projeccions dièdriques i n'obté la magnitud vertadera.</p> <p>2.4. Troba la intersecció entre línies rectes i cossos geomètrics amb l'ajuda de les seves projeccions dièdriques o la seva perspectiva i indica el traçat auxiliar utilitzat per determinar els punts d'entrada i sortida.</p> <p>2.5. Desenvolupa superfícies polièdriques, cilíndriques i còniques, amb l'ajuda de les seves projeccions dièdriques, utilitzant girs, abatiments o canvis de pla per obtenir la magnitud vertadera de les arestes i cares que les conformen.</p> <p>3.1. Comprèn els fonaments de l'axonometria ortogonal, classifica la seva tipologia en funció de l'orientació del triedre fonamental, determina el triangle de traces i calcula els coeficients de correcció.</p> <p>3.2. Dibuixa axonometries de cossos o espais definits per les seves vistes principals i disposa la seva posició en funció de la importància relativa de les cares que es vulguin i/o de la conveniència dels traçats necessaris.</p> <p>3.3. Determina la secció plana de cossos o espais tridimensionals formats per superfícies polièdriques i dibuixa isometries o perspectives cavalleres.</p>

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 3. Documentació gràfica de projectes	
<p>1. Elaborar esbossos, croquis i plànols necessaris per definir un projecte senzill relacionat amb el disseny industrial o arquitectònic, valorar l'exactitud, la rapidesa i la neteja que proporciona la utilització d'aplicacions informàtiques, planificar de manera conjunta el seu desenvolupament, revisar l'avenç dels treballs i assumir les tasques encomanades amb responsabilitat.</p> <p>2. Presentar de manera individual i col·lectiva els esbossos, croquis i plànols necessaris per definir un projecte senzill relacionat amb el disseny industrial o arquitectònic, valorar l'exactitud, la rapidesa i la neteja que proporciona la utilització d'aplicacions informàtiques, planificar de manera conjunta el seu desenvolupament, revisar l'avenç dels treballs i assumir les tasques encomanades amb responsabilitat.</p>	<p>1.1. Elabora i participa activament en projectes cooperatius de construcció geomètrica i aplica estratègies pròpies adequades al llenguatge del dibuix tècnic.</p> <p>1.2. Identifica formes i mesures d'objectes industrials o arquitectònics a partir dels plans tècnics que els defineixen.</p> <p>1.3. Dibuixa esbossos a mà alçada i croquis acotats per possibilitar la comunicació tècnica amb altres persones.</p> <p>1.4. Elabora croquis de conjunts i/o peces industrials o objectes arquitectònics, disposa les vistes, talls i/o seccions necessàries, pren mesures directament de la realitat o de perspectives a escala i crea esbossos a mà alçada per elaborar dibuixos acotats i plànols de muntatge, instal·lació, detall o fabricació d'acord amb la normativa d'aplicació.</p> <p>2.1. Comprèn les possibilitats de les aplicacions informàtiques relacionades amb el dibuix tècnic i valora l'exactitud, la rapidesa i la neteja que proporciona utilitzar-les.</p> <p>2.2. Representa objectes industrials o arquitectònics amb l'ajuda de programes de dibuix vectorial 2D, crea entitats, importa blocs de biblioteques, edita objectes i disposa la informació relacionada en capes diferenciades per la seva utilitat.</p> <p>2.3. Representa objectes industrials o arquitectònics utilitzant programes de creació de models en 3D, insereix sòlids elementals, els manipula fins a obtenir la forma buscada, importa models o objectes de galeries o biblioteques, incorpora textures i selecciona l'enquadrament, la il·luminació i el punt de vista idoni al propòsit buscat.</p> <p>2.4. Presenta els treballs de dibuix tècnic utilitzant recursos gràfics i informàtics de manera que aquests siguin clars, nets i responguin a l'objectiu per al qual s'han creat.</p>

9. Educació física.

L'educació basada en competències permet definir els resultats de l'aprenentatge esperats des d'un plantejament integrador, dirigit a l'aplicació dels sabers adquirits perquè els alumnes i les alumnes aconseguixin un desenvolupament personal satisfactori, l'exercici de la ciutadania activa i la participació en l'aprenentatge permanent al llarg de la vida.

La matèria d'educació física té com a finalitat principal desenvolupar en les persones la seva competència motriu, entesa com la integració dels coneixements, els procediments, les actituds i els sentiments vinculats sobretot a la conducta motora. Per aconseguir això no n'hi ha prou amb la mera pràctica, sinó que cal una anàlisi crítica que refermi actituds, valors referenciats al cos, al moviment i a la relació amb l'entorn: d'aquesta manera, l'alumnat aconseguirà controlar i donar sentit a les pròpies accions motrius, comprendre els aspectes perceptius, emotius i cognitius relacionats amb aquestes accions i gestionar els sentiments vinculats a aquestes, a més d'integrar coneixements i habilitats transversals com el treball en equip, el joc net, el respecte a les normes i la seguretat, entre d'altres. Així mateix, l'educació física està vinculada a l'adquisició de competències relacionades amb la salut, a través d'accions que ajudin a adquirir i consolidar hàbits responsables d'activitat física regular i a adoptar actituds crítiques davant pràctiques individuals, grupals i socials no saludables, fonamentalment pel que fa a les malalties d'origen cardiovascular.

La competència motriu evoluciona al llarg de la vida de les persones i desenvolupa la intel·ligència per saber què fer, com fer-ho, quan i amb qui en funció dels condicionants de l'entorn.

Gaudir d'una competència motriu adequada permet a l'alumnat (a la ciutadania, en definitiva) disposar d'un repertori suficient de respostes adequades a les diferents situacions que se li puguin presentar, que són pròpies de les activitats físicoesportives o vinculades a l'activitat humana en el seu conjunt. Per aconseguir aquesta competència adequada, les accions motrius que l'alumne manegi han d'assolir un grau de complexitat significativament més gran que l'utilitzat en educació primària.

Entre els processos implícits en la conducta motriu convé destacar el de percebre, interpretar, analitzar, decidir, executar i avaluar els actes motors. Entre els coneixements més destacables que es combinen amb els processos esmentats hi ha, a més dels corresponents a les diferents activitats físiques, els relacionats amb la corporeïtat, amb el moviment, amb la salut, amb els sistemes de millora de les capacitats motrius, amb les mesures preventives i de seguretat davant riscos o accidents i amb els usos socials de l'activitat física, entre d'altres. I entre les actituds, hi ha les derivades de la valoració i el sentiment sobre les seves pròpies limitacions i possibilitats, el gaudi de la pràctica i la relació amb els altres.

Les situacions a les quals respon una acció motriu, en un procés d'ensenyament i aprenentatge, suposen establir entorns de característiques diferents en què la resposta té, també, significats diferents: en uns casos es tracta d'aconseguir un rendiment, de resoldre una realitat; en d'altres, l'ergonomia, l'expressivitat o la recreació.

En aquest sentit, l'educació física preveu situacions i contextos d'aprenentatge variats: des dels que únicament tracten de controlar els moviments propis i conèixer millor les possibilitats personals, fins a altres en què les accions han de respondre a estímuls externs variats i s'han de coordinar amb les actuacions de companys o adversaris i en què les característiques del mitjà poden ser canviant. La lògica interna de les situacions o activitats motrius proposades es converteix, així, en una eina imprescindible de la programació de la matèria.

La matèria d'educació física es pot estructurar al voltant de cinc tipus de situacions motrius diferents, caracteritzats, cadascun d'ells, per trets comuns de lògica interna i diferents als dels altres tipus: en entorns estables, en situacions d'oposició, en situacions de cooperació, en situacions d'adaptació a l'entorn i en situacions d'índole artística o d'expressió.

Les accions motrius individuals en entorns estables se solen basar en models tècnics d'execució, i en aquestes és decisiva la capacitat d'ajust per aconseguir conductes motrius cada vegada més eficaces, optimitzar la realització, gestionar el risc i assolir desimboltura en les accions, on la repetició per millorar l'automatització i el perfeccionament acostuma a aparèixer sovint. Aquest tipus de situacions se sol presentar en les activitats de desenvolupament de l'esquema corporal, d'adquisició d'habilitats individuals, en la preparació física de manera individual, l'atletisme, la natació i la gimnàstica en alguns dels seus aspectes, entre d'altres.

En les accions motrius en situacions d'oposició és imprescindible interpretar correctament les accions d'un oponent, seleccionar l'acció encertada, realitzar l'oportunitat del moment i executar la decisió esmentada. L'atenció, l'anticipació i la previsió de les conseqüències de les accions en el marc de l'objectiu de superar el contrari, així com el respecte estricte a les normes i a la integritat de l'adversari consubstancial en aquest tipus d'accions, són algunes de les facultats implicades. A aquestes situacions corresponen els jocs d'u contra u, els jocs de lluita, el judo, el bàdminton, el tennis, el minitennis i el tennis de taula, entre d'altres.

En les situacions de cooperació, amb o sense oposició, es produeixen relacions de cooperació i col·laboració amb altres participants en entorns estables per aconseguir un objectiu, i es pot donar que les relacions de col·laboració tinguin com a objectiu superar l'oposició d'un altre grup. L'ús adequat de l'atenció global, selectiva i la seva combinació, la interpretació de les accions de la resta dels participants, la previsió i anticipació de les accions atenent les estratègies col·lectives, el respecte a les normes, la capacitat d'estructuració espai-temporal, la resolució de problemes i el treball en grup són capacitats que adquireixen una dimensió significativa en aquestes situacions, a més de la pressió que pugui suposar el grau d'oposició d'adversaris en cas que n'hi hagi. Cal tenir en compte, al seu torn, l'oportunitat que suposa l'aprofitament de situacions de cooperació per abordar, mitjançant l'ús de metodologies específiques, el tema de les relacions interpersonals, el tractament adequat de les quals s'assenyala tot sovint en els nostres dies. Jocs tradicionals, activitats adaptades del món del circ, com ara acrobàcies o malabars en grup; esports com el patinatge per parelles, els relleus, la gimnàstica en grup, i esports adaptats, jocs en grup; esports col·lectius com ara bàsquet, handbol, beisbol, rugbi, futbol i voleibol, entre d'altres, són activitats que pertanyen a aquest grup.

El més significatiu de les accions motrius en situacions d'adaptació a l'entorn és que el mitjà en què es duen a terme les activitats no té sempre les mateixes característiques, motiu pel qual genera incertesa, i la seva finalitat és adaptar-se a l'entorn i a l'activitat. En general es tracta de desplaçaments amb o sense materials, efectuats en l'entorn natural o urbà que pot estar més o menys condicionat, però que experimenta canvis predictibles o no, i per tant, l'alumnat necessita organitzar i adaptar les seves conductes concretes a les variacions d'aquest. És decisiva la interpretació de les condicions de l'entorn per situar-se, prioritzar la seguretat sobre el risc i regular la intensitat dels esforços en funció de les possibilitats personals. A vegades, les accions inclouen certa càrrega emocional que l'usuari ha de gestionar adequadament. Aquestes activitats faciliten la connexió amb altres àrees de coneixement i l'aprofundiment en valors relacionats amb la conservació de l'entorn, fonamentalment del medi natural; es pot tractar d'activitats individuals, grupals, de col·laboració o d'oposició. Les marxes i les excursions a peu o amb bicicleta, les acampades, les activitats d'orientació, els grans jocs a la naturalesa (de pistes, d'aproximació i d'altres), l'esquí, en les seves diverses modalitats, o l'escalada formen part, entre d'altres, de les activitats d'aquest tipus de situació.

En situacions d'índole artística o d'expressió, les respostes motrius requerides tenen finalitats artístiques, expressives i comunicatives, són de caràcter estètic i comunicatiu i poden ser individuals o en grup. L'alumne ha de produir, comprendre i valorar aquestes respostes. L'ús de l'espai, les qualitats del moviment, la conjunció amb les accions dels altres, així com els components rítmics i la mobilització de la imaginació i la creativitat en l'ús de diferents registres d'expressió (corporal, oral, dansada, musical) i superació de la inhibició són la base d'aquestes

accions. Dins d'aquestes activitats tenim els jocs cantats, l'expressió corporal, les danses, el joc dramàtic i el mim, entre d'altres.

Pel que fa a l'adopció d'hàbits saludables, és molt important tenir en compte que es considera que fins a un 80% dels nens i nenes en edat escolar únicament participen en activitats físiques a l'escola, tal com recull l'informe Eurydice, de la Comissió Europea de 2013. Per això, l'educació física en les edats d'escolarització ha de tenir una presència important si es vol ajudar a pal·liar el sedentarisme, que és un dels factors de risc identificats que influeix en algunes de les malalties més esteses en la societat actual. La Llei orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa, es fa eco d'aquestes recomanacions i promou la pràctica diària d'esport i exercici físic per part dels alumnes durant la jornada escolar.

En aquest sentit, cal assegurar que aquesta pràctica respecti les condicions d'ús i aplicació que la garanteixin com a saludable, per a la qual cosa la supervisió del professorat d'educació física és imprescindible. A això cal afegir-hi l'objectiu principal d'aquesta assignatura, que és que l'alumnat aprengui a practicar l'activitat física correctament, i que aquest aprenentatge resulti des de la mateixa pràctica. En conseqüència, l'orientació i el control adequats cap a la salut individual i col·lectiva, la intervenció proporcionada de les capacitats físiques i coordinatives, així com l'atenció als valors individuals i socials amb especial interès referits a la gestió i l'ocupació del temps lliure i l'oci, constitueixen un element essencial i permanent de tota pràctica física efectuada en les etapes escolars.

Això no és obstacle perquè es programin activitats que persegueixin explícitament la cura de la salut, la millora de la condició física o l'ús constructiu de l'oci i del temps lliure, però sempre des de la perspectiva que l'alumnat aprengui a gestionar-los de manera autònoma. No es tracta, només, d'aconseguir que durant les etapes escolars l'alumnat estigui més sa, sinó que aprengui a comportar-se de manera més sana, i això s'ha de produir com a conseqüència d'una orientació adequada de l'educació física.

Els nivells que l'educació física planteja s'han d'adequar al nivell de desenvolupament dels alumnes, tenint sempre present que la conducta motriu és el principal objecte de l'assignatura i que en aquesta conducta motriu han de quedar aglutinats tant les intencions de qui les efectua com els processos que es posa en joc per dur-la a terme. Es pretén proporcionar a les persones els recursos necessaris que els permetin arribar a un nivell de competència motriu i ser autònoms en la seva pràctica d'activitats física i una pràctica regular. D'aquesta manera, els criteris d'avaluació i els estàndards d'aprenentatge s'organitzen al voltant de cinc grans eixos: dominar les habilitats motores i els patrons de moviment necessaris per practicar un conjunt variat d'activitats físiques; comprendre els conceptes, principis, estratègies i tàctiques associades als moviments i aplicar-los en l'aprenentatge i en la pràctica d'activitats físiques; assolir i mantenir una aptitud/condició física adequada respecte a la salut; mostrar un comportament personal i social responsable, respectant-se un mateix, els altres i l'entorn; i valorar l'activitat física des de la perspectiva de la salut, el plaer, l'autosuperació, el desafiament, l'expressió personal i la interacció social.

En l'etapa d'ESO els estudiants experimenten canvis personals i socials importants. Per una part, l'educació física ha d'ajudar els joves d'aquesta edat a adquirir de nou referències de si mateixos, dels altres i de la seva competència motriu. Això contribueix a afermar una autoimatge positiva que, junt amb una actitud crítica i responsable, els ajudi a no sacrificar la seva salut per adequar-se a uns models subjectes a les modes del moment. D'altra banda, els estudiants s'enfronten a diversitat i a la riquesa d'activitats físiques i esportives, han d'aconseguir nous aprenentatges que els permetin augmentar l'eficiència en situacions esportives, creatives, lúdiques o de superació de reptes, juntament amb la possibilitat d'identificar problemes o desafiaments, resoldre'ls i estabilitzar les seves respostes utilitzant i desenvolupant els seus coneixements i destreses. A més, en la comprensió i l'assimilació progressiva dels fonaments i les normes, propis de la matèria, també han d'integrar i transferir els coneixements d'altres àrees o situacions.

Un aspecte que es fa imprescindible per assolir les finalitats proposades és que la pràctica comporti la reflexió sobre el que s'està fent, l'anàlisi de la situació i la presa de decisions; també cal incidir en la valoració de les actuacions pròpies i alienes i en la recerca de fórmules de millora: com a resultat d'aquest tipus de pràctica es desenvolupa la confiança per participar en diferents activitats físiques i valorar estils de vida saludables i actius.

Els esports són, actualment, l'activitat física amb més repercussió sociocultural, i per aquest motiu faciliten la integració social; tanmateix, l'educació física en aquesta etapa no ha d'aportar una visió restringida sinó que s'ha d'ajudar que l'alumnat adquireixi les destreses, els coneixements i les actituds necessàries per desenvolupar la seva conducta motriu en diferents tipus d'activitats, és a dir, ser competent en contextos variats.

L'educació física al batxillerat continua la progressió dels aprenentatges de les etapes anteriors i proporciona a l'alumnat l'ajuda necessària perquè adquireixi les competències relacionades amb la planificació de la seva pròpia activitat física. D'aquesta manera, s'afavoreix l'autogestió i l'autonomia que estan implicades en el desenvolupament d'un estil de vida actiu i saludable. L'educació física ha de plantejar propostes enfocades al

desenvolupament de totes les capacitats implicades: unes específiques de l'àmbit motor, com és el cas dels factors de la condició física i les capacitats coordinatives, i altres de caràcter metodològic o transversal, com organitzar i programar, tot això sense oblidar-se de prestar atenció a les capacitats cognitives, emocionals i socials.

D'altra banda, tenint en compte el caràcter propedèutic del batxillerat i l'evolució que ha experimentat el nombre de professions i d'ofertes d'estudis superiors relacionats amb l'activitat física i la salut individual i col·lectiva, amb l'ús adequat del temps lliure, aquesta matèria ha de tractar de presentar diferents alternatives que serveixin perquè l'alumnat pugui adoptar criteris de valoració d'aquestes professions i possibilitats d'estudi, ja sigui en l'àmbit universitari, en el de la formació professional o en els ensenyaments esportius, així com les professions en què la capacitat física es converteix en un aspecte imprescindible per al seu desenvolupament.

La salut continua sent un eix d'actuació primordial, entesa no només com l'absència de malaltia, sinó com a responsabilitat individual i col·lectiva; i per a això, s'ha d'aprofundir en els coneixements teòrics i pràctics referits als factors de la condició física i al control dels riscos associats a les activitats, així com en l'adquisició d'hàbits posturals correctes i d'una execució tècnica que previngui o eviti lesions. Així mateix, cal plantejar la millora de les estratègies apropiades per a la solució de les diferents situacions motrius, l'anàlisi crítica dels productes que ofereix el mercat i que estan relacionats amb les activitats físiques, i el desenvolupament de l'autoestima.

Educació física. 1r cicle d'ESO

criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
1. Resoldre situacions motrius individuals aplicant els fonaments tècnics i les habilitats específiques, de les activitats físicoesportives proposades, en condicions reals o adaptades.	1.1. Aplica els aspectes bàsics de les tècniques i habilitats específiques, de les activitats proposades, i respecta les regles i normes establertes. 1.2. Autoavalua la seva execució respecte al model tècnic plantejat. 1.3. Descriu la manera d'efectuar els moviments implicats en el model tècnic. 1.4. Millora el seu nivell en l'execució i aplicació de les accions tècniques respecte al seu nivell de partida i mostra actituds d'esforç, autoexigència i superació. 1.5. Explica i posa en pràctica tècniques de progressió en entorns no estables i tècniques bàsiques d'orientació, s'adapta a les variacions que es produeixen i regula l'esforç en funció de les seves possibilitats.
2. Interpretar i produir accions motrius amb finalitats artísticexpressives utilitzant tècniques d'expressió corporal i altres recursos.	2.1. Utilitza tècniques corporals de manera creativa combinant espai, temps i intensitat. 2.2. Crea i posa en pràctica una seqüència de moviments corporals ajustats a un ritme prefixat. 2.3. Col·labora en el disseny i la realització de balls i danses i adapta la seva execució a la dels seus companys. 2.4. Efectua improvisacions com a mitjà de comunicació espontània.
3. Resoldre situacions motrius d'oposició, col·laboració o col·laboració-oposició utilitzant les estratègies més adequades en funció dels estímuls rellevants.	3.1. Adapta els fonaments tècnics i tàctics per obtenir avantatge en la pràctica de les activitats físicoesportives d'oposició o de col·laboració-oposició proposades. 3.2. Descriu i posa en pràctica de manera autònoma aspectes d'organització d'atac i de defensa en les activitats físicoesportives d'oposició o de col·laboració-oposició seleccionades. 3.3. Discrimina els estímuls que cal tenir en compte en la presa de decisions en les situacions de col·laboració, oposició i col·laboració-oposició per obtenir avantatge o complir l'objectiu de l'acció. 3.4. Reflexiona sobre les situacions resoltes i valora l'oportunitat de les solucions aportades i la seva aplicabilitat a situacions similars.
4. Reconèixer els factors que intervenen en l'acció motriu i els mecanismes de control de la intensitat de l'activitat física, aplicar-los a la pràctica i relacionar-los amb la salut.	4.1. Analitza la implicació de les capacitats físiques i les coordinatives en les diferents activitats físicoesportives i artísticexpressives treballades en el cicle. 4.2. Associa els sistemes metabòlics d'obtenció d'energia amb els diferents tipus d'activitat física, l'alimentació i la salut. 4.3. Relaciona les adaptacions orgàniques amb l'activitat física sistemàtica, així com amb la salut i els riscos i les contraindicacions de la pràctica esportiva. 4.4. Adapta la intensitat de l'esforç controlant la freqüència cardíaca corresponent als marges de millora dels diferents factors de la condició física. 4.5. Aplica de manera autònoma procediments per autoavaluar els factors de la condició física. 4.6. Identifica les característiques que han de tenir les activitats físiques per ser considerades saludables i adopta una actitud crítica enfront de les pràctiques que tenen efectes negatius per a la salut.

Críteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
5. Desenvolupar les capacitats físiques d'acord amb les possibilitats personals i dins dels marges de la salut, i mostrar una actitud d'autoexigència en el seu esforç.	5.1. Participa activament en la millora de les capacitats físiques bàsiques des d'un enfocament saludable i utilitza els mètodes bàsics per desenvolupar-les. 5.2. Assoleix nivells de condició física concordes amb el seu moment de desenvolupament motor i amb les seves possibilitats. 5.3. Aplica els fonaments d'higiene postural en la pràctica de les activitats físiques com a mitjà de prevenció de lesions. 5.4. Analitza la importància de la pràctica habitual d'activitat física per millorar la pròpia condició física i relaciona l'efecte d'aquesta pràctica amb la millora de la qualitat de vida.
6. Desenvolupar activitats pròpies de cadascuna de les fases de la sessió d'activitat física i relacionar-les amb les característiques d'aquestes.	6.1. Relaciona l'estructura d'una sessió d'activitat física amb la intensitat dels esforços efectuats. 6.2. Prepara i duu a terme fases finals de sessió de manera autònoma i habitual. 6.3. Prepara i posa en pràctica activitats per millorar les habilitats motrius en funció de les dificultats.
7. Reconèixer les possibilitats de les activitats físicoesportives i artísticopressives com a formes d'inclusió social, facilitar l'eliminació d'obstacles a la participació d'altres persones independentment de les seves característiques, col·laborar amb els altres i acceptar les seves aportacions.	7.1. Mostra tolerància i esportivitat tant en el paper de participant com en el d'espectador. 7.2. Col·labora en les activitats grupals, respecta les aportacions dels altres i les normes establertes i assumeix les seves responsabilitats per assolir els objectius. 7.3. Respecta els altres dins del treball d'equip, independentment del nivell de destresa.
8. Reconèixer les possibilitats que ofereixen les activitats físicoesportives com a formes d'oci actiu i d'utilització responsable de l'entorn.	8.1. Coneix les possibilitats que ofereix l'entorn per a la realització d'activitats físicoesportives. 8.2. Respecta l'entorn i el valora com un lloc comú per a la realització d'activitats físicoesportives. 8.3. Analitza críticament les actituds i els estils de vida relacionats amb el tractament del cos, les activitats d'oci, l'activitat física i l'esport en el context social actual.
9. Controlar les dificultats i els riscos durant la seva participació en activitats físicoesportives i artísticopressives, analitzar-ne les característiques i les interaccions motrius que comporten, i adoptar mesures preventives i de seguretat en el seu desenvolupament.	9.1. Identifica les característiques de les activitats físicoesportives i artísticopressives proposades que poden suposar un element de risc per a un mateix o per als altres. 9.2. Descríu els protocols que cal seguir per activar els serveis d'emergència i de protecció de l'entorn. 9.3. Adopta les mesures preventives i de seguretat pròpies de les activitats efectuades durant el cicle, i té una cura especial amb les que es duen a terme en un entorn no estable.
10. Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació en el procés d'aprenentatge per cercar, analitzar i seleccionar informació rellevant, elaborar documents propis i fer exposicions i argumentacions d'aquests.	10.1. Utilitza les tecnologies de la informació i la comunicació per elaborar documents digitals propis (text, presentació, imatge, vídeo, so...) com a resultat del procés de recerca, anàlisi i selecció d'informació rellevant. 10.2. Exposar i defensar treballs elaborats sobre temes vigents en el context social, relacionats amb l'activitat física o la corporalitat, utilitzant recursos tecnològics.

Educació física. 4t d'ESO

Críteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
1. Resoldre situacions motrius aplicant fonaments tècnics en les activitats físicoesportives proposades amb eficàcia i precisió.	1.1. Ajusta la realització de les habilitats específiques als requeriments tècnics en les situacions motrius individuals, en preserva la seguretat i té en compte les seves característiques pròpies. 1.2. Ajusta la realització de les habilitats específiques als condicionants generats pels companys i els adversaris en les situacions col·lectives. 1.3. Adapta les tècniques de progressió o desplaçament als canvis del mitjà i prioritza la seguretat personal i col·lectiva.
2. Compondre i presentar muntatges individuals o col·lectius i seleccionar i ajustar els elements de la motricitat expressiva.	2.1. Elabora composicions de caràcter artísticopressiu i selecciona les tècniques més apropiades per a l'objectiu previst. 2.2. Ajusta les seves accions a la intencionalitat dels muntatges artísticopressius i combina els components espacials, temporals i, si s'escau, d'interacció amb els altres. 2.3. Col·labora en el disseny i la realització dels muntatges artísticopressius i aporta i accepta propostes.
3. Resoldre situacions motrius d'oposició, col·laboració o col·laboració-oposició en les activitats físicoesportives proposades i prendre la decisió més eficaç en funció dels objectius.	3.1. Aplica de manera oportuna i eficaç les estratègies específiques de les activitats d'oposició i contraresta les accions de l'adversari o s'hi anticipa. 3.2. Aplica de manera oportuna i eficaç les estratègies específiques de les activitats de cooperació i ajusta les accions motrius als factors presents i a les intervencions de la resta dels participants. 3.3. Aplica de manera oportuna i eficaç les estratègies específiques de les activitats de col·laboració-oposició, intercanvia els diferents papers amb continuïtat i persegueix l'objectiu col·lectiu d'obtenir situacions avantatjoses sobre l'equip contrari. 3.4. Aplica solucions variades davant les situacions plantejades, valora les seves possibilitats d'èxit i les relaciona amb altres situacions. 3.5. Justifica les decisions preses en la pràctica de les diferents activitats i reconeix els processos que hi estan implicats. 3.6. Argumenta estratègies o possibles solucions per resoldre problemes motors i valora les característiques de cada participant i els factors presents en l'entorn.

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
4. Argumentar la relació entre els hàbits de vida i els seus efectes sobre la condició física, i aplicar els coneixements sobre activitat física i salut.	<p>4.1. Demostra coneixements sobre les característiques que han de reunir les activitats físiques amb un enfocament saludable i els beneficis que aporten a la salut individual i col·lectiva.</p> <p>4.2. Relaciona exercicis de tonificació i flexibilització amb la compensació dels efectes provocats per les actituds posturals inadequades més freqüents.</p> <p>4.3. Relaciona hàbits com el sedentarisme i el consum de tabac i begudes alcohòliques amb els seus efectes en la condició física i la salut.</p> <p>4.4. Valora les necessitats d'aliments i d'hidratació per a la realització de diferents tipus d'activitat física.</p>
5. Millorar o mantenir els factors de la condició física, practicar activitats físicoesportives adequades al seu nivell i identificar les adaptacions orgàniques i la seva relació amb la salut.	<p>5.1. Valora el grau d'implicació de les diferents capacitats físiques en la realització dels diferents tipus d'activitat física.</p> <p>5.2. Practica de manera regular, sistemàtica i autònoma activitats físiques amb la finalitat de millorar les condicions de salut i qualitat de vida.</p> <p>5.3. Aplica els procediments per integrar en els programes d'activitat física la millora de les capacitats físiques bàsiques, amb una orientació saludable i en un nivell adequat a les seves possibilitats.</p> <p>5.4. Valora la seva aptitud física en les seves dimensions anatòmica, fisiològica i motriu i les relaciona amb la salut.</p>
6. Dissenyar i executar les fases d'activació i recuperació en la pràctica d'activitat física considerant la intensitat dels esforços.	<p>6.1. Analitza l'activitat física principal de la sessió per establir les característiques que han de tenir les fases d'activació i de tornada a la calma.</p> <p>6.2. Selecciona els exercicis o les tasques d'activació i de tornada a la calma d'una sessió atenent la intensitat o la dificultat de les tasques de la part principal.</p> <p>6.3. Duu a terme exercicis o activitats en les fases inicials i finals d'alguna sessió, de manera autònoma, d'acord amb el seu nivell de competència motriu.</p>
7. Col·laborar en la planificació i en l'organització de campionats o tornejos esportius, preveure els mitjans i les actuacions necessàries per a la seva celebració i relacionar les seves funcions amb les de la resta d'implicats.	<p>7.1. Assumeix les funcions encomanades en l'organització d'activitats grupals.</p> <p>7.2. Verifica que la seva col·laboració en la planificació d'activitats grupals s'ha coordinat amb les accions de la resta de les persones implicades.</p> <p>7.3. Presenta propostes creatives d'utilització de materials i de planificació per utilitzar-los en la seva pràctica de manera autònoma.</p>
8. Analitzar críticament el fenomen esportiu i discriminar els aspectes culturals, educatius, integradors i saludables dels que fomenten la violència, la discriminació o la competitivitat mal entesa.	<p>8.1. Valora les actuacions i intervencions dels participants en les activitats, en reconeix els mèrits i respecta els nivells de competència motriu i altres diferències.</p> <p>8.2. Valora les diferents activitats físiques i distingeix les aportacions de cadascuna des del punt de vista cultural, per al gaudi i l'enriquiment personal i per a la relació amb els altres.</p> <p>8.3. Manté una actitud crítica amb els comportaments antiesportius, tant des del paper de participant com del d'espectador.</p>
9. Reconèixer l'impacte ambiental, econòmic i social de les activitats físiques i esportives i reflexionar sobre la seva repercussió en la forma de vida a l'entorn.	<p>9.1. Compara els efectes de les diferents activitats físiques i esportives en l'entorn i els relaciona amb la forma de vida en aquests.</p> <p>9.2. Relaciona les activitats físiques en la naturalesa amb la salut i la qualitat de vida.</p> <p>9.3. Demostra hàbits i actituds de conservació i protecció del medi ambient.</p>
10. Assumir la responsabilitat de la seguretat pròpia en la pràctica d'activitat física, tenir en compte els factors inherents a l'activitat i preveure les conseqüències que poden tenir les actuacions poc curoses sobre la seguretat dels participants.	<p>10.1. Verifica les condicions de pràctica segura utilitzant convenientment l'equip personal i els materials i espais de pràctica.</p> <p>10.2. Identifica les lesions més freqüents derivades de la pràctica d'activitat física.</p> <p>10.3. Descríu els protocols que cal seguir davant les lesions, els accidents o les situacions d'emergència més freqüents produïdes durant la pràctica d'activitats físicoesportives.</p>
11. Demostrar actituds personals inherents al treball en equip, superar les inseguretats i donar suport als altres davant la resolució de situacions desconegudes.	<p>11.1. Fonamenta els seus punts de vista o aportacions en els treballs de grup i admet la possibilitat de canvi enfront d'altres arguments vàlids.</p> <p>11.2. Valora i reforça les aportacions enriquidores dels companys o les companyes en els treballs en grup.</p>
12. Utilitzar eficaçment les tecnologies de la informació i la comunicació en el procés d'aprenentatge per cercar, seleccionar i valorar informacions relacionades amb els continguts del curs, i comunicar els resultats i les conclusions en el suport més adequat.	<p>12.1. Cerca, processa i analitza críticament informacions actuals sobre temàtiques vinculades a l'activitat física i la corporalitat mitjançant recursos tecnològics.</p> <p>12.2. Utilitza les tecnologies de la informació i la comunicació per aprofundir sobre continguts del curs, elabora valoracions crítiques i argumenta les seves conclusions.</p> <p>12.3. Comunica i comparteix informació i idees en els suports i en entorns apropiats.</p>

Educació física. 1r de batxillerat

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
1. Resoldre situacions motrius en diferents contextos de pràctica, aplicar habilitats motrius específiques amb fluïdesa, precisió i control, i perfeccionar l'adaptació i l'execució dels elements tècnics desenvolupats en el cicle anterior.	1.1. Perfecciona les habilitats específiques de les activitats individuals que responguin als seus interessos. 1.2. Adapta la realització de les habilitats específiques als condicionants generats pels companys i els adversaris en les situacions col·lectives. 1.3. Resol amb eficàcia situacions motrius en un context competitiu. 1.4. Posa en pràctica tècniques específiques de les activitats en entorns no estables i analitza els aspectes organitzatius necessaris.
2. Crear i representar composicions corporals col·lectives amb originalitat i expressivitat i aplicar les tècniques més apropiades a la intencionalitat de la composició.	2.1. Col·labora en el procés de creació i desenvolupament de les composicions o els muntatges artístics expressius. 2.2. Representa composicions o muntatges d'expressió corporal, individuals o col·lectius, i s'ajusta a una intencionalitat de caràcter estètic o expressiu. 2.3. Adequa les seves accions motrius al sentit del projecte artístic expressiu.
3. Solucionar de manera creativa situacions d'oposició, col·laboració o col·laboració-oposició en contextos esportius o recreatius, i adaptar les estratègies a les condicions canviants que es produeixen en la pràctica.	3.1. Executa accions que el condueixen a situacions d'avantatge respecte a l'adversari en les activitats d'oposició. 3.2. Col·labora amb els participants en les activitats físicoesportives en les quals es produeix col·laboració o col·laboració-oposició i explica l'aportació de cadascú. 3.3. Exerceix les funcions que li corresponen en els procediments o sistemes posats en pràctica per aconseguir els objectius de l'equip. 3.4. Valora l'oportunitat i el risc de les seves accions en les activitats físicoesportives executades. 3.5. Planteja estratègies davant les situacions d'oposició o de col·laboració-oposició i les adapta a les característiques dels participants.
4. Millorar o mantenir els factors de la condició física i les habilitats motrius amb un enfocament cap a la salut, considerant el propi nivell, i orientar-los cap a les seves motivacions i cap a estudis o ocupacions posteriors.	4.1. Integra els coneixements sobre nutrició i balanç energètic en els programes d'activitat física per a la millora de la condició física i la salut. 4.2. Incorpora en la seva pràctica els fonaments posturals i funcionals que promouen la salut. 4.3. Utilitza de manera autònoma les tècniques d'activació i de recuperació en l'activitat física. 4.4. Assoleix els seus objectius de nivell de condició física dins dels marges saludables i assumeix la responsabilitat de la posada en pràctica del seu programa d'activitats.
5. Planificar, elaborar i posar en pràctica un programa personal d'activitat física que incideixi en la millora i el manteniment de la salut, aplicar els diferents sistemes de desenvolupament de les capacitats físiques implicades, tenir en compte les seves característiques i nivell inicial, i avaluar les millores obtingudes.	5.1. Aplica els conceptes apresos sobre les característiques que han de tenir les activitats físiques amb un enfocament saludable a l'elaboració de dissenys de pràctiques en funció de les seves característiques i interessos personals. 5.2. Avalua les seves capacitats físiques i coordinatives considerant les seves necessitats i motivacions i com a requisit previ per planificar-ne la millora. 5.3. Concreta les millores que pretén assolir amb el seu programa d'activitat. 5.4. Elabora el seu programa personal d'activitat física conjugant les variables de freqüència, volum, intensitat i tipus d'activitat. 5.5. Comprova el nivell d'assoliment dels objectius del seu programa d'activitat física i reorienta les activitats en els aspectes que no arriben al que s'esperava. 5.6. Planteja i posa en pràctica iniciatives per fomentar l'estil de vida actiu i per cobrir les seves expectatives.
6. Valorar l'activitat física des de la perspectiva de la salut, el gaudi, l'autosuperació i les possibilitats d'interacció social i de perspectiva professional, i adoptar actituds d'interès, respecte, esforç i cooperació en la pràctica de l'activitat física.	6.1. Dissenya, organitza i participa en activitats físiques com a recurs d'oci actiu, valora els aspectes socials i culturals que duen associades i les seves possibilitats professionals futures, i identifica els aspectes organitzatius i els materials necessaris. 6.2. Adopta una actitud crítica davant les pràctiques d'activitat física que tenen efectes negatius per a la salut individual o col·lectiva i davant els fenòmens socioculturals relacionats amb la corporalitat i els derivats de les manifestacions esportives.
7. Controlar els riscos que pot generar la utilització dels equipaments, l'entorn i les actuacions en la realització de les activitats físicoesportives i artísticexpressives, i actuar de manera responsable en el seu desenvolupament, tant individualment com en grup.	7.1. Preveu els riscos associats a les activitats i els derivats de l'actuació pròpia i de la del grup. 7.2. Utilitza els materials i equipaments atenent les seves especificacions tècniques. 7.3. Té en compte el nivell de cansament com un element de risc en la realització d'activitats que requereixen atenció o esforç.
8. Mostrar un comportament personal i social responsable i respectar-se un mateix, els altres i l'entorn en el marc de l'activitat física.	8.1. Respecta les regles socials i l'entorn en el qual es duen a terme les activitats físicoesportives. 8.2. Facilita la integració d'altres persones en les activitats de grup, els anima a participar-hi i respecta les seves diferències.
9. Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació per millorar el seu procés d'aprenentatge, aplicar criteris de fiabilitat i eficàcia en la utilització de fonts d'informació i participar en entorns col·laboratius amb interessos comuns.	9.1. Aplica criteris de cerca d'informació que garanteixin l'accés a fonts actualitzades i rigoroses en la matèria. 9.2. Comunica i comparteix la informació amb l'eina tecnològica adequada per discutir-la o difondre-la.

10. Educació plàstica, visual i audiovisual.

Si en altres èpoques històriques era la paraula, tant en la seva expressió oral com escrita, la principal forma d'expressió i de transmissió d'idees i sentiments, no hi ha cap dubte que en l'època en què estem immersos la imatge ha adquirit un protagonisme sense precedents en cap altra època de la història de la humanitat.

La matèria parteix dels blocs impartits en l'educació primària en l'àrea d'educació artística. La part destinada a l'educació plàstica ja anticipava els mateixos blocs dels quals parteix la matèria ESO, sota les denominacions d'educació audiovisual, dibuix tècnic i expressió artística.

El bloc d'expressió plàstica experimenta amb materials i tècniques diverses en l'aprenentatge del procés de creació. S'intenta donar a l'alumnat més autonomia en la creació d'obres personals i s'ajuda a planificar millor els passos que cal seguir en la realització de projectes artístics, tant propis com col·lectius.

S'analitzen les característiques del llenguatge audiovisual des del qual es fa l'anàlisi crítica de les imatges que ens envolten. Es recalca especialment, també, l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació aplicades a la imatge.

En el bloc de dibuix tècnic es traslladen coneixements teoricopràctics sobre diferents formes geomètriques i sistemes de representació, i s'apliquen aquests coneixements a la resolució de problemes i a la realització de diferents dissenys.

En el quart curs, considerant la maduresa de l'alumnat i els coneixements adquirits, s'incorpora el bloc de fonaments del disseny, que ha de permetre el coneixement dels fonaments del disseny en les seves diferents àrees, desenvolupament, des d'un punt de vista pràctic, els coneixements adquirits a la resta de blocs.

Educació plàstica, visual i audiovisual. 1r cicle d'ESO

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 1. Expressió plàstica	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Identificar els elements configuradors de la imatge. 2. Experimentar amb les variacions formals del punt, el pla i la línia. 3. Expressar emocions utilitzant diferents elements configuratius i recursos gràfics: línia, punts, colors, textures, clarobscur. 4. Identificar i aplicar els conceptes d'equilibri, proporció i ritme en composicions bàsiques. 5. Experimentar amb els colors primaris i secundaris. 6. Identificar i diferenciar les propietats del color llum i el color pigment. 7. Diferenciar les textures naturals, artificials, tàctils i visuals i valorar-ne la capacitat expressiva. 8. Conèixer i aplicar els mètodes creatius gràficoplàstics aplicats a processos d'arts plàstiques i disseny. 9. Crear composicions gràficoplàstiques personals i col·lectives. 10. Dibuixar amb diferents nivells d'iconicitat de la imatge. 11. Conèixer i aplicar les possibilitats expressives de les tècniques gràficoplàstiques seques, humides i mixtes. La pintura al tremp, els llapis de grafit i de color. El <i>collage</i>. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Identifica i valora la importància del punt, la línia i el pla analitzant de manera oral i escrita imatges i produccions gràficoplàstiques pròpies i alienes. 2.1. Analitza els ritmes lineals mitjançant l'observació d'elements orgànics, en el paisatge, en els objectes i en composicions artístiques, i els utilitza com a inspiració en creacions gràficoplàstiques. 2.2. Experimenta amb el punt, la línia i el pla amb el concepte de ritme i els aplica de manera lliure i espontània. 2.3. Experimenta amb el valor expressiu de la línia i el punt i les seves possibilitats tonals i aplica diferents graus de duresa, diferents posicions del llapis de grafit o de color (tombat o vertical) i la pressió exercida en l'aplicació, en composicions a mà alçada, estructurades geomètricament o més lliures i espontànies. 3.1. Crea composicions que transmeten emocions bàsiques (calma, violència, llibertat, opressió, alegria, tristesa, etc.) utilitzant diferents recursos gràfics en cada cas (clarobscur, línies, punts, textures, colors...). 4.1. Analitza, identifica i explica oralment, per escrit i gràficament l'esquema compositiu bàsic d'obres d'art i obres pròpies, atenent els conceptes d'equilibri, proporció i ritme. 4.2. Crea composicions bàsiques amb diferents tècniques segons les propostes establertes per escrit. 4.3. Crea composicions modulars amb diferents procediments gràficoplàstics en aplicacions al disseny tèxtil, ornamental, arquitectònic o decoratiu. 4.4. Representa objectes aïllats i agrupats del natural o de l'entorn immediat i els proporciona en relació amb les seves característiques formals i en relació amb el seu entorn. 5.1. Experimenta amb els colors primaris i secundaris i estudia la síntesi additiva i subtractiva i els colors complementaris. 6.1. Efectua modificacions del color i les seves propietats utilitzant tècniques pròpies del color pigment i del color llum, aplicant les TIC, per expressar sensacions en composicions senzilles. 6.2. Representa amb clarobscur la sensació espacial de composicions volumètriques senzilles. 6.3. Crea composicions abstractes amb diferents tècniques gràfiques per expressar sensacions per mitjà de l'ús del color. 7.1. Transcriu textures tàctils a textural visuals mitjançant les tècniques de <i>frottage</i> i les utilitza en composicions abstractes o figuratives. 8.1. Crea composicions aplicant processos creatius senzills, mitjançant propostes per escrit, i ajustant-se als objectius finals. 8.2. Coneix i aplica mètodes creatius per a l'elaboració de disseny gràfic, dissenys de producte, moda i les seves múltiples aplicacions.

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
	<p>9.1. Reflexiona i avalua oralment i per escrit el procés creatiu propi i aliè des de la idea inicial fins a l'execució definitiva.</p> <p>10.1. Comprèn i utilitza els diferents nivells d'iconicitat de la imatge gràfica i elabora esbossos, apunts i dibuixos esquemàtics, analítics i mimètics.</p> <p>11.1. Utilitza amb propietat les tècniques gràficoplàstiques conegudes i les aplica de manera adequada a l'objectiu de l'activitat.</p> <p>11.2. Utilitza el llapis de grafit i de color i crea el clarobscur en composicions figuratives i abstractes mitjançant l'aplicació del llapis de manera contínua en superfícies homogènies o degradades.</p> <p>11.3. Experimenta amb les pintures al tremp aplicant la tècnica de diferents formes (pinzells, esponges, degotejos, diferents graus d'humitat, estampacions...) i valora les possibilitats expressives segons el grau d'opacitat i la creació de textures visuals cromàtiques.</p> <p>11.4. Utilitza el paper com a material, el manipula, l'esquinça o el plega, i compon textures visuals i tàctils per crear composicions, collages matèrics i figures tridimensionals.</p> <p>11.5. Crea amb el paper retallat formes abstractes i figuratives i les compon amb finalitats il·lustratives, decoratives o comunicatives.</p> <p>11.6. Aprofita materials reciclats per elaborar obres de manera responsable amb el medi ambient i n'aprofita les qualitats gràficoplàstiques.</p> <p>11.7. Manté el seu espai de treball i el seu material en perfecte ordre i estat i l'aporta a l'aula quan cal per a l'elaboració de les activitats.</p>
Bloc 2. Comunicació audiovisual	
<p>1. Identificar els elements i factors que intervenen en el procés de percepció d'imatges.</p> <p>2. Reconèixer les lleis visuals de la <i>Gestalt</i> que possibiliten les il·lusions òptiques i aplicar aquestes lleis en l'elaboració d'obres pròpies.</p> <p>3. Identificar significat i significat en un signe visual.</p> <p>4. Reconèixer els diferents graus d'iconicitat en imatges presents en l'entorn comunicatiu.</p> <p>5. Distingir i crear diferents tipus d'imatges segons la seva relació significat-significat: símbols i icones.</p> <p>6. Descriure, analitzar i interpretar una imatge i distingir-ne els aspectes denotatiu i connotatiu.</p> <p>7. Analitzar i fer fotografies comprenent i aplicant els fonaments de la fotografia.</p> <p>8. Analitzar i crear còmics aplicant els recursos de manera apropiada.</p> <p>9. Conèixer els fonaments de la imatge en moviment i explorar-ne les possibilitats expressives.</p> <p>10. Diferenciar i analitzar els diferents elements que intervenen en un acte de comunicació.</p> <p>11. Reconèixer les diferents funcions de la comunicació.</p> <p>12. Utilitzar de manera adequada els llenguatges visual i audiovisual amb diferents funcions.</p> <p>13. Identificar i reconèixer els diferents llenguatges visuals, apreciats els diferents estils i tendències, i valorar, respectar i gaudir del patrimoni històric i cultural.</p> <p>14. Identificar i utilitzar recursos visuals com les figures retòriques en el llenguatge publicitari.</p> <p>15. Apreciar el llenguatge del cinema, analitzar obres de manera crítica, ubicar-les en el seu context històric i sociocultural i reflexionar sobre la relació del llenguatge cinematogràfic amb el missatge de l'obra.</p> <p>16. Comprendre els fonaments del llenguatge multimèdia, valorar les aportacions de les tecnologies digitals i ser capaç d'elaborar documents utilitzant aquest llenguatge.</p>	<p>1.1. Analitza les causes per les quals es produeix una il·lusió òptica i aplica coneixements dels processos perceptius.</p> <p>2.1. Identifica i classifica diferents il·lusions òptiques segons les diferents lleis de la <i>Gestalt</i>.</p> <p>2.2. Disseny il·lusions òptiques basant-se en les lleis de la <i>Gestalt</i>.</p> <p>3.1. Distingeix significat i significat en un signe visual.</p> <p>4.1. Diferencia imatges figuratives d'abstractes.</p> <p>4.2. Reconeix diferents graus d'iconicitat en una sèrie d'imatges.</p> <p>4.3. Crea imatges amb diferents graus d'iconicitat basant-se en un mateix tema.</p> <p>5.1. Distingeix símbols d'icones.</p> <p>5.2. Disseny símbols i icones.</p> <p>6.1. Fa la lectura objectiva d'una imatge i identifica, classifica i descriu els seus elements.</p> <p>6.2. Analitza una imatge mitjançant una lectura subjectiva, hi identifica els elements de significació, narratius i les eines visuals utilitzades, n'extreu conclusions i n'interpreta el significat.</p> <p>7.1. Identifica diferents enquadraments i punts de vista en una fotografia.</p> <p>7.2. Fa fotografies amb diferents enquadraments i punts de vista aplicant diferents lleis compositives.</p> <p>8.1. Disseny un còmic utilitzant de manera adequada vinyetes i cartel·les, globus, línies cinètiques i onomatopeies.</p> <p>9.1. Elabora una animació amb mitjans digitals i/o analògics.</p> <p>10.1. Identifica i analitza els elements que intervenen en diferents actes de comunicació visual.</p> <p>11.1. Identifica i analitza els elements que intervenen en diferents actes de comunicació audiovisual.</p> <p>11.2. Distingeix la funció o funcions que predominen en diferents missatges visuals i audiovisuals.</p> <p>12.1. Disseny en equip missatges visuals i audiovisuals amb diferents funcions, utilitzant diferents llenguatges i codis i seguint de manera ordenada les diferents fases del procés (guió tècnic, <i>storyboard</i>, realització...). Valora de manera crítica els resultats.</p> <p>13.1. Identifica els recursos visuals presents en missatges publicitaris visuals i audiovisuals.</p> <p>14.1. Disseny un missatge publicitari utilitzant recursos visuals com les figures retòriques.</p> <p>15.1. Reflexiona críticament sobre una obra de cinema, la ubica en el seu context i analitza la narrativa cinematogràfica en relació amb el missatge.</p> <p>16.1. Elabora documents multimèdia per presentar un tema o projecte utilitzant els recursos digitals de manera adequada.</p>

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 3. Dibuix tècnic	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Comprendre i utilitzar els conceptes espacials del punt, la línia i el pla. 2. Analitzar com es pot definir una recta amb dos punts i un pla amb tres punts no alineats o amb dues rectes assecants. 3. Construir diferents tipus de rectes, utilitzant l'esquadra i el cartabó, després d'haver repassat aquests conceptes. 4. Conèixer amb fluïdesa els conceptes de circumferència, cercle i arc. 5. Utilitzar el compàs i dur a terme exercicis variats per familiaritzar-se amb aquesta eina. 6. Comprendre el concepte d'angle i bisectriu i la classificació d'angles aguts, rectes i obtusos. 7. Estudiar la suma i resta d'angles i comprendre la manera de mesurar-los. 8. Estudiar el concepte de bisectriu i el seu procés de construcció. 9. Diferenciar clarament entre recta i segment prenent mesures de segments amb el regle o utilitzant el compàs. 10. Traçar la mediatriu d'un segment utilitzant compàs i regle. També utilitzant regle, esquadra i cartabó. 11. Estudiar les aplicacions del teorema de Thales. 12. Conèixer llocs geomètrics i definir-los. 13. Comprendre la classificació dels triangles en funció dels seus costats i dels seus angles. 14. Construir triangles coneixent tres de les seves dades (costats o angles). 15. Analitzar les propietats dels punts i les rectes característics d'un triangle. 16. Conèixer les propietats geomètriques i matemàtiques dels triangles rectangles i aplicar-les amb propietat per construir-los. 17. Conèixer els diferents tipus de quadrilàters. 18. Executar les construccions més habituals de paral·lelograms. 19. Classificar els polígons en funció dels seus costats i reconèixer els regulars i els irregulars. 20. Estudiar la construcció dels polígons regulars inscrits en la circumferència. 21. Estudiar la construcció de polígons regulars coneixent-ne el costat. 22. Comprendre les condicions dels centres i les rectes tangents en els diferents casos de tangència i enllaços. 23. Comprendre la construcció de l'oval i de l'ovoide bàsics i aplicar les propietats de les tangències entre circumferències. 24. Analitzar i estudiar les propietats de les tangències en els ovals i els ovoides. 25. Aplicar les condicions de les tangències i els enllaços per construir espirals de dos, tres, quatre i cinc centres. 26. Estudiar els conceptes de simetries, girs i translacions i aplicar-los al disseny de composicions amb mòduls. 27. Comprendre el concepte de projecció, aplicar-lo al dibuix de les vistes d'objectes, comprendre la utilitat de les acotacions i practicar sobre les tres vistes d'objectes senzills partint de l'anàlisi de les seves vistes principals. 28. Comprendre i practicar el procediment de la perspectiva cavallera aplicada a volums elementals. 29. Comprendre i practicar els processos de construcció de perspectives isomètriques de volums senzills. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Traça les rectes que passen per cada parell de punts mitjançant el regle i ressalta el triangle que es forma. 2.1. Assenyala dues de les arestes d'un paral·lelepípede, sobre models reals, estudia si defineixen un pla o no i, en cas afirmatiu, explica quin és. 3.1. Traça rectes paral·leles, transversals i perpendiculars a una altra de donada que passin per punts definits utilitzant esquadra i cartabó amb prou precisió. 4.1. Construeix una circumferència lobulada de sis elements mitjançant el compàs. 5.1. Divideix la circumferència en sis parts iguals, mitjançant el compàs, i dibuixa amb el regle l'hexàgon regular i el triangle equilàter que es possibilita. 6.1. Identifica els angles de 30°, 45°, 60° i 90° en l'esquadra i en el cartabó. 7.1. Suma o resta angles positius o negatius amb regle i compàs. 8.1. Construeix la bisectriu d'un angle qualsevol amb regle i compàs. 9.1. Suma o resta segments, sobre una recta, mesurant amb el regle o utilitzant el compàs. 10.1. Traça la mediatriu d'un segment utilitzant compàs i regle. També utilitzant regle, esquadra i cartabó. 11.1. Divideix un segment en parts iguals aplicant el teorema de Thales. 11.2. Escala un polígon aplicant el teorema de Thales. 12.1. Explica, verbalment o per escrit, els exemples més comuns de llocs geomètrics (mediatriu, bisectriu, circumferència, esfera, rectes paral·leles, plans paral·lels...). 13.1. Classifica qualsevol triangle observant-ne els costats i els angles. 14.1. Construeix un triangle coneixent-ne dos costats i un angle, o dos angles i un costat, o els tres costats, i utilitza correctament les eines. 15.1. Determina el baricentre, l'incentre o el circumcentre de qualsevol triangle, després d'haver construït les mitjanes, bisectrius o mediatrius corresponents. 16.1. Dibuixa un triangle rectangle coneixent-ne la hipotenusa i un catet. 17.1. Classifica correctament qualsevol quadrilàter. 18.1. Construeix qualsevol paral·lelogram coneixent-ne dos costats consecutius i una diagonal. 19.1. Classifica correctament qualsevol polígon de tres a cinc costats i diferencia clarament si és regular o irregular. 20.1. Construeix correctament polígons regulars de fins a cinc costats inscrits en una circumferència. 21.1. Construeix correctament polígons regulars de fins a cinc costats coneixent-ne el costat. 22.1. Resol correctament els casos de tangència entre circumferències utilitzant adequadament les eines. 22.2. Resol correctament els diferents casos de tangència entre circumferències i rectes utilitzant adequadament les eines. 23.1. Construeix correctament un oval regular coneixent-ne el diàmetre més gran. 24.1. Construeix diversos tipus d'ovals i ovoides segons els diàmetres coneguts. 25.1. Construeix correctament espirals de dos, tres i quatre centres. 26.1. Executa dissenys aplicant repeticions, girs i simetries de mòduls. 27.1. Dibuixa correctament les vistes principals de volums freqüents i identifica les tres projeccions dels seus vèrtexs i les seves arestes. 28.1. Construeix la perspectiva cavallera de prismes i cilindres simples aplicant correctament coeficients de reducció senzills. 29.1. Elabora perspectives isomètriques de volums senzills utilitzant correctament l'esquadra i el cartabó per al traçat de paral·leles.

Educació plàstica, visual i audiovisual. 4t d'ESO

Críteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Expressió plàstica	
<p>1. Elaborar composicions creatives, individuals i en grup, que evidencin les diferents capacitats expressives del llenguatge plàstic i visual, desenvolupant la creativitat i expressant-la, preferentment, amb la subjectivitat del seu llenguatge personal o utilitzant els codis, la terminologia i els procediments del llenguatge visual i plàstic, amb la finalitat d'enriquir les seves possibilitats de comunicació.</p> <p>2. Crear obres plàstiques experimentant i utilitzant diferents suports i tècniques, tant analògiques com digitals, i valorar l'esforç de superació que suposa el procés creatiu.</p> <p>3. Escollir els materials i les tècniques més adequades per elaborar una composició sobre la base d'uns objectius prefixats i de l'autoavaluació contínua del procés de realització.</p> <p>4. Crear projectes plàstics que comportin una organització de manera cooperativa, valorant el treball en equip com a font de riquesa en la creació artística.</p> <p>5. Reconèixer en obres d'art la utilització de diferents elements i tècniques d'expressió, apreciar els diferents estils artístics, valorar el patrimoni artístic i cultural com un mitjà de comunicació i gaudi individual i col·lectiu, i contribuir a la seva conservació a través del respecte i la divulgació de les obres d'art.</p>	<p>1.1. Elabora composicions artístiques seleccionant i utilitzant els diferents elements del llenguatge plàstic i visual.</p> <p>2.1. Aplica les lleis de composició i crea esquemes de moviments i ritmes utilitzant els materials i les tècniques amb precisió.</p> <p>2.2. Estudia i explica el moviment i les línies de força d'una imatge.</p> <p>2.3. Canvia el significat d'una imatge per mitjà del color.</p> <p>3.1. Coneix i escull els materials més adequats per elaborar projectes artístics.</p> <p>3.2. Utilitza amb propietat els materials i procediments més idonis per representar i expressar-se en relació amb els llenguatges graficoplàstics, manté el seu espai de treball i el seu material en perfecte estat, i l'aporta a l'aula quan cal per a l'elaboració de les activitats.</p> <p>4.1. Entén el procés de creació artística i les seves fases i l'aplica a la producció de projectes personals i de grup.</p> <p>5.1. Explica, utilitzant un llenguatge adequat, el procés de creació d'una obra artística, i analitza els suports, els materials i les tècniques graficoplàstiques que constitueixen la imatge, així com els seus elements compositius.</p> <p>5.2. Analitza i llegeix imatges de diferents obres d'art i les situa en el període al qual pertanyen.</p>
Bloc 2. Dibuix tècnic	
<p>1. Analitzar la configuració de dissenys efectuats amb formes geomètriques planes i crear composicions on intervinguin diversos traçats geomètrics, utilitzant amb precisió i neteja els materials de dibuix tècnic.</p> <p>2. Diferenciar i utilitzar els diferents sistemes de representació gràfica i reconèixer la utilitat del dibuix de representació objectiva en l'àmbit de les arts, l'arquitectura, el disseny i l'enginyeria.</p> <p>3. Utilitzar diferents programes de dibuix per ordinador per construir traçats geomètrics i peces senzilles en els diferents sistemes de representació.</p>	<p>1.1. Diferencia el sistema de dibuix descriptiu del perceptiu.</p> <p>1.2. Resol problemes senzills referits a quadrilàters i polígons utilitzant amb precisió els materials de dibuix tècnic.</p> <p>1.3. Resol problemes bàsics de tangències i enllaços.</p> <p>1.4. Resol i analitza problemes de configuració de formes geomètriques planes i els aplica a la creació de dissenys personals.</p> <p>2.1. Visualitza formes tridimensionals definides per les seves vistes principals.</p> <p>2.2. Dibuixa les vistes (l'alçat, la planta i el perfil) de figures tridimensionals senzilles.</p> <p>2.3. Dibuixa perspectives de formes tridimensionals utilitzant i seleccionant el sistema de representació més adequat.</p> <p>2.4. Elabora perspectives còniques frontals i obliques escollint el punt de vista més adequat.</p> <p>3.1. Utilitza les tecnologies de la informació i la comunicació per crear dissenys geomètrics senzills.</p>
Bloc 3. Fonaments del disseny	
<p>1. Percebre i interpretar críticament les imatges i les formes del seu entorn cultural, ser sensible a les seves qualitats plàstiques, estètiques i funcionals, apreciar el procés de creació artística, tant en obres pròpies com alienes, i distingir i valorar les seves diferents fases.</p> <p>2. Identificar els diferents elements que formen l'estructura del llenguatge del disseny.</p> <p>3. Elaborar composicions creatives que evidencin les qualitats tècniques i expressives del llenguatge del disseny, adaptar-les a les diferents àrees i valorar el treball en equip per a la creació d'idees originals.</p>	<p>1.1. Coneix els elements i les finalitats de la comunicació visual.</p> <p>1.2. Observa i analitza els objectes del nostre entorn en el seu vessant estètic i de funcionalitat i utilitat, utilitzant el llenguatge visual i verbal.</p> <p>2.1. Identifica i classifica diferents objectes en funció de la família o branca del disseny.</p> <p>3.1. Elabora diferents tipus de disseny i composicions modulars utilitzant les formes geomètriques bàsiques i estudia l'organització del pla i de l'espai.</p> <p>3.2. Coneix i planifica les diferents fases de realització de la imatge corporativa d'una empresa.</p> <p>3.3. Elabora composicions creatives i funcionals i les adapta a les diferents àrees del disseny, i valora el treball organitzat i seqüenciat en la realització de tot projecte, així com l'exactitud, l'ordre i la neteja en les representacions gràfiques.</p> <p>3.4. Utilitza les noves tecnologies de la informació i la comunicació per dur a terme els seus propis projectes artístics de disseny.</p> <p>3.5. Planifica els passos que cal seguir en la realització de projectes artístics i respecta els efectuats per companys.</p>

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 4. Llenguatge audiovisual i multimèdia	
<p>1. Identificar els diferents elements que formen l'estructura narrativa i expressiva bàsica del llenguatge audiovisual i multimèdia, descriure correctament els passos necessaris per produir un missatge audiovisual i valorar el treball d'equip.</p> <p>2. Reconèixer els elements que integren els diferents llenguatges audiovisuals i les seves finalitats.</p> <p>3. Elaborar composicions creatives a partir de codis utilitzats en cada llenguatge audiovisual i mostrar interès pels avenços tecnològics vinculats a aquests llenguatges.</p> <p>4. Mostrar una actitud crítica davant les necessitats de consum creades per la publicitat i rebutjar els elements d'aquesta que suposen discriminació sexual, social o racial.</p>	<p>1.1. Analitza els tipus de pla que apareixen en diferents pel·lícules cinematogràfiques i en valora els factors expressius.</p> <p>1.2. Crea un <i>storyboard</i> com a guió per a la seqüència d'una pel·lícula.</p> <p>2.1. Visiona diferents pel·lícules cinematogràfiques i hi identifica i analitza els diferents plans, angulacions i moviments de cambra.</p> <p>2.2. Analitza i fa fotografies tenint en compte diversos criteris estètics.</p> <p>2.3. Recopila diferents imatges de premsa i n'analitza les finalitats.</p> <p>3.1. Elabora imatges digitals utilitzant diferents programes de dibuix per ordinador.</p> <p>3.2. Projecta un disseny publicitari utilitzant els diferents elements del llenguatge gràficoplàstic.</p> <p>3.3. Crea, seguint l'esquema del procés de creació, un projecte personal.</p> <p>4.1. Analitza elements publicitaris amb una actitud crítica des del coneixement dels elements que els componen.</p>

11. Filosofia.

La matèria de filosofia persegueix que l'alumnat sigui capaç de pensar i comprendre, abstractant-se racionalment del camp concret estudiat en cadascuna de les altres matèries, per centrar-se en allò que caracteritza específicament la filosofia, és a dir, reflexionar, raonar, criticar i argumentar, utilitzant la manera de preguntar radical i última que li és pròpia sobre els problemes referits a la totalitat de la vivència humana, i això sense deixar de banda la seva capacitat de transformació i canvi tant de l'individu com de la societat.

La filosofia és una manera especial de preguntar i de saber, una manera d'entendre i d'enfrontar-se a la realitat que ens envolta, a les circumstàncies en les quals vivim i que, en gran mesura, ens fan ser i comprendre com som.

Per tant, la matèria de filosofia té com a objectiu principal la comprensió per part de l'alumnat de si mateix i del seu món, i per a això el dota tant d'eines cognitives teòriques i pràctiques. En el pla teòric, l'alumnat coneixerà els grans interrogants, els conceptes especialitzats i les teories que intenten donar resposta a les grans qüestions.

En la seva dimensió pràctica, la matèria dota d'eines com l'actitud crítica i reflexiva que ensenya els alumnes a no admetre idees que no han estat rigorosament analitzades i evidenciades, saber pensar, raonar i argumentar amb fonament, coherència i de manera autònoma, l'habilitat discursiva per dialogar i convèncer evitant el pensament únic i dogmàtic, la capacitat per discernir entre el que és evident i el que és arbitrari, el que és substancial i el que és accidental, la gestió creativa de les seves capacitats estètiques o el raonament moral i polític autònom, coherent i fonamentat i, en definitiva, a valorar la capacitat de la filosofia com a instrument d'innovació i transformació des de fa més de 2.500 anys. Tot això es resumeix en la seva vocació originària, l'amor al saber, i això filosofant, idea i actitud clau que s'ha de transmetre amb aquesta matèria i que constitueix el punt de partida.

Tenint en compte això i pel seu caràcter transversal, teòric i pràctic, que permet integrar en una visió de conjunt la gran diversitat de sabers, capacitats i valors, la matèria de filosofia possibilita treballar i assolir la majoria de les expectatives assenyalades en les competències clau per a l'aprenentatge permanent, proposades en el marc educatiu europeu. Serveixen d'exemple a continuació algunes competències desenvolupades per la matèria, en tots els seus nivells i etapes, i mitjançant els blocs en què s'estructura.

A través de la filosofia del llenguatge, la lògica, la retòrica i l'argumentació, s'educa l'expressió i la interpretació del pensament i dels sentiments, utilitzant el llenguatge per regular la conducta pròpia i les relacions socials, utilitzant el raonament lògic i els processos propis de pensament (anàlisi, síntesi, relació, associació, etc.) per propiciar la resolució de problemes i el coneixement de diferents llenguatges comunicatius, de manera que es desenvolupi la capacitat crítica que discerneix el que és nuclear del que és accessori. Així mateix, la metafísica, la teoria del coneixement i la filosofia de la ciència i de la naturalesa, l'alumnat pot aprofundir en el coneixement de si mateix i en la comprensió de l'entorn, cosa que possibilita la seva competència per interpretar successos, analitzar-ne les causes, predir conseqüències i analitzar críticament els factors capaços de transformar la realitat.

En l'àmbit pràctic, l'estudi de l'ètica i la filosofia política desenvolupa la comprensió de la realitat individual, cultural i social de la mà de la capacitat normativa i transformadora de la filosofia, cosa que permet elaborar raonaments crítics i dialogants i fomenta el respecte pels valors universals i la participació activa en la vida democràtica. Des dels estudis d'estètica, s'assoleixen competències culturals com el respecte a la llibertat d'expressió i a la diversitat cultural.

Finalment, la matèria en el seu conjunt ha de motivar l'alumnat per aprendre a aprendre, competència que està en la base de l'amor al saber, per saber, finalitat que encarna la filosofia com en cap altra matèria i que constitueix el punt de suport per experimentar i generar iniciatives personals, enfrontant-se a la vida i, en definitiva, créixer com a persones.

Filosofia. 4t d'ESO

Críteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. La filosofia	
<p>1. Comprendre què és la reflexió filosòfica i diferenciar-la d'altres tipus de sabers que estudien aspectes concrets de la realitat i l'individu.</p> <p>2. Conèixer l'origen de la filosofia occidental, on, quan i per què sorgeix, distingir-la dels sabers preracionals, el mite i la màgia, com a saber pràctic, i comparar-la amb algunes característiques generals de les filosofies orientals.</p> <p>3. Identificar el primer interrogant filosòfic de la filosofia grega, la pregunta per l'origen, i conèixer les primeres respostes a aquesta, donades pels primers pensadors grecs.</p> <p>4. Conèixer el gir antropològic de la filosofia en el s. V a. C., explicar algunes de les idees centrals de Sòcrates i de Protàgores i reflexionar sobre l'aplicació pràctica de la filosofia respecte a l'individu i a la societat en la qual viu.</p> <p>5. Reflexionar i argumentar, de forma escrita i oral, sobre l'interès, específicament humà, per entendre's un mateix i el que l'envolta.</p> <p>6. Reconèixer les diferents funcions de la filosofia com a saber crític que aspira a fonamentar, analitzar i argumentar sobre els problemes últims de la realitat, des d'un vessant tant teòric com pràctic.</p>	<p>1.1. Defineix i utilitza conceptes com filosofia, mite, logos, saber, opinió, abstracte, concret, raó, sentits, <i>arkhé</i>, causa, monisme, dualisme, pluralisme, substància i prejudici, i elabora un glossari amb aquests termes.</p> <p>1.2. Distingeix entre conèixer, opinar, argumentar, interpretar, raonar, analitzar, criticar, descobrir i crear.</p> <p>2.1. Explica les diferències entre l'explicació racional i la mitològica.</p> <p>2.2. Llegeix textos interpretatius i descriptius de la formació del cosmos i l'ésser humà pertanyents al camp mitològic i al camp racional i extreu semblances i diferències en els plantejaments.</p> <p>3.1. Descriu les primeres respostes presocràtiques a la pregunta per l'<i>arkhé</i>, en coneix els autors i reflexiona per escrit sobre les solucions d'interpretació de la realitat exposades per Heràclit, Parmènides i Demòcrit.</p> <p>4.1. Compara la interpretació de l'ésser humà i la societat defensada per Sòcrates amb l'exposada per Protàgores i argumenta la seva pròpia postura.</p> <p>5.1. Elabora petits assajos i argumenta les seves opinions de manera raonada.</p> <p>6.1. Disserta sobre les possibilitats de la filosofia segons les seves diferents funcionalitats.</p>
Bloc 2. Identitat personal	
<p>1. Comprendre la profunditat de la pregunta <i>qui sóc?</i>, conèixer algunes respostes donades des de la psicologia i la filosofia, reflexionar i valorar la importància de conèixer-se un mateix i expressant-ho per escrit.</p> <p>2. Definir què és la personalitat i els principals conceptes relacionats.</p> <p>3. Conèixer i explicar les tesis centrals d'algunes teories sobre la personalitat.</p> <p>4. Reconèixer les etapes del desenvolupament de la identitat personal, reflexionar sobre els factors que determinen l'èxit i el fracàs i aportar l'opinió pròpia raonada sobre aquests dos conceptes.</p> <p>5. Analitzar què s'entén per inconscient en el marc del pensament de la psicoanàlisi.</p> <p>6. Reflexionar de forma escrita i dialogar en grup sobre la possible incidència en la formació de la personalitat de l'herència genètica i del que s'ha adquirit.</p> <p>7. Investigar a Internet, seleccionant la informació més significativa, en què consisteix la filosofia de la ment i la neurociència.</p> <p>8. Identificar la funció i importància de la motivació com a factor energètic i direccional de la vida humana en les seves múltiples dimensions.</p> <p>9. Reconèixer, en el marc de la teoria cognitiva, el valor del coneixement com a element motivador de la conducta humana, i reflexionar sobre la consideració de l'ésser humà com a animal racional.</p> <p>10. Explicar les idees centrals de la teoria humanística sobre la motivació i reflexionar sobre el caràcter de la motivació com a element distintiu de l'ésser humà enfront del merament animal.</p> <p>11. Conèixer la condició afectiva de l'ésser humà, distingir entre impulsos, emocions i sentiments i reconèixer el paper del cos en la possibilitat de manifestació de l'afectivitat.</p> <p>12. Valorar la importància de la interrelació entre la motivació i l'afectivitat per dirigir la conducta humana en diferents direccions i amb diferent intensitat.</p> <p>13. Reflexionar i argumentar sobre la importància de la motivació i de les emocions, com la curiositat i el plaer d'aprendre, el desig d'aconseguir objectius, la satisfacció per la resolució de problemes, el gust pel reconeixement d'èxit i la complaença per l'estímul d'iniciatives, entre d'altres.</p> <p>14. Reflexionar sobre el paper de les emocions com a eina per ser emprenedor i creatiu.</p> <p>15. Conèixer, des de la història de la filosofia, algunes de les reflexions sobre aspectes que caracteritzen l'ésser humà com a tal, i valorar la funció de la filosofia com a saber originari i integrador de múltiples perspectives en què el centre comú és l'home.</p> <p>16. Explicar les teories de l'ànima de Plató i d'Aristòtil i reflexionar sobre la consideració i la interrelació entre l'ànima, el cos i els afectes que s'hi analitzen.</p>	<p>1.1. Defineix i utilitza conceptes com personalitat, temperament, caràcter, consciència, inconsciència, conductisme, cognitivisme, psicologia humanística i psicoanàlisi, i elabora un glossari amb aquests termes.</p> <p>2.1. Defineix i caracteritza què és la personalitat.</p> <p>3.1. Coneix les tesis fonamentals sobre la personalitat i argumenta sobre això.</p> <p>4.1. Llegeix textos literaris en els quals s'analitza la personalitat dels personatges, hi identifica els trets i els tipus de personalitat i reflexiona per escrit sobre la temàtica.</p> <p>5.1. Analitza què s'entén per inconscient.</p> <p>6.1. Llegeix i analitza textos filosòfics, literaris o científics que tenen com a punt de reflexió l'herència adquirida en la formació de la personalitat, i incideix en l'autoconeixement d'un mateix.</p> <p>7.1. Investiga i selecciona informació significativa sobre conceptes fonamentals de filosofia de la ment.</p> <p>8.1. Defineix i utilitza amb rigor conceptes com motivació, emoció, sentiment, necessitats primàries i secundàries, autorealització, vida afectiva i frustració.</p> <p>9.1. Explica les tesis més importants de la teoria cognitiva sobre el coneixement i la motivació.</p> <p>10.1. Explica les idees centrals de la teoria humanística sobre la motivació i expressa la seva opinió raonada sobre això.</p> <p>10.2. Explica i compara la visió sobre la motivació de la teoria cognitivista i de la teoria humanística sobre la motivació.</p> <p>11.1. Analitza i argumenta sobre textos breus i significatius d'autors rellevants sobre les emocions i argumenta per escrit les opinions pròpies.</p> <p>12.1. Analitza textos i disserta sobre la incidència de les emocions, com la frustració, el desig o l'amor, entre d'altres, en la conducta humana.</p> <p>13.1. Argumenta sobre el paper de les emocions per estimular l'aprenentatge, el rendiment, l'assoliment d'objectius i la resolució de problemes, entre d'altres processos.</p> <p>14.1. Analitza textos en els quals es descriu el paper de les emocions com a estímul de la iniciativa, l'autonomia i l'emprenedoria.</p> <p>15.1. Elabora de manera col·laborativa un glossari per publicar a Internet amb la terminologia filosòfica de la unitat.</p> <p>16.1. Explica la teoria de l'ànima de Plató.</p> <p>16.2. Explica la teoria de l'ànima d'Aristòtil.</p> <p>16.3. Argumenta la seva opinió sobre la relació entre el cos i la ment o ànima.</p> <p>17.1. Explica què és la introspecció segons Agustí d'Hipona i utilitza aquest tipus de pensament en primera persona per descriure's a si mateix.</p> <p>18.1. Exposa el significat de la tesi de Descartes <i>Penso, per tant existeixo</i>.</p>

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
<p>17. Conèixer la importància de la introspecció assenyalada per Agustí d'Hipona com a mètode d'autoconeixement i de formació de la pròpia identitat.</p> <p>18. Descriure i comparar la concepció cartesiana del paper del pensament com a aspecte que defineix l'individu enfront de les concepcions materialistes i mecanicistes de l'home-màquina en el materialisme francès del s. XVIII.</p> <p>19. Conèixer la importància de la facultat de la voluntat com a element definitori del humà.</p> <p>20. Expressar alguna de les consideracions filosòfiques sobre l'afectivitat.</p> <p>21. Reconèixer les implicacions filosòfiques de la idea de l'home com a projecte.</p>	<p>18.2. Exposa les seves reflexions sobre les implicacions del materialisme en la seva descripció de l'ésser humà.</p> <p>19.1. Explica què és la voluntat.</p> <p>20.1. Argumenta, des del pla filosòfic, sobre el paper de les emocions en la consideració de l'ésser humà com a tal.</p> <p>21.1. Expressa i desenvolupa la idea d'home com a projecte.</p>
Bloc 3. Socialització	
<p>1. Identificar l'<i>altre</i> tal com és en la seva individualitat i, alhora, identificar-lo com un <i>alter ego</i> que comparteix un espai i unes circumstàncies comunes, cosa que dona lloc a la intersubjectivitat.</p> <p>2. Reconèixer la dimensió social i cultural de l'ésser humà, i identificar i distingir els conceptes de cultura i de societat.</p> <p>3. Identificar el procés de construcció, elements i legitimació d'una cultura, i valorar-la no només com a instrument d'adaptació al mitjà, sinó com a eina per a la transformació i l'autosuperació.</p> <p>4. Conèixer els diferents elements del procés de socialització i relacionar-los amb la personalitat pròpia.</p> <p>5. Conèixer les teories sobre l'origen de la societat, reflexionar-hi per escrit i argumentar les opinions pròpies.</p> <p>6. Comprendre el sentit del concepte de civilització i relacionar les seves semblances i diferències amb el de cultura.</p> <p>7. Definir què és la comunicació i analitzar les formes de comunicació no verbal i la incidència de les noves tecnologies de la informació i la comunicació.</p> <p>8. Reflexionar sobre el possible paper actiu d'un mateix en la construcció de la cultura i, com a tal, identificar-se com a ésser creatiu i innovador, capaç de generar elements culturals.</p> <p>9. Reflexionar i indagar sobre el relativisme cultural i l'etnocentrisme.</p>	<p>1.1. Defineix i utilitza conceptes com individualitat, alteritat, socialització, estat de naturalesa, drets naturals, contracte social, respecte, propietat, Estat, legitimació, institucionalització, rol, estatus, conflicte i canvi social, globalització.</p> <p>2.1. Defineix i explica el significat dels conceptes cultura i societat i fa referència als components socioculturals que hi ha en l'ésser humà.</p> <p>3.1. Expressa alguns dels principals continguts culturals, com ara les institucions, les idees, les creences, els valors, els objectes materials, etc.</p> <p>3.2. Coneix els nivells en els quals té lloc la internalització dels continguts culturals d'una societat, és a dir, el nivell biològic, l'afectiu i el cognitiu.</p> <p>4.1. Descriu la socialització primària i secundària.</p> <p>5.1. Explica les tesis fonamentals sobre l'origen de la societat i l'Estat.</p> <p>6.1. Explica què és una civilització, posant exemples fonamentats, i investiga i reflexiona sobre les semblances i diferències entre Orient i Occident.</p> <p>7.1. Explica què és la comunicació i reflexiona sobre els avantatges i inconvenients quan l'eina utilitzada per a la comunicació són les noves tecnologies.</p> <p>8.1. Reflexiona per escrit sobre el paper actiu d'un mateix en el seu context sociocultural, com ser capaç d'innovar, i genera canvis culturals.</p> <p>9.1. Coneix i reflexiona sobre el relativisme cultural i l'etnocentrisme, expressa conclusions pròpies i aporta exemples amb fets investigats i contrastats a Internet.</p>
Bloc 4. Pensament	
<p>1. Comprendre la facultat racional com a específica de l'ésser humà i les seves implicacions, i analitzar en què consisteix la racionalitat i quines en són les característiques.</p> <p>2. Explicar les tesis bàsiques d'algunes concepcions filosòfiques sobre les possibilitats i els límits de la raó.</p> <p>3. Distingir la racionalitat teòrica de la racionalitat pràctica, així com teoria i experiència.</p> <p>4. Conèixer la concepció contemporània sobre la intel·ligència, incidint en la teoria de la intel·ligència emocional de Daniel Goleman.</p> <p>5. Comprendre alguns dels principals tipus de veritat: la veritat com a correspondència, la veritat segons el pragmatisme americà i la veritat des del perspectivisme i el consens, i reflexionar sobre la possibilitat d'assolir la veritat absoluta.</p>	<p>1.1. Defineix i utilitza conceptes com raó, sentits, experiència, abstracció, universalitat, sistematicitat, racionalisme, dogmatisme, empirisme, límit, intel·ligència, intel·ligència emocional, certesa i error.</p> <p>1.2. Explica què és la racionalitat i en descriu algunes de les característiques.</p> <p>2.1. Explica la concepció sobre les possibilitats de la raó.</p> <p>3.1. Identifica les dues possibilitats d'aplicació de la racionalitat: teòrica i pràctica.</p> <p>4.1. Explica les tesis centrals de la teoria de la intel·ligència emocional.</p> <p>4.2. Argumenta sobre la relació entre la raó i les emocions.</p> <p>5.1. Defineix alguns tipus de veritat, com la veritat com a correspondència, la veritat segons el pragmatisme americà i la veritat des del perspectivisme.</p> <p>5.2. Reflexiona sobre la part positiva d'equivocar-se i la importància de l'error com a possibilitat de recerca de noves estratègies i solucions.</p>

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 5. Realitat i metafísica	
<p>1. Conèixer el significat del terme <i>metafísica</i>, comprendre que és la principal disciplina de les que componen la filosofia, identificar el seu objectiu fonamental, consistent a plantejar preguntes radicals sobre la realitat, i entendre en què consisteix el <i>preguntar radical</i>.</p> <p>2. Comprendre una de les principals respostes a la pregunta sobre què és la naturalesa, identificar-la no només com <i>l'essència</i> de cada ésser sinó també com el <i>conjunt de totes les coses</i> que hi ha, conèixer algunes de les grans preguntes metafísiques sobre la naturalesa: l'origen de l'Univers, la finalitat de l'Univers, quin és l'ordre que regeix la naturalesa, si n'hi ha, i el lloc de l'ésser humà en el cosmos, i reflexionar sobre les implicacions filosòfiques de cadascuna d'aquestes qüestions.</p> <p>3. Conèixer les implicacions filosòfiques de la <i>teoria del caos</i>, comprendre la importància d'assenyalar si la naturalesa es regeix per lleis deterministes o bé si regeix l'atzar quàntic, i argumentar l'opinió pròpia sobre com afecta aquesta resposta amb vista a la comprensió de la conducta humana.</p> <p>4. Reflexionar sobre la interrogació pel sentit de l'existència, explicar les tesis centrals d'algunes teories filosòfiques de la vida i dissertar raonadament sobre la vida o la mort, o l'esdevenir històric, o el lloc de l'individu en la realitat, entre d'altres qüestions metafísiques.</p>	<p>1.1. Defineix i utilitza conceptes com metafísica, realitat, pregunta radical, essència, naturalesa, cosmos, caos, creació, finalisme, contingent, mecanicisme i determinisme.</p> <p>1.2. Defineix què és la metafísica, el seu objecte de coneixement i la seva manera característica de preguntar sobre la realitat.</p> <p>2.1. Expressa les dues possibles respostes a la pregunta per l'origen de l'Univers, si és etern o va ser creat, i exposa les seves reflexions sobre les implicacions religioses i filosòfiques de totes dues.</p> <p>2.2. Exposa les dues postures sobre la qüestió sobre si l'Univers té una finalitat, una direcció, o si no la té, i argumenta filosòficament la seva opinió.</p> <p>2.3. Analitza textos que tenen com a punt de reflexió la realitat física que ens envolta i els interrogants filosòfics que suscita.</p> <p>3.1. Defineix què és el determinisme i què és l'indeterminisme en el marc de la reflexió sobre si existeix un ordre a l'Univers regit per lleis.</p> <p>4.1. Coneix les tesis centrals del vitalisme de filòsofs que reflexionen sobre la vida.</p> <p>4.2. Analitza textos literaris, filosòfics i científics que versen sobre temes metafísics com l'existència, la mort, l'esdevenir històric o el lloc de l'individu en la realitat argumentant, i exposa les seves reflexions sobre aquestes qüestions.</p>
Bloc 6. Transformació	
<p>1. Conèixer els dos significats del concepte de llibertat d'acció: la llibertat negativa i la llibertat positiva, i aplicar-los tant en l'àmbit de la societat política com en el terreny de la vida privada o llibertat interior.</p> <p>2. Comprendre què és el lliure albir o la llibertat interior i relacionar-ho amb la possibilitat d'autodeterminació d'un mateix i amb la facultat de la voluntat.</p> <p>3. Reflexionar i argumentar sobre la relació entre la llibertat interior i la llibertat social i política.</p> <p>4. Conèixer l'existència de determinisme en la naturalesa i analitzar la possibilitat de l'ésser humà de ser lliure, tenint en compte que és un ésser natural i, com a tal, està sotmès a les lleis de la naturalesa.</p> <p>5. Reconèixer les tres postures sobre el problema de la llibertat absoluta o condicionada: la tesi estoica, la negació de la submissió de la voluntat a les lleis naturals de Kant i la posició intermèdia que rebutja no la llibertat, sinó la llibertat absoluta.</p> <p>6. Conèixer l'estètica com la part de la filosofia que estudia el procés creatiu, l'experiència estètica i la bellesa.</p> <p>7. Identificar què és la imaginació, com a facultat específica de l'ésser humà, i explicar com funciona i quines en són les característiques.</p> <p>8. Reconèixer la capacitat humana de la creativitat com a potencialitat existent en totes les persones i que s'aconsegueix entrenant el cervell.</p> <p>9. Conèixer les fases del procés creatiu i reflexionar sobre la importància que el pensament divergent imaginatiu i el pensament lògic i racional treballin junts.</p> <p>10. Conèixer i aplicar algunes tècniques de desenvolupament de la creativitat.</p> <p>11. Utilitzar la tècnica de la <i>pluja d'idees</i> per construir una història literària amb rerefons filosòfic.</p> <p>12. Valorar la llibertat com a condició bàsica per a la creativitat innovadora, la connexió de les idees preexistents entre si i la competitivitat.</p> <p>13. Conèixer les característiques de les persones especialment creatives, com la motivació, la perseverança, l'originalitat i el mitjà, i investigar sobre com es poden potenciar aquestes qualitats.</p> <p>14. Reflexionar de manera argumentada sobre el sentit del risc i la seva relació per assolir solucions innovadores i, per tant, la possibilitat d'evolucionar.</p>	<p>1.1. Defineix i utilitza conceptes com voluntat, llibertat negativa, llibertat positiva, autodeterminació, lliure albir, determinisme, indeterminisme i condicionament.</p> <p>1.2. Analitza textos breus sobre el tema de la llibertat i argumenta l'opinió pròpia.</p> <p>2.1. Explica què és el lliure albir i la facultat humana de la voluntat.</p> <p>3.1. Exposa les seves reflexions sobre la possibilitat que existeixi o no el lliure albir, tenint en compte els avenços en el coneixement de la genètica i la neurociència.</p> <p>4.1. Argumenta sobre les possibilitats de l'ésser humà d'actuar lliurement, tenint en compte que és un ésser natural.</p> <p>5.1. Expressa diferents postures de filòsofs al voltant del tema de la llibertat.</p> <p>6.1. Defineix i utilitza conceptes com estètica, creativitat, sinapsi neuronal, imaginació, pensament divergent, pensament convergent i serendipitat.</p> <p>7.1. Llegeix i comenta textos breus i significatius sobre el mecanisme d'aparició d'idees noves.</p> <p>7.2. Explica què és la imaginació i l'exemplifica de manera pràctica mitjançant la redacció de relats breus de rerefons filosòfics.</p> <p>8.1. Analitza textos de literatura fantàstica considerant i reflexionant sobre els elements específicament creatius.</p> <p>9.1. Explica les fases del procés creatiu.</p> <p>10.1. Utilitza la tècnica de desenvolupament de la creativitat coneguda com de revisió de supòsits i inversió, i l'aplica sobre alguna teoria filosòfica o científica.</p> <p>10.2. Explica les principals tècniques de desenvolupament de la creativitat.</p> <p>11.1. Utilitza de manera col·lectiva la tècnica de la <i>pluja d'idees</i> per reflexionar sobre temes filosòfics tractats durant el curs.</p> <p>12.1. Argumenta, raonant la seva opinió, sobre el paper de la llibertat com a condició fonamental per a la creació.</p> <p>13.1. Explica les característiques de les persones especialment creatives i algunes de les maneres de potenciar aquesta condició.</p> <p>14.1. Argumenta sobre la importància d'assumir riscos i sortir de l'anomenada zona de confort per assolir metes i obtenir resultats creatius i innovadors.</p>

12. Fonaments d'administració i gestió.

En el context actual, és important estimular les destreses i habilitats dels estudiants necessàries per transformar idees en projectes, a través d'un estudi profund de les variables per a la posada en marxa d'un negoci i la seva viabilitat futura.

A Espanya, la imatge de l'empresari com a model positiu d'identificació no ha estat molt robusta: s'ha considerat una activitat arriscada i menys agrada que altres de més tradicionals. Tanmateix, s'han produït canvis de manera molt ràpida, en la línia de donar valor a la creació i posada en marxa d'idees i les repercussions positives que suposen per a l'individu, la societat, l'economia i la creació de llocs de treball.

El desenvolupament de l'esperit emprenedor s'ha de fomentar des de la joventut en els centres docents, si bé no s'ha de plantejar exclusivament des del punt de vista de la gestió d'empreses, sinó que es tracta d'una cultura i una manera de pensar que sempre pot ser d'utilitat en la vida quotidiana i en les diverses activitats professionals.

Hi ha competències que els joves espanyols han d'aplicar i incorporar en la seva manera de sentir i de fer. En aquesta matèria es recalca especialment la creativitat i l'esperit d'innovació per desenvolupar-se i resoldre situacions en diferents entorns, així com la rellevància de valorar i percebre l'error de manera positiva. La matèria incentiva l'elaboració de reflexions personals i la presa de decisions fonamentades, independentment del resultat final; a més, posa el focus en l'impuls del treball en equip, ja que manté una comunicació fluida entre els companys per al desenvolupament d'un projecte compartit, i en la utilització d'eines informàtiques i audiovisuals que ajudin a fer una difusió efectiva del projecte.

Els estudiants han de posar en joc competències específiques que els permetin ser capaços d'elaborar un pla de negoci, comprendre els processos i els procediments associats a la creació i el manteniment d'una empresa, i ser conscients de la importància de l'ètica empresarial i la responsabilitat social, entre d'altres coses.

Fonaments d'administració i gestió. 2n de batxillerat

Críteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Innovació empresarial. La idea de negoci: el projecte d'empresa	
1. Relacionar els factors de la innovació empresarial amb l'activitat de creació d'empreses. 2. Analitzar la informació econòmica del sector d'activitat empresarial en el qual se situarà l'empresa. 3. Seleccionar una idea de negoci i valorar i argumentar de manera tècnica l'elecció.	1.1. Identifica els diferents aspectes de la innovació empresarial i explica la seva rellevància en el desenvolupament econòmic i la creació d'ocupació. 1.2. Reconeix diverses experiències d'innovació empresarial i analitza els elements de risc associats. 1.3. Valora la importància de la tecnologia i d'Internet com a factors clau d'innovació i relaciona la innovació amb la internacionalització de l'empresa. 2.1. Analitza el sector empresarial en el qual es desenvolupa la idea de negoci. 2.2. Elabora una anàlisi del mercat i de la competència per a la idea de negoci seleccionada. 3.1. Explica les diferents perspectives de la figura de l'emprenedor des del punt de vista empresarial. 3.2. Avalua les repercussions que suposa escollir una idea de negoci. 3.3. Analitza els avantatges i inconvenients de diferents propostes d'idees de negoci realitzables. 3.4. Exposa els seus punts de vista, manté una actitud proactiva i desenvolupa iniciativa emprenedora. 3.5. Treballa en equip mantenint una comunicació fluida amb els seus companys per al desenvolupament del projecte d'empresa.
Bloc 2. L'organització interna de l'empresa. Forma jurídica i recursos	
1. Analitzar l'organització interna de l'empresa, la forma jurídica, la localització i els recursos necessaris, així com valorar les alternatives disponibles i els objectius marcats amb el projecte.	1.1. Reconeix els diferents objectius i finalitats de l'empresa i els relaciona amb la seva organització. 1.2. Reflexiona sobre el paper de la responsabilitat social corporativa i valora l'existència d'una ètica dels negocis 1.3. Proporciona arguments que justifiquen l'elecció de la forma jurídica i de la localització de l'empresa. 1.4. Comprèn la informació que proporciona l'organigrama d'una empresa i la importància de la descripció de tasques i funcions per a cada lloc de treball. 1.5. Fa una previsió dels recursos necessaris.
Bloc 3. Documentació i tràmits per a la posada en marxa de l'empresa	
1. Analitzar els tràmits legals i les actuacions necessàries per crear l'empresa. 2. Gestionar la documentació necessària per posar en marxa una empresa.	1.1. Identifica els diferents tràmits legals necessaris per posar en marxa un negoci i reconeix els organismes davant els quals s'han de presentar els tràmits. 2.1. Comprèn i sap efectuar els tràmits fiscals, laborals i de Seguretat Social i altres per a la posada en marxa. 2.2. Valora la rellevància del compliment dels terminis de temps legals per efectuar els tràmits i crear el negoci.

Críteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 4. El pla d'aprovisionament	
<p>1. Establir els objectius i les necessitats d'aprovisionament.</p> <p>2. Dur a terme processos de selecció de proveïdors i analitzar les condicions tècniques.</p> <p>3. Planificar la gestió de les relacions amb els proveïdors aplicant tècniques de negociació i comunicació.</p>	<p>1.1. Dissenyar una planificació de les necessitats d'aprovisionament de l'empresa.</p> <p>2.1. Identificar els diferents tipus de documents utilitzats per intercanviar informació amb proveïdors.</p> <p>2.2. Utilitzar diferents fonts per cercar proveïdors en línia i fora de línia.</p> <p>2.3. Relacionar i comparar les diferents ofertes de proveïdors utilitzant diferents criteris de selecció i explicar els avantatges i inconvenients de cadascuna.</p> <p>3.1. Coneix tècniques de negociació i comunicació.</p> <p>3.2. Reconèixer les diferents etapes en un procés de negociació de condicions d'aprovisionament.</p>
Bloc 5. Gestió comercial i de màrqueting a l'empresa	
<p>1. Desenvolupar la comercialització dels productes o serveis de l'empresa i el seu màrqueting.</p> <p>2. Fixar els preus de comercialització dels productes o serveis i comparar-los amb els de la competència.</p> <p>3. Analitzar les polítiques de màrqueting aplicades a la gestió comercial.</p>	<p>1.1. Analitzar el procés de comercialització dels productes o serveis de l'empresa.</p> <p>1.2. Explicar les característiques dels potencials clients de l'empresa i identificar el comportament dels seus competidors.</p> <p>1.3. Aplicar processos de comunicació i habilitats socials en situacions d'atenció al client i operacions comercials.</p> <p>1.4. Elaborar una previsió de vendes a curt i mitjà termini manejant el full de càlcul.</p> <p>2.1. Reflexionar sobre les diferents estratègies de preus a seguir tenint en compte les característiques del producte o servei i argumentar sobre la decisió de l'establiment del preu de venda.</p> <p>3.1. Elaborar un pla de mitjans en què descriu les accions de promoció i publicitat per atreure els clients potencials, recalcant especialment les aplicades a Internet i dispositius mòbils.</p> <p>3.2. Valorar i explicar els diferents canals de distribució i venda que pot utilitzar l'empresa.</p>
Bloc 6. Gestió dels recursos humans	
<p>1. Planificar la gestió dels recursos humans.</p> <p>2. Gestionar la documentació que genera el procés de selecció de personal i contractació aplicant les normes vigents.</p>	<p>1.1. Avaluar les necessitats de l'empresa i n'analitzar i descriure els llocs de treball.</p> <p>1.2. Identificar les fonts de reclutament i les diferents fases del procés de selecció de personal.</p> <p>2.1. Analitzar i aplicar per a l'empresa les formalitats i diferents modalitats documentals de contractació.</p> <p>2.2. Identificar les subvencions i els incentius a la contractació.</p> <p>2.3. Reconèixer les obligacions administratives de l'empresari davant la Seguretat Social.</p> <p>2.4. Analitzar els documents que provenen del procés de retribució del personal i les obligacions de pagaments.</p>
Bloc 7. Gestió de la comptabilitat de l'empresa	
<p>1. Comptabilitzar els fets comptables derivats de les operacions de l'empresa complint els criteris establerts al Pla general de comptabilitat (PGC).</p>	<p>1.1. Manejar els elements patrimonials de l'empresa, valorar la metodologia comptable i explicar el paper dels llibres comptables.</p> <p>1.2. Analitzar i representar els principals fets comptables de l'empresa.</p> <p>1.3. Comprèn el concepte d'amortització i maneja el registre comptable.</p> <p>1.4. Analitzar les despeses i els ingressos i els assigna a l'exercici econòmic al qual corresponguin independentment de les seves dates de pagament o cobrament.</p> <p>1.5. Comprèn el desenvolupament del cicle comptable, analitzar el procés comptable de tancament d'exercici i determina el resultat econòmic obtingut per l'empresa.</p> <p>1.6. Analitzar les obligacions comptables i fiscals i la documentació corresponent a la declaració-liquidació dels impostos.</p> <p>1.7. Manejar en un nivell bàsic una aplicació informàtica de comptabilitat, en la qual efectua totes les operacions necessàries i presenta el procés comptable corresponent a un cicle econòmic.</p>
Bloc 8. Gestió de les necessitats d'inversió i finançament. Viabilitat de l'empresa	
<p>1. Determinar la inversió necessària i les necessitats financeres per a l'empresa i identificar les alternatives de finançament possibles.</p> <p>2. Analitzar i comprovar la viabilitat de l'empresa d'acord amb diferents tipus d'anàlisis.</p> <p>3. Valorar i comprovar l'accés a les fonts de finançament per posar en marxa el negoci.</p>	<p>1.1. Elaborar un pla d'inversions de l'empresa que inclogui l'actiu no corrent i el corrent.</p> <p>1.2. Analitzar i seleccionar les fonts de finançament de l'empresa.</p> <p>1.3. Reconèixer les necessitats de finançament de l'empresa.</p> <p>2.1. Determinar i explicar la viabilitat de l'empresa en l'àmbit econòmic i financer, comercial i mediambiental.</p> <p>2.2. Aplicar mètodes de selecció d'inversions i analitzar les inversions necessàries per a la posada en marxa.</p> <p>2.3. Elaborar estats de previsió de tresoreria i explicar diferents alternatives per resoldre problemes puntuals de tresoreria.</p> <p>3.1. Valorar les fonts de finançament, el cost del finançament i les ajudes financeres i subvencions.</p> <p>3.2. Comprèn el paper que exerceixen els intermediaris financers en l'activitat quotidiana de les empreses i en la societat actual.</p> <p>3.3. Valorar la importància, al món empresarial, de respondre dins del termini als compromisos de pagament adquirits.</p>

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 9. Exposició pública del desenvolupament de la idea de negoci	
1. Exposar i comunicar públicament el projecte d'empresa. 2. Utilitzar eines informàtiques com a suport per a la comunicació i la presentació del projecte.	1.1. Utilitza habilitats comunicatives i tècniques per atreure l'atenció en l'exposició pública del projecte d'empresa. 2.1. Maneja eines informàtiques i audiovisuals atractives que ajuden a fer una difusió efectiva del projecte.

13. Història de la filosofia.

La història de la filosofia és una matèria que posa l'alumnat en contacte amb la història de les idees del pensament occidental, alhora que facilita els recursos necessaris per comprendre'n el desenvolupament i les relacions que es donen entre aquestes idees. El coneixement de la història de la filosofia contribueix a l'educació de persones autònomes, amb capacitat de pensament crític i propi, atès que, com ens va ensenyar Kant, la filosofia es fonamenta en l'autonomia de la mateixa raó i el judici crític de les idees, tant alienes com pròpies; contribueix al desenvolupament personal i a la formació de la pròpia identitat, ja que planteja a l'alumnat qüestions de significat profund sobre la seva pròpia existència i el marc social en què es desenvolupa, i li permet una capacitat més gran de participació en els processos socials, culturals i econòmics en què està immers i en els canvis de la societat actual. Però, a més, contribueix activament a desenvolupar la capacitat d'aprenentatge, cosa que permet a l'alumnat adquirir les competències i habilitats necessàries per dur a terme activitats complexes i desenvolupar la capacitat d'aprendre al llarg de tota la vida. Té en compte, doncs, els quatre principis de l'educació: universalitat, humanitat, civilitat i autonomia, i això afavoreix una educació integral.

Per tot això, la història de la filosofia es planteja com una matèria que persegueix l'assoliment de la majoria dels objectius i competències del batxillerat: tant els relacionats amb el desenvolupament personal i social (autonomia, capacitat crítica i de diàleg), l'exercici de la ciutadania democràtica i el desenvolupament d'una consciència cívica o el foment de la igualtat de drets entre homes i dones, com l'assoliment dels coneixements, les capacitats del pensament abstracte i les habilitats de la recerca i el treball intel·lectual, a més dels referits als hàbits d'estudi, recursos orals i ús de les tecnologies de la informació i la comunicació i la consolidació d'actituds d'assertivitat, iniciativa i treball en equip.

Amb la matèria d'història de la filosofia s'adquireixen una gran diversitat d'habilitats cognitives (a través del desenvolupament del pensament abstracte), s'assoleixen competències (com el pensament crític, la gestió de la diversitat, la creativitat o la capacitat de comunicar) i es transmeten actituds (com la confiança, l'entusiasme o la constància), ja que es valora l'esforç de la filosofia per resoldre els grans problemes de l'ésser humà i la seva societat en totes les èpoques.

L'assignatura, que es presenta en continuïtat amb la de filosofia de 4t de l'ESO i de 1r de batxillerat, desenvolupa des de la perspectiva històrica les problemàtiques que es van veure en cursos anteriors i presenta en el pensament de cada autor estudiat les seves aportacions respecte als nuclis temàtics que es van tractar en aquestes matèries.

La matèria s'organitza en deu blocs que tracten sobre els autors més rellevants en les quatre edats històriques de la filosofia: Grècia antiga, edat mitjana, edat moderna i edat contemporània. Ara bé, la història de la filosofia no es pot entendre com una selecció aïllada de sistemes filosòfics, perquè cada autor està sempre en diàleg tant amb la seva pròpia època com amb les propostes anteriors en la història. D'aquí que la matèria es desenvolupi també en un segon nivell d'aprofundiment, a través de la presentació dels autors i els corrents principals del context del pensament de cada autor. La presentació del context filosòfic ha de ser suficient per assolir un coneixement ampli de la diversitat d'idees de cada època i s'ha de presentar en relació amb la filosofia de l'autor estudiat; per tant, s'han de destacar les qüestions i polèmiques que en puguin aclarir el pensament i també s'han de mostrar els problemes filosòfics principals que es donen en la mateixa època.

Història de la filosofia. 2n de batxillerat

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Elements transversals	
<p>1. Analitzar fragments dels textos més rellevants de la història de la filosofia, especialment dels autors tractats, identificar-hi els problemes que es plantegen i les idees que es defensen, reconèixer l'ordre lògic de l'argumentació i saber transferir els coneixements a altres autors o problemes.</p> <p>2. Argumentar amb claredat i capacitat crítica, oralment i per escrit, les opinions pròpies sobre els problemes fonamentals de la filosofia i dialogar de manera raonada amb altres posicions diferents.</p> <p>3. Aplicar adequadament les eines i els procediments del treball intel·lectual a l'aprenentatge de la filosofia i dur a terme treballs d'organització i recerca dels continguts.</p> <p>4. Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació en la realització i l'exposició dels treballs de recerca filosòfica.</p>	<p>1.1. Comprèn el sentit global dels textos més rellevants dels autors estudiats i hi reconeix els plantejaments que es defensen.</p> <p>1.2. Analitza les idees del text i hi identifica la conclusió, els conceptes i les idees rellevants, i reconeix l'estructura del text i l'ordre lògic de les seves idees.</p> <p>1.3. Argumenta l'explicació de les idees presents al text i les relaciona amb la filosofia de l'autor i els continguts estudiats.</p> <p>2.1. Argumenta les opinions pròpies amb claredat i coherència, tant oralment com per escrit.</p> <p>2.2. Utilitza el diàleg racional per defensar les seves opinions, valora positivament la diversitat d'idees i, alhora, es basa en els aspectes comuns.</p> <p>3.1. Sintetitza correctament la filosofia de cada autor mitjançant esquemes dels seus continguts fonamentals i els classifica en els nuclis temàtics que travessen la història de la filosofia: realitat, coneixement, ésser humà, ètica i política.</p> <p>3.2. Elabora llistes de vocabulari de conceptes, en comprèn el significat, els aplica amb rigor i els organitza en esquemes o mapes conceptuals, taules cronològiques i altres procediments útils per comprendre la filosofia de l'autor.</p> <p>3.3. Selecciona informació de diverses fonts, bibliogràfiques i d'Internet, i reconeix les fonts fiables.</p> <p>3.4. Elabora redaccions o dissertacions, treballs de recerca i projectes que impliquin un esforç creatiu i una valoració personal dels problemes filosòfics plantejats en la història de la filosofia.</p> <p>4.1. Utilitza les eines informàtiques i del web 2.0, com wikis, blogs, xarxes socials, processador de textos, presentació de diapositives o recursos multimèdia, per elaborar i presentar els treballs.</p> <p>4.2. Efectua recerques avançades a Internet sobre els continguts de la recerca i decideix els conceptes adequats.</p> <p>4.3. Col·labora en treballs col·lectius de recerca sobre els continguts estudiats mitjançant eines TIC de caràcter social.</p> <p>4.4. Publica les seves opinions sobre les qüestions plantejades mitjançant eines TIC de caràcter social, i crea continguts.</p> <p>4.5. Comenta a través de xarxes socials, fòrums, blogs, wikis o comunitats virtuals les opinions publicades sobre qüestions filosòfiques, respecta les discrepàncies i elabora argumentacions de manera constructiva.</p>
Bloc 2. La filosofia a la Grècia antiga	
<p>1. Conèixer l'origen de la filosofia a Grècia i comprendre el primer gran sistema filosòfic, l'idealisme de Plató, analitzar la relació entre realitat i coneixement, la concepció dualista de l'ésser humà i la dimensió antropològica i política de la virtut, relacionar-ho amb la filosofia presocràtica i el gir antropològic de Sòcrates i els sofistes, valorar la seva influència en el desenvolupament de les idees i els canvis socials de la Grècia antiga i apreciar críticament el seu discurs.</p> <p>2. Entendre el sistema teleològic d'Aristòtil, examinar la seva concepció de la metafísica, la física, la teoria del coneixement, l'ètica eudemonista i la política, relacionar-ho amb el pensament de Plató, la física de Demòcrit, valorar la seva influència en el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals de la Grècia antiga i apreciar críticament el seu discurs.</p> <p>3. Conèixer les diferents escoles ètiques sorgides en l'hel·lenisme, com l'epicureisme, l'estoïcisme i l'escepticisme, examinar les seves concepcions morals i l'ideal del savi, metafísiques i físiques, valorar el seu paper en el context sociohistòric i cultural de l'època, reconèixer la repercussió dels grans científics hel·lenístics com Arquímedes, Euclides, Eratóstenes, Hiparc, Galè o Apol·loni, entre d'altres, i apreciar la gran importància per a Occident de la biblioteca d'Alexandria.</p>	<p>1.1. Utilitza conceptes de Plató com idea, món sensible, món intel·ligible, bé, raó, <i>doxa</i>, <i>episteme</i>, universal, absolut, dualisme, reminiscència, transmigració, <i>mimesis</i>, <i>methexis</i>, virtut i justícia, entre d'altres, i els aplica amb rigor.</p> <p>1.2. Entén i explica amb claredat, tant en el llenguatge oral com en l'escrit, les teories fonamentals de la filosofia de Plató, i hi analitza la relació entre realitat i coneixement, la concepció dualista de l'ésser humà i de l'estructura social, així com la dimensió antropològica i política de la virtut.</p> <p>1.3. Distingeix les respostes del corrent presocràtic en relació amb l'origen del cosmos, els conceptes fonamentals de la dialèctica de Sòcrates, el seu intel·lectualisme moral i el convencionalisme democràtic dels sofistes, el seu relativisme moral, identifica els problemes de la filosofia antiga i els relaciona amb les solucions aportades per Plató.</p> <p>1.4. Respecta l'esforç de la filosofia de Plató per contribuir al desenvolupament de les idees i als canvis socials de la Grècia antiga i valora positivament el diàleg com a mètode filosòfic, el naixement de les utopies socials, el sentit del governant-filòsof o la seva defensa de la inclusió de les dones en l'educació.</p> <p>2.1. Utilitza amb rigor conceptes del marc del pensament d'Aristòtil com substància, ciència, metafísica, matèria, forma, potència, acte, causa, efecte, teleologia, lloc natural, inducció, deducció, abstracció, ànima, monisme, felicitat i virtut, entre d'altres.</p> <p>2.2. Comprèn i explica amb claredat, tant en el llenguatge oral com en l'escrit, les teories fonamentals de la filosofia d'Aristòtil, examina la seva concepció de la metafísica i la física, el coneixement, l'ètica eudemonística i la política, i les compara amb les teories de Plató.</p> <p>2.3. Descriu les respostes de la física de Demòcrit, identifica els problemes de la filosofia antiga i relaciona les respostes esmentades amb les solucions aportades per Aristòtil.</p> <p>2.4. Valora l'esforç de la filosofia d'Aristòtil per contribuir al desenvolupament del pensament occidental i valora positivament el plantejament científic de les qüestions.</p> <p>3.1. Descriu les respostes de les doctrines ètiques hel·lenístiques i identifica alguns dels grans assoliments de la ciència alexandrina.</p>

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 3. La filosofia medieval	
<p>1. Explicar l'origen del pensament cristià i la seva trobada amb la filosofia a través de les idees fonamentals d'Agustí d'Hipona i apreciar la seva defensa de la llibertat, la veritat i el coneixement interior o la història.</p> <p>2. Conèixer la síntesi de Tomàs d'Aquino, considerar les relacions entre fe i raó, la demostració de l'existència de Déu i la seva concepció de la moralitat en l'ésser humà, relacionar-ho amb l'agustinisme, la filosofia àrab i jueva i el nominalisme, valorar la seva influència en el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals de l'edat mitjana i enjudiciar críticament el seu discurs.</p> <p>3. Conèixer alguna de les teories centrals del pensament de Guillem d'Ockam, la reflexió crítica del qual va suposar la separació raó-fe, la independència de la filosofia i el nou impuls per a la ciència.</p>	<p>1.1. Explica la trobada de la filosofia i la religió cristiana en els seus orígens a través de les tesis centrals del pensament d'Agustí d'Hipona.</p> <p>2.1. Defineix conceptes de Tomàs d'Aquino com raó, fe, veritat, Déu, creació, essència, existència, immortalitat, llei natural, llei positiva i precepte, entre d'altres, i els aplica amb rigor.</p> <p>2.2. Entén i explica amb claredat, tant en el llenguatge oral com en l'escrit, les teories fonamentals de la filosofia de Tomàs d'Aquino, distingeix la relació entre fe i raó, les vies de demostració de l'existència de Déu i la llei moral i les compara amb les teories de la filosofia antiga.</p> <p>2.3. Discrimina les respostes de l'agustinisme, la filosofia àrab i jueva i el nominalisme, identifica els problemes de la filosofia medieval i relaciona les respostes esmentades amb les solucions aportades per Tomàs d'Aquino.</p> <p>2.4. Valora l'esforç de la filosofia de Tomàs d'Aquino per contribuir al desenvolupament de les idees i jutja positivament la universalitat de la llei moral.</p> <p>3.1. Coneix les tesis centrals del nominalisme de Guillem d'Ockam i la seva importància per a l'entrada a la modernitat.</p>
Bloc 4. La filosofia en la modernitat	
<p>1. Comprendre la importància del gir del pensament occidental que anticipa la modernitat, donat en el Renaixement, valorar el nou humanisme, l'antropocentrisme que exalta la <i>dignitas hominis</i>, la recerca dels prejudicis del coneixement per F. Bacon i les implicacions de la revolució científica, i conèixer les tesis fonamentals del realisme polític de N. Maquiavel.</p> <p>2. Entendre les característiques del corrent racionalista i aprofundir en el pensament de Descartes, distingir el coneixement metòdic i la seva relació amb la realitat, el <i>cogito</i> i el dualisme en l'ésser humà, relacionar-lo amb la filosofia humanista i el monisme de Spinoza, valorar la seva influència en el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals de l'edat moderna i apreciar críticament el seu discurs.</p> <p>3. Conèixer les característiques del corrent empirista i aprofundir en el pensament de Hume, analitzar els principis i elements del coneixement, respecte a la veritat, les crítiques a la causalitat i la substància i la defensa de l'emotivisme moral, relacionar-ho amb el liberalisme polític de Locke, identificar la seva influència en el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals de l'edat moderna i valorar críticament el seu discurs.</p> <p>4. Conèixer els principals ideals dels il·lustrats francesos, aprofundir en el pensament de J. J. Rousseau i valorar la importància del seu pensament per al sorgiment de la democràcia mitjançant un ordre social d'acord amb la naturalesa humana.</p> <p>5. Comprendre l'idealisme crític de Kant, analitzar el coneixement transcendent, la llei moral i la pau perpètua, relacionar-ho amb el racionalisme de Descartes, l'empirisme de Hume i la filosofia il·lustrada de Rousseau, valorar la seva influència en el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals de l'edat moderna i enjudiciar críticament el seu discurs.</p>	<p>1.1. Comprèn la importància intel·lectual del gir de pensament donat en el Renaixement</p> <p>1.2. Explica les idees eticopolítiques fonamentals de N. Maquiavel i les compara amb els sistemes eticopolítics anteriors.</p> <p>2.1. Identifica conceptes del racionalisme cartesià com raó, certesa, mètode, dubte, hipòtesi, <i>cogito</i>, idea, substància i subjectivisme, entre d'altres, i els aplica amb rigor.</p> <p>2.2. Comprèn i explica amb claredat, tant en el llenguatge oral com en l'escrit, les teories fonamentals de la filosofia de Descartes, analitza el mètode i la relació entre coneixement i realitat a partir del <i>cogito</i> i el dualisme en l'ésser humà, i compara aquestes teories amb les de la filosofia antiga i medieval.</p> <p>2.3. Descríu les respostes de la filosofia humanista sobre la naturalesa humana i el monisme panteista de Spinoza, identifica els problemes de la filosofia moderna i relaciona les respostes esmentades amb les solucions aportades per Descartes.</p> <p>2.4. Estima l'esforç de la filosofia de Descartes per contribuir al desenvolupament de les idees i als canvis socioculturals de l'edat moderna i valora positivament la universalitat de la raó cartesiana.</p> <p>3.1. Utilitza conceptes de Hume com escepticisme, crítica, experiència, percepció, immanència, associació, impressions, idees, hàbit, contradicció, causa, creença, sentiment, mèrit, utilitat, felicitat, contracte social, llibertat i deure, entre d'altres, i els utilitza amb rigor.</p> <p>3.2. Entén i explica amb claredat, tant en el llenguatge oral com en l'escrit, les teories fonamentals de la filosofia de Hume, distingeix els principis i elements del coneixement, respecte a la veritat, la crítica a la causalitat i a la substància i l'emotivisme moral, i compara aquestes teories amb les de la filosofia antiga i medieval i amb el racionalisme modern.</p> <p>3.3. Coneix i explica les idees centrals del liberalisme polític de Locke, identifica els problemes de la filosofia moderna i els relaciona amb les solucions aportades per Hume.</p> <p>3.4. Valora l'esforç de la filosofia de Hume per contribuir al desenvolupament de les idees i als canvis socioculturals de l'edat moderna i jutja positivament la recerca de la felicitat col·lectiva.</p> <p>4.1. Comprèn els ideals que van impulsar els il·lustrats francesos i explica el sentit i la transcendència del pensament de Rousseau, des de la seva crítica social fins a la defensa del contracte social i la voluntat general.</p> <p>5.1. Aplica conceptes de Kant com sensibilitat, entesa, raó, crítica, transcendent, ciència, innat, judici, <i>a priori</i>, <i>a posteriori</i>, facultat, intuïció, categoria, il·lusió transcendent, idea, llei, fenomen, noumen, voluntat, deure, imperatiu, categòric, autonomia, postulat, llibertat, dignitat, persona, pau i pacte, entre d'altres, i els utilitza amb rigor.</p> <p>5.2. Entén i explica amb claredat, tant en el llenguatge oral com en l'escrit, les teories fonamentals de la filosofia de Kant, analitza les facultats i els límits del coneixement, la llei moral i la pau perpètua, i les compara amb les teories de la filosofia antiga, medieval i moderna.</p> <p>5.3. Relaciona la teoria política de Rousseau amb les solucions aportades per Kant.</p> <p>5.4. Respecta l'esforç de la filosofia de Kant per contribuir al desenvolupament de les idees i als canvis socials de l'edat moderna, valora positivament la dignitat i la recerca de la pau entre les nacions i crítica l'androcentrisme de la raó.</p>

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 5. La filosofia contemporània	
<p>1. Entendre el materialisme històric de Marx, analitzar la teoria del canvi social, l'alienació i la crítica a les ideologies, relacionar-ho amb l'idealisme de Hegel i amb Feuerbach, identificar la influència de Marx en el desenvolupament de les idees i els canvis socials de l'edat contemporània i valorar críticament el seu discurs.</p> <p>2. Comprendre el vitalisme de Nietzsche, analitzar la crítica a la metafísica, a la moral, a la ciència i al llenguatge i entendre l'afirmació del superhome com a resultat de la inversió de valors i la voluntat de poder, relacionar-ho amb el vitalisme de Schopenhauer, valorar la seva influència en el desenvolupament de les idees i els canvis socials contemporanis i enjudiciar críticament el seu discurs.</p> <p>3. Entendre el raciovitalisme d'Ortega y Gasset, analitzar l'evolució del seu pensament a través de l'objectivisme, el perspectivisme i el raciovitalisme, comprendre el sentit orteguà de conceptes com filosofia, vida, veritat, món, raó vital o raó històrica, relacionar-ho amb figures tant de la filosofia espanyola, vegeu Unamuno, com del pensament europeu, i valorar les influències que rep i la repercussió del seu pensament en el desenvolupament de les idees i la regeneració social, cultural i política d'Espanya.</p> <p>4. Conèixer les tesis fonamentals de la crítica de l'Escola de Frankfurt, analitzar la racionalitat dialògica d'Habermas, analitzar els interessos del coneixement i l'acció comunicativa i les teories fonamentals de la postmodernitat, analitzar la desconstrucció de la modernitat, des de la multiplicitat de la societat de la comunicació, relacionar-ho amb la filosofia crítica de l'Escola de Frankfurt, valorar la seva influència en el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals de l'edat contemporània i enjudiciar críticament el seu discurs.</p> <p>5. Conèixer les tesis més definidores del pensament postmodern, la crítica a la raó il·lustrada, a la idea de progrés, el pensament totalitzador, la trivialització de l'existència, el crepuscle del deure o la pèrdua del subjecte enfront de la cultura de masses, entre d'altres, identificar les tesis fonamentals de Vattimo, Lyotard i Baudrillard i valorar críticament la seva repercussió en el pensament filosòfic a partir de finals del s. XX.</p>	<p>1.1. Identifica conceptes de Marx com dialèctica, materialisme històric, praxi, alienació, infraestructura, superestructura, forces productives, mitjans de producció, lluita de classes, treball, plusvàlua i humanisme, entre d'altres, i els utilitza amb rigor.</p> <p>1.2. Coneix i explica amb claredat, tant en el llenguatge oral com en l'escrit, les teories fonamentals de la filosofia de Marx, examina el materialisme històric, la crítica a l'idealisme, a l'alienació a la ideologia i la seva visió humanista de l'individu.</p> <p>1.3. Identifica els problemes de la filosofia contemporània i els relaciona amb les solucions aportades per Marx.</p> <p>1.4. Valora l'esforç de la filosofia de Marx per contribuir al desenvolupament de les idees i als canvis socials de l'edat contemporània i jutja positivament la defensa de la igualtat social.</p> <p>2.1. Defineix conceptes de Nietzsche com crítica, tragèdia, intuïció, metàfora, convenció, perspectiva, genealogia, transvaloració, nihilisme, superhome, voluntat de poder i etern retorn, entre d'altres, i els aplica amb rigor.</p> <p>2.2. Entén i explica amb claredat, tant en el llenguatge oral com en l'escrit, les teories fonamentals de la filosofia de Nietzsche, considera la crítica a la metafísica, la moral, la ciència, la veritat com a metàfora i l'afirmació del superhome com a resultat de la inversió de valors i la voluntat de poder, i les compara amb les teories de la filosofia antiga, medieval, moderna i contemporània.</p> <p>2.3. Distingeix les respostes de Schopenhauer en la seva afirmació de la voluntat, identifica els problemes de la filosofia contemporània i relaciona les respostes esmentades amb les solucions aportades per Nietzsche.</p> <p>2.4. Estima l'esforç de la filosofia de Nietzsche per contribuir al desenvolupament de les idees i als canvis socials de l'edat contemporània i valora positivament la defensa de la veritat i la llibertat.</p> <p>3.1. Utilitza conceptes com objectivisme, ciència, europeïtzació, filosofia, món, circumstància, perspectiva, raó vital, raciovitalisme, vida, categoria, llibertat, idea, creença, història, raó històrica, generació, home-massa i home selecte, entre d'altres, i els aplica amb rigor.</p> <p>3.2. Comprèn i explica amb claredat, tant en el llenguatge oral com en l'escrit, les teories fonamentals de la filosofia i de l'anàlisi social d'Ortega y Gasset i les relaciona amb postures filosòfiques com el realisme, el racionalisme, el vitalisme o l'existencialisme, entre d'altres.</p> <p>3.3. Respecta l'esforç de la filosofia d'Ortega y Gasset per contribuir al desenvolupament de les idees i als canvis socials i culturals de l'edat contemporània espanyola i valora positivament el seu compromís amb la defensa de la cultura i la democràcia.</p> <p>4.1. Identifica conceptes d'Habermas com coneixement, interès, consens, veritat, enunciat, comunicació, desigualtat o món de la vida i conceptes de la filosofia postmoderna com desconstrucció, diferència, cultura, text, art i comunicació, entre d'altres, i els aplica amb rigor.</p> <p>4.2. Entén i explica amb claredat, tant en el llenguatge oral com en l'escrit, les teories de la filosofia d'Habermas, distingeix els interessos del coneixement i la teoria de l'acció comunicativa i les teories fonamentals de la postmodernitat i considera la desconstrucció de la modernitat des de la multiplicitat de la societat de la comunicació.</p> <p>4.3. Identifica i reflexiona sobre les respostes de la filosofia crítica de l'Escola de Frankfurt i identifica els problemes de la filosofia contemporània.</p> <p>4.4. Estima l'esforç de la filosofia d'Habermas i del pensament postmodern per contribuir al desenvolupament de les idees i als canvis socials de l'edat contemporània, i valora positivament el seu esforç en la defensa del diàleg racional i el respecte a la diferència.</p> <p>5.1. Coneix, explica i argumenta sobre les principals tesis de filòsofs postmoderns com Vattimo, Lyotard i Baudrillard, i reflexiona sobre la seva vigència actual.</p>

14. Història de la música i de la dansa.

La música i la dansa són manifestacions artístiques que han anat lligades a l'esdevenir històric i cultural de la humanitat. L'estudi de la seva història pretén proporcionar a l'alumnat una visió global del lloc que ocupen les dues disciplines en la història de l'art i dotar-los de fonaments de comprensió, anàlisi i valoració de les creacions, de criteris per establir judicis estètics propis sobre aquestes manifestacions, així com facilitar-los l'adquisició d'horitzons culturals més ambiciosos.

És evident que el món és ple de diferents tipus de música i dansa: tradicional, folk, clàssica o jazz, per citar-ne només uns quants; però les comunicacions modernes i la tecnologia de la reproducció sonora i visual han fet del pluralisme musical part de la vida quotidiana. Tanmateix, les maneres en què pensem en música no reflecteixen aquesta situació: històricament cada tipus de música o dansa arriba amb la seva pròpia manera de pensar i influeix en la societat com si fos l'única manera de pensar en la música i la dansa. Aquesta matèria pretén abraçar la música i la dansa en el seu pas per la història i la seva vinculació amb la societat i les arts en cada període, donant-li un caràcter integrador que fa possible aproximar-se a l'evolució d'aquestes creacions.

A més, l'estudi d'aquesta matèria permet obrir horitzons nous, cercar nous objectius culturals i ampliar la perspectiva des de la qual es pot observar la música i la dansa, no tant a través d'un estudi detallat d'autors o del catàleg de les seves obres com de la comprensió i valoració de les grans aportacions individuals o col·lectives, de les seves característiques i el seu esdevenir en el temps.

Han de ser objecte d'estudi les característiques més rellevants que configuren un estil, una època, els autors representatius les obres dels quals van impulsar l'evolució i el canvi cap a noves concepcions estètiques de la música i de la dansa. La interpretació s'ha d'entendre com la traducció pràctica del codi corresponent o provinent de la tradició.

Els coneixements adquirits en cursos anteriors i en l'estudi d'aquesta matèria permetran a l'alumnat comprendre l'evolució de la música i de la dansa, establir associacions amb altres manifestacions artístiques de les societats en què es van produir, ubicar temporalment les obres i finalment construir argumentacions fundades en la seva anàlisi i valoració. La matèria d'història de la música i de la dansa ajuda l'alumnat a familiaritzar-se amb la lectura de documents i fonts que li facilitin l'accés a la comprensió de tots els aspectes tècnics relatius a la música i a la dansa.

El coneixement d'aquests aspectes i l'adquisició de competències desenvoluparan en l'alumnat la cultura estètica, i la integració de tots ells proporcionarà habilitats i estratègies de mètode que li permetran accedir i processar dades per reflexionar-hi de manera autònoma amb posterioritat, aconseguint com a resultat final que l'alumnat pugui ubicar, comprendre, assimilar i comentar qualsevol obra que se sotmeti a la seva consideració. Una vegada s'hagi cursat aquesta matèria, els alumnes hauran adquirit una formació més àmplia, una visió més global del lloc que ocupen la música i la dansa en la història de l'art, i hauran desenvolupat criteris per establir judicis estètics propis.

Història de la música i de la dansa. 2n de batxillerat

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Percepció, anàlisi i documentació	
<p>1. Expressar judicis personals mitjançant una anàlisi estètica o un comentari crític a partir de l'audició o el visionament d'una obra determinada, considerant aspectes tècnics, expressius i interpretatius, utilitzant els coneixements adquirits i la terminologia apropiada.</p> <p>2. Situar cronològicament una obra, després d'escoltar-la o visionar-la, o comparar obres de característiques similars, representatives dels estils o les escoles principals, assenyalant semblances i diferències entre elles.</p> <p>3. Identificar les circumstàncies culturals o sociològiques que puguin incidir en el desenvolupament evolutiu de les diferents èpoques, estils o autors més representatius de la història de la música i de la dansa.</p> <p>4. Analitzar textos relatius a la música o a la dansa.</p> <p>5. Explicar, a partir d'un exemple proposat, a través d'una anàlisi o un comentari, la utilització de la música i de la dansa com a suport d'un text literari o com a mitjà d'intensificació dramàtica en òperes, ballet, cinema i teatre.</p> <p>6. Elaborar treballs de recerca, individuals o en grup, sobre algun aspecte determinat i relatiu a la música, la dansa, la literatura o l'estètica de l'art de qualsevol època, actual o passada.</p>	<p>1.1. Realitza des d'una perspectiva personal una valoració estètica i crítica d'una obra concreta o d'una interpretació d'aquesta obra.</p> <p>1.2. Domina el vocabulari i la terminologia científica aplicats a la música i a la dansa.</p> <p>1.3. Consulta i contrasta les fonts d'informació adequades per a l'elaboració dels comentaris.</p> <p>2.1. Identifica i situa cronològicament els diferents períodes de la història de la música i de la dansa.</p> <p>2.2. Coneix i explica les principals característiques dels estils, els gèneres o les escoles i distingeix les diferències existents entre diverses obres.</p> <p>2.3. Contextualitza l'obra en el seu moment històric i/o estilístic.</p> <p>3.1. Comprèn i explica la complexitat del fenomen artístic i extreu conclusions pròpies sobre la base dels coneixements adquirits en la matèria.</p> <p>3.2. Entén i explica la funció de les obres, la influència en la societat i en altres disciplines artístiques en el moment de la seva creació.</p> <p>3.3. Comprèn i descriu el procés creatiu de músics i coreògrafs.</p> <p>4.1. Descriu els plantejaments plasmats per l'autor del text i els relaciona amb els corrents estètics i estilístics d'una època concreta.</p> <p>4.2. Elabora anàlisis de text de manera ordenada i metòdica, sintetitza les idees, distingeix la informació principal de la secundària i utilitza un vocabulari tècnic conforme.</p> <p>5.1. Comprèn i explica el paper de la música i de la dansa i la manera en què es relaciona amb altres arts per configurar al costat d'elles una obra artística total.</p> <p>5.2. Explica la utilització que s'ha fet de la música en una situació concreta.</p> <p>5.3. Selecciona peces musicals per sonoritzar o ambientar situacions artístiques concretes.</p> <p>6.1. Transmet certesa i seguretat en la comunicació de les idees, així com domini del tema de recerca.</p> <p>6.2. Selecciona correctament els temes objecte de recerca i estableix prioritats i supera els obstacles que vagin sorgint amb creativitat.</p> <p>6.3. Assumeix amb responsabilitat el seu paper en la feina en grup i pren les decisions pertinents.</p> <p>6.4. Exposar les seves reflexions sobre el procés de recerca i elabora conclusions sobre el procediment establert, el repartiment del treball, les conclusions obtingudes i una possible continuació de la recerca, fent explícites les seves impressions personals sobre l'experiència.</p> <p>6.5. Exposar, de manera precisa i ordenada, els resultats del seu treball de recerca i cita les fonts consultades.</p> <p>6.6. Utilitza les noves tecnologies de la informació i la comunicació, així com els diferents mitjans i suports tècnics.</p>

Críteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 2. La música i la dansa de l'antiguitat a l'edat mitjana	
<p>1. Identificar, a través de l'audició o del visionament, obres de l'edat antiga i medieval i descriure'n els trets més característics, justificant la seva pertinença a aquest període històric.</p> <p>2. Interrelacionar la història de la música i de la dansa en l'edat antiga i medieval, així com les seves obres més significatives, amb altres aspectes de la cultura, el context històric i la societat del mateix període.</p>	<p>1.1. Capta i descriu el caràcter, el gènere, les característiques estètiques i els trets estilístics més importants de les obres proposades.</p> <p>1.2. Coneix i descriu les obres i els autors més representatius d'aquest període.</p> <p>2.1. Analitza la complexitat de circumstàncies que, per la seva importància, determinin el desenvolupament d'una època, un estil o un autor determinat i estableix judicis crítics.</p>
Bloc 3. El Renaixement	
<p>1. Identificar, a través de l'audició o del visionament, obres del Renaixement i descriure'n els trets més característics, justificant la seva pertinença a aquest període històric.</p> <p>2. Interrelacionar la història de la música i de la dansa del Renaixement, així com les seves obres més significatives, amb altres aspectes de la cultura, el context històric i la societat del mateix període.</p>	<p>1.1. Capta i descriu el caràcter, el gènere, les característiques estètiques i els trets estilístics més importants de les obres proposades.</p> <p>1.2. Coneix i descriu les obres i els autors més representatius d'aquest període.</p> <p>2.1. Analitza la complexitat de circumstàncies que, per la seva importància, determinin el desenvolupament d'una època, un estil o un autor determinat i estableix judicis crítics.</p>
Bloc 4. El barroc	
<p>1. Identificar, a través de l'audició o del visionament, obres del barroc i descriure'n els trets més característics, justificant la seva pertinença a aquest període històric.</p> <p>2. Interrelacionar la història de la música i de la dansa del barroc, així com les seves obres més significatives, amb altres aspectes de la cultura, el context històric i la societat del mateix període.</p>	<p>1.1. Capta i descriu el caràcter, el gènere, les característiques estètiques i els trets estilístics més importants de les obres proposades.</p> <p>1.2. Coneix i descriu les obres i els autors més representatius d'aquest període.</p> <p>2.1. Analitza la complexitat de circumstàncies que, per la seva importància, determinin el desenvolupament d'una època, un estil o un autor determinat i estableix judicis crítics.</p>
Bloc 5. El classicisme	
<p>1. Identificar, a través de l'audició o del visionament, obres del classicisme i descriure'n els trets més característics, justificant la seva pertinença a aquest període històric.</p> <p>2. Interrelacionar la història de la música i de la dansa del classicisme, així com les seves obres més significatives, amb altres aspectes de la cultura, el context històric i la societat del mateix període.</p>	<p>1.1. Capta i descriu el caràcter, el gènere, les característiques estètiques i els trets estilístics més importants de les obres proposades.</p> <p>1.2. Coneix i descriu les obres i els autors més representatius d'aquest període.</p> <p>2.1. Analitza la complexitat de circumstàncies que, per la seva importància, determinin el desenvolupament d'una època, un estil o un autor determinat i estableix judicis crítics.</p>
Bloc 6. El romanticisme, el nacionalisme i el postromanticisme	
<p>1. Identificar, a través de l'audició o del visionament, obres del romanticisme, el nacionalisme i el postromanticisme i descriure'n els trets més característics, justificant la seva pertinença a aquest període històric.</p> <p>2. Interrelacionar la història de la música i de la dansa del romanticisme, el nacionalisme i el postromanticisme, així com les seves obres més significatives, amb altres aspectes de la cultura, el context històric i la societat del mateix període.</p>	<p>1.1. Capta i descriu el caràcter, el gènere, les característiques estètiques i els trets estilístics més importants de les obres proposades.</p> <p>1.2. Coneix i descriu les obres i els autors més representatius d'aquest període.</p> <p>2.1. Analitza la complexitat de circumstàncies que, per la seva importància, determinin el desenvolupament d'una època, un estil o un autor determinat i estableix judicis crítics.</p>
Bloc 7. Primeres tendències modernes	
<p>1. Identificar, a través de l'audició o del visionament, obres de l'impressionisme, l'expressionisme i altres moviments de la primera meitat del segle XX i descriure'n els trets més característics, justificant la seva pertinença a aquest període històric.</p> <p>2. Interrelacionar la història de la música i de la dansa de la primera meitat del segle XX, així com els seus moviments artístics i les obres més significatives, amb altres aspectes de la cultura, el context històric i la societat del mateix període.</p>	<p>1.1. Capta i descriu el caràcter, el gènere, les característiques estètiques i els trets estilístics més importants de les obres proposades.</p> <p>1.2. Coneix i descriu les obres i els autors més representatius d'aquest període.</p> <p>2.1. Analitza la complexitat de circumstàncies que, per la seva importància, determinin el desenvolupament d'una època, un estil o un autor determinat i estableix judicis crítics.</p>
Bloc 8. Música i dansa en la segona meitat del segle XX	
<p>1. Identificar, a través de l'audició o del visionament, obres pertanyents als moviments estilístics de la segona meitat del segle XX i descriure'n els trets més característics, justificant la seva pertinença a aquest període històric.</p> <p>2. Interrelacionar la història de la música i de la dansa de la segona meitat del segle XX, així com els seus moviments artístics i les obres més significatives, amb altres aspectes de la cultura, el context històric i la societat del mateix període.</p>	<p>1.1. Capta i descriu el caràcter, el gènere, les característiques estètiques i els trets estilístics més importants de les obres proposades.</p> <p>1.2. Coneix i descriu les obres i els autors més representatius d'aquest període.</p> <p>2.1. Analitza la complexitat de circumstàncies que, per la seva importància, determinin el desenvolupament d'una època, un estil o un autor determinat i estableix judicis crítics.</p>
Bloc 9. La música tradicional al món	
<p>1. Identificar, a través de l'audició o del visionament, obres de la música tradicional, descriure'n els trets més característics i distingir diferents estils, estètiques i usos.</p>	<p>1.1. Coneix i descriu les característiques principals de la música i la dansa tradicional i distingeix diferents estils de cant, melodies, escales, textures i ritmes.</p>

15. *Imatge i so.*

La matèria d'imatge i so té com a objectiu promoure la formació de ciutadans crítics, responsables i autònoms per utilitzar amb solvència i responsabilitat les tecnologies de la informació i la comunicació, així com desenvolupar durant la seva formació les competències comunicatives, digitals i tecnològiques necessàries per crear determinats productes audiovisuals i multimèdia amb criteri estètic i sensibilitat artística.

Aquesta matèria s'enclava en l'estudi de la realitat de l'estat de les tecnologies del moment present i dels mètodes de treball i productes actuals, de manera que permet que l'alumne desenvolupi l'esperit creatiu, crític i estètic imprescindible per dur a terme els projectes de l'assignatura que treballen les possibilitats que ofereix la integració de la imatge i del so en els productes audiovisuals i multimèdia; tot això sense oblidar la importància que tenen l'atenció a la no-discriminació de les persones amb discapacitat, l'accessibilitat i el disseny universal en el moment de l'elaboració dels continguts i missatges audiovisuals.

Imatge i so. 2n de batxillerat

criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Recursos expressius utilitzats en produccions audiovisuals	
1. Analitzar críticament els recursos expressius utilitzats en les produccions audiovisuals i relacionar les característiques funcionals i tipològiques amb la consecució dels objectius comunicatius.	1.1. Identifica la tipologia de gènere, la intencionalitat comunicativa i els codis expressius utilitzats en la creació de diferents productes audiovisuals, a partir del seu visionament i anàlisi crític. 1.2. Reconeix les característiques expressives de la imatge fixa i mòbil i les seves qualitats plàstiques, funcionals, semàntiques i tècniques, en composicions fotogràfiques i productes audiovisuals multimèdia i <i>new media</i> . 1.3. Valora les conseqüències comunicatives de la utilització formal i expressiva de l'enquadrament, l'angle de càmera i els seus moviments en la resolució de diverses situacions audiovisuals. 1.4. Relaciona el valor expressiu i comunicatiu dels conceptes espacials de la imatge, com ara el camp, el fora de camp i els moviments intern i extern dels plans, amb la interpretació del relat audiovisual.
Bloc 2. Anàlisi de situacions audiovisuals	
1. Analitzar situacions audiovisuals extretes de productes cinematogràfics de diversos gèneres, aplicant les tècniques de llenguatge audiovisual i valorant els elements que garanteixen el manteniment de la continuïtat narrativa i formal en una producció audiovisual.	1.1. Analitza els elements teòrics del muntatge audiovisual per a l'anàlisi de la continuïtat del missatge narratiu de productes filmics. 1.2. Diferencia les aportacions més significatives produïdes en l'evolució històrica de les teories del muntatge audiovisual. 1.3. Valora les conseqüències de l'aplicació de les tècniques de muntatge filmic en el manteniment de la continuïtat narrativa, perceptiva, formal, de moviment, d'acció i de direcció. 1.4. Relaciona la funcionalitat narrativa i expressiva dels efectes i els signes de puntuació, així com la seva correcció tècnica, amb la transmissió comprensiva del missatge en una producció audiovisual. 1.5. Justifica les alternatives possibles en el muntatge d'un producte audiovisual, a partir de la valoració del tractament del temps, de l'espai i de la idea o contingut.
Bloc 3. Elaboració de guions audiovisuals	
1. Elaborar guions audiovisuals aplicant una estructura narrativa coherent amb les possibilitats expressives de la imatge, el so i la música.	1.1. Valora la importància de la funció expressiva de la imatge, el so i la música en el procés de creació de guions audiovisuals. 1.2. Caracteritza l'estructura narrativa i la idea temàtica d'un guió audiovisual de ficció a partir de l'anàlisi d'un projecte aportat. 1.3. Construeix el guió literari d'una determinada seqüència seguint les fases estandarditzades en les produccions audiovisuals: determinació de la idea, documentació, <i>storyline</i> , argument i tractament. 1.4. Du a terme la transformació d'una seqüència dramàtica a l'estructura pròpia d'un guió tècnic i un <i>storyboard</i> . 1.5. Relaciona els processos i les fases d'una producció audiovisual multimèdia amb les funcions del personal tècnic i artístic que hi intervé. 1.6. Identifica les diferències i semblances en la construcció de guions audiovisuals i guions d'audiodescripció.

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 4. Captació d'imatges fotogràfiques i de vídeo	
<p>1. Gravar peces audiovisuals aplicant tècniques de captació d'imatges fotogràfiques i de vídeo, i reforçar-ne l'expressivitat mitjançant els recursos i mitjans tècnics del llenguatge audiovisual.</p>	<p>1.1. Compara el procés de captació d'imatges de l'ull humà i de la percepció visual amb l'aplicació transferida als sistemes de captació i reproducció visual.</p> <p>1.2. Justifica l'efecte de la il·luminació de les seqüències que han de captar els sistemes tècnics audiovisuals.</p> <p>1.3. Construeix la composició estètica i narrativa de les imatges fotogràfiques i de vídeo que s'han de capturar, necessàries per a l'elaboració de peces o seqüències audiovisuals senzilles.</p> <p>1.4. Disposa els flaixos fotogràfics o la <i>il·luminació lleugera</i> necessària per adequar les condicions lumíniques de l'escena als dispositius de captura fotogràfica o de vídeo.</p> <p>1.5. Registra amb la càmera de vídeo i fotogràfica les preses, els plans i les seqüències, i hi introdueix els ajustos necessaris de temperatura de color, exposició, resolució, so i les metadades amb la informació necessària per a la seva identificació.</p> <p>1.6. Escull les alternatives apropiades de registre en cinta magnètica, discos òptics, targetes de memòria i discos durs que siguin idònies per a diversos tipus de filmació o gravació audiovisual.</p>
Bloc 5. Tractament digital d'imatges	
<p>1. Efectuar el tractament digital d'imatges valorant característiques de color, formats i contrast i utilitzant tècniques de generació, processament i retoc d'imatge fixa.</p>	<p>1.1. Corregeix anomalies dels originals d'imatge fixa i fa els ajustos necessaris de contrast, equilibri de gris, brillantor i saturació, per adaptar el resultat a les característiques del mitjà o suport final de les imatges.</p> <p>1.2. Adapta i ajusta les imatges a les característiques tècniques del mitjà o suport final, i garanteix, si s'escau, el registre espai-temps i la continuïtat de les seqüències d'imatges fixes necessàries per a l'elaboració del material visual.</p> <p>1.3. Elabora la imatge final del projecte mitjançant l'aplicació de transformacions geomètriques i efectes de perspectiva necessaris, i utilitzant tècniques i eines específiques d'edició.</p>
Bloc 6. Edició de peces visuals	
<p>1. Editar peces visuals aplicant tècniques de creació de seqüències dinàmiques de gràfics i imatges fixes i de muntatge audiovisual, i ajustar-les a peces musicals.</p>	<p>1.1. Relaciona les especificacions tècniques i les qualitats operatives de l'equipament de postproducció amb les diverses metodologies de muntatge i edició en projectes de cinema, vídeo i televisió.</p> <p>1.2. Configura el projecte d'edició de gràfics i imatges fixes o d'edició no lineal, tenint en compte el format adequat al material original i a la difusió final que es vol que tingui el projecte.</p> <p>1.3. Edita les peces de vídeo, les fotografies, els gràfics, els rètols i els elements sonors a la línia de temps del programa d'edició; aplica transicions entre els plans, elabora subtítols, harmonitza el to i sincronitza la durada de la imatge amb l'àudio.</p> <p>1.4. Exporta la peça visual d'edició a un arxiu amb el format necessari per a la reproducció posterior.</p> <p>1.5. Justifica la idoneïtat de l'edició lineal o de l'edició no lineal en diversos projectes de muntatge i postproducció.</p>
Bloc 7. Disseny de bandes sonores	
<p>1. Integrar el so i la imatge en un producte multimèdia, audiovisual o programa de ràdio, aplicar-hi els recursos expressius del llenguatge sonor i relacionar les seves possibilitats d'articulació i combinació segons els tipus de destinataris.</p>	<p>1.1. Especifica el valor funcional, expressiu i comunicatiu dels recursos sonors utilitzats en la construcció de la banda sonora d'una producció audiovisual o radiofònica.</p> <p>1.2. Reconeix les aportacions tecnològiques i expressives del so en el procés de transformació del cinema mut al cinema sonor.</p> <p>1.3. Identifica els recursos específics de llenguatge sonor utilitzats en la seva construcció de la banda sonora d'una producció audiovisual.</p> <p>1.4. Diferencia les característiques estructurals, expressives i funcionals dels gèneres radiofònics a partir de l'anàlisi de les graelles de programació de diferents emissores de ràdio.</p> <p>1.5. Elabora, mitjançant aplicacions digitals, la banda sonora d'un producte audiovisual senzill o multimèdia i d'un programa de ràdio, i dona resposta als seus requisits comunicatius.</p> <p>1.6. Analitza i valora els productes d'audiodescripció i subtitulació d'obres audiovisuals i multimèdia per a l'atenció a la discapacitat visual i auditiva.</p>
Bloc 8. Qualitats tècniques de l'equipament de so idoni a la ràdio i en mitjans audiovisuals	
<p>1. Reconèixer les qualitats tècniques de l'equipament de so idoni en programes de ràdio, gravacions musicals i projectes audiovisuals, i justificar-ne les característiques funcionals i operatives.</p>	<p>1.1. Analitza el procés de captació de l'oïda humana i la percepció de les freqüències audibles.</p> <p>1.2. Identifica les fites més importants produïdes en l'evolució històrica del registre sonor.</p> <p>1.3. Reconeix els sistemes de captació i registre sonor utilitzats en la producció d'audiovisuals i ràdio.</p> <p>1.4. Identifica les prestacions tècniques dels diversos micròfons i accessoris necessaris en projectes audiovisuals i d'espectacles.</p> <p>1.5. Descriu les prestacions de línies d'àudio amb diferents tipus de cables i connectors, en funció dels requisits de micròfons, equips reproductors, equips informàtics i equips de gravació i registre d'àudio que s'han d'utilitzar en projectes audiovisuals.</p> <p>1.6. Analitza les especificacions tècniques i les qualitats operatives de diverses configuracions d'equipament d'àudio en gravacions en estudi de música, doblatge i efectes sonors.</p>

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 9. Equipament tècnic en projectes multimèdia	
1. Reconèixer les prestacions de l'equipament tècnic en projectes multimèdia, identificar-ne les especificacions i justificar-ne les aptituds en relació amb els requeriments del mitjà i les necessitats dels projectes.	1.1. Identifica les prestacions de l'equipament informàtic en projectes multimèdia. 1.2. Reconeix les prestacions tècniques i operatives de les aplicacions de tractament d'imatges, animació 2D, edició de vídeo i autoria. 1.3. Justifica la utilització de determinats formats d'arxiu d'imatge, àudio i vídeo per a càmeres fotogràfiques, escàners, micròfons, línies d'àudio i reproductors de vídeo, adequats als projectes multimèdia. 1.4. Valora les necessitats d'usuaris amb diferents graus d'accessibilitat i les exigències tècniques dels diversos mitjans d'exploració i les opcions de sortida de les aplicacions multimèdia.

16. Iniciació a l'activitat emprenedora i empresarial.

L'esperit emprenedor dins de l'educació ha estat àmpliament abordat des de diversos enfocaments; si bé s'ha lligat a matèries relacionades amb l'àmbit de l'economia, cada vegada més implica una relació de l'alumnat amb la psicologia, la sociologia i la gestió. Es tracta d'un fenomen humà que comprèn un ampli espectre de competències, coneixements i actituds, qualitats i valors.

Assumir riscos, ser innovador, tenir dots de persuasió, negociació i pensament estratègic també s'inclouen dins de les competències que cal mobilitzar en la joventut per contribuir a formar ciutadans dotats de capacitat per a l'emprenedoria. De resultes d'això, el concepte d'educació emprenedora ha d'abraçar competències transversals, però s'ha de definir en resultats d'aprenentatge concrets i diferenciats per nivell educatiu.

La competència *sentit d'iniciativa emprenedora i esperit emprenedor*, associada a aquesta matèria, incideix no només en la pura activitat econòmica, sinó en la contribució a la societat per part dels individus, la inclusió social i l'assegurament del benestar de la comunitat.

Aquesta matèria inclou aspectes teòrics i pràctics orientats a preparar els joves per a una ciutadania responsable i per a la vida professional; ajuda a conèixer qui són els emprenedors, què fan i què necessiten, però també a aprendre a responsabilitzar-se de la seva pròpia carrera i el seu camí personal de formació i, en suma, de les seves decisions clau a la vida, tot això sense oblidar els aspectes més concrets relacionats amb la possibilitat de creació d'un negoci propi o de ser innovadors o *intraprenedors* a la seva feina dins d'una organització.

Iniciació a l'activitat emprenedora i empresarial. 1r cicle d'ESO

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Autonomia personal, lideratge i innovació	
1. Prendre decisions per a la resolució de problemes escollint opcions de manera independent i raonada, recorrent a ajuda selectivament, reconeixent les fortaleces i debilitats personals en diverses situacions i, en especial, davant les tasques encomanades confiant en les seves aptituds personals i habilitats amb responsabilitat i assumpció de les conseqüències. 2. Planificar tasques i desenvolupar les etapes de què consten establint punts de control i estratègies de millora per a cadascuna d'aquestes, i posar-ho en relació amb la consecució del que es vol assolir. 3. Comunicar-se i negociar amb els altres aplicant les tècniques efectivament, resolent els conflictes adequadament i valorant el plantejament i la discussió de propostes personals i de grup com a elements per assolir l'objectiu proposat, i exercir el lideratge d'una manera positiva i organitzant el treball comú. 4. Proposar solucions i possibilitats divergents a les situacions plantejades utilitzant els recursos de manera innovadora i eficaç, utilitzant coneixements previs per transferir-los a situacions noves en àmbits diferents i valorar-ne l'adequació per anticipar resultats amb iniciativa i tarannà crític.	1.1. Identifica les fortaleces i debilitats personals, les relaciona amb els diferents àmbits del desenvolupament personal i la vida diària i les aplica a les tasques proposades. 1.2. Resol situacions proposades fent ús de recursos personals amb seguretat i confiança. 1.3. Analitza els resultats assolits amb consciència de l'esforç personal aplicat i els assoliments obtinguts i fa propostes de millora sobre el treball propi. 2.1. A partir d'un objectiu establert, elabora una llista de tasques a les quals assigna terminis i compromisos, i assumeix les responsabilitats personals i de grup corresponents. 2.2. Comprèn la necessitat de reflexió i planificació prèvia a l'execució d'una tasca; marca temps, metes i seqüències i ho relaciona amb l'eficiència i la qualitat en el compliment dels objectius finals. 2.3. Analitza una situació determinada, discrimina què excedeix el desenvolupament d'aquesta tasca i valora la necessitat d'ajuda externa i els recursos idonis en la situació proposada. 3.1. Participa en situacions de comunicació de grup demostrant iniciativa i respecte, expressant amb claredat les seves idees i recollint i argumentant les dels altres integrants. 3.2. Proposa alternatives de solució per intentar integrar interessos i assolir acords mitjançant la negociació, hi aplica tècniques i intenta influir positivament en els altres. 3.3. Exerceix el rol dirigent quan li correspon amb respecte, entusiasme i autocontrol organitzant les tasques del grup i determinant normes de funcionament que impliquin i motivin tothom i promoguin la consecució de la tasca grupal. 4.1. Proposa solucions originals a les situacions plantejades i genera nombroses possibilitats a partir d'un ús innovador dels recursos dels quals disposa, i relaciona la innovació amb el progrés de la societat. 4.2. Utilitza coneixements adquirits amb anterioritat en la solució de situacions o problemes; relaciona l'adequació entre aquests i presenta aplicacions que no es limiten a l'ús habitual, tret de possibles rutines o prejudicis. 4.3. Investiga el seu entorn per detectar experiències relacionades amb les tasques plantejades que puguin aportar solucions i li permetin desenvolupar una visió de desafiaments i necessitats futures i conseqüències.

Críteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 2. Projecte empresarial	
<p>1. Diferenciar l'emprenedor, la iniciativa emprenedora i l'empresari, i relacionar-los amb les qualitats personals, la capacitat d'assumpció de risc i la responsabilitat social implícita, analitzar les carreres i oportunitats professionals amb els itineraris formatius corresponents i valorar les possibilitats vitals i d'iniciativa emprenedora i <i>intraprenedoria</i> en cadascuna d'aquestes.</p> <p>2. Proposar projectes de negoci en què s'analitzi l'entorn extern de l'empresa i s'assignin recursos materials, humans i financers de manera eficient, s'apliquin idees creatives i tècniques empresarials innovadores.</p> <p>3. Aplicar sistemes d'avaluació de processos dels projectes utilitzant les habilitats de presa de decisions i les capacitats de negociació i lideratge i analitzant l'impacte social dels negocis amb prioritat del bé comú, la preservació del medi ambient i l'aplicació de principis ètics universals.</p>	<p>1.1. Defineix el concepte d'iniciativa emprenedora i persones emprenedores, classifica els diferents tipus d'emprenedors (inclosos els intraprenedors i els emprenedors socials) i les seves qualitats personals, i els relaciona amb la innovació i el benestar social.</p> <p>1.2. Identifica la capacitat d'emprenedoria de les persones en relació amb els diferents camps professionals i les diferents funcions existents en aquests i n'analitza el pla personal per emprendre.</p> <p>1.3. Determina el concepte d'empresari identificant-ne les característiques personals, els tipus d'empresaris i l'aportació social de les empreses al seu entorn.</p> <p>2.1. Planteja alternatives de negoci/empresa a partir de diverses tècniques de generació d'idees determinant quines necessitats de l'entorn satisfaria, informant-se'n i assenyalant com crea valor i com generaria benefici.</p> <p>2.2. Elabora un pla de negoci/empresa en grup en què inclou la definició de la idea i l'objecte de negoci i dissenya un pla de comercialització del producte i un pla econòmicofinancer per demostrar el valor del negoci per a l'entorn.</p> <p>2.3. Valora la viabilitat del projecte de negoci a partir de càlculs senzills d'ingressos i despeses.</p> <p>2.4. Estableix una llista cronològica de processos vinculats a l'exercici de l'activitat proposada en el pla de negoci/empresa en què identifica els recursos humans i materials necessaris i una planificació i temporalització sobre aquests.</p> <p>2.5. Elabora documents administratius bàsics dels negocis/empreses propis del pla de negoci proposat i els relaciona amb les diferents funcions dins de l'empresa.</p> <p>2.6. Descriu el paper de l'Estat i les administracions públiques en els negocis/empreses, analitza els tràmits necessaris i les fonts d'ingrés i despesa pública i reconeix aquests últims com a elements del benestar comunitari.</p> <p>3.1. Aplica un sistema de control del projecte establint indicadors a priori per a cada fase i demostra flexibilitat i innovació per solucionar els problemes identificats.</p> <p>3.2. Identifica la responsabilitat corporativa de l'empresa/negoci i descriu els valors de l'empresa i el seu impacte social i mediambiental.</p>
Bloc 3. Finances	
<p>1. Gestionar ingressos i despeses personals i d'un petit negoci reconeixent les fonts de les quals provenen i les necessitats de fons a curt, mitjà i llarg termini, i identificar les alternatives per al pagament de béns i serveis amb diners de béns i serveis.</p> <p>2. Planificar la vida financera personal diferenciant entre inversió i préstec de diners, raonant per què es paguen o reben interessos i qui són els agents financers principals del nostre sistema, i comprendre el diferent nivell de risc adequat per a cadascuna de les alternatives.</p> <p>3. Identificar alguns indicadors financers bàsics amb els canvis en les condicions econòmiques i polítiques de l'entorn i reconèixer la importància de les fonts de finançament i despesa pública.</p>	<p>1.1. Reconeix el valor social dels diners i el seu paper en l'economia personal, descriu pagaments diaris, despeses i ingressos en relació amb l'intercanvi de béns i serveis, i entén que els diners es poden invertir o prestar.</p> <p>1.2. Comprèn el paper dels intermediaris financers en la societat i caracteritza i identifica els principals, com ara bancs i companyies d'assegurances.</p> <p>1.3. Identifica els principals serveis financers per a particulars i petites empreses com comptes corrents, targetes de crèdit i debit, canvi de divises, transferències, préstecs i crèdits, entre d'altres, i en raona la utilitat.</p> <p>2.1. Gestiona les necessitats financeres personals de curt i llarg termini, identifica els diferents tipus d'ingressos i inversions en la vida de les persones i valora l'impacte de la planificació i la importància de l'estalvi en la vida de cadascun.</p> <p>2.2. Valora la importància i el significat dels impostos i els relaciona amb el benestar social i amb les necessitats de planificació financera personal i dels negocis.</p> <p>2.3. Comprèn el significat dels guanys i pèrdues en diversos contextos financers i reconeix com algunes formes d'estalvi o inversió són més arriscades que altres, així com els beneficis de la diversificació.</p> <p>2.4. Calcula, en supòsits bàsics, les variables de productes d'estalvi i préstec aplicant matemàtiques financeres elementals.</p> <p>2.5. Descriu els principals drets i deures dels consumidors en el món financer i reconeix les principals implicacions dels contractes financers més habituals.</p> <p>3.1. Relaciona les condicions bàsiques dels productes financers amb els principals indicadors econòmics i reconeix la interacció d'aquests amb les condicions econòmiques i polítiques dels països.</p>

17. Llenguatge i pràctica musical.

La matèria de llenguatge i pràctica musical es concep com una continuació de la formació musical rebuda per l'alumnat en l'etapa educativa anterior, que li permet ampliar, desenvolupar i aplicar, amb autonomia i en contextos diversos, els coneixements i les capacitats que contribueixen a l'adquisició d'una cultura musical sòlida.

Considerant que la música té com a finalitat primordial la comunicació, és necessari que l'alumnat disposi de les eines necessàries que l'ajudin a comprendre el fet musical. En aquest sentit, cal afavorir que l'alumnat s'impliqui activament en el procés artístic musical.

L'expressió i el llenguatge musical són els dos àmbits del coneixement musical al voltant dels quals s'organitza aquesta matèria; està estructurada en blocs diferenciats que s'han de presentar en les activitats d'ensenyament i aprenentatge relacionats entre si, perquè aquests àmbits es complementen, interactuen, es reforcen i es desenvolupen mútuament.

La comprensió dels elements morfològics i sintàctics del llenguatge musical contribueix a perfeccionar la capacitat d'expressar-se a través de la interpretació i la creació del fet musical concret, de manera que es completa el procés d'adquisició d'un llenguatge; el seu aprenentatge com a instrument de comunicació s'ha de basar també en l'audició comprensiva, la memòria musical, la pràctica vocal i rítmica i la lectoescriptura musical com a recurs útil per fixar els conceptes lingüístics.

L'expressió musical es refereix a la creació i interpretació de peces vocals i instrumentals. La interpretació acostia l'alumnat a un repertori musical ampli i variat, possibilita l'adquisició de capacitats i destreses tècniques i interpretatives i afavoreix la sensibilitat auditiva i la memòria musical. La interpretació instrumental i vocal, en una educació musical en què la pràctica és el centre de l'acció pedagògica, és també un procediment essencial per aprendre els continguts del llenguatge musical i per aplicar i reforçar els coneixements adquirits: l'experiència, prèvia a l'abstracció conceptual. La creació musical explora els elements propis del llenguatge musical, experimenta amb els sons i els combina a través de la improvisació, els arranjaments i la composició.

Tot això es potencia amb les tecnologies de la informació, la comunicació i la creació artística que, aplicades a la música, constitueixen un recurs important per indagar, obtenir informació i comunicar-se, i un mitjà per crear i descobrir músiques de tots els estils i cultures.

La matèria de llenguatge i pràctica musical ha d'estar orientada a despertar l'interès de l'alumnat per participar de manera activa, informada i lúdica com a oient, intèrpret o compositor tant en la seva vida acadèmica com en la seva vida privada; el seu ensenyament ha de partir dels coneixements previs, gustos i costums musicals de l'alumnat, i s'ha d'abordar des de la pràctica musical activa i participativa vinculada a la reflexió sobre el que es crea. Aquests principis, orientats al desenvolupament de les capacitats perceptives i expressives i a la comprensió del fet musical, serveixen de base per consolidar aprenentatges que transcendeixin el context en què es van produir.

Aquesta matèria contribueix al desenvolupament de valors com l'esforç, la constància, la disciplina, la presa de decisions, l'autonomia, el compromís, l'assumpció de responsabilitats i l'esperit emprenedor, innovador i crític. Tal com demostren nombrosos estudis publicats, la pràctica musical millora la memòria, la concentració, la psicomotricitat, el control de les emocions, l'autoestima, les habilitats per enfrontar-se a un públic o la capacitat per treballar en grup. La música afavoreix l'adquisició de les competències bàsiques, procura un ensenyament integral i ajuda en la maduració de l'alumnat jove.

Les disciplines musicals no només desenvolupen la creativitat, la sensibilitat artística i el criteri estètic, sinó que, de la mateixa manera que la resta de les matèries d'aquesta etapa, també ajuden l'alumnat a adquirir els coneixements i les habilitats per construir la seva personalitat, a treballar en equip, a desenvolupar el pensament crític i a convertir-se en ciutadans que actuïn de manera responsable i autònoma. En definitiva, l'activitat musical en les seves diverses facetes afavoreix les capacitats socials i expressives de l'alumnat.

Llenguatge i pràctica musical. 1r de batxillerat

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Destreses musicals	
1. Entonar amb una correcta emissió de la veu, individualment o conjuntament, una melodia o cançó amb acompanyament o sense. 2. Identificar i reproduir intervals, models melòdics senzills, escales o acords arpeggiats a partir de diferents altures. 3. Identificar i executar, instrumentalment o vocalment, estructures i desenvolupaments rítmics o melòdics simultanis d'una obra breu o fragment, amb canvi de compàs o sense, en un tempo establert.	1.1. Coneix els òrgans i les funcions de l'aparell fonador. 1.2. Du a terme exercicis de respiració, relaxació, ressonància, articulació, fraseig... i els valora com a elements imprescindibles per a l'adquisició de la tècnica vocal. 1.3. Aplica la tècnica vocal per cantar entonadament i afinadament, i aplica les indicacions expressives i dinàmiques presents a la partitura. 2.1. Reprodueix i identifica intervals, escales o acords a partir de diferents altures, utilitzant una correcta emissió de la veu. 3.1. Interpreta instrumentalment o vocalment amb tota precisió dins d'un tempo establert estructures rítmiques adequades a aquest nivell d'una obra o fragment, sentint internament el pols i aplicant, si escau, les equivalències en els canvis de compàs. 3.2. Executa amb independència estructures rítmiques simultànies utilitzant i desenvolupant la dissociació auditiva i motriu. 3.3. Practica la lectura i l'escriptura musical, i en reconeix la importància per aprofundir en l'aprenentatge del llenguatge musical.

Críteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 2. L'audició comprensiva	
1. Reconèixer auditivament el pols d'una obra o fragment, així com l'accent periòdic, i interioritzar-lo per mantenir-lo durant períodes de silenci breus. 2. Reconèixer auditivament i descriure amb posterioritat els trets característics de les obres escoltades o interpretades.	1.1. Percep el pols com a referència bàsica per a l'execució rítmica, així com la identificació de l'accent periòdic base del compàs, i aconsegueix una correcta interiorització del pols que li permet posteriorment dur a terme una adequada execució individual o col·lectiva. 2.1. Percep aspectes rítmics, melòdics, tonals, modals, cadencials, formals, tímbrics, etc. de les obres escoltades o interpretades. 2.2. Utilitza la lectura i escriptura musicals com a suport a l'audició. 2.3. Escolta obres musicals seguint la partitura. 2.4. Escolta i reconeix els elements bàsics dels llenguatges propis de la música culta, jazz, rock, flamenc, així com els més importants del llenguatge musical contemporani. 2.5. Descríu els trets característics de les obres escoltades utilitzant la terminologia adequada.
Bloc 3. La teoria musical	
1. Conèixer i aplicar en la lectura i en la interpretació de partitures els termes i signes relacionats amb el ritme i amb l'expressió musical. 2. Reconèixer en una partitura els elements bàsics del llenguatge musical.	1.1. Identifica i interpreta els termes i signes relacionats amb el ritme i amb l'expressió musical. 1.2. Identifica i interpreta els signes gràfics propis del llenguatge musical contemporani. 2.1. Identifica els elements bàsics del llenguatge musical utilitzant diferents suports. 2.2. Reconeix elements bàsics harmònics i formals. 2.3. Aplica correctament la terminologia pròpia de la teoria musical.
Bloc 4. La creació i la interpretació	
1. Fer exercicis psicomotors i improvisar estructures rítmiques sobre un fragment escoltat de manera tant individual com conjunta. 2. Improvisar, individualment o col·lectivament, breus melodies tonals o modals, petites formes musicals partint de premisses relatives a diferents aspectes del llenguatge musical. 3. Interpretar de memòria, individualment o conjuntament, fragments d'obres del repertori seleccionats entre els proposats per l'alumnat, valorant les aportacions del grup i desenvolupant l'esperit crític. 4. Improvisar o compondre i interpretar una breu obra musical per a una melodia donada que necessiti la participació de diversos executants i incorporar-hi moviment coreogràfic utilitzant els coneixements musicals adquirits. 5. Saber comportar-se com a espectador i intèrpret i controlar la por escènica en les actuacions.	1.1. Practica variants de fórmules rítmiques conegudes i les improvisa lliurement acordant-les amb el pols i el compàs del fragment escoltat. 2.1. Assimila els conceptes tonals i modals bàsics desenvolupant la creativitat i la capacitat de seleccionar i usar lliurement els elements del llenguatge musical d'acord amb una idea i estructurats en una forma musical. 3.1. Coneix el repertori treballat i té capacitat de memorització, sensibilitat musical i capacitat expressiva. 3.2. Manté una actitud positiva davant la música i els companys. 3.3. Utilitza els instruments de l'aula amb una tècnica correcta. 3.4. Aplica la tècnica vocal per cantar entonadament i afinadament en les activitats d'interpretació. 3.5. Manté una actitud positiva per integrar-se com un membre més al grup. 4.1. Crea una petita obra musical utilitzant els coneixements musicals adquirits. 4.2. Construeix a través del moviment una creació coreogràfica adequant la seva concepció al caràcter expressiu de l'obra. 5.1. Es comporta de manera correcta com a espectador i com a intèrpret. 5.2. Practica les tècniques necessàries per controlar la por escènica.
Bloc 5. Les tecnologies aplicades al so	
1. Elaborar treballs i fer exercicis aplicant les eines que ofereixen les noves tecnologies.	1.1. Utilitza correctament editors de partitures, seqüenciadors, MIDI i programari per a aplicacions audiovisuals. 1.2. Utilitza de manera autònoma els recursos tecnològics com eines per a l'audició, la interpretació, la creació, l'edició, la gravació, la recerca i l'aprenentatge del fet musical.

18. Música.

La música, com a bé cultural i com a llenguatge i mitjà de comunicació no verbal, constitueix un element amb gran valor en la vida de les persones; a més, afavoreix el desenvolupament integral dels individus, intervé en la seva formació emocional i intel·lectual, a través del coneixement del fet musical com a manifestació cultural i històrica, i contribueix a la consolidació d'una postura oberta, reflexiva i crítica en l'alumnat.

En l'actualitat, la música constitueix un dels principals referents d'identificació de la joventut. Amb el desenvolupament tecnològic s'han multiplicat les vies d'accés a les fonts de cultura musical, cada vegada més nombroses, així com a les seves diverses maneres de creació i interpretació a través de vehicles que formen part de la seva vida quotidiana com Internet, dispositius mòbils, reproductors d'àudio o videojocs; a més, fomenta el desenvolupament de la percepció, la sensibilitat estètica, l'expressió creativa i la reflexió crítica.

Així mateix, aquesta matèria contribueix al desenvolupament de valors com l'esforç, la constància, la disciplina, la presa de decisions, l'autonomia, el compromís, l'assumpció de responsabilitats i l'esperit emprenedor, innovador i crític, que contribueixen al desenvolupament integral de la persona. La pràctica musical millora la memòria, la concentració, la psicomotricitat, el control de les emocions, l'autoestima, les habilitats per enfrontar-se a un públic o la capacitat per treballar en grup. La música potencia el

desenvolupament de capacitats com la comunicació oral i escrita, el pensament matemàtic o el coneixement tecnològic i científic, que ajuden a l'adquisició de les competències, procura un ensenyament integral i ajuda en la maduració de l'alumnat jove.

Transcendent aquests valors estètics, propis de la competència de consciència i expressió cultural, l'estudiant aprèn actituds de cooperació i treball en equip en formar part de diverses agrupacions en què cadascú assumeix diferents rols per poder interpretar música en conjunt. A més, és interessant fomentar actituds emprenedores que acostin l'alumnat a les diferents professions en l'àmbit musical i no musical.

L'estudi d'aquesta matèria parteix dels coneixements previs adquirits pels estudiants a l'educació primària i de les característiques evolutives de l'alumnat en aquesta edat, i aprofundeix especialment en aquells amb elements que, atès el seu nivell d'abstracció, s'han d'abordar en aquest moment de desenvolupament de l'alumnat.

Dotar els alumnes d'un vocabulari que permeti la descripció de fenòmens musicals, una comprensió del llenguatge musical com a mitjà d'expressió artística, una sensibilitat cap a l'expressió musical i l'entesa de la música com un fenomen imbricat en la història i en la societat són, entre d'altres, els objectius d'aquesta matèria.

Els elements del currículum bàsic s'han organitzat en els blocs següents: Interpretació i creació, Escolta, Contextos musicals i culturals, i Música i tecnologies. Els quatre blocs estan relacionats entre si, ja que comparteixen múltiples elements, però aquesta divisió permet fer-ne més abordable l'estudi.

Interpretació i creació integra l'expressió instrumental, vocal i corporal amb la improvisació i composició musical, cosa que permet que els estudiants participin en la música d'una manera activa, com a músics.

Escolta vol crear la primera actitud fonamental cap a aquest art i dotar l'alumnat de les eines bàsiques per gaudir-ne a través de l'audició i comprensió del fet musical.

Contextos musicals i culturals relaciona la música amb la cultura i la història, dóna a conèixer el valor del patrimoni musical espanyol i ensenya a identificar l'estil i les característiques distintives de la música que delimiten cadascun dels períodes històrics bàsics.

Música i tecnologies vol abraçar el coneixement i la pràctica de la interacció entre música i noves tecnologies; aquests aspectes tenen especial importància a causa de la proximitat que les tecnologies tenen en la vida quotidiana de l'alumnat d'ESO, pel que es vol generar una vinculació entre el llenguatge tecnològic que utilitzen habitualment i la música dins de l'aula.

Música. 1r cicle d'ESO

criteris d'Avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Interpretació i creació	
<p>1. Reconèixer els paràmetres del so i els elements bàsics del llenguatge musical utilitzant un llenguatge tècnic apropiat, i aplicar-los a través de la lectura o l'audició de petites obres o fragments musicals.</p> <p>2. Distingir i utilitzar els elements de la representació gràfica de la música (col·locació de les notes al pentagrama; clau de sol i de fa en quarta; durada de les figures; signes que afecten la intensitat i matisos; indicacions rítmiques i de tempo, etc.).</p> <p>3. Improvisar i interpretar estructures musicals elementals construïdes sobre els modes i les escales més senzilles i els ritmes més comuns.</p> <p>4. Analitzar i comprendre el concepte de textura i reconèixer, a través de l'audició i la lectura de partitures, els diferents tipus de textura.</p> <p>5. Conèixer els principis bàsics dels procediments compositius i les formes d'organització musical.</p> <p>6. Mostrar interès pel desenvolupament de les capacitats i habilitats tècniques com a mitjà per a les activitats d'interpretació; acceptar i complir les normes que regeixen la interpretació en grup i aportar idees musicals que contribueixin al perfeccionament de la tasca comuna.</p> <p>7. Demostrar interès per les activitats de composició i improvisació i mostrar respecte per les creacions dels seus companys.</p> <p>8. Participar activament i amb iniciativa personal en les activitats d'interpretació assumint diferents rols, intentant concertar la seva acció amb la de la resta del conjunt, aportant idees musicals i contribuint al perfeccionament de la tasca en comú.</p>	<p>1.1. Reconèixer els paràmetres del so i els elements bàsics del llenguatge musical i utilitza un llenguatge tècnic apropiat.</p> <p>1.2. Reconèixer i aplica els ritmes i compassos a través de la lectura o l'audició de petites obres o fragments musicals.</p> <p>1.3. Identifica i transcriu dictats de patrons rítmics i melòdics amb formulacions senzilles en estructures binàries, ternàries i quaternàries.</p> <p>2.1. Distingeix i utilitza els elements que s'utilitzen en la representació gràfica de la música (col·locació de les notes al pentagrama; clau de sol i de fa en quarta; durada de les figures; signes que afecten la intensitat i matisos; indicacions rítmiques i de tempo, etc.).</p> <p>3.1. Improvisa i interpreta estructures musicals elementals construïdes sobre els modes i les escales més senzilles i els ritmes més comuns.</p> <p>3.2. Utilitza els elements i recursos adquirits per elaborar arranjaments i crear cançons, peces instrumentals i coreografies.</p> <p>4.1. Reconèixer, comprèn i analitza diferents tipus de textura.</p> <p>5.1. Comprèn i identifica els conceptes i termes bàsics relacionats amb els procediments compositius i els tipus formals.</p> <p>6.1. Mostra interès pel coneixement i cura de la veu, el cos i els instruments.</p> <p>6.2. Canta peces vocals proposades aplicant tècniques que permetin una correcta emissió de la veu.</p> <p>6.3. Practica la relaxació, la respiració, l'articulació, la ressonància i l'entonació.</p> <p>6.4. Adquireix les habilitats tècniques i interpretatives necessàries i les aplica en les activitats d'interpretació adequades al nivell.</p> <p>6.5. Coneix i posa en pràctica les tècniques de control d'emocions a l'hora de millorar els seus resultats en l'exposició davant d'un públic.</p> <p>7.1. Fa improvisacions i composicions partint de pautes establertes prèviament.</p>

Criteris d'Avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
<p>9. Explorar les possibilitats de diferents fonts i objectes sonors.</p>	<p>7.2. Demostra una actitud de superació i millora de les seves possibilitats i respecta les diferents capacitats i formes d'expressió dels seus companys.</p> <p>8.1. Practica, interpreta i memoritza peces vocals, instrumentals i danses de diferents gèneres, estils i cultures, apreses per imitació i a través de la lectura de partitures amb diverses formes de notació, adequades al nivell.</p> <p>8.2. Practica, interpreta i memoritza peces vocals, instrumentals i danses del patrimoni espanyol.</p> <p>8.3. Mostra obertura i respecte cap a les propostes del professor i dels companys.</p> <p>8.4. Practica les pautes bàsiques de la interpretació: silenci, atenció al director i als altres intèrprets, audició interior, memòria i adequació al conjunt, mostrant un esperit crític davant la seva pròpia interpretació i la del seu grup.</p> <p>8.5. Participa de manera activa en agrupacions vocals i instrumentals; hi col·labora amb actituds de millora i compromís i mostra una actitud oberta i respectuosa.</p> <p>9.1. Mostra interès pels paisatges sonors que ens envolten i hi reflexiona.</p> <p>9.2. Investiga i indaga de manera creativa les possibilitats sonores i musicals dels objectes.</p>
Bloc 2. Escolta	
<p>1. Identificar i descriure els diferents instruments i veus i les seves agrupacions.</p> <p>2. Llegir diferents tipus de partitures en el context de les activitats musicals de l'aula com a suport a les tasques d'audició.</p> <p>3. Valorar el silenci com a condició prèvia per participar en les audicions.</p> <p>4. Reconèixer auditivament i determinar l'època o cultura a què pertanyen diferents obres musicals, i interessar-se per ampliar les seves preferències.</p> <p>5. Identificar i descriure, mitjançant l'ús de diferents llenguatges (gràfic, corporal o verbal), alguns elements i formes d'organització i estructuració musical (ritme, melodia, textura, timbre, repetició, imitació, variació) d'una obra musical interpretada en viu o gravada.</p> <p>6. Identificar situacions de l'àmbit quotidià en què es produeix un ús indiscriminat del so, analitzar-ne les causes i proposar solucions.</p>	<p>1.1. Diferencia les sonoritats dels instruments de l'orquestra, així com la seva forma, i els diferents tipus de veus.</p> <p>1.2. Diferencia les sonoritats dels instruments més característics de la música popular moderna, del folklore i d'altres agrupacions musicals.</p> <p>1.3. Explora i descobreix les possibilitats de la veu i els instruments i la seva evolució al llarg de la història de la música.</p> <p>2.1. Llegeix partitures com a suport a l'audició.</p> <p>3.1. Valora el silenci com a element indispensable per a la interpretació i l'audició.</p> <p>4.1. Mostra interès per conèixer músiques d'altres èpoques i cultures.</p> <p>4.2. Reconeix i sap situar en l'espai i en el temps músiques de diferents cultures.</p> <p>5.1. Descriu els diferents elements de les obres musicals proposades.</p> <p>5.2. Utilitza amb autonomia diferents recursos com a suport a l'anàlisi musical.</p> <p>5.3. Utilitza conceptes musicals per comunicar coneixements, judicis i opinions musicals de manera oral i escrita amb rigor i claredat.</p> <p>6.1. Pren consciència de la contribució de la música a la qualitat de l'experiència humana i mostra una actitud crítica davant el consum indiscriminat de música.</p> <p>6.2. Elabora treballs d'indagació sobre la contaminació acústica.</p>
Bloc 3. Contextos musicals i culturals	
<p>1. Fer exercicis que reflecteixin la relació de la música amb altres disciplines.</p> <p>2. Demostrar interès per conèixer músiques de diferents característiques, èpoques i cultures, i per ampliar i diversificar les preferències musicals pròpies, adoptant una actitud oberta i respectuosa.</p> <p>3. Relacionar les qüestions tècniques apreses amb les característiques dels períodes de la història musical.</p> <p>4. Distingir els grans períodes de la història de la música.</p> <p>5. Apreciar la importància del patrimoni cultural espanyol i comprendre el valor de conservar-lo i transmetre'l.</p> <p>6. Valorar l'assimilació i l'ús d'alguns conceptes musicals bàsics necessaris a l'hora d'emetre judicis de valor o <i>parlar de música</i>.</p> <p>7. Mostrar interès i una actitud crítica per la música actual, els musicals, els concerts en viu i les noves propostes musicals, i valorar-ne els elements creatius i innovadors.</p>	<p>1.1. Expressa continguts musicals i els relaciona amb períodes de la història de la música i amb altres disciplines.</p> <p>1.2. Reconeix diferents manifestacions de la dansa.</p> <p>1.3. Distingeix les diverses funcions que compleix la música a la nostra societat.</p> <p>2.1. Mostra interès per conèixer els diferents gèneres musicals i les seves funcions expressives, i en gaudeix com a oient amb capacitat selectiva.</p> <p>2.2. Mostra interès per conèixer música de diferents èpoques i cultures com a font d'enriquiment cultural i gaudi personal.</p> <p>3.1. Relaciona les qüestions tècniques apreses vinculant-les als períodes de la història de la música corresponents.</p> <p>4.1. Distingeix els períodes de la història de la música i les tendències musicals.</p> <p>4.2. Examina la relació entre els esdeveniments històrics, el desenvolupament tecnològic i la música a la societat.</p> <p>5.1. Valora la importància del patrimoni espanyol.</p> <p>5.2. Practica, interpreta i memoritza peces vocals, instrumentals i danses del patrimoni espanyol.</p> <p>5.3. Coneix i descriu els instruments tradicionals espanyols.</p> <p>6.1. Utilitza un vocabulari adequat per descriure percepcions i coneixements musicals.</p> <p>6.2. Comunica coneixements, judicis i opinions musicals de manera oral i escrita amb rigor i claredat.</p> <p>7.1. Utilitza diverses fonts d'informació per indagar sobre les noves tendències, representants, grups de música popular, etc., i fa una revisió crítica de les produccions esmentades.</p> <p>7.2. S'interessa per ampliar i diversificar les preferències musicals pròpies.</p>

Críteris d'Avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 4. Música i tecnologies	
<p>1. Utilitzar amb autonomia els recursos tecnològics disponibles; demostrar un coneixement bàsic de les tècniques i els procediments necessaris per gravar, reproduir, crear, interpretar música i elaborar produccions audiovisuals senzilles.</p> <p>2. Utilitzar de manera funcional els recursos informàtics disponibles per a l'aprenentatge i indagació del fet musical.</p>	<p>1.1. Coneix algunes de les possibilitats que ofereixen les tecnologies i les utilitza com a eines per a l'activitat musical.</p> <p>1.2. Participa en tots els aspectes de la producció musical i demostra l'ús adequat dels materials relacionats, els mètodes i les tecnologies.</p> <p>2.1. Utilitza amb autonomia les fonts i els procediments apropiats per elaborar treballs sobre temes relacionats amb el fet musical.</p>

Música. 4t d'ESO

Críteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Interpretació i creació	
<p>1. Assajar i interpretar, en un grup petit, una peça vocal o instrumental o una coreografia apreses de memòria a través de l'audició o observació de gravacions d'àudio i vídeo o mitjançant la lectura de partitures i altres recursos gràfics.</p> <p>2. Participar activament en algunes de les tasques necessàries per celebrar activitats musicals al centre: planificació, assaig, interpretació, difusió, etc.</p> <p>3. Compondre una peça musical utilitzant diferents tècniques i recursos.</p> <p>4. Analitzar els processos bàsics de creació, edició i difusió musical considerant la intervenció de diferents professionals.</p>	<p>1.1. Aplica les habilitats tècniques necessàries en les activitats d'interpretació, col·labora amb el grup i respecta les regles fixades per aconseguir un resultat d'acord amb les seves possibilitats.</p> <p>1.2. Llegeix partitures com a suport a l'interpretació.</p> <p>2.1. Interpreta i memoritza un repertori variat de cançons, peces instrumentals i danses amb un nivell de complexitat en augment.</p> <p>3.1. Coneix i utilitza adequadament diferents tècniques, recursos i procediments compostius per elaborar arranjaments musicals, improvisar i compondre música.</p> <p>3.2. Utilitza amb autonomia diferents recursos informàtics al servei de la creació musical.</p> <p>4.1. Coneix i analitza el procés seguit en diferents produccions musicals (discos, programes de ràdio i televisió, cinema, etc.) i el paper que tenen en cadascuna de les fases del procés els diferents professionals que hi intervenen.</p>
Bloc 2. Escolta	
<p>1. Analitzar i descriure les característiques principals de diferents peces musicals recolzant-se en l'audició i en l'ús de documents com partitures, textos o musicogrames.</p> <p>2. Exposar de manera crítica l'opinió personal respecte a diferents músiques i esdeveniments musicals, i argumentar-la en relació amb la informació obtinguda en diferents fonts: llibres, publicitat, programes de concerts, crítiques, etc.</p> <p>3. Utilitzar la terminologia adequada en l'anàlisi d'obres i situacions musicals.</p> <p>4. Reconèixer auditivament, classificar, situar en el temps i en l'espai i determinar l'època o cultura i estil de les diferents obres musicals escoltades prèviament a l'aula; mostrar obertura i respecte per les noves propostes musicals i interessar-se per ampliar les seves preferències.</p> <p>5. Distingir les diverses funcions que compleix la música en la nostra societat, atenent diverses variables: intenció d'ús, estructura formal, mitjà de difusió utilitzat.</p> <p>6. Explicar algunes de les funcions que compleix la música en la vida de les persones i en la societat.</p>	<p>1.1. Analitza i comenta les obres musicals proposades ajudant-se de diverses fonts documentals.</p> <p>1.2. Llegeix partitures com a suport a l'audició.</p> <p>2.1. Analitza crítiques musicals i utilitza un vocabulari apropiat per a l'elaboració de crítiques orals i escrites sobre la música escoltada.</p> <p>3.1. Utilitza amb rigor un vocabulari adequat per descriure la música.</p> <p>4.1. Reconeix i compara els trets distintius d'obres musicals i els descriu utilitzant una terminologia adequada.</p> <p>4.2. Situa l'obra musical en les coordenades d'espai i temps.</p> <p>4.3. Mostra interès, respecte i curiositat per la diversitat de propostes musicals, així com pels gustos musicals d'altres persones.</p> <p>5.1. Mostra una actitud crítica davant el paper dels mitjans de comunicació en la difusió i promoció de la música.</p> <p>6.1. Coneix i explica el paper de la música en situacions i contextos diversos: actes de la vida quotidiana, espectacles, mitjans de comunicació, etc.</p>
Bloc 3. Contextos musicals i culturals	
<p>1. Apreciar la importància patrimonial de la música espanyola i comprendre el valor de conservar-la i transmetre-la.</p> <p>2. Conèixer l'existència d'altres manifestacions musicals i considerar-les com a font d'enriquiment cultural.</p> <p>3. Relacionar la música amb altres manifestacions artístiques.</p> <p>4. Conèixer els principals grups i tendències de la música popular actual.</p>	<p>1.1. Mostra interès per conèixer el patrimoni musical espanyol.</p> <p>1.2. Coneix els testimonis més importants del patrimoni musical espanyol i els situa en el context històric i social corresponents.</p> <p>2.1. Analitza a través de l'audició músiques de diferents llocs del món i n'identifica les característiques fonamentals.</p> <p>2.2. Reconeix les característiques bàsiques de la música espanyola i de la música popular urbana.</p> <p>3.1. Elabora treballs en què estableix sinergies entre la música i altres manifestacions artístiques.</p> <p>4.1. Presenta treballs i exposicions a la resta del grup sobre l'evolució de la música popular.</p> <p>4.2. Utilitza els recursos de les noves tecnologies per exposar els continguts de manera clara.</p>

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 4. Música i tecnologies	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Valorar el paper de les tecnologies en la formació musical. 2. Aplicar les diferents tècniques de gravació, analògica i digital, per registrar les creacions pròpies, les interpretacions fetes en el context de l'aula i altres missatges musicals. 3. Sonoritzar una seqüència d'imatges fixes o en moviment utilitzant diferents recursos informàtics. 4. Caracteritzar la funció de la música en els diferents mitjans de comunicació: ràdio, televisió, cinema i les seves aplicacions en la publicitat, videojocs i altres aplicacions tecnològiques. 5. Conèixer les possibilitats de les tecnologies aplicades a la música i utilitzar-les amb autonomia. 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Selecciona recursos tecnològics per a diferents aplicacions musicals. 1.2. Comprèn la transformació de valors, hàbits, consum i gust musical com a conseqüència dels avenços tecnològics. 2.1. Maneja les tècniques bàsiques necessàries per a l'elaboració d'un producte audiovisual. 3.1. Sap cercar i seleccionar fragments musicals adequats per sonoritzar seqüències d'imatges. 3.2. Sonoritza imatges fixes i en moviment mitjançant la selecció de músiques preexistents o la creació de bandes sonores originals. 4.1. Utilitza amb autonomia les fonts d'informació i els procediments apropiats per indagar i elaborar treballs relacionats amb la funció de la música als mitjans de comunicació. 5.1. Mostra interès per conèixer les possibilitats que ofereixen les noves tecnologies com a eines per a l'activitat musical. 5.2. Coneix i consulta fonts d'informació impresa o digital per resoldre dubtes i per avançar en l'aprenentatge autònom. 5.3. Utilitza la informació de manera crítica, l'obté de diferents mitjans i la pot utilitzar i transmetre fent servir diferents suports. 5.4. Coneix i compleix les normes establertes per dur a terme les diferents activitats de l'aula.

19. Psicologia.

La psicologia, com a branca del saber, té com a objectius bàsics l'autoconeixement i la comprensió de la individualitat pròpia, així com de les conductes i interrelacions entre els individus, coneixements que ajuden l'alumnat de 2n de batxillerat a madurar com a ésser humà, a entendre la conducta d'aquells amb qui conviu i a desenvolupar estratègies per resoldre les qüestions que poden aparèixer a la seva vida personal i laboral. En aquest sentit, la matèria de psicologia s'orienta cap als interessos i les curiositats d'aquesta fase del desenvolupament humà en què està immers l'alumnat, en què la curiositat per les qüestions psicològiques unida al desenvolupament de les seves capacitats cognoscitives li permet comprendre de manera més profunda els fenòmens humans des de les seves bases humanístiques i científiques; es dirigeix, per això, als qui tenen interès per la recerca i la comprensió de la conducta humana i els processos mentals subjacents.

Atès que en l'origen dels fenòmens psíquics trobem factors determinants, tant biològics com culturals, un dels trets inherents de la psicologia és la seva concepció com a saber humanístic i com a ciència biològica. És necessari mostrar aquesta pluralitat, generada per la multiplicitat i complexitat dels problemes humans i que implica relacionar els seus elements amb els de la biologia, la química, la filosofia, la sociologia i l'economia.

Els elements d'aquesta matèria s'organitzen en sis blocs estretament relacionats entre si. Partint de la consideració de la psicologia com a ciència, s'analitzen els fonaments biològics de la conducta, les capacitats cognitives com la percepció, la memòria i la intel·ligència, i s'aprofundeix en l'aprenentatge i la construcció de la nostra personalitat individual i social.

Aquesta matèria ajuda a entendre el sentit de l'aprenentatge, de la competència d'aprendre a aprendre, en incloure l'aprenentatge com a objecte d'estudi. Els múltiples sistemes teòrics, amb les propostes, els mètodes i les conclusions corresponents, fomenten l'adquisició d'un pensament autònom i desenvolupen la capacitat crítica, en permetre que l'alumnat contrasti les diferents postures explicatives sobre un mateix fenomen psiquicoconductual i aprengui a diferenciar entre el saber científic i els prejudicis i les falses creences que pugui tenir sobre els temes tractats.

Com a saber científic, la recerca és essencial en psicologia; té una riquesa metodològica que articula sabers de naturalesa tant deductiva com experimental. La psicologia també tracta l'estudi dels mètodes científics i tecnològics propis de la matèria, comprèn els elements i procediments fonamentals de la recerca i l'experimentació pròpia d'aquesta ciència, i coneix i valora la seva contribució al canvi de les condicions de vida.

Psicologia. 2n de batxillerat

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 1. La psicologia com a ciència	
<p>1. Entendre i apreciar l'especificitat i importància del coneixement psicològic com a ciència que tracta sobre la conducta i els processos mentals de l'individu, i valorar que es tracta d'un saber i una actitud que estimulen la crítica, l'autonomia, la recerca i la innovació.</p> <p>2. Identificar la dimensió teòrica i pràctica de la psicologia, els seus objectius, característiques, branques i tècniques de recerca, i, com a ciència multidisciplinària, relacionar-les amb altres ciències la finalitat de les quals és la comprensió dels fenòmens humans, com la filosofia, biologia, antropologia, economia, etc.</p> <p>3. Reconèixer i expressar les aportacions més importants de la psicologia, des dels seus inicis fins a l'actualitat, identificar els principals problemes plantejats i les solucions aportades per les diferents corrents psicològiques contemporànies i fer una anàlisi crítica de textos significatius i breus de contingut psicològic en què s'identifiquin les problemàtiques plantejades i es relacionin amb el que s'ha estudiat a la unitat.</p>	<p>1.1. Explica i construeix un marc de referència global de la psicologia, des dels seus orígens a Grècia (en les filosofies de Plató i Aristòtil) fins al seu reconeixement com a saber independent de la mà de Wundt, Watson, James i Freud, i defineix les diferents accepcions del terme psicologia al llarg de la seva evolució, des de l'etimològic, com a <i>ciència de l'ànima</i>, fins als aportats per les diferents corrents actuals: conductisme, cognitivisme, psicoanàlisi, humanisme o gestaltisme.</p> <p>1.2. Reconeix i valora les qüestions i els problemes que investiga la psicologia des dels seus inicis, i distingeix la seva perspectiva de les proporcionades per altres sabers.</p> <p>2.1. Explica i té en compte la importància dels objectius que caracteritzen la psicologia: descriure, explicar, predir i modificar.</p> <p>2.2. Distingeix i relaciona les facetes teòrica i pràctica de la psicologia, identifica les diferents branques en què es desenvolupen (clínica i de la salut, de l'art, de les activitats físicoesportives, de l'educació, forense, de la intervenció social, ambiental, etc.) investigant-ne i valorant-ne l'aplicació en els àmbits d'atenció en la comunitat, com en la família i infància, tercera edat, discapacitats, dona, joventut, minories socials i immigrants, cooperació per al desenvolupament, etc.</p> <p>2.3. Descriu i aprecia la utilitat de les diferents tècniques i metodologies de recerca psicològica, explica les característiques de cadascuna d'aquestes, com són els mètodes comprensius (introspecció, fenomenologia, hermenèutica, test, entrevista personal, dinàmica de grups...) i objectius (observació, descripció, experimentació, explicació, estudis de casos, etc.).</p> <p>3.1. Explica i reconeix la importància de les aportacions de la psicologia en la comprensió dels fenòmens humans, i identifica els problemes específics dels quals s'ocupa i les conclusions aportades.</p> <p>3.2. Utilitza la seva capacitat d'aprendre a aprendre; elabora mapes conceptuals propis sobre les teories següents: psicoanàlisi, conductisme, teoria cognitiva, gestaltisme, humanisme i psicobiologia, utilitzant mitjans informàtics.</p> <p>3.3. Analitza i valora críticament textos sobre els problemes, les funcions i les aplicacions de la psicologia d'autors com W. Wundt, S. Freud, A. Maslow, W. James i B. F. Skinner, entre d'altres.</p> <p>3.4. Utilitza la iniciativa per exposar les seves conclusions de manera argumentada, mitjançant presentacions gràfiques, en mitjans audiovisuals.</p>
Bloc 2. Fonaments biològics de la conducta	
<p>1. Explicar, des d'un enfocament antropològic, l'evolució del cervell humà distingint les seves característiques específiques de les d'altres animals, amb la finalitat d'apreciar la importància del desenvolupament neurològic i les conseqüències que se'n deriven.</p> <p>2. Analitzar i apreciar la importància de l'organització del sistema nerviós central, fonamentalment de l'encèfal humà, i distingir les diferents localitzacions i funcions que determinen la conducta dels individus.</p> <p>3. Entendre i valorar les diferents tècniques actuals de recerca del cervell i el seu impacte en l'avenç científic sobre l'explicació de la conducta i en la superació d'alguns trastorns i malalties mentals.</p> <p>4. Comprendre i reconèixer algunes de les bases genètiques que determinen la conducta humana, apreciar la relació de causa i efecte que pot existir entre les dues i destacar l'origen d'algunes malalties produïdes per alteracions genètiques.</p> <p>5. Investigar i resumir la influència del sistema endocrí sobre el cervell i els comportaments que se'n deriven, amb la finalitat de valorar la importància de la relació entre tots dos.</p>	<p>1.1. Identifica, contrasta i valora en l'àmbit anatòmic, valent-se de mitjans documentals, diferents tipus d'encèfals d'animals i els compara amb el de l'home.</p> <p>1.2. Investiga, a través d'Internet, la filogènesi humana i l'evolució del cervell, i explica i aprecia la relació directa que manté amb el desenvolupament de la conducta humana.</p> <p>2.1. Fa una presentació, amb mitjans informàtics i en col·laboració grupal, sobre la morfologia neuronal i la sinapsi, en què descriu el procés de transmissió sinàptica i els factors que la determinen, l'impuls nerviós i els neurotransmissors.</p> <p>2.2. Investiga i explica l'organització de les àrees cerebrals i les funcions que executen, i les localitza en un dibuix.</p> <p>3.1. Descriu i compara les diferents tècniques científiques de recerca del cervell: angiogrames, EEG, TAC, TEP, IRM, intervencions directes i estudi de casos.</p> <p>3.2. Analitza i aprecia l'impuls que aquestes tècniques de recerca cerebral han donat al coneixement del comportament humà i a la solució d'algunes patologies existents.</p> <p>4.1. Explica la influència dels components genètics que intervenen en la conducta i investiga i valora si aquests tenen efectes distintius entre la conducta femenina i la masculina.</p> <p>4.2. Aprecia i relaciona la importància de les alteracions genètiques amb les malalties que produeixen modificacions i anomalies en la conducta, utilitzant el vocabulari tècnic precís: mutació, trisomia, monosomia, deleció, etc.</p> <p>4.3. Localitza i selecciona informació a Internet sobre diferents tipus de malalties causades per alteracions genètiques, com ara la síndrome de Down, la síndrome de Turner, la síndrome del miol de gat o la síndrome de Klinefelter, entre d'altres.</p> <p>5.1. Elaborar, en col·laboració grupal, un mapa conceptual del sistema endocrí, en què s'aprecia la seva influència en la conducta humana i els seus trastorns, p. ex.: hipòfisi/depressió, tiroide/ansietat, paratiroides/astènia, suprarenals/deliris, pàncrees/depressió, sexuals/climateri, etc.</p> <p>5.2. Investiga les diferències endocrinològiques entre homes i dones i els seus efectes en la conducta, i valora el coneixement d'aquestes diferències com un instrument que permet una millor entesa i comprensió entre les persones de gènere diferent.</p>

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 3. Els processos cognitius bàsics: percepció, atenció i memòria	
<p>1. Comprendre la percepció humana com un procés constructiu eminentment subjectiu i limitat, en el qual té origen el coneixement sobre la realitat, i valorar l'ésser humà com un processador d'informació.</p> <p>2. Explicar i apreciar la rellevància que tenen les influències individuals i socials en el fenomen de la percepció, i valorar-ne críticament tant els aspectes positius com negatius.</p> <p>3. Conèixer i analitzar l'estructura, el tipus i el funcionament de la memòria humana, investigant les aportacions d'algunes teories actuals amb la finalitat d'entendre'n l'origen, els factors que influeixen en el desenvolupament d'aquesta capacitat en l'ésser humà i utilitzar les seves aportacions en l'aprenentatge propi.</p>	<p>1.1. Distingeix i relaciona els diferents elements que intervenen en el fenomen de la percepció (estímul, sentit, sensació i llindars de percepció), i els reconeix dins de les fases del procés perceptiu (excitació, transducció, transmissió i recepció).</p> <p>1.2. Compara i valora les aportacions de les principals teories existents sobre la percepció: associacionisme, gestaltisme, cognitivisme i neuropsicologia.</p> <p>1.3. Elabora una presentació amb mitjans audiovisuals i en col·laboració grupal, en què desenvolupa la seva iniciativa personal sobre les lleis gestaltiques de la percepció; valora la seva aportació conceptual i identifica exemples concrets de com actuen, p. ex. a través d'obres pictòriques o fotografies.</p> <p>1.4. Utilitzant pàgines web, cerca i selecciona informació sobre alguns tipus d'il·lusions òptiques i les diferències dels trastorns perceptius com les al·lucinacions i l'agnòsia.</p> <p>1.5. Comenta i aprecia alguns fenòmens perceptius com ara la constància perceptiva, la percepció subliminar i extrasensorial, el membre fantasma i la percepció per estimulació elèctrica del cervell (p. ex. l'ull de Dobelle), entre d'altres, i exposa les seves conclusions a través de suports de presentació informàtics.</p> <p>2.1. En col·laboració grupal, discerneix i elabora conclusions sobre la influència dels factors individuals (motivació, actituds, interessos) i socials (cultura, hàbitat) en el fenomen de la percepció, utilitzant, per exemple, els experiments sobre prejudicis duts a terme per Allport i Kramer.</p> <p>3.1. Relaciona els conceptes d'atenció i concentració, com a punts de partida de la memòria; distingeix els tipus d'atenció que existeixen i els tipus d'alteració que poden patir.</p> <p>3.2. Utilitza la iniciativa personal per dissenyar i elaborar, amb mitjans informàtics, un quadre comparatiu sobre diferents tipus de memòria (sensorial, MCT i MLT) en què s'analitza la correspondència entre aquestes i es valora la utilitat que tenen en l'aprenentatge humà.</p> <p>3.3. Cerca i selecciona informació, en pàgines web i llibres especialitzats, sobre les principals causes de l'oblit, com ara les fisiològiques, les produïdes per lesions, per repressió, per falta de processament, per context inadequat, etc., i elabora conclusions.</p> <p>3.4. Analitza i valora la importància d'alguns dels efectes produïts en la memòria per desús, interferència, falta de motivació, etc., i n'exposa les seves conseqüències de manera argumentada.</p> <p>3.5. Exemplifica a través de mitjans audiovisuals algunes distorsions o alteracions de la memòria com l'amnèsia, la hiperamnèsia, la paraamnèsia i els falsos records, de manera que desenvolupa la seva capacitat emprenedora.</p>
Bloc 4. Processos cognitius superiors: aprenentatge, intel·ligència i pensament	
<p>1. Explicar les principals teories sobre l'aprenentatge i identificar els factors que cadascuna d'aquestes considera determinants en aquest procés, amb l'objecte d'iniciar-se en la comprensió d'aquest fenomen, les seves aplicacions en el camp social i utilitzar els seus coneixements per millorar el seu aprenentatge.</p> <p>2. Comprendre els processos cognitius superiors de l'ésser humà, com la intel·ligència i el pensament, mitjançant el coneixement d'algunes teories explicatives de la seva naturalesa i desenvolupament, distingir els factors que hi influeixen i investigar l'eficàcia de les tècniques de mesurament utilitzades i el concepte de CI, amb la finalitat d'entendre aquesta capacitat humana.</p> <p>3. Reconèixer i valorar la importància de la intel·ligència emocional en el desenvolupament psíquic de l'individu.</p> <p>4. Reflexionar i jutjar críticament sobre les possibilitats de la intel·ligència artificial, els seus assoliments i els seus límits, amb la finalitat d'evitar l'humanització equivocada de les màquines pensants i la deshumanització de les persones.</p>	<p>1.1. Utilitza la iniciativa personal per confeccionar un quadre comparatiu de les diferents teories de l'aprenentatge: condicionament clàssic (Pavlov i Watson), aprenentatge per assaig-error (Thorndike), condicionament instrumental (Skinner), teoria cognitiva (Piaget), psicologia de la Gestalt (Khöler) i aprenentatge social o vicari (Bandura), entre d'altres, utilitzant mitjans informàtics.</p> <p>1.2. Analitza i aprecia els resultats de l'aplicació de les tècniques de condicionament en la publicitat, mitjançant la localització d'aquestes últimes en exemples de casos concrets utilitzats als mitjans de comunicació audiovisual.</p> <p>1.3. Descriu i valora la importància dels factors que influeixen en l'aprenentatge, com p. ex. els coneixements previs adquirits, les capacitats, la personalitat, els estils cognitius, la motivació, les actituds i els valors.</p> <p>2.1. Elabora mapes conceptuals d'algunes de les teories actuals sobre la intel·ligència i valora les aportacions que ha tingut cadascuna d'aquestes en el seu estudi, com p. ex. la teoria factorial de Spearman, la multifactorial de Thurstone i les de Cattell, Vernon, Sternberg, Gardner, etc.</p> <p>2.2. Utilitza la iniciativa personal per elaborar un esquema explicatiu sobre les fases del desenvolupament de la intel·ligència segons J. Piaget i valora la importància de les influències genètiques i del mitjà en aquest procés.</p> <p>2.3. Investiga, en pàgines d'Internet, què és el CI i l'escala de Stanford-Binet, que classifica aquests valors des de la deficiència profunda fins als superdotats, apreciand l'objectivitat real dels seus resultats i examinant críticament algunes tècniques de mesurament de la intel·ligència.</p> <p>2.4. Analitza què és el pensament apreciand la validesa tant del raonament com de la creativitat en la resolució de problemes i la presa de decisions.</p> <p>3.1. Valora la importància de les teories de Gardner i Goleman i elabora un esquema de les competències de la intel·ligència emocional i la seva importància en l'èxit personal i professional.</p> <p>4.1. Avalua, en treball grupal, les vessants positives i negatives de les aplicacions de la intel·ligència artificial, així com els perills que pot representar per la seva capacitat per al control de l'ésser humà envaint la seva intimitat i llibertat.</p>

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 5. La construcció de l'ésser humà. Motivació, personalitat i afectivitat	
<p>1. Explicar i valorar la importància de la motivació, la seva classificació i la seva relació amb altres processos cognitius, desenvolupant els diferents supòsits teòrics que l'expliquen i analitzant les deficiències i conflictes que en el seu desenvolupament condueixen a la frustració.</p> <p>2. Comprendre què és la personalitat i analitzar les influències genètiques, mediambientals i culturals sobre les quals s'edifica, les diverses teories que l'estudien i els factors motivacionals, afectius i cognitius necessaris per a la seva evolució adequada, en cadascuna de les seves fases de desenvolupament.</p> <p>3. Entendre i reflexionar sobre la complexitat que implica definir què és un trastorn mental, descrivint alguns dels factors genètics, ambientals i evolutius implicats, amb la finalitat de comprendre les perspectives psicopatològiques i els seus mètodes d'estudi.</p> <p>4. Reconèixer i valorar els diferents tipus d'afectes, així com l'origen d'alguns trastorns emocionals, amb l'objecte de despertar el seu interès pel desenvolupament personal d'aquesta capacitat.</p> <p>5. Conèixer la importància que tenen en la maduració de l'individu les relacions afectives i sexuals, i analitzar-ne críticament els aspectes fonamentals.</p>	<p>1.1. Utilitza i selecciona informació sobre les teories de la motivació: homeostàtica, de les necessitats, de l'incentiu, cognitives, psicoanalítiques i humanistes, utilitzant mapes conceptuals i elaborant conclusions.</p> <p>1.2. Recorre a la seva iniciativa per fer una presentació, amb mitjans informàtics, sobre les causes de la frustració, partint de la classificació dels conflictes de Lewin i valorant les respostes alternatives a aquesta, com l'agressió, l'assoliment indirecte, l'evasió, la depressió o la seva acceptació (tolerància a la frustració).</p> <p>1.3. En col·laboració grupal, argumenta sobre la importància de la motivació en l'àmbit laboral i educatiu, i analitza la relació entre motivació i consecució d'objectius.</p> <p>2.1. Descriu, establint semblances i diferències, les diferents teories de la personalitat, com les provinents de la psicoanàlisi, l'humanisme, les tipologies, el cognitivisme i el conductisme, i valorant les aportacions de cadascuna d'aquestes al coneixement de la naturalesa humana.</p> <p>2.2. Recorre a la seva iniciativa personal per fer una presentació, a través de mitjans audiovisuals, sobre les fases del desenvolupament de la personalitat, p. ex. segons la teoria psicoanalista, i elabora conclusions sobre els canvis que es produeixen en cadascuna d'aquestes.</p> <p>2.3. Analitza i valora críticament les limitacions d'alguns mètodes i estratègies per a l'avaluació de la personalitat, com ara les proves projectives (test de Rorschach, TAT, test de la frustració de Rosenzweig, etc.), les proves no projectives (16FP, NEO-PI-R, MMPI) i les tècniques fisiològiques (tomografies, per exemple), etc.</p> <p>2.4. Disserta sobre la complexa relació entre la funció de la consciència i els processos inconscients, analitzant alguns fenòmens inconscients com els somnis o la hipnosi.</p> <p>2.5. En treball grupal, investiga sobre els estats alterats de consciència provocats per les drogues, valora críticament la seva influència en les alteracions de la personalitat i en presenta conclusions de manera argumentada.</p> <p>2.6. Indaga sobre la relació entre identitat i autoestima, valora críticament la importància del concepte d'un mateix i les repercussions que això té en el nostre desenvolupament personal i vital.</p> <p>3.1. Descriu diferents perspectives i models d'estudi de la psicopatologia i reflexiona sobre els mètodes utilitzats per cadascuna d'aquestes.</p> <p>3.2. Utilitza la seva iniciativa personal per elaborar un quadre esquemàtic, en col·laboració grupal i utilitzant mitjans informàtics, sobre les característiques relatives a alguns dels diferents tipus de trastorns, p. ex. els associats a les necessitats biològiques i les addiccions (sexuals, alimentaris, drogodependències), a les emocions (ansietat i depressió), a elements corporals (psicosomàtics, somatomorfs i dissociatius), a la personalitat (esquizoide, paranoide, límitrof, dependent, narcisista, antisocial), al desenvolupament evolutiu (autisme, retard mental, dèficit d'atenció i hiperactivitat, de l'aprenentatge, associats a la vellesa), etc.</p> <p>4.1. Explica els diferents tipus d'afectes (sentiment, emoció i passió) especificant els seus determinants hereditaris i apresos i analitzant la relació entre emoció i cognició.</p> <p>4.2. Descriu les emocions primàries (por, fàstic, alegria, tristesa, ira, sorpresa) i secundàries (ansietat, hostilitat, humor, felicitat, amor) i les distingeix de les emocions autoconscients (culpa, vergonya, orgull).</p> <p>4.3. Elaborar un quadre comparatiu sobre les diverses teories sobre l'emoció, p. ex. com a experiència, com a comportament o com a succés fisiològic, i valora la importància de la psicoafectivitat en l'equilibri de l'individu.</p> <p>4.4. Investiga, a través d'Internet, alguns trastorns emocionals (indiferència emocional, dependència afectiva, trastorn maniacodepressiu i descontrol emotiu, entre d'altres), i problemes emocionals (por, fòbies, ansietat, estrès, depressió, etc.), els exemplifica a través d'algun suport audiovisual i elabora les seves conclusions.</p> <p>5.1. Identifica i aprecia la importància que tenen l'afectivitat i la sexualitat en el desenvolupament i la maduració de l'individu com a dimensions essencials de l'ésser humà, descrivint els aspectes fonamentals de la psicologia de la sexualitat: fisiologia de la resposta sexual, conducta sexual, etc.</p> <p>5.2. Disserta sobre la importància del llenguatge verbal i no verbal com a mitjans de comunicació emocional en la nostra vida quotidiana, exposant de manera clara i argumentada les seves conclusions.</p>

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 6. Psicologia social i de les organitzacions	
<p>1. Comprendre i apreciar la dimensió social de l'ésser humà i entendre el procés de socialització com la interiorització de les normes i els valors socials, i apreciar-ne la influència en la personalitat i conducta de les persones.</p> <p>2. Conèixer i valorar els processos psicològics de les masses, la seva naturalesa, característiques i pautes de comportament, amb la finalitat d'evitar les situacions de vulnerabilitat en què l'individu pugui perdre el control sobre els seus propis actes.</p> <p>3. Entendre i descriure la importància que té actualment la psicologia en el camp laboral i el desenvolupament organitzacional, i reflexionar sobre la importància del lideratge com a condició necessària per a la gestió de les empreses, així com reflexionar sobre els errors psicològics que es produeixen en la seva gestió i cercar els recursos adequats per afrontar els problemes.</p>	<p>1.1. Analitza i valora les diferències culturals i el seu impacte en el comportament dels individus en exercir la seva influència en els esquemes cognitius, la personalitat i la vida afectiva de l'ésser humà.</p> <p>1.2. Fa una presentació, col·laborant en grup i utilitzant mitjans informàtics, sobre el procés de socialització humana i la influència dels grups, els rols i els estatus socials en el desenvolupament de la persona.</p> <p>1.3. Investiga sobre l'origen social de les actituds personals, i en valora la utilitat per a la predicció de la conducta humana i la influència en conductes de violència escolar, laboral, domèstica i de gènere, entre d'altres.</p> <p>2.1. Cerca i selecciona informació a Internet sobre les característiques de la conducta de l'individu immers en la massa, com ara: impulsivitat, intolèrancia, inconsciència, falta de perseverança, volubilitat i falta de capacitat crítica, entre d'altres.</p> <p>2.2. Utilitza i selecciona informació sobre l'estudi psicològic de les masses, dut a terme per Gustav Li Bon, i elabora conclusions sobre el poder de la persuasió, el contagi de sentiments i emocions que es produeix en les masses i els seus efectes en la pèrdua temporal de la personalitat individual i conscient de l'individu.</p> <p>2.3. Indaga en la psicologia d'Erikson i destaca algunes de les causes psicològiques explicatives que assenyalen sobre els actes terroristes, el pensament radical i irracional que es posa de manifest en alguns seguidors d'equips esportius, artistes, grups polítics, religiosos, etc.</p> <p>2.4. Elabora conclusions, en col·laboració grupal, i planteja pautes de conducta preventives amb la finalitat d'evitar que les persones es converteixin en part de la massa i perdin el control de la seva conducta, pensaments i sentiments.</p> <p>3.1. Comenta i aprecia la importància de l'aplicació de la psicologia al món laboral en temes com ara: els aspectes psicològics que influeixen en la productivitat i el desenvolupament empresarial, la importància dels mètodes i les tècniques psicològics per a la selecció de personal segons els perfils laborals i la resolució de conflictes, entre d'altres.</p> <p>3.2. Cerca i selecciona informació sobre recursos humans: selecció de personal i desenvolupament de programes professionals afavoridors de la integració del treballador a l'empresa i la seva evolució personal i professional.</p> <p>3.3. Descriu la importància dels factors psicològics que influeixen en el desenvolupament laboral, com l'adaptació, la innovació, el treball col·laboratiu, la gestió de coneixements, la creativitat i l'autoestima, i identifica factors fonamentals, com la proposició de reptes, la motivació, el foment de la participació, l'autonomia i la generació d'ambients creatius, mitjançant exemples de casos concrets i reflexionant críticament sobre la seva aplicació en diversos àmbits de treball.</p> <p>3.4. Investiga, en pàgines d'Internet, els principals riscos de la salut laboral, com ara l'estrès, l'ansietat, l'assetjament psicològic i la síndrome d'esgotament professional.</p>

20. Segona llengua estrangera.

El plurilingüisme és un dels senyals d'identitat de la ciutadania en una Europa multilingüe i multicultural, la diversitat de la qual no ha de representar un obstacle a la mobilitat i la cooperació, sinó constituir una font de riquesa personal, social i cultural i un factor de progrés. Amb aquesta finalitat, el Consell Europeu reunit a Barcelona el 2002 recull entre les seves conclusions la necessitat de coordinar esforços darrere d'una economia competitiva basada en el coneixement, i insta els estats membres de la Unió Europea a desenvolupar accions educatives que impliquin la millora del domini de les competències clau, en particular mitjançant l'ensenyament d'almenys dues llengües estrangeres des d'una edat molt primerenca.

En el mateix sentit, i en relació amb l'aprenentatge al llarg de la vida, el Consell d'Europa assenyalen que la finalitat de l'educació lingüística al món d'avui no ha de ser tant el domini d'una o més llengües segones preses aïlladament, com el desenvolupament d'un perfil plurilingüe i intercultural integrat per competències diverses en diferents llengües i a diferents nivells, en funció dels interessos i les necessitats canviants de l'individu. Així, per fomentar i facilitar la construcció d'un repertori plurilingüe i intercultural, els currículums de les etapes d'ESO i de batxillerat inclouen, amb caràcter específic, la matèria de segona llengua estrangera.

Seguint el sistema descriptiu del Marc comú europeu de referència per a les llengües (MCERL), el currículum de segona llengua estrangera corresponent a aquestes etapes recull els criteris d'avaluació i els estàndards d'aprenentatge avaluables que articulen la matèria, amb la finalitat que l'alumnat pugui desenvolupar en el segon idioma que hagi escollit, en sinergia amb els ensenyaments de la segona llengua estrangera en l'etapa d'educació primària, les competències clau que li permetin comunicar-se en l'idioma esmentat amb senzillesa, però amb suficiència, en les situacions més habituals en què es pugui trobar en els àmbits personal, públic, educatiu i ocupacional.

Si integrem tots els aspectes que conformen la comunicació lingüística, el currículum bàsic s'estructura en quatre blocs corresponents a les diferents activitats de llengua, tal com es descriuen aquestes a l'MCERL: comprensió i producció (expressió i interacció) de textos orals i escrits. Cadascun d'aquests blocs comprèn, per a cada conjunt d'activitats, els criteris d'avaluació i els estàndards d'aprenentatge avaluable entre els quals existeix una relació no unívoca a causa de la naturalesa especial de l'activitat lingüística; això implica que, per avaluar el grau d'adquisició de les diverses competències necessàries per dur a terme les accions que recull cadascun dels estàndards d'aprenentatge, s'han d'aplicar tots els criteris d'avaluació descrits per a l'activitat corresponent; al seu torn, dels estàndards d'aprenentatge han de derivar els continguts competencials corresponents (estratègics, socioculturals i sociolingüístics, funcionals, sintacticodiscursius, lèxics, foneticofonològics i ortogràfics), el grau de consecució dels quals s'avalua aplicant els criteris respectius.

Com es desprèn tant dels estàndards d'aprenentatge com dels criteris d'avaluació generals per a cada bloc d'activitats, el currículum bàsic està orientat a l'acció, és a dir, a desenvolupar en l'alumnat la capacitat d'integrar i de posar en joc les actituds, els coneixements i les destreses que li permetin comunicar-se en situacions específiques al món real. Aquesta capacitat per a la comunicació efectiva en contextos reals implica, en primer lloc, considerar la llengua com una cosa que es fa i que s'aprèn a fer, abans que com una cosa que s'estudia i simplement se sap. La comunicació al món real requereix, així mateix, abordar l'aprenentatge, l'ensenyament i l'avaluació a partir del text com una unitat en què es materialitzen conjuntament tots els aspectes que se solen tractar per separat i com a components aïllats en una anàlisi més teòrica de la llengua. Sense que l'enfocament orientat a l'acció desatengui en cap moment l'anàlisi, l'estudi i la pràctica de les diferents competències que capaciten l'alumnat per construir i descodificar textos, no s'ha d'oblidar que són les activitats de comprensió i producció d'aquests textos, en determinats contextos, el que constitueix l'acció comunicativa lingüística real.

Per tot això, i perquè l'alumnat pugui fer un ús de la llengua que respongui eficaçment al repte comunicatiu, és convenient que tant l'anàlisi i la reflexió sobre la llengua com el seu estudi i la seva pràctica es derivin del que el text oral o escrit demani en cada cas, i que tant el treball dut a terme a l'aula com en l'aprenentatge autònom tinguin com a referència els textos que l'alumnat ha de ser capaç de comprendre i de produir, de manera que les accions pedagògiques i les tasques d'aprenentatge, fins i tot sent diverses i motivadores, tinguin sempre com a característica comuna la contribució a la consecució dels objectius específics que estableixen els estàndards d'aprenentatge avaluable per a cada conjunt d'activitats lingüístiques en l'etapa respectiva.

Segona llengua estrangera. 1r cicle d'ESO

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Comprensió de textos orals	
<p>Identificar el sentit general, els punts principals i la informació més important en textos orals breus i ben estructurats, transmesos de viva veu o per mitjans tècnics i articulats a velocitat lenta, en un registre formal, informal o neutre, i que versin sobre afers habituals en situacions quotidianes o sobre aspectes concrets de temes generals o del camp d'interès propi en els àmbits personal, públic, i educatiu, sempre que les condicions acústiques no distorsionin el missatge i es pugui tornar a escoltar el que s'ha dit.</p> <p>Conèixer i saber aplicar les estratègies més adequades per a la comprensió del sentit general, els punts principals o la informació més important del text.</p> <p>Conèixer i utilitzar per a la comprensió del text els aspectes socioculturals i sociolingüístics relatius a la vida quotidiana (hàbits d'estudi i de treball, activitats d'oci), condicions de vida i entorn, relacions interpersonals (entre homes i dones, al centre educatiu, en l'àmbit públic), comportament (gestos, expressions facials, ús de la veu, contacte visual) i convencions socials (costums, tradicions).</p> <p>Distingir la funció o funcions comunicatives més rellevants del text (p. ex. una petició d'informació, un avís o un suggeriment) i un repertori dels seus exponents més freqüents, així com patrons discursius d'ús comú relatius a l'organització textual (introducció del tema, canvi temàtic i tancament textual).</p> <p>Aplicar a la comprensió del text els coneixements sobre els constituents i l'organització de patrons sintàctics i discursius d'ús freqüent en la comunicació oral, així com els seus significats generals associats (p. ex. estructura interrogativa per fer un suggeriment).</p> <p>Reconèixer lèxic oral d'ús freqüent relatiu a afers quotidians i a aspectes concrets de temes generals o relacionats amb els interessos o estudis propis, i inferir del context i del cotext, amb suport visual, els significats de paraules i expressions que es desconeixen.</p> <p>Discriminar patrons sonors, accentuals, rítmics i d'entonació d'ús freqüent, i reconèixer els significats i les intencions comunicatives generals relacionats amb aquests.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Capta la informació més important d'indicacions, anuncis, missatges i comunicats breus i articulats de manera lenta i clara (p. ex. en estacions o aeroports), sempre que les condicions acústiques siguin bones i el so no estigui distorsionat. 2. Entén els punts principals del que se li diu en transaccions i gestions quotidianes i estructurades (p. ex. en hotels, botigues, albergs, restaurants, espais d'oci o centres d'estudis). 3. Comprèn, en una conversa informal en què participa, descripcions, narracions i opinions formulades en termes senzills sobre afers pràctics de la vida diària i sobre aspectes generals de temes del seu interès, quan se li parla amb claredat, a poc a poc i directament i si l'interlocutor està disposat a repetir o reformular el que s'ha dit. 4. Comprèn, en una conversa formal en què participa (p. ex. en un centre d'estudis), preguntes senzilles sobre afers personals o educatius, sempre que pugui demanar que se li repeteixi, aclareixi o elabori una cosa que s'ha dit. 5. Identifica les idees principals de programes de televisió sobre afers quotidians o del seu interès articulats amb lentitud i claredat (p. ex. notícies o reportatges breus), quan les imatges constitueixen gran part del missatge.

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 2. Producció de textos orals: expressió i interacció	
<p>Produir textos breus i prou comprensibles, tant en conversa cara a cara com per telèfon o altres mitjans tècnics, en un registre neutre o informal, amb un llenguatge molt senzill, en els quals es dona, se sol·licita i s'intercanvia informació sobre temes quotidians i afers coneguts o d'interès personal i educatiu, encara que es produeixin interrupcions o vacil·lacions, es facin necessàries les pauses i la reformulació per organitzar el discurs i seleccionar expressions, i l'interlocutor hagi de sol·licitar que se li repeteixi o reformuli el que s'ha dit.</p> <p>Conèixer i saber aplicar les estratègies més adequades per produir textos orals monològics o dialògics breus i d'estructura molt simple i clara, utilitzant, entre d'altres, procediments com l'adaptació del missatge als recursos dels quals es disposa, o la reformulació o explicació d'elements.</p> <p>Incorporar a la producció del text oral monològic o dialògic els coneixements socioculturals i sociolingüístics adquirits relatius a relacions interpersonals, comportament i convencions socials, actuant amb prou propietat i respectant les normes de cortesia més importants en els contextos respectius.</p> <p>Dur a terme les funcions principals que exigeixi el propòsit comunicatiu, utilitzant els exponents més freqüents de les funcions esmentades i els patrons discursius senzills d'ús més comú per organitzar el text.</p> <p>Mostrar control sobre un repertori limitat d'estructures sintàctiques d'ús freqüent i de mecanismes senzills de cohesió i coherència (repetició lèxica, el·lipsi, dixi personal, espacial i temporal, juxtaposició, i connectors i marcadors conversacionals d'ús molt freqüent).</p> <p>Conèixer i utilitzar un repertori lèxic oral suficient per comunicar informació i opinions breus, senzilles i concretes, en situacions habituals i quotidianes.</p> <p>Pronunciar i entonar de manera prou comprensible, encara que sigui evident l'accent estranger, es cometin errors de pronunciació esporàdics i els interlocutors hagin de sol·licitar repeticions o aclariments.</p> <p>Manejar frases curtes i fórmules per explicar-se de manera suficient en breus intercanvis en situacions habituals i quotidianes, encara que calgui interrompre el discurs per cercar paraules o articular expressions i per reparar la comunicació.</p> <p>Interactuar de manera simple en intercanvis clarament estructurats, utilitzant fórmules o gestos simples per prendre o mantenir el torn de paraula, encara que hi pugui haver desajustos en l'adaptació a l'interlocutor.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Fa presentacions breus i assajades, seguint un guió escrit, sobre aspectes concrets de temes generals o relacionats amb aspectes bàsics dels seus estudis, i respon preguntes breus i senzilles dels oients sobre el contingut d'aquestes si s'articulen clarament i lentament. 2. S'explica amb l'eficàcia suficient en gestions i transaccions quotidianes, com ara els viatges, l'allotjament, el transport, les compres i l'oci, i segueix les normes de cortesia bàsiques (salutació i tractament). 3. Participa en converses informals breus, cara a cara o per telèfon o altres mitjans tècnics, en les quals estableix contacte social, intercanvia informació i expressa opinions de manera senzilla i breu, fa invitacions i oferiments, demana i ofereix coses, demana i dona indicacions o instruccions, o discuteix els passos que és necessari seguir per dur a terme una activitat conjunta. 4. S'explica de manera simple en una conversa formal o entrevista (p. ex. per participar en un curs d'estiu), aportant la informació necessària, expressant de manera senzilla les seves opinions sobre temes habituals i reaccionant de manera simple davant comentaris formulats de manera lenta i clara, sempre que pugui demanar que se li repeteixin els punts clau si ho necessita.
Bloc 3. Comprensió de textos escrits	
<p>Identificar la idea general, els punts més rellevants i informació important en textos, tant en format imprès com en suport digital, breus i ben estructurats, escrits en un registre neutre o informal, que tractin sobre afers habituals en situacions quotidianes, aspectes concrets de temes d'interès personal o educatiu, i que continguin estructures senzilles i un lèxic d'ús freqüent.</p> <p>Conèixer i saber aplicar les estratègies més adequades per a la comprensió de la idea general, els punts més rellevants i informació important del text.</p> <p>Conèixer, i utilitzar per a la comprensió del text, els aspectes socioculturals i sociolingüístics relatius a la vida quotidiana (hàbits d'estudi i de treball, activitats d'oci), condicions de vida i entorn, relacions interpersonals (entre homes i dones, al centre educatiu, en l'àmbit públic), i convencions socials (costums, tradicions).</p> <p>Distingir la funció o funcions comunicatives més importants del text i un repertori dels seus exponents més freqüents, així com patrons discursius senzills d'ús comú relatius a l'organització textual (introducció del tema, canvi temàtic i tancament textual).</p> <p>Aplicar a la comprensió del text els constituents i l'organització d'estructures sintàctiques d'ús freqüent en la comunicació escrita, així com els seus significats generals associats (p. ex. estructura interrogativa per fer un suggeriment).</p> <p>Reconèixer lèxic escrit d'ús freqüent relatiu a afers quotidians i a aspectes concrets de temes generals o relacionats amb els interessos o estudis propis, i inferir del context i del cotext, amb suport visual, els significats de paraules i expressions que es desconeixen.</p> <p>Reconèixer les principals convencions ortogràfiques, tipogràfiques i de puntuació, així com abreviatures i símbols d'ús comú (p. ex. @, %, ☒), i els seus significats associats.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identifica, amb ajuda de la imatge, instruccions generals de funcionament i maneig d'aparells d'ús quotidià (p. ex. una màquina expendedora), així com instruccions clares per dur a terme activitats i normes de seguretat bàsiques (p. ex. en un centre d'estudis). 2. Comprèn correspondència personal senzilla en qualsevol format en què es parla d'un mateix; es descriuen persones, objectes, llocs i activitats; es narren esdeveniments passats, i s'expressen de manera senzilla sentiments, desitjos i plans, i opinions sobre temes generals, coneguts o del seu interès. 3. Entén la idea general de correspondència formal en què se li proporciona informació sobre afers del seu interès en el context personal o educatiu (p. ex. sobre un curs d'estiu). 4. Capta el sentit general i alguns detalls importants de textos periodístics molt breus en qualsevol suport i sobre temes generals o del seu interès si els nombres, els noms, les il·lustracions i els títols constitueixen gran part del missatge. 5. Entén informació específica essencial en pàgines web i altres materials de referència o consulta clarament estructurats sobre temes relatius a afers del seu interès (p. ex. sobre una ciutat), sempre que pugui rellegir les seccions difícils.

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 4. Producció de textos escrits: expressió i interacció	
<p>Escriure, en paper o en suport digital, textos breus, senzills i d'estructura clara sobre temes habituals en situacions quotidianes o d'interès propi, en un registre neutre o informal, utilitzant recursos bàsics de cohesió, les convencions ortogràfiques bàsiques i els signes de puntuació més freqüents.</p> <p>Conèixer i aplicar estratègies adequades per elaborar textos escrits breus i d'estructura simple, p. ex. copiant formats, fórmules i models convencionals propis de cada tipus de text.</p> <p>Incorporar a la producció del text escrit els coneixements socioculturals i sociolingüístics adquirits relatius a relacions interpersonals, comportament i convencions socials, respectant les normes de cortesia i d'etiqueta més importants en els contextos respectius.</p> <p>Dur a terme les funcions que exigeixi el propòsit comunicatiu, utilitzant els exponents més freqüents de les funcions esmentades i els patrons discursius d'ús més habitual per organitzar el text escrit de manera senzilla.</p> <p>Mostrar control sobre un repertori limitat d'estructures sintàctiques d'ús freqüent, i utilitzar per comunicar-se mecanismes senzills prou ajustats al context i a la intenció comunicativa (repetició lèxica, el-lipsi, dixi personal, espacial i temporal, juxtaposició, i connectors i marcadors discursius molt freqüents).</p> <p>Conèixer i utilitzar un repertori lèxic escrit suficient per comunicar informació i breu, simple i directe en situacions habituals i quotidianes.</p> <p>Conèixer i aplicar, de manera suficient perquè el missatge principal quedi clar, els signes de puntuació elementals (p. ex. punt, coma) i les regles ortogràfiques bàsiques (p. ex. ús de majúscules i minúscules), així com les convencions ortogràfiques freqüents en la redacció de textos molt breus en suport digital.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Completa un qüestionari senzill amb informació personal bàsica i relativa al seu interessos o aficions (p. ex. per associar-se a un club internacional de joves). 2. Escriu notes i missatges (SMS, WhatsApp, Twitter), en què fa comentaris molt breus o dóna instruccions i indicacions relacionades amb activitats i situacions de la vida quotidiana i del seu interès, respectant les convencions i normes de cortesia i d'etiqueta més importants. 3. Escriu correspondència personal breu en la qual s'estableix i es manté el contacte social (p. ex. amb amics en altres països), s'intercanvia informació, es descriuen en termes senzills successos importants i experiències personals, i es fan i s'accepten oferiments i suggeriments (p. ex. es cancel·len, confirmen o modifiquen una invitació o uns plans). 4. Escriu correspondència formal molt bàsica i breu, dirigida a institucions públiques o privades o entitats comercials, fonamentalment per sol·licitar informació, i tenint en compte les convencions formals i normes de cortesia bàsiques d'aquest tipus de textos.

Segona llengua estrangera. 4t d'ESO

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 1. Comprensió de textos orals	
<p>Identificar la informació essencial, els punts principals i els detalls més rellevants en textos orals breus i ben estructurats, transmesos de viva veu o per mitjans tècnics i articulats a velocitat lenta o mitjana, en un registre formal, informal o neutre, i que versin sobre afers quotidians en situacions habituals o sobre temes generals o del camp d'interès propi en els àmbits personal, públic, i educatiu, sempre que les condicions acústiques no distorsionin el missatge i es pugui tornar a escoltar el que s'ha dit.</p> <p>Conèixer i saber aplicar les estratègies més adequades per a la comprensió del sentit general, la informació essencial, els punts i idees principals o els detalls rellevants del text.</p> <p>Conèixer i utilitzar per a la comprensió del text els aspectes socioculturals i sociolingüístics relatius a la vida quotidiana (hàbits d'estudi i de treball, activitats d'oci), condicions de vida i entorn, relacions interpersonals (entre homes i dones, a la feina, al centre educatiu, a les institucions), comportament (gestos, expressions facials, ús de la veu, contacte visual) i convencions socials (costums, tradicions).</p> <p>Distingir la funció o funcions comunicatives més rellevants del text i un repertori dels seus exponents més comuns, així com patrons discursius d'ús freqüent relatius a l'organització textual (introducció del tema, desenvolupament i canvi temàtic, i tancament textual).</p> <p>Reconèixer, i aplicar a la comprensió del text, els coneixements sobre els constituents i l'organització de patrons sintàctics i discursius d'ús freqüent en la comunicació oral, així com els seus significats associats (p. ex. estructura interrogativa per fer un suggeriment).</p> <p>Reconèixer lèxic oral d'ús comú relatiu a afers quotidians i a temes generals o relacionats amb els interessos propis, estudis i ocupacions, i inferir del context i del cotext, amb suport visual, els significats de paraules i expressions d'ús menys freqüent o més específic.</p> <p>Discriminar patrons sonors, accentuals, rítmics i d'entonació d'ús comú, i reconèixer els significats i les intencions comunicatives generals relacionats amb aquests.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Capta els punts principals i detalls rellevants d'indicacions, anuncis, missatges i comunicats breus i articulats de manera lenta i clara (p. ex. per megafonia o en un contestador automàtic), sempre que les condicions acústiques siguin bones i el so no estigui distorsionat. 2. Entén informació rellevant del que se li diu en transaccions i gestions quotidianes i estructurades (p. ex. en hotels, botigues, albergs, restaurants, espais d'oci o centres d'estudis). 3. Comprèn, en una conversa informal en què participa, descripcions, narracions, punts de vista i opinions formulats de manera simple sobre afers pràctics de la vida diària i sobre temes del seu interès, quan se li parla amb claredat, a poc a poc i directament i si l'interlocutor està disposat a repetir o reformular el que s'ha dit. 4. Comprèn, en una conversa formal o entrevista en què participa (p. ex. en un centre d'estudis), preguntes sobre afers personals o educatius, així com comentaris senzills i predictibles relacionats amb aquests, sempre que pugui demanar que se li repeteixi, aclareixi o elabori una cosa que se li ha dit. 5. Identifica la informació essencial de programes de televisió sobre afers quotidians o del seu interès articulats amb lentitud i claredat (p. ex. notícies, documentals o entrevistes), quan les imatges vehiculen gran part del missatge.

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 2. Producció de textos orals: expressió i interacció	
<p>Produir textos breus i comprensibles, tant en conversa cara a cara com per telèfon o altres mitjans tècnics, en un registre neutre o informal, amb un llenguatge senzill, en què es dona, se sol·licita i s'intercanvia informació sobre temes d'importància en la vida quotidiana i afers coneguts o d'interès personal, educatiu o ocupacional, i es justifiquen breument els motius de determinades accions i plans, encara que de vegades hi hagi interrupcions o vacil·lacions, siguin evidents les pauses i la reformulació per organitzar el discurs i seleccionar expressions i estructures, i l'interlocutor hagi de sol·licitar de vegades que se li repeteixi el que s'ha dit.</p> <p>Conèixer i saber aplicar les estratègies més adequades per produir textos orals monològics o dialògics breus i d'estructura simple i clara, utilitzant, entre d'altres, procediments com l'adaptació del missatge a patrons de la primera llengua o altres, o l'ús d'elements lèxics aproximats si no se'n disposa d'altres de més precisos.</p> <p>Incorporar a la producció del text oral monològic o dialògic els coneixements socioculturals i sociolingüístics adquirits relatius a relacions interpersonals, comportament i convencions socials, actuant amb la deguda propietat i respectant les normes de cortesia més importants en els contextos respectius.</p> <p>Dur a terme les funcions que exigeixi el propòsit comunicatiu, utilitzant els exponentes més comuns de les funcions esmentades i els patrons discursius d'ús més freqüent per organitzar el text de manera senzilla amb la suficient cohesió interna i coherència respecte al context de comunicació.</p> <p>Mostrar control sobre un repertori limitat d'estructures sintàctiques d'ús habitual, i utilitzar per comunicar-se mecanismes senzills prou ajustats al context i a la intenció comunicativa (repetició lèxica, el·lipsi, dixi personal, espacial i temporal, juxtaposició, i connectors i marcadors conversacionals d'ús molt freqüent).</p> <p>Conèixer i utilitzar un repertori lèxic oral suficient per comunicar informació, opinions i punts de vista breus, simples i directes en situacions habituals i quotidianes, encara que en situacions menys corrents calgui adaptar el missatge.</p> <p>Pronunciar i entonar de manera clara i intel·ligible, encara que de vegades sigui evident l'accent estranger o es cometin errors de pronunciació que no interrompin la comunicació, i els interlocutors hagin de sol·licitar repeticions de tant en tant.</p> <p>Manejar frases curtes, grups de paraules i fórmules per explicar-se de manera suficient en intercanvis breus en situacions habituals i quotidianes, i interrompre a vegades el discurs per cercar expressions, articular paraules menys freqüents i reparar la comunicació en situacions menys comunes.</p> <p>Interactuar de manera senzilla en intercanvis clarament estructurats, utilitzant fórmules o gestos simples per prendre o cedir el torn de paraula, encara que es depengui en gran mesura de l'actuació de l'interlocutor.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Fa presentacions breus i assajades, seguint un esquema lineal i estructurat, sobre aspectes concrets de temes del seu interès o relacionats amb els seus estudis, i respon preguntes breus i senzilles dels oients sobre el contingut d'aquestes. 2. S'explica amb la deguda correcció en gestions i transaccions quotidianes, com ara els viatges, l'allotjament, el transport, les compres i l'oci, seguint normes de cortesia bàsiques (salutació i tractament). 3. Participa en converses informals breus, cara a cara o per telèfon o altres mitjans tècnics, en què estableix contacte social, intercanvia informació i expressa de manera senzilla opinions i punts de vista, fa invitacions i oferiments, demana i ofereix coses, demana i dona indicacions o instruccions, o discuteix els passos que és necessari seguir per dur a terme una activitat conjunta. 4. S'explica de manera simple però suficient en una conversa formal, reunió o entrevista (p. ex. per participar en un curs d'estiu), aportant informació rellevant, expressant de manera senzilla les seves idees sobre temes habituals, donant la seva opinió sobre problemes pràctics quan se li pregunta directament, i reaccionant de manera simple davant comentaris, sempre que pugui demanar que se li repeteixin els punts clau si ho necessita.
Bloc 3. Comprensió de textos escrits	
<p>Identificar la informació essencial, els punts més rellevants i detalls importants en textos, tant en format imprès com en suport digital, breus i ben estructurats, escrits en un registre formal o neutre, que tractin sobre afers quotidians, temes d'interès o rellevants per als estudis i ocupacions propis, i que continguin estructures senzilles i un lèxic d'ús comú.</p> <p>Conèixer i saber aplicar les estratègies més adequades per a la comprensió del sentit general, la informació essencial, els punts i idees principals o els detalls rellevants del text.</p> <p>Conèixer, i utilitzar per a la comprensió del text, els aspectes socioculturals i sociolingüístics relatius a la vida quotidiana (hàbits d'estudi i de treball, activitats d'oci, incloses les manifestacions artístiques com la música o el cinema), condicions de vida i entorn, relacions interpersonals (entre homes i dones, a la feina, al centre educatiu, en les institucions) i convencions socials (costums, tradicions).</p> <p>Distingir la funció o funcions comunicatives més rellevants del text i un repertori dels seus exponentes més comuns, així com patrons discursius d'ús freqüent relatius a l'organització textual (introducció del tema, desenvolupament i canvi temàtic, i tancament textual).</p> <p>Reconèixer, i aplicar a la comprensió del text, els constituents i l'organització d'estructures sintàctiques d'ús freqüent en la comunicació escrita, així com els seus significats associats (p. ex. estructura interrogativa per fer un suggeriment).</p> <p>Reconèixer lèxic escrit d'ús comú relatiu a afers quotidians i a temes generals o relacionats amb els interessos, estudis i ocupacions propis, i inferir del context i del cotext, amb suport visual, els significats de paraules i expressions d'ús menys freqüent o més específic.</p> <p>Reconèixer les principals convencions ortogràfiques, tipogràfiques i de puntuació, així com abreviatures i símbols d'ús comú (p. ex. ©, %, ☒), i els seus significats associats.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identifica, amb ajuda de la imatge, instruccions generals de funcionament i maneig d'aparells d'ús quotidià (p. ex. una fotocopiadora), així com instruccions clares per dur a terme activitats i normes de seguretat bàsiques (p. ex. en un espai d'oci). 2. Comprèn correspondència personal senzilla en qualsevol format en què es parla d'un mateix; es descriuen persones, objectes i llocs; es narren esdeveniments passats, presents i futurs, reals o imaginaris, i s'expressen de manera senzilla sentiments, desitjos i opinions sobre temes generals, coneguts o del seu interès. 3. Entén la informació essencial de correspondència formal en què se li proporciona informació sobre afers del seu interès en el context personal o educatiu (p. ex. sobre una beca per fer un curs d'idiomes). 4. Capta les idees principals de textos periodístics breus en qualsevol suport i sobre temes generals o del seu interès si els nombres, els noms, les il·lustracions i els títols vehiculen gran part del missatge. 5. Entén informació específica essencial en pàgines web i altres materials de referència o consulta clarament estructurats sobre temes relatius a afers del seu interès (p. ex. sobre una aplicació informàtica, un llibre o una pel·lícula), sempre que pugui rellegir les seccions difícils.

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 4: Producció de textos escrits: expressió i interacció	
<p>Escriure, en paper o en suport electrònic, textos breus, senzills i d'estructura clara sobre temes quotidians o d'interès propi, en un registre formal o neutre, utilitzant adequadament els recursos bàsics de cohesió, les convencions ortogràfiques bàsiques i els signes de puntuació més comuns, amb un control raonable d'expressions i estructures senzilles i un lèxic d'ús freqüent.</p> <p>Conèixer i aplicar estratègies adequades per elaborar textos escrits breus i d'estructura simple, p. ex. copiant formats, fórmules i models convencionals propis de cada tipus de text.</p> <p>Incorporar a la producció del text escrit els coneixements socioculturals i sociolingüístics adquirits relatius a relacions interpersonals, comportament i convencions socials, respectant les normes de cortesia i d'etiqueta més importants en els contextos respectius.</p> <p>Dur a terme les funcions que exigeixi el propòsit comunicatiu, utilitzant els exponents més comuns de les funcions esmentades i els patrons discursius d'ús més freqüent per organitzar el text escrit de manera senzilla amb la suficient cohesió interna i coherència respecte al context de comunicació.</p> <p>Mostrar control sobre un repertori limitat d'estructures sintàctiques d'ús habitual, i utilitzar per comunicar-se mecanismes senzills prou ajustats al context i a la intenció comunicativa (repetició lèxica, el·lipsi, dixi personal, espacial i temporal, juxtaposició, i connectors i marcadors discursius molt freqüents).</p> <p>Conèixer i utilitzar un repertori lèxic escrit suficient per comunicar informació, opinions i punts de vista breus, simples i directes en situacions habituals i quotidianes, encara que calgui adaptar el missatge en situacions menys corrents i sobre temes menys coneguts.</p> <p>Conèixer i aplicar, de manera adequada per fer-se entendre gairebé sempre, els signes de puntuació elementals (p. ex. punt, coma) i les regles ortogràfiques bàsiques (p. ex. ús de majúscules i minúscules, o separació de paraules al final de línia), així com les convencions ortogràfiques més habituals en la redacció de textos en suport electrònic.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Completa un qüestionari senzill amb informació personal i relativa a la seva formació, interessos o aficions (p. ex. per subscriure's a una publicació digital). 2. Escriu notes i missatges (SMS, WhatsApp, Twitter), en què fa breus comentaris o dona instruccions i indicacions relacionades amb activitats i situacions de la vida quotidiana i del seu interès, respectant les convencions i normes de cortesia i d'etiqueta. 3. Escriu correspondència personal breu en què s'estableix i es manté el contacte social (p. ex. amb amics en altres països); s'intercanvia informació; es descriuen en termes senzills successos importants i experiències personals; es donen instruccions; es fan i s'accepten oferiments i suggeriments (p. ex. es cancel·len, confirmen o modifiquen una invitació o uns plans), i s'expressen opinions de manera senzilla. 4. Escriu correspondència formal bàsica i breu, dirigida a institucions públiques o privades o entitats comercials, per sol·licitar o donar la informació requerida i tenint en compte les convencions formals i normes de cortesia bàsiques d'aquest tipus de textos.

Segona llengua estrangera I. 1r de batxillerat

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Comprensió de textos orals	
<p>Identificar el sentit general, la informació essencial, els punts principals i els detalls més rellevants en textos orals breus o de longitud mitjana, transmesos de viva veu o per mitjans tècnics, clarament estructurats i articulats a una velocitat lenta o mitjana, en un registre formal, informal o neutre, i que tractin sobre aspectes concrets de temes generals, sobre afers quotidians en situacions corrents o menys habituals, o sobre els interessos propis en els àmbits personal, públic, educatiu i ocupacional, sempre que les condicions acústiques no distorsionin el missatge i es pugui tornar a escoltar el que s'ha dit.</p> <p>Conèixer i saber aplicar les estratègies adequades per a la comprensió del sentit general, la informació essencial, els punts i idees principals o els detalls rellevants del text.</p> <p>Conèixer i utilitzar per a la comprensió del text els aspectes socioculturals i sociolingüístics relatius a la vida quotidiana (hàbits i activitats d'estudi, treball i oci), condicions de vida i entorn, relacions interpersonals (entre homes i dones, en l'àmbit educatiu, ocupacional i institucional), comportament (postures, expressions facials, ús de la veu, contacte visual, proxèmica) i convencions socials (actituds, valors).</p> <p>Distingir la funció o funcions comunicatives més rellevants del text i un repertori dels seus exponents més comuns, així com patrons discursius d'ús freqüent relatius a l'organització i ampliació de la informació (p. ex. nova enfront de coneguda o exemplificació).</p> <p>Aplicar a la comprensió del text els coneixements sobre els constituents i l'organització de patrons sintàctics i discursius d'ús freqüent en la comunicació oral, així com els seus significats associats (p. ex. una estructura interrogativa per expressar interès).</p> <p>Reconèixer lèxic oral d'ús comú relatiu a afers quotidians i a temes generals o relacionats amb els interessos, estudis i ocupacions propis, i un repertori limitat d'expressions d'ús molt freqüent, quan el context o el suport visual faciliten la comprensió.</p> <p>Discriminar patrons sonors, accentuals, rítmics i d'entonació d'ús comú, i reconèixer els significats i les intencions comunicatives generals relacionats amb aquests.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Capta els punts principals i detalls rellevants de missatges, gravats o de viva veu, que continguin instruccions, indicacions o altra informació clarament estructurada (p. ex. sobre com utilitzar una màquina o un dispositiu d'ús quotidià), sempre que pugui tornar a escoltar el que s'ha dit o demanar confirmació. 2. Entén el que es diu en transaccions i gestions quotidianes i estructurades (p. ex. en bancs, botigues, hotels, restaurants, transports, centres educatius), i els punts principals i informació rellevant quan se li parla directament en situacions menys habituals (p. ex. si sorgeix algun problema mentre viatja), sempre que pugui tornar a escoltar el que s'ha dit. 3. Comprèn, en una conversa informal en què participa, opinions justificades i clarament articulades sobre diversos afers quotidians o d'interès personal, així com l'expressió de sentiments sobre aspectes concrets de temes habituals o d'actualitat. 4. Comprèn, en una conversa formal o entrevista en què participa, informació rellevant de caràcter habitual i previsible sobre afers pràctics en l'àmbit educatiu, sempre que pugui demanar que se li repeteixi, o que es reformuli, aclareixi o elabori una cosa que se li ha dit. 5. Distingeix, amb suport visual o escrit, el sentit general i les idees més importants en presentacions ben estructurades i d'exposició lenta i clara sobre temes coneguts o del seu interès en els àmbits personal i educatiu. 6. Identifica els aspectes més importants de programes informatius, documentals i entrevistes a la televisió, així com la informació essencial d'anuncis publicitaris i programes d'entreteniment, quan el discurs està ben estructurat i articulad amb claredat en una varietat estàndard de la llengua i amb suport de la imatge.

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 2. Producció de textos orals: expressió i interacció	
<p>Produir textos d'extensió breu o mitjana, tant cara a cara com per telèfon o altres mitjans tècnics, en un registre formal, neutre o informal, en què s'intercanvien informació i opinions, es justifiquen breument els motius d'accions i plans, i es formulen hipòtesis, encara que es produeixin pauses per planificar el que es vol dir i a vegades calgui formular el missatge en termes més senzills i repetir o reelaborar el que s'ha dit per ajudar a la comprensió de l'interlocutor.</p> <p>Conèixer i saber aplicar les estratègies més adequades per produir textos orals monològics o dialògics breus o de longitud mitjana, i d'estructura simple i clara, recurrent, entre d'altres, a procediments com la reformulació, en termes més senzills, del que es vol expressar quan no es disposa d'estructures o lèxic més complexos en situacions comunicatives més específiques.</p> <p>Incorporar a la producció del text oral monològic o dialògic els coneixements socioculturals i sociolingüístics adquirits relatius a relacions interpersonals i convencions socials en els àmbits personal, públic, educatiu i ocupacional; ajustar el missatge al destinatari i al propòsit comunicatiu, i mostrar la propietat i cortesia degudes.</p> <p>Dur a terme les funcions requerides pel propòsit comunicatiu, utilitzant un repertori d'exponents comuns de les funcions esmentades i els patrons discursius habituals per iniciar i concloure el text adequadament, organitzar la informació de manera clara o ampliar-la amb exemples.</p> <p>Mostrar un bon control sobre estructures sintàctiques i discursives d'ús més comú en la comunicació oral, i seleccionar-ne les més apropiades en funció del propòsit comunicatiu, del contingut del missatge i de l'interlocutor.</p> <p>Conèixer i utilitzar el lèxic oral d'ús més comú relatiu a afers quotidians i a aspectes concrets de temes generals o relacionats amb els interessos, estudis i ocupacions propis, i un repertori limitat d'expressions d'ús freqüent en la comunicació oral.</p> <p>Pronunciar i entonar els enunciats de manera clara i comprensible, encara que de vegades sigui evident l'accent estranger o es cometi algun error de pronunciació que no interfereixi en la comunicació.</p> <p>Expressar-se amb prou fluïdesa perquè es pugui seguir sense molta dificultat el fil del discurs, encara que es puguin produir pauses per planificar el que es vol dir i a vegades calgui interrompre i reiniciar el missatge per reformular-lo en termes més senzills i més clars per a l'interlocutor.</p> <p>Interactuar de manera senzilla però efectiva en intercanvis clarament estructurats, utilitzant les fórmules o indicacions més comunes per prendre o cedir el torn de paraula, encara que hi pugui haver un cert desajust en la col·laboració amb l'interlocutor.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Fa presentacions assajades prèviament, breus i amb suport visual (p. ex. transparències, pòsters o altre material gràfic), sobre aspectes concrets de temes acadèmics del seu interès; organitza la informació bàsica en un esquema coherent i l'amplia amb alguns exemples, i respon preguntes senzilles dels oients sobre el tema tractat. 2. S'explica amb prou eficàcia en situacions quotidianes i menys habituals que poden sorgir durant un viatge o estada en altres països per motius personals o educatius (transport, allotjament, menjars, compres, estudis, relacions amb les autoritats, salut, oci). 3. Participa en converses informals, cara a cara o per telèfon o altres mitjans tècnics, sobre afers quotidians, en què intercanvia informació i expressa i justifica opinions breument; narra i descriu fets ocorreguts en el passat o plans de futur; fa suggeriments; demana i dóna indicacions o instruccions; expressa i justifica sentiments de manera senzilla, i descriu amb cert detall aspectes concrets de temes d'actualitat o d'interès personal o educatiu. 4. Pren part en converses formals o entrevistes de caràcter acadèmic o ocupacional sobre temes molt habituals en aquests contextos, intercanviant informació rellevant sobre fets concrets, demanant i donant instruccions o solucions a problemes pràctics, plantejant amb senzillesa i claredat els seus punts de vista, i justificant breument les seves accions, opinions i plans.
Bloc 3. Comprensió de textos escrits	
<p>Identificar la informació essencial, els punts més rellevants i detalls importants en textos, en format imprès o en suport digital, ben estructurats i de curta o mitjana extensió, escrits en un registre formal, informal o neutre, que tractin sobre afers quotidians, temes d'interès o rellevants per als estudis o ocupacions propis i que continguin estructures freqüents i un lèxic general d'ús comú.</p> <p>Conèixer i saber aplicar les estratègies més adequades per a la comprensió del sentit general, la informació essencial, els punts i idees principals o els detalls rellevants del text.</p> <p>Conèixer, i utilitzar per a la comprensió del text, els aspectes sociolingüístics relatius a la vida quotidiana (hàbits i activitats d'estudi, treball i oci), condicions de vida i relacions interpersonals (en l'àmbit educatiu, ocupacional i institucional), i convencions socials (actituds, valors), així com els aspectes culturals bàsics que permetin comprendre informació i idees generals presents al text.</p> <p>Distingir la funció o funcions comunicatives més rellevants del text i un repertori dels seus exponents més comuns, així com patrons discursius d'ús freqüent relatius a l'organització i ampliació de la informació (p. ex. nova enfront de coneguda o exemplificació).</p> <p>Aplicar a la comprensió del text els coneixements sobre els constituents i l'organització d'estructures sintàctiques i discursives d'ús freqüent en la comunicació escrita, així com els seus significats associats (p. ex. una estructura interrogativa per expressar interès).</p> <p>Reconèixer lèxic escrit d'ús comú relatiu a afers quotidians i a temes generals o relacionats amb els interessos, estudis i ocupacions propis, i un repertori limitat de fórmules i expressions d'ús freqüent en la comunicació mitjançant textos escrits.</p> <p>Reconèixer les principals convencions de format, tipogràfiques, ortogràfiques i de puntuació, així com abreviatures i símbols d'ús comú i més específic (p. ex. ©), i els seus significats associats.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identifica la informació més important en instruccions sobre l'ús d'aparells o de programes informàtics d'ús habitual, i sobre la realització d'activitats i normes de seguretat o de convivència en l'entorn públic i educatiu. 2. Entén el sentit general i els punts principals d'anuncis i comunicacions de caràcter públic, institucional o corporatiu clarament estructurats, relacionats amb afers del seu interès personal o acadèmic (p. ex. sobre cursos, pràctiques o beques). 3. Comprèn correspondència personal, en qualsevol suport, inclosos els fòrums en línia o Blogspot, en què es descriuen i narren fets i experiències, impressions i sentiments, i s'intercanvien informació i opinions sobre aspectes concrets de temes generals, coneguts o del seu interès. 4. Entén prou la correspondència de caràcter formal, institucional o comercial sobre afers que poden sorgir mentre organitza o fa un viatge a l'estranger (p. ex. confirmació o canvi de reserva de bitllets d'avió o allotjament). 5. Identifica la informació més important en textos periodístics en qualsevol suport, breus i ben estructurats i que tractin sobre temes generals o coneguts, i capta les idees principals d'articles divulgatius senzills sobre temes del seu interès. 6. Entén informació específica rellevant en pàgines web i altres materials de referència o consulta clarament estructurats (p. ex. enciclopèdies) sobre temes relatius a matèries acadèmiques o afers relacionats amb la seva especialitat o amb els seus interessos.

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 4. Producció de textos escrits: expressió i interacció	
<p>Escriure, en paper o en suport digital, textos d'estructura clara, breus o d'extensió mitjana, sobre afers quotidians o temes d'interès personal o educatiu, en un registre formal, neutre o informal, utilitzant els recursos de cohesió, les convencions ortogràfiques i els signes de puntuació més comuns, i mostrant un control raonable d'estructures i un lèxic d'ús freqüent de caràcter general.</p> <p>Conèixer, seleccionar i aplicar les estratègies més adequades per elaborar textos escrits senzills de longitud breu o mitjana, p. ex. incorporant esquemes i expressions de textos model amb funcions comunicatives similars al text que es vol produir.</p> <p>Incorporar a la producció del text escrit els coneixements socioculturals i sociolingüístics adquirits relatius a relacions interpersonals i convencions socials en els àmbits personal, públic, educatiu i ocupacional, ajustant el missatge, amb la propietat deguda, al destinatari i al propòsit comunicatiu.</p> <p>Dur a terme les funcions requerides pel propòsit comunicatiu, utilitzant un repertori d'exponents habituals de les funcions esmentades i els patrons discursius d'ús més comú per iniciar i concloure el text, organitzar la informació de manera que sigui comprensible fàcilment o ampliar-la amb exemples.</p> <p>Mostrar un bon control sobre un repertori d'estructures sintàctiques i discursives comunes suficient per comunicar-se de manera senzilla però amb la deguda eficàcia, i seleccionar-ne les més apropiades en funció del missatge, el propòsit comunicatiu i el destinatari del text.</p> <p>Conèixer i utilitzar lèxic escrit d'ús comú relatiu a afers quotidians i aspectes concrets de temes generals o relacionats amb els interessos, estudis i ocupacions propis, i un repertori limitat de fórmules i expressions d'ús molt freqüent en la comunicació per escrit.</p> <p>Utilitzar les convencions ortogràfiques, de puntuació i de format d'ús molt freqüent, en textos escrits en diferents suports, amb la correcció suficient per no donar lloc a malentesos greus, encara que es puguin cometre errors que no interrompin la comunicació.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Completa un qüestionari amb informació personal, acadèmica o ocupacional (p. ex. per participar en un camp arqueològic d'estiu). 2. Escriu notes, anuncis, missatges i comentaris breus, en qualsevol suport (p. ex. en Twitter o Facebook), en què sol·licita i transmet informació i opinions senzilles respectant les convencions i normes de cortesia i d'etiqueta. 3. Escriu, en un format convencional, informes molt breus i senzills en què dóna informació essencial sobre un tema acadèmic, fa breus descripcions i narra esdeveniments seguint una estructura esquemàtica. 4. Escriu correspondència personal, en qualsevol format, en què descriu experiències i sentiments; narra de manera lineal activitats i experiències passades (p. ex. un viatge), i intercanvia informació i opinions sobre temes concrets en les seves àrees d'interès personal o educatiu. 5. Escriu correspondència formal bàsica, dirigida a institucions públiques o privades o entitats comercials, en què demana o dóna informació o sol·licita un servei tenint en compte les convencions formals i normes de cortesia més comunes en aquest tipus de textos.

Segona llengua estrangera II. 2n de batxillerat

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 1. Comprensió de textos orals	
<p>Identificar el sentit general, la informació essencial, els punts principals i els detalls més rellevants en textos orals breus o de longitud mitjana, clarament estructurats, i transmesos de viva veu o per mitjans tècnics i articulats a una velocitat mitjana, en un registre formal, informal o neutre, i que tractin sobre aspectes concrets o abstractes de temes generals, sobre afers quotidians en situacions corrents o menys habituals, o sobre els interessos propis en els àmbits personal, públic, educatiu i ocupacional/laboral, sempre que les condicions acústiques no distorsionin el missatge i es pugui tornar a escoltar el que s'ha dit.</p> <p>Conèixer i saber aplicar les estratègies adequades per a la comprensió del sentit general, la informació essencial, els punts i idees principals o els detalls rellevants del text.</p> <p>Conèixer i utilitzar per a la comprensió del text els aspectes socioculturals i sociolingüístics relatius a la vida quotidiana (hàbits i activitats d'estudi, treball i oci), condicions de vida (hàbitat, estructura socioeconòmica), relacions interpersonals (generacionals, entre homes i dones, en l'àmbit educatiu, ocupacional i institucional), comportament (postures, expressions facials, ús de la veu, contacte visual, proxèmica) i convencions socials (actituds, valors).</p> <p>Distingir la funció o funcions comunicatives més rellevants del text i un repertori dels seus exponents més comuns, així com patrons discursius d'ús freqüent relatius a l'organització i ampliació o reestructuració de la informació (p. ex. nova enfront de coneguda; exemplificació; resum).</p> <p>Reconèixer i aplicar a la comprensió del text els coneixements sobre els constituents i l'organització de patrons sintàctics i discursius d'ús freqüent en la comunicació oral, així com els seus significats associats (p. ex. una estructura interrogativa per expressar sorpresa).</p> <p>Reconèixer lèxic oral d'ús comú relatiu a afers quotidians i a temes generals o relacionats amb els interessos, estudis i ocupacions propis, i un repertori limitat d'expressions i modismes d'ús freqüent quan el context o el suport visual faciliten la comprensió.</p> <p>Discriminar patrons sonors, accentuals, rítmics i d'entonació d'ús comú, i reconèixer els significats i les intencions comunicatives generals relacionats amb aquests.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Capta els punts principals i detalls rellevants de missatges gravats o de viva veu, clarament articulats, que continguin instruccions, indicacions o altra informació, fins i tot de tipus tècnic (p. ex. en contestadors automàtics o sobre com utilitzar una màquina o dispositiu d'ús menys habitual). 2. Entén el que se li diu en transaccions i gestions quotidianes i estructurades (p. ex. en bancs, botigues, hotels, restaurants, transports, centres educatius) o menys habituals (p. ex. en una farmàcia, un hospital, una comissaria o un organisme públic), si pot demanar confirmació d'alguns detalls. 3. Comprèn, en una conversa informal en què participa, explicacions o justificacions de punts de vista i opinions, sobre diversos afers d'interès personal, quotidians o menys habituals, articulats de manera clara, així com la formulació d'hipòtesis, l'expressió de sentiments i la descripció d'aspectes abstractes de temes com, p. ex., la música, el cinema, la literatura o els temes d'actualitat. 4. Comprèn, en una conversa formal o entrevista en què participa, informació rellevant i detalls sobre afers pràctics relatius a activitats acadèmiques o ocupacionals de caràcter habitual i predictable, sempre que pugui demanar que se li repeteixi o que es reformuli, aclareixi o elabori una cosa que se li ha dit. 5. Distingeix, amb suport visual o escrit, les idees principals i informació rellevant en presentacions o xerrades ben estructurades i d'exposició clara sobre temes coneguts o del seu interès relacionats amb l'àmbit educatiu o ocupacional. 6. Identifica aspectes significatius de notícies de televisió clarament articulades, quan hi ha suport visual que complementi el discurs, així com la informació essencial d'anuncis publicitaris, sèries i pel·lícules ben estructurats i articulats amb claredat, en una varietat estàndard de la llengua i quan les imatges facilitin la comprensió.

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 2. Producció de textos orals: expressió i interacció	
<p>Produir textos breus o de longitud mitjana, tant en conversa cara a cara com per telèfon o altres mitjans tècnics, en un registre formal, neutre o informal, en què s'intercanvien informació, idees i opinions, es justifiquen de manera simple però suficient els motius d'accions i plans, i es formulen hipòtesis, encara que de vegades hi hagi titubejos per cercar expressions, pauses per reformular i organitzar el discurs i sigui necessari repetir el que s'ha dit per ajudar l'interlocutor a comprendre alguns detalls.</p> <p>Conèixer i saber aplicar les estratègies més adequades per produir textos orals monològics o dialògics breus o de longitud mitjana i d'estructura simple i clara, explotant els recursos dels quals es disposa i limitant l'expressió a aquests; recurrent, entre d'altres, a procediments com la definició simple d'elements per als quals no es tenen les paraules necessàries, o començant de nou amb una nova estratègia quan falla la comunicació.</p> <p>Incorporar a la producció del text oral monològic o dialògic els coneixements socioculturals i sociolingüístics adquirits relatius a relacions interpersonals i convencions socials en els àmbits personal, públic, educatiu i ocupacional/laboral, seleccionant i aportant informació necessària i pertinent, ajustant de manera adequada l'expressió al destinatari, al propòsit comunicatiu, al tema tractat i al canal de comunicació, i expressant opinions i punts de vista amb la cortesia necessària.</p> <p>Dur a terme les funcions requerides pel propòsit comunicatiu, utilitzant un repertori d'exponents comuns de les funcions esmentades i els patrons discursius habituals per iniciar i concloure el text adequadament, organitzar la informació de manera clara, ampliar-la amb exemples o resumir-la.</p> <p>Mostrar un bon control sobre un ampli repertori d'estructures sintàctiques comunes, encara que amb alguna influència de la primera llengua o altres, i seleccionar els elements adequats de coherència i de cohesió textual per organitzar el discurs de manera senzilla però eficaç.</p> <p>Conèixer i utilitzar lèxic oral d'ús comú relatiu a afers quotidians i a temes generals o relacionats amb els interessos, estudis i ocupacions propis, i un repertori limitat d'expressions i modismes d'ús freqüent.</p> <p>Pronunciar i entonar els enunciats de manera clara i comprensible, si bé els interlocutors poden necessitar repeticions si es tracta de paraules i estructures poc freqüents; en l'articulació es poden cometre errors que no interrompin la comunicació.</p> <p>Mantenir el ritme del discurs amb prou fluïdesa per fer comprensible el missatge quan les intervencions són breus o de longitud mitjana, encara que es puguin produir pauses, vacil·lacions ocasionals o reformulacions del que es vol expressar en situacions menys habituals o en intervencions més llargues.</p> <p>Interactuar de manera senzilla però efectiva en intercanvis clarament estructurats, utilitzant fórmules o indicacions habituals per prendre o cedir el torn de paraula, encara que es pugui necessitar l'ajuda de l'interlocutor.</p>	<p>1. Fa presentacions breus, ben estructurades, assajades prèviament i amb suport visual (p. ex. Powerpoint), sobre aspectes concrets de temes acadèmics o ocupacionals del seu interès, organitzant la informació bàsica de manera coherent, explicant les idees principals breument i amb claredat, i responent preguntes senzilles dels oients articulades de manera clara i a velocitat mitjana.</p> <p>2. S'explica adequadament en situacions quotidianes i menys habituals que poden sorgir durant un viatge o estada en altres països per motius personals, educatius o ocupacionals (transport, allotjament, menjars, compres, estudis, treball, relacions amb les autoritats, salut, oci) i sap sol·licitar atenció, informació, ajuda o explicacions, i fer una reclamació o una gestió formal de manera senzilla però correcta i adequada al context.</p> <p>3. Participa adequadament en converses informals, cara a cara o per telèfon o altres mitjans tècnics, sobre afers quotidians o menys habituals, en què intercanvia informació i expressa i justifica breument opinions i punts de vista; narra i descriu de manera coherent fets ocorreguts en el passat o plans de futur reals o inventats; formula hipòtesis; fa suggeriments; demana i dona indicacions o instruccions amb un cert detall; expressa i justifica sentiments, i descriu aspectes concrets i abstractes de temes com, per exemple, la música, el cinema, la literatura o els temes d'actualitat.</p> <p>4. Pren part en converses formals, entrevistes i reunions de caràcter acadèmic o ocupacional, sobre temes habituals en aquests contextos, en què intercanvia informació pertinent sobre fets concrets, demana i dona instruccions o solucions a problemes pràctics, planteja els seus punts de vista de manera senzilla i amb claredat, i raona i explica breument i de manera coherent les seves accions, opinions i plans.</p>

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluables
Bloc 3. Comprensió de textos escrits	
<p>Identificar la informació essencial, els punts més rellevants i detalls importants en textos, tant en format imprès com en suport digital, breus o de longitud mitjana i ben estructurats, escrits en un registre formal, informal o neutre, que tractin sobre afers quotidians o menys habituals, temes d'interès o rellevants per als estudis, ocupació o treball propis i que continguin estructures i un lèxic d'ús comú, tant de caràcter general com més específic.</p> <p>Conèixer i saber aplicar les estratègies més adequades per a la comprensió del sentit general, la informació essencial, els punts i idees principals o els detalls rellevants del text.</p> <p>Conèixer, i utilitzar per a la comprensió del text, els aspectes sociolingüístics relatius a la vida quotidiana (hàbits i activitats d'estudi, treball i oci), condicions de vida i entorn socioeconòmic, relacions interpersonals (generacionals o en l'àmbit educatiu, ocupacional i institucional) i convencions socials (actituds, valors), així com els aspectes culturals generals que permetin comprendre informació i idees presents al text.</p> <p>Distingir la funció o funcions comunicatives més rellevants del text i un repertori dels seus exponents més comuns, així com patrons discursius d'ús freqüent relatius a l'organització i ampliació o reestructuració de la informació (p. ex. nova enfront de coneguda; exemplificació; resum).</p> <p>Reconèixer, i aplicar a la comprensió del text, els constituents i l'organització d'estructures sintàctiques d'ús freqüent en la comunicació escrita, així com els seus significats associats (p. ex. una estructura interrogativa per expressar sorpresa).</p> <p>Reconèixer lèxic escrit d'ús comú relatiu a afers quotidians i a temes generals o relacionats amb els interessos, estudis i ocupacions propis, i un repertori limitat d'expressions i modismes d'ús freqüent quan el context o el suport visual faciliten la comprensió.</p> <p>Reconèixer les principals convencions de format, tipogràfiques, ortogràfiques i de puntuació, així com abreviatures i símbols d'ús comú i més específic (p. ex. &, ¥), i els seus significats associats.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identifica informació rellevant en instruccions detallades sobre l'ús d'aparells, dispositius o programes informàtics, i sobre la realització d'activitats i normes de seguretat o de convivència (p. ex. en un esdeveniment cultural o en una residència d'estudiants). 2. Entén el sentit general, els punts principals i informació rellevant d'anuncis i comunicacions de caràcter públic, institucional o corporatiu clarament estructurats, relacionats amb afers del seu interès personal, acadèmic o ocupacional (p. ex. sobre cursos, beques, ofertes de treball). 3. Comprèn correspondència personal, en qualsevol suport, inclosos els fóruns en línia o Blogspot, en què es descriuen amb un cert detall fets i experiències, impressions i sentiments; es narren fets i experiències, reals o imaginaris, i s'intercanvien informació, idees i opinions sobre aspectes tant abstractes com concrets de temes generals, coneguts o del seu interès. 4. Entén prou les cartes, faxos o correus electrònics de caràcter formal, oficial o institucional com per poder reaccionar en conseqüència (p. ex. si se li sol·liciten documents per a una estada d'estudis a l'estranger). 5. Localitza amb facilitat informació específica de caràcter concret en textos periodístics en qualsevol suport, ben estructurats i d'extensió mitjana, com ara notícies glossades; reconeix idees significatives d'articles divulgatius senzills, i identifica les conclusions principals en textos de caràcter clarament argumentatiu, sempre que pugui rellegir les seccions difícils. 6. Entén informació específica important en pàgines web i altres materials de referència o consulta clarament estructurats (p. ex. enciclopèdies, diccionaris, monografies, presentacions) sobre temes relatius a matèries acadèmiques o afers ocupacionals relacionats amb la seva especialitat o amb els seus interessos.
Bloc 4. Producció de textos escrits: expressió i interacció	
<p>Escriure, en paper o en suport electrònic, textos breus o de longitud mitjana, coherents i d'estructura clara, sobre temes d'interès personal, o afers quotidians o menys habituals, en un registre formal, neutre o informal, utilitzant adequadament els recursos de cohesió, les convencions ortogràfiques i els signes de puntuació més comuns, i mostrant un control raonable d'expressions, estructures i un lèxic d'ús freqüent, tant de caràcter general com més específic dins de l'àrea d'especialització o d'interès pròpia.</p> <p>Conèixer, seleccionar i aplicar les estratègies més adequades per elaborar textos escrits breus o de longitud mitjana, p. ex. refrasejant estructures a partir d'altres textos de característiques i propòsits comunicatius similars, o redactant esborranys previs.</p> <p>Incorporar a la producció del text escrit els coneixements socioculturals i sociolingüístics adquirits relatius a relacions interpersonals i convencions socials en els àmbits personal, públic, educatiu i ocupacional/laboral; seleccionar i aportar informació necessària i pertinent, ajustar de manera adequada l'expressió al destinatari, al propòsit comunicatiu, al tema tractat i al suport textual, i expressar opinions i punts de vista amb la cortesia necessària.</p> <p>Dur a terme les funcions requerides pel propòsit comunicatiu, utilitzant un repertori d'exponents comuns de les funcions esmentades i els patrons discursius habituals per iniciar i concloure el text escrit adequadament, organitzar la informació de manera clara, ampliar-la amb exemples o resumir-la.</p> <p>Mostrar un bon control sobre un ampli repertori d'estructures sintàctiques comunes, encara que amb alguna influència de la primera llengua o altres, i seleccionar els elements adequats de coherència i de cohesió textual per organitzar el discurs de manera senzilla però eficaç.</p> <p>Conèixer i utilitzar lèxic escrit d'ús comú relatiu a afers quotidians i a temes generals o relacionats amb els interessos, estudis i ocupacions propis, i un repertori limitat d'expressions i modismes d'ús freqüent.</p> <p>Utilitzar les convencions ortogràfiques, de puntuació i de format més freqüents amb una correcció raonable de manera que es compregui el missatge, encara que hi pot haver alguna influència de la primera o altres llengües; saber manejar els recursos bàsics de processament de textos per corregir els errors ortogràfics dels textos que es produeixen en format electrònic, i adaptar-se a les convencions comunes d'escriptura de textos a Internet (p. ex. abreviacions o altres en xats).</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Completa un qüestionari detallat amb informació personal, acadèmica o laboral (p. ex. per sol·licitar una beca). 2. Escriu notes, anuncis, missatges i comentaris breus, en qualsevol suport, en què sol·licita i transmet informació i opinions senzilles i en què ressaltar els aspectes que considera importants (p. ex. en una pàgina web), respectant les convencions i normes de cortesia i d'etiqueta. 3. Escriu, en un format convencional, informes breus i senzills en què dona informació essencial sobre un tema acadèmic, ocupacional o menys habitual (p. ex. un accident); descriu breument situacions, persones, objectes i llocs; narra esdeveniments en una clara seqüència lineal, i explica de manera senzilla els motius de determinades accions. 4. Escriu correspondència personal i participa en fóruns, Blogspot i xats en què descriu experiències, impressions i sentiments; narra, de manera lineal i coherent, fets relacionats amb el seu àmbit d'interès, activitats i experiències passades (p. ex. sobre un viatge, un esdeveniment important, un llibre, una pel·lícula), o fets imaginaris, i intercanvia informació i idees sobre temes concrets, assenyalant els aspectes que li semblen importants i justificant breument les seves opinions sobre aquests. 5. Escriu correspondència formal bàsica, dirigida a institucions públiques o privades o entitats comercials, fonamentalment destinada a demanar o donar informació, sol·licitar un servei o efectuar una reclamació o una altra gestió senzilla, tenint en compte les convencions formals i normes de cortesia usals en aquest tipus de textos.

21. Tècniques d'expressió gràficoplàstica.

La matèria de tècniques d'expressió gràficoplàstica té com a objectiu que l'alumnat adquireixi el coneixement i l'aplicació dels recursos, les tècniques, els mètodes i les aplicacions instrumentals que han utilitzat, i segueixen utilitzant, els artistes al llarg de la història.

La matèria també permet el desenvolupament de competències, en especial la consciència i expressió cultural, atès que l'alumnat aprofundeix i entén com s'han desenvolupat al llarg de la història els processos i les tècniques que han permès que els artistes manifestessin les vivències de cadascuna de les èpoques en les obres d'art. Així mateix, l'assignatura facilita a l'alumnat la capacitat d'aprendre a aprendre, ja que, en ser una assignatura de caràcter teoricopràctic, li permet millorar els seus coneixements a partir de l'observació de produccions dels artistes i la comparació amb les produccions pròpies.

Un coneixement exhaustiu de les tècniques gràficoplàstiques tradicionals en els camps del dibuix, la pintura i el gravat, així com en altres tècniques mixtes i alternatives més recents, aporta a l'alumnat la capacitat d'expressar i desenvolupar les seves pròpies idees i plasmar-les, de la manera més adequada possible, creant obres gràfiques tècnicament adequades. Des del coneixement, l'alumnat comunica; a través de la creació d'imatges pròpies, experimenta amb diferents materials per cercar solucions adequades als seus objectius.

El desenvolupament de les capacitats creatives permet que l'alumnat s'iniciï en el camp de les arts gràfiques i desenvolupi un esperit crític dins del món de la plàstica. A més, a través dels coneixements adquirits pot apreciar amb molta més profunditat el valor del patrimoni artístic i, per tant, fomentar actituds de respecte cap a aquest patrimoni.

Tècniques d'expressió gràficoplàstica. 2n de batxillerat

Críteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Materials	
1. Seleccionar informació a través de diferents fonts d'informació, incloses les tecnologies de la informació i la comunicació, de l'evolució dels materials i la seva aplicació al llarg de la història, amb la finalitat de distingir i relacionar els diferents materials i instruments utilitzats en les tècniques gràficoplàstiques. 2. Comparar les propietats físiques i químiques dels diferents materials i la seva interacció.	1.1. Coneix els materials, el tipus de suport, pigments, aglutinants i diluents utilitzats en les tècniques gràficoplàstiques. 1.2. Narra l'evolució històrica dels materials i la seva adaptació al llarg de la història. 1.3. Relaciona els materials, el tipus de suport, pigments, aglutinants i diluents més adequats per a cada tècnica gràficoplàstica. 1.4. Coneix i utilitza amb propietat, tant de manera oral com escrita, la terminologia pròpia de les tècniques. 2.1. Coneix les propietats físiques i químiques dels diferents materials i la seva interacció. 2.2. Raona l'elecció dels materials amb els quals vol treballar en l'aplicació de cada tècnica tenint en compte les propietats físiques i químiques.
Bloc 2. Tècniques de dibuix	
1. Identificar i aplicar, de manera apropiada, les diferents tècniques seques i humides aplicades al dibuix apreciànt la importància que ha tingut i té el dibuix per a la producció d'obres artístiques al llarg de la història.	1.1. Descriu les tècniques de dibuix. 1.2. Identifica i maneja els diferents materials utilitzats en les tècniques del dibuix, tant seques com humides. 1.3. Planifica el procés de creació d'un dibuix definint-ne els materials, els procediments i les seves fases. 1.4. Produeix obres pròpies utilitzant tècniques de dibuix tant seques com humides. 1.5. Reconeix i valora les diferents tècniques de dibuix en obres d'art.
Bloc 3. Tècniques de pintura	
1. Conèixer les diferents tècniques de pintura, així com els materials utilitzats en cadascuna d'aquestes al llarg de la història. 2. Elegir i aplicar correctament els materials i instruments propis de les tècniques pictòriques en la producció de treballs personals amb tècniques a l'aigua, sòlides, olioses i mixtes.	1.1. Descriu les tècniques de pintura. 1.2. Coneix, elegeix i aplica correctament els materials i instruments utilitzats en cada tècnica pictòrica. 1.3. Distingeix i descriu la tècnica i els materials, tant de manera oral com escrita, utilitzats en obres pictòriques de diferents èpoques artístiques, així com de les produccions pròpies. 2.1. Elabora composicions escollint i utilitzant les tècniques a l'aigua, sòlides i olioses que siguin més apropiades per al projecte en funció de les intencions expressives i comunicatives.
Bloc 4. Tècniques de gravat i estampació	
1. Conèixer els diferents termes relacionats amb les tècniques del gravat. 2. Identificar les fases en la producció de gravats i estampats. 3. Elaborar produccions pròpies utilitzant tècniques no tòxiques de gravat i estampació variades. 4. Investigar i exposar sobre l'evolució de les tècniques de gravat i estampació utilitzades en la història.	2.1. Descriu les tècniques de gravat i estampació. 2.2. Defineix amb propietat, tant de manera oral com escrita, els termes propis de les tècniques de gravat. 2.1. Descriu les fases de producció i de gravats i estampats. 3.1. Experimenta amb diferents tècniques de gravat i estampació no tòxiques utilitzant els materials de manera apropiada. 4.1. Reconeix i descriu les tècniques de gravat i estampació en l'observació d'obres. 4.2. Explica l'evolució de les tècniques de gravat i estampació al llarg de les diferents èpoques.

Bloc 5. Tècniques mixtes i alternatives	
1. Experimentar amb tècniques mixtes i alternatives diferents formes d'expressió artística expressant idees i emocions a través de tècniques alternatives. 2. Reconèixer altres tècniques gràficoplàstiques diferents de les tradicionals.	1.1. Descriu la tècnica del collage i l'aplica en l'elaboració de treballs proposats pel professor. 1.2. Utilitza materials reciclats per produir obres noves amb un sentit diferent per al qual van ser confeccionats. 1.3. Representa a través de les TIC instal·lacions de caràcter artístic. 1.4. Investiga i aprèn, utilitzant les TIC, diferents tècniques alternatives. 2.1. Utilitza amb propietat els materials i procediments més idonis per representar i expressar-se en relació amb els llenguatges gràficoplàstics.

22. Tecnologia industrial.

La tecnologia exerceix un paper fonamental en la formació del nostre alumnat en aquesta societat, pel fet de ser un entorn en què conflueixen de manera natural la ciència i la tècnica. La tecnologia respon a saber com fem les coses i per què les fem, cosa que es troba entre el coneixement de la naturalesa i el saber fer del món de la tècnica.

Tradicionalment la tecnologia s'ha entès com el compendi de coneixements científics i tècnics interrelacionats que donaven resposta a les necessitats col·lectives i individuals de les persones. La matèria contribueix a ensenyar com els objectes tecnològics sorgeixen al voltant de necessitats, i que la tecnologia assoleix el seu sentit si ens permet resoldre problemes, cosa que porta implícit el caràcter d'immediateza i un fort component d'innovació, dos aspectes molt importants en aquesta assignatura.

En la seva naturalesa es conjuguen elements als quals s'està concedint una posició privilegiada amb vista a formar ciutadans autònoms en un món global, com la capacitat per resoldre problemes: el treball en equip, la innovació o el caràcter emprenedor són denominadors comuns d'aquesta matèria.

La matèria de tecnologia industrial proporciona una visió raonada des del punt de vista científicotecnològic sobre la necessitat de construir una societat sostenible en què la racionalització i l'ús de les energies, les clàssiques i les noves, contribueixin a crear societats més justes i igualitàries formades per ciutadans amb pensament crític propi del que passa al seu al voltant.

Tecnologia industrial I. 1r de batxillerat

Críteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Productes tecnològics: disseny, producció i comercialització	
1. Identificar les etapes necessàries per a la creació d'un producte tecnològic des del seu origen fins a la comercialització; descriure-les, investigar-ne la influència en la societat i proposar millores tant des del punt de vista de la seva utilitat com del seu possible impacte social. 2. Explicar les diferències i similituds entre un model d'excel·lència i un sistema de gestió de la qualitat identificant els principals actors que hi intervenen, valorant críticament la repercussió que pot tenir la seva implantació sobre els productes desenvolupats i exposant-ho de manera oral amb el suport d'una presentació.	1.1. Dissenya una proposta d'un nou producte prenent com a base una idea donada i explica l'objectiu de cadascuna de les etapes significatives necessàries per llançar el producte al mercat. 2.1. Elabora l'esquema d'un possible model d'excel·lència i raona la importància de cadascun dels agents implicats. 2.2. Desenvolupa l'esquema d'un sistema de gestió de la qualitat i raona la importància de cadascun dels agents implicats.
Bloc 2. Introducció a la ciència dels materials	
1. Analitzar les propietats dels materials utilitzats en la construcció d'objectes tecnològics; reconèixer la seva estructura interna i relacionar-la amb les propietats que presenten i les modificacions que es puguin produir. 2. Relacionar productes tecnològics <i>actuals/innovadors</i> amb els materials que possibiliten la seva producció associant les característiques d'aquests amb els productes fabricats, utilitzant exemples concrets i analitzant l'impacte social produït als països productors.	1.1. Estableix la relació que existeix entre l'estructura interna dels materials i les seves propietats. 1.2. Explica com es poden modificar les propietats dels materials tenint en compte la seva estructura interna. 2.1. Descriu, basant-te en la informació que et pugui proporcionar Internet, un material imprescindible per a l'obtenció de productes tecnològics relacionats amb les tecnologies de la informació i la comunicació.

Críteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 3. Màquines i sistemes	
<p>1. Analitzar els blocs constitutius de sistemes i/o màquines interpretant la seva interrelació i descrivint els principals elements que els componen utilitzant el vocabulari relacionat amb el tema.</p> <p>2. Verificar el funcionament de circuits electroelectrònics, pneumàtics i hidràulics característics, interpretant-ne els esquemes, utilitzant els aparells i equips de mesura adequats, i interpretant i valorant els resultats obtinguts basant-se en el muntatge o la simulació física d'aquests.</p> <p>3. Elaborar esquemes de circuits que donen solució a problemes tècnics mitjançant circuits electroelectrònics, pneumàtics o hidràulics amb ajuda de programes de disseny assistit i calcular-ne els paràmetres característics.</p>	<p>1.1. Descriu la funció dels blocs que constitueixen una màquina donada, explicant de manera clara i amb el vocabulari adequat la seva contribució al conjunt.</p> <p>2.1. Dissenya, utilitzant un programa de CAD, l'esquema d'un circuit pneumàtic, electroelectrònic o hidràulic que doni resposta a una necessitat determinada.</p> <p>2.2. Calcula els paràmetres bàsics de funcionament d'un circuit electroelectrònic, pneumàtic o hidràulic a partir d'un esquema donat.</p> <p>2.3. Verifica l'evolució dels senyals en circuits electroelectrònics, pneumàtics o hidràulics dibuixant les seves formes i valors en els punts característics.</p> <p>2.4. Interpreta i valora els resultats obtinguts de circuits electroelectrònics, pneumàtics o hidràulics.</p> <p>3.1. Dibuixa diagrames de blocs de màquines-eines explicant la contribució de cada bloc al conjunt de la màquina.</p>
Bloc 4. Procediments de fabricació	
<p>1. Descriure les tècniques utilitzades en els processos de fabricació tipus, així com l'impacte mediambiental que poden produir, identificant les màquines i les eines utilitzades i identificant les condicions de seguretat de cadascuna d'aquestes basant-se en la informació proporcionada als llocs web dels fabricants.</p>	<p>1.1. Explica les principals tècniques utilitzades en el procés de fabricació d'un producte donat.</p> <p>1.2. Identifica les màquines i les eines utilitzades.</p> <p>1.3. Coneix l'impacte mediambiental que poden produir les tècniques utilitzades.</p> <p>1.4. Descriu les principals condicions de seguretat que cal aplicar en un determinat entorn de producció tant des del punt de vista de l'espai com de la seguretat personal.</p>
Bloc 5. Recursos energètics	
<p>1. Analitzar la importància que tenen els recursos energètics en la societat actual; descriure les formes de producció de cadascun d'aquests i les seves debilitats i fortaleces en el desenvolupament d'una societat sostenible.</p> <p>2. Fer propostes de reducció de consum energètic per a habitatges o locals amb l'ajuda de programes informàtics i la informació de consum d'aquests.</p>	<p>1.1. Descriu les diferents formes de produir energia i les relaciona amb el cost de producció, l'impacte ambiental que produeixen i la sostenibilitat.</p> <p>1.2. Dibuixa diagrames de blocs de diferents tipus de centrals de producció d'energia, explica cadascun dels seus blocs constitutius i els relaciona entre si.</p> <p>1.3. Explica els avantatges que representa des del punt de vista del consum que un edifici estigui certificat energèticament.</p> <p>2.1. Calcula costos de consum energètic d'edificis d'habitatges o industrials partint de les necessitats i/o dels consums dels recursos utilitzats.</p> <p>2.2. Elabora plans de reducció de costos de consum energètic per a locals o habitatges i identifica els punts en què es pugui reduir el consum.</p>

Tecnologia industrial II. 2n de batxillerat

Críteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Materials	
<p>1. Identificar les característiques dels materials per a una aplicació concreta tenint en compte les seves propietats intrínseques i els factors tècnics relacionats amb la seva estructura interna, així com la possibilitat d'utilitzar materials no convencionals per al seu desenvolupament obtenint informació per mitjà de les tecnologies de la informació i la comunicació.</p>	<p>1.1. Explica com es poden modificar les propietats dels materials tenint en compte la seva estructura interna.</p>
Bloc 2. Principis de màquines	
<p>1. Definir i exposar les condicions nominals d'una màquina o instal·lació a partir de les seves característiques d'ús, i presentar-les amb el suport de mitjans informàtics.</p> <p>2. Descriure les parts de motors tèrmics i elèctrics i analitzar-ne els principis de funcionament.</p> <p>3. Exposar en públic la composició d'una màquina o sistema automàtic identificant els elements de comandament, control i potència i explicant la relació entre les parts que els componen.</p> <p>4. Representar gràficament mitjançant programes de disseny la composició d'una màquina, circuit o sistema tecnològic concret.</p>	<p>1.1. Dibuixa croquis de màquines utilitzant programes de disseny CAD i explicant la funció de cadascun d'aquests en el conjunt.</p> <p>1.2. Defineix les característiques i la funció dels elements d'una màquina interpretant plans de màquines donades.</p> <p>2.1. Calcula rendiments de màquines tenint en compte les energies implicades en el seu funcionament.</p> <p>3.1. Defineix les característiques i la funció dels elements d'un sistema automàtic interpretant plans/esquemes d'aquests.</p> <p>3.2. Diferencia entre sistemes de control de llaç obert i tancat i proposa exemples raonats d'aquests.</p> <p>4.1. Dissenya mitjançant blocs genèrics sistemes de control per a aplicacions concretes; descriu la funció de cada bloc en el conjunt i justifica la tecnologia utilitzada.</p>

Críteris d'avaluació	E estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 3. Sistemes automàtics	
1. Implementar físicament circuits elèctrics o pneumàtics a partir de plans o esquemes d'aplicacions característiques. 2. Verificar el funcionament de sistemes automàtics mitjançant simuladors reals o virtuals, interpretant esquemes i identificant els senyals d'entrada/sortida en cada bloc d'aquests.	1.1. Munta físicament circuits simples; interpreta esquemes i elabora gràfics dels senyals en els punts significatius. 2.1. Visualitza senyals en circuits digitals mitjançant equips reals o simulats i en verifica la forma. 2.2. Elabora taules de veritat de sistemes combinacionals en què identifica les condicions d'entrada i la seva relació amb les sortides sol·licitades.
Bloc 4. Circuits i sistemes lògics	
1. Dissenyar, mitjançant portes lògiques, automatismes de control senzills aplicant procediments de simplificació de circuits lògics. 2. Analitzar el funcionament de sistemes lògics seqüencials digitals descrivint les característiques i aplicacions dels blocs constitutius.	1.1. Dissenyar circuits lògics combinacionals amb portes lògiques a partir d'especificacions concretes, aplicant tècniques de simplificació de funcions i proposant el possible esquema del circuit. 1.2. Dissenyar circuits lògics combinacionals amb blocs integrats partint d'especificacions concretes i proposant el possible esquema del circuit. 2.1. Explica el funcionament dels biestables indicant-ne els diferents tipus i les taules de veritat associades. 2.2. Dibuixa el cronograma d'un comptador explicant els canvis que es produeixen en els senyals.
Bloc 5. Control i programació de sistemes automàtics	
1. Analitzar i elaborar cronogrames de circuits seqüencials identificant la relació dels elements entre si i visualitzant-los gràficament mitjançant l'equip més adequat o programes de simulació. 2. Dissenyar circuits seqüencials senzills i analitzar les característiques dels elements que els conformen i la seva resposta en el temps. 3. Relacionar els tipus de microprocessadors utilitzats en ordinadors d'ús domèstic cercant la informació a Internet i descrivint-ne les prestacions principals.	1.1. Obté senyals de circuits seqüencials típics utilitzant programari de simulació. 1.2. Dibuixa cronogrames de circuits seqüencials partint dels esquemes d'aquests i de les característiques dels elements que els componen. 2.1. Dissenyar circuits lògics seqüencials senzills amb biestables a partir d'especificacions concretes i elaborant l'esquema del circuit. 3.1. Identifica els principals elements que componen un microprocessador tipus i compara'l amb algun microprocessador comercial.

23. Tecnologia.

El desenvolupament tecnològic configura el món actual que coneixem. Moltes vegades la tecnologia interactua en la nostra vida, encara que passa desapercebuda per com hi estem, d'habituat. Aquest context fa necessària la formació de ciutadans en la presa de decisions relacionades amb processos tecnològics, amb sentit crític, amb capacitat per resoldre problemes relacionats amb aquests i, en definitiva, per utilitzar i conèixer materials, processos i objectes tecnològics que faciliten la capacitat d'actuar en un entorn tecnificat que millora la qualitat de vida.

Al llarg dels segles, el desenvolupament tecnològic s'ha vist motivat per les necessitats que ha demanat la societat de cada època, per les seves tradicions i la seva cultura, sense oblidar aspectes econòmics i de mercat. La innovació i recerca de solucions alternatives han facilitat avenços i la necessitat de canvi ha estat lligada sempre a l'ésser humà. Per aquest motiu, la societat en la qual vivim necessita una educació tecnològica àmplia que faciliti el coneixement de les diverses tecnologies, així com les tècniques i els coneixements científics que les sustenten. El desenvolupament tecnològic es fonamenta en principis elementals i màquines simples que, sumats convenientment, creen noves màquines i generen la realitat que ens envolta.

En la matèria de tecnologia convergeixen el conjunt de tècniques que utilitza l'ésser humà, juntament amb el suport de coneixements científics i destreses adquirits al llarg de la història, per desenvolupar objectes, sistemes o entorns que donen solució a problemes o necessitats. Per tant, és necessari donar coherència i completar els aprenentatges associats a l'ús de tecnologies efectuant un tractament integrat de totes aquestes per aconseguir un ús competent en cada context i associant tasques específiques i comunes a totes elles. L'alumnat ha d'adquirir comportaments d'autonomia tecnològica amb criteris mediambientals i econòmics.

No és possible entendre el desenvolupament tecnològic sense els coneixements científics, com no és possible fer ciència sense el suport de la tecnologia, i totes dues necessiten instruments, equips i coneixements tècnics; en la societat actual, tots aquests camps estan relacionats amb gran dependència uns dels altres, però a la vegada cadascun cobreix una activitat diferent. La matèria de tecnologia aporta a l'alumnat *saber com fer* en integrar ciència i tècnica, és a dir *per què es pot fer* i *com es pot fer*. Per tant, un element fonamental de la tecnologia és el caràcter integrador de diferents

disciplines amb un referent disciplinari comú basat en una manera ordenada i metòdica d'intervenir en l'entorn.

La matèria s'organitza en cinc blocs:

Procés de resolució de problemes tecnològics tracta el desenvolupament d'habilitats i mètodes que permeten avançar des de la identificació i formulació d'un problema tècnic fins a la seva solució constructiva, i tot això a través d'un procés planificat i que cerqui l'optimització de recursos i de solucions. La posada en pràctica d'aquest procés tecnològic, que exigeix un component científic i tècnic, s'ha de considerar vertebradora al llarg de tota l'assignatura.

Expressió i comunicació tècnica: atesa la necessitat d'interpretar i produir documents tècnics, l'alumnat ha d'adquirir tècniques bàsiques de dibuix i maneig de programes de disseny gràfic. Els documents tècnics són bàsics al començament, i després va augmentant el seu grau de complexitat, especificitat i qualitat tècnica. En aquest procés evolutiu cal incorporar l'ús d'eines informàtiques en l'elaboració dels documents del projecte tècnic.

Materials d'ús tècnic: per produir un prototip és necessari conèixer les característiques, propietats i aplicacions dels materials tècnics més comuns utilitzats en la indústria, i donar especial rellevància a les tècniques de treball amb materials, eines i màquines, així com a comportaments relacionats amb el treball cooperatiu en equip i hàbits de seguretat i salut.

Estructures i mecanismes: màquines i sistemes té l'objectiu de formar l'alumnat en el coneixement de les forces que suporta una estructura i els esforços als quals estan sotmesos els elements que la configuren, i en el funcionament dels operadors bàsics per a la transmissió i transformació del moviment, totes dues part fonamental de les màquines. L'alumnat ha de conèixer i interactuar amb els fenòmens i dispositius associats a la forma d'energia més utilitzada en les màquines i sistemes: l'electricitat.

Tecnologia. 1r cicle d'ESO

Críteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Procés de resolució de problemes tecnològics	
1. Identificar les etapes necessàries per a la creació d'un producte tecnològic des del seu origen fins a la seva comercialització; descriure-les, investigar la seva influència en la societat i proposar millores tant des del punt de vista de la seva utilitat com del seu possible impacte social. 2. Dur a terme les operacions tècniques que preveu un pla de treball utilitzant els recursos materials i organitzatius amb criteris d'economia, seguretat i respecte al medi ambient i valorant les condicions de l'entorn de treball.	1.1. Disseny un prototip que dona solució a un problema tècnic, mitjançant el procés de resolució de problemes tecnològics. 2.1. Elabora la documentació necessària per a la planificació i construcció del prototip.
Bloc 2. Expressió i comunicació tècnica	
1. Representar objectes mitjançant vistes i perspectives aplicant criteris de normalització i escales. 2. Interpretar croquis i esbossos com a elements d'informació de productes tecnològics. 3. Explicar mitjançant documentació tècnica les diferents fases d'un producte, des del disseny fins a la comercialització.	1.1. Representa mitjançant vistes i perspectives objectes i sistemes tècnics, mitjançant croquis i utilitzant criteris normalitzats d'acotació i escala. 2.1. Interpreta croquis i esbossos com a elements d'informació de productes tecnològics. 2.2. Produïx els documents necessaris relacionats amb un prototip utilitzant programari específic de suport quan sigui necessari. 3.1. Descriu les característiques pròpies dels materials d'ús tècnic comparant-ne les propietats.
Bloc 3. Materials d'ús tècnic	
1. Analitzar les propietats dels materials utilitzats en la construcció d'objectes tecnològics; reconèixer la seva estructura interna i relacionar-la amb les propietats que presenten i les modificacions que es puguin produir. 2. Manipular i mecanitzar materials convencionals associant la documentació tècnica al procés de producció d'un objecte, respectant les seves característiques i utilitzant tècniques i eines adequades amb especial atenció a les normes de seguretat i salut.	1.1. Explica com es poden identificar les propietats mecàniques dels materials d'ús tècnic. 2.1. Identifica i manipula les eines del taller en operacions bàsiques de conformació dels materials d'ús tècnic. 2.2. Elabora un pla de treball al taller amb especial atenció a les normes de seguretat i salut.

Críteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 4. Estructures i mecanismes: màquines i sistemes	
1. Analitzar i descriure els esforços als quals estan sotmeses les estructures experimentant en prototips. 2. Observar i manejar operadors mecànics responsables de transformar i transmetre moviments, en màquines i sistemes, integrats en una estructura. 3. Relacionar els efectes de l'energia elèctrica i la seva capacitat de conversió en altres manifestacions energètiques. 4. Experimentar amb instruments de mesura i obtenir les magnituds elèctriques bàsiques. 5. Dissenyar i simular circuits amb simbologia adequada i muntar circuits amb operadors elementals.	1.1. Descriu, basant-te en informació escrita, audiovisual o digital, les característiques que configuren les tipologies d'estructura. 1.2. Identifica els esforços característics i la transmissió d'aquests en els elements que configuren l'estructura. 2.1. Descriu mitjançant informació escrita i gràfica com transforma el moviment o el transmeten els diferents mecanismes. 2.2. Calcula la relació de transmissió de diferents elements mecànics com les corrioies i els engranatges. 2.3. Explica la funció dels elements que configuren una màquina o sistema des del punt de vista estructural i mecànic. 2.4. Simula circuits mecànics mitjançant programari específic i mitjançant simbologia normalitzada. 3.1. Explica els principals efectes del corrent elèctric i la seva conversió. 3.2. Utilitza les magnituds elèctriques bàsiques. 3.3. Dissenyar, utilitzant programari específic i simbologia adequada, circuits elèctrics bàsics i experimenta amb els elements que els configuren. 4.1. Manipula els instruments de mesura per conèixer les magnituds elèctriques de circuits bàsics. 5.1. Dissenyar i munta circuits elèctrics bàsics utilitzant bombetes, bronzidors, díodes LED, motors, bateries i connectors.
Bloc 5. Tecnologies de la informació i la comunicació	
1. Distingir les parts operatives d'un equip informàtic. 2. Utilitzar de manera segura sistemes d'intercanvi d'informació. 3. Utilitzar un equip informàtic per elaborar i comunicar projectes tècnics.	1.1. Identifica les parts d'un ordinador i és capaç de substituir i muntar peces clau. 1.2. Instal·la i maneja programes i programari bàsics. 1.3. Utilitza adequadament equips informàtics i dispositius electrònics. 2.1. Maneja espais web, plataformes i altres sistemes d'intercanvi d'informació. 2.2. Coneix les mesures de seguretat aplicables a cada situació de risc. 3.1. Elabora projectes tècnics amb equips informàtics, i és capaç de presentar-los i difondre'ls.

24. *Tecnologies de la informació i la comunicació.*

En l'actualitat vivim una revolució permanent fàcilment observable: manegem informació i aparells tecnològics que fa pocs anys no érem capaços d'imaginar. La manera en què vivim i treballem ha canviat profundament i han sorgit un conjunt de noves capacitats i habilitats necessàries per sortir-se'n i integrar-se en la vida adulta, en una societat hiperconnectada i en un canvi constant i creixent. L'alumnat ha d'estar preparat per adaptar-se a un nou mapa de societat en transformació.

La formació en competències és un imperatiu curricular que en el cas de la competència digital ha tingut fins ara una especificació poc desenvolupada i diversa en els seus descriptors, pel fet de no existir un marc de referència comú. Desenvolupar la competència digital en el sistema educatiu requereix una correcta integració de l'ús de les TIC a les aules i que els docents tinguin la formació necessària en aquesta competència. Aquest últim factor és probablement el més important per al desenvolupament d'una cultura digital a l'aula i la sintonia del sistema educatiu amb la nova *societat xarxa*. En aquest sentit, la Unió Europea fa diversos anys que treballa en el DIGCOMP: Marc per al desenvolupament i la comprensió de la competència digital a Europa.

La matèria de tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) prepara l'alumnat per sortir-se'n en un marc adaptatiu; més enllà d'una simple alfabetització digital centrada en el maneig d'eines que queden obsoletes en un termini de temps curt, és necessari dotar dels coneixements, les destreses i les aptituds per facilitar un aprenentatge permanent al llarg de la vida, de manera que l'alumnat es pugui adaptar amb versatilitat a les demandes que sorgeixin en el camp de les TIC.

Dia a dia apareixen nous dispositius electrònics que creen, emmagatzemen, processen i transmeten informació en temps real i permeten que l'usuari estigui connectat i controli de manera remota diversos dispositius a la llar o a la feina; es crea un escenari molt diferent del de temps passats. És imprescindible educar en l'ús d'eines que facilitin la interacció dels joves amb el seu entorn, així com en els límits ètics i legals que implica el seu ús. D'altra banda, l'alumnat ha de ser capaç d'integrar i vincular aquests aprenentatges amb altres de la resta de matèries, donant-los coherència i potenciant-ne el domini.

A 4t d'ESO cal proveir l'alumne de les habilitats necessàries per adaptar-se als canvis propis de les TIC, a fi que l'alumne adquireixi la desimboltura necessària amb els mitjans informàtics actuals per incorporar-se amb plenes competències a la vida activa o per continuar estudis.

A batxillerat, la matèria ha de proposar la consolidació d'una sèrie d'aspectes tecnològics indispensables tant per a la incorporació a la vida professional com per prosseguir estudis superiors.

Tecnologies de la informació i la comunicació. 4t d'ESO

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Ètica i estètica en la interacció a la xarxa	
<p>4. Adoptar conductes i hàbits que permetin la protecció de l'individu en la seva interacció a la xarxa.</p> <p>5. Accedir a serveis d'intercanvi i publicació d'informació digital amb criteris de seguretat i ús responsable.</p> <p>6. Reconèixer i comprendre els drets dels materials allotjats al web.</p>	<p>1.1. Interactua amb hàbits adequats en entorns virtuals.</p> <p>1.2. Aplica polítiques segures d'utilització de contrasenyes per a la protecció de la informació personal.</p> <p>2.1. Du a terme activitats amb responsabilitat sobre conceptes com la propietat i l'intercanvi d'informació.</p> <p>3.1. Consulta diferents fonts i navega coneixent la importància de la identitat digital i els tipus de frau del web.</p> <p>3.2. Diferencia el concepte de materials subjectes a drets d'autor i materials de lliure distribució.</p>
Bloc 2. Ordinadors, sistemes operatius i xarxes	
<p>1. Utilitzar i configurar equips informàtics identificant els elements que els componen i la seva funció en el conjunt.</p> <p>2. Gestionar la instal·lació i eliminació de programari de propòsit general.</p> <p>3. Utilitzar programari de comunicació entre equips i sistemes.</p> <p>4. Conèixer l'arquitectura d'un ordinador; identificar els seus components bàsics i descriure les seves característiques.</p> <p>5. Analitzar els elements i sistemes que configuren la comunicació amb fil i sense fil.</p>	<p>1.1. Du a terme operacions bàsiques d'organització i emmagatzematge de la informació.</p> <p>1.2. Configura elements bàsics del sistema operatiu i accessibilitat de l'equip informàtic.</p> <p>2.1. Resol problemes vinculats als sistemes operatius i als programes i aplicacions que hi estan vinculats.</p> <p>3.1. Administra l'equip amb responsabilitat i coneix aplicacions de comunicació entre dispositius.</p> <p>4.1. Analitza i coneix diversos components físics d'un ordinador, les seves característiques tècniques i la seva connexió.</p> <p>5.1. Descriu les diferents formes de connexió en la comunicació entre dispositius digitals.</p>
Bloc 3. Organització, disseny i producció d'informació digital	
<p>1. Utilitzar aplicacions informàtiques d'escriptori per a la producció de documents.</p> <p>2. Elaborar continguts d'imatge, àudio i vídeo i desenvolupar capacitats per integrar-los en diverses produccions.</p>	<p>1.1. Elabora i maqueta documents de text amb aplicacions informàtiques que faciliten la inclusió de taules, imatges, fórmules i gràfics, així com altres possibilitats de disseny, i interactua amb altres característiques del programa.</p> <p>1.2. Produeix informes que requereixen l'ús de fulls de càlcul que incloguin resultats textuais, numèrics i gràfics.</p> <p>1.3. Elabora bases de dades senzilles i utilitza la seva funcionalitat per consultar dades, organitzar la informació i generar documents.</p> <p>2.1. Integra elements multimèdia, imatge i text en l'elaboració de presentacions adequant el disseny i la maquetació al missatge i al públic objectiu al qual van dirigides.</p> <p>2.2. Utilitza dispositius de captura d'imatge, àudio i vídeo i, mitjançant programari específic, edita la informació i crea nous materials en diversos formats.</p>
Bloc 4. Seguretat informàtica	
<p>1. Adoptar conductes de seguretat activa i passiva en la protecció de dades i en l'intercanvi d'informació.</p>	<p>1.1. Analitza i coneix diversos dispositius físics i les característiques tècniques, de connexió i intercanvi d'informació entre aquests.</p> <p>1.2. Coneix els riscos de seguretat i utilitza hàbits de protecció adequats.</p> <p>1.3. Descriu la importància de l'actualització del programari, l'ús d'antivirus i de tallafocs per garantir la seguretat.</p>
Bloc 5. Publicació i difusió de continguts	
<p>1. Utilitzar diversos dispositius d'intercanvi d'informació coneixent les característiques i la comunicació o connexió entre aquests.</p> <p>2. Elaborar i publicar continguts al web integrant informació textual, numèrica, sonora i gràfica.</p> <p>3. Conèixer els estàndards de publicació i utilitzar-los en la producció de pàgines web i eines TIC de caràcter social.</p>	<p>1.1. Du a terme activitats que requereixen compartir recursos en xarxes locals i virtuals.</p> <p>2.1. Integra i organitza elements textuais i gràfics en estructures hipertextuals.</p> <p>2.2. Dissenya pàgines web i coneix els protocols de publicació, d'acord amb els estàndards adequats i amb respecte als drets de propietat.</p> <p>3.1. Participa col·laborativament en diverses eines TIC de caràcter social i gestiona les pròpies.</p>
Bloc 6. Internet, xarxes socials, hiperconnexió	
<p>1. Desenvolupar hàbits en l'ús d'eines que permetin l'accessibilitat a les produccions des de diversos dispositius mòbils.</p> <p>2. Utilitzar el sentit crític i desenvolupar hàbits adequats en l'ús i intercanvi de la informació a través de xarxes socials i plataformes.</p> <p>3. Publicar i relacionar mitjançant hiperenllaços informació en canals de continguts multimèdia, presentacions, imatge, àudio i vídeo.</p>	<p>1.1. Elabora materials per al web que permeten l'accessibilitat a la informació multiplataforma.</p> <p>1.2. Du a terme un intercanvi d'informació en diferents plataformes en què està registrat i que ofereixen serveis de formació, oci, etc.</p> <p>1.3. Sincronitza la informació entre un dispositiu mòbil i un altre dispositiu.</p> <p>2.1. Participa activament en xarxes socials amb criteris de seguretat.</p> <p>3.1. Utilitza canals de distribució de continguts multimèdia per allotjar materials propis i enllaçar-los en altres produccions.</p>

Tecnologies de la informació i la comunicació I. 1r de batxillerat

Críteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. La societat de la informació i l'ordinador	
1. Analitzar i valorar les influències de les tecnologies de la informació i la comunicació en la transformació de la societat actual, tant en els àmbits de l'adquisició del coneixement com en els de la producció.	1.1. Descriu les diferències entre el que es considera societat de la informació i societat del coneixement. 1.2. Explica quins nous sectors econòmics han aparegut com a conseqüència de la generalització de les tecnologies de la informació i la comunicació.
Bloc 2. Arquitectura d'ordinadors	
1. Configurar ordinadors i equips informàtics identificant els subsistemes que els componen, descrivint les seves característiques i relacionant cada element amb les prestacions del conjunt. 2. Instal·lar i utilitzar programari de propòsit general i d'aplicació avaluant les seves característiques i els entorns d'aplicació.	1.1. Descriu les característiques dels subsistemes que componen un ordinador identificant els seus paràmetres de funcionament principals. 1.2. Elabora esquemes d'interconnexió dels blocs funcionals d'un ordinador i descriu la contribució de cadascun d'aquests al funcionament integral del sistema. 1.3. Descriu dispositius d'emmagatzematge massiu utilitzats en sistemes d'ordinadors i reconeix la seva importància en la custòdia de la informació. 1.4. Descriu els tipus de memòria utilitzats en ordinadors analitzant els paràmetres que les defineixen i la seva aportació al rendiment del conjunt. 2.1. Elabora un diagrama de l'estructura d'un sistema operatiu relacionant cadascuna de les parts amb les funcions que exerceix. 2.2. Instal·la sistemes operatius i programes d'aplicació per a la resolució de problemes en ordinadors personals seguint instruccions del fabricant.
Bloc 3. Programari per a sistemes informàtics	
1. Utilitzar aplicacions informàtiques d'escriptori o web com a instruments de resolució de problemes específics.	1.1. Dissenya bases de dades senzilles i/o extreu informació efectuant consultes, formularis i informes. 1.2. Elabora informes de text que integrin text i imatges aplicant les possibilitats de les aplicacions i tenint en compte el destinatari. 1.3. Elabora presentacions que integrin text, imatges i elements multimèdia, adequant el missatge al públic objectiu al qual està destinat. 1.4. Resol problemes que requereixin la utilització de fulls de càlcul que generen resultats textuais, numèrics i gràfics. 1.5. Dissenya elements gràfics en 2D i 3D per comunicar idees. 1.6. Elabora petites pel·lícules en què integra so, vídeo i imatges, utilitzant programes d'edició d'arxius multimèdia.
Bloc 4. Xarxes d'ordinadors	
1. Analitzar les principals topologies utilitzades en el disseny de xarxes d'ordinadors relacionant-les amb l'àrea d'aplicació i amb les tecnologies utilitzades. 2. Analitzar la funció dels equips de connexió que permeten efectuar configuracions de xarxes i la seva interconnexió amb xarxes d'àrea extensa. 3. Descriure els nivells del model OSI, relacionant-los amb les seves funcions en una xarxa informàtica.	1.1. Dibuixa esquemes de configuració de petites xarxes locals seleccionant les tecnologies en funció de l'espai físic disponible. 1.2. Efectua una anàlisi comparativa entre diferents tipus de cablejats utilitzats en xarxes de dades. 1.3. Efectua una anàlisi comparativa entre tecnologia cablejada i sense fil indicant possibles avantatges i inconvenients. 2.1. Explica la funcionalitat dels diferents elements que permeten configurar xarxes de dades i n'indica els avantatges i inconvenients principals. 3.1. Elabora un esquema de com s'efectua la comunicació entre els nivells OSI de dos equips remots.
Bloc 5. Programació	
1. Aplicar algoritmes a la resolució dels problemes més freqüents que es presenten en treballar amb estructures de dades. 2. Analitzar i resoldre problemes de tractament d'informació dividint-los en subproblemes i definint algoritmes que els resolen. 3. Analitzar l'estructura de programes informàtics identificant i relacionant els elements propis del llenguatge de programació utilitzat. 4. Conèixer i comprendre la sintaxi i la semàntica de les construccions bàsiques d'un llenguatge de programació. 5. Crear petits programes d'aplicació en un llenguatge de programació determinat i aplicar-los a la solució de problemes reals.	1.1. Desenvolupa algoritmes que permetin resoldre problemes aritmètics senzills elaborant els diagrames de flux corresponents. 2.1. Escriu programes que incloguin bucles de programació per solucionar problemes que impliquin la divisió del conjunt en parts més petites. 3.1. Obté el resultat de seguir un petit programa escrit en un codi determinat, partint de determinades condicions. 4.1. Defineix què s'entén per sintaxi d'un llenguatge de programació i proposa exemples concrets d'un llenguatge determinat. 5.1. Crea programes d'aplicació senzills en un llenguatge determinat que solucionin problemes de la vida real.

Tecnologies de la informació i la comunicació II. 2n de batxillerat

Críteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Programació	
1. Descriure les estructures d'emmagatzematge analitzant les característiques de cadascuna d'aquestes. 2. Conèixer i comprendre la sintaxi i la semàntica de les construccions d'un llenguatge de programació. 3. Crear programes d'aplicació en un llenguatge de programació determinat i aplicar-los a la solució de problemes reals. 4. Utilitzar entorns de programació per dissenyar programes que resolguin problemes concrets. 5. Depurar programes informàtics i optimitzar-los per a la seva aplicació. 6. Analitzar la importància que té l'assegurament de la informació en la societat del coneixement valorant les repercussions de tipus econòmic, social o personal.	1.1. Explica les estructures d'emmagatzematge per a diferents aplicacions tenint en compte les seves característiques. 2.1. Elabora diagrames de flux de complexitat mitjana utilitzant elements gràfics i interrelacionant-los per donar resposta a problemes concrets. 3.1. Elabora programes de complexitat mitjana definint el diagrama de flux corresponent i escrivint el codi corresponent. 3.2. Descompon problemes de certa complexitat en problemes més petits susceptibles de ser programats com a parts separades. 4.1. Elabora programes de complexitat mitjana utilitzant entorns de programació. 5.1. Obté el resultat de seguir un programa escrit en un codi determinat, partint de determinades condicions. 5.2. Optimitza el codi d'un programa donat aplicant procediments de depuració. 6.1. Selecciona elements de protecció de programari per a Internet i els relaciona amb els possibles atacs. 6.2. Elabora un esquema de blocs amb els elements de protecció física enfront d'atacs externs per a una petita xarxa considerant els elements de maquinari de protecció. 6.3. Classifica el codi maliciós per la seva capacitat de propagació i en descriu les característiques de cadascun indicant sobre quins elements actuen.
Bloc 2. Publicació i difusió de continguts	
1. Utilitzar i descriure les característiques de les eines relacionades amb el web social identificant les funcions i possibilitats que ofereixen les plataformes de treball col·laboratiu. 2. Elaborar i publicar continguts al web integrant informació textual, gràfica i multimèdia tenint en compte a qui van dirigits i l'objectiu que es vol aconseguir. 3. Analitzar i utilitzar les possibilitats que ens ofereixen les tecnologies basades en el web 2.0 i successius desenvolupaments i aplicar-les al desenvolupament de treballs col·laboratius.	1.1. Dissenya pàgines web i Blogspot amb eines específiques analitzant les característiques fonamentals relacionades amb l'accessibilitat i la usabilitat d'aquestes i tenint en compte la funció a la qual estan destinades. 1.2. Explica les característiques rellevants dels web 2.0 i els principis en els quals es basen. 2.1. Elabora treballs utilitzant les possibilitats de col·laboració que permeten les tecnologies basades en el web 2.0. 3.1. Explica les característiques rellevants dels web 2.0 i els principis en els quals es basen.
Bloc 3. Seguretat	
1. Adoptar les conductes de seguretat activa i passiva que possibilitin la protecció de les dades i del mateix individu en les seves interaccions a Internet i en la gestió de recursos i aplicacions locals.	1.1. Elabora un esquema de blocs amb els elements de protecció física enfront d'atacs externs per a una petita xarxa considerant tant els elements de maquinari de protecció com les eines de programari que permeten protegir la informació.

25. *Valors ètics.*

El valor de la reflexió ètica que ofereix la matèria de valors ètics s'ha de centrar en dotar l'alumnat dels instruments de racionalitat i objectivitat necessaris perquè els seus judicis valoratius tinguin el rigor, la coherència i la fonamentació racional que requereixen amb la finalitat que les seves eleccions siguin dignes de guiar la seva conducta, la seva vida personal i les seves relacions socials.

El currículum bàsic s'estructura al voltant de tres eixos. En primer lloc, té l'objectiu de complir el mandat de la Constitució espanyola, que fixa com a objecte de l'educació el ple desenvolupament de la personalitat humana en el respecte als principis democràtics de convivència i als drets i llibertats fonamentals, que s'han d'interpretar segons el que estableixen la Declaració Universal dels Drets Humans i els acords internacionals ratificats per Espanya amb la finalitat de promoure'n la difusió i el desenvolupament, de manera que es garanteixi el seu compliment per part de tota la humanitat.

En segon lloc, contribueix a potenciar l'autonomia del jove i a preparar-lo per convertir-se en el principal agent del seu desenvolupament, aprenent a construir, mitjançant una elecció lliure i fonamentada racionalment en valors ètics i la inversió del seu esforç, un pensament i un projecte de vida propis, assumint de manera conscient, crítica i reflexiva l'exercici de la llibertat i el control sobre la seva existència.

Finalment, contribueix a afavorir la construcció d'una societat lliure, igualitària, pròspera i justa, mitjançant la participació activa de ciutadans conscients i respectuosos dels valors ètics en els quals s'han de fonamentar la convivència i la participació democràtica, reconeixent els drets humans com a referència universal per superar els conflictes, defensar la igualtat, el pluralisme polític i la justícia social.

Valors ètics contribueix a la consecució de les competències clau. En primer terme, contribueix a desenvolupar les competències relatives al pensament crític i la resolució de problemes, des del moment en què incideix en la necessitat d'analitzar, plantejar, argumentar i donar solucions fonamentades als problemes ètics; és precisament aquest l'eix sobre el qual gira tot el currículum bàsic i el caràcter específic del saber ètic, atès que tot requereix una demostració racional.

La competència social i cívica, la de consciència i expressió cultural, així com el treball col·laboratiu, s'incrementen quan es reflexiona sobre el fonament ètic de la societat i es pren consciència de la importància dels seus valors culturals. A més, la solució de conflictes interpersonals de manera no violenta promou en l'alumnat l'interès per desenvolupar actituds de tolerància, solidaritat, compromís i respecte a la pluralitat cultural, política, religiosa o de qualsevol altra naturalesa.

La competència d'aprendre a aprendre es promou mitjançant l'exercici dels processos cognitius que es duen a terme en el desenvolupament del currículum bàsic, com ara analitzar, sintetitzar, relacionar, comparar, aplicar, avaluar, argumentar, etc. i afavorint en l'alumnat el gust i la satisfacció que produeix el descobriment de la veritat.

D'altra banda, la presentació de dilemes ètics i el debat de les seves possibles solucions contribueixen al desenvolupament de la competència en comunicació lingüística, perquè exigeixen exercir l'escolta, l'exposició d'idees i la comunicació de sentiments, utilitzant tant el llenguatge oral com altres sistemes de representació. El currículum bàsic està configurat en ordre creixent de complexitat a cadascun dels sis blocs temàtics, partint des de cert nivell de concreció per ascendir, posteriorment, cap a nivells més generals i abstractes de manera gradual. D'altra banda, perquè l'alumnat desenvolupi actituds d'apreciació dels valors ètics i adquireixi hàbits i pautes de conducta fonamentats en aquests, cada bloc planteja l'estudi d'elements diversos per a cada cicle, amb la finalitat de tenir en compte cadascun dels sis eixos temàtics amb enfocaments, perspectives i nivells d'aprofundiment diferents.

En el currículum bàsic es poden distingir dues parts. La primera, s'inicia amb l'estudi de la dignitat de la persona, com a fonament dels valors ètics i la capacitat que aquesta té per elegir les seves accions i modelar la seva pròpia personalitat, assumint la responsabilitat de ser lliure. Seguidament, es plantegen les relacions interpersonals amb la finalitat d'entendre-les a partir del respecte i la igualtat, i es ressalten la naturalesa social de l'ésser humà, la necessitat de desenvolupar la capacitat de relació amb la comunitat, la importància de les influències socials en l'individu i els límits que impliquen per a la pràctica de la seva llibertat, prenent com a criteri normatiu d'aquesta relació el respecte a la dignitat i als drets humans. Es continua amb la reflexió ètica sobre els valors i la seva relació amb l'autorealització humana, el seu desenvolupament moral i l'anàlisi d'algunes teories ètiques de pensadors especialment significatius.

La segona part condueix a l'aplicació dels valors ètics en alguns àmbits de l'acció humana; proposa l'anàlisi de la relació entre la justícia i la política al món actual, el paper de la democràcia, la seva vinculació amb l'estat de dret i la divisió de poders, per fer possible una societat que garanteixi l'exercici dels drets humans per a tots els seus membres; continua amb la reflexió sobre els valors ètics que assenyalen la Constitució espanyola i les relacions que aquesta estableix entre l'Estat i el ciutadà, així com amb el fet històric de la seva integració a la Unió Europea; de seguida ens porta al terreny del dret i la seva relació amb l'ètica, en què destaca el paper de la Declaració Universal dels Drets Humans com a criteri internacional per a una justificació ètica del dret, com a instrument que en reguli i garanteixi el compliment, i s'estableixen com a ideals irrenunciables per a la humanitat. Finalment, es valora la necessitat d'una reflexió sobre la funció de l'ètica pel que fa a la ciència i la tecnologia, l'elaboració de codis deontològics professionals i empresarials, amb la finalitat d'assegurar que els avenços en aquests camps i la seva aplicació no violin el respecte a la dignitat i als drets humans, ni a la protecció i conservació del medi ambient.

Valors ètics. 1r cicle d'ESO

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge
Bloc 1. La dignitat de la persona	
<p>1. Construir un concepte de persona, conscient que aquesta és indefinible, valorant la dignitat que té pel fet de ser lliure.</p> <p>2. Comprendre la crisi de la identitat personal que sorgeix a l'adolescència i les seves causes, descriure les característiques dels grups que formen i la influència que exerceixen sobre els seus membres, amb la finalitat de prendre consciència de la necessitat que té per seguir creixent moralment i passar a la vida adulta, del desenvolupament de la seva autonomia personal i del control de la seva conducta.</p> <p>3. Identificar els conceptes d'heteronomia i autonomia, mitjançant la concepció kantiana de la <i>persona</i> amb la finalitat de valorar la seva importància i aplicar-la en la realització de la vida moral.</p> <p>4. Descriure en què consisteix la personalitat i valorar la importància d'enriquir-la amb valors i virtuts ètics, mitjançant l'esforç i la voluntat personal.</p> <p>5. Justificar la importància que té l'ús de la raó i la llibertat en l'ésser humà per determinar <i>com vol ser</i>, elegint els valors ètics que vol incorporar a la seva personalitat.</p> <p>6. Entendre la relació que existeix entre els actes, els hàbits i el desenvolupament del caràcter, mitjançant la comprensió del concepte de virtut en Aristòtil i, en especial, pel que fa a les virtuts ètiques per la importància que tenen en el desenvolupament de la personalitat.</p> <p>7. Analitzar en què consisteix la intel·ligència emocional i valorar la seva importància en el desenvolupament moral de l'ésser humà.</p> <p>8. Considerar la importància del desenvolupament de la intel·ligència emocional i la seva influència en la construcció de la personalitat i el seu caràcter moral, i ser capaç d'utilitzar la introspecció per reconèixer emocions i sentiments al seu interior, amb la finalitat de millorar les seves habilitats emocionals.</p> <p>9. Comprendre i apreciar la capacitat de l'ésser humà per influir de manera conscient i voluntària en la construcció de la seva pròpia identitat, de conformitat amb els valors ètics, i així millorar la seva autoestima.</p>	<p>1.1. Assenyalat les dificultats per definir el concepte de persona analitzant el seu significat etimològic i algunes definicions aportades per filòsofs.</p> <p>1.2. Descriu les característiques principals de la persona: substància independent, racional i lliure.</p> <p>1.3. Explica i valora la dignitat de la persona que, com a ens autònom, es converteix en un <i>ésser moral</i>.</p> <p>2.1. Coneix informació, de fonts diverses, sobre els grups d'adolescents, les seves característiques i la influència que exerceixen sobre els seus membres en la determinació de la seva conducta, i elabora un resum amb la informació obtinguda.</p> <p>2.2. Elaborat conclusions sobre la importància que té per a l'adolescent desenvolupar l'autonomia personal i tenir el control de la seva pròpia conducta de conformitat amb els valors ètics elegits lliurement.</p> <p>3.1. Explica la concepció kantiana del concepte de <i>persona</i> com a subjecte autònom capaç de dictar les seves normes morals.</p> <p>3.2. Comenta i valora la idea de Kant en concebre la persona com un fi en si mateix i rebutjar la possibilitat de ser tractada per altres com a instrument per assolir fins aliens a la persona.</p> <p>4.1. Identifica en què consisteix la personalitat, els factors genètics, socials, culturals i mediambientals que influeixen en la seva construcció i aprecia la capacitat d'autodeterminació en l'ésser humà.</p> <p>5.1. Descriu i considera el paper rellevant de la raó i la llibertat per configurar amb els seus actes l'estructura de la seva personalitat.</p> <p>5.2. Elaborat una llista dels valors ètics que considera com a desitjables per integrar-los a la seva personalitat i explica les raons de la seva elecció.</p> <p>6.1. Assenyalat en què consisteix la virtut i les seves característiques en Aristòtil i indica la relació que té amb els actes, els hàbits i el caràcter.</p> <p>6.2. Enumera alguns dels beneficis que, segons Aristòtil, aporten les virtuts ètiques a l'ésser humà, n'identifica algunes i les ordena d'acord amb un criteri racional.</p> <p>7.1. Defineix la intel·ligència emocional i les seves característiques, i valora la seva importància en la construcció moral de l'ens humà.</p> <p>7.2. Explica en què consisteixen les emocions i els sentiments i com es relacionen amb la vida moral.</p> <p>7.3. Dissertant en grup, troba la relació que existeix entre algunes virtuts i valors ètics i el desenvolupament de les capacitats d'autocontrol emocional i automotivació, com ara: la sinceritat, el respecte, la prudència, la temperància, la justícia i la perseverança, entre d'altres.</p> <p>8.1. Comprèn en què consisteixen les habilitats emocionals que, segons Goleman, ha de desenvolupar l'ésser humà, i elaborat, en col·laboració grupal, un esquema explicatiu sobre el tema.</p> <p>8.2. Relaciona el desenvolupament de les habilitats emocionals amb l'adquisició de les virtuts ètiques, com ara: la perseverança, la prudència, l'autonomia personal, la temperància, la fortalesa de la voluntat, l'honestedat amb ell mateix, el respecte a la justícia i la fidelitat als seus principis ètics, entre d'altres.</p> <p>8.3. Utilitza la introspecció com a mitjà per reconèixer les seves emocions, sentiments i estats d'ànim, amb la finalitat de tenir més autocontrol d'aquests i ser capaç d'automotivar-se, per convertir-se en el propietari de la seva conducta.</p> <p>9.1. Pren consciència i aprecia la capacitat que té per modelar la seva identitat i fer de si mateix una persona justa, sincera, tolerant, amable, generosa, respectuosa, solidària, honesta, lliure, etc.; en una paraula, digna de ser apreciada per ella mateixa.</p> <p>9.2. Dissenyat un projecte de vida personal de conformitat amb el model de persona que vol ser i els valors ètics que vol adquirir; fa que la seva vida tingui un sentit.</p>

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge
Bloc 2. La comprensió, el respecte i la igualtat en les relacions interpersonals	
<p>1. Conèixer els fonaments de la naturalesa social de l'ésser humà i la relació dialèctica que s'estableix entre aquest i la societat, considerant la importància d'una vida social dirigida pels valors ètics.</p> <p>2. Descriure i valorar la importància de la influència de l'entorn social i cultural en el desenvolupament moral de la persona, mitjançant l'anàlisi del paper que exerceixen els agents socials.</p> <p>3. Distingir, en la persona, els àmbits de la vida privada i de la vida pública, la primera regulada per l'ètica i la segona pel dret, amb la finalitat d'identificar els límits de la llibertat personal i social.</p> <p>4. Relacionar i valorar la importància de les habilitats de la intel·ligència emocional, assenyalades per Goleman, en relació amb la vida interpersonal, i establir el seu vincle amb els valors ètics que enriqueixen les relacions humanes.</p> <p>5. Utilitzar la conducta assertiva i les habilitats socials amb la finalitat d'incorporar a la personalitat alguns valors i virtuts ètics necessaris en el desenvolupament d'una vida social més justa i enriquidora.</p> <p>6. Justificar la importància que tenen els valors i virtuts ètics per aconseguir unes relacions interpersonals justes, respectuoses i satisfactòries.</p>	<p>1.1. Explica per què l'ésser humà és social per naturalesa i valora les conseqüències que té aquest fet en la seva vida personal i moral.</p> <p>1.2. Discerneix i expressa, en petits grups, sobre la influència mútua que s'estableix entre l'individu i la societat.</p> <p>1.3. Aporta raons que fonamentin la necessitat d'establir uns valors ètics que guiïn les relacions interpersonals i utilitza la seva iniciativa personal per elaborar, mitjançant suports informàtics, una presentació gràfica de les seves conclusions sobre aquest tema.</p> <p>2.1. Descriu el procés de socialització i valora la seva importància en la interiorització individual dels valors i les normes morals que regeixen la conducta de la societat en què viu.</p> <p>2.2. Exemplifica, en col·laboració grupal, la influència que tenen en la configuració de la personalitat humana els valors morals inculcats pels agents socials, entre ells: la família, l'escola, els amics i els mitjans de comunicació massiva, i elabora un esquema i conclusions, utilitzant suports informàtics.</p> <p>2.3. Justifica i aprecia la necessitat de la crítica racional com a mitjà indispensable per adequar els costums, les normes, els valors, etc. del seu entorn als valors ètics universals que estableix la DUDH, i rebutja tot el que atempti contra la dignitat humana i els seus drets fonamentals.</p> <p>3.1. Defineix els àmbits de la vida privada i la pública, així com el límit de la llibertat humana, en tots dos casos.</p> <p>3.2. Distingeix entre els àmbits d'acció que corresponen a l'ètica i al dret, i exposa les seves conclusions mitjançant una presentació elaborada amb mitjans informàtics.</p> <p>3.3. Reflexiona sobre el problema de la relació entre aquests dos camps, el privat i el públic, i la possibilitat que existeixi un conflicte de valors ètics entre tots dos, així com la manera de trobar una solució basada en els valors ètics, exemplificant de manera concreta aquests casos i exposant les possibles solucions fonamentades èticament.</p> <p>4.1. Comprèn la importància que tenen per a Goleman la capacitat de reconèixer les emocions alienes i la de controlar les relacions interpersonals, i elabora un resum esquemàtic sobre el tema.</p> <p>5.1. Explica en què consisteix la conducta assertiva fent una comparació amb el comportament agressiu o inhibid, i adopta com a principi moral fonamental, en les relacions interpersonals, el respecte a la dignitat de les persones.</p> <p>5.2. Mostra, en les relacions interpersonals, una actitud de respecte cap als drets que té tot ésser humà a sentir, pensar i actuar de manera diferent, a equivocar-se, a gaudir del temps de descans, a tenir una vida privada, a prendre les seves decisions, etc. i específicament a ser valorat de manera especial pel simple fet de ser persona, sense discriminar ni menysprear ningú, etc.</p> <p>5.3. Utilitza, en diàlegs curts reals o inventats, habilitats socials com ara: l'empatia, l'escolta activa i la interrogació assertiva, entre d'altres, amb la finalitat que aprengui a utilitzar-los de manera natural en la seva relació amb els altres.</p> <p>5.4. Exerceix algunes tècniques de comunicació interpersonal mitjançant l'elaboració de diàlegs orals com ara: la manera adequada de dir que no, el disc ratllat, el banc de boira, etc., amb l'objecte de dominar-les i poder utilitzar-les en el moment adequat.</p> <p>6.1. Identifica l'adquisició de les virtuts ètiques com una condició necessària per aconseguir unes bones relacions interpersonals, entre elles: la prudència, la lleialtat, la sinceritat, la generositat, etc.</p> <p>6.2. Elaborar una llista amb alguns valors ètics que han d'estar presents en les relacions entre l'individu i la societat, com ara: responsabilitat, compromís, tolerància, pacifisme, lleialtat, solidaritat, prudència, respecte mutu i justícia, entre d'altres.</p> <p>6.3. Destaca el deure moral i cívic que té qualsevol persona de prestar auxili i socors a les persones la vida, llibertat i seguretat de les quals estiguin en perill de manera imminent, col·laborant en la mesura de les seves possibilitats a prestar primers auxilis, en casos d'emergència.</p>

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge
Bloc 3. La reflexió ètica	
<p>1. Distingir entre ètica i moral, assenyalant les semblances i diferències existents entre aquestes i considerant la importància de la reflexió ètica com un saber pràctic necessari per guiar de manera racional la conducta de l'ésser humà cap a la seva realització plena.</p> <p>2. Destacar el significat i la importància de la naturalesa moral de l'ésser humà analitzant-ne les etapes de desenvolupament i prenent consciència de la necessitat que té de normes ètiques, assumides lliurement i racionalment, com a guia del seu comportament.</p> <p>3. Reconèixer que la llibertat constitueix l'arrel de l'estructura moral en la persona i apreciar el paper que tenen la intel·ligència i la voluntat com a factors que incrementen la capacitat d'autodeterminació.</p> <p>4. Justificar i apreciar el paper dels valors en la vida personal i social, i ressaltar-ne les característiques, la classificació i la jerarquia, amb la finalitat de comprendre la seva naturalesa i la seva importància.</p> <p>5. Ressaltar la importància dels valors ètics, les seves especificacions i la seva influència en la vida personal i social de l'ésser humà destacant la necessitat de ser reconeguts i respectats per tots.</p> <p>6. Establir el concepte de normes ètiques, apreciar la seva importància, i identificar les seves característiques i la naturalesa del seu origen i validesa, mitjançant el coneixement del debat ètic que va existir entre Sòcrates i els sofistes.</p> <p>7. Prendre consciència de la importància dels valors i les normes ètics com a guia de la conducta individual i social, assumint la responsabilitat de difondre'ls i promoure'ls pels beneficis que aporten a la persona i a la comunitat.</p> <p>8. Explicar les característiques i els objectius de les teories ètiques, així com la seva classificació en ètiques de fins i procedimentals, assenyalant els principis més destacats de l'hedonisme d'Epicur.</p> <p>9. Entendre els principals aspectes de l'eudemonisme aristotèlic, identificar-lo com una ètica de fins i valorar la seva importància i vigència actual.</p> <p>10. Comprendre els elements més significatius de l'ètica utilitarista i la seva relació amb l'hedonisme d'Epicur, classificar-la com una ètica de fins i elaborar arguments que recolzin la seva valoració personal sobre aquest plantejament ètic.</p>	<p>1.1. Reconeix les diferències que hi ha entre l'ètica i la moral, quant al seu origen i la seva finalitat.</p> <p>1.2. Aporta raons que justifiquin la importància de la reflexió ètica, com una guia racional de conducta necessària a la vida de l'ésser humà, expressant de manera apropiada els arguments en els quals es fonamenta.</p> <p>2.1. Distingeix entre la conducta instintiva de l'animal i el comportament racional i lliure de l'ésser humà, destacant la magnitud de les seves diferències i apreciand les conseqüències que aquestes tenen en la vida de les persones.</p> <p>2.2. Assenyalava en què consisteix l'estructura moral de la persona com a ésser racional i lliure, raó per la qual aquesta és responsable de la seva conducta i de les conseqüències que tingui.</p> <p>2.3. Explica les tres etapes del desenvolupament moral en l'home, segons la teoria de Piaget o la de Kohlberg, i les característiques de cadascuna d'aquestes, i destaca com es passa de l'heteronomia a l'autonomia.</p> <p>3.1. Descríu la relació existent entre la llibertat i els conceptes de persona i estructura moral.</p> <p>3.2. Analitza i valora la influència que tenen en la llibertat personal la intel·ligència, que ens permet conèixer possibles opcions per elegir, i la voluntat, que ens dóna la força suficient per fer el que hem decidit fer.</p> <p>3.3. Analitza alguns factors biològics, psicològics, socials, culturals i ambientals que influeixen en el desenvolupament de la intel·ligència i la voluntat, especialment el paper de l'educació, i exposa les seves conclusions de manera clara mitjançant una presentació elaborada amb suports informàtics i audiovisuals.</p> <p>4.1. Explica què són els valors, les seves característiques principals i aprecia la seva importància en la vida individual i col·lectiva de les persones.</p> <p>4.2. Cerca i selecciona informació sobre l'existència de diferents classes de valors, com ara: religiosos, afectius, intel·lectuals, vitals, etc.</p> <p>4.3. Elabora, en treball grupal, una jerarquia de valors en què explica la seva fonamentació racional, mitjançant una exposició amb l'ús de mitjans informàtics o audiovisuals.</p> <p>5.1. Descríu les característiques distintives dels valors ètics utilitzant exemples concrets d'aquests valors i apreciand la seva relació essencial amb la dignitat humana i la conformació d'una personalitat justa i satisfactòria.</p> <p>5.2. Utilitza el seu esperit emprenedor per crear, en grup, una campanya destinada a difondre la importància de respectar els valors ètics tant en la vida personal com social.</p> <p>6.1. Defineix el concepte de norma i de norma ètica i la distingeix de les normes morals, jurídiques, religioses, etc.</p> <p>6.2. Assenyalava qui van ser els sofistes i alguns dels fets i raons en què es fonamentava la seva teoria relativista de la moral, i assenyalava les conseqüències que aquesta té en la vida de les persones.</p> <p>6.3. Coneix els motius que van portar Sòcrates a afirmar l'<i>intel·lectualisme moral</i>, explica en què consisteix i la crítica que li fa Plató.</p> <p>6.4. Compara el relativisme i l'objectivisme moral, aprecia la vigència d'aquestes teories ètiques en l'actualitat i expressa les seves opinions de manera argumentada.</p> <p>7.1. Destaca algunes de les conseqüències negatives que té, en l'àmbit individual i comunitari, l'absència de valors i normes ètiques, com ara: l'egoisme, la corrupció, la mentida, l'abús de poder, la intolerància, la insolidaritat, la violació dels drets humans, etc.</p> <p>7.2. Emprèn, utilitzant la seva iniciativa personal i la col·laboració en grup, l'organització i el desenvolupament d'una campanya al seu entorn amb la finalitat de promoure el reconeixement dels valors ètics com a elements fonamentals del ple desenvolupament personal i social.</p> <p>8.1. Enuncia els elements distintius de les <i>teories ètiques</i> i argumenta la seva classificació com una ètica de fins, elaborant un esquema amb les seves característiques més destacades.</p> <p>8.2. Enuncia els aspectes fonamentals de la teoria hedonista d'Epicur i els valors ètics que defensa, i destaca les característiques que la identifiquen com una ètica de fins.</p> <p>8.3. Elabora, en col·laboració grupal, arguments a favor i/o en contra de l'epicureisme i exposa les seves conclusions amb els arguments racionals corresponents.</p> <p>9.1. Explica el significat del terme <i>eudemonisme</i> i el que significa per a Aristòtil la felicitat com a bé suprem, i elabora i expressa conclusions.</p> <p>9.2. Distingeix els tres tipus de tendències que hi ha en l'ésser humà, segons Aristòtil, i la seva relació amb el que ell considera com a bé suprem de la persona.</p> <p>9.3. Aporta raons per classificar l'eudemonisme d'Aristòtil dins de la categoria de l'ètica de fins.</p> <p>10.1. Ressenya les idees fonamentals de l'ètica utilitarista: el principi d'utilitat, el concepte de plaer, la compatibilitat de l'egoisme individual amb l'altruisme universal i la ubicació del valor moral en les conseqüències de l'acció, entre d'altres.</p> <p>10.2. Enumera les característiques que fan de l'utilitarisme i de l'epicureisme unes ètiques de fins.</p> <p>10.3. Argumenta racionalment les seves opinions sobre l'ètica utilitarista.</p>

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge
Bloc 4. La justícia i la política	
<p>1. Comprendre i valorar la importància de la relació que existeix entre els conceptes d'ètica, política i <i>justícia</i>, mitjançant l'anàlisi i la definició d'aquests termes, i destacar el vincle existent entre aquests en el pensament d'Aristòtil.</p> <p>2. Conèixer i apreciar la política d'Aristòtil i les seves característiques essencials, així com entendre el seu concepte sobre la justícia i la seva relació amb el bé comú i la felicitat, i elaborar un judici crític sobre la perspectiva d'aquest filòsof.</p> <p>3. Justificar racionalment la necessitat dels valors i principis ètics, continguts a la DUDH, com a fonament universal de les democràcies durant els segles XX i XXI, i destacar les seves característiques i la seva relació amb els conceptes d'<i>Estat de dret</i> i <i>divisió de poders</i>.</p> <p>4. Reconèixer la necessitat de la participació activa dels ciutadans en la vida política de l'Estat amb la finalitat d'evitar els riscos d'una democràcia que violi els drets humans.</p> <p>5. Conèixer i valorar els fonaments de la Constitució espanyola de 1978, identificant els valors ètics dels quals parteix i els conceptes preliminars que estableix.</p> <p>6. Mostrar respecte per la Constitució espanyola, identificar-hi, mitjançant una lectura explicativa i comentada, els drets i deures que té l'individu com a persona i ciutadà, i apreciar la seva adequació a la DUDH, amb la finalitat d'assumir de manera conscient i responsable els principis de convivència que han de regir l'Estat espanyol.</p> <p>7. Assenyalar i apreciar l'adequació de la Constitució espanyola als principis ètics defensats per la DUDH, mitjançant la lectura comentada i reflexiva dels «drets i deures dels ciutadans» (articles del 30 al 38) i «els principis rectors de la política social i econòmica» (articles del 39 al 52).</p> <p>8. Conèixer els elements essencials de la UE i analitzar els beneficis rebuts i les responsabilitats adquirides pels estats membres i els seus ciutadans, amb la finalitat de reconèixer la seva utilitat i els assoliments que aquesta ha aconseguit.</p>	<p>1.1. Explica i aprecia les raons que dona Aristòtil per establir un vincle necessari entre ètica, política i justícia.</p> <p>1.2. Utilitza i selecciona informació sobre els valors ètics i cívics, i identifica i aprecia les semblances, diferències i relacions que hi ha entre aquests.</p> <p>2.1. Elabora, recorrent a la seva iniciativa personal, una presentació amb suport informàtic sobre la política aristotèlica com una teoria organicismista, amb una finalitat ètica i que atribueix la funció educativa de l'Estat.</p> <p>2.2. Selecciona i utilitza informació, en col·laboració grupal, per entendre i apreciar la importància que Aristòtil dona a la <i>justícia</i> com a valor ètic en què es fonamenta la legitimitat de l'Estat i la seva relació amb la felicitat i el bé comú, i exposa les seves conclusions personals degudament fonamentades.</p> <p>3.1. Fonamenta racionalment i èticament l'elecció de la democràcia com un sistema que està per sobre d'altres formes de govern pel fet d'incorporar en els seus principis els valors ètics que assenyala la DUDH.</p> <p>3.2. Defineix el concepte d'<i>Estat de dret</i> i estableix la seva relació amb la defensa dels valors ètics i cívics a la societat democràtica.</p> <p>3.3. Descriu el significat i la relació existent entre els conceptes següents: democràcia, ciutadà, sobirania, autonomia personal, igualtat, justícia, representativitat, etc.</p> <p>3.4. Explica la divisió de poders que proposa Montesquieu i la funció que exerceixen el poder legislatiu, l'executiu i el judicial a l'Estat democràtic, com a instrument per evitar el monopoli del poder polític i com a mitjà que permet que els ciutadans controlin l'Estat.</p> <p>4.1. Assumeix i explica el deure moral i civil que tenen els ciutadans de participar activament en l'exercici de la democràcia, amb la finalitat que es respectin els valors ètics i cívics en el si de l'Estat.</p> <p>4.2. Defineix la magnitud d'alguns dels riscos que existeixen als governs democràtics quan no es respecten els valors ètics de la DUDH, com ara: la degeneració en demagògia, la dictadura de les majories i l'escassa participació ciutadana, entre d'altres, i formula possibles mesures per evitar-los.</p> <p>5.1. Identifica i aprecia els valors ètics més destacats en què es fonamenta la Constitució espanyola, i assenyala l'origen de la seva legitimitat i la finalitat que persegueix, mitjançant la lectura comprensiva i comentada del seu preàmbul.</p> <p>5.2. Descriu els conceptes preliminars delimitats a la Constitució espanyola i la seva dimensió ètica, com ara: la nació espanyola, la pluralitat ideològica, així com el paper i les funcions atribuïdes a les forces armades, a través de la lectura comprensiva i comentada dels articles 1 al 9.</p> <p>6.1. Assenyala i comenta la importància dels «drets i llibertats públiques fonamentals de la persona» que estableix la Constitució, com ara: la llibertat ideològica, religiosa i de culte; el caràcter aconfessional de l'Estat espanyol; el dret a la lliure expressió d'idees i pensaments; el dret a la reunió pública i a la lliure associació i els seus límits.</p> <p>7.1. Coneix i aprecia, en la Constitució espanyola, la seva adequació a la DUDH, i assenyala els valors ètics en els quals es fonamenten els drets i deures dels ciutadans, així com els principis rectors de la política social i econòmica.</p> <p>7.2. Explica i assumeix els deures ciutadans que estableix la Constitució, els ordena segons la seva importància i expressa la justificació de l'ordre elegit.</p> <p>7.3. Aporta raons per justificar la importància que té, per al bon funcionament de la democràcia, el fet que els ciutadans siguin conscients no només dels seus drets, sinó també de les seves obligacions com a deure cívic, jurídic i ètic.</p> <p>7.4. Reconeix la responsabilitat fiscal dels ciutadans i la seva relació amb els pressupostos generals de l'Estat com un deure ètic que contribueix al desenvolupament del bé comú.</p> <p>8.1. Descriu, sobre la UE, la integració econòmica i política, el seu desenvolupament històric des de 1951, els seus objectius i els valors ètics en els quals es fonamenta d'acord amb la DUDH.</p> <p>8.2. Identifica i aprecia la importància dels assoliments aconseguits per la UE i el benefici que aquests han aportat per a la vida dels ciutadans, com ara l'anul·lació de fronteres i restriccions duaneres, la lliure circulació de persones i capitals, etc., així com les obligacions adquirides en els diferents àmbits: econòmic, polític, de la seguretat i pau, etc.</p>

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge
Bloc 5. Els valors ètics, el dret, la DUDH i altres tractats internacionals sobre drets humans	
<p>1. Assenyalar la vinculació que existeix entre l'ètica, el dret i la justícia, a través del coneixement de les seves semblances, diferències i relacions, i analitzar el significat dels termes de legalitat i legitimitat.</p> <p>2. Explicar el problema de la justificació de les normes jurídiques, mitjançant l'anàlisi de les teories del dret natural o iusnaturalisme, el convencionalisme i el positivisme jurídic, identificant la seva aplicació en el pensament jurídic d'alguns filòsofs, amb la finalitat d'anar conformant una opinió argumentada sobre la fonamentació ètica de les lleis.</p> <p>3. Analitzar el moment històric i polític que va impulsar l'elaboració de la DUDH i la creació de l'ONU, amb la finalitat d'entendre-la com una necessitat del seu temps, el valor de la qual continua vigent com a fonament ètic universal de la legitimitat del dret i els estats.</p> <p>4. Identificar, al preàmbul de la DUDH, el respecte a la dignitat de les persones i els seus atributs essencials com el fonament del qual deriven tots els drets humans.</p> <p>5. Interpretar i apreciar el contingut i l'estructura interna de la DUDH amb la finalitat de conèixer-la i propiciar la seva valoració i respecte.</p> <p>6. Comprendre el desenvolupament històric dels drets humans com una conquesta de la humanitat i considerar la importància del problema que planteja en l'actualitat l'exercici dels drets de la dona i del nen en bona part del món; conèixer-ne les causes i prendre'n consciència amb la finalitat de promoure la solució.</p> <p>7. Avaluar, utilitzant el judici crític, la magnitud dels problemes als que s'enfronta l'aplicació de la DUDH en l'actualitat, i apreciar la labor que duen a terme institucions i ONG que treballen per la defensa dels drets humans auxiliant aquells que els tenen per naturalesa, però que no tenen l'oportunitat d'exercir-los.</p>	<p>1.1. Cerca i selecciona informació en pàgines web per identificar les diferències, semblances i vincles existents entre l'ètica i el dret, i entre la legalitat i la legitimitat, i elabora i presenta conclusions fonamentades.</p> <p>2.1. Elabora en grup una presentació amb suport digital sobre la teoria <i>iusnaturalista del dret</i>, el seu objectiu i característiques, i n'identifica un exemple a la teoria de Locke quant a l'origen de les lleis jurídiques, la seva validesa i les funcions que li atribueix a l'Estat.</p> <p>2.2. Destaca i valora, en el pensament sofista, la distinció entre <i>physis</i> i <i>nomos</i>, descriu la seva aportació al convencionalisme jurídic i elabora conclusions argumentades sobre aquest tema.</p> <p>2.3. Analitza informació sobre el positivisme jurídic de Kelsen, principalment pel que fa a la validesa de les normes i els criteris que utilitza, especialment el d'eficàcia, i la relació que estableix entre l'ètica i el dret.</p> <p>2.4. Recorre al seu esperit emprenedor i a la iniciativa personal per elaborar una presentació amb mitjans informàtics, en col·laboració grupal, en què compara les tres teories del dret i explica les seves conclusions.</p> <p>3.1. Explica la funció de la DUDH com un <i>codi ètic</i> reconegut pels països integrants de l'ONU, amb la finalitat de promoure la justícia, la igualtat i la pau a tot el món.</p> <p>3.2. Contrasta informació dels esdeveniments històrics i polítics que van donar origen a la DUDH, entre els quals hi ha l'ús de les ideologies nacionalistes i racistes que defensaven la superioritat d'uns homes sobre altres, fins arribar a l'extrem de l'holocaust jueu, així com a la discriminació i extermini de tots aquells que no pertanyessin a una determinada ètnia, model físic, religió, idees polítiques, etc.</p> <p>3.3. Assenyala els objectius que va tenir la creació de l'ONU i la data en què es va signar la DUDH, i valora la importància d'aquest fet per a la història de la humanitat.</p> <p>4.1. Explica i aprecia en què consisteix la dignitat que aquesta declaració reconeix a l'ésser humà com a persona, posseïdora d'uns drets universals, inalienables i innats, mitjançant la lectura del seu preàmbul.</p> <p>5.1. Construeix un esquema sobre l'estructura de la DUDH, la qual es compon d'un preàmbul i 30 articles que es poden classificar de la manera següent:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Els articles 1 i 2 es refereixen als drets inherents a qualsevol persona: la llibertat, la igualtat, la fraternitat i la no-discriminació. - Els articles del 3 a l'11 es refereixen als drets individuals. - Els articles del 12 al 17 estableixen als drets de l'individu en relació amb la comunitat. - Els articles del 18 al 21 assenyalen els drets i llibertats polítiques. - Els articles del 22 al 27 se centren en els drets econòmics, socials i culturals. - Finalment, els articles del 28 al 30 es refereixen a la interpretació de tots aquests, a les condicions necessàries per al seu exercici i als límits que tenen. <p>5.2. Elabora una campanya, en col·laboració grupal, amb la finalitat de difondre la DUDH com a fonament del dret i la democràcia en el seu entorn escolar, familiar i social.</p> <p>6.1. Descriu els fets més influents en el desenvolupament històric dels drets humans, partint de la primera generació: els drets civils i polítics; els de la segona generació: econòmics, socials i culturals, i els de la tercera: els drets dels pobles a la solidaritat, al desenvolupament i a la pau.</p> <p>6.2. Dóna raons sobre l'origen històric del problema dels drets de la dona i reconeix els patrons econòmics i socioculturals que han fomentat la violència i la desigualtat de gènere.</p> <p>6.3. Justifica la necessitat d'actuar en defensa dels drets de la infància, lluitant contra la violència i l'abús del qual nens i nenes són víctimes al segle XXI, com ara l'abús sexual, el treball infantil o la seva utilització com a soldats, etc.</p> <p>6.4. Emprèn, en col·laboració grupal, l'elaboració d'una campanya contra la discriminació de la dona i la violència de gènere en el seu entorn familiar, escolar i social, i avalua els resultats obtinguts.</p> <p>7.1. Mitjançant informació obtinguda en diferents fonts, investiga sobre els problemes i reptes que té l'aplicació de la DUDH quant a l'exercici de:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Els drets civils; destaca els problemes relatius a la intolerància, l'exclusió social, la discriminació de la dona, la violència de gènere i l'existència d'actituds com l'homofòbia, el racisme, la xenofòbia, l'assetjament laboral i escolar, etc. - Els drets polítics: guerres, terrorisme, dictadures, genocidi, refugiats polítics, etc. <p>7.2. En treball col·laboratiu, indaga sobre el treball d'institucions i voluntaris que treballen a tot el món pel compliment dels drets humans, com ara: Amnistia Internacional i ONG com Mans Unides, Metges Sense Fronteres i Càritas, entre d'altres, i elabora i expressa les seves conclusions.</p>

Críteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge
Bloc 6. Els valors ètics i la seva relació amb la ciència i la tecnologia	
<p>1. Reconèixer la importància que té la dimensió moral de la ciència i la tecnologia, així com la necessitat d'establir límits ètics i jurídics amb la finalitat d'orientar la seva activitat d'acord amb els valors que defensa la DUDH.</p> <p>2. Entendre i valorar el problema de la tecnodependència i l'alienació humana a què aquesta porta.</p> <p>3. Utilitzar els valors ètics que conté la DUDH en el camp científic i tecnològic, amb la finalitat d'evitar-ne una aplicació inadequada i solucionar els dilemes morals que de vegades es presenten, especialment en el terreny de la medicina i la biotecnologia.</p> <p>4. Reconèixer que, en l'actualitat, existeixen casos en què la recerca científica no és neutral, sinó que està determinada per interessos polítics, econòmics, etc., mitjançant l'anàlisi de la idea de progrés i la seva interpretació equívocada, quan els objectius que es volen assolir no respecten un codi ètic fonamentat en la DUDH.</p>	<p>1.1. Utilitza informació de diferents fonts per analitzar la dimensió moral de la ciència i la tecnologia, i avalua l'impacte positiu i negatiu que aquestes poden tenir en tots els àmbits de la vida humana, per exemple: social, econòmica, política, ètica i ecològica, entre d'altres.</p> <p>1.2. Aporta arguments que fonamentin la necessitat de posar límits ètics i jurídics a la recerca i pràctica tant científica com tecnològica, prenent la dignitat humana i els valors ètics reconeguts a la DUDH com a criteri normatiu.</p> <p>1.3. Recorre a la seva iniciativa personal per exposar les seves conclusions sobre el tema tractat, utilitzant mitjans informàtics i audiovisuals, de manera argumentada i ordenada racionalment.</p> <p>2.1. Destaca el problema i el perill que representa per a l'ésser humà la tecnodependència; assenyalava els seus símptomes i causes i considera les seves conseqüències negatives, com una addició incontrolada als dispositius electrònics, als videojocs i a les xarxes socials, que porta les persones cap a una deshumanització progressiva.</p> <p>3.1. Analitza informació seleccionada de diverses fonts, amb la finalitat de conèixer en què consisteixen alguns dels avenços en medicina i biotecnologia que plantegen dilemes morals, com ara: la utilització de cèl·lules mare, el clonatge i l'eugenèsia, entre d'altres, i assenyalava alguns perills que aquests impliquen si es prescindeix del respecte a la dignitat humana i als seus valors fonamentals.</p> <p>3.2. Presenta una actitud de tolerància i respecte davant les diferents opinions que s'expressen en la confrontació d'idees amb la finalitat de solucionar els dilemes ètics, sense oblidar la necessitat d'utilitzar el rigor en la fonamentació racional i ètica de totes les alternatives de solució plantejades.</p> <p>4.1. En treball col·laboratiu, obté i selecciona informació d'alguns casos en què la recerca científica i tecnològica no ha estat guiada ni és compatible amb els valors ètics de la DUDH, de manera que ha generat impactes negatius en l'àmbit humà i mediambiental, i n'assenyalava les causes.</p> <p>4.2. En col·laboració grupal, disserta sobre la idea de <i>progrés</i> en la ciència i la seva relació amb els valors ètics, el respecte a la dignitat humana i el seu entorn, i elabora i exposa conclusions.</p> <p>4.3. En col·laboració grupal, selecciona i contrasta informació sobre algunes de les amenaces que està tenint per al medi ambient i la vida l'aplicació indiscriminada de la ciència i la tecnologia, com ara: l'explotació descontrolada dels recursos naturals, la destrucció d'hàbitats, la contaminació química i industrial, la pluja àcida, el canvi climàtic, la desertificació, etc.</p>

Valors ètics. 4t d'ESO

Críteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge
Bloc 1. La dignitat de la persona	
<p>1. Interpretar i valorar la importància de la dignitat de la persona, com el valor del qual parteix i en què es fonamenta la DUDH, subratllant els atributs inherents a la naturalesa humana i els drets inalienables i universals que deriven d'aquesta, com el punt de partida sobre el qual han de girar els valors ètics en les relacions humanes en l'àmbit personal, social, estatal i universal.</p>	<p>1.1. Identifica en la dignitat de l'ésser humà, com a persona i amb atributs inherents a la seva naturalesa, l'origen dels drets inalienables i universals que estableix la DUDH.</p> <p>1.2. Identifica, a la DUDH, els atributs essencials de l'ésser humà: la raó, la consciència i la llibertat.</p> <p>1.3. Relaciona de manera adequada els termes i les expressions següents, utilitzats a la DUDH: dignitat de la persona, fraternitat, llibertat humana, tracte digne, judici just, tracte inhumà o degradant, detingut arbitràriament, presumpció d'innocència, discriminació, violació de drets, etc.</p>
Bloc 2. La comprensió, el respecte i la igualtat en les relacions interpersonals	
<p>1. Explicar, basant-se en la DUDH, els principis que han de regir les relacions entre els ciutadans i l'Estat, amb la finalitat d'afavorir el seu compliment en la societat en què viuen.</p> <p>2. Explicar en què consisteix la socialització global i la seva relació amb els mitjans de comunicació massiva, valorar-ne els efectes en la vida i el desenvolupament moral de les persones i de la societat i reflexionar sobre el paper que han de tenir l'ètica i l'estat en relació amb aquest tema.</p>	<p>1.1. Comenta, segons el que estableix la DUDH als articles del 12 al 17, els drets de l'individu que l'Estat ha de respectar i fomentar en les relacions existents entre tots dos.</p> <p>1.2. Explica els límits de l'Estat que estableix la DUDH als articles del 18 al 21, en determinar les llibertats dels ciutadans que aquest ha de protegir i respectar.</p> <p>1.3. Elabora una presentació amb suport informàtic i audiovisual per il·lustrar els continguts més excel·lents tractats al tema i exposar les seves conclusions de manera argumentada.</p> <p>2.1. Descriu i avalua el procés de socialització global mitjançant el qual es produeix la interiorització de valors, normes, costums, etc.</p> <p>2.2. Assenyalava els perills que implica el fenomen de la socialització global si es desenvolupa al marge dels valors ètics universals, i debat sobre la necessitat d'establir límits ètics i jurídics en aquest tema.</p> <p>2.3. Disserta sobre l'impacte que tenen els mitjans de comunicació massiva en la vida moral de les persones i de la societat, expressant les seves opinions amb rigor intel·lectual.</p> <p>2.4. Valora la necessitat d'una regulació ètica i jurídica en relació amb l'ús de mitjans de comunicació massiva, respectant el dret a la informació i a la llibertat d'expressió que tenen els ciutadans.</p>

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge
Bloc 3. La reflexió ètica	
<p>1. Reconèixer que, al món actual de canvis grans i ràpids, la necessitat d'una regulació ètica és fonamental, a causa de la magnitud dels perills als quals s'enfronta l'ésser humà, i que és necessària la seva actualització i ampliació als nous camps d'acció de la persona, amb la finalitat de garantir el compliment dels drets humans.</p> <p>2. Comprendre i apreciar la importància que tenen per a l'ésser humà del s. XXI les circumstàncies que l'envolten, destacar els límits que li imposen i les oportunitats que li ofereixen per elaborar el seu projecte de vida d'acord amb els valors ètics que elegeix lliurement i que donen sentit a la seva existència.</p> <p>3. Distingir els principals valors ètics en què es fonamenten les ètiques formals, establint la seva relació amb l'ètica kantiana i assenyalant la importància que aquest filòsof atribueix a l'autonomia de la persona com a valor ètic fonamental.</p> <p>4. Identificar l'ètica del discurs, d'Habermas i Apel, com una ètica formal que destaca el valor del diàleg i el consens a la comunitat com a procediment per trobar normes ètiques justes.</p>	<p>1.1. Justifica racionalment i considera la importància de la reflexió ètica al s. XXI com a instrument de protecció dels drets humans davant el perill que poden representar els posseïdors de grans interessos polítics i econòmics i grups violents que tenen a la seva disposició armament de gran abast científic i tecnològic, capaços de posar en gran risc els drets fonamentals de la persona.</p> <p>1.2. Assenyalat alguns dels nous camps als quals s'aplica l'ètica, com ara el professional, la bioètica, el medi ambient, l'economia, l'empresa, la ciència i la tecnologia, entre d'altres.</p> <p>2.1. Descriu i avalua les circumstàncies que l'envolten en el moment actual, identificant les limitacions i oportunitats que se li plantegen, des de les perspectives socials, laborals, educatives, econòmiques, familiars, afectives, etc., amb l'objecte de dissenyar, a partir d'aquestes, el seu projecte de vida personal determinant lliurement els valors ètics que l'han de guiar.</p> <p>3.1. Defineix els elements distintius de les ètiques formals i els compara amb els relatius a les ètiques materials.</p> <p>3.2. Explica les característiques de l'ètica kantiana: formal, universal i racional, així com la importància de la seva aportació a l'ètica universal.</p> <p>3.3. Aprecia, en l'ètica kantiana, el seu fonament en l'autonomia de la persona com a valor ètic essencial i la seva manifestació en l'imperatiu categòric i les seves formulacions.</p> <p>4.1. Identifica l'ètica del discurs com una ètica formal i descriu en què consisteix l'imperatiu categòric que formula, assenyalant les similituds i diferències que té amb l'imperatiu de l'ètica de Kant.</p> <p>4.2. Utilitza la seva iniciativa personal i emprenedora per elaborar una presentació amb suport informàtic sobre les ètiques formals, i expressa i elabora conclusions fonamentades.</p>
Bloc 4. La justícia i la política	
<p>1. Concebre la democràcia no només com una forma de govern, sinó com un estil de vida ciutadana, conscient del seu deure com a element actiu de la vida política, i col·laborar en la defensa i difusió dels drets humans tant en la seva vida personal com social.</p> <p>2. Reflexionar sobre el deure que tenen els ciutadans i els estats de promoure l'ensenyament i la difusió dels valors ètics com a instruments indispensables per a la defensa de la dignitat i els drets humans, davant el perill que pot representar el fenomen de la globalització per a la destrucció del planeta i la deshumanització de la persona.</p>	<p>1.1. Comprèn la importància que té per a la democràcia i la justícia que els ciutadans coneguin i compleixin els seus deures, entre ells, la defensa dels valors ètics i cívics, la cura i conservació de tots els béns i serveis públics, la participació en l'elecció dels representants polítics, el respecte i la tolerància a la pluralitat d'idees i de creences, l'acatament de les lleis i de les sentències dels tribunals de justícia, així com el pagament dels impostos establerts, entre d'altres.</p> <p>2.1. Disserta i elabora conclusions en grup sobre les terribles conseqüències que pot tenir per a l'ésser humà el fenomen de la globalització si no s'estableix una regulació ètica i política, com ara: l'egoisme, la desigualtat, la interdependència, la internacionalització dels conflictes armats, i la imposició de models culturals determinats per interessos econòmics que promouen el consumisme i la pèrdua de llibertat humana, entre d'altres.</p> <p>2.2. Comenta el deure ètic i polític que tenen tots els estats, davant els riscos de la globalització, de prendre mesures de protecció dels drets humans, especialment l'obligació de fomentar l'ensenyament dels valors ètics, la seva vigència i la necessitat de respectar-los a tot el món, com ara el deure de contribuir en la construcció d'una societat justa i solidària fomentant la tolerància, el respecte als drets dels altres, l'honestetat, la lleialtat, el pacifisme, la prudència i la comprensió mútua mitjançant el diàleg, la defensa i protecció de la naturalesa, entre d'altres.</p>

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge
Bloc 5. Els valors ètics, el dret, la DUDH i altres tractats internacionals sobre drets humans	
<p>1. Apreciar la necessitat de les lleis jurídiques a l'Estat per garantir el respecte als drets humans i dissertar sobre alguns dilemes morals en què existeix un conflicte entre els deures ètics, relatiu a la consciència de la persona, i els deures cívics que li imposen les lleis jurídiques.</p> <p>2. Dissertar sobre la teoria de Rawls basada en la justícia com a equitat i com a fonament ètic del dret, emetent un judici crític sobre aquesta.</p> <p>3. Valorar la DUDH com un conjunt d'ideals irrenunciables, tenint presents els problemes i les deficiències que existeixen en la seva aplicació, especialment pel que fa a l'àmbit econòmic i social, i indicant la importància de les institucions i els voluntaris que treballen per la defensa dels drets humans.</p> <p>4. Entendre la seguretat i la pau com un dret reconegut a la DUDH (art. 3) i com un compromís dels espanyols en l'àmbit nacional i internacional (Constitució espanyola, preàmbul), i identificar i avaluar el perill de les noves amenaces que han sorgit contra aquestes en els últims temps.</p> <p>5. Conèixer la missió que atribueix la Constitució espanyola a les forces armades i la seva relació amb els compromisos que té Espanya amb els organismes internacionals a favor de la seguretat i la pau, i reflexionar sobre la importància del dret internacional per regular i limitar l'ús i l'aplicació de la força i el poder.</p>	<p>1.1. Explica la finalitat i les característiques de les lleis jurídiques dins de l'Estat i la seva justificació ètica, com a fonament de la seva legitimitat i de la seva obediència.</p> <p>1.2. Debat sobre la solució de problemes en què hi ha un conflicte entre els valors i principis ètics de l'individu i els de l'ordre civil, i planteja solucions raonades, en casos com els de desobediència civil i objecció de consciència.</p> <p>2.1. Cerca informació a Internet amb la finalitat de definir els principals conceptes utilitzats en la teoria de Rawls i estableix una relació entre aquests, com ara: la posició original i el vel d'ignorància, el criteri d'imparcialitat i la funció dels dos principis de justícia que proposa.</p> <p>2.2. Elabora un judici crític sobre la teoria de Rawls i explica la seva conclusió argumentada sobre aquesta teoria.</p> <p>3.1. Justifica racionalment la importància dels drets humans com a ideals que han d'assolir les societats i els estats i reconeix els reptes que encara han de superar.</p> <p>3.2. Assenyala alguna de les deficiències existents en l'exercici dels drets econòmics i socials, com ara: la pobresa, la falta d'accés a l'educació, a la salut, al treball, a l'habitatge, etc.</p> <p>3.3. Emprèn l'elaboració d'una presentació, amb suport informàtic i audiovisual, sobre algunes institucions i voluntaris que treballen a tot el món per la defensa i el respecte dels drets humans, com ara l'ONU i els seus organismes, l'FAO, l'OIEA (Organisme Internacional d'Energia Atòmica), l'OMS (Organització Mundial de la Salut), la UNESCO (Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura), entre d'altres, i ONG com Greenpeace, UNICEF, la Creu Roja, la Mitja Lluna Roja, etc., així com el Tribunal Internacional de Justícia i el Tribunal de Justícia de la Unió Europea, entre d'altres.</p> <p>4.1. En petits grups, disserta sobre la seguretat i la pau com un dret fonamental de les persones i aprecia la seva importància per a l'exercici del dret a la vida i a la llibertat, i elabora i expressa les seves conclusions (art. 3r de la DUDH).</p> <p>4.2. Pren consciència del compromís dels espanyols amb la pau, com una aspiració col·lectiva i internacional reconeguda a la Constitució espanyola, i rebutja la violació dels drets humans mostrant solidaritat amb les víctimes de la violència.</p> <p>4.3. Emprèn l'elaboració d'una presentació, amb suport audiovisual, sobre algunes de les noves amenaces per a la pau i la seguretat al món actual, com ara: el terrorisme, els desastres mediambientals, les catàstrofes naturals, les màfies internacionals, les pandèmies, els atacs cibèrnetics, i el tràfic d'armes de destrucció massiva, de persones i d'òrgans, entre d'altres.</p> <p>5.1. Coneix, analitza i assumeix com a ciutadà els compromisos internacionals d'Espanya en defensa de la pau i la protecció dels drets humans com a membre d'organismes internacionals: ONU, OTAN, UE, etc.</p> <p>5.2. Explica la importància de la missió de les forces armades (a l'art. 15 de la Llei de defensa nacional) en matèria de defensa i seguretat nacional, de drets humans, de promoció de la pau i la seva contribució en situacions d'emergència i ajuda humanitària, tant nacionals com internacionals.</p> <p>5.3. Analitza les conseqüències dels conflictes armats en l'àmbit internacional, apreciando la importància de les organitzacions internacionals que promouen i vigilen el compliment d'un dret internacional fonamentat en la DUDH.</p>
Bloc 6. Els valors ètics i la seva relació amb la ciència i la tecnologia	
<p>1. Identificar criteris que permetin avaluar els projectes científics i tecnològics de manera crítica i reflexiva amb la finalitat de valorar la seva idoneïtat en relació amb el respecte als drets i valors ètics de la humanitat.</p> <p>2. Considerar la necessitat de fer complir una ètica deontològica als científics, tecnòlegs i altres professionals.</p>	<p>1.1. Utilitza informació de manera selectiva per trobar alguns criteris que cal tenir en compte per valorar la viabilitat de projectes científics i tecnològics, considerant la idoneïtat ètica dels objectius que volen assolir i l'avaluació dels riscos i les conseqüències personals, socials i mediambientals que pugui tenir la seva aplicació.</p> <p>2.1. Comprèn i explica la necessitat de recolzar la creació i l'ús de mètodes de control i l'aplicació d'una ètica deontològica per als científics i tecnòlegs i, en general, per a totes les professions, per fomentar l'aplicació dels valors ètics al món laboral, financer i empresarial.</p>

26. Volum.

Dins del context de les arts visuals, la matèria de volum s'encarrega de l'estudi específic de l'espai tridimensional en l'àmbit de l'expressió artística; planteja un segon nivell d'aprofundiment en l'aprenentatge dels llenguatges plàstics que permet un coneixement directe de les qualitats físiques, espacials, estructurals i volumètriques dels objectes, cosa que, al seu torn, capacita per comprendre que la forma, mida, color i acabat final de gran part dels objectes produïts per l'home vénen determinats, en gran mesura, pels materials amb els quals estan construïts, la funció, l'ús i l'entorn cultural o pels significats i valors que els vulguem atorgar.

D'aquesta manera, la matèria de volum contribueix al desenvolupament de dos aspectes de la formació artística estretament relacionats entre si: la percepció sensorial i intel·lectual de la forma, i la creació d'objectes tridimensionals.

L'estudi d'aquesta matèria desenvolupa les capacitats i els mecanismes de percepció espacial, tàctil i cinestèsica, la memòria i el pensament espacials, i la capacitat creadora i el pensament divergent mitjançant els quals l'ésser humà és capaç d'aportar solucions diferents, noves i originals.

L'estudi de les manifestacions, artístiques o no, del llenguatge tridimensional fomenta una actitud estètica cap al mitjà en què es desenvolupa la persona, de manera que li permet establir un diàleg enriquidor amb l'entorn físic i amb la resta de la societat i es constitueix en un mitjà eficaç per al desenvolupament de la sensibilitat estètica i d'actituds de valoració i respecte cap al patrimoni artístic.

En tractar-se d'una matèria de caràcter eminentment pràctic, proporciona a l'estudiant un domini essencial, una agilitat adequada i destresa en el maneig dels mitjans d'expressió del llenguatge tridimensional, i el coneixement de les tècniques de procediment útils i els materials més comuns.

Els blocs i els elements dels blocs en què s'ha dividit la matèria no tenen un caràcter seqüencial, sinó que, pel fet de tractar-se d'una matèria eminentment pràctica, s'han de tractar de manera simultània.

Volum. 1r de batxillerat

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 1. Tècniques i materials de configuració	
<p>1. Identificar i utilitzar correctament els materials i les eines bàsics per elaborar composicions tridimensionals establint una relació lògica entre aquests i elegint els més adequats per a les característiques formals, funcionals i estètiques de la peça que es vol elaborar.</p> <p>2. Conèixer les principals tècniques de creació volumètrica, seleccionar les més adequades i aplicar-les amb destresa i eficàcia a la resolució de problemes de configuració espacial.</p> <p>3. Conèixer i desenvolupar amb destresa les tècniques bàsiques de reproducció escultòrica.</p>	<p>1.1. Identifica, emmagatzema, conserva i prepara en condicions òptimes d'utilització els materials de la seva activitat.</p> <p>1.2. Coneix, manté i utilitza les eines i la maquinària específiques del taller de volum en condicions de seguretat i higiene.</p> <p>1.3. Considera consums i calcula volums per optimitzar el material necessari per elaborar cada peça.</p> <p>1.4. Planifica i organitza les diferents fases de creació d'una peça volumètrica en funció de la tècnica seleccionada.</p> <p>2.1. Desenvolupa les tècniques bàsiques de configuració tridimensional amb solvència i en condicions d'higiene i seguretat.</p> <p>2.2. Valora i utilitza de manera creativa, i d'acord amb les intencions plàstiques, les possibilitats tècniques i expressives dels diversos materials, acabats i tractaments cromàtics.</p> <p>2.3. Explica, utilitzant amb propietat la terminologia específica, les característiques dels diferents mètodes i tècniques del volum i la seva relació amb els materials utilitzats.</p> <p>3.1. Desenvolupa les tècniques bàsiques de reproducció escultòrica amb solvència i en condicions d'higiene i seguretat.</p>
Bloc 2. Elements de configuració formal i espacial	
<p>1. Identificar els diferents elements que formen l'estructura del llenguatge tridimensional manejant el llenguatge de la forma volumètrica i utilitzant-lo de manera creativa en la ideació i creació d'una obra original i composicions d'indole funcional, decorativa o ornamental.</p> <p>2. Analitzar i elaborar, a través de transformacions creatives, alternatives tridimensionals a objectes de referència.</p> <p>3. Elaborar composicions creatives que evidencin la comprensió i aplicació dels fonaments compositiu del llenguatge tridimensional.</p> <p>4. Compondre els elements formals establint relacions coherents i unificades entre idea, forma i matèria.</p> <p>5. Comprendre la relació existent entre forma i proporció en les obres escultòriques i relacionar-la amb els cànons de proporció de les diferents cultures i períodes artístics analitzant i comparant les diferències existents, quant a llenguatge compositiu, entre les realitzacions volumètriques en relleu i les exemptes.</p>	<p>1.1. Identifica els principals elements del llenguatge visual presents en produccions tridimensionals, ja siguin escultòriques o objectes de l'entorn quotidià.</p> <p>2.1. Analitza els elements formals i estructurals d'objectes escultòrics senzills i els reproduïx fidelment seleccionant la tècnica i el material més adequats.</p> <p>3.1. Elabora composicions tridimensionals seleccionant i utilitzant equilibradament els principals elements del llenguatge tridimensional.</p> <p>3.2. Modifica els aspectes comunicatius d'una peça tridimensional reelaborant-la amb diferents tècniques, materials, formats i acabats.</p> <p>3.3. Experimenta amb la il·luminació i la ubicació espacial de diferents peces volumètriques i valora de manera argumentada la influència que exerceixen sobre la percepció d'aquesta.</p> <p>3.4. Idea i elabora alternatives compositives a la configuració tridimensional d'un objecte o d'una peça de caràcter escultòric per dotar-lo de diferents significats.</p> <p>3.5. Aplica les lleis de composició per crear esquemes de moviments i ritmes, utilitzant les tècniques i els materials amb precisió.</p> <p>4.1. Descompon un objecte o peça de caràcter escultòric en unitats elementals i el reorganitza per elaborar noves composicions expressives, equilibrades i originals plàsticament.</p> <p>5.1. Analitza i llegeix imatges de diferents obres d'escultòriques; identifica els principals elements compositiu i diferencia els aspectes decoratius dels estructurals.</p>

Criteris d'avaluació	Estàndards d'aprenentatge avaluable
Bloc 3. Anàlisi de la representació tridimensional	
<p>1. Explorar amb iniciativa les possibilitats plàstiques i expressives del llenguatge tridimensional i utilitzar-les de manera creativa en la ideació i elaboració d'una obra original i composicions d'indole funcional, decorativa i ornamental.</p> <p>2. Analitzar des del punt de vista formal objectes presents a la vida quotidiana; identificar i apreciar els aspectes més notables de la seva configuració i la relació que s'estableix entre la seva forma i la seva estructura.</p> <p>3. Comprendre i aplicar els processos d'abstracció inherents a tota representació, valorant les relacions que s'estableixen entre la realitat i les configuracions tridimensionals elaborades a partir d'aquesta.</p> <p>4. Crear configuracions tridimensionals dotades de significat en què s'estableixi una relació coherent entre la imatge i el seu contingut.</p> <p>5. Desenvolupar una actitud reflexiva crítica i creativa en relació amb les qüestions formals i conceptuals de la cultura visual de la societat de la qual forma part.</p>	<p>1.1. Descriu, utilitzant amb propietat la terminologia de l'assignatura, els aspectes més notables de la configuració tridimensional d'objectes d'ús quotidià i la relació que s'estableix entre la seva forma i la seva funció.</p> <p>2.1. Analitza els elements formals, funcionals i estructurals de peces tridimensionals senzilles i les reproduceix fidelment utilitzant la tècnica més adequada.</p> <p>2.2. Identifica el grau d'iconicitat de diferents representacions volumètriques i el relaciona amb les seves funcions comunicatives.</p> <p>3.1. Genera elements volumètrics prescindint dels aspectes accidentals i plasman les seves característiques estructurals bàsiques.</p> <p>3.2. Idea i elabora diferents alternatives a la representació d'un objecte o d'una peça escultòrica senzilla que evidencin la comprensió dels diferents graus d'iconicitat de les representacions tridimensionals.</p> <p>4.1. Utilitza els mitjans expressius, les tècniques i els materials en funció del significat i els aspectes comunicatius de cada obra.</p> <p>5.1. Emet judicis de valor argumentats respecte a la producció tridimensional pròpia i aliena sobre la base dels seus coneixements sobre la matèria, entorn, gust personal i sensibilitat.</p>
Bloc 4. El volum en el procés de disseny	
<p>1. Valorar la metodologia general de projectació, identificant i relacionant els elements que intervenen en la configuració formal dels objectes i en la seva funcionalitat per resoldre problemes de configuració espacial d'objectes tridimensionals de manera creativa, lògica, racional i adequant els materials a la seva funció estètica i pràctica.</p> <p>2. Col·laborar en l'elaboració de projectes plàstics en grup i valorar el treball en equip com una font de riquesa en la creació artística.</p>	<p>1.1. Desenvolupa projectes escultòrics senzills en funció de condicionants i requeriments específics determinats prèviament utilitzant la metodologia general de projectació.</p> <p>1.2. Determina les característiques tècniques segons el tipus de producte i les seves intencions expressives funcionals i comunicatives.</p> <p>1.3. Recopila i analitza informació relacionada amb els diferents aspectes del projecte que es vol desenvolupar, fa propostes creatives i realitzables davant un problema de configuració tridimensional aportant solucions diverses i creatives davant un problema de disseny tridimensional, i potencia el desenvolupament del pensament divergent.</p> <p>1.4. Planifica el procés de creació, des de la primera fase d'ideació fins a l'elaboració de l'obra final.</p> <p>1.5. Dibuixa o interpreta la informació gràfica tenint en compte les característiques i els paràmetres tècnics i estètics del producte per al seu desenvolupament posterior.</p> <p>1.6. Desenvolupa esbossos, maquetes o models de prova per visualitzar la peça tridimensional i valorar la viabilitat de la seva execució.</p> <p>1.7. Crea la peça definitiva i presenta el projecte bàsic incorporant la informació gràfica i tècnica.</p> <p>1.8. Exposar i presentar amb correcció els projectes i els argumenta i defensa sobre la base dels seus aspectes formals, funcionals, estètics i comunicatius.</p> <p>2.1. Planifica el treball, es coordina, participa activament i respecta i valora les realitzacions de la resta dels integrants del grup en un treball d'equip.</p>

ANNEX III

Continuïtat entre matèries de batxillerat

1r curs de batxillerat	2n curs de batxillerat
Llengua castellana i literatura I	Llengua castellana i literatura II
Matemàtiques I	Matemàtiques II
Primera llengua estrangera I	Primera llengua estrangera II
Dibuix tècnic I	Dibuix tècnic II
Llatí I	Llatí II
Grec I	Grec II
Matemàtiques aplicades a les ciències socials I	Matemàtiques aplicades a les ciències socials II
Fonaments de l'art I	Fonaments de l'art II
Cultura audiovisual I	Cultura audiovisual II
Anàlisi musical I	Anàlisi musical II
Dibuix artístic I	Dibuix artístic II
Segona llengua estrangera I	Segona llengua estrangera II
Tecnologia industrial I	Tecnologia industrial II
Tecnologies de la informació i la comunicació I	Tecnologies de la informació i la comunicació II
Física i química	Física/Química
Biologia i geologia	Biologia/Geologia